RADIO TELEVIZIJA SLOVENIJA

Varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija

LETNO POROČILO 2025

Poročilo pripravila: Marica Uršič Zupan

Oblikovanje, statistika: Katja Karlin Musulin

Mirjana Bijelić

Jezikovni pregled: Andreja Denko

Ljubljana, marec 2026

KAZALO

1 UVOD 5
2 ODZIVI: ŠTEVILO, TRENDI IN POSEBNOSTI 7
2.1 ODZIVI V LETU 2025 PO ENOTAH 8
2.2 ODZIVI V LETU 2025 PO VSEBINI 9
2.3 KAJ JE ODZIV, KOLIKO JE OBRAVNAVANIH IN KOLIKO ZAVRŽENIH? 10
2.4 NAČINI ODDAJE IN RAZVRŠČANJE ODZIVOV 11
3 KRONOLOŠKI PREGLED LETA 2025 12
4 PREGLED PO ENOTAH 19
4.1 PPE TV SLOVENIJA 20
4.1.1 INFORMATIVNI PROGRAM 21
4.1.1.1 Preveč, premalo, spregled dogodka: prenos inavguracije ameriškega predsednika, nič o spominski svečanosti, o Thompsonovem koncertu, incidentu v Zdolškovi pisarni 21
4.1.1.2 Odgovornost: Koda o laboratorijskem mesu z izraelskim podjetjem, Utrip o Novem mestu 24
4.1.1.3 Izbor gostov, celovitost: Tarča o nasilju med mladimi, Grims v Odmevih 29
4.1.1.4 Nepristranskost, obseg mnenj, uravnoteženost: o Netanjahuju, ljubljanski fontani, preplačanih avtocestah, helikopterju za nujno medicinsko pomoč, Gen-I-ju 37
4.1.1.5 Nepristranskost, obseg mnenj, uravnoteženost poročanja ob referendumu 47
4.1.1.6 Natančnost, popravljanje napak 53
4.1.1.7 Odgovornost pri popravljanju napak: zgledni odzivi avtorjev in uredništev 56
4.1.1.8 Odzivi na oddajo Tarča 59
4.1.1.9 Pobude, pohvale, mnenja, kritike 60
4.1.2 KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM 61
4.1.2.1 Preveč, premalo: Združenje ateistov o verskem programu 61
4.1.2.2 Izbor gostov, verodostojnost, odgovornost: Duhovni utrip 64
4.1.2.3 Razumljivost govora: nova slovenska nadaljevanka Takšno je življenje 66
4.1.2.4 Pobude, pohvale, mnenja, kritike 67
4.1.3 ŠPORTNI PROGRAM 70
4.1.3.1 Premalo: (Ne)dostopnost tekem državnih reprezentanc zaradi TV-pravic 70
4.1.3.2 Preveč o enem športu, premalo o drugem: poročanje o mladinskih kategorijah, o avtomotošportu 74
4.1.3.3 Uredniška merila: kateremu športu dati prednost, ko je sočasno več tekem 76
4.1.3.4 Oglaševanje v športu: sponzorji 78
4.1.3.5 Nevtralni športniki: SP v plavanju 80
4.1.3.6 Manjkajoči podnapisi tujejezičnih govorcev 80
4.1.3.7 Pobude, pohvale, mnenja, kritike 81
4.1.4 RAZVEDRILNI PROGRAM 82
4.1.4.1 Preveč, premalo: preveč ponovitev kviza »Vem!« 82
4.1.4.2 Spoštovanje poklicnih meril: verodostojnost oddaje Avtomobilnost, neodziv voditeljice na izjavo gosta v oddaji Dnevna soba 83
4.1.4.3 Odzivi na oddajo Japajade šov: univerzalnost, raznolikost, jezik, odgovornost 85
4.1.4.4 Napake: oddaja Ambienti, kviz »Vem!«, Nedeljsko popoldne 92
4.1.4.5 Zbiranje podatkov 93
4.1.4.6 Pobude, pohvale, mnenja, kritike 94
4.1.5 TV KOPER IN TV MARIBOR 97
4.1.5.1 Podnapisi: predstavitev sogovornika 97
4.1.5.2 Pohvala 98
4.1.6 TELEVIZIJA SPLOŠNO 98
4.1.6.1 Preveč, premalo: ponovitve, ponovitve …; samo dva dela 3. sezone serije Inšpektor Vrenko 99
4.1.6.2 Programska shema: (neposredni) prenos državne proslave, Blejskega foruma, Dnevnika Slovencev v Italiji, koncerta namesto Tarče 101
4.1.6.3 Preveč, premalo: prenehanje predvajanja ponovitev parlamentarnih sej 104
4.1.6.4 Zamujanje oddaj: Odmevi 107
4.1.6.5 Večerni program in označevanje vsebin 108
4.1.6.6 Estetska podoba oddaj: prenova studia 3, ozadji oddaj RTV smo in Besedolov 109

4.1.6.7 Družbena odgovornost: pomoč šolam za sodelovanje v oddaji Male sive celice ... 110
4.1.6.8 Pobude, pohvale, mnenja, kritike ... 112
4.2 PPE RADIO SLOVENIJA ... 116
4.2.1 PRVI ... 117
4.2.1.1 Celovitost, nepristranskost: Intelekta o covidu »5 let pozneje«, Jutranja kronika: delo bruseljskega parlamenta ... 117
4.2.1.2 Natančnost, nepristranskost, pravičnost: napačne številke v oddajah Eppur si muove in Zrcalo dneva, nenatančnost v intervjuju s škofom Evangeličanske cerkve ... 120
4.2.1.3 Programska shema, pozna najava oddaje v sporedu ... 124
4.2.1.4 Glasbeni izbor in čas predvajanja glasbenih oddaj ... 125
4.2.1.5 Pohvali in mnenje ... 125
4.2.2 VAL 202 ... 126
4.2.2.1 Glasbeni izbor: Je popevka v tujem jeziku res slovenska popevka? ... 126
4.2.2.2 Mnenje ... 127
4.2.3 ARS ... 128
4.2.3.1 Pohvala ... 128
4.2.4 RADIO KOPER, RADIO MARIBOR, RADIO SI ... 128
4.2.5 RADIO SPLOŠNO ... 129
4.2.5.1 Pohvale, mnenja ... 129
4.3 PPE MMC ... 130
4.3.1 NOVINARSKE VSEBINE ... 131
4.3.1.1 Preveč, premalo: poročanje o kanalu C0, slovenskih ligaških športih, Dončiću 131
4.3.1.2 Nepristranskost, resničnost, celovitost: članek o vojni na Bližnjem vzhodu ... 134
4.3.1.3 Referendum: Zakon o pomoči pri prostovoljnem končanju življenja ... 140
4.3.1.4 Neodvisnost, ločevanje oglasov, odnos do zdravja: članek o svetovnem dnevu Nutelle, o nagradah Sonyja, kolumna o celjenju prednje križne vezi, povsod Red Bull ... 142
4.3.1.5 Odgovornost, natančnost, preverjanje dejstev: kaj je »skrajno« desno, številne napake v besedilih, napovedi že opravljenih pogrebov 152
4.3.1.6 Slika: (ne)potrjevanje zunanjih piškotov in vtičnikov ... 156
4.3.1.7 Pohvala ... 158
4.3.2 UPORABNIŠKE VSEBINE ... 159
4.3.2.1 Preveč, premalo: pobuda za ukinitev komentiranja ... 159
4.3.2.2 Odgovornost: moderiranje komentarjev in pojasnjevanje moderiranja ... 161
4.3.2.3 Pobuda ... 163
4.3.3 STORITVE ... 164
4.3.3.1 Preveč, premalo: dostop Slovencev v zamejstvu in po svetu do vsebin RTV Slovenija ... 164
4.4 RTV PROGRAMI ZA NARODNI SKUPNOSTI ... 166
4.4.1.1 Celovitost, pravičnost, nepristranskost: o vojni v Prekmurju, o X Mas ... 166
4.4.1.2 Odgovornost: uporaba italijanskega imena za Pivko ... 168
4.5 RTV SLOVENIJA ... 172
4.5.1 JEZIKOVNA IN GOVORNA KULTURA ... 174
4.5.1.1 Dosledno prevajanje v slovenščino: manjkajoči prevodi tujejezičnih govorcev ... 174
4.5.1.2 Jezikovna (ne)odličnost pri prevodih v slovenščino ... 177
4.5.1.3 Jezikovna odličnost: napake ... 182
4.5.1.4 Jezikovne dileme: redke zemlje, ženski priimki, telo umrlega, poletni pozdravi ... 185
4.5.1.5 Govorna kultura: izgovorjava tujih kratic ... 189
4.5.1.6 Mnenja ... 191
4.5.2 DOSTOPNOST ... 191
4.5.2.1 Dostopnost za slepe in slabovidne: do arhivskega gradiva samo v angleškem jeziku, številka za donacijo samo zapisana, pohvali ... 192
4.5.2.2 Dostopnost za gluhe in naglušne: brez podnapisov oddaje na zahtevo, prenosi parlamentarnih sej, oglasi in glasbene oddaje; pohvala ... 195
4.5.2.3 Podnapisi za gluhe in naglušne: napake pri podnaslavljanju oddaj ... 197
4.5.2.4 Težave s podnapisi za gluhe in naglušne pri operaterjih ... 200
4.5.2.5 (Ne)ustrezna umestitev samodejno ustvarjenih podnapisov ... 201
4.5.2.6 Novice v lažje razumljivem jeziku ... 201

4.5.3 TEHNIČNE ZADEVE 202
4.5.3.1 Izpadi vsebin zaradi tehničnih napak: zamuda Dnevnika, izpad MMC-ja 202
4.5.3.2 Spremljanje RTV-programov v tujini 204
4.5.3.3 Motnje sprejema FM-radijskega signala na mejnem območju z Italijo 205
4.5.3.4 (Pre)glasni oglasi, uravnavanje jakosti zvokov govorcev in prizorišča 207
4.5.4 OGLAŠEVANJE IN FINANCIRANJE RTV SLOVENIJA 210
4.5.4.1 Zmanjšan obseg predvajanja TV-prodaj 210
4.5.4.2 Oglasni čas med oddajami 211
4.5.4.3 (Ne)označene oglaševalske vsebine/Promocija izdelkov v programu 211
4.5.4.4 Nepristranskost, neodvisnost: promocijsko umeščanje izdelkov 212
4.5.4.5 Financiranje javnega servisa: Mnenja uporabnikov o višini RTV-prispevka 215
4.5.5 SVET, VARUHINJA 215
4.5.5.1 Institucionalna avtonomija in pristojnosti: odločanje o pritožbah 215
4.5.6 RTV SPLOŠNO: TO IN ONO O JAVNEM MEDIJU 216
4.5.6.1 Premalo, spregled vsebin: o kanalu C0, resoluciji Evropskega parlamenta, sodnih epilogih 216
4.5.6.2 Referenduma maja in novembra: pravila in programski čas v referendumski kampanji 225
4.5.6.3 Pesem Evrovizije: napaka pri zastavi 228
4.5.6.4 Mnenja o neudeležbi RTV Slovenija na Evroviziji 229
5 ODMIKI LETA 2025 230
6 PREMIKI LETA 2025 233
6.1 PREMIKI NA PODLAGI PRIPOROČIL VARUHINJE VODSTVU IN UREDNIŠTVOM RTV SLOVENIJA 233
6.2 PREMIKI NA PODLAGI PRIPOROČIL VARUHINJE ZA PPN 2025 233
7 DELOVANJE VARUHINJE 234
7.1 KLJUČNI CILJI IN IZZIVI 234
7.2 STIK Z OBČINSTVOM 235
7.3 SODELOVANJE S STROKOVNIMI JAVNOSTMI 236
7.4 SODELOVANJE Z VODSTVOM IN PROGRAMSKIMI USTVARJALCI 237
7.5 SODELOVANJE S SVETOM, NJEGOVIMI KOMISIJAMI IN ODBORI 238
8 ZAKLJUČEK IN POGLED NAPREJ 239
8.1 PRIPOROČILA VARUHINJE ZA PPN 2026 239
8.2 PLAN DELA V 2026 242

LEGENDA GRAFIČNIH OZNAK	LEGENDA KRATIC
POJASNILO / ODGOVOR varuhinje	PPN – programsko-produkcijski načrt
MNENJE varuhinje	PPE – programsko-produkcijska enota
PRIPOROČILO varuhinje	UPE – uredniško-producentska enota
✓ POHVALA varuhinje	

1 UVOD

Foto: Mateja Jordovič Potočnik

Pričujoče letno poročilo je slika RTV Slovenija, kot so jo v letu 2025 zaznali gledalci, poslušalci, bralci in uporabniki, ki jim je mar za največjo medijsko in kulturno ustanovo v Sloveniji.

Letno poročilo varuhinje je slika RTV Slovenija, kot jo vidijo vsi tisti, ki jim je mar za verodostojno, odgovorno, nepristransko, celovito, pošteno in vključujoče novinarstvo, za slovensko kulturo, znanost in šport; tisti, ki od javnega servisa pričakujejo kakovostne razvedrilne oddaje, jezikovno odličnost, po kateri se zgledujejo vsi uporabniki slovenskega jezika, skrb za Slovence v zamejstvu in po svetu ter za obe avtohtoni narodni skupnosti v Sloveniji, za dostopnost vsebin vsem ljudem z različnimi oviranostmi.

2341-krat so se v letu 2025 obrnili na varuhinjo. Pisali so, klicali, tudi nekaj pisem so poslali: 157 pritožb, 114 pohval, 119 pobud, 216 vprašanj, 1480 krajših in daljših mnenj.

Letno poročilo je namenjeno zelo različnim ciljnim javnostim: Svetu in Upravi RTV Slovenija, vodjem, urednikom in vsem drugim soustvarjalcem programov RTV Slovenija, zunanjim strokovnim javnostim, predvsem pa najširšemu občinstvu. Zato išče kompromis med dolžino in preglednostjo, med podrobnim povzetkom vseh 2341 odzivov in zgoščenim prikazom bistvenih poudarkov po več različnih merilih.

Poročilo je zato razdeljeno na več poglavij, ki omogočajo podroben ali zgoščen pregled:

- Poglavje 2 – *Odzivi: število, trendi in posebnosti* – vsebuje **zgoščen prikaz odzivov po enotah in vsebini**.
- Poglavje 3 – *Kronološki pregled leta 2025* – prinaša **popis odzivov po mesecih**.
- Poglavje 4 – *Pregled po enotah* – je najobsežnejše in **povzema vse odzive**, ki:
  - so tipični primeri določene težave, kršitve ali odmika od standardov,
  - imajo večjo družbeno težo ali dolgoročnejše posledice,
  - so zanimivi ali pomembni za večje število ljudi,
  - so prinesli sistemske spremembe v delovanju RTV Slovenija.

- Poglavje 5 – *Odmiki* – je novost, v njem so prvič zgoščeno analizirani odmiki od programskih standardov in poklicnih meril v letu 2025. Ti so sicer podrobno popisani v poglavju 4.
- Poglavje 6 – *Premiki* – na kratko povzema nekaj sistemskih izboljšav, ki so nastale (tudi) na podlagi odzivov občinstva.
- Poglavje 7 – *Delovanje varuhinje* – vsebuje poročilo o delu in sodelovanje varuhinje z notranjimi in zunanjimi javnostmi.
- Poglavje 8 – *Zaključek in pogled naprej* – opisuje načrte in izzive za leto 2026.

Pri vseh odzivih je dodan hiter spletni dostop do mesečnih poročil, v katerih je bil odziv celovito obravnavan, pa tudi spletni dostop do oddaje ali prispevka, na katerega se nanaša. To omogoča celovitejšo sliko o povodu za odziv in odgovoru nanj in je povedno ne samo za tistega, ki je odziv poslal, temveč za vsakogar, ki ga določena problematika zanima.

Namen letnega poročila je, tako kot dela varuhinje sicer, izmenjava mnenj med ustvarjalci programov RTV Slovenija in njihovimi uporabniki, z namenom, da bo RTV Slovenija še bolj kakovostno in odgovorno opravljala zaupano ji javno službo.

Marica Uršič Zupan

Varuhinja pravic gledalcev, poslušalcev, bralcev in uporabnikov vsebin RTV Slovenija

2 ODZIVI: ŠTEVILO, TRENDI IN POSEBNOSTI

Varuhinja je v letu 2025 obravnavala skupno **2341 odzivov**. Čeprav to predstavlja **6-odstotno zmanjšanje** glede na leto 2024 (ko jih je bilo 2490), število presega povprečno letno število odzivov od začetka delovanja varuha za **43,18** %. Presega tudi večletno povprečje, če iz njega izločimo skromna prva leta in visoke številke v covidnem letu 2020, leto 2022 s tremi volitvami, trojnim referendumom in dogajanjem na RTV Slovenija, in leto 2023 z množičnimi odzivi na eno oddajo in na grožnje z ukinitvijo nekaterih enot RTV Slovenija. V letu 2025 je bilo edino visoko število 67 odzivov za ukinitev komentarjev na portalu rtvslo.si.

2025

2341

5,98 % manj kot leta 2024

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
386	304	370	334	483	1004	1036	1557	1162	1437	1865	1617	2505	2317	4757	3473	**2490**	**2341**

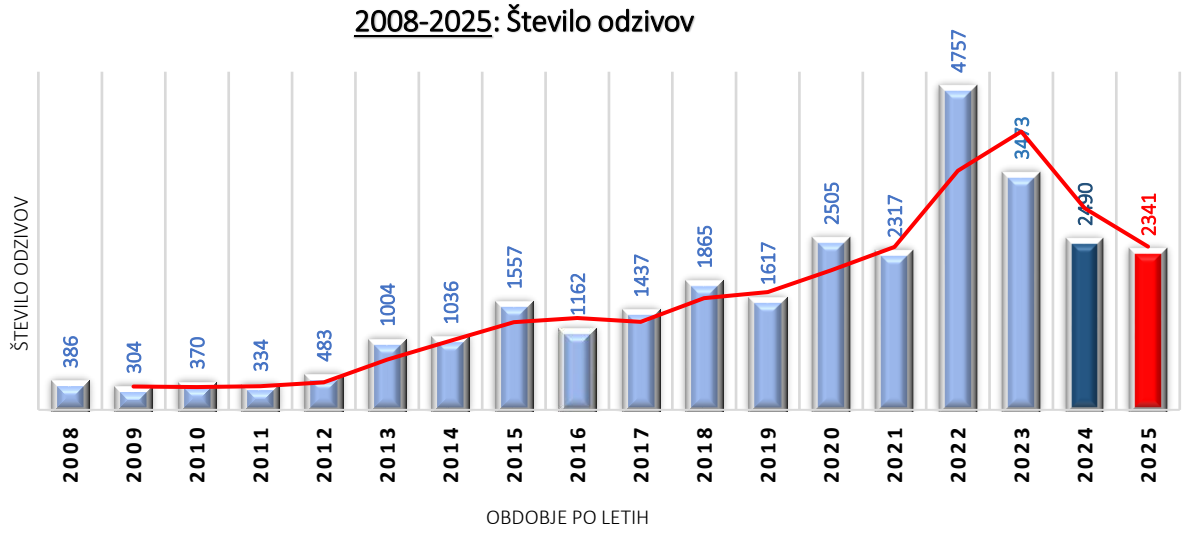

V 17 letih delovanja institucije varuha (2008–2025) so gledalci, poslušalci, bralci in uporabniki vsebin RTV Slovenija poslali skupno **29.438 odzivov**, kar v povprečju znaša **1635 odzivov na leto**. Podatki kažejo, da se je po obdobju epidemije covida 19 število odzivov ustalilo nad letnim povprečjem. Medtem ko je bilo pred letom 2020 število odzivov vedno manjše od 2000, so zadnja leta (vključno z 2341 odzivi v letu 2025) potrdila trend povečane angažiranosti občinstva.

ODZIVI: 2008–2025

29.438 VSEH ODZIVOV

1635 LETNO POVPREČJE

2.1 Odzivi v letu 2025 po enotah

V letu 2025 je opazno povečanje števila odzivov na MMC (622), ki so se že precej približali odzivom na **televizijo (875)** in skupnim odzivom na **RTV Slovenija (755)**; odzivov na **radio (83)** je bilo **še manj kot v preteklih letih.**

2008-2025: Odzivi po enotah

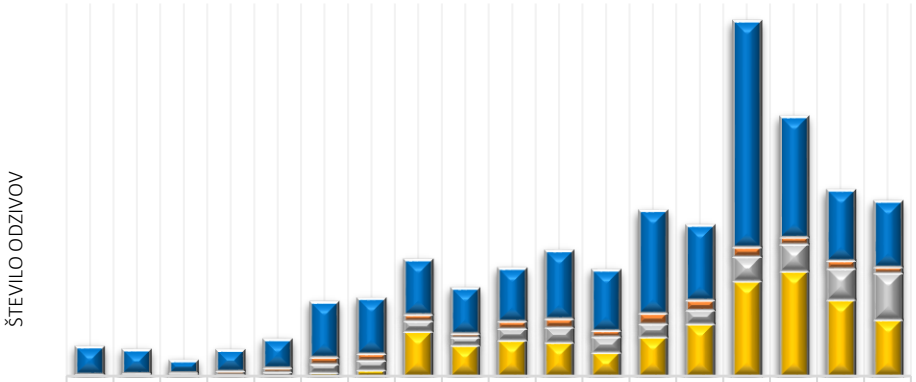

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
PPE TELEVIZIJA SLOVENIJA	361	307	155	276	373	737	738	730	603	705	908	805	1370	995	3024	1608	941	875
PPE RADIO SLOVENIJA	25	17	23	48	57	88	89	90	53	95	116	82	144	133	127	95	108	83
PPE MULTIMEDIJSKI CENTER		21	23	20	53	117	129	138	107	155	199	212	176	185	329	362	416	622
RTV SLOVENIJA						46	80	598	411	482	452	317	523	700	1269	1404	1022	755

Tako enakomerne razporejenosti odzivov na prvih treh mestih ni bilo še nikoli doslej, vedno so močno prevladovali odzivi na televizijo. Izjema je bilo leto 2024, ko so jih prehiteli odzivi na RTV Slovenija, kamor se uvrščajo odzivi na več enot hkrati, na oglaševanje, tehnične zadeve, jezik, dostopnost vsebin in RTV-prispevek. Leta 2025 je **televizija s 37,38 % spet prevzela prvo mesto**, vendar ne s takim naskokom kot prej, ko je imela skoraj polovični delež. **Delež odzivov na RTV Slovenija je padel na 32,25 %. Največji skok so s 26,57 % dosegli odzivi na MMC** (leto prej 16,71 %, dve leti prej 10,42 %). Delež odzivov na radio je ostal skromnih **3,55 %**.

LETO 2025: Odzivi po enotah

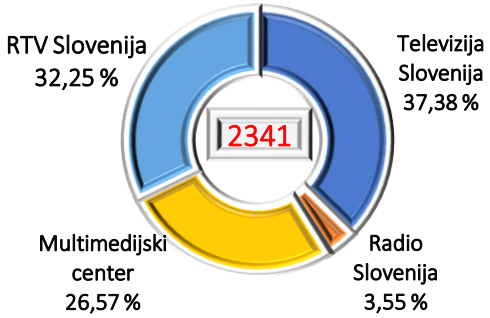

Na TV Slovenija se je najbolj zmanjšalo število odzivov na Športni program, predvsem zato, ker v letu 2025 ni bilo ne olimpijskih iger ne velikih svetovnih prvenstev. Nekoliko manj je bilo tudi odzivov na Informativni program, kjer je po številu odzivov (86) izstopala Tarča, več pa na Kulturni in umetniški program, ki je ohranil prvo mesto po deležu pohval, in na Razvedrilni program, kjer je bila (s kritikami in pohvalami) v središču oddaja Japajade šov.

Število odzivov na MMC narašča od leta 2021, v letu 2025 pa sta k izrazitemu povečanju prispevala dva razloga: 67 pobud za ukinitev komentiranja pod članki v decembru, še več pa občutno povečanje pripomb na novinarske vsebine (s 127 v letu 2024 na 278 v letu 2025). Te

so se nanašale na številne vsebinske napake, povzemanje agencijskih in drugih vsebin brez preverjanja dejstev, objavljanje nepomembnih vsebin, večinoma iz tujine, ki niso v javnem interesu, in na besedila s promocijskimi ali oglaševalskimi elementi.

Odzivi na **RTV Slovenija (755)** so se najbolj zmanjšali zaradi izrazitega zmanjšanja števila zavrnjenih odzivov, ki se pri varuhu že vsa leta prištevajo sem. V primerjavi z letom 2024, ko je varuhinja zavrnila 504 odzive, se je ta številka **prepolovila**, saj je varuhinja **zavrnila samo 255** odzivov.

Prepolovilo se je tudi število odzivov na **oglaševanje (47**), k čemur je največ prispevala ukinitev TV-prodajnih oken na TV SLO 2, saj je prav ta v letu 2024 sprožila največ pripomb gledalcev. Na TV SLO 1 so TV-prodajna okna ostala in tudi v letu 2025 jezila gledalce, podobno kot klasični oglasi, ki so prekinjali priljubljene oddaje. Nekaj pritožb je bilo tudi na promocijsko umeščanje izdelkov in na oblačila novinarjev, potiskana z logotipi blagovnih znamk. Na **RTV-prispevek** je bilo **34 odzivov.**

Na **tehnične zadeve** se je nanašalo 49 odzivov, kar je precej manj kot leto prej (75), ko se jih je veliko nanašalo na izpade tujejezičnih govorcev in druge tehnične napake, ki jih je povzročal nov programsko-produkcijski sistem v Informativnem programu. Teh je bilo v letu 2025 malo, več odzivov je zadevalo preglasne oglase in špice oddaj.

Na **dostopnost vsebin** je varuhinja leta 2025 prejela **48** odzivov, kar je drugo največje število doslej, vendar so se večinoma nanašali na manjše izpade pri samodejnem podnaslavljanju za gluhe in naglušne, ki je v letu 2025 zaživelo za večino oddaj, ki so potekale v živo. Teh odzivov je bilo največ. V večini primerov so te težave hitro odpravili.

Edino področje skupnih odzivov, kjer se je število v letu 2025 povečalo, je bila **jezikovna kultura**. Nanjo je varuhinja prejela kar **169** odzivov (62,5 % več kot leto prej). Tu odzivi iz leta v leto naraščajo, a ne kažejo toliko na slabo stanje jezika na RTV Slovenija, temveč predvsem na visoka pričakovanja javnosti, da je jezik na RTV Slovenija brezhiben. Tako so opozarjali na odmike pri izgovorjavi, številne drobne napake, napačne zapise, neprimerno rabo nekaterih besed, odsotnost slovenskih prevodov tujejezičnih govorcev in spraševali o novih besedah.

V posebnem poglavju so našteti še **odzivi na programe za avtohtoni narodni skupnosti**. Teh ni bilo veliko, skupaj **šest**, so pa bili med njimi nekateri zelo vsebinski in so pokazali, da morata oba programa delovati zelo tenkočutno do polpretekle zgodovine, ki je v obmejnih območjih pustila številne rane.

2.2 Odzivi v letu 2025 po vsebini

Za lažji in hitrejši vpogled v najpomembnejše odzive občinstva navajamo v nadaljevanju zgoščen pregled odzivov glede na vsebino pritožbe ali pripombe občinstva.

PREVEČ

- oglasov, TV-prodaje na TV SLO 1
- ponovitev na TV Slovenija, še posebej v poletnih mesecih in januarja
- nepomembnih vsebin na MMC-ju, zlasti iz tujine

PREMALO

- poročanja o novem pravilniku Svetovne zdravstvene organizacije, kanalu C0, športih v mladinskih kategorijah
- prenosov nastopov državnih reprezentanc zaradi TV-pravic

OBČUTLJIVOST NA SPREMEMBE PROGRAMSKE SHEME

- ukinitev ponovitev parlamentarnih sej na TV SLO 3

IZBIRA GOSTOV

- premalo strokovni gostje v Tarči, Grims v Odmevih
- neprimerna vključitev obtoženega lame v oddajo s poudarjeno duhovnostjo

CELOVITOST, NEPRISTRANSKOST, PRAVIČNOST, TENKOČUTNOST POROČANJA

- o nasilnih dogodkih v Novem mestu
- Dnevnik o (samo) enem od možnih helikopterjev za nujno medicinsko pomoč
- Koda o laboratorijskem mesu s promocijo izraelskega podjetja
- poročanje pred referendumom

NATANČNOST, PREVERJANJE DEJSTEV

- veliko napak v člankih na MMC-ju

JEZIKOVNA ODLIČNOST

- izpadi podnapisov s prevodi v informativnih oddajah in drugod
- jezikovne napake in šibkosti na MMC-ju in

RAZNOVRSTNOST GLASBENEGA IZBORA

- premalo slovenske glasbe in premalo vokalne glasbe na radiu in televiziji

2.3 Kaj je odziv, koliko je obravnavanih in koliko zavrženih?

V letu 2025 je varuhinja obravnavala **2341 odzivov**. Kot posamičen odziv se šteje vsako novo pismo, elektronsko sporočilo ali telefonski klic, ki načenja novo zadevo, medtem ko se nadaljnje dopisovanje ali dopolnitve v isti zadevi ne štejejo ponovno. Tudi v primerih, ko posamezen odziv vsebuje več pripomb z različnih področij, se ta zabeleži kot ena enota, in sicer pod tisto področje, na katero se nanaša njegova osrednja vsebina. Varuhinja je za vsako zadevo preučila dejstva: si ogledala ali poslušala obravnavano oddajo, prebrala besedilo ali spletne komentarje ter po potrebi pridobila pojasnila pristojnih urednikov, avtorjev ali služb. Pri pripravi odgovorov je presojala, ali so bile vsebine pripravljene v skladu z določili Zakona o RTV Slovenija, Programskimi standardi ter Poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija.

V letu 2025 je varuhinja **zavrnila 255 odzivov**, kar predstavlja približno **11-odstoten delež** vseh prejetih zadev. Razlogi za zavrnitev ostajajo podobni kot v preteklih letih: ponavljanje že obravnavanih vsebin, odzivi, ki se ne nanašajo na programsko vsebino RTV Slovenija, ter žaljiva ali nespoštljiva komunikacija. Varuhinja skozi vse leto poudarja, da so kritični odzivi javnosti dobrodošli in potrebni, vendar vztraja, da morajo biti podani na dostojen in spoštljiv način.

2.4 Načini oddaje in razvrščanje odzivov

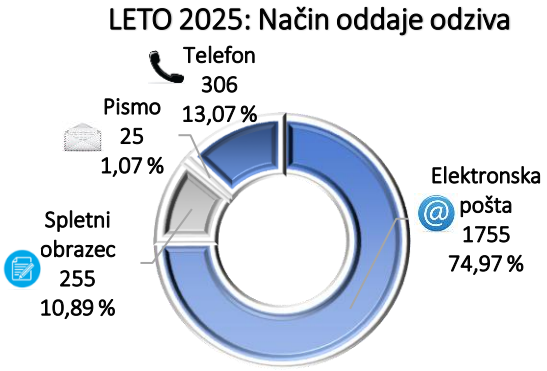

Tudi v letu 2025 je bil najpogostejši način oddaje odzivov po **elektronski pošti, tako je prispelo 1755** (**75 %**) odzivov. Delež sporočil po tej poti se je v primerjavi z letom 2024, ko je znašal 69 %, še povečal. Sledili so **telefonski klici s 306 odzivi** (**13 %**, leto prej 19 %). Prek **spletnega obrazca** je bilo prejetih **255 odzivov** (**11 %**). Število **pisem** se je celo povečalo za eno, na **25** (**1 %**), a je ostalo kljub temu zelo skromno.

Prejeto vsebino razvrščamo v šest različnih vsebinskih kategorij. **Pritožba** je odziv na konkretno vsebino z jasno navedeno kršitvijo. Za vsako pritožbo je varuhinja pridobila pojasnilo odgovornih, opravila strokovno presojo ter ob ugotovljenih odstopanjih od programskih standardov ali poklicnih meril podala priporočila uredništvu in drugi strokovni službi. **Pobude, mnenja in pohvale** je posredovala ustvarjalcem kot napotek za nadaljnje delo, na **vprašanja** in programske nejasnosti pa odgovarjala s pojasnili. Zavrnila je vse odzive, ki se niso nanašali na programske vsebine RTV Slovenija, ki so se ponavljali, za katere ni bilo možno ugotoviti, na kaj se nanašajo, pa tudi vse žaljive odzive.

V letu 2025 je bilo največ **mnenj, 1480** ali **63 %** vseh odzivov. S tem se je njihov delež po padcu v letu 2024 (ko je znašal 56 %) vrnil na raven iz leta 2023. Sledili so **zavrnjeni odzivi (255**), a se je njihov delež (**10,89 %**) v primerjavi z letom 2024 (504 ali 20 %) skoraj prepolovil. Le malo manj je bilo **vprašanj (216 ali 9 %)**, precej manj **pritožb (157** oziroma **6,71 %)**. Še nekoliko manj je bilo **pobud, 119 ali 5 %**. Število pohval je ostalo na skoraj enaki ravni kot leto prej, bilo jih je **114 ali 4,87** % vseh odzivov.

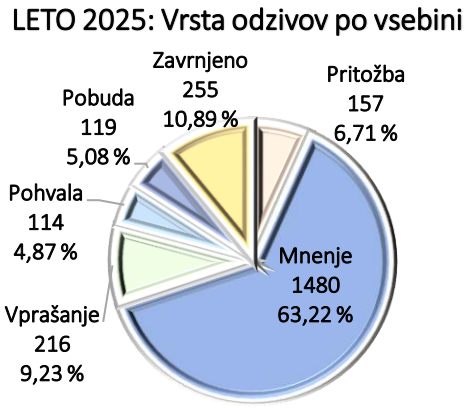

3 KRONOLOŠKI PREGLED LETA 2025

IZSTOPAJOČI ODZIVI

FEBRUAR: 20 ODZIVOV NA ODDAJO JAPAJADE ŠOV

AVGUST: 19 POBUD ZA OBRAVNAVO PRAVILNIKA SVETOVNE ZDRAVSTVENE ORGANIZACIJE

NOVEMBER: 23 ODZIVOV NA REFERENDUM

DECEMBER: 67 POBUD ZA UKINITEV KOMENTIRANJA NA MMC-JU

Število odzivov je v letu 2025 po mesecih precej nihalo. Za razliko od leta 2024, ki se je začelo z najvišjim mesečnim številom in končalo z najnižjim, se je leto 2025 končalo z najvišjim, 299. K decembrskemu rekordu je levji delež prispevalo 67 pobud za ukinitev komentiranja, a tudi brez teh bi december ostal mesec z največjim številom odzivov. Le še trije meseci so presegli število 200, najmanj, samo 145, pa je bilo odzivov v avgustu. To je sicer običajna številka za ta poletni mesec. Povprečno mesečno število odzivov je znašalo **195** in je bilo za šest odstotkov nižje od leta prej (207 odzivov na mesec).

Večje število odzivov je povzročila tudi nova zabavnoglasbena oddaja Japajade šov (21), 23 gledalcev, poslušalcev in bralcev je pogrešalo več poročanja o referendumu, 19 pa o novem pravilniku Svetovne zdravstvene organizacij. V več mesecih skupaj sta večje število odzivov zbrali še oddaji Utrip in Tarča.

2025: Število odzivov po mesecih

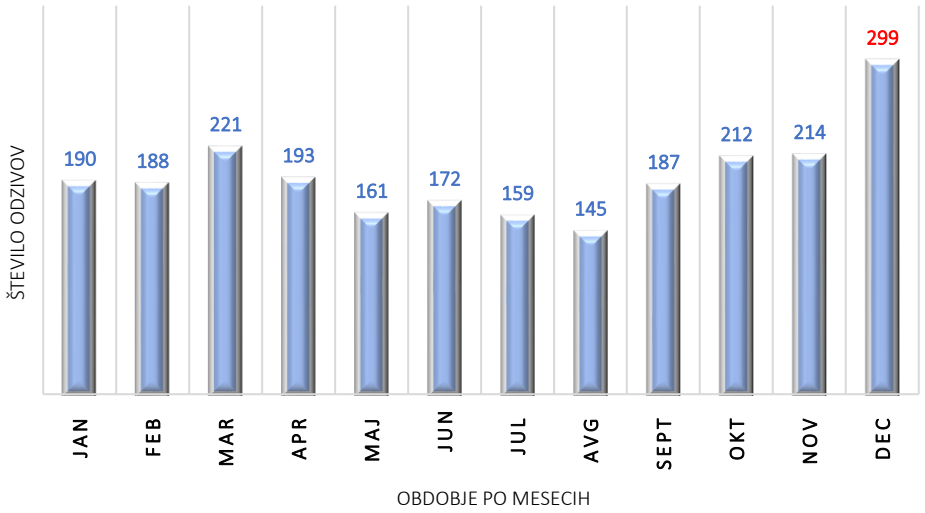

JANUAR

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
190	188	221	193	161	172	159	145	187	212	214	299

JANUAR 2025

PRENOS INAVGURACIJE DONALDA TRUMPA: ZAKAJ JE V PREVODU MANJKAL KOMUNIZEM?

MMC: ZAKAJ BREZ PIŠKOTKOV NI FOTOGRAFIJE MELANIE TRUMP?

MNENJA O ODDAJAH MARCEL, POLITIČNO S TANJO GOBEC IN O NOVEM ŠPORTNEM KOMENTATORJU

PREGLASNI OGLASI IN NEENAKOMERNA JAKOST ZVOKA

GLASBENE ŠPICE INFORMATIVNIH ODDAJ

Januar je prinesel 190 odzivov občinstva. Največ pozornosti je pritegnil prenos inavguracije Donalda Trumpa. Nekaj gledalcev se je čudilo, čemu sploh prenos, plaz kritik pa je sprožil simultani prevod Trumpovega govora z izpustom besede komunizem. Na MMC se je nanašalo več pripomb o podnapisih pod fotografijami, bralca pa je zmotilo, da zaradi zavračanja piškotkov ne vidi nove uradne fotografije Melanie Trump. Od 78 odzivov na televizijo jih je bilo razmeroma malo (35) na Informativni program. Prevladovala so mnenja, zlasti o oddajah Marcel, Politično s Tanjo Gobec in Tarča. Na vprašanje o glasbeni podlagi uvodnih špic informativnih oddaj je njihov avtor Patrik Greblo podrobno pojasnil, kaj pomenijo. Športni program je zaznamoval nov komentator smučanja, kulturni pa pritožba zaradi neresničnih izjav v oddaji Spomini. Gledalci so opozorili še na nihanje glasnosti oglasov in preglasno glasbeno podlago, ki naglušnim otežuje razumevanje vsebine.

FEBRUAR

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
190	188	221	193	161	172	159	145	187	212	214	299

FEBRUAR 2025

JAPAJADE ŠOV: NAJPREJ VELIKO KRITIK, NATO TUDI POHVALE

PRENOVLJEN STUDIO 3: KRITIKE NOVE VIZUALNE PODOBE

MMC: UMIK ČLANKA, KI JE PROMOVIRAL BLAGOVNO ZNAMKO

TV IN MMC: VEČ JEZIKOVNIH NAPAK

DOSTOPNOST: IZPAD PODNAPISOV PRI ODDAJI TARČA

Februarja je varuhinja prejela 188 odzivov, kar je v okviru mesečnega povprečja. Največ pozornosti je požela nova oddaja Japajade šov; ta je bila po prvem predvajanju deležna kritik zaradi nizke izvedbene ravni in slabe jezikovne kulture voditeljev, pozneje pa tudi pohval. Varuhinja je uredništvu priporočila izboljšanje govorne kulture voditeljev in skrbnejšo izbiro glasbenih vsebin. Prenovljeni Studio 3 je prejel za vizualno podobo več kritik kot pohval. Na portal MMC se je že drugi mesec zapored nanašalo nadpovprečno veliko (27) odzivov na novinarske vsebine. Varuhinja je ugotovila kršitev standardov v prispevku o dnevu nutelle zaradi prikritega oglaševanja – članek je bil nato umaknjen – ter odmik od meril pri neustreznem podpisu pod fotografijo o dogajanju v Gazi. Manj odzivov kot običajno je bilo na Informativni program TV Slovenija. Občinstvo je ponovno opozorilo na pogoste jezikovne napake in enkraten izpad podnapisov za gluhe pri oddaji Tarča, gledalce pa je zmotilo tudi (pre)počasno opuščanje TV-prodaje na prvem programu.

MAREC

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
190	188	221	193	161	172	159	145	187	212	214	299

MAREC 2025

DUHOVNI UTRIP: UMIK PRISPEVKA ZARADI NEPRIMERNEGA SOGOVORNIKA

DOBRO JUTRO: UMIK POGOVORA ZARADI PROMOCIJE KRIPTOVALUTE

ODDAJA 33/45: PETICIJA ZA OHRANITEV ODDAJE

TEHNIČNI IZPADI: MANJKAJOČI PREVODI V DNEVNIKU IN ŠPORTU

MALE SIVE CELICE: TEŽAVE ŠOL PRI PLAČILU PREVOZOV NA SNEMANJE ODDAJE

POHVALE KAMPANJI ODPIKAJMO NASILJE

Marca je bilo odzivov veliko, kar 221. Po teži je izstopala pritožba zaradi prispevka o tibetanskem novem letu v oddaji Duhovni utrip. V njem je nastopil tudi lama, obtožen spolnih zlorab, uredništvo je zato oddajo umaknilo. To je sprožilo odziv članov budistične kongregacije. Zaradi prikritega oglaševanja kriptovalute v oddaji Dobro jutro pa je bil umaknjen tudi ta del oddaje. Glasbena javnost se je s peticijo podpisnikov odzvala proti ukinitvi oddaje 33/45. Gledalci so obžalovali prekratko (le dva dela) sezono serije Primeri inšpektorja Vrenka in opozarjali na izpade podnapisov pri tujih govorcih v informativnih oddajah. Glede MMC-ja so se ponovile pobude za ukinitev komentiranja. Poleg vsebinskih polemik so izstopale še težave (oddaljenih) šol s stroški prevoza za oddajo Male sive celice. Varuhinja je obenem opozorila na poskuse spletnih prevar z zlorabo logotipov RTV Slovenija ter na doslednost pri uporabi strokovnih izrazov, občinstvo pa je pohvalilo akcijo Odpikajmo nasilje.

APRIL

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
190	188	221	193	161	172	159	145	187	212	214	299

APRIL 2025

TARČA: KRITIKE STROKE ZARADI SENZACIONALIZMA.

POLITIČNO S TANJO GOBEC: PREVENITNO OPOZORILO INŠPEKTORJA GLEDE REFERENDUMSKIH VSEBIN

MMC: AVTORICA NI DOVOLJ JASNO NAVEDLA, DA JE UDELEŽBO NA DOGODKU OMOGOČILO PODJETJE

PODJETNO NAPREJ: POBUDA DRŽAVNEGA SVETA ZA OHRANITEV ODDAJE

NEPIETETEN IZRAZ OB SMRTI PAPEŽA

SLAB SPREJEM RADIJSKIH POSTAJ V IZOLI ZARADI POSTAJ IZ ITALIJE

POHVALE: ODLIČEN ODZIV NA PROGRAM ARS IN ODDAJE BIOTOPI

Med 193 aprilskimi odzivi sta izstopala Televizija Slovenija in MMC. Strokovna javnost se je kritično odzvala na oddajo Tarča o medvrstniškem nasilju zaradi senzacionalizma in strokovne ozkosti gostov, oddaja Politično s Tanjo Gobec pa je prejela preventivno opozorilo inšpektorja zaradi neenakovredne predstavitve referendumskih stališč. Na portalu MMC je varuhinja ugotovila netransparentnost pri avtorskem članku o nagradah Sony, saj razkritje avtorice, da je bila med povabljenimi na podelitev, ni bilo dovolj jasno. Medtem ko je poslušalec iz Izole opozoril na motnje radijskih frekvenc, je pri jezikovni kulturi občinstvo zmotila nepietetna raba zveze »posmrtni ostanki« ob smrti papeža Frančiška. Pohvale so prejeli program Ars, oddaja Biotopi ter hiter televizijski odziv ob smrti papeža. Državni svet pa je podal pobudo za ohranitev oddaje Podjetno naprej.

MAJ

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
190	188	221	193	161	172	159	145	187	212	214	299

MAJ 2025

ODMEVI: NEPRIMERNA GOSTA ZA STRPNO RAZPRAVO O EVROPSKI POLITIKI DO IZRAELA

AVTOMOBILNOST: KDO JE PLAČAL AVTORJEM POT V ŠANGHAJ?

INFORMATIVNI PROGRAM: PRIPOMBE ZARADI NEPOROČANJA O SPOMINSKI SLOVESNOSTI

DOSTOPNOST: NAPOVED PODNAPISOV ZA GLUHE PRI PRENOSIH IZ PARLAMENTA

POHVALA ODDAJI MEDNARODNA OBZORJA O VUČIĆEVI SRBIJI

Maja je varuhinja prejela 161 odzivov. Najostrejši so bili na gostovanje poslanca Branka Grimsa v Odmevih, kjer je kritiziral nastop predsednice države v Evropskem parlamentu. Varuhinja je presodila, da izbira gostov ni omogočila strpne in vključujoče razprave o vzrokih za razklanost evropske politike do Izraela. Precej gledalcev se je odzvalo, ker TV Slovenija ni poročala o slovesnosti v spomin na žrtve komunističnega nasilja. Bralec, ki je na MMC-ju prebral prepis oddaje Avtomobilnost, je vprašal, kdo je avtorjem plačal pot na avtomobilski salon v Šanghaj. Iz Egipta pa se je oglasila gledalka, ki ni mogla spremljati ene od oddaj Inkognito. Urednik je pojasnil, da je bil vzrok za to skladba, za katero niso imeli TV-pravic za predvajanje v tujini. Ob več pohvalah je posebej izstopajočo prejela oddaja Mednarodna obzorja: Vučićeva Srbija.

JUNIJ

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
190	188	221	193	161	172	159	145	187	212	214	299

JUNIJ 2025

DNEVNIK: BREZ PREVODA NEMŠKIH IZJAV V PRISPEVKU O STRELJANJU V GRADCU

TEHNIČNE TEŽAVE: VEČMINUTNA ZAMUDA ZAČETKA OSREDNJEGA DNEVNIKA.

RADIO CAPODISTRIA: POROČANJE O X MAS

RADIO PRVI: NAMERNA OBJAVA NETOČNIH PODATKOV O TUJIH DELAVCIH.

DOSTOPNOST: FILM BABICA GRE NA JUG BREZ PODNAPISOV ZA GLUHE

MMC: POBUDA ZA PREGLEDNEJŠE UMIKANJE NEPRIMERNIH KOMENTARJEV

POHVALE: INTERVJU, DNEVNA SOBA, ČIST HUD ŽUR

Med 172 junijskimi odzivi je bilo največ opozoril na manjše jezikovne, tehnične in novinarske napake. Izstopalo je 25 odzivov na jezikovno kulturo, predvsem zaradi neprevedenih izjav nemško govorečih sogovornikov v prispevku o strelskem pohodu v Gradcu ter zaradi pozdrava »dober večer« v Dnevniku, čeprav so se lektorji in uredništvo dogovorili za primernejši »dober dan« ali »pozdravljeni«. Tehnične težave so povzročile zamudo Dnevnika in odsotnost podnapisov pri filmu Babica gre na jug. Na področju novinarskih vsebin je bila pritožba glede oddaje Zrcalo tedna neutemeljena, upravičene pa so bile pripombe na netočne podatke v radijskem prispevku o povojnih pobojih in tujih delavcih. Posebno pozornost je vzbudil članek o organizaciji X Mas na Radiu Capodistria, pri katerem je varuhinja ugotovila premalo tenkočutnosti pri prikazu fašističnih grozodejstev nad Slovenci. Pohvale so prejeli oddaji Intervju in Dnevna soba ter mladinski dogodek Čist hud žur.

JULIJ

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
190	188	221	193	161	172	159	145	187	212	214	299

JULIJ 2025

DIRKA PO FRANCIJI: OČITKI O NAPISIH BLAGOVNE ZNAMKE NA OBLAČILIH NOVINARJEV

TELEVIZIJA: PRIPOMBE ZARADI POLETNIH PONOVITEV IN ODSOTNOSTI SEJ NA TV SLO 3

OČITKI VSEM PROGRAMOM RADIOTELEVIZIJE, DA NE POROČAJO O MEDNARODNEM ZDRAVSTVENEM PRAVILNIKU

MMC: KOLUMNA O NEPREVERJENI METODI ZDRAVLJENJA

MMC: POVEZAVA DO SOVRAŽNEGA GOVORA IN NAPAKE PRI PREVODIH ČLANKOV

JEZIK: POGOVOR S HRVAŠKIM GOSTOM V ODMEVIH BREZ SLOVENSKIH PODNAPISOV

Julija je varuhinja prejela 159 odzivov. Veliko pozornosti je vzbudila Dirka po Franciji, pri kateri so gledalci pohvalili komentatorje, opazili pa so tudi sporno promocijsko umeščanje izdelkov v studijskem delu in na oblačilih novinarjev med poročanjem s terena, tudi v Dnevnik. Varuhinja je obravnavala tudi več odzivov glede pomanjkljivega obveščanja o Mednarodnem zdravstvenem pravilniku. Strokovnjak za zdravje je opozoril na kolumno o znanstveno nepreverjenih metodah zdravljenja poškodb križne vezi na MMC-ju. Julij je prinesel tudi 22 odzivov na jezik, med drugim glede odsotnosti prevoda hrvaško govorečega gosta v Odmevih in na uporabo slenga na Valu 202. Gledalci TV Slovenija so opozorili na veliko ponovitev in skromen premierni program, pogrešali so tudi ponovitve sej na TV SLO 3.

AVGUST

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
190	188	221	193	161	172	159	145	187	212	214	299

AVGUST 2025

ODDAJA KODA: KRITIKA ETIČNO SPORNEGA PRISPEVKA O LABORATORIJSKEM MESU

ZAKAJ TV NE PRENAŠA VSEH VELIKIH TEKEM SLOVENSKIH REPREZENTANTOV?

MMC: NAPAKA V ČLANKU O KLEPETALNEM ROBOTU IN ZASTARELE OSMRTNICE NA TTX

DOSTOPNOST: HITRA ODPRAVA NAPAKE PRI PODNAPISIH MED PRENOSOM ODBOJKE

POHVALE: ODDAJI INTERVJU IN OMIZJE

Avgusta je varuhinja prejela 145 odzivov, kar je najmanj v letu 2025. Gledalci so opozarjali na pomanjkanje prenosov tekem državnih reprezentanc, kar je RTV pojasnila z visokimi stroški TV-pravic. Največ polemik je sprožila oddaja Koda o laboratorijskem mesu; varuhinja je presodila, da je bila vsebina etično sporna zaradi vključitve izraelskega podjetja v času humanitarne krize v Gazi. Pritožbe so se nanašale tudi na enostranski prispevek v Dnevniku o novi vodni skulpturi v Ljubljani. Bralka teleteksta je opozorila na osmrtnice, objavljene še dva tedna po opravljenem pogrebu, bralec MMC-ja pa na članek o samomoru mladoletnika, ki je napačno navedel vlogo klepetalnega robota. Gluhi in naglušni so opozorili na izpad zvočnih podnapisov pri prenosu odbojke, ki pa so jih pristojni zelo hitro uredili. Pohvale so prejele oddaji Intervju in Omizje o turizmu ter komentatorka odbojke.

SEPTEMBER

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
190	188	221	193	161	172	159	145	187	212	214	299

SEPTEMBER 2025

DNEVNIK: VIDEZ NEOBJEKTIVNOSTI V REPORTAŽI O HELIKOPTERJU

TARČA O GEN-I-JU: (NEUPRAVIČENE) PRITOŽBE PODJETJA

ŠPORTNI PROGRAM: ŠPORTNICA Z ENERGIJSKO PIJAČO V POROČILIH

MMC: REKORDNO ŠTEVILO ODZIVOV ZARADI NAPAK PRI POVZEMANJU NOVIC

PONOVITEV ISTEGA KVIZA »VEM!« DVA DNI ZAPORED

POHVALE: JUBILEJNI KONCERT SIMFONIKOV RTV SLOVENIJA, »AH, TA LETA!«, DUHOVNI UTRIP

Septembra se je število odzivov povzpelo na 187. Rekordnih 50 pritožb je prejel portal MMC, pri čemer so bili uporabniki kritični predvsem do napak pri povzemanju novic. V Informativnem programu je varuhinja ugotovila videz pristranskosti pri reportaži o helikopterju, pritožniki pa so opozarjali tudi na netočne navedbe v oddaji Tarča o Gen-I-ju. Poleg pojasnil o zakonskih obvezah glede verskih in manjšinskih vsebin je etični pomislek sprožil športni prispevek z izpostavljeno energijsko pijačo, kar je varuhinja opredelila kot prikrito oglaševanje. Gledalci so spraševali o odsotnosti oddaje Tarča ob koncu meseca in se jezili zaradi ponovitve istega kviza »Vem!« dva dni zapored, radijski poslušalci pa so se oglasili zaradi glasbe in poročanja dopisnika iz Bruslja. Pohvale so prejeli koncert Simfoničnega orkestra RTV Slovenija ter oddaji »Ah, ta leta!« in Duhovni utrip.

OKTOBER

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
190	188	221	193	161	172	159	145	187	212	214	299

OKTOBER 2025

TV KOPER/CAPODISTRIA: NEOBSTOJEČE IME SAN PIETRO DEL CARSO ZA PIVKO

MMC: REKORDNO ŠTEVILO NAPAK IN UKINITEV REZULTATOV 2. KOŠARKARSKE LIGE

IINCIDENT PRI ODVETNIKU ZDOLŠKU

ZAKAJ TARČE NI VODILA VODITELJICA

NERAZLOČEN GOVOR V NADALJEVANKI TAKŠNO JE ŽIVLJENJE

POHVALE ZA PORTALA DOSTOPNO.SI IN ENOSTAVNO TER FILMU MOJE ROKE SO MOJE OČI

Oktobra je varuhinja prejela 212 odzivov. Posebno pozornost je v programu za italijansko narodno skupnost TV Capodistria vzbudil prispevek o streljanju v Pivki, ker je novinar kot kraj zapisal italijansko ime San Pietro del Carso , ki ga že več desetletij ne uporabljajo.

Javnost se je odzvala tudi na incident v pisarni odvetnika Zdolška in spraševala o razlogih za odsotnost voditeljice Tarče. Največji porast odzivov je zabeležil MMC. Bralci so opozarjali na številne vsebinske napake (npr. pri poročanju o tatvini v Louvru in omrežninah) ter na ukinitev objav izidov nižjih športnih lig. Na televiziji so gledalci grajali slabo razumljiv govor v nadaljevanki Takšno je življenje in tehnično napako v oddaji Nedeljsko popoldne. Pohvale so prejeli dokumentarec Moje roke so moje oči, oddaja »Ah, ta leta!« ter portala Dostopno.si in Enostavno.

NOVEMBER

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
190	188	221	193	161	172	159	145	187	212	214	299

NOVEMBER 2025

REFERENDUM: PRIPOMBE NA IZVEDBO SOOČENJ IN OČITKI O PRISTRANSKOSTI

OČTKI O PRISTRANSKOSTI IN NECELOVITOSTI V PRISPEVKIH O ROMIH

TARČA: PODPORA GLEDALCEV ZA OHRANITEV TRENUTNE OBLIKE ODDAJE

EVROVIZIJA 2026: RAZLIČNI ODZIVI NA ODLOČITEV O NESODELOVANJU RTV SLOVENIJA

POHVALI: FRANKO KOŠUTA V ODDAJI SPOMINI O SLOVENSKI POMORSKI IDENTITETI

Tudi novembra je bilo veliko, kar 214 odzivov. K večjemu številu je prispevalo referendumsko dogajanje, na katero se je odzvalo 23 gledalcev s pripombami o skromnem predstavljanju stališč in izvedbi soočenj. Precej čustvenih odzivov je bilo tudi na poročanje o varnostnih težavah v jugovzhodni Sloveniji in Romih; varuhinja je ob tem poudarila odgovornost javnega medija, da se ob nasilnih dejanjih izogiba senzacionalizmu in posploševanju dejanj posameznikov na celotno skupnost. Po napovedih spremembe zasnove oddaje Tarča so se odzvali gledalci z željami, da ostane v dotedanji obliki. Deljena pa so bila mnenja o odpovedi nastopa na Evroviziji zaradi udeležbe Izraela. Pozorni bralec MMC-ja je opozoril, da pri zapisu športnih klubov in igralcev manjkajo strešice. Poglobljeni pohvali je prejela oddaja Spomini, v kateri je Franko Košuta predstavil pomorsko identiteto in bogato ribiško tradicijo Slovencev na Tržaškem.

DECEMBER

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
190	188	221	193	161	172	159	145	187	212	214	299

DECEMBER 2025

MMC: REKORDNI ODZIVI IN POBUDA ZA UKINITEV KOMENTIRANJA.

NAPAKE: IZPAD PODNAPISOV (SERIJA VSA BITJA, MAJHNA IN VELIKA)

TEŽAVE Z ZVOKOM PRI PRENOSU SKOKOV

JEZIK: NERAZLOČEN GOVOR IGRALCEV V TAKŠNO JE ŽIVLJENJE

ŠPORT: KRITIKE ZARADI ZANEMARJANJA ŠPORTNIH PLESOV

POHVALE ODDAJI SLOOVENIJA V LETU 2025

KRITIKE ODDAJE UTRIP

December je z 299 odzivi postavil rekord leta. Glavni razlog povečanega števila odzivov so množične pobude (67 odzivov) za ukinitev komentiranja na MMC-ju. Varuhinja je zavrnila pavšalne trditve, da je komentiranje grožnja demokraciji, je pa svetovala zapiranje razprav pod vsebinami, kjer obstaja tveganje za dezinformacije in propagando. MMC je pozneje res razširil predmoderacijo na vso domačo in svetovno politiko. V televizijskem programu so gledalci pohvalili oddaji Slovenija v letu 2025 in Tarča, medtem ko je bila serija Vsa bitja, majhna in velika deležna kritik zaradi izpada podnapisov. Programski zaključek leta so zaznamovala še vprašanja o slovesu oddaje Japajade šov ter razprava o rabi narečja in angleščine v nadaljevanki Takšno je življenje.

4 PREGLED PO ENOTAH

LETO 2025 PO ENOTAH

MANJ ODZIVOV NA TV

50 % VEČ ODZIVOV NA MMC

MANJ ODZIVOV NA VSE ENOTE IN SKUPNE ZADEVE RTV: OGLAŠEVANJE, JEZIKOVNO KULTURO, DOSTOPNOST …

Značilnost leta 2025 je enakomernejša razporeditev odzivov na vse enote.

Televizija je po enoletnem premoru spet postala vodilna, čeprav je število odzivov nanjo že tretje leto zapored upadalo in je znašalo **875** (37,38 %) odzivov. Druga tretjina (32,25 %) ali **755** odzivov se je nanašala na **RTV Slovenija,** tudi teh odzivov je bilo manj kot v letih prej. Največji skok je zabeležen pri **MMC-ju**, odzivi na to enoto so poskočili na **622** oz. **26,57 %**, s čimer se že približujejo tretjini odzivov.

Število odzivov na **radio** je ostalo pri skromnih **83** oziroma **3,55 %**.

Odzivi na MMC so se najbolj povečali na račun številnih pripomb na novinarske vsebine, medtem ko so se odzivi na uporabniške vsebine le rahlo povečali. In to kljub temu, da je samo v decembru varuhinja prejela 67 odzivov uporabnikov, ki so predlagali ukinitev komentiranja na portalu rtvslo.si.

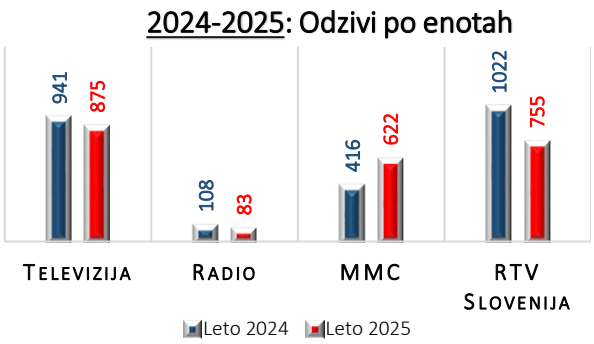

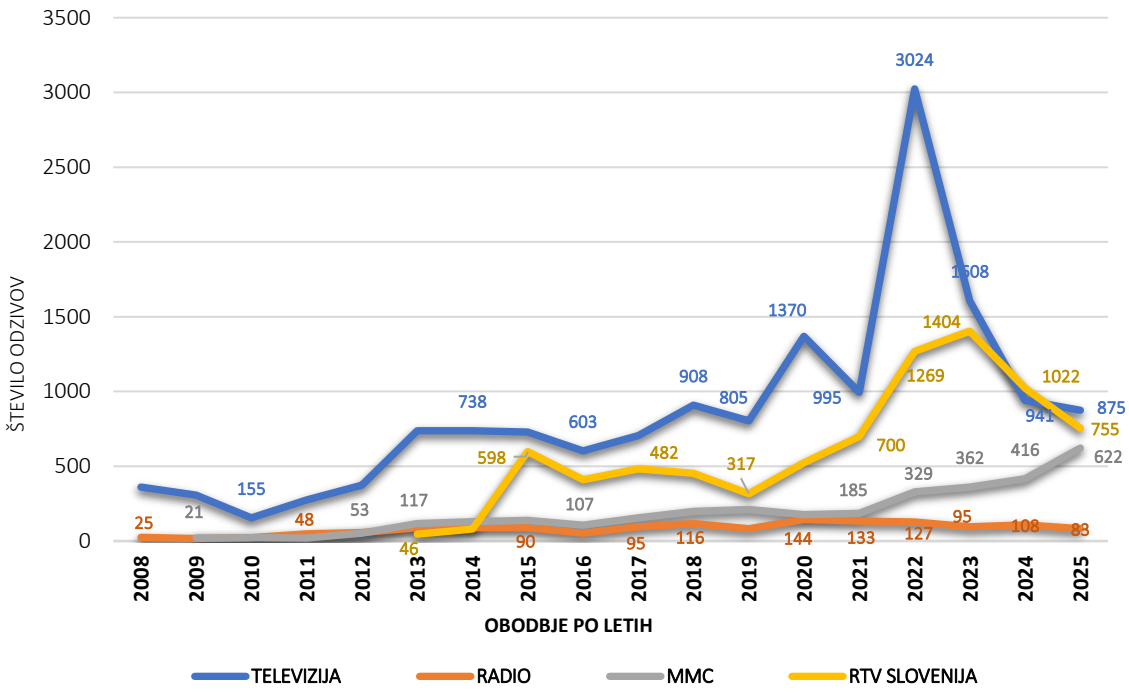

4.1 PPE TV SLOVENIJA

Na TV Slovenija se je leta 2025 nanašalo **875** odzivov, kar je nekoliko manj kot leto prej, a na ravni »običajnih« let brez množičnih verižnih odzivov (po 300 in več) na eno oddajo, ki so povečali število odzivov na televizijo v letih 2022 in 2023. V letu 2025 takih odzivov ni bilo, največji »skupinski« odziv je bilo 19 pripomb na neporočanje o mednarodnem zdravstvenem pravilniku.

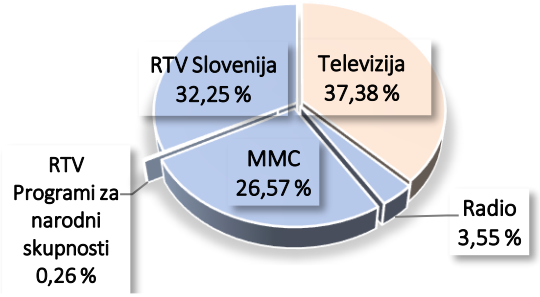

Število odzivov na posamezna uredništva TV Slovenija je ostalo podobno kot v prejšnjih letih. Najbolj se je zmanjšalo število odzivov na Športni program, predvsem zato, ker leto 2025 ni bilo olimpijsko. Nekoliko manj je bilo tudi odzivov na Informativni program, kjer je po številu odzivov (86) izstopala Tarča, več pa na Kulturni in umetniški program, ki je ohranil prvo mesto po deležu pohval, in na Razvedrilni program, kjer je bila (s kritikami in pohvalami) v središču oddaja Japajade šov.

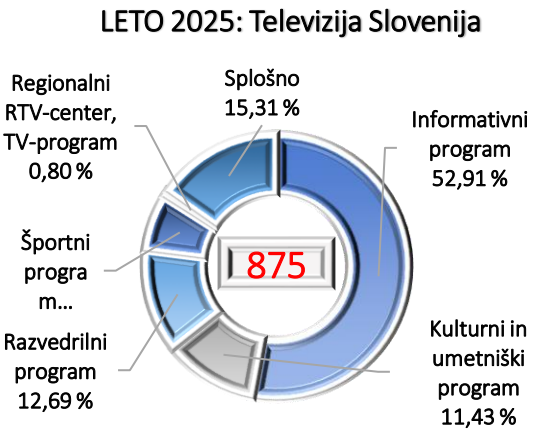

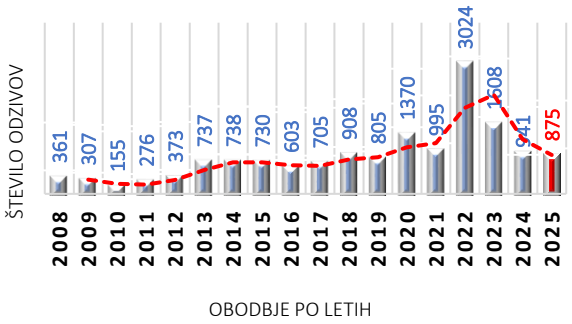

Delež odzivov na televizijo je znašal **37,38 %** in je ostal skoraj enak kot leta 2024 (37,79 %). Je pa po enoletnem predahu, ko ga je prehitel delež odzivov na RTV Slovenija, spet prevzel prvo mesto. S povečevanjem odzivov se televiziji približuje tudi MMC, delež odzivov na radio pa ostaja skromen.

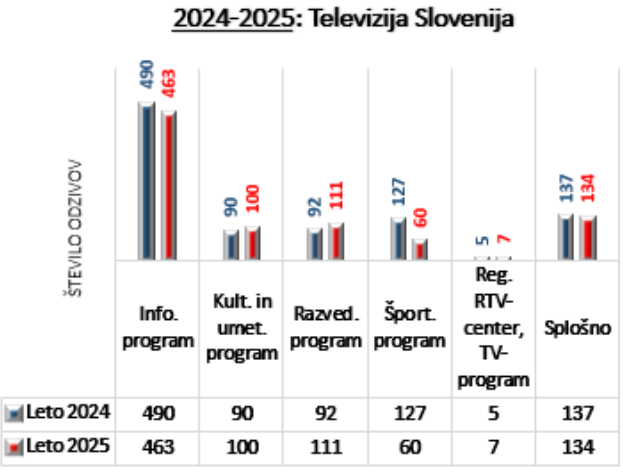

Tudi deleži odzivov na posamezne programe se niso bistveno spremenili: najpomembnejši je ostal Informativni program z **52,91 %** (leto prej 52,07 %). Na drugem mestu so splošni odzivi na televizijo (spored, ponovitve in zamujanje oddaj, studijska in grafična podoba oddaj ...), ki so se povečali na **15,31 %** (leto prej 14,56 %, dve leti prej pa le 6,28 %). Sledijo Razvedrilni program z **12,69 %** (leto prej manj kot 10 %), Kulturni in umetniški program z **11,43 %** in Športni program s **6,86 %.**

4.1.1 INFORMATIVNI PROGRAM

Na Informativni program TV Slovenija je leta 2025 prišlo **463** odzivov. To je najmanj v zadnjih šestih letih, cendar so bila ta večinoma netipična, z več sto verižnimi odzivi na eno oddajo (Studio City, Utrip). Leta 2025 je bilo največje število odzivov na eno vsebino 19, na neporočanje o mednarodnem zdravstvenem pravilniku v avgustu (opisani so v poglavju RTV splošno). 23 pripomb je prišlo novembra na poročanje o referendumu, a so se nanašale na več oddaj.

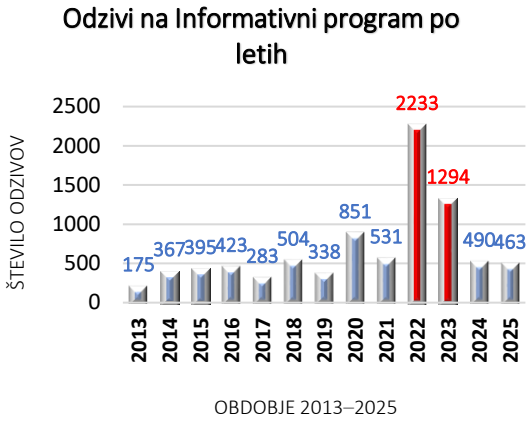

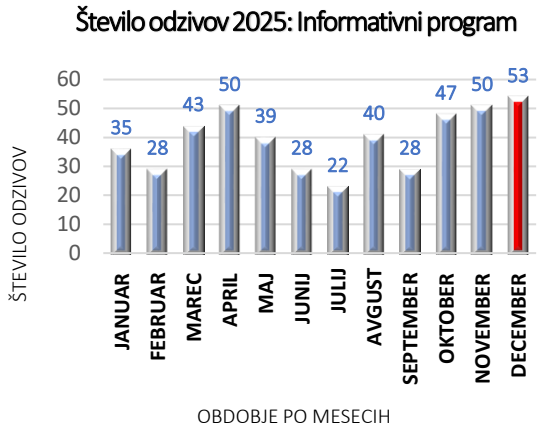

Čez leto je varuhinja prejela kar 86 odzivov na oddajo Tarča. Med njimi so bile tri pritožbe (eno je ocenila kot neutemeljeno, pri dveh je ugotovila odmike od programskih standardov), 10 kritik, 7 pohval in 60 mnenj s pohvalami in pozivi za ohranitev Tarče v enaki obliki. Na ves Informativni program je prejela 32 pritožb, pri njih je ugotovila tri kršitve in 11 odmikov od programskih standardov.

Poleg Tarče so precej odzivov prejele tudi druge informativne oddaje: Dnevnik, Odmevi, Utrip, Zrcalo tedna, Politično s Tanjo Gobec, Koda. Gledalci so opozarjali, da je TV Slovenija nekatere dogodke ali teme spregledala ali jim namenila premalo pozornosti (poročanje o mednarodnem zdravstvenem pravilniku, o oprostilni sodbi protestnici, ki je vdrla v studio, o kanalu C0), da so bili gostje v oddajah neprimerni (v Tarči, poslanec Grims v Odmevih), vsebine pristranske (o fontani, helikopterju), necelovite (o referendumu …). Pozorni so bili do številnih napak in zadovoljni, ko so jih avtorji primerno popravili.

Navajamo pritožbe, pri katerih je varuhinja ugotovila kršitve ali odmike od programskih standardov, in izbor odzivov, pri katerih so se očitki izkazali za neutemeljene. Nekatere odzive le omenjamo in prilagamo povezavo do mesečnih poročil, kjer so podrobno predstavljeni.

4.1.1.1 Preveč, premalo, spregled dogodka: prenos inavguracije ameriškega predsednika, nič o spominski svečanosti, o Thompsonovem koncertu, incidentu v Zdolškovi pisarni

JANUAR, str. 5: »Zakaj prenašate inavguracijo ameriškega predsednika?« (2 odziva)

»Zakaj prenašate inavguracijo ameriškega predsednika? Kaj je on več od ostalih predsednikov? Potem je treba prenašati vse inavguracije.« (A. B.)

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Polona Fijavž**

Za prenos inavguracije ameriškega predsednika smo se odločili zaradi aktualnosti dogodka in zanimanja gledalcev. Ob prisegi vsakega ameriškega predsednika, ki je zanimiva z več vidikov, sledi govor, v katerem vodja države z največ vpliva na svetu prvič predstavi prioritete in smernice domače in mednarodne politike, te pa pomembno vplivajo na razvoj dogodkov, gospodarstva in družbe tudi v Evropi in posledično Sloveniji. Glede na zanimanje gledalcev iz prejšnjih let se nam kot javnemu servisu zdi pomembno, da številnim gledalcem, ki jih tematika zanima, omogočimo neposredni prenos in prevod govora in komentiranje dogodkov v slovenskem jeziku. Pomembno je tudi, da je dogodek pospremljen s slovenskimi poznavalci in komentatorji. Kot kažejo podatki o gledanosti, je bila odločitev upravičena.

Pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve **Rok Smolej**

K odgovoru odgovorne urednice dodajam, da je TV Slovenija prenašala tudi inavguracije drugih ameriških predsednikov in da je bila zadnja inavguracija najbolje gledana vsebina dneva na TV Slovenija, kar kaže na velik interes javnosti.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Zakon o RTV Slovenija v 4. členu navaja seznam nalog, ki jih mora RTV Slovenija izvajati kot javno službo. Med njimi je na prvem mestu navedeno, da »zagotavlja verodostojne in nepristranske informativne oddaje, s katerimi celovito obvešča o političnem dogajanju doma in v zamejstvu, o pomembnih dogodkih v preostalih evropskih državah, zlasti članicah Evropske unije, in o pomembnih svetovnih temah tako, da posredovane vsebine omogočajo objektivno javno obveščenost državljanov /…/«.

Oblika takšne informativne oddaje je tudi neposredni prenos inavguracije, dopolnjen s komentarji in informacijami o dogodku. Če ste sledili prenosu, ste verjetno slišali, da mu v ZDA dajejo posebno težo zaradi poudarjanja demokratičnosti postopka prenosa oblasti z enega na drugega predsednika, ne glede na to, kateri osebi sta v obeh vlogah. To je pomembno tudi z vidika ohranjanja demokratičnih vrednot v svetu.

Pomembno uredniško merilo pri odločanju o prenosu inavguracije mora biti predvsem to, kako pomembno je to za Slovenijo. Vloga predsednika ZDA (ne glede na to, kdo zaseda to mesto) je v svetu tako pomembna, da v marsičem vpliva tudi na Slovenijo, zato je prav, da so že takoj po nastopu mandata z njegovimi načrti in razmišljanji seznanjeni tudi slovenski državljani. Predsedniki številnih drugih držav tako pomembne vloge v svetu in vpliva na Slovenijo pač nimajo. **Zato menim, da je bila odločitev TV Slovenija za prenos inavguracije primerna.**

MAJ, str. 11: »Zakaj v niti eni informativni oddaji niste poročali o slovesnosti na Trgu Republike (4 odzivi)

»Zakaj v niti eni informativni oddaji niste poročali o slovesnosti v petek (op. a.: 16. 5. 2025) na Trgu republike, ko so se spominjali pobitih od komunistov po koncu vojne? /…/« (V. Š.)

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija **Maša Tomažin Hladen**

Zaradi petkovega poznopopoldanskega dogajanja, ko je na streho Državnega zbora splezal poslanec, smo ekipo preusmerili, zato se dogodka nismo udeležili.

Preusmerjanje ekipe je žal vsakodnevna stalnica. Z nekajminutnega dogodka (za katerega nismo vedeli, kdaj se bo končal, ker šele takrat lahko novinar svoje delo začne) smo pripravljali prispevek za Dnevnik in ugotavljali, ali lahko še kaj pripravimo za Odmeve. Po Dnevniku in pred Odmevi smo se odločali, ali bi bilo primerno dogodek osvetliti morda s prispevkom za Odmeve, v katerem bi s strokovnjakom pojasnili in opozorili na osebne stiske in kam se obrniti po pomoč. Temu smo prilagodili tudi kapacitete. Stremimo k temu in bomo tudi v prihodnje, da so in bodo naši gledalci čimbolj celostno informirani.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Odgovor kaže, da je imelo uredništvo namen poročati s spominske svečanosti, vendar so zaradi drugega nenačrtovanega dogodka ekipo preusmerili.

Narava televizijskega dela je precej bolj zapletena kot domnevamo gledalke in gledalci pred televizijskimi zasloni. Za minuto predvajanega programa je pogosto potrebnega veliko posnetega slikovnega gradiva, večkrat posnetega na več različnih krajih. Urednica pa ni pojasnila, zakaj je bila na dogodek pri Državnem zboru preusmerjena prav ta ekipa.

JULIJ, str. 5: Dnevnik, 5. 7.: »Upravičenost 'oboževanja' koncerta nekega Thompsona v Zagrebu?« (2 odziva)

»In s čim si RTV Slovenija razlaga upravičenost "oboževanja" koncerta nekega Thompsona v Zagrebu? Toliko novic o tem? Malo manj kot pri izvolitvi papeža.« (S. C.)

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija **Maša Tomažin Hladen**

Za poročanje o dogodku v Zagrebu smo se odločili zaradi velikosti dogodka in družbeno-političnih okoliščin in morebitnih posledic. Šlo je za enega največjih dogodkov na Balkanu, ki se ga je udeležilo več kot pol milijona ljudi, tudi okoli 4000 Slovencev. Dogodek, ki smo ga predstavili v kontekstu kontroverznosti hrvaškega pevca, nikakor ni bil predstavljen kot najpomembnejši dogodek dneva.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Urednica je pojasnila uredniška merila, po katerih so se odločali o obsegu in načinu poročanja o koncertu, poudarkih, zornih kotih in kontekstih. Vsekakor po uredniških merilih dogodek, ki v sosednji državi pritegne pol milijona ljudi in je tudi logistično poseben, spada v poročila javne televizije. Tudi poročanje je bilo večinoma osredotočeno na različne vidike dogodka in ni postavljalo v ospredje nastopa pevca. Zato menim, da je bilo poročanje o koncertu upravičeno.

OKTOBER, str. 7: Odzivi na incident pred izjavo za medije odvetnika Zdolška, 7. oktobra (3 odzivi)

»Dva dni je že minilo, odkar se je zgodil incident, pa ga vaše vodstvo TV, RTV ni obsodilo in se javno izpostavilo za to nedopustno dejanje in tako opevano "svobodo" izražanja in medijsko svobodo. /.../« (V. Š.)

»/.../ In pri tem tega škandala na MMC niti ni mogoče prebrati. Nobene kritike ravnanja odvetnika tam ni. S kakšno pravico potem kritizirate podobna dejanja drugje po svetu? https://youtu.be/LaHl1eRdnOw?si=7BFeAe7BSaU5rszY« (G. T.)

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

O omenjenem incidentu je TV Slovenija poročala že na dan dogodka v Dnevniku, 7. oktobra, v času med 3.59 do 4.43. Poročilu o dogodku sledi izjava odgovorne urednice Informativnega programa TV Slovenija Polone Fijavž, ki se je na potezo odvetnika odzvala odločno.
Menim, da je bil odziv uredništva Dnevnika in odgovorne urednice primeren in potreben.

Tudi MMC je o tem poročal že 7. 10., v prispevku je bil temu dogodku namenjen poseben okvir: »Pri pogovoru Golobovega odvetnika Stojana Zdolška z novinarji se je ekipi Dnevnika pridružila tudi novinarka oddaje Tarča. Zdolšek na njena vprašanja ni želel odgovarjati in novinarka je morala prostor pred začetkom pogovora zapustiti.
''*Razvrščanje novinarjev na tiste, s katerimi politiki sodelujejo, in na tiste, s katerimi ne, je popolnoma nesprejemljivo. Takšna je tudi zahteva odvetnika predsednika slovenske vlade. V realnosti nastajajo napetosti med novinarji in predstavniki oblasti, ampak to ne sme vplivati na pravico javnosti do obveščenosti. V informativnem programu televizije Slovenije vsakršno selekcioniranje novinarjev ostro obsojamo*,'' je opozorila odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija Polona Fijavž.«
Včeraj, 8. 10., pa je MMC objavil še daljši članek s podrobnostmi.
Menim torej, da sta tako TV Slovenija kot MMC o incidentu poročala zelo hitro, dovolj obsežno in celovito, primeren je bil tudi odziv odgovorne urednice.

4.1.1.2 Odgovornost: Koda o laboratorijskem mesu z izraelskim podjetjem, Utrip o Novem mestu

AVGUST, str.7: Koda, 2. 8., o laboratorijskem mesu: »Uredniški zdrs ali odkrito kazanje podpore Izraelu?« in SEPTEMBER, str. 20: Odzivno poročilo uredništva oddaje Koda

»Kako ste lahko spregledali vse napore demokratičnega sveta, da na vse možne načine osamijo Izrael zaradi genocida v Gazi? Ali ne bi bilo dobro, da v oddaji Koda, 2. 8. 2025, ne povzdigujete dosežkov Aleph Farms iz Izraela pri proizvodnji "umetnega" mesa? Gre za uredniški zdrs ali kar odkrito kazanje podpore Izraelu? Meni osebno je tak prispevek v času velikega etničnega čiščenja v Gazi preprosto nesprejemljiv. /.../« (S. B.)

Urednica Kode **Ines Kočar**

Ne glede na stališče uredništva o nesprejemljivosti genocida, ki ga Izrael izvaja v Gazi, smo v prispevku o laboratorijskem mesu morali omeniti Izrael, saj gre za eno od le treh držav, v kateri

je laboratorijsko meso dovoljeno prodajati, podjetje, ki ga omenjate, pa je pri razvoju tega eno od vodilnih. Dejstvo je, da je Izrael na področju inovacij ena od vodilnih držav in težko bi se v popolnosti odrekli njegovemu omenjanju. Prispevek ni bil pripravljen kot promocija dotičnega podjetja, temveč kot prikaz tehnološkega razvoja na tem področju, ki je – po drugih odzivih sodeč – gledalcem precej neznan. Gre pa za panogo, ki bo v prihodnje gotovo pomembno vplivala na živilsko industrijo po vsem svetu.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Ogledala sem si oddajo Koda, 2. 8. 2025. **Pritrjujem odgovoru urednice, da je bila glede na vsebino te oddaje vključitev dosežkov izraelskega podjetja neizogibna.**

Ob ogledu prispevka in vaših (gledalčevih) pomislekih pa se mi je z vidika spoštovanja Programskih standardov RTV Slovenija in Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija pojavilo vprašanje: ali je bila izbira teme – laboratorijsko meso, sploh ustrezna za vsebinsko zasnovo oddaje Koda. V njenem opisu namreč piše: »*Informativna oddaja Koda ponuja gledalcem tedenski pregled najzanimivejših novic za potrošnike iz Slovenije in tujine, ki so dopolnjene s poglobljenimi prispevki in analizami ter razmišljanji gostov. V oddaji razkrivamo goljufije, rešujemo vaše potrošniške težave, od pristojnih ustanov zahtevamo odgovornost in za uporabnike prijazne rešitve, gledalce pa ozaveščamo o njihovih potrošniških pravicah.*«

Oddaja, ki je bila na sporedu 2. avgusta in je bila v celoti posvečena laboratorijskemu mesu, ni ponudila pomembne novice za potrošnike. Laboratorijsko meso slovenskim potrošnikom še ni na voljo, oddaja **je predstavila razvoj tega področja v tujini in v Sloveniji, pri čemer pa prispevek ni bil poglobljen in ni ponudil celovite analize področja laboratorijskega mesa. Precej nekritično je predstavil dosežke podjetij, ki ga razvijajo, in pohvale poskusnih uživalcev, izpustil pa negativne vidike**: ubijanje mladih telet za serum, ki ga uporabljajo za izdelavo laboratorijskega mesa, energetsko potratnost izdelave laboratorijskega mesa (večja poraba energije kot za klasično meso), še neznane in neraziskane dolgoročne učinke pridelave in uživanja laboratorijskega mesa na ljudi, živali, okolje, družbo in gospodarstvo.

Oddaja zato ni bila skladna s Programskimi standardi RTV Slovenija v točki II.3, ki RTV Slovenija zavezuje, da prispeva k »**celoviti obveščenosti**«, in **v točki III.**, ki zavezuje k **novinarski verodostojnosti in odgovornosti z doslednim upoštevanjem poklicnih in etičnih standardov**.

Oddaja **ni bila skladna s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija v dveh točkah**:

- v točki **1.4**, ki kot temelj verodostojnosti med drugim navaja: »**Poročila morajo poslušalcem in gledalcem ponuditi dovolj vsestranskih informacij** o nekem dogodku ali temi, da bodo lahko oblikovali svoj pogled na določeno zadevo.«
- v točki **1.8**, ki pravi: »**Nobeno poročilo ali programska vsebina nista poštena**, če **ne vsebujeta vseh poglavitnih dejstev** /…/«

Dodatno previdnost pri odločitvi uredništva, da vso oddajo posveti laboratorijskemu mesu, bi moralo predstavljati tudi dejstvo, da zaradi razvitosti izraelskih podjetij na tem področju te vsebine ni možno predstaviti brez omenjanja Izraela in zato tudi ne brez posredne promocije tega dela izraelske raziskovalne dejavnosti. **V luči nehumanih dejanj Izraela v Gazi pa je**

pozitivno prikazovanje izraelskih podjetij, četudi z vojno niso neposredno povezana, etično vprašljivo. Dodatno vprašljivost in etično spornost predstavlja tudi dejstvo, da zaradi dejanj Izraela na tisoče ljudi v Gazi zaradi pomanjkanja osnovne hrane strada in umira od lakote, oddaja pa je predstavljala drago, nadstandardno hrano.
To ni skladno s točko III Programskih standardov, ki programskim ustvarjalcem nalagajo spoštovanje človekovega dostojanstva.
Uredništvu zato priporočam pogovor o spoštovanju programskih standardov in poklicnih meril v zgoraj navedenih točkah, ki govorijo o celovitosti poročanja.
Priporočam še razmislek o skrbnejšem in previdnejšem umeščanju vsebin v oddajo, ta pa naj upošteva tudi širši aktualni družbeni kontekst.

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Informativnega programa TV Slovenija Polone Fijavž na priporočili varuhinje

Delno povzemam odgovor novinarke in voditeljice rubrike Koda Ines Kočar, ki jo čudi mnenje o primernosti izbora teme. Kot razlaga: »S hrano se v naši oddaji veliko ukvarjamo, konec koncev zanjo slovenska gospodinjstva po podatkih Statističnega urada porabijo 16,8 odstotka vseh svojih izdatkov. Gre za izdelke, ki jih kupujemo redno in lahko pomembno vplivajo na naše zdravje in finančno stanje. Pogosto je prav področje živilskih izdelkov tudi predmet spornega oglaševanja in nepoštenih poslovnih praks. Poleg tega pa se živilska industrija hitro spreminja, zato je za potrošnika gotovo zanimiva tudi prihodnost hrane. Kot vse kaže, je hrana, pridelana v laboratoriju, tudi hrana prihodnosti. In bo torej že v nekaj letih krojila njihov vsakdan ali pa vsaj njihovo prehrano.«
Glede izbora teme, ki jo tudi sama zaznavam kot pomembno za potrošnike, nimam pomislekov. Kar pa zadeva celovitost in vidike obravnavane teme, Ines Kočar pojasnjuje:
»Menim, da smo v oddaji tematiko predstavili dovolj celovito (vse vsebine, povezane z vprašanjem laboratorijskega mesa, pač ne moremo zajeti v 10-minutni oddaji). V njej so bili omenjeni tudi vsi negativni vidiki, ki ste jih pogrešili. Sogovornica Katja Križman je povedala, da je eden od največjih izzivov prav iskanje nadomestila za serum, ki ga za zdaj pridobivajo iz telet (med 3.45 in 4.20), prav tako je poudarila, da je ta panoga trenutno še energetsko preveč potratna (na 4.44). O dolgoročnih učinkih izdelka, ki se je šele pojavil na tržišču, pa bi težko govorili. Nikakor se torej ne morem strinjati, da oddaja ni bila skladna s programskimi standardi. Prav tako se ne morem strinjati z vašim razmišljanjem, da teme obravnavamo glede na morebitne sogovornike.«
Glede vključitve izraelskega podjetja v prispevek v času genocida pa pojasnjujemo, da se pri določenih strokovnih temah, kjer je Izrael v vrhu razvoja, temu ne moremo izogniti, ker potem informacije ne bi bile celovite. Da teme ne bi obdelali zato, ker je v razvoj vpletena tudi država Izrael, prav tako nima smisla. Naše primarno poslanstvo je obveščanje javnosti, tudi o tovrstnih temah.
Bomo pa v uredništvu na vaše priporočilo opravili širšo razpravo.

NOVEMBER, str. 11: Utrip, 1. 11.: Odzivi na poročanje o romski problematiki (12 odzivov)

Večina gledalcev je izrazila nezadovoljstvo, nestrinjanje in celo ogorčenje nad načinom poročanja o problematiki na Dolenjskem. Povzemamo dva odziva:

»Izražam ogorčenje nad načinom poročanja v oddaji Utrip, v kateri je bila obravnavana romska problematika. Prispevek je bil enostranski, izkrivljen in izrazito pristranski v korist romske skupnosti, pri čemer so bili domačini prikazani kot glavni povzročitelji napetosti. Tak prikaz realnosti je nepošten, zavajajoč in v popolnem nasprotju z osnovnimi načeli novinarske etike ter poslanstvom javnega servisa, ki ga financiramo vsi državljani. /…/ Od javnega medija, ki ima zakonsko dolžnost poročati objektivno, uravnoteženo in odgovorno, pričakujem bistveno višjo raven profesionalnosti. Namesto da bi prispevek nepristransko osvetlil razloge za napetosti in odgovornost vseh vpletenih strani, je z enostranskim tonom prispeval k poglabljanju nezaupanja med prebivalci in zmanjševanju kredibilnosti RTV Slovenija. /…/« (P. K.)

»Na programu RTV SLO sem spremljal oddaji Utrip (1. 11. 2025) avtorice Vanje Kovač in Marcel (3. 11. 2025) avtorja Marcela Štefančiča jr. Obe oddaji sta obravnavali tragedijo, ki se je zgodila v Novem mestu 25. 10. 2025. Kot Novomeščan se počutim osebno prizadet nad zastavljenim konceptom oddaj, ki sta izrazito navijaško poročali o protestih, ki so bili prikazani zelo nekorektno (npr. predsednik vlade ni bil deležen nobenega aplavza na protestih, ni bilo "več" incidentov, kar je potrdila tudi policija itd.). V oddaji Utrip je avtorica pod vprašaj postavila odgovornost občin z romskim prebivalstvom, kljub nedvoumnemu dejstvu, da so s problematiko seznanili vlado že pred nekaj leti, predlagali zakonodajo, zbrali 30.000 podpisov za podporo zakonskim predlogom itd., ko so sami že izčrpali vse svoje pristojnosti. /…/ Tudi v oddaji Marcel je voditelj gostil samo predstavnika romske skupnosti, ki je v prvem stavku začel hvaliti vlado in stigmatizirati vodstva občin, da so desničarska (sam prihajam iz občine, kjer je županja članica SD), vlada pa je edina, ki je ukrepala. Kazniva dejanja nimajo politične barve. /…/« (M. V.)

Uredništvo Informativnega programa TV Slovenija

Vsem gledalcem se zahvaljujemo za odziv. Iz zapisov je razbrati precejšnjo mero razburjenosti, kar je pri tako intenzivnem dogajanju razumljivo. Vsa mnenja gledalcev smo skrbno prebrali.
Po nasilnem dogodku v Novem mestu smo bili tudi mediji pred veliko preizkušnjo. V tistih dneh smo pripravili prispevke in pogovore v številnih dnevnoinformativnih, tedenskih, celo posebnih oddajah, saj se je naenkrat odprlo ogromno vidikov in problemov, kar kaže tudi zelo raznolika vsebina sprejetega »omnibus« zakona oziroma tako imenovanega Šutarjevega zakona. V Informativnem programu Televizije Slovenije smo zaradi občutljivosti tematike in zaradi standardov, ki nas zavezujejo zlasti pri poročanju o črni kroniki, nasilju in ranljivih skupinah, skrbno tehtali vsak prispevek. Ker je bilo, kot rečeno, nešteto vprašanj, v vsak prispevek ni bilo mogoče vključiti vsega ter na vse opozoriti. Zato je pomembno pogledati niz prispevkov in pogovorov, ki smo jih v tistih dneh pripravili in ob tem seveda opozarjali tudi na širše okoliščine, pretekle izkušnje, zgodovino, dolgotrajne probleme, prepletenost in socialno ter družbeno kompleksnost dogajanja. Če vse to upoštevamo, menimo, da očitki o pristranskem poročanju ne držijo. O izzivih poročanja ob takem dogajanju smo navsezadnje pripravili tudi prispevek v Odmevih 5. 11., v katerem je tudi Varuhinja opozorila, na kaj je treba biti pozoren ob takem

dogajanju. Vsekakor menimo, da je bilo nujno v naše poročanje vključiti in predstaviti mnenje predstavnikov romske skupnosti, ki so bili tudi zelo kritični do določenih ravnanj posameznikov in so ob tem opozorili na številne težave, s katerimi se spopadajo že vrsto let znotraj svojih skupnosti in naselij ter zunaj njih. Če smo o tem poročali, to nikakor ne pomeni, da smo bili nekritični do širših problemov ali da smo poročali komu v korist brez občutka za stiske ljudi. Pri oddaji Utrip pa je treba poudariti, da gre za izrazito avtorsko oddajo, ki vsebuje tudi komentar, kar je seveda skladno s svobodo novinarskega izražanja. Novinar se ima najmanj pravico vprašati o ustreznosti preteklih dejanj in omeniti morebitne spodrsljaje posameznikov, skupnosti, lokalnih oblasti, različnih organov in institucij, tudi na državni ravni. Komentatorski, torej subjektivni pogled avtorja mora biti argumentiran in vključevati najširši možen pogled na obravnavano temo in poglede vseh vpletenih.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Oddaja Utrip je komentatorska tedenska oddaja Informativnega programa TV Slovenija, namenjena tedenskemu pregledu notranjepolitičnih, gospodarskih, družbenih in kulturnih dogodkov v državi. Pripravljajo jo različni avtorji in vsak izbere poudarke tedna po svoji presoji. Ker je oddaja označena kot komentatorska, v njej lahko izrazijo svoje stališče – tako z izrečenim mnenjem kot tudi z izborom dogodkov in tem, ki jih uvrstijo v oddajo.

Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija o komentarju zapisujejo: /…/ Prav zato, ker so v Utripu dovoljena mnenja avtorjev, je uredništvo dolžno zagotoviti pluralnost mnenj s širokim naborom avtorjev. Pri Utripu je to zagotovljeno, od 16. avgusta do 29. novembra je Utrip pripravilo 13 različnih avtoric in avtorjev.

V Utripu, ki je povzel dogajanje v tednu po smrti priljubljenega Novomeščana, je lahko prišlo do spregleda kakšnega poudarka, ki bi ga drug avtor morda uvrstil v oddajo. Vsekakor pa moramo ne samo to oddajo, temveč vse oddaje in prispevke, ki jih je v tednih po nasilnem dogodku objavila TV Slovenija, obravnavati tudi kot poročanje v nizu. Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija o tem navajajo:

»2.3.2 Uravnoteženost sporočanja v nizu oddaj

Posamezne oddaje v nizu oddaj o določeni temi ali skupini sorodnih tem lahko izražajo posamična stališča in mnenja, vendar mora niz oddaj zagotoviti uravnoteženo predstavitev različnih stališč in mnenj o obravnavanih temah. /…/

2.3.3 Uravnoteženost sporočanja v dnevnoinformativnih programih

Dnevnoinformativni programi in aktualne dokumentarne/informativne oddaje določenega dne morajo celovito predstaviti dogodke in pojave, ki v javnosti sprožajo različne ali nasprotujoče si poglede in mnenja. Izogibati se morajo prejudiciranju posamičnih mnenj ali okoliščinam, v katerih lahko udeleženci dogodkov ali viri informacij manipulirajo z novinarji. Novinarji in uredniki morajo zagotoviti uravnoteženost poročanja v vseh oddajah, v katerih je o dogodkih in pojavih možno poročati v nadaljevanjih.«

V številnih oddajah, ki so sledile, je TV Slovenija predstavila zelo različne dogodke, dejstva, številke, mnenja in stališča.

Ob nasilnih dogodkih, ki sprožajo v javnosti veliko pozornosti in čustev, pa mora TV Slovenija kot javni medij delovati še posebej odgovorno, skladno z že omenjenimi poklicnimi merili, pa tudi s Programskimi standardi, ki med drugim navajajo:
»Da bi opravljala to odgovorno nalogo v najširšem javnem interesu, se RTV Slovenija zavezuje, da bo delovala kot gradnik informirane javnosti, prostor strpnega dialoga ter glasnik raznolike, vključujoče in demokratične družbe.«
Poročanje po nasilnih dogodkih mora biti še posebej odgovorno, občutljivo, vključujoče in dialoško. Zato lahko TV Slovenija objavlja samo preverjene informacije, ne poroča senzacionalistično, dejanj enega storilca ne sme posploševati na skupnost, ki ji pripada. Obenem RTV ne sme zbujati v javnosti občutka nemoči družbe. Kot odgovorna ustanova mora iskati vzroke in razloge za taka dejanja pa tudi možne rešitve. Pri tem mora za to poiskati primerne, kompetentne sogovornike z vseh strani; v javno razpravo, ki naj bo umirjena in strpna, mora vključiti čim širši krog sogovornikov.
Menim, da je ob dogodkih na Dolenjskem TV Slovenija to večinoma dobro uspelo in da je ob teh zelo kompleksnih in občutljivih temah pokazala pričakovano odgovornost.

4.1.1.3 Izbor gostov, celovitost: Tarča o nasilju med mladimi, Grims v Odmevih

APRIL, str. 6: Tarča, 3. 4.: Odziva na poročanje in razpravljanje o nasilju med mladimi (2 odziva)

Na oddajo Tarča: Brez meja, 3. aprila, v kateri so razpravljali o nasilju med mladimi, je varuhinja prejela dva odziva strokovne javnosti s področja psihologije in pedagogike. Društvo psihologov Slovenije je v skupnem odzivu 17 strokovnih združenj in organizacij nad Tarčo in poročanjem ene od komercialnih televizij izrazilo protest zaradi »senzacionalističnega in zavajajočega prikazovanja problematike nasilja med mladimi«, sedem strokovnjakov s področja vzgoje in izobraževanja pa je menilo, da v oddajo niso vključili strokovnjaka(ov) s področja pedagoške stroke. Navajamo povzetka odzivov:

»Spodaj podpisana strokovna združenja in strokovne organizacije izražamo protest nad senzacionalističnim in zavajajočim prikazovanjem problematike nasilja med mladimi, kot smo mu bili priča v oddajah /…/ Tarča (3. 4. 2025) in v okviru prispevka na portalu MMC (4. 4. 2025) javne TV Slovenija. /…/
Zaskrbljeni smo, da postajajo mediji – še posebej z javnim vplivom, kot ga ima javna RTV Slovenija – del problema, ne pa del rešitve. Namesto iskanja strokovno utemeljenih, dolgoročnih rešitev se ustvarja prostor za paniko in nemoč, populizem, izpostavljanja pomena kaznovanja in iskanje "hitrih rešitev", ki zadostijo pravičniški drži in pogosto pomenijo le povečanje nadzora in kaznovanja, brez dolgoročnega učinka na globlje dejavnike vedenj. Od RTV in drugih medijev pričakujemo, da v prihodnje k poročanju o tej zahtevni tematiki pristopite z večjo skrbnostjo, odgovornostjo in spoštovanjem strokovne integritete ter pri tem premišljeno izberete format oddaje, ki bo to omogočal. /…/ (B. S. C., predsednica Sekcije psihologov)

»/… / Da je mogoče javnosti ponuditi bolj produktivne odzive na vprašanje razraščanja nasilja med mladimi, priča odlično zastavljena akcija RTV Slovenija Odpikajmo nasilje in istoimenske

oddaje s premišljeno izbranimi strokovnjaki, predvsem pa z odzivi mladih, ki so izkazovali več zrelosti kot na primer večina gostov oddaje Tarča (dne 3. 4. 2025) in komentatorjev dnevnih dogodkov v osrednjih informativnih oddajah v zadnjem obdobju. V teh oddajah že dalj časa beležimo nastopanje vedno istih strokovnjakov, ki ali njihovo osrednje strokovno področje ni vzgoja in izobraževanje ter pedagoško odzivanje na nasilje mladostnikov ali pa v javnosti izražajo stališča, ki jih ne potrjujejo nobeni resni znanstveni premisleki. /…/« (K. S. E. v imenu več predavateljev z Oddelka za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in predavateljice z Oddelka za psihologijo Filozofske fakultete Univerze v Mariboru)

Urednik oddaje Tarča **Boštjan Kogovšek**

Zahvaljujemo se vam za mnenja, ki so lahko različna. Oddaja je bila pripravljena v skladu s programskimi standardi in poklicnimi merili, njen namen pa opozoriti na alarmantno stanje zaradi naraščajočega nasilja med vrstniki in pretirano uporabo in zlorabo telefonov. Zavračam tudi očitke o senzacionalističnem pristopu iz nekaterih dopisov.

Nasilje med mladimi je kompleksen in večplasten problem. Temo je mogoče obravnavati na več načinov. Popolnoma na mestu je, da se ga obravnava širše družbeno in ne skozi najožje strokovne niše. Zato smo v studio povabili priznane in etablirane strokovnjake družboslovnih strok - antropologa, sociologa, komunikologa in gostjo z dolgoletnimi izkušnjami pri delu z mladimi prestopniki. Vaše mnenje spoštujemo, še vedno pa menimo, da so bili gostje izbrani ustrezno in po najvišjih standardih.

Glede dvomov o strokovnosti gostov in njihovem poznavanju pedagoških in izobraževalnih procesov pa – dr. Dan Podjed je raziskovalec v Znanstvenoraziskovalnem centru Slovenske akademije znanosti in umetnosti, izredni profesor na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani in višji svetovalec na Inovacijsko-razvojnem inštitutu Univerze v Ljubljani, dr. Dejan Verčič je profesor, predstojnik katedre za komunikologijo in vodja Centra za marketing in odnose z javnostmi na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani, Rok Gumzej je socialni pedagog in svetovalec centra Logout, dr. Leonida Zalokar je dr. socialne pedagogike, ravnateljica vzgojnega zavoda, dr. Vesna Vuk Godina je doktorica sociooloških znanosti in predavateljica socialne in kulturne antropologije na Filozofski fakulteti v Mariboru in Fakulteti za družbene vede v Ljubljani, Bogomir Širovnik je ravnatelj šole, kjer se je zgodilo nasilje …

Kaj so naredile politika, pristojne institucije in stroka v zadnjih letih, da se je stopnja nasilja tako povečala, pa bo zagotovo še tema ene izmed prihodnjih oddaj.

Smo pa tematiko (tudi s sodelovanjem ene izmed podpisnic) obravnavali že v oddaji 11. 5. 2023 – Medvrstniško nasilje: https://365.rtvslo.si/arhiv/tarca/174956994.

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Polona Fijavž**

Ustvarjalci oddaje Tarča se za vsako oddajo trudijo izbrati najbolj relevantne in verodostojne strokovnjake in akterje na posameznih področjih. V konkretnem primeru je bil prvotno zamišljen fokus oddaje nekoliko drugačen, kar se je odražalo tudi pri izbiri gostov. Tema, ki smo jo obravnavali v oddaji Tarča, pa je ena od najpomembnejših ta trenutek v naši družbi. V oddaji smo načeli in poudarili številne vidike široke problematike, ki je zakonodajalci in pristojni kljub vseprisotnosti problema pri nas in širše, niso uspeli ustrezno obravnavati. O izvedbi oddaje in

strukturi gostov smo se v uredništvu pogovorili in soočili različna, tudi polemična mnenja in poglede.
V vseh oddajah Informativnega programa Televizije Slovenija ravnamo skladno s programskimi standardi, poklicnimi merili in načeli novinarske etike. Naši novinarji in voditelji so zavezani k najvišji stopnji profesionalnosti, nepristranskosti, neodvisnosti in resnicoljubnosti.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Urednik oddaje je pojasnil vsebinsko zasnovo in namen oddaje Tarča z naslovom Brez meja, opisal je tudi fokus obravnave sicer zelo široke in večplastne teme nasilja med mladimi in z izbranim fokusom utemeljil izbor vabljenih gostov.
Izbrana tema je bila primerna, z njo je uredništvo izkazalo spoštovanje Programskih standardov RTV Slovenija, ki v poglavju III med drugim navajajo: »**Da bi RTV Slovenija delovala v interesu javnosti** in izpolnjevala upravičena pričakovanja javnosti, **mora upoštevati naslednja načela in naloge: /…/ odzivnost in posebna skrb za aktualno obravnavo družbeno relevantnih tem** /…/«
Odgovorna urednica je zapisala, da je bil sprva predvideni fokus oddaje nekoliko drugačen in da zato izbira gostov ni bila povsem usklajena s končnim fokusom oddaje. Navedla je, da so želeli v oddaji izpostaviti številne vidike široke problematike, ki je zakonodajalci niso uspeli ustrezno obravnavati. Za ta namen **izbor gostov ni bil ustrezen**. **Manjkal je poznavalec zakonodaje s tega področja, manjkal je tudi strokovnjak s področja psihologije.** Oddaja je imela naslov Brez meja. Formalne, pravne meje neprimernemu obnašanju postavlja zakonodaja; neformalne in dejanske meje med primernim in neprimernim obnašanjem pa otroci in mladi spoznavajo in ponotranjijo med odraščanjem, v družini in socialnem okolju. Kako vplivajo nanje starši, šola, vrstniki, pa tudi družbena omrežja in telefoni kot platforme spletnega nasilja, najbolje vedo psihologi, vendar te stroke v oddaji ni bilo. Zato menim, da je oddaja izkazala **odmik od Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija** v točki **9.3 Gostujoči komentatorji** v delu, ki navaja: »/…/ RTV Slovenija si bo dosledno prizadevala povabiti komentatorje, **ki so znani po tem, da lahko povejo strokovno mnenje**, izhajajoče iz natančnih informacij.« Pri tem **ni pomembno samo to, da so povabljeni gostje strokovnjaki za svoje področje, temveč tudi to, da so v oddaji zastopane vse stroke, pomembne za celovito obravnavo izbrane teme**.
To se je pokazalo že med oddajo, ki je med gledalce vnesla občutke zmede, negotovosti in nemoči, še najbolj pa v njenem zaključku, ki se je zožil na vprašanje prepovedi mobilnih telefonov v šolah.
Glede očitkov o senzacionalizmu menim, da je bil ta v oddaji delno prisoten v navajanju primerov mladostniškega nasilja, na pa tudi med pogovorom z gosti. Kjer je bilo zaznati elemente senzacionalizma, pa so bili, čeprav je za javni medij to načelno neprimerno, vsaj delno upravičeni. Zelo jasno je bil prepoznan njihov dvojni namen: navesti konkretne primere za predstavitev problematike (kar sicer samo po sebi pomeni informiranje javnosti in negira senzacionalizem) in pritegniti pozornost (čim širšega kroga) gledalcev. To je primerno tudi za javno televizijo, saj je namen izvajanja javne službe, da pomembne vsebine spremlja čim širša javnost. Vendar pa mora začetnemu zbujanju pozornosti slediti vsebinsko poglobljena,

strokovna in dobro strukturirana razprava, ki ne le da odpira vprašanja, temveč tudi nakaže možne (strokovno podprte) rešitve. Ta del je bil v obravnavani oddaji (pre)šibek.
Odgovorna urednica je že nakazala, da izbira gostov ni bila popolnoma usklajena s končnim fokusom oddaje. Kljub temu **uredništvu priporočam razpravo o izbiri gostov, primernih za strokovno in celovito obravnavo izbrane teme, in iskanje medijsko manj izpostavljenih sogovornikov. Priporočam tudi ponovno branje** Psiholoških smernic za medijsko poročanje po kriznih dogodkih **pa tudi** Programskih standardov RTV Slovenija **in** Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija **v luči obravnave vsakokratne teme, saj je ta v vsaki oddaji drugačen izziv, oddaja Tarča pa zahteven format**.

MAJ, str. 5: Odmevi, 22. 5.: Odzivi na gostovanje evropskega poslanca Branka Grimsa (3 odzivi)

»/…/ V četrtkovih Odmevih, 22. maja 2025, je bil kot gost povabljen evropski poslanec Branko Grims, ki je v oddaji brez zadržkov širil sovražni govor, žalil predsednico Republike Slovenije Natašo Pirc Musar, opravičeval genocid v Gazi in obenem zlorabljal zgodovinske travme slovenskega prostora z neokusnim in povsem neustreznim enačenjem povojnih pobojev z genocidom. /…/ RTV Slovenija je nacionalna televizija, ki je v lasti vseh državljank in državljanov. Ni strankarski medij, ni politična tribuna in še manj posrednica med političnimi strankami in gledalci. Zavezana je resnici. Ne sme je neposredno ali posredno potvarjati, kar velja tako za novinarje kot za goste. In če gost širi neresnice ali sovražni govor, je dolžnost voditelja, da ga nemudoma prekine. Vertikala odgovornosti v takih primerih je jasna: voditelj, urednik oddaje, odgovorni urednik informativnega programa in direktorica televizije. /…/ Sporna oddaja ni zgolj primer slabe uredniške presoje. Je resno opozorilo, kam lahko vodi normalizacija ekstremnih stališč in razgradnja osnovne empatije v javnem prostoru. Ko medij postane odskočna deska za ideološko razčlovečenje, prestopi mejo, ki je v demokraciji ne bi smel nikoli.
V duhu odprte javne razprave in odgovornosti do prihodnosti vas vljudno prosim, da:
• uradno obravnavate navedene kršitve v okviru svojega mandata,
• pozovete vodstvo informativnega programa RTV Slovenija, naj se opredeli do uredniške in vsebinske odgovornosti v tej oddaji,
• zagotovite javno pojasnilo, kako bo RTV Slovenija v prihodnje preprečila širjenje sovražnega govora in zgodovinskega revizionizma brez takojšnjega uredniškega odziva. /…/« (R. B.)
»Po dolgem času vam spet pišem, ker sem bila zgrožena nad izjavami g. Grimsa v Odmevih 22. 5. Gosta sta bila dva – g. Nemec in g. Grims /…/ Pišem pa zato, ker me zanima, kdo izbira sogovornike, uredništvo informativnih oddaj ali voditelji vsakokratnih Odmevov /…/« (V. P. F.)

Urednik oddaje Odmevi, 22. 5., **Gregor Drnovšek**

Odzivam se predvsem na prvo prijavo, poslano Varuhinji, saj je ta konkretna in vsebuje navedbe členov Kodeksa novinarjev Slovenije, ki naj bi bili kršeni. Drugi dve pravzaprav polemizirata z izrečenim s strani gosta v Odmevih. Očitke, ki letijo na Odmeve, pa komentiram hkrati v odgovoru na prvo prijavo.
Členi Kodeksa novinarjev Slovenije, ki naj bi bili prekršeni, so: 1, 4 in 7 (vprašanje kršitev Kodeksa novinarjev Slovenije je sicer v pristojnosti NČR):

1. člen: Novinar mora preverjati točnost zbranih informacij in se izogibati napakam. Svoje napake - četudi nenamerne - mora priznati in popraviti. V tem primeru NČR lahko presodi, da novinar ni kršil kodeksa.
4. člen: Novinar ne sme zamolčati informacij, ključnih za razumevanje obravnavane teme.
7. člen: Novinar mora pri objavi rezultatov raziskav navesti naročnika, izvajalca in čas opravljene raziskave. Pri objavi rezultatov raziskav javnega mnenja mora, če je le mogoče, navesti še vzorec in metodo. Če teh podatkov ne more pridobiti, mora javnost na to opozoriti.
Menim, da noben od navedenih členov kodeksa ni bil prekršen (1. člen se nanaša na druge primere: ko novinar naredi napako in se zanjo opraviči, kar potem tudi lahko ne predstavlja kršitve kodeksa, in 7., ki se nanaša na objave rezultatov raziskav, za kar v konkretnem primeru ni šlo), v primeru 4. člena bi dodal, da glede na naravo dnevnoinformativne produkcije celovitost poročanja o razmerah v Gazi zagotavljamo v okviru številnih prispevkov, oddaj in programov. Prav v tem tednu in tednu pred tem, ko je predsednica Pirc Musar nastopila pred evropskimi poslanci, smo v Odmevih denimo gostili palestinskega novinarja Farida Tamalo, nekdanjega predsednika Danila Türka, v oddajo se je javljala naša dopisnica Karmen Švegl, objavili smo številne presunljive prispevke o dogajanju v Gazi … Vsi so, seveda vsak na svoj način, opozarjali na genocidnost dogajanja v Gazi. Da o celovitem pokrivanju dogajanja v ostalih dnevnoinformativnih in tudi odličnih tedenskih oddajah Informativnega programa (Globus, Zrcalo tedna …) niti ne govorim.
Odmevi so dnevnoinformativna oddaja, ki zaokroži posamezni dan z analizo in naborom najpomembnejših dogodkov dneva. Tisti dan (22. 5. 2025) smo kot takega v uredništvu določili govor Pirc Musar v evropskem parlamentu, ki je zelo odmeval v javnosti.
V del oddaje, ki je sledil pogovoru z Natašo Pirc Musar, smo povabili evropska poslanca, saj nas je zanimalo, kot ju je tudi vprašala voditeljica, »zakaj tako različen odziv na dogajanje v Gazi, ki je, če ga pogledamo skozi televizijske ekrane, za 21. stoletje nedopustno, nesprejemljivo, človeško življenje je vredno manj kot v 2. svetovni vojni, ki je bila pred 80. leti«. V evropskem parlamentu se je namreč ob predsedničinem govoru pokazala deljenost mnenj do razmer in genocida v Gazi, in prav to smo v oddaji želeli osvetliti.
Menim, da smo ta del oddaje pripravili v skladu s poklicnim kodeksom na RTV Slovenija, in sicer še posebej v skladu s točkami: 2.1 (Razpon tem), 2.2 (Obseg mnenj) in 2.3 (Uravnoteženost sporočanja). Tudi točka 5.6 (Intervju: *»Kadar se uredniki odločijo, da v posameznih oddajah intervjuvajo osebo ali osebe, ki izražajo skrajna stališča o določenih vprašanjih, so dolžni v naslednjo enako oddajo povabiti k intervjuju tudi osebo ali osebe, ki izražajo nasprotna stališča.«*), ki obravnava skrajna stališča, je bila spoštovana s celovitostjo poročanja tudi v drugih oddajah, prispevkih in programih. Menim tudi, da je voditeljica ravnala v skladu s točko 9.1 (Voditelji oddaj).
Naj ob tem zapišem še nekaj svojih misli:
Lahko se strinjam, da bi bilo v prihodnje dobro na uredniških sestankih takšnim temam nameniti še dodatno pozornost in predvsem s skrbnostjo premisliti, koga gostimo v oddaji in zakaj, kot tudi, ali lahko v okviru formata oddaje (torej skozi intervju/pogovor z gosti) primerno reflektiramo posamezne probleme/dogodke/izjave, za nek del gledalcev gotovo tudi skrajne. A

dejstvo je, da je Slovenija majhna država in gostov, predvsem kompetentnih za posamezno temo, področje, ni na pretek.
Omenjeni evropski poslanec je bil izvoljen na evropskih volitvah. Kot tak, ne glede na to, kaj si kdorkoli misli o njem, je dobil legitimnost in predstavlja določeno število volivcev, ki so zanj glasovali. Dogajanje v EP na dan govora predsednice nikakor ni bilo enostransko, tako kot več kot očitno ni enostranskega političnega pogleda na genocid v Gazi, ki bi morda edino lahko rezultiral v tem, da politika enotno obsodi in sprejme ukrepe, ki bi to morijo nemudoma končali.
Res je poslanec v oddaji izrekel težke (skrajne) besede, s tem se strinjam. Kar je v pogovoru, posnetem v živo, seveda težje nadzorovati in tudi prekinjati. Je pa voditeljica večkrat izrazila oz. poskusila izraziti nasprotovanje in njegove besede postavljala v kontekst.
Se mi pa ob vsem tem poraja pomembno sistemsko vprašanje: kako se bomo v uredništvih npr. javne RTV odzivali na dejstvo, da je v Evropi in drugod na demokratičnih volitvah vedno več izvoljenih politikov, ki imajo izrazito skrajna in celo sovražna stališča? To se namreč sprašujem zato, ker nam poklicni kodeksi nalagajo uravnoteževanje in nevtralno držo.

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija **Maša Tomažin Hladen**

Hvala za vaš tehten razmislek in odziv na pogovor v oddaji Odmevi. Dovolite, da odgovorim na nekaj vaših pomislekov, celo obtožb. A na začetku naj popolnoma jasno in brez dvoma sporočim: javni servis nikakor ni postal instrument hladnega političnega cinizma.
Predvidevam, da redno spremljate naš program in da veste, da Informativni program TV SLO dogajanje v Gazi zelo podrobno spremlja od 7. oktobra 2023. Spremljali smo začetek vojne in njen razmah do neslutenih razsežnosti. Spremljali smo vse ključne izjave svetovnih voditeljev, do trenutka, ko je slovenska predsednica Nataša Pirc Musar pred evropskimi poslanci v Bruslju jasno dejala: »Gledamo genocid. Gledamo ga in smo tiho.«
O dogajanju na Bližnjem vzhodu in v Gazi smo pripravili vrsto prispevkov, v številnih poglobljenih oddajah Globus in Odmevi smo gostili paleto sogovornikov, ki so dogajanje postavljali v različni kontekst; v kontekst mednarodnega prava, (ne)odzivov mednarodne skupnosti in politične razdeljenosti slovenske in konec koncev tudi evropske politike in družbe.
V oddaji Odmevi smo denimo 19. 5. 2025, torej tri dni pred pogovorom z evropskima poslancema, na temo Gaze gostili dr. Danila Türka, ki je že 5. 2. 2025 v istem studiu dejal: »Seveda, to je genocid, treba je biti zelo jasen v tem pogledu.«
Pa če se vrnem na govor predsednice v Bruslju. Predsednica je stopila pred poslance Evropskega parlamenta, odziv na njen govor je bil bučen aplavz, vmes je bila prekinjena, vsaj enega evropskega poslanca so odstranili iz dvorane, še več jih je – ogorčenih, dvorano zapustilo še pred koncem govora. V dvorani se je slišal aplavz in slišalo se je neodobravanje. To je realnost evropske in slovenske politike do genocida v Gazi.
Slovenija ima v Evropskem parlamentu 9 poslancev, največ poslancev ima stranka SDS, ki je del največje politične skupine, Evropske ljudske stranke. Predsednica Slovenije je poslance v parlamentu nagovorila z govorom, ki je doživel močan odmev, zato smo se odločili, da v studio oddaje Odmevi povabimo evropska poslanca iz različnih političnih skupin. Tak je bil namreč tudi odziv v Evropskem parlamentu. Povabili smo sogovornike, ki so bili na dogodku, ki jih je

predsednica torej nagovarjala. Matjaž Nemec je sodelovanje v oddaji potrdil. Poklicali smo več poslancev, iz stranke SDS se pogovora nista mogla ali želela udeležiti niti podpredsednica EPP-ja Romana Tomc niti Milan Zver, na koncu je udeležbo potrdil Branko Grims, dolgoletni član SDS-a in evropski poslanec največje evropske stranke EPP.

Veljavni novinarski kodeks RTV Slovenija, Poklicna merila in načela novinarske etike iz leta 2000, pod točko 2.3.1. navaja, da je treba v posamezni oddaji, ki obravnava za večino sporno temo, predstaviti najširši možen obseg stališč in mnenj o tej temi. Branko Grims predstavlja del volilnega telesa v Sloveniji, leta 2024 je bil v evropski parlament izvoljen s preferenčnimi glasovi. Kar je povedal v Odmevih, je bilo njegovo stališče, stališče člana stranke SDS in poslanca v Evropskem parlamentu. Njegovo mnenje ni mnenje uredništva in njegovo mnenje ni mnenje voditeljice, ki je poskušala intervenirati in s kritičnimi vprašanji in usmerjanjem pogovora ostati pri ključni temi pogovora, to je bil odziv na odmevni govor slovenske predsednice v Evropskem parlamentu. Ne gre za uravnoteženje, gre za predstavitev različnih mnenj ljudi ali političnih strank, ki so del slovenske parlamentarne stvarnosti. Tema pogovora ni bila, ali se v Gazi dogaja genocid ali ne, tema je bil predsedničin govor v Bruslju v parlamentu in odzivi tistih, ki jim je bil namenjen, na ta govor.

Pri našem delu novinarji in uredniki Informativnega programa TV SLO z vso zavzetostjo in s spoštovanjem ter razumevanjem našega poslanstva in seveda tudi naše vloge v slovenski družbi sledimo Etičnemu kodeksu novinarjev Slovenije in našemu samoregulacijskemu dokumentu Etična pravila in načela novinarske etike. Nikakor ni namen našega poročanja ali analiziranja aktualnega dogajanja razpihovanje sovraštva, nasilja in nestrpnosti. Še več, naravnost boleče občutimo dejstvo, da so v polarizirani družbi mnenja vse bolj skrajna in nevarna. Tudi zato je razprava o izboru relevantnih sogovornikov aktualna v vseh novinarskih kolektivih, še posebej v tistih, v katerih se zavedamo moralnih implikacij svojega dela. A dejstvo je, da naša veljavna etična pravila, ki jih prav zdaj sicer prenavljamo, od nas zahtevajo zagotovitev najširšega možnega obsega izražanja različnih stališč in mnenj. A ob tem se vedno znova tudi mi sprašujemo, kje so meje dopustnega in primernega pri izražanju različnih stališč. Se torej v družbi določeni glasovi morajo preprosto spregledati, tudi če govorimo o glasovih izvoljenih predstavnikov volivcev? Nekatere parlamentarne politične stranke torej niso sogovornice o določenih temah?

Na koncu naj poudarim, da za našim poročanjem o genocidu v Gazi ves čas služimo javnemu interesu in varujemo dostojanstvo žrtev te morije, ki najbolj radikalno zaznamuje ta čas. Po vsaki oddaji se analize objavljenih vsebin lotimo temeljito in samokritično, z vabilom evropskim poslancem iz stranke SDS pa nikakor nismo želeli normalizirati ekstremnih stališč ali poskušali razgraditi empatije v slovenskem javnem prostoru. Tudi omenjeno oddajo smo kritično analizirali in se zavedamo teže izgovorjenih besed, ki odmevajo v kontekstu tragedije v Gazi. A hkrati ne bežimo od odgovornosti, da tudi izvoljenim predstavnikom omogočimo predstavitev stališč o ključnih temah našega časa. Torej izvoljenim predstavnikom, ki politične odločitve sprejemajo v imenu tistih, ki so jih demokratično izvolili.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Urednika sta pojasnila, da je bil namen pogovora v Odmevih osvetliti, zakaj je govor predsednice države v Evropskem parlamentu naletel na dvojni odziv: aplavz na eni strani in nasprotovanje na drugi. **Izbira teme je bila za osrednjo večerno analitično oddajo primerna, saj je bila aktualna in družbeno pomembna ne samo zaradi odmevnega govora slovenske predsednice v Bruslju, temveč še iz več drugih razlogov. Pokazala je namreč na globoko razklanost evropske politike, zaradi katere Evropska unija ne zmore oblikovati enotnega stališča do grozodejstev v Gazi, niti enotno in odločno ukrepati ter nastopati v mednarodni skupnosti.**

Po oddaji je bila ta razklanost še jasnejša in očitnejša kot pred njo, razlogi zanjo pa ne. Predvsem zaradi izbire gostov, ki sta predstavila stanje in posledice teh globokih razhajanj, ne pa vzrokov zanje. Od poslancev tega tudi ne moremo pričakovati, saj je izražanje različnih stališč do neke mere njihova imanentna delovna naloga. Vsaj v začetni fazi razprave o neki temi, ko izhajajo iz svojih strankarskih programov; šele pozneje lahko v iskanju skupnih rešitev in sklepov stališča zbližujejo in iščejo kompromise.

Poslanci do svojega dela in stališč tudi nimajo kritične distance. Njihovo poslanstvo je zastopanje in predstavljanje svojih stališč, ne pa njihovo analiziranje in umeščanje v zgodovinski in družbeni kontekst. To je naloga in sposobnost znanstvenikov, raziskovalcev, analitikov in drugih, ki zmorejo na določeno temo gledati s časovno, interesno in čustveno distanco, analizirati aktualna razhajanja v družbi s sociološkimi, zgodovinskimi, filozofskimi in drugimi orodji, jih umestiti v zgodovinski in aktualni kontekst.

Pri iskanju sogovornikov o temi v zvezi z dvojnim odzivom na predsedničin govor v Evropskem parlamentu se je res zdel prvi in logičen izbor vabilo dvema poslancema, enemu s strani, ki je ploskala, in drugemu s strani, ki je protestirala. Vendar je bil, iz zgoraj navedenih razlogov, tak izbor napačen. Predstavil je namreč samo različna stališča, ne pa razlogov zanje. Naloga osrednje večerne analitične oddaje pa je, če je to le možno, predstaviti razloge in širši kontekst različnih stališč.

Ne moremo zapisati, da je uredništvo z izbiro gostov grobo prekršilo katero od določb Zakona o RTV Slovenija, Programskih standardov ali Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija. Občinstvu je ponudilo širok razpon mnenj, spoštovalo načelo politične uravnoteženosti ter svetovnonazorskega pluralizma, kar je skladno z navedenimi dokumenti. **Vendar v tem primeru to ni bila bistvena naloga oddaje. Oddaja bi morala ponuditi analizo razlogov za razkol v stališčih** do Izraela in Gaze.

Že Zakon o RTV Slovenija v 5. členu zavezuje urednike in novinarje, da morajo »zagotavljati nepristransko in celovito obveščenost, tako da imajo državljani možnost svobodnega oblikovanja mnenj«. Že to od njih terja, da ne ponudijo le golih informacij, temveč tudi ozadja, razmerja in kontekst, sicer obveščenost ni celovita. Še korak dlje gredo Programski standardi RTV Slovenija, ki v uvodu RTV Slovenija zavezujejo, »da bo delovala kot gradnik informirane javnosti, prostor strpnega dialoga ter glasnik raznolike, vključujoče in demokratične družbe«.

Ko želi slediti tem zavezam, še posebej v primerih, ko se vsebine navezujejo na občutljive teme, mora RTV Slovenija poiskati primernejše sogovornike, kot so poslanci, ki že po naravi svojega dela in vloge izražajo različna stališča. To se je pokazalo tudi v tem primeru. Primernejši bi bili

sogovorniki, ki bi znali predstaviti širše zgodovinske, družbene, gospodarske, ideološke in druge razloge za izrazito polarizacijo Evropskega parlamenta in tudi vseh drugih evropskih ustanov in držav glede Izraela in Gaze. Poznavanje teh razlogov praviloma odpira pot razumevanju za drugače misleče in za strpen dialog.

Odmevi, 22. maja 2025, z vabilom dvema evropskima poslancema niso kršili konkretnih Programskih standardov RTV Slovenija niti Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija. Niso pa zmogli boljše uredniške izbire sogovornikov, s katero bi udejanjili tiste določbe programskih standardov in poklicnih meril, s katerimi bi RTV Slovenija upravičila vlogo gradnika celovito informirane javnosti in strpnega dialoga.

Zato uredništvu priporočam, da ob zahtevnih temah posveti izbiri sogovornikov še več tehtnega premisleka, zlasti v luči poslanstva RTV Slovenija kot gradnika strpnega dialoga.

4.1.1.4 Nepristranskost, obseg mnenj, uravnoteženost: o Netanjahuju, ljubljanski fontani, preplačanih avtocestah, helikopterju za nujno medicinsko pomoč, Gen-I-ju

FEBRUAR, str. 5: Zrcalo tedna, 23. 2.: »Vpričo enostranskega prikazovanja trpljenja /…/ se počutim zlorabljena s strani nacionalne televizije«

»Želim vam izraziti svoje globoko razočaranje nad današnjim Zrcalom tedna (op. a.: 23. 2.). Vpričo enostranskega prikazovanja trpljenja ob izmenjevanju izraelskih in palestinskih talcev, ob flagrantnemu dopuščanju nastopanja zločinca Netanjahuja na nacionalni televiziji, ob seveda hkratnemu hladnokrvnem ignoriranju prekinitve izpustitve palestinskih talcev s strani Izraela se počutim zlorabljena s strani nacionalne televizije.« (M. M.)

Urednica Uredništva zunanjepolitičnih oddaj TV Slovenija **Marta Razboršek**

Zrcalo tedna je komentirana oddaja zunanjepolitičnega uredništva. Avtor izbere posnetke in izjave minulega tedna, ki jih nato poveže v smiselno celoto. Izjave izraelskega premierja Benjamina Netanjahuja glede Gaze in talcev so vsekakor relevantne, zato jih ne objavljamo le v Zrcalu tedna, ampak tudi v dnevnoinformativnih oddajah. Izjav in dejstev ne objavljamo zaradi všečnosti, ampak zato, ker prikazujejo potek dogodkov in imajo vpliv tudi na prihodnost.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Pregledala sem oddajo Zrcalo tedna, v delu o Izraelu je komentator med drugim dejal: »/…/ Kljub propagandni vojni obeh strani premirje še drži, Hamas naj bi izpustil 33 talcev, Izrael več kot 1900 palestinskih zapornikov, a za vrnitev vseh talcev Hamas še vedno zahteva popoln umik izraelskih sil iz palestinske enklave. Kljub premirju se zdi vojna vse prej kot končana.«

To je v nasprotju z vašo navedbo »seveda hkratnemu hladnokrvnemu ignoriranju prekinitve izpustitve palestinskih talcev s strani Izraela«, za katero niste navedli, ali je ta prekinitev veljala v tednu pred to oddajo. Če vaša navedba drži, je trditev novinarja napačna. A v tem primeru vas prosim, da jo utemeljite z navedbo vira oziroma me o tem podrobneje seznanite.

Glede vključitve izraelskega premierja Netanjahuja pa menim, da je primerna utemeljitev urednice: »Izjav in dejstev ne objavljamo zaradi všečnosti, ampak zato, ker prikazujejo potek dogodkov in imajo vpliv tudi na prihodnost«. RTV Slovenija ni politični ali moralni akter, temveč

javni medij, ki mora poročati objektivno, verodostojno, nepristransko in o vsem, kar je pomembno za vsestransko in celovito obveščenost javnosti. Prikrivanje ali izločanje določenih izjav oseb, ki imajo pomemben vpliv na dogajanje v svoji državi, širši regiji in svetu, pomeni kršenje teh načel, četudi gre za osebe, ki počnejo strahovite ali zločinske stvari. /…/
Menim, da TV Slovenija v vseh oddajah, ki predstavljajo dogajanje v Gazi, Izraelu in širši regiji, posreduje gledalcem vse pomembne informacije in se ne postavlja na stran Netanjahuja.

JULIJ, str. 6: Dnevnik, 15. 7.: »Tako prozornega navijaštva … o novi ljubljanski fontani na Slovenski cesti pa še ne«

»Tako prozornega navijaštva in tako očitnega in pristranskega poročanja v prispevku o novi ljubljanski fontani na Slovenski cesti pa še ne (Dnevnik, 15. 7. 25). Povzeti so samo nekritični, pozitivni odzivi na fontano in še to turistov in obiskovalcev, pri katerih je jasno, da niso iz Ljubljane. Mislim, da si tako prozornega ustvarjanja javnega mnenja in PR MOL-a gledalci ne zaslužimo. Povrh vsega avtor tega skrpucala /…/ od novice sploh ni naveden. Pokažite pogum in povzemite mnenja meščanov, pa boste videli, kaj si mislimo o teh predragih cevih.« (M. D.)

Urednica Dnevnika, 15. 7., **Vesna Pfeiffer**

Ker je bil vroč dan, sem se ob koncu Dnevnika odločila objaviti anketo, ki smo jo posneli med turisti v središču Ljubljane. Vprašanje je bilo, kako se hladijo v vročih poletnih dneh. In ker fontane (take ali drugačne oblike) s svojim delovanjem najbolj prispevajo k ohlajanju središč mest oziroma blažijo učinke pregrevanja, s katerim se spopadajo sodobna mesta, smo se odločili posneti anketo prav ob omenjeni fontani.
Naj še enkrat ponovim, novinarska zvrst je bila anketa, tema pa: kako se ohladiti v vročih dneh. Torej nikakor ni šlo za poglobljen prispevek o tem, ali je omenjena vodna skulptura na tej lokaciji res najboljši način za obogatitev tega prostora. O fontani, ki očitno razdvaja meščane (okusi so različni), so prispevek s pojasnili obeh avtorjev fontane in stroke sicer pripravili kolegi v kulturi.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

To je dobesedni prepis ankete, na katero se je odzval gledalec in o kateri je urednica pripravila odgovor:

(Voditeljica): *»V Ljubljani je na križišču Slovenske in Tomšičeve ulice zaživela nova vodna skulptura. Sodobna umetniška instalacija vabi mimoidoče, da se v poletni vročini osvežijo in posedijo ob njej. Projekt je del prenove Slovenske ceste in že priteguje pozornost ter odzive domačinov in obiskovalcev.«*

(Anketa):
»Kako Ljubljančani pravijo, da ne. Meni je prekrasno. Jaz sem iz Opatije. Meni je krasno, zato se bom tu fotografirala.«
»Zelo lepo. Zelo lepo. Vse ste zelo lepo uredili. Cela Ljubljana je perfektna. Veliko je zelenega, veliko je zabave.«
»Ravno smo šli mimo. Zelo je lepo in sodobno. In osvežujoče. V tej vročini smo se želeli malo osvežiti.«

Menim, da **prepis napovednega besedila in ankete ne potrjuje odgovora urednice, kaj je bil namen ankete**. Napoved ankete ne govori o vročini in o tem, kako se hladijo turisti, temveč o novi vodni skulpturi, ki priteguje pozornost obiskovalcev. Uvod v anketo torej napoveduje mnenja o instalaciji, ne pa o hlajenju med poletno vročino. Tudi anketiranci v odgovorih ne odgovarjajo, kako se hladijo, temveč ali jim je skulptura všeč.
Gledalec ima prav, anketa in njena napoved sta bili promocija nove vodne skulpture, čeprav je bilo tiste dni med meščani o novi pridobitvi veliko kritičnih mnenj in so gledalci upravičeno pričakovali anketo z različnimi mnenji, ne pa njene hvalnice. Tudi v uvodu v anketo je bila opisana zgolj pozitivno in z jezikovnimi sredstvi, ki so bolj kot za anketo značilna za komentatorske žanre (»sodobna umetniška instalacija«, »vabi«, »v poletni vročini osvežijo«, »priteguje pozornost«). **To je odmik od Programskih standardov RTV Slovenija** (ki med drugim narekujejo »odzivnost in posebno skrb za aktualno obravnavo družbeno relevantnih tem«) **in Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija** (**»ki med drugim navajajo**: **»Poročanje mora biti čustveno neopredeljeno, hkrati pa naj odseva širino in dobro obveščenost novinarja. Uravnoteženo je treba sporočati ali predstavljati bistvena dejstva in stališča ter ohranjati nepristransko in etično razmerje do vseh oseb, ustanov, tem in dogodkov«**). Res so prispevek o novi vodni skulpturi z mnenji stroke pripravili v Kulturi, a **glede na veliko različnih mnenj meščanov so ti pričakovali, da se bo v javnem mediju slišal tudi njihov glas, ne pa samo pohvalni glasovi turistov.**

AVGUST, str. 5: Dnevnik, 12. 8.: Odziv na prispevek Dražitve državnih gradbenih projektov (4 odzivi)

Gledalec M. D. B., član prve uprave DARS-a, d. d., zadolžen za tehnično pripravo in izvedbo, in več let glavni direktor DDC svetovanje inženiring, se je odzval na prispevek Dražitev državnih gradbenih projektov, objavljen v Dnevniku, 12. avgusta. Nanj je varuhinja prejela še tri podobne odzive treh gledalcev, ki so prav tako sodelovali gradnji avtocestnega programa. */…/«*

»/…/ Moja pripomba se nanaša na veliko zavajanje slovenskih davkoplačevalcev o podražitvah na avtocestnem programu na nacionalni televiziji. G. Milenković je ob sedanjih podražitvah velikih infrastrukturnih projektov, kot so predor Karavanke, železniške postaje in TEŠ 6 navedel: »izvirni greh je bila gradnja avtocest« in prikazal v tabeli, kako je začetna vrednost narasla - zaradi kartelnega dogovarjanja - z 1,1 milijarde evrov na 5,5 milijarde evrov. Novinar je sicer omenil povečanje obsega programa, vendar je bila poanta za TV-gledalce na neupravičenih podražitvah. Dokazana dejstva so naslednja:

1. *V tabeli v TV-prispevku je napačno označena valuta cen. Vsi programi izgradnje AC niso bili ovrednoteni v EUR, ampak v US$.*
2. *Osnovni program v višini 1.033 mio US$ je v letu 1993 predvideval le gradnjo avtocest v smeri vzhod – zahod (Avstrija oz. Madžarska - Italija) v dolžini 318 km.*
3. *Končni program je bil pripravljen v letu 2004 v vrednosti 5.425 mio US$ in je obsegal 553 km avtocest ali 74 % več kot v letu 1993. /…/*
4. *V takratnem 10-letnem obdobju je bila slovenska inflacija čez 50 % oz. dolarska čez 30 %.*

5. Namesto prometnega davka (3 %) se je v tistem obdobju uvedel DDV (19 %). /.../
Ne poznam strokovne analize, ki bi dokazovala vpliv morebitnega kartelnega dogovarjanja na cene gradenj v mednarodnih javnih razpisih za gradnjo avtocest. /.../« (M. D. B.)

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Polona Fijavž**

Avtor prispevka, novinar Marko Milenković pojasnjuje, da je preplačilo gradnje avtocest ugotovil Urad za varstvo konkurence, ki je zdaj Agencija, in da so bile preplačane kar za tretjino. Prav tako je Darja Radić kot ministrica za gospodarstvo predstavila t. i. Zemonski sporazum, v katerem so gradbinci zapisali, kako si bodo razdelili avtocestni program, jih pa ni preganjala, ker se je začela kriza. Za vsa nadaljnja pojasnila smo na voljo.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Po podrobnem ogledu prispevka ugotavljam, da prispevek **ni bil zavajajoč, tendenciozen, neresničen ali nestrokoven.**

V prispevku, ki ima značilnosti analitičnega članka in tudi komentarja, v katerem so dovoljena mnenja, je avtor primerno izbral in celovito predstavil državne (javne) investicije, pri katerih se je predvidena vsota močno povečala – od predora Karavanke in treh železniških postaj do TEŠ-a 6 in avtocest. Iz grafičnih prikazov in besedila je bilo razvidno, da se je najbolj, za več kot petkrat, podražila prav gradnja avtocest, z 1,033 na 5,425 milijarde dolarjev. 30-odstotna dolarska inflacija v času gradnje, povečanje obsega del za 73,9 odstotka in nekaj drugih razlogov, ki ste jih navedli, ne opravičujejo petkratnega povečanja cen.

Avtor je kot pomemben razlog za povečanje cen res navedel kartelno dogovarjanje treh takratnih gradbincev. Temu vi oporekate, vendar tega niste ovrgli, avtor pa je to navedbo oprl na zaupanja vreden vir. Poleg tega je kot razlog za povečanje cen navedel tudi povečanje obsega del, kar zapisujete tudi vi. Prav tako je v odgovoru verodostojen vir navedel pri utemeljitvi, da je bil avtocestni program preplačan.

Prispevek se ni ukvarjal s kakovostjo gradnje, vzpostavitvijo izjemno pomembnega znanja, visoke inženirske stroke itd., kar je s propadom teh treh gradbenih podjetij Slovenija žal za več let izgubila. Osredotočil se je samo na zviševanje cen gradnje velikih državnih investicij. Zato **menim, da je prispevek spoštoval programske standarde in poklicna merila RTV Slovenija**.

SEPTEMBER, str. 5: Dnevnik, 18. 9.: »Nespoštovanje programskih standardov in poklicnih meril v reportaži o helikopterju«

»Podajam pritožbo na nespoštovanje Programskih standardov Radiotelevizije Slovenija in Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija v reportaži o helikopterju AW169 v Dnevniku, 18. 9. 2025, in v objavi na MMC istega dne z naslovom »Kako se je reševalni helikopter AW169 izkazal v Italiji?. Prispevek je bil po mojem globokem prepričanju pripravljen v nasprotju z: /.../
Zame je odločitev, predvsem pa sama reportaža sporna in po mojem mnenju krši določila aktov, ki sem jih navedel. Reportaža prikazuje možnosti le enega od treh možnih helikopterjev. Dveh, ki sta bila prijavljena na razpis, ne pa tudi helikopterja AW169 z vzdolžnimi nosili, ki ga Leonardo

na razpis sploh ni prijavil. Takšna reportaža je bila objektivno v korist le zagovornikom izbrane verzije AW169 /…/ Prav tako ni bilo v reportaži omenjeno, da vse to ima tudi drugi, na razpis prijavljeni helikopter H145! Vse to jasno kaže na željo, da se slovenski javnosti prikaže izbrani helikopter kot tisti pravi /…/

Zadeva je dobila PR-prizvok še toliko bolj, ker snemalec ni posnel – ali pa je v montaži izpadel – posnetek prtljažnega prostora izven kabine, ki ga je kot osnovo za zahtevo za razveljavitev razpisa opredelila KPK. Prav tako novinar zavestno ni izpostavil oziroma povprašal pilota, ali meni, da je zaradi tega prtljažnega prostora letenje varnejše (komisija je to pri ocenjevanju nagradila s štirimi točkami). Prav tako bi ga lahko oziroma moral vprašati tudi, ali se je njemu ali kolegom kdaj zgodila popolna odpoved hidravlike. Ali so bili kdaj v situaciji, da bi bilo recimo dodatno 20-minutno letenje ob izgubi tlaka olja res premalo za varen pristanek?

Tudi to je bilo dodatno vnaprejšnje darilo Leonardu (dobil je cele 4 točke, ker H145 zmore samo 10-minutno letenje, vendar še vedno varnih več kot 20 kilometrov!). Vse to v prijavi na KPK namreč obrazloženo piše. Pozoren novinar bi lahko posadko vprašal tudi, ali imajo pripravljenih 8 sedežev, da bi jih montirali, če bi bilo treba sodelovati v evakuaciji. Tako bi lahko razrešil tudi zagonetko zahtevanih 8 sedežev oziroma dilemo, ali gre res za strogo namenski helikopter.

Vse povedano bi šele pomenilo, da bi se v prispevku dobile verodostojne, celovite, natančne in nepristranske informacije, kot določajo citirani členi Programskih standardov.

Ker pa je bil gledalcem in bralcem članka »Kako se je reševalni helikopter AW169 izkazal v Italiji?« na MMC predstavljen obširno le en sam helikopter, so bila kršena tudi določila Poklicnih meril in načel novinarske etike, ki zahtevajo, da se v prispevku zagotavlja nepristranskost. Povsem jasno je, da se je glede na vsebino in trenutek objave ustvarjal občutek, da je prispevek pripravljen in objavljen v korist zagovornikov nakupa AW169! Pri tem uvrstitev prispevka tri dni po odločitvi KPK, da DRK predlaga razveljavitev razpisa, ta sum še dodatno povečuje.

Dejstvo je, da gledalci in bralci niti približno niso iz prispevka in zapisa dobili »dovolj vsestranskih informacij, da bi si lahko oblikovali svoj pogled« na problematiko razpisa oziroma konkretno o obeh (oziroma treh) možnih helikopterjih, namenjenih HNMP! Ker o drugih dveh ni bilo niti besede, kaj šele slikovnega gradiva.

Zadeva je še toliko slabša, ker je novinar v besedilu ob povezavi na link reportaže iz januarja 2025 navedel, da je v navezavi na video 2 zapisal: »Drugi helikopter, ki je bil prijavljen na razpis, je TV Slovenija predstavila v spodnji reportaži, ko jo je pripravila Maja Derčar.« Kar pa je navadna laž, kajti gre za reportažo o tem, kako v Nemčiji zagotavljajo HNMP, in v njem ni nič o »drugem helikopterju, prijavljenem na razpis«. Helikopter H145 je le omenjen kot drugi, ki ga poleg EC135 uporabljajo v Nemčiji! Slika, ki je zelo sugestivna, pa kaže utesnjene, vendar racionalno urejene prostore ravno tega manjšega modela Airbusa! Torej gre za zavestno sugestivno zavajanje, saj je AW169 veliko večji! In na razpis ni bil prijavljen ta helikopter, ampak večji H145! Takšno zavestno zavajanje avtorja, z dovoljenjem urednika na MMC, je v nasprotju z vsemi navedenimi akti RTV in verjetno tudi z novinarsko etiko. /…/« (I. K.)

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija **Maša Tomažin Hladen**

Glede na temo, o kateri so mediji obširno poročali že od začetka prvega razpisa, smo v uredništvu ocenili, da je v javnem interesu, da gledalci vidijo, kako s takimi helikopterji delajo

drugje. Ob tem spomnimo, da smo objavili tudi vse ostalo v zvezi z omenjeno temo. Na primer: pogovore z neformalnega sestanka, zaradi katerega je policija uvedla notranji nadzor, KPK uvedel predhodno preiskavo in predlagal, da se podpis pogodbe ustavi, o postopku pa je odločala Državna revizijska komisija. Zato v uredništvu zavračamo očitke o kakršnih koli pritiskih ali uredniški in novinarski pristranskosti.

Varuhinja je odziv urednice ocenila kot splošen in prosila za odgovore na konkretne očitke.

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija **Maša Tomažin Hladen**

Kot razumete, na specifična vprašanja o razpisu, ki niso povezana z objavljeno programsko vsebino ali so hipotetične narave (kaj bi bilo, če bi bilo), ne morem odgovarjati.
Še enkrat pojasnjujem, da smo se v uredništvu za snemanje reportaže o helikopterju odločili in začeli dogovarjati že veliko pred razpisno odločitvijo, avtonomno in samoiniciativno, in sicer v kontekstu javne razprave o razpisanem poslu, zaradi česar smo presodili, da je predstavitev plovila, o katerem je potekala strastna, a površna javna razprava, v javnem interesu. Pri tej uredniški odločitvi vztrajam.
Glede potencialnih navzkrižij interesov, o čemer sprašuje gledalec, odgovarjam, da mi takšna navzkrižja niso znana.
Iz vprašanj, ki ste mi jih posredovali, je razvidno, da je gledalec očitno strokovnjak s področja helikopterjev in tudi poznavalec samega razpisa, zato zagotovo ve, kar vemo vsi, tako ustvarjalci programa kot občinstvo, in sicer, da je Državna revizijska komisija očitke KPK-ja zavrnila. Sicer pa se Airbus na prvi razpis ni prijavil, pri drugem razpisu pa se ni pritožil in je bil na koncu izbran le en ponudnik.
O vsem tem je Informativni program TV Slovenija resnično izčrpno poročal, v nizu prispevkov iz različnih zornih kotov, z različnimi poudarki in različnimi sogovorniki. Menim, da je v celoti izpolnil svoje naloge in deloval v javnem interesu.
Če kot varuhinja menite drugače, boste o tem zagotovo napisali mnenje, ki ga bomo v uredništvu pozorno prebrali, saj si prizadevamo delovati v skladu z najvišjimi etičnimi in profesionalnimi standardi.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Urednica je pojasnila, da so o razpisu za nakup helikopterjev za izvajanje HNMP pripravili zelo veliko prispevkov in v njih osvetlili številne dileme. Odgovorila je tudi, da ji niso znane osebne povezave avtorja ali drugih oseb, povezanih s pripravo prispevka, z osebami, ki so bile neposredno ali posredno povezane z razpisom, kar bi lahko vplivalo na pristranskost ali videz pristranskosti pri odločitvi za reportažo in pri njeni izvedbi. Pojasnila je tudi, zakaj so se odločili za pripravo reportaže. Ni pa odgovorila, zakaj niso pripravili reportaže še o drugem helikopterju, prijavljenem na razpis, niti tega, zakaj niso poročali o domnevnih spornostih razpisa, ki jih je osvetlila javno objavljena prijava, podana 17. 8. na KPK.
Po pregledu reportaže, rednem spremljanju informativnih oddaj TV Slovenija in pregledu pripomb gledalca menim:

Odločitev za reportažo o izbranem helikopterju je bila primerna, saj je nakup helikopterjev za HNMP pomemben za reševanje, povezan pa je tudi z veliko vsoto javnega denarja, zato mora biti javnost čim bolje obveščena o vseh podrobnostih postopka nakupa in možnih izbirah.

Reportaža je predstavila samo enega od dveh helikopterjev, prijavljenih na razpis, drugega pa ne. Glede na zasnovo reportaže v njej ni bilo pričakovati primerjave s konkurenčnim helikopterjem, ker bi za ta namen morali v reportažo (tudi slikovno in z izjavami) vključiti konkurenčni helikopter. **Če v eni reportaži to ni bilo možno, bi TV Slovenija to morala narediti v eni od naslednjih primerljivih informativnih oddaj. Tega ni storila, kar pomeni odmik od Poklicnih meril v točki 2.2 Obseg mnenj** (v delu, kjer navaja):

»/…/ Predstavitve različnih stališč in mnenj morajo biti poglobljene, zajemati morajo vse njihove razsežnosti in odtenke. **Programi RTV Slovenija morajo biti zato celoviti. Če tega ni mogoče doseči v enem prispevku, je treba celovitost zagotoviti z nizom prispevkov na določeno temo.** Če določen prispevek iz kakršnih koli razlogov ni celovit, je treba na to gledalce posebej opozoriti in napovedati natančen datum, uro in oddajo, v kateri bodo pojasnjene manjkajoče razširitve. Prispevki v dnevnoinformativnih oddajah morajo biti programsko zaokroženi oz. celovito pojasnjeni najpozneje v tednu dni, tedenski programi v obdobju 14 dni /…/.«

Zato ključni odmik od poklicnih meril in programskih standardov ni v reportaži o tem helikopterju, temveč v uredniški odločitvi (ali nizu uredniških odločitev), da se pripravi reportaža o samo enem, izbranem helikopterju, ne pa tudi o drugem, kar bi omogočalo primerjavo, javnost pa bi si lahko o vsebini, za katero bo država porabila veliko davkoplačevalskega denarja, ustvarila **celovito sliko, kot to zahtevajo Poklicna merila v točkah 1.4 Verodostojnost**:

»/…/ **Poročila morajo poslušalcem in gledalcem ponuditi dovolj vsestranskih informacij o nekem dogodku ali temi, da bodo lahko oblikovali svoj pogled na določeno zadevo.**«

1.8 Pravičnost:

»/…/ **Nobeno poročilo ali programska vsebina nista poštena, če:**

- **ne vsebujeta vseh poglavitnih dejstev**;
- vsebujeta nepomembne podatke na račun najpomembnejših dejstev;
- nevede ali vede zavajata gledalce in poslušalce /…/.«

Ker tega ni bilo in **ker je bil helikopter, ki ga je na razpisu izbralo ministrstvo, predstavljen samo s pozitivnimi lastnostmi, ki so govorile v prid izbiri, je javnost dobila vtis o pristranskosti** javne televizije. Dodaten razlog za vtis o pristranskosti je javnost dobila zaradi časa in okoliščin, v katerih je bil prispevek objavljen: objava je sovpadla z vrsto očitkov glede vladne izbire helikopterja, prispevek pa je deloval večinoma kot zagovor vladne izbire. Dodatna okoliščina, ki vpliva na povečano pozornost javnosti do nepristranskosti javne RTV do vlade, je tudi finančna odvisnost RTV Slovenija od vlade. Upoštevaje ves ta kontekst, je TV Slovenija z reportažo o izbranem helikopterju **ustvarila dvom o spoštovanju Poklicnih meril v točki 1.2 Nepristranskost**:

»**Nepristranskost je temeljna vrednota v vseh programih RTV Slovenija, ki ji je kot javnemu zavodu zaupano poslanstvo objektivnega obveščanja javnosti.** /…/

Uravnoteženo je treba sporočati ali predstavljati bistvena dejstva in stališča ter ohranjati nepristransko in etično razmerje do vseh oseb, ustanov, tem in dogodkov. /…/ Izogniti se je treba vsemu, kar lahko spodbudi upravičeno domnevo, da je novinar ali javni zavod pristranski ali pod vplivom neke skupine za pritisk, ne glede na to, ali je ta ideološka, politična, finančna, socialna, verska ali kulturniška /…/.«

Zaradi navedenih odmikov od poklicnih meril je prišlo tudi do nespoštovanja Programskih standardov RTV Slovenija, ki v poglavju III (Delovanje v interesu javnosti) terjajo

»negovanje novinarske verodostojnosti in odgovornosti z doslednim upoštevanjem poklicnih in etičnih standardov, predvsem načel resnicoljubnosti, neodvisnosti, nepristranskosti, spoštovanja človekovega dostojanstva in transparentnosti«.

Zato uredništvu priporočam razpravo o upoštevanju navedenih točk poklicnih meril in programskih standardov zlasti v luči obravnave:

- zelo kompleksnih zadev, ki zahtevajo celovito predstavitev,
- vsebin, ki sprožajo v javnosti veliko različnih odzivov,
- vsebin, povezanih z vlado, pri katerih si javnost zaradi finančne odvisnosti RTV Slovenija od vlade lahko ustvari vtis o pristranskosti.

Pri obravnavi teh vsebin lahko že majhno odstopanje od poklicnih meril in programskih standardov v javnosti povzroči vtis, da RTV Slovenija ni neodvisna in nepristranska in okrni zaupanje javnosti, ki je za javni medij ključno.

ODZIVNO POROČILO urednice Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija **Maše Tomažin Hladen** na priporočilo varuhinje

Razpravo s sodelavci smo opravili. Zavedamo se, kako pomemben je videz nepristranskosti, saj smo profesionalci, zato se držimo profesionalnih načel.

SEPTEMBER, str. 11: Tarča, 11. 9.: »Oddaja je v delu, ki obravnava družbo GEN-I, izrazito pristranska, neprofesionalna in senzacionalistična«

»/…/ Oddaja je v delu, ki obravnava družbo GEN-I, d.o.o., (v nadaljevanju GEN-I) izrazito pristranska, neprofesionalna in senzacionalistična. Njeni ustvarjalci so različne očitke in trditve, ki so napačne, izmišljene in pogosto manipulativne, navajali kot dejstva, s čimer so želeli pri gledalkah in gledalcih ustvariti videz, da v GEN-I uporabljamo različne prikrite, sporne prakse oziroma v njihovih očeh celo kriminalizirati našo družbo in njeno poslovanje.

Ustvarjalci oddaje so v njej postavljali in hkrati brez argumentov ali kakršne koli podlage v dejstvih potrjevali zgrešene in lažne zlonamerne izhodiščne teze oddaje, na katere kot prizadeta stranka sploh nikoli nismo imeli možnosti odgovoriti. Pri tem več hudih očitkov in neresničnih navedb o GEN-I, ki so jih predstavljali kot dejstva, pri sami družbi pred oddajo niso niti poizkusili preveriti. /…/

Poslovno sodelovanje z družbo DC Limited smo obsežneje pojasnili v odgovorih na vprašanja, ki smo jih 10. septembra poslali ustvarjalcem oddaje Tarča, a jih ti v veliki večini niso vključili v vsebino oddaje. /…/

Obenem so kršili tudi Programske standarde RTV Slovenija, ki ustvarjalke in ustvarjalce zavezujejo h kakovostni medijski produkciji v skladu s profesionalnimi in etičnimi standardi. Ti v II. poglavju določajo, da je med temeljnimi vrednotami, na katerih RTV Slovenija gradi zavezanost javnosti in delovanje v dobro družbe, tudi odličnost, torej zagotavljanje kakovostne medijske ponudbe, ki mora prispevati k celoviti obveščenosti. Med zavezami programskih ustvarjalk in programskih ustvarjalcev, ki jih Programski standardi RTV Slovenija določajo v IV. poglavju, pa so natančnost, nepristranskost, celovitost, poštenost in izogibanje senzacionalizmu. Vse te zaveze so ustvarjalci Tarče kršili. /.../« (družba GEN-I, d.o.o.)

ODGOVOR VARUHINJE

Če je bila s katero od objavljenih vsebin prizadeta vaša pravica ali interes, vas napotujem k Zakonu o medijih, ki vam daje pravico do popravka napačne trditve neposredno od odgovorne urednice ali s posredovanjem sodišča. Sodišče je za to pristojno in ima za preverjanje na voljo vse vzvode. Varuhinja takih možnosti nimam.

Urednika oddaje Tarča sem izrecno prosila, da se opredeli do očitkov o kršenju programskih standardov in poklicnih meril, zlasti natančnosti, celovitosti, poštenosti in izogibanja senzacionalizmu.

Urednik oddaje Tarča **Boštjan Kogovšek**

Na zahtevek za popravek s skoraj identično vsebino o navajanju neresničnih informacij, ki ga je posredoval GEN-I, smo že obsežno odgovorili pravni službi. Očitke o kršenju programskih standardov in poklicnih meril ostro zavračamo. Prav tako obtožbe o kontinuiranem blatenju družbe GEN-I.

S podobnimi očitki so se obrnili na NČR, ki smo mu 15. 7. 2025 poslali naslednji odgovor:

Ne gre za nikakršno primerjavo med medijskim sistemom, ki je blizu stranki SDS, in oglaševalskimi aktivnostmi sistema GEN-I, ampak zgolj za novinarjev opis razmer v različnih obdobjih.

Novinarska ekipa oddaje Tarča je dlje časa pozorno spremljala oglaševanje podjetja GEN-i in naš sklep je bil, da je podjetje v zadnjih letih močno intenziviralo oglaševalske aktivnosti. Žal pa si empirično povsem natančne slike o tem ni mogoče ustvariti. Razlog za to: podjetje GEN-I, ki je dejansko v 100-odstotni lasti države, v zadnjih letih kljub več našim pozivom ni želelo razkriti obsega oglaševanja. V nekaterih obdobjih namreč ERAR ni sledil denarnim tokovom tega kapitalsko izjemno močnega podjetja v državni lasti. Do nedavnega denimo niso bile javno razvidne transakcije hčerinskih podjetij GEN-I-ja, pozor, zaradi nekakšne računske napake skrbnikov javnih evidenc (UJP, AJPES, MJU).

Nadalje, iz omenjenega energetskega sistema je v zadnjem mandatu v vrh državne politike, na najvplivnejše položaje, prišlo kar nekaj ljudi. Vsaj legitimno, če ne že nujno, je pozorno spremljanje oglaševalskih aktivnosti finančno tako močnega sistema, kot je GEN-I, v razmerah, ko so praktično čez noč najvišje položaje v državi zasedli nekoč najpomembnejši akterji tega podjetja. Dejstvo je, da je oglaševalski denar državnih podjetij za številne slovenske medije lahko »življenjskega pomena«. Iz tega pa izvira tudi utemeljena teza, da se lahko oglaševalski

finančni plasmaji paradržavnih kapitalskih struktur pretapljajo v medijski in končno v politični vpliv.
To so seveda ugotavljali in premišljevali številni avtorji medijskih in komunikacijskih študij. Herman in Chomsky pojasnjujeta, da je oglaševanje za medije ključni vir prihodkov, zato deluje kot filter, ki vpliva na to, katere teme bodo objavljene in katere bodo izločene (Herman & Chomsky, 1988: Manufacturing Consent, Pantheon Books, str. 16–17). Kadar so financerji paradržavna podjetja, se oglaševanje lahko spremeni v posredni politični instrument.
In zato je ključnega pomena za demokracijo, da novinarji podrobno spremljamo tudi oglaševalske aktivnosti vplivnih paradržavnih kapitalskih centrov, kar GEN-I zagotovo je. Žal pa, naj omenimo še enkrat, podatkov o izdatkih za oglaševanje GEN-I, ki je dejansko v popolni državni lasti, ne želi posredovati. Zato so vse navedbe podjetja GEN-I o kršitvah kodeksa v točki 1. popolnoma neutemeljene.
Naj poudarimo, da se predstavniki GEN-I-ja vabilom za nastop in izjave pred kamero niso odzvali. Sicer pa bomo predstavnika GEN-I-ja vljudno povabili v eno izmed prihodnjih oddaj, kjer bo lahko vse pojasnil.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

/…/ Vašo pritožbo sem podrobno preučila in ugotavljam, da večinoma niste natančno opisali, v katerem delu oddaje in s katerimi besedami je nastala nepravilnost, ki naj jo preučim. Deloma zahtevam za podajo odzivov varuhinji ustrezata samo dva očitka o lažnih trditvah (da je bil Gen-I med donatorji Inštituta JEK in da je Gen-I z 10 tisoč evri finančno podprl delovanje hišnega inštituta Nove Slovenije v času, ko se je na Gen-I-ju Robertu Golobu tresel stolček). Za trditvi, za kateri menite, da sta lažni, sem vas napotila na zahtevek za popravek. Ob tem pa opozarjam, da niti ta dva očitka nista opremljena s točnim časom predvajanja.
Druga dva očitka se nanašata na »namigovanji« voditeljice. Tudi za ta dva očitka niste navedli, kje točno v oddaji so bila »namigovanja« izrečena in s katerimi besedami. Če sem prav razbrala, gre za vprašanje voditeljice pri času 52.30: »Gospa Vonta, ali je potem sum korupcije tudi denar, ki ga je Gen-I nakazal temu inštitutu za okroglo mizo ali pač karkoli že, tik pred tem, ko se je Golobu iztekal mandat na čelu Gen-I-ja in je poskušal, bi lahko tako razumeli, na ta način pri resornem ministrstvu dobiti podporo, da bi se mandat podaljšal?«
Menim, da v tem primeru ne gre za namigovanja, temveč za vprašanje, ki vsebuje podatke, ki jih je želela voditeljica preveriti pri sogovornici. Preverjanje domnev, ki so bile v predhodnem delu oddaje utemeljene s konkretnimi navedbami in viri, je glavna naloga voditeljev. Na kakšen način to počnejo, je odvisno tudi od žanra oddaje. Oddaja Tarča je »osrednja informativna pogovorna oddaja Televizije Slovenija, kritična, odmevna, preiskovalna, udarna in načelna, brez izjem,« piše v njenem opisu. Opredeljena je tudi kot pogovorna oddaja z več gosti. Deloma lahko zato zanjo uporabimo pravila intervjuja, zapisana v točki 5.6 Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija:
»Nosilci javnih funkcij ali tisti, ki si to prizadevajo postati, ali tisti, ki zagovarjajo ali kritizirajo neko politiko, morajo biti nagovorjeni spoštljivo in z ustreznim profesionalnim tonom. Novinarji RTV Slovenija morajo delovati profesionalno: iskati odgovore, razmejiti razne dileme.

Neprijazno nastopanje in vidna čustvena navezanost na eno stran v pogovoru ni znamenje profesionalnosti.«
Vse to je bilo v oddaji spoštovano. Sogovorniki v oddaji so sicer nagovorjeni z odločnim tonom, vendar vsi enako, nikjer v oddaji ni bilo zaznati vidne čustvene navezanosti na eno stran.
Poleg tega ima oddaja Tarča tudi elemente raziskovalnega novinarstva, ki ga že omenjena Poklicna merila navajajo v točki 8:
»/…/ Raziskovalno novinarstvo zahteva od urednikov in novinarjev visoko strokovnost in dosledno upoštevanje meril natančnosti. Raziskovalnega novinarstva ni brez ustreznih virov informacij in brez zadostnega časa za temeljito raziskovanje.
Oddaje morajo omogočiti poslušalcem in gledalcem, da si sami oblikujejo stališče o raziskanem dogodku. Logični sklepi morajo izhajati iz dejstev in ne smejo temeljiti le na mnenju novinarja ali biti vsiljeni z nepoštenim prikazovanjem informacij. Če se hočemo približati merilom natančnosti, nepristranskosti in verodostojnosti, mora oddaja temeljiti na vestnem in skrbnem raziskovanju. Upoštevati mora vse dostopne bistvene dokaze in zajeti širok izbor mnenj o zadevi, ki je predmet raziskovanja.
Priložnost za odziv je bistvenega pomena za raziskovalne programe. Zaradi uravnoteženosti mora biti ta možnost dana vsem stranem, ki se želijo izjasniti.
Da bi se izognili možnosti manipuliranja in da ne bi objavili nenatančnih ali pristranskih informacij, mora novinar skrbno preveriti zanesljivost vira in si praviloma pridobiti potrditev iz najmanj dveh drugih primernih virov.«
Iz oddaje je razvidno, da so novinarji vire preverjali skrbno in po več poteh in dali vsem tudi možnost dodatnega pojasnila, vendar so se nekateri tej možnosti odrekli. Skladno s pravilnikom so v oddaji to tudi pojasnili.
Zato **menim, da je bila oddaja v točkah, ki sem jih presojala, skladna s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija pa tudi s programskimi načeli natančnosti, nepristranskosti, celovitosti in poštenosti.**

Vaše pritožbe o kontinuiranem in sistematičnem blatenju družbe Gen-I v oddaji Tarča nisem obravnavala, ker skladno s Pravilnikom o delovanju varuha (9. člen) lahko obravnavam samo odzive, ki se nanašajo na programske vsebine, ki so bile predvajane ali objavljene v 30 dneh pred oddajo pritožbe ali odziva. Vaš odziv o kontinuiranem in sistematičnem blatenju družbe Gen-I v oddaji Tarča pa se je nanašal na starejše objave, v utemeljitvi ste navedli oddaje iz januarja, februarja in aprila 2025. Teh iz zgoraj navedenega razloga nisem obravnavala, prav tako ne korespondence med uredništvom Tarče in vašo družbo, ki se je nanašala na čas več kot 30 dni pred prejemom vašega odziva.

4.1.1.5 Nepristranskost, obseg mnenj, uravnoteženost poročanja ob referendumu

APRIL, str. 12: Politično s Tanjo Gobec, 27. 4.: »Krši pravila, ki veljajo v času pred referendumom« (2 odziva)

»Voditeljica v oddaji Politično krši pravila, ki veljajo v času pred referendumom. To ugotavlja tudi pristojni inšpektor. Besedilo lahko najdete na povezavi. Zanima me, kaj boste v zvezi s tem

naredili vi, kot varuhinja nas, gledalcev? Kako bo TVS omilila že narejeno škodo načelu enakopravnosti in očitno propagando v korist /.../? Še pred referendumom?« (K. E.)

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Polona Fijavž**

Oddaja Politično s Tanjo Gobec je bila ob dnevu upora proti okupatorju namenjena širši razpravi o kulturni politiki in uporništvu v današnjem času. Gosta sta bila priznana, samostojna, vselej kritična kulturna ustvarjalca in intelektualca Vinko Möderndorfer in Miran Zupanič. Oba tudi nagrajenca Prešernovega sklada, ki – zanimivo – po noveli zakona do dodatka k pokojnini ne bi bila upravičena. Sicer pa se najbrž vsi spomnimo kritičnih osti, ki sta jih tudi na Prešernovih proslavah izrekla zoper vlado, politiko in družbo – Möderndorfer tudi kot predsednik Upravnega odbora Prešernovega sklada in Zupanič kot predsednik Nacionalnega sveta za kulturo. Svoje poglede na aktualno dogajanje sta v pogovoru argumentirala in opozorila tudi na pomanjkljivosti novele zakona. Voditeljica je na začetku oddaje tudi jasno povedala, da ne gre za soočenje pred referendumom.
Sicer se je kampanja na RTV Slovenija pred referendumom 11. maja skladno z objavljenimi pravili uradno začela 28. aprila.

Varuhinja je najprej preverila, ali v odzivu navedene kršitve, ki naj bi jih ugotovil pristojni inšpektor, držijo. Zato se je s prošnjo za pojasnilo obrnila na Inšpektorat RS za kulturo in medije, ki deluje v okviru Ministrstva RS za kulturo. Prejela je odgovor inšpektorja **Aleksandra Vidmarja**:

»Navedbe medija Spletni časopis držijo. Inšpektorat RS za kulturo in medije je vodstvu RTV Slovenija poslal preventivno opozorilo, št. 06107-29/2025-3342-2, z dne 5. 5. 2025. V priponki vam posredujem kopijo/scan opozorila, v katerem so podrobneje obrazloženi tudi razlogi za to odločitev.«

Mag. Aleksander Vidmar, inšpektor – višji svetnik, Ministrstvo za kulturo, Inšpektorat RS za kulturo in medije

Zadeva: Domnevna kršitev določil ZVRK – preventivno opozorilo
Spoštovani, na Inšpektoratu RS za kulturo in medije (v nadaljevanju: IRSKM) smo, dne 27. 4. 2025, prejeli prijavo kršitev, poslano preko spletnega portala e-uprava. Iz vsebine te prijave izhaja, da naj bi domnevno prišlo do kršitev referendumske zakonodaje v oddaji Politično, ki je bila na sporedu v nedeljo, 27. 4. 2025, ob 19:10 uri, torej v času trajanja uradne referendumske kampanje. V oddaji naj bi bili, po mnenju vlagatelja prijave, predstavljeni mnenji dveh – očitno pristranskih – kulturnikov. Predstavnikov drugega tabora ni bilo. Vlagatelj prijave dodatno opozarja, da Javni zavod Radiotelevizija Slovenija (v nadaljevanju: RTV Slovenija) krši pravico do informiranja s skrajševanjem referendumske kampanje na zgolj dva tedna.
Kot pristojni inšpektor IRSKM sem po uradni dolžnosti preveril navedbe v prijavi in ugotovil, da obe trditvi držita. Na podlagi ogleda domnevno sporne oddaje sem ugotovil, da vsebina oddaje res ni v duhu določb Zakona o volilni in referendumski kampanji (ZVRK) in Zakona o Radioteleviziji Slovenija (ZRTVS-1), vendar pa sem obenem ugotovil tudi, da v konkretnem primeru ni pravne podlage za vodenje postopka inšpekcijskega nadzora ali postopka o prekršku, zato postopek po tej prijavi na IRSKM ne bo uveden.

Veljavni predpisi na tem področju so za RTV Slovenija namreč precej ohlapni. ZVRK v drugem odstavku 6. člena napotuje na določbe ZRTVS-1, ki urejajo politično propagando v programih RTV Slovenija. ZRTVS-1 pa inšpekcijskih določb sploh nima in vsebuje le eno kazensko določbo, ki obravnava kršitev volilne kampanje pa še to le v zvezi z objavo pogojev predstavitve kandidatov, političnih strank in njihovih programov (peti odstavek 12. člena ZRTVS-1).
Pri vseh ostalih določbah ZRTVS-1 gre za določbe napotilne narave, saj zakon v nadaljevanju zanje ne določa nobenega ukrepa ali sankcije. V pravnem smislu gre za primer t. i. nepopolne pravne norme (lex imperfecta), za kršitev katere ni predpisana sankcija in s tem ni podana podlaga za morebitno ukrepanje inšpekcijskega organa zoper kršitelja.
Ne glede na to vas preventivno opozarjam, da vsebina oddaje "Politično s Tanjo Gobec", ki je bila na sporedu prvega programa RTV Slovenija v nedeljo, 27. 4. 2025, ob 19:10 uri, ni bila v skladu s posameznimi določbami 4. člena ZRTVS-1 in še zlasti ne z določbami prve, tretje in pete alineje 5. člena tega zakona, ki določajo, da morajo novinarke in novinarji, urednice in uredniki, RTV Slovenija in drugi, ki so neposredno udeleženi pri ustvarjanju ali pripravljanju RTV programov, pri svojem delu še posebej:

- spoštovati načelo resničnosti, nepristranskosti in celovitosti informacij;
- spoštovati načelo politične uravnoteženosti ter svetovnonazorskega pluralizma;
- zagotavljati nepristransko in celovito obveščenost, tako da imajo državljani možnost svobodnega oblikovanja mnenj.

Vodstvu RTV Slovenija zato pošiljam kopijo prijave v vednost, kot preventivno opozorilo, da se takim praksam v bodoče, še zlasti v času volilne in referendumske kampanja, izogiba.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Varuhinja nisem pristojna za presojanje Zakona o volilni in referendumski kampanji (ZVRK) in Zakona o Radioteleviziji Slovenija (ZRTVS-1), ker pristojnosti na tem področju podeljujeta oziroma urejata oba zakona. Vsekakor jih ne podeljujeta varuhinji pravic gledalcev RTV Slovenija. Varuhinja je samoregulatorni organ RTV Slovenija, njene pristojnosti opredeljuje Pravilnik o delovanju varuha. Ta med drugim navaja, da mora varuh pri svojem delu in odločitvah ob spoštovanju medijske zakonodaje Republike Slovenije upoštevati zakonodajo s področja delovanja RTV Slovenija in samoregulativne akte RTV Slovenija. Najpomembnejša samoregulativna akta s področja delovanja varuhinje sta dva: Programski standardi RTV Slovenija in Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija.
Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija v poglavju 3 (Volilna kampanja) natančneje določajo pravila poročanja v času volilne ali referendumske kampanje, vendar v povezavi z Zakonom o RTV Slovenija, ki pa je v tem delu (12. člen) precej ohlapen, kar ugotavlja tudi inšpektor. Od tega pa je odvisno, kdaj začnejo veljati pravila za poročanje v času referendumske kampanje. Kot navaja odgovorna urednica, so letos pravila začela veljati 28. aprila, torej dan po oddaji Politično s Tanjo Gobec. O tem pišemo tudi v poglavju RTV SPLOŠNO na str. 216.
Ne glede na to pa so tudi v času pred uradno referendumsko kampanjo programski ustvarjalci dolžni spoštovati v 5. členu Zakona o RTV Slovenija zapisana »načela resničnosti,

nepristranskosti in celovitosti informacij«, »načelo politične uravnoteženosti ter svetovnonazorskega pluralizma« in »zagotavljati nepristransko in celovito obveščenost, tako da imajo državljani možnost svobodnega oblikovanja mnenj«.
Vedno, tudi v času pred referendumsko kampanjo, so programski ustvarjalci dolžni spoštovati tudi Programske standarde RTV Slovenija, s katerimi se je RTV Slovenija med drugim zavezala, da bo »delovala kot gradnik informirane javnosti« in »sooblikovala skupni prostor izražanja in razširjanja raznovrstnih stališč, ki prispevajo k demokraciji«. V poglavju III. pa še: »Da bi RTV Slovenija delovala v interesu javnosti in izpolnjevala upravičena pričakovanja javnosti, mora upoštevati naslednja načela in naloge: /…/ negovanje novinarske verodostojnosti in odgovornosti z doslednim upoštevanjem poklicnih in etičnih standardov, predvsem načel resnicoljubnosti, neodvisnosti, nepristranskosti, spoštovanja človekovega dostojanstva in transparentnosti; /…/ upoštevanje pluralnega in večkulturnega značaja slovenske družbe ter zagotavljanje takšnega programa, ki vključuje raznolikost mnenj in stališč /…«.
Prav tako tudi v predreferendumskem obdobju za programske ustvarjalce veljajo Poklicna merila in načela novinarske etike, ki v točki 2.3 (Uravnoteženost sporočanja) navajajo:
»**Programi RTV Slovenija, ki obravnavajo vprašanja javnega interesa, o katerih obstajajo v javnosti različna stališča, morajo zagotoviti enakovredno in enakomerno predstavitev najširšega možnega izbora stališč o določeni zadevi**. Enakovrednost in enakomernost v tem kontekstu pomenita nepristranskost in razumen obseg, upoštevajoč težo posameznih stališč ali mnenj, njihovo pomembnost ali možno pomembnost.
Če je le mogoče, mora novinar za določen prispevek ali oddajo najti predstavnike vseh vpletenih (prizadetih) strani ali nazorov. Če tega ne more, mora to poslušalcem in gledalcem sporočiti na preprost in neposreden način.«
Z vidika spoštovanja programskih standardov in poklicnih meril **menim, da oddaja Politično s Tanjo Gobec v večjem delu ni spoštovala zgoraj navedenih točk poglavja III. Programskih standardov, kot tudi ne točke 2.3 Poklicnih meril**. Glavna tema oddaje namreč ni bilo uporništvo, kot je zapisala odgovorna urednica, saj je bil v dobrih 14 minut dolgi oddaji tej temi posvečen le zadnji del, dolg le dobrih pet minut. Osrednji del, dolg osem minut, je bil namenjen zakonu o dodatkih k pokojninam za izjemne dosežke na področju umetnosti. Zakon je bil predmet referenduma, **vsebina referenduma pa je nedvomno vprašanje javnega interesa, o katerem obstajajo v javnosti različna stališča. Zato bi morala oddaja v tem delu zagotoviti enakovredno in enakomerno predstavitev različnih stališč**. Avtorica bi morala povabiti k pogovoru na to temo predstavnika obeh strani – zagovornika in nasprotnika zakona in referenduma, saj je poleg vsebine zakona javnost razdvajala tudi upravičenost referenduma. Izbor sogovornikov v oddaji tega ni zagotavljal, predstavila sta večinoma zelo podobna stališča, skoraj vsa v prid zakonu in proti smiselnosti referenduma.

NOVEMBER, str. 5: Referendum: »Do referenduma je manj kot dva tedna, pa še nisem zasledila soočenja«

»Do referenduma o ZPPKŽ je manj kot dva tedna, pa na televiziji, za katero plačujem "prostovoljni" prispevek, še nisem zasledila nobenega predreferendumskega soočenja na to

temo. Med drugim je vaše poslanstvo tudi omogočanje različnih mnenj in pogledov ter delovanje v interesu javnosti, ne politike ali komercialnih interesov torej, delovati morate v interesu vseh državljanov in prispevati k informirani in demokratični družbi. Zanima me, kaj so objektivni razlogi, da do danes na "naši" televiziji ni bilo še nobenega uradnega soočenja na temo referenduma.« (A. K.)

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija **Maša Tomažin Hladen**

Glede referendumov imamo na RTV pravila, v skladu s temi smo dolžni objavljati aktivnosti organizatorjev kampanje, za to imamo v informativnih oddajah tudi posebno ločilo in objavimo vse, kar pripravljajo organizatorji kampanje. V okviru RTV-pravil je tudi odločitev o soočenju mnenj.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

V tem času ste zagotovo spremljali soočenje TV Slovenija 20. novembra. Povzetek je objavljen na spletni strani rtvslo.si. Tudi ob preteklih referendumih je TV Slovenija vedno pripravila po eno soočenje za vsak referendum, praviloma v zadnjem tednu pred referendumom. Menim torej, da je TV Slovenija (in druge enote RTV Slovenija) dovolj obveščala o vsebini referenduma in o stališčih zagovornikov in nasprotnikov zakona.

NOVEMBER, str. 5: Referendum: Dnevnik, 20. 11.: Predčasno glasovanje pred referendumom

»Pošiljam uradno pritožbo zaradi očitno nestrokovnega in pristranskega poročanja v Dnevniku, dne 20. novembra 2025, v prispevku o referendumu glede Zakona o pomoči pri prostovoljnem končanju življenja. Prispevek ni bil uravnotežen ne po vsebini ne po času, ki ste ga namenili posameznim sogovornikom. Najprej ste predstavili očeta s hudo prizadetim otrokom, nato pa gospo, ki si želi samousmrtitve. Že sama izbira in zaporedje sogovornikov sta bila predstavljena na način, ki ustvarja močan čustveni učinek in zato ne omogoča nepristranske presoje gledalcev. Še bolj problematičen in nedopusten pa je zaključek prispevka, kjer ste predvajali pozive predstavnikov koalicijskih strank h glasovanju za zakon, medtem ko niste predvajali niti enega poziva nasprotnikov zakona. To je neposredna kršitev načela uravnoteženosti, ki ga mora javna RTV kot javni servis dosledno spoštovati.
Kot javna televizija imate dolžnost, ne možnost, da o tako pomembnih temah poročate nepristransko, celovito in uravnoteženo. To, kar ste predvajali, je bilo vse prej kot to.« (A. D.)

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Ogledala sem si Dnevnik, 20. 11., v delu, ki govori o referendumu in na katerega se odzivate. Iz prepisa tega dela Dnevnika (podnapisi, tvorjeni za gluhe in naglušne gledalce), ki vsebuje tudi čas predvajanja, je razvidno, da sta imela nasprotnik in podpornica zakona na voljo skoraj enak čas: nasprotnik 40 sekund, podpornica 43. Glede časa torej ne moremo govoriti o neuravnoteženosti ali pristranskosti. Tudi način podajanja obeh izjav je bil enakovreden, do obeh enako spoštljiv.
Glede vesti o predčasnem glasovanju pa zapisujem, da ni del tega prispevka, temveč samostojna vest, ki je sicer res predstavila samo glasovanje dveh predstavnikov koalicije,

zagovornikov zakona. Vest kot novica o dogodku bi lahko bila kljub temu primerna, če bi kak dan prej v podobni vesti predstavili predčasno glasovanje, vendar je tudi dan prej vest predstavila le glasovanje premierja. V dneh predčasnega glasovanje nisem v Dnevniku zasledila nobene vesti o predčasnem glasovanju nasprotnikov zakona, kar ni uravnoteženo in nepristransko. Objavljene pa so bile vesti o drugih dogodkih (še zadnje predstavitve stališč zagovornikov in nasprotnikov zakona).

NOVEMBER, str. 6: Referendum: Odziva na referendumsko soočenje o ZPPKŽ (2 odziva)

»/…/ Neverjetno pristransko vodenje te oddaje in prosim lepo, da podate obrazložitev, na kak način je TV-voditelj dajal prednost zagovornikom zakona in jih puščal do besede enkrat dlje kot tiste, ki so proti zakonu. /…/« (P. B.)

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Kot je bilo povedano v soočenju, sta imeli stran za zakon in stran proti na voljo enako časa. Ker pa je bilo v kampanji prijavljenih več nasprotnikov zakona, se je ta skupni čas razdelil na več oseb in je imela zato vsaka na voljo manj časa. Voditelj je na začetku povedal, koliko časa pripada vsakemu udeležencu in da jim bo po preteku časa besedo vzel. Zato menim, da vodenje ni bilo pristransko, izjav ni komentiral, ni kazal naklonjenosti eni ali drugi strani, spremljal je čas vseh sogovornikov in pazil, da ni bil presežen. Udeležencem je omogočil, da so o zakonu povedali, kar so želeli.

NOVEMBER, str. 7: Referendum: Mnenja o oddajah in prispevkih

O prispevku o referendumu v Dnevniku, 21. 11.

»V Dnevniku ob 19.00, dne 21. 11. 2025, ste poročali o referendumu. V uvodu so bila dokaj uravnoteženo predstavljena mnenja zagovornikov in nasprotnikov zakona o pomoči pri prostovoljnem končanju življenja ob zaključku referendumske kampanje. Temu je sledila predstavitev, kako prostovoljne usmrtitve potekajo v Avstriji, Švici, na Nizozemskem. Brez pojasnila, da se njihovi zakoni razlikujejo od našega in v čem se razlikujejo. Ni bilo povedano, da imajo naštete države veliko bolj urejen zdravstveni sistem. Izbira usmrtitve je bila predstavljena kot idealna možnost, kar je bilo izredno zavajajoče.« (M. R.)

O zaključku oddaje Politično s Tanjo Gobec, 23. 11.

»Ravnanje vaše novinarke ob koncu današnje oddaje Politično s Tanjo Gobec (op. a.: 23. 11.), ko nam je postregla s Kantovim citatom in naložila moralno krivdo tistim, ki so glasovali proti sprejetju zakona, je nedopustno. A ni novinar/ka na nacionalni tv dolžan/na ohranjati vsaj videz nepristranskosti?« (C. P.)

O oddajah in prispevkih v referendumski kampanji o ZPPKŽ (3 odzivi)

»Najbolj verodostojen, objektiven in pluralen medij, za kar se oglašujete, pa še niste uspeli v informativni program povabiti glavnega pobudnika referenduma o pomoči pri prostovoljnem končanju življenja. /…/« (I. G.)

POJASNILO VARUHINJE GLEDALKI I. G.

Glavni pobudnik referenduma je velikokrat nastopal v informativnih oddajah TV Slovenija, povabljen je bil tudi na obe soočenji, televizijsko in radijsko, po referendumu je povedal svoje mnenje v več oddajah. Nekaj izjav je v oddajah in prispevkih, nanizanih ob tem članku. Omenjen je tudi v današnjem članku o zavrnitvi ugovora društva Srebrna nit.

»Prvi Utrip po referendumu, ki je pokazal vso nestrokovnost« (3 odzivi)

»Vem, da je Utrip komentar novinarja, vendar tako pristranski komentarji so moteči za RTV SLO. Kot gledalka pričakujem objektivnost novinarjev javne televizije. Ta komentar sem razumela kot karanje ljudi, ki smo glasovali proti zakonu o asistiranem samomoru. Zakaj novinar ne sprejme volje ljudi in pomisli, da mogoče je pa zakon slab. /…/ ?« (M. M. P.)

»Sprašujem, kako lahko oziroma kako si upa vaša novinarka nas, volivce, zmerjati z lažnivci in da smo bili zavedeni na nedeljskem referendumu. In vaša TV naj bi bila javna? Že dolgo ni več javna. Poročate enostransko, prava katastrofa.« (D. S.)

4.1.1.6 Natančnost, popravljanje napak

MAREC, str. 6: Dnevnik, 4. 3.: Odsotnost podnapisov v prispevku Andreja Stoparja (6 odzivov)

»Pišem vam, da izrazim svoje nezadovoljstvo s prispevkom v večernem Dnevniku. Okoli 19:02 je bil predvajan prispevek, kjer so govorili Zelenski, Trump, Duranti …, skratka, več govornikov in vsi brez podnapisov. Podnapisi so za nas izjemno pomembni in vas prosim, da v prihodnje zagotovite, da bodo vsi prispevki opremljeni s podnapisi. Hvala za razumevanje.« (M. V.)

Vodja TV produkcije **Jože Knez**

Tehničnih težav s podnaslavljanjem pri Dnevniku na dan 4. 3. ni bilo. Težave v OE TV produkcija ni bilo in bo verjetno bolj kredibilen odgovor iz UPE Informativni program.

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija **Maša Tomažin Hladen**

Žal je šlo za človeško napako, za katero se opravičujemo. Težave se ponavljajo tudi zaradi novega sistema in drugačnega načina podnaslavljanja.
V sistemu v eni izmed vrstic ni bila vpisana oznaka RP, kar je človeška napaka. Če ta oznaka ni vpisana, prevajalec in sistem nimata informacije, da ima prispevek podnapise.
Spoštovana varuhinja, verjemite, da delamo vse, da prispevki ne bi šli v eter brez podnapisov. Preverjali smo tudi možnost dodajanja podnapisov v montaži. Izkazalo se je, da to ni možno zaradi sinteze, vse skupaj je za oddajo v živo prezapleteno, neizvedljivo. Uredniki imajo navodila,

da prispevki, ki so narejeni pozno in jih ni mogoče pravočasno prevesti in podnasloviti, ne gredo v eter. Novinarji in dopisniki imajo navodila, da prispevke pripravijo pravočasno pred oddajo. V omenjenem primeru je bil prispevek pozen in brez vpisanega ukaza RP, ki ga Dalet zahteva. Ob tem dodajam, da imamo tudi po enem letu s sistemom še vedno veliko težav, in kot je znano, se vse dnevnoinformativne oddaje predvajajo v živo. Pri posnetih oddajah je napake lažje odpraviti.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM VODSTVU TV SLOVENIJA

Upam, da se bo stanje s podnaslavljanjem izboljšalo, saj je bilo v tem letu izpadov zelo veliko. RTV Slovenija je po zakonu in programskih standardih zavezana k rabi zgledne slovenščine, tudi s prevodi vseh tujejezičnih govorcev.
Ker je Informativni program TV Slovenija nov produkcijski sistem uvedel že marca 2024 (torej je od takrat minilo že leto dni) in ker težava očitno ni rešljiva samo v enem uredništvu, sem se obrnila na direktorico TV Slovenija z naslednjim dopisom:
»Ker je od uvedbe novega sistema (in verjetno sočasno tudi novega načina podnaslavljanja) minilo že leto dni, priporočam vodstvu TV Slovenija, da skupaj z uredništvom, službo za podnaslavljanje in morebitnimi drugimi pristojnimi preuči razloge za ponavljajoče se težave pri podnaslavljanju in najde rešitev za njihovo občutno zmanjšanje.« Prosim za odzivno poročilo.

APRIL, str. 5: Prvi dnevnik, 21. 4.: 30-dnevno namesto 30-urnega premirja v podnapisu

»Objavili ste podnapis, da se je izteklo 30-dnevno premirje v vojni med Rusijo in Ukrajino. Mislim, da to ni res in da je to laž. Se motim?« (G. H.)

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Polona Fijavž**

Imate prav, prišlo je do napake, gre za 30-urno premirje. V opravičilo - ob obsežnem dogajanju ob smrti papeža uredniško nismo uspeli pogledati vseh zapisov. Napako bomo popravili v naslednjih informativnih oddajah. Hvala za opozorilo.

»V Dnevniku ob 18.57 oziroma v prispevku ob 19.29 tega niste ne popravili in tudi se niste opravičili za napako.« (G. H.)

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

V Dnevniku, 21. 4., (na 31'49'') so povedali, da je premirje končano. Niso pa navedli, da je šlo za 30-urno in ne 30-dnevno premirje. Ker je bila v Prvem dnevniku napaka v podnapisu (pasici), bi bila najboljša oblika poprave napake nov podnapis (pasica) s pravilno vsebino: »Izteklo se je 30-urno premirje.« **Tega popravka ni bilo,** čeprav je vest trajala dovolj dolgo, da bi gledalci med njo zlahka prebrali pravilen podnapis. **To je odmik od Programskih standardov RTV Slovenija, ki v točki 5** o odgovornosti med drugim **navajajo**: »/…/ **Bistvene sestavine odgovornosti so**

popravljanje lastnih napak, pojasnjevanje uredniških dilem in odločitev ter dialog z občinstvom«.

SEPTEMBER, str. 5: Dnevnik, 1. 9.: Navedba napačnega kraja poročanja dopisnice

»18.50. minuta Dnevnika. Napake, napake, napake. Napis: Iz Washingtona Karmen W. Švegl. Ali res? Ne, ni res. /…/« (**G. H.**)

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija **Maša Tomažin Hladen**

Žal je prišlo do napake, zanjo se opravičujemo. Smo se pogovorili s tistim, ki je ta napis pripravil.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Res je, da je napak na TV Slovenija veliko in preveč. Je pa urednica napako takoj priznala, se zanjo opravičila in tudi takoj opravila pogovor s tistimi, ki so napako zakrivili.
Menim, da ta njen odgovor kaže, da poskuša ravnati tako, da bi bilo napak čim manj.

OKTOBER, str. 5: Dnevnik, 18. 10.: »Kakor je znano, so bile proge v Sloveniji zgrajene v času Franca Jožefa« (2 odziva)

»Objavljen je bil prispevek o rekonstrukciji železniške postaje Jesenice, kjer je bilo omenjeno, da so tam tiri še iz časa Marije Terezije. Kakor je znano, so bile proge v Sloveniji zgrajene v času Franca Jožefa. Poučite vaša novinarje, da ne bo napačnih izjav.« (**D. K.**)

Avtorica prispevka **Marjeta Klemenc**

Z Marijo Terezijo sem malo pretiravala, lahko bi rekla tudi od Franca Jožefa (takrat so gradili gorenjsko železnico). Dejstvo je, da so dotrajani neuporabljeni tiri (kot je videti tudi na sliki) stari kot jeseniška železnica in da jih niti železarna v svojih najboljših časih ni uporabljala /…/
Kar zadeva sliko pri napovedi – to mora pojasniti tisti, ki jo je pripravil, jaz je nisem.

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija **Maša Tomažin Hladen**

Glede izbire grafike v napovedi smo se pogovorili s celotno ekipo, ki je bila v procesu naročanja grafike za ozadje. Nikakor pa grafika ni bila izbrana naklepno tendenciozno, zgodila se je napaka. Izbrali smo napačno fotografijo in se opravičujemo. /…/

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Odgovor avtorice nakazuje, da je hotela samo ilustrativno povedati, da so tiri zelo stari. A to ste zagotovo sklepali že sami. Seveda tudi za ilustrativni opis v informativnem programu in

poročevalskih novinarskih žanrih ni primerna napačna primerjava, temveč mora temeljiti na pravih imenih, številkah in dejstvih.
Menim, da je bilo pri prispevku nekaj stvari opravljenih nekoliko preveč lahkotno in premalo odgovorno, a so ustvarjalci vse ustrezno pojasnili, se opravičili in upam, da bodo v prihodnje pazljivejši.

DECEMBER, str. 5: Dnevnik 22. 12.: »Od kdaj se BDP države meri v odstotkih?«

»Od kdaj se BDP države meri v odstotkih oziroma desetinkah odstotka? Odstotkov česa? /.../« (B. P.)

Urednik Dnevnika 22. 12. Boris Lenarčič

Šlo je za lapsus. Namesto »znašal« bi moralo pisati »zrastel.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Napačna beseda v napovedniku in v grafiki je popolnoma spremenila vsebino, ki zaradi tega ni bila natančna. Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija pa v prvi točki od programskih ustvarjalcev terjajo natančnost: /.../ Kakovost objavljenih vsebin je temelj zaupanja javnosti v javni medij, zato je pomembno, da so vse vsebine brezhibne. Vsaka napaka, tudi manjša, krni zaupanje javnosti v javni medij, zato uredništvu **priporočam skrbnejše preverjanje vseh napisov in napovednikov v informativnih oddajah**.

4.1.1.7 Odgovornost pri popravljanju napak: zgledni odzivi avtorjev in uredništev

JANUAR, str. 7: Koda: Primer dobre prakse odziva uredništva

»V spletnem arhivu sem si ogledal že skoraj mesec dni star prispevek v oddaji Koda, ki pripoveduje o sporni praksi proizvajalcev videoiger. V napovedi prispevka je voditeljica oddaje dejala: »Več kot polovica potrošnikov v Evropski uniji redno igra videoigre. In te so donosen posel - lani so njihovim ustvarjalcem prinesle dobrih 175 milijard evrov dobička. Znaten del tega zneska pa ni povezan s prodajo opreme in iger, temveč s številnimi dodatki, ki jih morajo igralci kupiti, če želijo igrati naprej.« Meni se navedeni podatek o dobičku zdi prav neverjetno visok, zato vas prosim za natančno navedbo vira, iz katerega ste ta podatek pridobili. /.../« (B. P.)

Urednica Kode Ines Kočar

Očitno je ob pripravi oddaje prišlo do napake. Ob obravnavanju širokega spektra tem, kadrovskem pomanjkanju in konstantni časovni stiski lahko pride tudi do napak. Te nikakor niso opravičljive, se pa dogajajo. V oddaji, ki bo objavljena 18. 1., bomo napako popravili. Naslednja (predvajana bo 11. 1.) je namreč že posneta.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN POHVALO

Zahvaljujem se gledalcu za opozorilo na napako in urednici oddaje Koda, ki je napako priznala, se zanjo gledalcem opravičila in objavila popravek.

Varuhinja se zavedam, da se ob tisočih minutah in besedah programa tu in tam neizogibno pripetijo tudi napake. Vse nimajo enake teže, saj je to odvisno tako od napake same kot tudi od programa in konteksta, v katerem se zgodijo. Tudi objava popravka v vseh oddajah ni enako enostavna.
Oddaja Koda ga je objavila v celoti in na primeren način, še preden je bila zanj zaprošena po zakonski poti. S tem je spoštovala programske standarde, ki v točki 5, o odgovornosti, navajajo: »Odgovornost javnega medija do javnosti je temelj medsebojnega zaupanja. Odgovornost v tem primeru pomeni, da RTV Slovenija jamči za kakovost predvajanih vsebin, skrbi za nenehno strokovno izpopolnjevanje ustvarjalcev in odgovornih za delovanje javnega medija in njihove stabilne delovne pogoje ter transparentnost tako v upravljanju in porabi javnih sredstev kot v pripravljanju programskih vsebin. Bistvene sestavine odgovornosti so popravljanje lastnih napak, pojasnjevanje uredniških dilem in odločitev ter dialog z občinstvom.«

APRIL, str. 5: Odmevi, 8. 4.: Napačna navedba predčasnega glasovanja

»Včerajšnji Odmevi (op. a.: 8. 4.). /.../ Vi trdite, da se predčasno glasovanje prične v ponedeljek, 5. maja. Ni res. /.../ predčasno glasovanje na zakonodajnem referendumu o Zakonu o dodatku k pokojnini za izjemne dosežke na področju umetnosti bo potekalo ***v torek, 6. maja 2025, v sredo, 7. maja 2025, in v četrtek, 8. maja 2025*** */.../ Se boste opravičili?«* (G. H.)

Voditeljica Odmevov , 8. 4., **Manica J. Ambrožič**

Za napako, ki se nam je pripetila v grafičnem zapisu v sinočnjih Odmevih, se vam opravičujemo. Napako bomo seveda v današnji oddaji popravili. Hvala za opozorilo.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

V Odmevih, 9. 4., so napako primerno popravili tako, da je voditeljica ob koncu oddaje, pri času 31'30'', povedala: »V petek se bo uradno začela kampanja pred referendumom o dodatku k pokojninam za vrhunske umetnike, ki bo 11. maja. Pred tem bodo seveda trije dnevi predčasnega glasovanja, in sicer 6., 7. in 8. maja.«
Govorjeno besedilo je v desnem delu zaslona spremljal tudi napis »Volilni dan 11. maj/Predčasno glasovanje 6., 7. in 8. maja«.
Zato **menim, da je bila poprava napake jasna in nazorna. Uredništvo Odmevov je ravnalo zgledno in skladno s Programskimi standardi RTV Slovenija, ki v točki 5,** posvečeni odgovornosti, med drugim **navajajo**: »/.../ **Bistvene sestavine odgovornosti so popravljanje lastnih napak**, pojasnjevanje uredniških dilem in odločitev **ter dialog z občinstvom**«.

JUNIJ, str. 5: Poročila ob petih, 7. 6.: »Ob tako občutljivi narodni zgodovini navajati povsem neresnične številke je nedopustno«

»/.../ Kar je bilo slišano danes na TV SLO1/Poročila ob petih (7. 6. 2025), je čisti falzifikat! /.../ Navajate nepreverjeno (izmišljeno!) število žrtev takoj po vojni zunaj sodno pobitih domobrancev v Kočevskem Rogu ***(24.000!?);*** *kje ste pridobili ta grobi falzifikatni podatek? Uradna zgodovina izpriča: število žrtev je* ***»le« 14.000!*** *S tem poročate tendenciozno in s to*

informacijo ste pred celotno Slovenijo, avtomatično, hote ali nehote, postali sokrivi za zagon vznika ponovnega kulturnega boja med nami v domovini! Pišemo pa leto 2025! Verodostojnost je v javni medijski krajini, posebno na nacionalni RTV SLO, še kako važna! Ne se »hecati« s krvavo zgodovino slovenskega naroda, zdaj že 34 let nacije! Ste nacionalna RTV Slovenija /…/« (M. B.)

Avtorica vesti **Barbara Renčof**

Pri objavi podatka 24 tisoč je šlo dejansko za nejasno izražanje slavnostnega govornika na slovesnosti, dr. Mitje Ogrina, ki je govoril o 24.000 žrtvah med domobranci. Po prejemu vašega pisma sem preverila pri dr. Mitji Ferencu, ki pa mi je dejal, da je bilo sicer res toliko mrtvih med domobranci, a da je bilo od tega 9000 žrtev med domobranci že med vojno, v povojnih pobojih pa je bilo ubitih 15.000 ljudi. Razjasnitev v govoru nejasno predstavljenih podatkov, ki smo jih nato povzeli, bomo dodali k članku na naši spletni strani.

Gledalec se je odzval: *»https://365.rtvslo.si/arhiv/porocila/175137939, 7. 6. 2025, TV SLO 1, Poročila ob 22h. S tem zapisom izrekam sobotni dežurni ekipi na TV SLO in novinarki ga. Barbari Renčof pohvalo za takojšen odziv, za zgodovinsko korektnost v dejstvih in pojasnilno večerno sporočilo – popravek (Poročila ob 22.00) glede dejanskega števila slovenskih žrtev povojnih pobojev v Kočevskem Rogu.«*

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN POHVALO

Zahvaljujem se vam za vse poslano. Tako za opozorilo o premalo jasno navedenih podatkih kot tudi za odgovore, ki ste jih prejeli od avtorice. Gre za pomembne podatke in podrobnosti, zato je bilo vaše opozorilo koristno, odziv novinarke pa profesionalen in skladen s Programskimi standarda RTV Slovenija. Ti v točki 5 navajajo: »Bistvene sestavine odgovornosti so popravljanje lastnih napak, pojasnjevanje uredniških dilem in odločitev ter dialog z občinstvom.« Novinarka je po vašem opozorilu nemudoma preverila podatke, poiskala prave in poskrbela, da so še isti dan v večernih poročilih objavili prave številke. Ob tem vas je o vsem tudi obvestila. Za tako odgovoren odnos do svojega dela in do gledalcev ji tudi jaz zapisujem pohvalo.

OKTOBER, str. 5: Poročila ob 8.00, 30. 10.: Napaka v vesti o ceni mostu med Sicilijo in Italijo

Varuhinjo je 30. oktobra ob 8.30 poklical gledalec **B. B.**, ki se je odzval na napako v Poročilih ob 8h v vesti o predvideni ceni mostu med Sicilijo in Italijo:

*»Rečeno je bilo, da naj bi most stal 13,5 **milijona** evrov. V resnici je predvidena cena 13,5 **milijarde** evrov. Morda bi bilo dobro ponoviti novico in objaviti pravo številko.«*

Urednica Poročil ob 8h, 30. 10., **Ksenija Koren**

Hvala za opozorilo, v Poročilih ob 10.00 bomo objavili popravljeno novico.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Vsaka napaka je odveč, vendar se vsem ni mogoče popolnoma izogniti. Zato je še toliko pomembneje, da se odgovorni na vsako odzovejo primerno in jo, če je le mogoče, popravijo ali

odpravijo. Dnevna urednica Poročil ob 8.00 se je odzvala profesionalno, skladno s Programskimi standardi in še isti dan v Poročilih ob 10h objavila pravilno vest, vključno s popravkom.

4.1.1.8 Odzivi na oddajo Tarča

Oddaja Tarča je v letu 2025 sprožila največ odzivov gledalk in gledalcev, nanjo se je nanašal vsak peti odziv na Informativni program TV Slovenija. Poleg treh pritožb, ki so obravnavane zgoraj, je varuhinja glede Tarče v vsem letu prejela 10 kritik, 7 pohval in 60 mnenj s pohvalami in pozivi za ohranitev Tarče v enaki obliki. Nekaj primerov kritik, pohval in mnenj:

JANUAR, str. 8: Pohvala voditeljici Eriki Žnidaršič za oddajo Tarča, 9. 1.

»/.../ Z veselim srcem oddam svojo pohvalo novinarki Eriki Žnidaršič za vodenje TV-oddaje Tarča, dne 9. 1. 2025. To je bila krasna, dobra ter koristna oddaja, tukaj ne mislim na temo oddaje, ker je žalostno dejstvo, česa se ljudje poslužujejo, da bi prišli do svojega zaslužka. /.../« (P. S.)

APRIL, str. 15: Mnenja o oddaji Tarča, 24. 4.: Tri leta (10 odzivov)

»Pravkar sem preklopila na drug program, ker je oddajo Tarča in Eriko Žnidaršič nemogoče gledat! Njen neolikan nagovor predstavnika Gibanja Svoboda, stalno prekinjanje gostov, predvsem Aste Vrečko in ostalih predstavnikov koalicije, so žaljivi in nesramni! Škoda, da si javna TV, ki jo sicer podpiram in redno gledam, kvari ugled s takimi "novinarji" in oddajami.« (L. P.)

»Gospa Erika Ž., voditeljica oddaje Tarča, je negledljivo, diskriminatorno dopuščala besedo g. Černaču in g. Vrtovcu, vsem ostalim pa preprečevala njihove komentarje in pojasnila s stalnim prekinjanjem govorcev in odvzemanjem besede! Navedeni način vodenja je njena stalna praksa in oddaja postaja negledljiva, saj gostje za besedo nimajo enake minutaže! /.../« (P. Ž.)

OKTOBER, str. 10: Tarča, 16. 10.: Kje je Erika? (3 odzivi)

»Kot plačnica obvezne RTV naročnine ostro protestiram proti temu, kar počne vodstvo vaše ustanove z ustvarjalci oddaje Tarča! V napovedniku smo lahko videli novega voditelja in brali o obračunavanju z urednikom in ostalimi ustvarjalci. Vse to je resnična sramota za javno televizijo! Ste res nikogaršnji hlapci?!« (D. M. P.)

ODGOVOR VARUHINJE

Kot je povedal voditelj včerajšnje Tarče na začetku in koncu oddaje in kot je bilo najavljeno tudi v Dnevniku, je bila to izjema, naslednjič naj bi Tarčo spet vodila Erika Žnidaršič.

NOVEMBER, str. 18: Odzivi na spremenjeno oddajo Tarča: »Zaščitite format Tarče« (5 odzivov)

»/.../ boste oddajo Tarča popolnoma podredili sedanji oblasti. Oblast se očitno boji, da se odkrije še kakšna njihova laž, ki jim ljudje komaj sledimo. Ampak oddaja Tarča je enako kritična tako do levih kot desnih /.../« (D. S.)

DECEMBER, str. 6: Pohvali oddaji Tarča 11. 12. in voditeljici (2 odziva)

»Včerajšnja oddaja Tarča je bila fenomenalna. Preiskovalno novinarstvo je temelj resnice in nadzor nad pokvarjenci v naši državi, ki mislijo, da lahko delajo, kar se jim zljubi! Bravo. Res pa je, da še ena taka bo naslednji teden, ker z novim letom ste jim že omejili koncept, zato apeliram - pustite jim koncept, kot je bil do sedaj – sicer bodo še te redke oddaje, ki so vredne ogleda, izgubile priljubljenost. Srečno in udarno poročanje ekipi Tarče želim v letu 2026.« (V. Š.)

»Čestital bi Eriki Žnidaršič za vodenje Tarče, posebej zadnjih dveh, ko se ni ustrašila ustrahovanja Jankovićevega klana in je razkrila srhljive poti korupcije. Najbolj grozljiva pa je tišina medijev in politike po prispevku. Ali ni predsednica nekoč dejala, da se bo primarno borila proti takim dejanjem, sedaj pa je tiho. Še enkrat, bravo, Erika Žnidaršič!« (J. Š.)

4.1.1.9 Pobude, pohvale, mnenja, kritike

Na ves Informativni program se je v letu 2025 nanašalo 356 mnenj, 20 pobud in 27 pohval. Večina pomembnejših je predstavljenih na prejšnjih straneh, tu objavljamo še povzetke pogostejših manjših pohval in kritik. Največ pohval sta poleg Tarče (sedem) prejeli oddaji Intervju (AVGUST, str. 9: Oddaji Intervju, 31. 8., in voditelju) in Slovenija v letu 2025 (Oddaji Slovenija v letu 2025 in njenim ustvarjalcem), vsaka po pet pohval. Največ kritik, 18, je prejel Utrip (DECEMBER, str. 8: Na oddajo Utrip 13. 12.), Tarča in Marcel po 10 (APRIL, str. 17: »Kam je šla olika na RTVS?«, OKTOBER, str. 11: Kritiki oddaje Marcel), Politično s Tanjo Gobec osem. Veliko je bilo še pohval posamičnim oddajam, navajamo primer.

MAJ, str. 12: Oddaji Mednarodna obzorja: Vučićeva Srbija

»Želela bi pohvaliti današnja Mednarodna obzorja o Vučićevi Srbiji. Žal velikokrat pozabimo na pohvale, dejstvo je namreč, da smo vajeni na visok standard na RTV SLO in da je veliko več za pohvalit kot kritizirat. Vse pohvale tudi sicer dopisniku g. Boštjanu Anžinu. Radi ga gledamo. Še naprej želim uspešno delo vsem novinarjem in ostalim na televiziji.« (D. L.)

✓ ODGOVOR VARUHINJE S POHVALO

Pohvalo dodajam tudi varuhinja. Ob tem izpostavljam, kako pomembno je, da ima TV Slovenija na voljo primeren format oddaje, ki omogoči celovito predstavitev res zelo kompleksne teme s številnimi podatki in večplastnimi stališči. In seveda novinarja, ki ima o vsebini oddaje ogromno znanja, ki zna poiskati kompetentne sogovornike, smiselno odpirati podteme, jih predstaviti z vseh zornih kotov, nadgraditi s primernim slikovnim in videogradivom. Oddaja Mednarodna obzorja Vučićeva Srbija je zgled, kako standardi in poklicna merila zaživijo v praksi. Zato pohvala avtorju, pa tudi uredniški odločitvi.

4.1.2 KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Na Kulturni in umetniški program TV Slovenija (KUP) je prišlo **100** odzivov, kar je 10 več kot leto prej, a manj kot v rekordnih letih, ko je bilo več deset odzivov ob napovedih krčenja, ukinitve ali premika oddaj. V letu 2025 takih pretresov ni bilo. Prevladovala so mnenja (41) in **pohvale (31)**, s čimer je KUP ostal **program z največjim deležem pohval v odzivih**. Največ pohval so prejele oddaje Male sive celice, »Ah, ta leta!« in TV-klinika z Davidom Zupančičem.

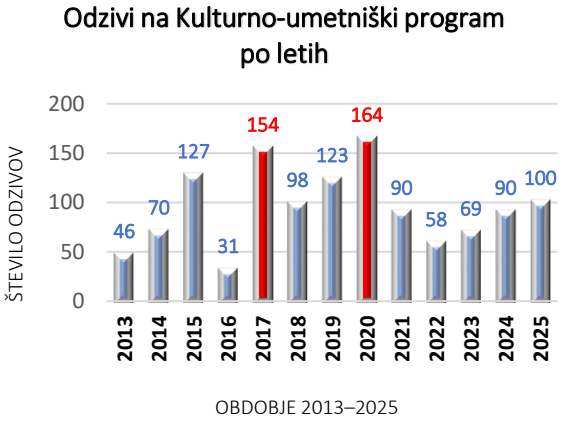

Pohvale so prejeli še oddaji Kdo se boji slovenščine in Moje roke so moje oči, kampanja Odpikajmo nasilje, niz oddaj Biotopi, nadaljevanka Takšno je življenje, prenos koncerta ob 70-letnici Simfoničnega orkestra RTV Slovenija, Spomini s Frankom Košuto. Pritožbe so se nanašale na oddajo Duhovni utrip, 22. marca, v kateri je sodelovala tudi sporna oseba. Po presoji varuhinje je uredništvo oddajo umaknilo.

4.1.2.1 Preveč, premalo: Združenje ateistov o verskem programu

SEPTEMBER, str. 21: Odziv Združenja ateistov Slovenije na predvajanje verskih vsebin na TV Slovenija

»Obračamo se na vas zaradi ekstenzivnega predvajanja verskih vsebin samo ene denominacije (RKC) na RTV Slovenija. Po našem mnenju odmerjeni čas daleč presega zakonsko obveznost iz 4. člena Zakona o Radioteleviziji Slovenija, ki določa, da javna RTV:
– zagotavlja kakovostne izobraževalne oddaje, v okviru katerih posreduje celoten spekter aktualnih vsebin od verskih in socialnih do naravoslovnih in tehnološko-informacijskih vsebin;
Ob krščanskih verskih praznikih (zadnji primer je bil dela prost dan Marijino vnebovzetje) je spored TV natrpan z verskimi vsebinami, ki daleč presegajo »izobraževalne oddaje, v okviru katerih posreduje celoten spekter aktualnih verskih vsebin in …". To niti po najbolj ohlapnih razlagah niso izobraževalne oddaje, v okviru katerih bi naj posredovali aktualne verske vsebine, ampak gre za maše, govore klerikov (ki so pogosto na meji dopustnega, včasih pa imajo priokus verske nestrpnosti in poseganja v politiko) in druge verske dogodke. To se potencira ob božiču in velikonočni nedelji ter velikonočnem ponedeljku, ko je ves spored v znamenju slavljenja in praznovanja njihovih praznikov. Ateisti in pripadniki nekrščanskih verskih skupnosti so prisiljeni gledati oddaje, ki zanje ne pomenijo nič (ali kvečjemu zelo malo) /…/.

Ne nasprotujemo obveščanju o dogodkih v verskih skupnostih v Republiki Sloveniji, toda le znotraj okvira, ki ga določa Ustava in deklarirana sekularnost naše družbe. Primer takšnega korektnega obveščanja je npr. kratko obvestilo o verskih praznikih muslimanov v informativnih oddajah. Verniki, ki želijo gledati/poslušati maše, pridige in govore svojih klerikov, imajo na razpolago zadosti medijev, ki niso javnega in/ali nacionalnega pomena. /.../« (B. Ž., koordinator Združenja ateistov Slovenije)

Skupen odgovor odgovornega urednika Kulturnega in umetniškega programa TV Slovenija **Andraža Pöschla** in urednika Uredništva verskih oddaj TV Slovenija **Vida Stanovnika**

RTV Slovenija na podlagi zakonskih izhodišč in statutarnih izvedb ustvarja, pripravlja, arhivira in oddaja različne programske vsebine. Malo širše kot v dopisu pa Zakon o RTV Slovenija v 4. členu natančneje opredeljuje, da RTVS:

- Zagotavlja kakovostne izobraževalne oddaje, v okviru katerih posreduje celoten spekter aktualnih vsebin, od verskih, socialnih do naravoslovnih in tehnološko-informacijskih vsebin;
- Posebno pozornost posveča položaju in delovanju registriranih verskih skupnosti.

V Programskih standardih Radiotelevizije Slovenija je v delu, ki opredeljuje delovanje v interesu javnosti, ter v odstavku o »vrednotah javnega medija« navedeno, da mora RTV Slovenija upoštevati tudi naslednji načeli in naloge:

- Posvečanje posebne pozornosti položaju in delovanju registriranih verskih skupnosti.

TV Slovenija (Uredništvo verskih oddaj znotraj Kulturnega in umetniškega programa) v kontekstu zakonskih izhodišč pripravlja verske programske vsebine, s katerimi: spremlja in posreduje informacije o položaju ter delovanju registriranih verskih skupnosti; spremlja in posreduje informacije o delovanju neformalnih duhovnih gibanj; zagotavlja prenose bogoslužij različnih verskih skupnosti. Verskim vsebinam sta v redni shemi in znotraj letnega produkcijskega načrta, ki ga vsakokrat sprejme Svet RTVS, namenjeni dve tedenski oddaji: Obzorja duha in Duhovni utrip. Verske vsebine so posredno vključene tudi v prispevke o kulturni dediščini, sodobnem umetniškem ustvarjanju ter prispevke, ki obravnavajo socialne ter filozofske teme v Sloveniji in svetu. Z oblikovanjem celovite ponudbe vsebin in oddaj si TV Slovenija prizadeva za oblikovanje programa, ki nagovarja širok krog ljudi z različnimi življenjskimi zgodbami in pogledi. Ustvarjalci verskih vsebin redno komunicirajo s predstavniki različnih verskih skupnosti in v ustvarjalnem dialogu, ob upoštevanju programskih standardov.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Čeprav ste dopis naslovili »Problematika verskih vsebin na RTV Slovenija«, ste v nadaljevanju pisali samo o TV Slovenija, zato vam odgovarjam večinoma samo glede verskega programa na TV Slovenija. Verski program ima tudi Radio Slovenija, v okviru programa Ars. Če želite podrobnosti tudi o tem programu, me prosim obvestite.

Odgovorni urednik in urednik sta opisala in utemeljila vse zakonske podlage, ki TV Slovenija zavezujejo k pripravi verskih vsebin. Iz odgovorov in iz pregleda predvajanih oddaj izhaja, da večino verskih oddaj lahko opredelimo kot izobraževalne, če pod to besedo (upravičeno) razumemo tudi izobraževanje o družboslovnih, psiholoških, socialnih, umetniških, religioznih in

drugih vsebinah, ki jih posredujejo oddaje Obzorja duha in Duhovni utrip ter druge vsebine, ki jih pripravlja uredništvo verskih oddaj.

Oddaja Duhovni utrip spremlja dogajanje v manjših verskih skupnostih, zato ne drži vaš očitek, da so pripadniki nekrščanskih verskih skupnosti prikrajšani ali prisiljeni gledati oddaje s katoliško vsebino.

Seveda je ob prazniku Marijinega vnebovzetja, ki ste ga omenili, več programa na TV Slovenija posvečenega temu prazniku, podobno kot to velja za vse druge državne praznike in dela proste dneve, ko je več programa povezanega s tistim praznikom ali vsebino dela prostega dneva (na primer ob 31. oktobru, dnevu reformacije). Včasih je temu namenjen film, dokumentarna oddaja, včasih intervju, vedno pa je to prisotno tudi v dnevnoinformativnih oddajah.

Glede prenosov bogoslužij pa je pomembno opozoriti predvsem na Programske standarde RTV Slovenija, ki med nalogami RTV Slovenija v uvodu zapisujejo: »Javni interes izpolnjuje tako, da zagotavlja širok razpon kakovostnih programskih vsebin in storitev, ki so univerzalno dostopne preko različnih medijev in kanalov. Pri tem posebej pozorno upošteva različne interese in pričakovanja javnosti ter skrbi za sledenje tehnološkemu razvoju in napredku.«

V točki 4 pa navajajo: »Posebno pozornost namenja registriranim verskim skupnostim, ljudem z invalidnostmi in drugim ranljivim družbenim skupinam.«

Prenosi katoliških in evangeličanskih bogoslužij so namenjeni zlasti najranljivejšim posameznikom: bolnim, invalidom, onemoglim, starim, osamljenim in drugim osebam, **ki se** iz različnih razlogov **ne morejo osebno udeležiti bogoslužja v živo in jim predstavlja spremljanje bogoslužja po televiziji izjemno dragoceno možnost**. To sem varuhinja razbrala tudi iz številnih odzivov, ko je v letu 2023 zaradi tehničnih težav dvakrat prišlo do izpada prenosa.

Enako velja tudi za prenos bajramske molitve – tudi ta je namenjena predvsem pripadnikom muslimanske vere, ki se je ne morejo udeležiti osebno. Seveda je vsem pripadnikom katere koli verske skupnosti najbolj dragoceno osebno prisostvovanje.

Sklicevanje na to, da imajo verniki za ta namen dovolj drugih medijev, ki niso nacionalnega pomena, ni utemeljeno. Prav nacionalni javni medij je poklican, da opravlja vse javne naloge, med katerimi so tudi naloge za manjše skupine, ki jih komercialni mediji ne izvajajo.

Podobno je tudi v drugih evropskih državah, kjer javni mediji pripravljajo verske vsebine oziroma programe, namenjene v državi prevladujočim verskim skupnostim. Na povezavi vam posredujem pregled verskih vsebin na javnih radijskih in televizijskih programih za nekaj evropskih držav, ki ga je leta 2017 za Državni zbor RS pripravila njegova strokovna delovna skupina. Tu na kratko povzemam samo nekaj ugotovitev.

V Avstriji imata javna televizija in radio posebni uredništvi za verske oddaje, ki pripravljata več verskih oddaj, med njimi Orientierung in Kreuz und quer na ORF 2 in več oddaj na radiu.

Češka javna televizija ima več oddaj, ki se večinoma predvajajo ob nedeljah na programu ČT 2, na radiu je vsako nedeljo na postaji Vltava verski oz. duhovni blok oddaj, nedeljski verski program je tudi na Čro plus programu, na programu Čro wave pa tedenski program za mlade.

Na Danskem, kjer prevladujejo protestanti, nacionalna javna radiotelevizija pripravlja programe z versko vsebino, tudi prenose maš.

V Franciji zakon določa nacionalni televiziji, da ob nedeljah zjutraj predvaja oddaje z versko vsebino, posvečene glavnim religijam v Franciji. Ustvarjanje oddaj je odgovornost predstavnikov teh ver. Oddaje so prenos verskega obreda ali razlage in komentarji vere. Na sporedu so na programu France 2 v okviru magazina Pota vere. Za radio zakon ne odreja verskega programa, podzakonski akt (dekret) pa določa, da nacionalni radio ob nedeljah zjutraj predvaja verske obrede in komentarje. Na sporedu so na programu radijskega kanala France Culture.
Švedska velja za protestantsko državo, javna RTV predvaja oddaje z versko vsebino (npr. prenos maš in večerne molitve vsako soboto na TV), dvakrat na leto pripravi oddajo ob muslimanskem prazniku.
Ta povzetek temelji na gradivu iz leta 2017, zato kak podatek morda ne velja več, vsekakor pa kaže, da RTV Slovenija nikakor ni izjema in zagotavlja verske vsebine podobno kot primerljive države. Delež teh vsebin med vsemi vsebinami pa je na RTV Slovenija zelo majhen.
Poleg tega ima RTV Slovenija tri nacionalne in dva regionalna programa ter osem radijskih programov, zato imajo tisti, ki ne želijo gledati ali poslušati verskih vsebin, vedno na voljo več možnosti za drugačne vsebine na drugih programih.

4.1.2.2 Izbor gostov, verodostojnost, odgovornost: Duhovni utrip

MAREC, str. 13 in 54: Prispevek o tibetanskem novem letu v oddaji Duhovni utrip, 22. 3., in umik prispevka

V prispevku ''Losar – Tibetansko novo leto'' v oddaji Duhovni utrip, ki je bila na sporedu 22. marca, je kot predstavnik Budistične kongregacije Dharmaling nastopil Shenpen Rinpoče (Ronan Chatellier), ki mu tožilstvo očita spolne napade na mladoletne osebe. Na to je v pritožbi TV Slovenija opozorila prizadeta oseba. Kulturni in umetniški program je 24. marca prispevek umaknil iz ponovitvenega termina in spletnega arhiva. 25. marca je varuhinja prejela pobudo direktorice TV Slovenija za presojo oddaje, 27. marca pritožbo gledalke zaradi objave tega prispevka, 28. marca pa pritožbo Budistične kongregacije Dharmaling zaradi umika oddaje. V podrobnem poročilu je objavila pojasnila avtorice prispevka, urednice oddaje, urednika uredništva verskih oddaj in odgovornega urednika ter svojo presojo z mnenjem in priporočilom:

PRESOJA VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Umik prispevka iz ponovitvenega termina in spletnega arhiva pomeni **poseg v program, za kar morajo obstajati tehtni razlogi**. **Uredništvo je imelo dovolj tehtne razloge (prizadetost gledalcev in sum, da so bili pri pripravi oddaje kršeni programski standardi in poklicna merila) za začasni umik oddaje** iz programa in iz arhiva do končne odločitve.
Več odmikov od programskih standardov in poklicnih meril se je zgodilo zaradi umestitve lame Shenpena Rinpočeja v prispevek. Čeprav gre za versko oddajo, ki ne poroča o sodnih postopkih, bi morali avtorica in urednica **preveriti okoliščine, ki vplivajo na izbiro sogovornika in njegovo verodostojnost, tudi z vidika videza verodostojnosti v javnosti**. Pri verskih oddajah, v katerih sodelujejo predstavniki verskih skupnosti, je to še posebej poudarjeno, saj javnost od njih pričakuje najvišje etične in moralne standarde. Urednik in odgovorni urednik sta širši kontekst prepoznala in priznala njegov spregled.

Do pravnomočne sodbe vsekakor za vsakogar velja načelo nedolžnosti. To pa novinarjev in urednikov ne odvezuje odgovornosti, da so pri vključevanju sogovornikov, proti katerim tečejo sodni postopki, še posebej previdni in njihovo vključitev avtonomno in skrbno pretehtajo glede na: nujnost njihove vključitve, fokus in kontekst prispevka in posledice vključitve ali nevključitve za ohranitev zaupanja javnosti v RTV Slovenija. Še posebej to velja v primerih, ko so v sodnem postopku udeležene tudi domnevne žrtve kaznivih ali drugih neprimernih dejanj in lahko s pojavljanjem obdolženca objavljena vsebina prizadene njihovo dostojanstvo.

Zaradi vključitve lame je bilo:
- prizadeto dostojanstvo domnevne žrtve dejanj, ki so predmet sodnega pregona,
- okrnjeno zaupanje dela javnosti v RTV Slovenija, ki pri vključitvi lame ni upoštevala konteksta njegovega pojavljanja v slovenski družbi,
- okrnjeno zaupanje verske skupnosti v RTV Slovenija zaradi naknadnega umika prispevka iz ponovitvenega termina in spleta zaradi odzivov javnosti.

Iz vsega navedenega ugotavljam, da je pri uvrstitvi lame v prispevek o tibetanskem novem letu v oddajo Duhovni utrip prišlo do odmikov od Zakona o RTV Slovenija, Programskih standardov RTV Slovenija in Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija. Ker gre v tem primeru za več odmikov, v seštevku dosegajo težo kršitve Programskih standardov, saj z okrnjenim zaupanjem slabijo bistveno vrednoto javnega medija – odgovornost.
Končna odločitev o trajnem umiku prispevka je v pristojnosti odgovornega urednika. V odgovoru varuhinji je tehtno utemeljil programske standarde, poklicna merila in etična načela, ki bi jih moralo uredništvo upoštevati pri pripravi in objavi tega prispevka.
Uredništvu priporočam še:
- temeljito razpravo o širšem družbenem kontekstu umeščanja posameznih vsebin in sogovornikov v verske oddaje,
- razpravo o avtonomni izbiri sogovornikov, pri čemer so priporočila verskih skupnosti samo izhodišča, končna odločitev pa mora biti vedno uredniška, utemeljena na relevantnosti in verodostojnosti sogovornikov,
- razpravo o spoštovanju človekovega dostojanstva in izogibanju vsebinam, ki bi lahko kakor koli prizadele dostojanstvo posameznikov, povezanih s predvajano vsebino.

ODZIVNO POROČILO urednika Uredništva verskih oddaj TV Slovenija Vida Stanovnika na priporočila varuhinje

V uredništvu smo po objavljenem prispevku v dogovoru z odgovornim urednikom delo organizirali tako, da so vsi člani uredništva seznanjeni z oblikovanjem prispevkov oziroma oddaj od sinopsisa do izvedbe. Na ravni uredništva preverjamo vsebine ter primernost in način vključitve zunanjih protagonistov v prispevke in oddaje. V enem primeru smo glede predlaganega protagonista tudi že pridobili mnenje odgovornega urednika.
V uredništvu bomo spoštovali strokovno mnenje in sledili priporočilom varuhinje.
V okviru rednih tedenskih uredniških sestankov bomo opravili temeljite razprave o vseh treh izpostavljenih področjih: o umeščanju posameznih vsebin in sogovornikov v verske oddaje, o avtonomni izbiri sogovornikov ter o spoštovanju človekovega dostojanstva. Člani uredništva

bodo pred razpravo prejeli potrebno gradivo (Zakon o RTV Slovenija, Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija, Programski standardi RTV Slovenija) in bodo spodbujeni, da v razpravi aktivno sodelujejo.
Čez pol leta bomo v uredništvu na podlagi povzetka opravljene razprave analizirali oddaje in prispevke ter določili poudarke za prihodnje delo.

4.1.2.3 Razumljivost govora: nova slovenska nadaljevanka Takšno je življenje

OKTOBER, str. 12: Nerazumljiv govor v nadaljevanki Takšno je življenje (4 odzivi)

»Resnično sem se veselila nove nadaljevanke, vendar vam moram sporočiti, da sem zelo razočarana, ker se tekst, ko se igralci pogovarjajo, zelo slabo razume. Sicer je to praksa pri večini slovenskih filmov ali nadaljevank. /.../« (T. C.)

Vodja TV-produkcije **Jože Knez**

Pogledal sem zaključno špico in med obdelovalci in snemalci zvoka ni zapisana niti ena oseba, ki je zaposlena v OE TVP. Tako da boste korekten odgovor morali dobiti iz UPE KUP.

Urednik Uredništva igranih oddaj TV Slovenija **Jani Virk**

Problem neslišnosti nekaterih delov nadaljevank (ali likov) je stalnica pri predvajanju slovenskih filmov in nadaljevank (podobne težave imajo tudi v drugih državah, mi pa tega ne zaznamo, ker tuje oddaje gledamo s podnapisi).
Zadeva je sledeča: vse igrane oddaje, ki jih predvaja RTV Slovenija v slovenskem jeziku, gredo skozi pregled tehnične ustreznosti in pridejo na zaslone šele, ko dobijo zeleno luč. Ko pa pride do tehnične pretvorbe materiala, da lahko film oziroma nadaljevanka prek signala potuje do prejemnikov (gledalcev televizije), se dogaja, da iz različnih razlogov gledalec nima na voljo enake kakovosti zvoka ali slike, kot jo ima končni izdelek po opravljeni postprodukciji, bodisi zaradi starega sprejemnika bodisi zaradi neustrezne nastavitve na televizijskem aparatu, ki bi omogočala optimalen sprejem signala.
Dejstvo pa je, da pri vrhunskih igralcih z izborno izreko tega problema večinoma ni, saj imajo vrhunsko šolan glas v vseh legah, pri nekoliko šibkejših, manj izkušenih ali amaterskih igralcih pa pogosto pride do slabše slišnosti, še posebej če sprejemniki gledalcev niso dobro nastavljeni.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Urednik je pojasnil glavnino razlogov za slabšo razumljivost nekaterih govorcev. Odgovor pa nakazuje problem, ki presega RTV Slovenija in je težko rešljiv: množična izdelava televizorjev in hiter razvoj prinašata za številne gledalce boljšo kakovost zvoka in slike. Za stare naprave in za tiste, ki so nevešči natančnih nastavitev, pa napredek ni na voljo, v nekaterih primerih so celo na slabšem. Nekateri gledalci so, kot so tudi zapisali, za lažjo razumljivost uporabili podnapise, ki so sicer namenjeni gluhim in naglušnim. Očitno tudi na tem področju velja, da tehnični in tehnološki razvoj prinaša poleg koristi tudi slabosti.

4.1.2.4 Pobude, pohvale, mnenja, kritike

Kulturni in umetniški program je prejel šest pobud, večinoma za ponovno predvajanje starih filmov in risank, in 41 mnenj z različnimi opažanji o posameznih oddajah in prispevkih; med kritikami sta izstopali dve glede filma Skrivnosti Jehovovih prič (SEPTEMBER, str. 27).

Med 100 odzivi je bilo tudi 31 pohval, s čimer je Kulturno-umetniški program tudi v letu 2025 ostal program z največjim deležem pohval med odzivi. Po številu pohval so izstopale tri oddaje: Male sive celice, v kateri so gledalci prepoznavali mnogostranske pozitivne učinke za mlade; »Ah, ta leta!", pri kateri so izpostavili primeren način posredovanja vsebin o staranju in medgeneracijskem sožitju, in oddaja TV-klinika z Davidom Zupančičem. Pohvale so prejeli še posamični projekti, oddaje in dokumentarni filmi, med njimi Kdo se boji slovenščine (FEBRUAR, str. 8), kampanja Odpikajmo nasilje (MAREC, str. 15), Biotopi (APRIL, str. 19), Ukrajina: pot v vojno (AVGUST, str. 10), prenos nedeljske maše (SEPTEMBER, str. 24), nadaljevanka Takšno je življenje (NOVEMBER, str. 21), Miklavžev dobrodelni koncert (DECEMBER, str.10), prenos koncerta 70 let Simfoničnega orkestra RTV Slovenija, oddaja Moje roke so moje oči, Spomini s Frankom Košuto. V nadaljevanju navajamo samo nekaj primerov pohval.

FEBRUAR, str. 9: Oddaji »Ah, ta leta!«

»Že dalj časa spremljam oddajo Ah, ta leta!, ki je na sporedu ob sobotah popoldne. Všeč mi je, da je oddaja dobila daljšo obliko in da čedalje pogosteje v njej gostijo tudi pripadnike mlajše generacije ter poudarjajo pomen medgeneracijskega sodelovanja. /.../« (B. M.)

JULIJ, str. 9: Zahvala za oddajo Male sive celice

»/.../ Udeležba v tej oddaji nam je prinesla neprecenljive izkušnje – od razvijanja znanja in veščin do krepitve sodelovanja, odgovornosti in zdrave tekmovalnosti. Otroci so skozi igro in izzive rastli kot posamezniki in kot ekipa, obenem pa ponosno predstavljali svoj kraj in šolo. /.../« (N. Č.)

JULIJ, str. 10: Oddaji TV klinika z Davidom Zupančičem

»Moram pohvaliti oddajo TV klinika z Davidom Zupančičem. Oddaja je preprosto enkratna, strokovna in sodobna. /.../« (L. M.)

SEPTEMBER, str. 24: Za neposredni prenos slavnostnega koncerta ob 70-letnici Simfoničnega orkestra RTV Slovenija (2 odziva)

»Čestitam za današnji koncert Simfoničnega orkestra, orkestru in vsem ustvarjalcem prenosa. Odkar živiva na vasi in ne moreva vedno na koncert v Cankarja, so mi taki prenosi na RTV še bolj dragoceni. Fino bi bilo, da bi bil vsak teden en njihov enourni koncert na RTV /.../« (M. K.)

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN POHVALAMA

Varuhinja se pridružujem pohvali za odličen koncert. Zadovoljna sem, da RTV Slovenija (tudi) s tem koncertom uresničuje moje priporočilo, ki sem ga zapisala ob pripravi Programsko-produkcijskega načrta za leto 2025: »Ohraniti prenose vrhunskih glasbenih dogodkov v tujini in doma.« Zapisala sem ga tudi na podlagi prejetih pohval gledalk in gledalcev ob prenosih

podobnih koncertov v letu 2024. Takšne pohvale prejemam ob vsakem vrhunskem koncertu klasične glasbe in kažejo, kako dragoceno in pomembno vlogo ima RTV Slovenija pri posredovanju kakovostne glasbene ustvarjalnosti in poustvarjalnosti med občinstvo, zlasti tisto, ki iz različnih razlogov ne more neposredno prisostvovati takšnim glasbenim dogodkom. /…/

OKTOBER, str. 14: Izobraževalno-dokumentarnemu filmu Moje roke so moje oči

»Hvala za dobro prikazano dokumentarno izobraževalno oddajo Moje roke so moje oči, ki ste jo predvajali včeraj, 6. 10. 2025, na TV SLO prvi program pred 18. uro. Oddaja prikazuje različne vrste izgube vida ter uporabnost rok, ki lahko do neke mere nadomeščajo oči. Da pa bi še bolj zapolnili izobraževalni program s to vrsto posebne kulturne dediščine, bi bilo dobro prikazati še, kako so se in kako se v sodobnem času osebe z okvarami vida izobražujejo, do kakšne izobrazbe se uspejo prebiti, s kakšnimi ovirami so se včasih in s kakšnimi se danes spopadajo na poti izobraževanja ter kakšne poklice v zadnjih desetletjih lahko opravljajo. Posebno visoko izobraženi, ko se uveljavljajo tudi na univerzitetnem nivoju kot predavatelji. V Sloveniji imamo več kot 20 doktorjev znanosti, ki imajo večjo okvaro vida ali so slepi. Posebna skupina teh oseb z najnižjo izobrazbo pa so od družbe pozabljeni ljudje, ki jim lahko rečemo, da so socialno mrtvi in izolirani, brez pomoči od zunaj. To je posebno poglavje, ki ga v svoji doktorski disertaciji iz kulturne antropologije obravnava dr. Barbara Trnovec, pojav evgenike slepih.« (P. S.)

Urednica Uredništva izobraževalnih oddaj TV Slovenija **Katja Stamboldžioski**

Zahvaljujem se vam za poslano pohvalo, ki je še posebej dragocena, saj pritrjuje, da se gledalcev tovrstne vsebine dotaknejo. O njih razmišljajo, odpirajo jim poglede in ob njih spoznavajo, kako živijo številni posamezniki z različnimi vrstami invalidnosti, ki so nam lahko v navdih. In veseli smo, da nam zaupajo in nam dovolijo, da se jim približamo.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Zelo pomembno je, da TV Slovenija pripravlja in predvaja vsebine, ki na kakovosten in širši javnosti razumljiv in všečen način predstavijo različne vidike slepih in slabovidnih. Dokumentarni film Moje roke so moje oči je številne opomnil, da med nami živijo slepi ljudje, kar v vsakodnevnem hitenju spregledajo. /…/ Takšne oddaje so vsekakor odličen primer izpolnjevanja nalog javne službe, ki jo določa Zakon o RTV Slovenija, pa tudi Programskih standardov RTV Slovenija, ki poudarjajo, da »bo delovala kot gradnik informirane javnosti, prostor strpnega dialoga ter glasnik raznolike, vključujoče in demokratične družbe«. /…/

NOVEMBER, str. 22: Oddaji Spomini: Franko Košuta in avtorju Janezu Lombergarju

»Pišem v zvezi s štirimi oddajami iz serije Spomini, v katerih sta bila predstavljena življenje in delo gospoda Franka Košute. Morda bi moje občudovanje neizmerne radovednosti, razgledanosti, živahnosti in strastne ljubezni do ljudi, narave in do življenja sploh ostalo le v okviru deljenja mojih misli z možem, ki je bil nad videnim in slišanim prav tako navdušen. A velike pohvale teh oddaj sva v zadnjem tednu slišala povsem naključno še od nekaj najinih znancev in prijateljev, ki so sami sprožili te pogovore /…/ ob tem pa zapišem še najino iskreno občudovanje

avtorju oddaj Spomini. Ne le njegovi odlični skrbi za serijo, ampak še posebej za izjemno kvaliteto prav teh štirih oddaj.« (J. Č. R.)

»/…/ Rad bi izrekel moje občudovanje in tudi hvaležnost, da ste objavili (in še objavljate) veliko delo, ki sta ga opravila Kržan Franko Košuta /…/ in spoštovani Janez Lombergar. Opravila sta velikansko delo, ne samo za Primorce, ampak še posebej za vse Slovence, ki ne razumejo dobro, zakaj je dobro, da imamo Slovenci tudi takšne ljudi, ki se jim po žilah pretaka morje. Izklesala sta spomenik pomorskemu karakterju, tržaškim Slovencem, slovenskemu svetovljanstvu in opozorila vse nas na bogastvo, na katerega Slovenci največkrat niti ne pomislimo /…/.
Kapo dol, da sta se do te mere potrudila za dokumentarno lekcijo o našem morju in njihovih ljudeh. O ljudeh, ki so slovenski dragulj. Z ženo raje gledava ta pogovor kot kateri koli film, čeprav ga gledava z zamikom ob primernejši uri. Vem, da to opažajo tudi drugi, sploh ne samo Primorci, in upam, da je moj odziv vsaj majhno zadoščenje za vloženi trud. Edina pripomba, ki jo imam, je ta, da te reportaže objavljate ob precej neprimerni uri za velik del prebivalstva. To pravim v upanju, da oddajo ponovite za vse tiste, ki je niso mogli videti. Če bi jo samo še malo skrajšali, pa bi imeli dokumentarni presežek na to temo, dokument, ki je moral biti posnet za prihodnje rodove. Zgodovina bi morala zanimati vse, če hočejo sebi in drugim dokazati, da »niso od včeraj« Dodajam sms, ki sem ga poslal /…/: »Dragi Franko, čestitam ti za izjemno oddajo Spomini, za katero se je potrudil Janez Lombergar. Ti si predragocena enciklopedija. Dobro, da vse to veš in poveš, ker bi se sicer vse izgubilo. Vse veš. Ne le o ladjah in ribičih. Ob posnetih spominih vidim, kako pomembno je govoriti o vsem tem. Slovenija, a tudi mesto Trst, bi te morala plačevati, da bi nastopal in ljudem govoril o tem, kar imamo, smo imeli in nimamo pojma, da imamo. Kot da se je svet začel predlani. Z nami, seveda. Bravo!« (B. Š.)

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN POHVALO

Pridružujem se pohvalama: **oddaja Spomini z inženirjem Frankom Košuto je zapisala v kolektivni spomin zelo pomemben del slovenske identitete. Ne samo za zdajšnje gledalce TV Slovenija, temveč tudi za arhiv in za prihodnje gledalce in raziskovalce**. Skozi pripoved iskrivega, široko razgledanega in strokovno izjemno podkovanega sogovornika, ki tudi kot domačin pozna in celovito vrednoti pomen morja za slovensko narodno identiteto, je oddaja predstavila in za prihodnja stoletja zabeležila pomemben del zgodovine obmorskega in morskega dela slovenske obale, zlasti na Tržaškem. Obenem je ena redkih, ki je opozorila na izjemno bogato morsko in ribiško zgodovino tega dela slovenskega poselitvenega območja.
Zato so Spomini (kljub morda upravičenim dobronamernim priporočilom o morebitnih slogovnih izboljšavah) vsekakor zgled doslednega spoštovanja Zakona o RTV Slovenija, ki med nalogami javne službe določa »ustvarjanje dokumentarnih oddaj nacionalnega pomena, ki predstavljajo dokument preteklega časa in časa, v katerem živimo;« in Programskih standardov v točki »širjenje poznavanja in spoštovanja nacionalne zgodovine, krepitev državljanske zavesti in dvig državljanske kulture«.

4.1.3 ŠPORTNI PROGRAM

Leta 2025 je bilo na Športni program **60 odzivov**, kar je pol manj kot leto prej (127), sicer pa razmeroma običajna številka za leta brez velikih svetovnih športnih dogodkov, ki pritegnejo veliko pozornosti. Med 38 mnenji je bilo največ kritik, ker TV Slovenija ni prenašala nekaterih tekem državnih reprezentanc (v košarki, odbojki, nogometu), Evropskega prvenstva v kolesarstvu in državnega nogometnega prvenstva.

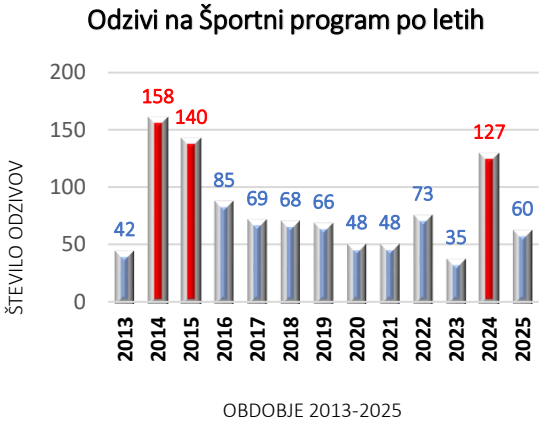

Drugi sklop odzivov so poslali gledalci, ki so pogrešali poročanje o slovenskih športnikih v manj znanih športih in mladinskih kategorijah. Uredništvo je pojasnjevalo merila za poročanje, pri čemer imajo prednost članske reprezentance in olimpijski športi.

Nekaj odzivov je bilo tudi na športne komentatorje in na oglaševanje v športu.

4.1.3.1 Premalo: (Ne)dostopnost tekem državnih reprezentanc zaradi TV-pravic

MAREC, str. 25: »Zakaj ne predvajate na TV SLO 2 nobenega nogometa?«

»Zakaj ne predvajate na TV SLO 2 nobenega nogometa, na primer prva liga Telekom Slovenije, konferenčna liga, kjer igra NK Celje Slovenija? /.../« (D. V.)

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija **Gregor Peternel**

Za predvajanje športih prenosov je treba predhodno pridobiti televizijske pravice. Nogometne zveze jih prodajo tistemu, ki zanje ponudi največ denarja. Nogometne pravice so zelo drage, za omenjeni tekmovanji jih je za območje Slovenije pridobila druga televizije.

Na TV Slovenija boste lahko julija spremljali evropsko prvenstvo v nogometu za ženske.

ODGOVOR VARUHINJE

Žel je res tako, kot je odgovoril odgovorni urednik. Televizijske pravice za športne prenose so se v zadnjih letih zelo podražile, najbolj za najbolj priljubljene športe, kjer je prav na vrhu seveda nogomet. Varuhinja pravic gledalcev že dve leti opozarjam, da so te pravice predrage in da bi tudi športne zveze morale pri prodaji TV-pravic imeti v mislih ljudi, ki bi radi spremljali njihove tekme. TV Slovenija z letnim proračunom, ki ga ima na voljo, ne more kupiti TV-pravic za vse zanimive in pomembne tekme.

Veliko tekem v nogometu in drugih športih lahko spremljate tudi na Valu 202.

AVGUST, str. 10: Kako je mogoče, da ne moremo spremljati tekem državne reprezentance? (3 odzivi)

»Trenutno spremljamo prijateljske tekme košarkarske reprezentance Slovenije s prvim zvezdnikom Luko Dončićem, ki šteje med pet najboljših igralcev na svetu. Zakaj tekem naše reprezentance ni možno spremljati na "naši" TV, za katero plačujemo višjo naročnino?« (S. N.)

»Ponovno pišem v zvezi s prenosi tekem slovenske reprezentance. Tokrat gre za Ligo narodov, ki ravnokar poteka, in kjer tekmuje slovenska odbojkarska reprezentanca. Te tekme si je možno ogledati samo na komercialnem kanalu /…/, ki je seveda plačljiv in katerega doseg je omejen. Smatram, da je to škandal; stroški slovenskih reprezentanc (odbojka, nogomet, košarka, povsod ista zgodba glede prenosov) se pokrivajo iz proračuna, v katerega prispevamo vsi državljani Slovenije, zato bi morali imeti možnost vsaj videti nastope teh reprezentanc /…/ (A. G.)

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija **Gregor Peternel**

Največjih košarkarskih tekmovanj nimamo že več kot desetletje, v zadnjem obdobju niti ne nogometnih kvalifikacij in Lige narodov. Vse to so vsebine, ki spadajo med najdražje in jih je z boljšo finančno ponudbo dobila konkurenca. V vsakem novem obdobju vrednost televizijskih pravic naraste za cca 20 %, konkurenca pa pomeni tekmovanje za te pravice z drugimi televizijami, ki so včasih finančno močnejše.

Glavni vir našega financiranje je RTV-prispevek, ki se ni spremenil več kot 10 let. To pomeni, da smo imeli na voljo enako količino denarja, vrednost pravic pa se je v tem obdobju dvignila za vsaj 40 %. Licenčne pogodbe navadno namreč trajajo 4 leta. Potem je jasno, da težko dobimo vse, kar bi si želeli gledalci in kar si želim tudi sam kot urednik. RTV-prispevek se je lani sicer dvignil, a tudi plače v javnem sektorju, tako da proračun za pravice ni nič višji.

Vseeno imamo še za nadaljnjih nekaj let zgotovljene olimpijske igre pa dirko po Franciji, po novem tudi aprilske kolesarske klasike, evropska prvenstva v odbojki, pa v nogometu leta 2028, svetovna v hokeju, atletiki, kolesarstvu … Seveda ves čas iščemo poti in načine, kako tudi do ostalih vsebin, da bi imeli raznolik program in bi bili gledalci čim bolj zadovoljni.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Odgovorni urednik je pojasnil dejstva, zaradi katerih žal postajajo tekmovanja nacionalnih reprezentanc in športnikov na najvišjih ravneh vse manj brezplačno dostopni najširši javnosti. Glavni razlog je v vse dražjih pravicah za TV-prenose in vse večjem zaostajanju RTV-prispevka za njimi. RTV Slovenija bi zato lahko ohranila enak obseg športnih prenosov kot pred leti samo tako, da bi močno zmanjšala druge vsebine. Vendar bi s tem nehala izpolnjevati v Zakonu o RTV Slovenija določene naloge javne službe, česar ne sme storiti.

Dejstvo je, da ste zaradi skokovitega naraščanja cen TV-pravic prikrajšani gledalci. Glede tega prejemam že nekaj let veliko pripomb, skupaj z odgovori pristojnih sem jih objavila v letnih poročilih, nazadnje v Letnem poročilu 2024 , kjer sem na str. 69 zapisala: *»/…/ gledalci javne RTV, ki plačujejo RTV-prispevek, kot davkoplačevalci pa posredno deloma tudi šport, upravičeno pričakujejo, da na javni TV lahko gledajo vse pomembne tekme nacionalnih reprezentanc. RTV Slovenija je od takrat sprejela kar nekaj ukrepov, tudi prijavila predvajalca športnih prenosov*

pristojni Agenciji za komunikacijska omrežja in storitve (AKOS). Vendar izid ni bil v prid gledalcem RTV Slovenija, ker seznam tekem državnih reprezentanc, ki morajo biti dostopne na 75 % ozemlja Slovenije, ni bil objavljen tudi v Uradnem listu EU, da bi veljal za vse ponudnike prenosov. Nekaj ukrepov v tej smeri je naredila tudi EU s sprejemom akta, ki pa še ni dobro zaživel v praksi. /.../«
Na strani 71 pa sem zapisala: *»Seznam pomembnih dogodkov za prenos je s sklepom sprejela Vlada RS septembra 2022. /.../ Pomembnejše športne dogodke lahko tako prenaša RTV Slovenija ali druga televizija, če jo lahko spremlja vsaj 75 odstotkov prebivalcev Slovenije. Kateri so ti dogodki, določa ta seznam. Pravice za vse tekme, ki niso na seznamu, lahko TV-hiše kupujejo na trgu, kjer so se cene v zadnjih 20 letih več kot podeseterile, javne RTV-hiše in EBU pa niso več konkurenčne. Če vas zanima še kaj podrobnosti, je zanimivo branje magistrsko delo.«*
Žal tudi letos nič ne kaže, da bi se dostopnost najpomembnejših tekem bistveno izboljšala. Mednarodne športne zveze, ki prodajajo TV-pravice, kljub lepim besedam ne kažejo družbene odgovornosti, ki bi se v praksi pokazala s tem, da bi bile najpomembnejše tekme med reprezentancami držav dostopne najširši javnosti. TV Slovenija se trudi, da bi pridobila čim več TV-pravic, tudi z oglaševanjem, s katerim pridobi dodatna sredstva za nakup TV-pravic.

SEPTEMBER, str. 32: »Plačniki RTV-prispevka smo prikrajšani za oglede tekem slovenske reprezentance«

»Kot plačnika RTV-prispevka me zanima, glede na zakonodajo RS, zakaj RTV SLO nima prenosa športnih tekem slovenskih reprezentanc? Ker gre za zastopanje Slovenije na evropskih in svetovnih tekmovanjih, smo plačniki RTV-prispevka prikrajšani za oglede tekem slovenske reprezentance, saj se RTV ne odloči za nakup prenosa. /.../« (T. Š.)

Varuhinja je gledalcu poslala enak odgovor odgovornega urednika in svoje mnenje kot trem gledalcem, ki so na odsotnost prenosov opozorili v AVGUSTU, str. 10–12.

OKTOBER, str. 18: »RTV Slovenija ni prenašala nastopa slovenske reprezentance na EP v kolesarstvu«

»Kot redni plačnik RTV-prispevka izražam nezadovoljstvo, ker RTV Slovenija na programu SLO 2 ni prenašala nastopa slovenske reprezentance na Evropskem prvenstvu v kolesarstvu. Menim, da bi bila RTV Slovenija dolžna zagotoviti prenos tega dogodka, saj gre za šport, v katerem je Slovenija ena vodilnih držav na svetu in kjer naši športniki redno dosegajo vrhunske rezultate. Takšni dogodki so nedvomno v javnem interesu, zato pričakujem, da jih javni zavod, ki ga vsi državljani financiramo z obveznim prispevkom, omogoči v neposrednem prenosu. /.../« (V. H.)

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija Gregor Peternel

Prenosa EP ni bilo, ker zanj nismo pridobili televizijskih pravic za predvajanje. Tega tekmovanja ni bilo v našem načrtu, smo pa imeli v tem letu 30 bolj pomembnih prenosov kolesarstva od evropskega prvenstva. Ko smo pred leti sprejemali odločitve o izboru prenosov za 4-letno obdobje, smo ocenili, da /.../so več vredne in gledalcem bolj zanimive druge dirke. In predvidevali smo, da bo Tadej Pogačar, ki je v središču zanimanja naših gledalcev in je s svojimi

rezultati ključen dejavnik pri načrtovanju prenosov, tekmoval na Touru, svetovnem prvenstvu, enodnevnih klasikah, ne pa na evropskem prvenstvu. Pa se je letos odločil, da nastopi tudi tam. Dogovori za odkup pravic v zadnjem trenutku so težko izvedljivi. Če s pravicami zanje razpolaga druga televizija, npr. Eurosport, potem je od te treba odkupiti podlicenco. Za to pa je potrebnih dovolj sredstev, ki nosilca pravic prepričajo v prodajo, če je ta sploh v njegovem interesu.
Prihodnje leto TV Slovenija načrtuje več kot 1500 ur športnega programa, kar je cca 200 ur več od letnega povprečja v zadnjih 10 letih, poleg olimpijskih iger so trenutno v načrtu prenosi 19 različnih športnih panog, več bo tudi kolesarstva, saj začnemo s tremi aprilskimi klasikami, potrjena sta tudi Tour in svetovno prvenstvo. Za evropsko prvenstvo, ki bo v Sloveniji, smo v fazi dogovarjanja, načrtujemo pa tudi nadaljevanje sodelovanja z organizatorji Dirke po Sloveniji in državnega prvenstva.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Varuhinja dodajam, da je pričakovanj občinstva veliko tudi na športnem področju. Drugi gledalci opozarjajo na vsebine s področja kulture, znanosti, dediščine … RTV mora vse te interese uskladiti s kadrovskimi in finančnimi zmožnostmi in z nalogami javne službe, zapisanimi v zakonu o RTV Slovenija.

DECEMBER, str. 15: »Zmotilo me je, da ni prenosov plavanja, kjer je kopica naših plavalk in plavalcev«

»Zmotilo me je , da ni prenosov plavanja, kjer je cela kopica naših plavalk in plavalcev, medtem ko prenašate SP v rokometu, kjer ni naših športnic! Zelo sem razočaran! Sprašujem se, zakaj vas plačujemo.« (B. B.)

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija Gregor Peternel

Evropskega prvenstva v plavanju nismo prenašali, ker zanj nismo pridobili televizijskih pravic. Ta odločitev je bila sprejeta na podlagi načrtovanih finančnih zmogljivosti, zato smo se bili prisiljeni odpovedati prenosom tekmovanj z najnižjim zanimanjem gledalcev (najnižjo gledanostjo), ob pomanjkanju vidnih uspehov naših plavalcev v zadnjih letih na takih tekmovanjih ter le redkih uvrstitvah v finale.
Žensko rokometno svetovno prvenstvo je del pogodbe, v kateri so tudi moška prvenstva. Pravice smo si zagotovili za obdobje 2021–2025, v tem času pa se je naša ženska reprezentanca redno uvrščala na evropska in svetovna prvenstva in tudi na olimpijske igre v Parizu, za letošnje pa ji je spodletelo v kvalifikacijah. Ker imamo to možnost/pravico, smo se odločili za prenose od drugega dela tekmovanje dalje. Gre za svetovno prvenstvo v našem najuspešnejšem ženskem kolektivnem športu.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Prenosi športnih tekmovanj so povezani s TV-pravicami, te pa TV Slovenija pridobiva za več let vnaprej, nekatere skupaj za ženske in moške, v paketu za več let, nekatere kot podpravice … Ker organizatorji prodajajo TV-pravice za več let vnaprej, za številne športne panoge ni mogoče

zanesljivo predvideti, ali bodo v njih slovenski športniki tekmovali ali ne, saj se uspehi slovenskih športnikov z zamenjavo generacij spreminjajo. Alpsko smučanje je bilo pred leti v središču slovenske pozornosti, letos je zaradi slabših uspehov naših športnikov zanimanje zanj manjše. Je pa veliko zanimanja za smučarske skoke, zadnji dve leti tudi za ženske.
Sodelovanje slovenskih športnikov je eden od bistvenih kriterijev za prenos tekmovanj, ni pa edini. Nekateri športi, kot na primer nogomet, zanimajo številne gledalce ne glede na to, ali tekmuje Slovenija ali ne. Upam, da se bodo v prihodnje prenosi čim bolj prekrivali s slovensko udeležbo in pričakovanji gledalcev.

4.1.3.2 Preveč o enem športu, premalo o drugem: poročanje o mladinskih kategorijah, o avtomotošportu

JUNIJ, str. 16: »Niti ene same besede« o nastopu naše mladinske rokometne reprezentance««

»/…/ zakaj na teletekstu in v poročilih na TV SLO ni bilo objavljene niti ene same besede o nastopu naše mladinske rokometne reprezentance U-21 na svetovnem prvenstvu na Poljskem, s primerjavo na enako nogometno reprezentanco na evropskem prvenstvu. /…/ Smo pa včeraj v popoldanskih poročilih gledali zgodbo o mladinskih reprezentantih v odbojki na mivki. Po kakšnem kriteriju in kaj so do sedaj sploh dosegli v primerjavi z našimi mladimi rokometaši? /…/ O poraznem nastopu nogometne mladinske reprezentance U-21 na evropskem prvenstvu so na TV SLO 1 obširno poročali vsak dan – tudi z intervjuji. /…/« (A. Š.)

Urednik Uredništva športnih novic na TV Slovenija Anže Bašelj

Na RTV Slovenija smo ponosni, da noben drug medij ne poroča toliko in tako široko o slovenskem športu kot prav mi. To je naše primarno poslanstvo, ki ga odgovorno uresničujemo – in prav letos smo športne vsebine na televiziji dodatno okrepili. S spremembami v športno-informativnih oddajah smo na primer razširili "Šport ob 13h", kjer je vsak dan v tednu namenjen eni temi iz slovenskega športa – torek košarki, sreda rokometu, četrtek odbojki in petek nogometu. V teh oddajah pripravljamo tudi unikatne avtorske zgodbe, pogosto tudi o mlajših kategorijah; med drugim smo pred časom predstavili Aljuša Anžiča in njegove dosežke v mladinski ligi, kjer igra z nekaj let starejšimi vrstniki.
Televizijsko poročanje je v prvi vrsti odvisno od slike – brez posnetkov tekem in izjav žal ne moremo pripraviti televizijskega prispevka. V primeru mladinske rokometne reprezentance na SP prenosa tekem ni bilo, prav tako nismo prejeli izjav. Če bi se fantje uvrstili v polfinale, smo bili dogovorjeni za odkup pravic za poročanje s tekem, kar bi nam omogočilo pripravo prispevka. Žal do tega ni prišlo.
Imamo že dolgo postavljena uredniška merila: o mladinskih reprezentancah praviloma poročamo, ko se uvrstijo v boje za medalje oziroma osvojijo odličja na velikih tekmovanjih. Pogosto se zgodi, da zaradi pomanjkanja slikovnega gradiva o dosežku poročamo kasneje – z zgodbo po koncu prvenstva, kjer reprezentanco obiščemo in ji namenimo daljši prispevek.
V okviru celotnega RTV-ja – torej televizije, radia in spletnega portala MMC – pa slovenski šport redno in široko pokrivamo. Na MMC-ju in teletekstu smo spremljali tudi nastope mladinskih rokometašev in njihove rezultate objavili.

Kot javni medij smo dolžni biti posebej dosledni in uporabljati enaka merila za vse (olimpijske) športe in športnike – tako za rokometaše kot za mlade košarkarje, hokejiste, plavalce, plezalce in druge. Zato imamo za mlajše kategorije drugačna merila kot za članske ekipe, saj so ravno te tiste, ki jih tudi gledalci v povprečju največ spremljajo.
Ob tem želim dodati še en vidik: vloga televizije kot vira informacij se je v zadnjem desetletju močno spremenila. Rezultate lahko danes vsakdo hitro preveri na digitalnih platformah. Televizija pa ima drugačno, bolj poglobljeno vlogo – pripravljamo zgodbe, intervjuje, komentarje in analize.
Veseli nas, da gledalci naši televiziji in športnemu uredništvu pripisujete tak pomen – tudi to nam je pomembno vodilo za premislek, ali bi bilo uredniške kriterije smiselno kdaj tudi prevetriti. Hvala za vašo konstruktivno kritiko in razumevanje.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Urednik športnih novic na TV Slovenija je podrobno pojasnil merila tega uredništva za poročanje o dosežkih mladinskih reprezentanc. Iz odgovora izhaja, da imajo za vse športe enaka merila, do razlik pa prihaja predvsem v načinu in času objave zaradi dostopnosti videoposnetkov. Primerjava s članskimi reprezentancami ali posamezniki zato ni umestna. /…/

SEPTEMBER, str. 31: »Avto šport trpi napram ostalim športom v medijskem okolju«

Gledalec **D. P.** se je z zahvalo in prošnjo odzval na prispevek Rekordnih 222 dirkačev v Ilirski Bistrici, predvajan v Športu, 1. septembra:

»Najprej en res velik hvala za prispevek o avto športu, dogodku v Ilirski Bistrici in namenjeni minutaži. Avto šport trpi zelo hudo diskriminacijo napram ostalim športom v medijskem okolju. V Sloveniji ima zelo velik potencial in veliko oboževalcev. /…/ V njem so zelo aktivne tudi ženske in lepo bi bilo, da omenite vsaj zmagovalko 31.GHD I Feel Slovenia Ilirska Bistrica 2025, Mašo Eržen, ki je eno najuspešnejših slovenskih deklet v avto športu poleg Sanje Smrdelj. /…/«

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija **Gregor Peternel**

Hvala za zahvalo, te res niso pogoste, vendarle je res, da je to naše poslanstvo. Na tovrsten način smo letos pokrili vse relije za državno prvenstvo, podobno pa je bilo tudi v prejšnjih letih. Glede spola ne delamo razlik v poročanju, vaš predlog pa bom posredoval v presojo, tudi kot idejo za prispevek, uredniku in kolegom, ki pokrivajo avto-moto šport.

Urednik Uredništva športnih novic na TV Slovenija **Anže Bašelj**

Naš novinar pripravlja prispevek z Mašo Eržen, ki bo objavljen konec meseca. Naj še dodam, ob vseh relijih smo bili letos prisotni tudi na vseh GHD-jih.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Menim, da sta odgovorni urednik in urednik z odgovorom pokazala, da športno uredništvo ne zapostavlja ženskih športnic. Obravnava jih po enakih merilih kot moške športnike. Prisluhnilo pa je tudi vaši pobudi.

4.1.3.3 Uredniška merila: kateremu športu dati prednost, ko je sočasno več tekem

MAREC, str. 24: »Javna televizija bi morala skrbeti za to, da so ženske enakovredne«

»Pred tednom dni je bil 8. marec ... Na to sem se spomnila danes, ko so se najbrž vaši moški športni odločevalci spet odločili, da v neposrednem prenosu predvajajo tekmo s Pokljuke in biatlonca Faka, ne pa Vikersunda in poletov naših punc. Prvi je bil odličen v četrtek, danes bi bil težko spet, Nika Prevc pa je vsak dan. Tudi danes, a ne le ona, tudi Ema Klinec. Obe na prvih dveh stopničkah. Eminega poleta žal nismo videli v živo, Nikinega pa ... so le odločevalci presodili v pravo smer. A prepozno. Noben v živo prenos na MMC-ju ne odtehta televizije v živo.
Javna televizija bi morala skrbeti za to, da so ženske enakovredne. Če bi bili danes na vrsti istočasno z biatlonci fantje skakalci, zagotovo ne bi bilo tako. Tudi ni, kadar je tako.
Upam na spremembe v tem kontekstu ... moški ... ženske ... Tudi v smislu enakovrednosti različnih športov. A to je že druga tema ...« (N. R.)

Urednik Uredništva športnih oddaj in prenosov na TV Slovenija **Tomaž Hudomalj**

Sobotna programska dilema je nastala, ker so ženske skoke zaradi premočnega vetra morali prestaviti na poznejšo uro. Tudi za nas odločitev ni bila enostavna. Na koncu smo dali prednost domačemu dogodku, torej tekmi svetovnega pokala v biatlonu na Pokljuki. Kot ste sami opazili, smo v živo na TV SLO 2 pokazali tudi zmagovit polet naše šampionke. Pozneje (ob 19.35) smo posnetek ženske tekme v poletih predvajali na TV SLO 2.
V Športnem programu TV Slovenija si zelo prizadevamo enakovredno obravnavati oba spola. Zato prenašamo vse tekme v smučarskih skokih tako moških kot žensk. Enako je z alpskim smučanjem, biatlonom, deskanjem, tekom na smučeh (če naštejem samo zimske športe). Morda ste opazili, da smo med svetovnim prvenstvom v nordijskem smučanju prenašali tudi vse tekme v nordijski kombinaciji (moške in ženske). Letos poleti si boste na naši televiziji lahko ogledali tekme evropskega prvenstva v nogometu za ženske. Pa še bi lahko našteval. Tudi v naših dnevnoinformativnih oddajah sledimo načelu enakosti med spoloma, tako da posvečamo veliko časa tudi ženskemu športu in zgodbam, ki so povezane z njim.
Programske odločitve včasih niso preproste. Vedno jih sprejmemo resno in odgovorno. Hkratni prenos na MMC TV pa nam daje možnost, da vsi vidijo več kot le en prenos hkrati.
Po svoje pa je lepo videti, da imamo takšne dileme, ker to pomeni, da imamo veliko slovenskih športnikov, ki jim je vredno posvečati pozornost. V Športnem programu TV Slovenija pa je naše osnovno vodilo slovenski šport.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Menim, da je urednik podrobno utemeljil, zakaj so v soboto dali prednost (moškemu) biatlonu pred (ženskimi) poleti, da merilo pri tem ni bil spol udeležencev tekmovanja, temveč pri približno enakovrednih tekmovanjih lokacija prireditve. Dopoldne, ko so bili poleti na sporedu brez zamude, so jih prenašali v neposrednem prenosu, dilema je nastala šele po nepredvidenem zamiku popoldanske tekme. Tudi iz drugih odgovorov Športnega programa TV Slovenija opažam, da so glavna merila raven tekmovanja in zastopanost ter pričakovane uvrstitve slovenskih športnic in športnikov ne glede na spol.

DECEMBER, str. 13: Zamuda pri vklopu prenosa moškega veleslaloma 21. 12.

»Prenos skokov se je končal ob 13:25. Takrat bi se moral pričeti prenos druge vožnje veleslaloma. Vendar ne, vi predvajate nekajminutno reklamo podjetja Biostile in nato besedičenje v oddaji Zima je zakon /.../.« (M. H.)

Urednik Uredništva športnih oddaj in prenosov na TV Slovenija **Tomaž Hudomalj**

Naš program je sestavljen tako, da bi ujeli čim več dogajanja na športnih prizoriščih. Žal pa moramo pri tem upoštevati različne dejavnike: vreme, oglase, pomembnost tekme za slovenski šport in še marsikaj drugega. V omenjenem primeru se je tekma skakalk v Engelbergu zaradi vetrovnega vremena nekoliko zavlekla. Potem pa smo počakali še na podelitev, saj je bila zmagovalka naša Nika Prevc in smo lahko ponosno poslušali slovensko himno.

Žal so sestavni del našega programa tudi oglasi, zato smo po koncu skokov morali zavrteti oglasni blok.

Sledil je zelo kratek studijski poseg naše oddaje Zima je zakon. Gre za vsebino, ki je dodana vrednost našim neposrednim prenosom: pogovori z gosti, oglašanje s prizorišč tekem svetovnega pokala, izjave slovenskih tekmovalk in tekmovalcev, zgodbe iz zakulisja, nagradna igra, sodelovanje z gledalci. Na ta program smo zelo ponosni, tudi v tej sezoni ga pripravljamo resno in odgovorno. V soboto smo načrtovali začetek tega programa ob 13.00, iz prej omenjenih razlogov pa smo ga morali premakniti. Povedali smo samo nekaj osnovnih informacij in potem začeli predvajati neposredni prenos druge vožnje moškega veleslaloma. Tam smo bili še več kot pravi čas, da smo ujeli vožnjo Žana Kranjca in potem videli tudi razplet tekme.

Veseli nas, da podrobno spremljate naš program. Mi se trudimo, da bi vam pokazali kar največ zanimivega dogajanja. Hvala za zaupanje in športni pozdrav!

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija **Gregor Peternel**

Ob upoštevanju vseh dejavnikov smo tako sestavili najboljši možen program.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Varuhinja sem si z zamikom ogledala sosledje predvajanih vsebin na TV Slovenija 2 v nedeljo, 21. decembra.

Prenos ženskih skokov se je končal ob 13.25, sledil je triminutni oglas Biostile, ob 13.29 se je začela oddaja Zima je zakon, ob 13.34 se je TV Slovenija vključila v prenos druge vožnje veleslaloma za moške. Takrat je bil tik pred ciljem že tretji tekmovalec druge vožnje. Prvih dveh tako niste mogli videti in razumem, da ste bili zato upravičeno razočarani.

Urednik športnih oddaj je pojasnil, da je bil glavni razlog za zamik podaljšanje prenosa ženskih skokov. Iz časovnice predvajanih vsebin pa je razvidno, da bi kljub temu TV Slovenija še lahko ujela začetek druge veleslalomske vožnje.

Toda pred tem je morala predvajati še nekaj oglasov, saj mora RTV Slovenija del prihodkov ustvariti tudi s prodajo oglasnega prostora. Tega pa ne more prodajati samo ponoči, temveč tudi čez dan, med oddajami in prenosi. Oglasi morajo biti razporejeni razmeroma enakomerno, saj Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah določa najdaljši dovoljen čas, namenjen oglasom,

med 6. in 18. uro ter med 18. in 24. uro. Oglasi torej niso želja športnega uredništva, niti znak nespoštovanja programskih ustvarjalcev do gledalcev, temveč nuja RTV Slovenija. Nujni so tudi zato, da lahko RTV zagotovi denar za nakup TV-pravic za športne prenose. Prav te pravice se zadnja leta zelo dražijo in brez prihodkov iz oglaševanja bi se morala TV Slovenija odreči prenosom mnogih mednarodnih tekem, v katerih nastopajo naši športniki.
Športno uredništvo je imelo prosto uredniško presojo samo glede oddaje Zima je zakon. Lahko bi se ji popolnoma odrekli, vendar bi v tem primeru ostali brez izjave Žana Kranjca po prvi vožnji, ki je bila pred drugo vožnjo zanimiva in dragocena. Od javne televizije pričakujemo, da ne ponudi samo prenosov pomembnih tekem, temveč tudi primeren komentar in spremljevalni program.
Oddajo Zima je zakon so načrtovali že ob 13.00, vendar jim je načrte prekrižalo podaljšanje prenosa skokov. Namesto predvidene polurne oddaje so pred začetkom druge vožnje veleslaloma zato predvajali samo kratek del, dolg 5 minut in 15 sekund. Lahko bi bila še krajša, a bi tudi v tem primeru zamudili del druge veleslalomske vožnje.
Uredniška presoja v takih trenutkih ni enostavna, saj tehta med željami takih gledalcev, kot ste vi, ki vas zanimajo predvsem neposredni prenosi tekem od začetka do konca, in pričakovanji tistih gledalcev, ki želijo izvedeti o športu in športnikih še kaj več (kar omogoča oddaja Zima je zakon). Ko gre vse po načrtih, praviloma ni težav, pri športih, katerih spored kroji tudi vreme, pa se večkrat zatakne.

4.1.3.4 Oglaševanje v športu: sponzorji

SEPTEMBER, str. 29: Janja Garnbret in energijska pijača

Gledalka **J. Z.** je opozorila na »odprt energijski napitek« v rokah Janje Garnbret v prispevku v Športu, 27. septembra:

»Kot velika ljubiteljica športa sem iskreno vesela, da poleg meni najljubših vsebin iz sveta kulture poskrbite tudi za prenose športnih tekmovanj, odličnih komentarjev in drugega.
Tokrat pa pišem predvsem kot učiteljica družboslovnih predmetov, med katerimi je v osnovni šoli tudi Domovinska in državljanska kultura in etika. Verjetno si lahko predstavljate, kako težko se otrok dotakneta prva dva sklopa, so pa bistveno bolj dojemljivi za etični del, kjer se velikokrat dotikamo globalnih izzivov. Še posebej pozorni pa so na "neetično" delovanje odraslih. Ker poskušamo otroške glave pripraviti do razmisleka, kaj da in kaj ne, iščemo vse mogoče primere iz realnega življenja. In zdaj smo pri Janji Garnbret.
Vsi vemo, da se danes vrhunski šport financira predvsem iz virov, ki na žalost pač niso najbolj športni. Vsi poznamo marketinške strategije. Vsi vemo, čemu so športniki po podpisu pogodb zavezani. Toda javna RTV je podpisala pogodbo predvsem z državljani. Po zadnji osvojitvi naslova je bil pričakovan kratek intervju z izjemno plezalko. Pričakovana je bila njena kapa z napisom sponzorja, ni pa bila pričakovana plačana marketinška objava, v kateri ima v rokah odprt energijski napitek in to dlje časa. Morda bi temu lahko rekli zdrs kamermana ali pa nepozornost novinarja, ki se je za izjavo dogovoril. Vem, da nihče od njiju jutri ne bo stal pred

razredom, gledal v oči osnovnošolcem in jih še naprej poskušal prepričati, da svetovna prvakinja nosi napis /…/, ni pa nujno, da pijačo uživa. Od jutri naprej več niti jaz.
Ne vem sicer, ali se kdo od vas sprašuje, kakšna je gledanost/poslušanost RTV SLO s strani populacije med 12 in 18 let, ampak nekateri učitelji se res trudimo, da bi do učencev prišle kvalitetne vsebine /…/.
Še pred nekaj meseci smo po šoli izobešali ročno izdelane letake, v katerih so učenci drug drugega opozarjali, naj ne pijejo energijskih pijač, ker nočejo umreti od infarkta. Bojim se, da nas bodo jutri na stenah pričakali letaki: Pijem /…/, da bom plezal kot Janja Garnbret. Še enkrat, eno je videti popisane čelade, majice …, drugo pa gledati odprte pločevinke, iz katerih športnik pije. Zelo bi me veselilo, če bi našli primeren odgovor na moj zapis, ki ga bom posredovala tudi svojim učencem.«

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Iskreno se vam zahvaljujem za tehten razmislek o oglaševanju v športu. Že sami ste zapisali bistveno besedo: pričakovano. Zakaj je pričakovano, da imajo športniki na kapah napise sponzorja? Zakaj je pričakovano, da dajejo izjave medijem pred tablami z napisi dolge vrste sponzorjev, med katerimi so tudi proizvajalci energijskih pijač? Zakaj je pričakovano, da nas med pomembnimi mednarodnimi rokometnimi tekmami na tleh igrišča ves čas pozdravlja oglas podjetja, ki najbolj slovi po alkoholni pijači?
Res je, med napisom sponzorja in uživanjem energijske ali alkoholne pijače je pomembna razlika. A še pomembnejša in večja je (bi bila) razlika med izjavami športnikov z oglasi na kapah, tablah, majicah … in izjavami športnikov brez sledu oglaševanja.
Toda bojim se, da je duh ušel iz steklenice, da je v športu denar čedalje pomembnejši in da nič ne kaže na izboljšanje. V primeru, ki ste ga omenili, bi snemalec lahko zahteval od plezalke, da umakne pločevinko, lahko bi posnel kader brez pločevinke (tak kader bi bil zato zelo verjetno slabši) … Na mnogih področjih danes ugotavljamo, da se stvari slabšajo, da smo kot potrošniki, uporabniki medijev in kot državljani vse bolj »na udaru«, vse bolj ranljivi, vse manj zaščiteni. Oglaševalci in prodajalci izdelkov so vedno en korak pred regulacijo, ki varuje državljane in potrošnike pred škodljivimi učinki oglaševanja oziroma povečano uporabo izdelkov ali storitev, ki so oglaševani.
Zato vam ne bom navedla točk zakona, akta ali smernic, ki bi lahko bile podlaga za sankcioniranje kršitve, temveč eno od zaključnih misli delavnice Vpliv trženja na prehranjevalne, gibalne in spalne navade in zaščita otrok, ki je potekala 5. junija 2025 v Ljubljani v okviru priprave novega *Nacionalnega programa o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2026–2036*: ker so oglaševalci vedno korak pred potrošniki in državljani, je zelo pomembna krepitev odpornosti na učinke oglaševanja in zmožnost prepoznavanja negativnih vidikov oglaševanja.
Kako to doseči pri mladih? Morda skupaj z njimi in z njihovimi pobudami? Prepričana sem, da bodo z vašo spodbudo hitro našli odgovor, zakaj je imela športnica v rokah energijski napitek. In da bodo na ta način znali kritično opazovati tudi druge športe – ne samo športne dosežke in vrednote, temveč tudi negativne vidike, ki jih spremljajo.

4.1.3.5 *Nevtralni športniki: SP v plavanju*

AVGUST, str. 12: Vprašanje o naslavljanju ruskih in beloruskih športnikov

»Z veseljem že leta spremljam vaše prenose plavalnih prvenstev. Tudi letos gledam SP v plavanju in poraja se mi zgolj vprašanje glede omenjanja porekla ruskih in beloruskih plavalcev. Glede na to, da ti tekmovalci nastopajo kot nevtralni športniki, me zanima, ali obstajajo na RTV kakšne smernice glede uporabe besed Rus, ruski, Belorus, beloruski. Komentatorka namreč komentira na način, kot da bi ti športniki zastopali svoje države.« (T. H. Z.)

Komentatorka v Športnem programu **Jolanda Bertole**

Gledalka sprašuje za skupno hišno odločitev … smernice RTV-ja v celoti. Kakšne so v drugih programih, ne vem. Sicer pa je to že kar precej let (od 2018, zimskih olimpijskih iger ali celo od prej) v taki ali drugačni obliki, ne samo, odkar je vojna v Ukrajini. Ko govorim z našimi kolegi, vsi omenjajo tudi Ruse, Beloruse, ker so po narodnosti še vedno to, kar so. Tudi pri beguncih povemo, od kod so.

Kar zadeva prenose plavanja: praktično vsak dan, torej vseh 8 dni, kolikor je trajalo svetovno prvenstvo, sem pojasnjevala, kaj pomenita izraza NAA in NAB, torej nevtralni športniki Belorusije in Rusije. Logično pa je, da omenjamo tudi njihovo narodnost. Razložila sem tudi, zakaj so nevtralni in tudi ob »himni«, ki je bila himna mednarodne zveze, zakaj jo predvajajo.

V tenisu npr. tega nevtralnega statusa sploh ni in tudi v nekaterih drugih športih ne.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Menim, da je komentatorka podrobno pojasnila precej kompleksno temo imenovanja športnikov iz držav, ki ne nastopajo za svojo državo, temveč kot t. i. nevtralni športniki. Ogledala sem si tudi nekaj prenosov. Komentatorka je ob himni mednarodne plavalne zveze pojasnila, zakaj predvajajo to, in ne himne države, iz katere prihaja športnik.

4.1.3.6 *Manjkajoči podnapisi tujejezičnih govorcev*

MAREC, str. 23: Šport, 13. 3., ob 19.00: Nepodnaslovljena izjava tujejezičnega govorca

»Težav s podnaslavljanjem je na TV ogromno. Tudi včeraj (op. a.: 13. 3.) v Športu okrog 20. ure, ko je bil govor o zmagi Jakova Faka na Pokljuki, izjava njegovega tujega sotekmovalca ni bila podnaslovljena. Kot plačnika vašega programa me to prizadene /…/« (M. V.)

Vodja Službe za prevajanje, lektoriranje in podnaslavljanje **Barbara Müller**

Zadevo sem na naši strani preverila s prevajalko in v podnaslavljanju. Ključni dejavnik je bil tokrat prepozno naložen prispevek, zaradi česar ga kljub izjemnemu trudu in dobremu sodelovanju in obveščanju vseh vpletenih ni bilo mogoče pravočasno podnasloviti.

Prevajalka je posnetek dobila ob 19.41. Prispevek je bil dolg 1 minuto in 46 sekund.

Kljub temu, da je prevod res takoj (19.43) poslala naprej in da ga je lektorica v športnem desku takoj potrdila, se je v Daletu v podnaslavljanje »pretočil« šele ob 19.45, kar je minuto po tem, ko je bil že predvajan (19.44).

Urednik Uredništva športnih novic na TV Slovenija **Anže Bašelj**

V dnevnoinformativnih oddajah se velikokrat objavijo stvari, ki pridejo v zadnjem trenutku. Tokrat se je zalomilo pri pošiljanju prispevka s Pokljuke. Zato je vse prišlo pozno. Tudi Dalet ni hiter in potem traja. Tako je prišlo do napake, kakršnim se bomo v prihodnje skušali izogniti.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Iz odgovorov je jasen izvor napake, uredništvo je napako priznalo in zapisalo, da se bo podobnim zapletom poskušalo izogniti. Gledalci me zelo redko opozarjajo na manjkajoče podnapise v športnih oddajah, zato ne gre za sistemsko napako, ki bi terjala sistemske ukrepe, temveč za enkraten dogodek. Kljub temu je vaše opozorilo dobrodošlo, da bodo v uredništvu še pozornejši na podobne zdrse.

4.1.3.7 Pobude, pohvale, mnenja, kritike

Športni program je v letu 2025 prejel eno pobudo, pet pohval in več mnenj. Ta so se večinoma nanašala na komentiranje prenosov (JULIJ, str. 12: Pohvala komentatorjema Dirke po Franciji, AVGUST, str.14: Pohvala komentatorki EP v odbojki za ženske, 6. 8., Marjeti Hočevar). Navajamo primera mnenja in pobude.

JANUAR, str. 15: Nov komentator SP-ja v alpskem smučanju za moške (3 odzivi)

»Zakaj prenosov moškega svetovnega pokala v alpskem smučanju ne komentira več Urban Laurenčič kot tudi Matjaž Vrhovnik? Ali obstaja razlog, da je Urbana zamenjal nov komentator? Čeprav sem prijetno presenečen nad kakovostjo prenosov, menim, da je Urban s svojim slogom in poznavanjem tega športa resnično liga zase, še posebej v kombinaciji z Matjažem. Njuna komentarja sta za mnoge ljubitelje alpskega smučanja nepogrešljiv del izkušnje ob spremljanju tekem. Zanima me, ali gre za dokončno prekinitev sodelovanja ali zgolj za začasni premor? Hvaležen bom za odgovor, saj je Urban za nas, prave navijače alpskega smučanja, enako pomemben del nacionalne ekipe kot fantje v "belem cirkusu".« (**P. P.**)

Urednik Uredništva športnih oddaj in prenosov na TV Slovenija **Tomaž Hudomalj**

Urban Laurenčič in Matjaž Vrhovnik še naprej redno komentirata moške tekme svetovnega pokala v alpskem smučanju. Smo pa že v lanski sezoni dodali novega reporterja, ker je delo za samo enega človeka zelo zahtevno (vsak vikend od novembra do marca, ob tem pa seveda še ostale obveznosti). Jan Franc je mlajši sodelavec, ki kaže velik potencial, je zelo zavzet in tudi lepo napreduje. V letošnji sezoni bosta Urban Laurenčič in Matjaž Vrhovnik skupaj komentirala 21 moških tekem, Urban Laurenčič jih bo sam komentiral devet, Jan Franc Podbrežnik pa bo komentiral 12 tekem.

APRIL, str. 19: Pobuda: Športne dogodke v ponovitvi opremite z datumom ali vsaj letnico

»Podajam naslednji predlog: če že kar naprej ponavljate športne dogodke, jih, prosim, opremite še z datumom ali vsaj letnico, ko je dogodek potekal,–da bomo vedeli, ali gre za lansko ali predlansko prireditev (tokrat svetovno prvenstvo). Hvala.« (**A. J.**)

4.1.4 RAZVEDRILNI PROGRAM

Na Razvedrilni program je v letu 2025 prispelo **111 odzivov**, kar je največ doslej. K visokemu številu je prispevalo 21 odzivov (6 pritožb, 7 kritik, 8 pohval) na oddajo Japajade šov. Ob oddaji Avtomobilnost o avtomobilskem salonu v Šanghaju je gledalec preverjal, ali je pot avtorjem na Kitajsko plačala TV Slovenija ali sponzorji in ali je to skladno s programskimi standardi. Gledalci so zaznali tudi napake med predvajanjem oddaj Dnevna soba in »Vem!«.

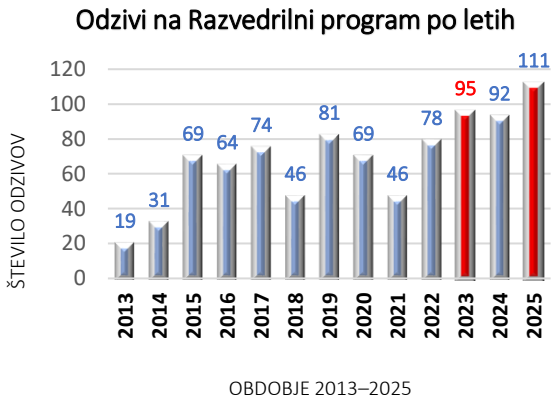

Kar nekaj mnenj in vprašanj se je nanašalo na javno izraženo stališče RTV Slovenija, da ne bo sodelovala na Evroviziji, če bo na njej tudi Izrael. Ker gre za odločitev zavoda RTV Slovenija, vse te odzive objavljamo v poglavju 4.5.6 RTV Splošno, čeprav smo nekatere statistično šteli v Razvedrilni program.

4.1.4.1 Preveč, premalo: preveč ponovitev kviza »Vem!«

SEPTEMBER, str. 28: Kviz »Vem!«: »So v načrtu snemanja novih oddaj?«

»Moti me stalno ponavljanje oddaje »Vem!«. Zanima me, če so v načrtu snemanja novih oddaj.« (M. H.)

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija **Mario Galunič**

Hvala za posredovano pritožbo. Res je, od 15. 9. so spet vsak dan na sporedu nove oddaje kviza »Vem!« in tako bo vse do konca leta. V enem koledarskem letu zmoremo posneti 140 premiernih oddaj, kar je velik produkcijski in kreativen zalogaj, več enostavno ne gre. In to je tudi razlog, da se polovico leta oddaje ponavljajo. Lahko samo prosimo za razumevanje.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Res je, veliko oddaj kviza »Vem!« se ponavlja, kar velja zlasti za poletni čas, deloma tudi za januar in del februarja. Ko ste mi pisali, sem že opazila na zaslonih nove oddaje kviza. Od 15. septembra dalje lahko vsak dan spremljate nov, sveže pripravljen kviz »Vem!«. Kot izhaja iz odgovora odgovornega urednika, bo tako do konca decembra. Nato bodo januarja in februarja žal ponavljali jesenske oddaje, nato bo spet sledila nova sezona sveže posnetih oddaj.

4.1.4.2 *Spoštovanje poklicnih meril: verodostojnost oddaje Avtomobilnost, neodziv voditeljice na izjavo gosta v oddaji Dnevna soba*

MAJ, str. 16: Avtomobilnost, 7. 5.: »Kdo je plačal pot ekipe v Šanghaj?«

»Spet se pritožujem nad rubriko Avtomobilnost in današnjo objavo prispevka o obisku salona v Šanghaju. /.../ Nikjer ni navedeno, kdo je plačal pot ekipe Avtomobilnost v Šanghaj, kar je, kot zelo dobro veste, kršitev hišnih meril in standardov. Je pot plačala "obubožana" RTVS? Jo je plačalo podjetje, ki producira Avtomobilnost? Jo je plačalo kakšno tretje podjetje ali bogat posameznik? /.../« (B. P.)

Varuhinja je ugotovila, da je oddaja Avtomobilnost na sporedu na TV SLO 2, v odjavni špici pa so navedeni samo avtorji oddaje in »Produkcija Avtomobilnost d.o.o.«, nikjer pa ni odgovornega uredništva. Zato je odgovornega urednika Razvedrilnega programa TV Slovenija vprašala:

VPRAŠANJE VARUHINJE

Pošiljam vprašanje gledalca (in bralca na MMC-ju), zakaj v oddaji ni bilo navedeno, kdo je plačal pot novinarju (če je ni plačala RTV Slovenija). Prosim tudi za pojasnilo, zakaj na https://www.rtvslo.si/rtv365/arhiv/175133656?s=tv v odjavni špici pri oddaji ni navedeno odgovorno uredništvo.

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija **Mario Galunič**

Oddaja Avtomobilnost ne nastaja v produkciji RTV SLO. Z zunanjim producentom oddaje imamo zgolj sklenjeno Pogodbo o prenosu pravic za predvajanje oddaje.
S produkcijo oddaje, s stroški in plačilom potnih stroškov ipd. nimamo v uredništvu nič, saj oddajo obravnavamo enako, kot obravnavamo vse druge kupljene oddaje (tuje in domače), zato tudi ni zapisano uredništvo, ker v resnici oddaja ne nastaja v našem uredništvu.
Verjamemo, da gledalci na to niso pozorni. Pri tujih oddajah je ta 'uredniška distanca' nekako logična in sprejeta, pri oddajah domače produkcije pa je to težje.
Res pa je, da vsako oddajo pred predvajanjem uredniško pregledamo, da je v skladu z našimi programskimi standardi in določili.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Del odgovora odgovornega urednika, ki se nanaša na 'uredniško distanco', odpira vprašanje o razmerjih in odgovornosti RTV Slovenija za vsebine, ki ne nastajajo na RTV Slovenija, o čemer je ravno na podlagi mojih poročil in odzivov občinstva (o oddajah Prisluhnimo tišini, oddaje tuje produkcije, ki jih predvaja TV Maribor itd.) podrobneje razpravljala tudi Komisija Sveta RTV Slovenija za programske standarde.
Menim pa, da v tem primeru res ni nič kršeno: kdo je plačal pot, ni pomembno, ker avtorji oddaje niso zaposleni na RTV Slovenija in zato tega niso dolžni navesti v oddaji. Oddaja je tudi označena z znakom P, ki gledalce obvešča, da je v oddaji prisotno promocijsko umeščanje izdelkov, kar zahteva Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah.

V članku na MMC-ju, kjer je povzetek oddaje, je ob avtorjih dopisano »Avtomobilnost«, kar pomeni navezavo na oddajo, kjer je pojasnjena produkcija oddaje. Menim torej, da oddaji in njenemu povzetku neposredno ne moremo očitati kršenja programskih standardov ali poklicnih meril. Se pa seveda ob tem odpira vprašanje, kakšnim in kako narejenim vsebinam daje prostor RTV Slovenija. O tem bom poročala tudi pristojni komisiji.

JUNIJ, str. 14: Odmev na oddajo Dnevna soba, 3. 6.

»/…/ Prav ta torkova oddaja pa me je zelo zmotila zaradi gosta, Tomaža Miheliča. On je 'odkril', da vlada v Afriki več ali manj velika beda in pomanjkanje ... To je res, a njegova izjava, da to bedo soustvarjajo ali celo podpirajo redovniki in redovnice, ki z domačini 'samo molijo' in nič ne storijo za izboljšanje razmer, me je res zbodla in spravila v slabo voljo. /…/
Opisana izjava je res žalostna in popolnoma krivična ter lažniva in zato nevredna nacionalne televizije. In to prav v dneh, ko predsednica Republike Slovenije obiskuje slovenske misijonarje na Madagaskarju, ki naredijo ogromno za ljudi, jim pomagajo k boljšemu in bolj dostojanstvenemu življenju. /…/ Revnim ljudem v Afriki bi bolj koristili, če bi povabili kakšnega misijonarja in mu pomagali pri odpravljanju revščine.« (B. R.)

Varuhinja si je želela oddajo Dnevna soba, ki je bila na sporedu 3. 6. 2025, ogledati, vendar ni bila več dostopna. Zato je uredništvo vprašala, zakaj.

Urednica oddaje Dobro jutro **Daša Lamut Prosen**

Oddaja Dnevna soba, ki je bila premierno predvajana 3. junija 2025 in v kateri smo gostili Tomaža Miheliča, je bila umaknjena iz spletnega arhiva, ker smo v uredništvu presodili, da umeščanje izdelka (v tem primeru je bila to knjiga) ni bilo v skladu s pravili promocijskega oglaševanja.

Novinarka in avtorica oddaje **Špela Močnik Paradiž**

Gosta sem izbrala na podlagi njegovega humanitarnega delovanja v Afriki. Njegove besede o redovnikih so njegovo stališče. O tej temi mu nisem zastavila podvprašanj, prav tako mu nisem oporekala, ker je to njegovo mnenje in moja vloga ni bila, da bi ga prepričevala, da to ne drži. Še vedno stojim za izbiro gosta, ker ima zanimivo zgodbo in je bilo zanimivo poslušati, kako ga je dopust na Zanzibarju vodil do tega, da zdaj pomaga eni od afriških skupnosti.

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija **Mario Galunič**

Drži, da je bila v oddaji izrečena trditev gosta, glede katere voditeljica z njim ni polemizirala, prav tako mu ni sama zastavila tega vprašanja. Gre za pogovorni tip oddaje, kjer gost izrazi svoje mnenje, ki pa seveda ni mnenje uredništva ali TV Slovenija. Mislim, da je najbolje pogledati na stvari z različnih zornih kotov in odločili smo se, da bomo jeseni v tej isti oddaji gostili nekoga, ki ima o slovenskih misijonarjih v Afriki informacije iz prve roke, in gotovo bo tak pogovor ponudil dragocen in celovit pogled na temo, ki se je je pogovor v Dnevni sobi 3. junija 2025 samo bežno in po naključju dotaknil.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Oddaja, v kateri so bile izrečene sporne besede, ni več dostopna javnosti, zato ni več potrebe, niti možnosti, da bi ob sporni izjavi objavili popravek.
Sicer varuhinja spodbujam uredništva, da sprejmejo opozorilo na napako kot konstruktivno. In da napake, ki sem jim pripetijo, izkoristijo kot priložnost, da določeno vsebino predstavijo bolje in celoviteje. Tako so se odločili v tem primeru v uredništvu razvedrilnega programa in menim, da je takšen odziv profesionalen in skladen s Programskimi standardi.

4.1.4.3 Odzivi na oddajo Japajade šov: univerzalnost, raznolikost, jezik, odgovornost

FEBRUAR, str. 10: Odzivi na novo razvedrilno oddajo Japajade šov (21 odzivov)

Na novo razvedrilno oddajo Japajade šov so gledalci poslali 21 odzivov, največ na prvo, ki je bila na sporedu 21. februarja, nekaj tudi na drugo, ki je sledila 28. februarja. Šest je bilo pritožb, sedem kritik in osem pohval. Navajamo nekaj primerov odzivov, odgovore uredništva, odgovor varuhinje z mnenjem in priporočilom ter odzivno poročilo uredništva.

»Oddaja z naslovom Japajade je bila porazna, izbor glasbe slab ("v senci hladni udaril po ta zadnji"), podcenjujoča do zahtevnejših gledalcev, zastarela, dolgočasna scenografija … daleč od kvalitetne zabavne oddaje. Upam, da oddaja ne odraža trenutne popularne glasbe v Sloveniji. Seveda je potrebno zadovoljiti različne okuse, a ne smemo pozabiti na kvaliteto. /…/« (L. J.)

»Naj začnem pri imenu oddaje: "šov" pa res ni najbolj slovenska beseda, niti ni izvirna ali duhovita. /…/ V najavni špici oddaje se zavrtijo plesalke v slovenski narodni noši skupaj z ameriškimi mažoretkami. Kakšno zvezo ima to s slovensko kulturo? /…/ Kostumografija je pod nivojem najosnovnejših estetskih in kulturnih norm. /…/ Najbolj moteče pa je bilo nerodno, okorno izražanje obeh voditeljev (kdo bo zdej vodu, naslednja oddaja bo dvejsetega marca itd.) /…/ saj vem, uporaba pogovornega jezika naj bi bila del zabavnega formata, vem pa tudi, da je pomembno, da se tudi v tovrstnih oddajah ohranja jezikovna ustreznost, še prav posebej v tistih, ki se predstavljajo kot slovenske in jih spremlja veliko število gledalcev in gledalk. /…/« (N. L.)

»/…/ RTV SLO je nacionalna televizija in po mojem prepričanju mora biti na čelu tistih, ki skrbijo za slovenski jezik in slovensko kulturo. Menim, da včerajšnja oddaja Japajade šov tega pričakovanja ni upravičila. Prav je, da nacionalna televizija spodbuja avtorje različnih vrst glasbe, jim omogoči nastope in promocijo, a ključno vodilo morajo biti kakovostna besedila in spoštovanje gledalcev RTV SLO. Včerajšnja oddaja me je spomnila na ceneni šov, ob poslušanju besedila ene izmed nastopajočih skupin, ki je namigoval na precej zasebne situacije med posamezniki in še huje, pijančevanje, sem se zgrozila. Ali RTV SLO podpira zlorabo alkohola, jo med oddajo celo promovira? Ob gledanju oddaje sem se počutila precej ceneno, priznam – pričakovala sem oddajo, ki bo namenjena širšemu krogu gledalcev, z glasbo za različne generacije, kvalitetnimi plesnimi nastopi in humorističnimi vložki, ki bodo zanimivi, nad katerimi se človek tudi zamisli. Žal moja pričakovanja niso bila uresničena.« (M. P.)

Uredništvo oddaje Japajade šov

Odgovor gledalki L. J.:

Glasbeni izbor je seveda vedno stvar okusa in diskusije, verjamemo, da boste v oddaji našli tudi kaj po svojem okusu, seveda pa se moramo potruditi, da smo pri izbiri glasbe vedno previdni in odgovorni. Oddaja Japajade šov nagovarja širok krog gledalcev, tega ne skrivamo, in petek zvečer je tradicionalno termin, ki ne ponuja zahtevnejših vsebin. Tudi sami smo mnenja, da je po prvi oddaji še veliko prostora za izboljšave, vaše kritike pa razumemo kot konstruktivne in verjamemo, da ste (bili) z drugo oddajo že veliko bolj zadovoljni, tako kot mi.

Odgovor gledalki N. L.:
Beseda šov je (tudi v Slovarju slovenskega knjižnega jezika) zapisana tako, kot se uporablja v oddaji, to ni nič novega, kaj šele nenavadnega. Prav tako ni nenavadno, da zabavno oddajo vodi izvajalec glasbe, ki je v tovrstni oddaji v osrednji vlogi. Kot pravilno ugotavljate, je oddaja zasnovana kot zmes narodnozabavne in lahkotne pop glasbe, humorja in sproščenih pogovorov, vse s poudarkom na slovenski kulturi, slogu življenja, tudi načinu sprostitve, zabave. Snovalci oddaje se zavedajo, da je treba ves čas paziti na jezik. Dopuščene so pogovorne, slogovno zaznamovane besede, glede tega oddaja Japajade ni nobena izjema, res pa je, da sodelujočim "uide" tudi kakšna slengovska beseda. Prizadevamo si, da bi bilo takih čim manj. Voditelja imate pred snemanjem posebne jezikovne vaje, kar je vredno pohvale in dokazuje, da jima nikakor ni vseeno, kakšna je jezikovna podoba oddaje. Mi smo veseli, da smo spoznali dva nova mlada voditelja in na podlagi izkušenj smo prepričani, da sta dobra izbira in da sta si zaslužila zaupanje. Ekipa oddaje dela po najboljših močeh, to vam lahko zagotovimo, in verjame, da je po prvi, predstavitveni oddaji še veliko prostora za izboljšave. Kot ste lahko videli že minuli petek, je bila prva 'redna' oddaja popolnoma drugačna in upamo, da vam je všeč. Ni mogoče ugoditi vsem okusom, bomo pa vaše pripombe obravnavali resno, saj jih razumemo kot konstruktivno kritiko.

Odgovor gledalki M. P.:
Obžalujemo, da vas oddaja ni v ničemer prepričala. Na srečo smo dobili tudi veliko pozitivnih mnenj in pohval, seveda pa tudi številne nasvete, pripombe in vprašanja. Predvsem od ljudi, ki so bili nove oddaje veseli, saj so se po dolgem času počutili nagovorjeni. Glasba v oddaji je seveda lahkotna, nezapletena, tako je bilo tudi mišljeno, kar seveda ne pomeni, da se lahko raven besedil spusti do te mere, ki jo opisujete. Zavedamo se, da je treba s premišljenimi uredniškimi odločitvami poseči tudi v ta segment in verjamemo, da je to mogoče, ne da bi ogrozili uspeh oddaje. Nikakor ne podpiramo 'problematičnih' sporočil, spodbujanja k pijančevanju ipd. Če menite, da se nam je to zgodilo, sprejmite opravičilo, temu delu oddaje bomo posvetili več pozornosti. Želimo si, da bi se naši gledalci ob gledanju oddaje počutili cenjeno in ne ceneno in tudi tu bo treba izboljšati vtis z vsako novo oddajo. Okusi so sicer okusi, vendar sprejemamo vaše nelagodje. Prihodnje oddaje bodo vsebinsko bolj dodelane, upamo, da ste to opazili že v drugi oddaji. Še enkrat se vam zahvaljujemo za kritiko.
/.../

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija Mario Galunič

Najprej bi rad napisal nekaj dejstev, ki bodo pomagala razumeti naše odgovore, prav tako pa pojasnjujejo status oddaje Japajade šov.

Lani smo se odločili, da za petkov večer z javnim razpisom poiščemo zunanjega producenta, ki bo ustvaril studijsko šov oddajo, ki bo nagovorila tudi tiste gledalce, ki so v preteklosti tradicionalno spremljali oddaje z narodnozabavno glasbo, oddaje, ki nagovarjajo in promovirajo življenje na podeželju, tudi ljudsko izročilo, navade, način zabave ipd. Za razpis smo se odločili zato, ker na TV SLO trenutno nimamo produkcijskih kapacitet za ustvarjanje še ene tako zahtevne oddaje.

Izbrali smo podjetje Cut production in z njimi podpisali koprodukcijsko pogodbo za snovanje oddaje z naslovom Japajade šov. Koncept oddaje je tak, kot so ga gledalci lahko videli minuli petek (28. 2.), in ne tak, kot je bil predstavljen ob premiernem predvajanju, 21. 2. Lahko se strinjamo, da bi bilo morda bolje, če bi uvodna oddaja obveljala kot interna poskusna, pilotna oddaja, ki bi jo analizirali, popravili in dopolnili. In potem bi objavili prvo iz niza oddaj. Prepričani smo, da v tem primeru ne bi bilo treba odgovarjati na številna vprašanja iz prispelih pritožb, čeprav nam tovrstni odzivi močno koristijo, saj je za ustvarjalce oddaj hitra povratna informacija vselej dragocena. Morda smo ob premieri upali, da bo imela ekipa kak teden časa, da pokaže, kaj zna, in da so kategorične sodbe po prvi oddaji preuranjene. Žal je splet okoliščin, predvsem pa nepredstavljivo pomanjkanje časa (pri čemer nosimo svoj del odgovornosti tudi mi na TV SLO) pripeljalo do dejstva, da smo se odločili, da oddajo predvajamo v podobi, kot je nastala. In v tej luči odgovarjamo na pripombe v pismih, ki ste nam jih posredovali.

Po dveh tednih ni dvoma, da so gledalci oddajo tega žanra težko čakali in pričakovali, jo nagradili z izjemno visoko gledanostjo in verjamemo, da bo tako tudi v prihodnje. Naša zaveza pa seveda ostaja, da bo oddaja, čeprav je narejena zunaj TV Slovenija, izpolnjevala naše standarde in poslanstvo. Nikakor se ne moremo strinjati, da bi bilo treba iz razvedrila popolnoma izključiti velik(anski) del publike, ki na televiziji pričakuje zabavne vsebine po 'svoji meri', gre za približno 180 000 ljudi. Seveda pa to v nobenem smislu ne pomeni, da smo s tem odvezani skrbi za vsebino in da se odpovedujemo uredniški presoji, ki mora biti vseskozi vključena v proces nastanka oddaje.

Vsem gledalcem, ki so se odzvali, se zahvaljujemo. Pozorni gledalci, ki jim ni vseeno, nas spodbujajo, da se ves čas izboljšujemo in da s svojim delom nismo nikoli popolnoma zadovoljni.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Urednik oddaje je deloma odgovoril na vaše pomisleke, odgovorni urednik pa, zakaj je bila prva oddaja precej drugačna od druge.

Odgovorni urednik je tudi prevzel del odgovornosti za to, da so predvajali **»pilotno«, poskusno oddajo, za katero bi bilo bolje, da bi jo pregledali samo ustvarjalci in pristojni na TV Slovenija, javno pa predvajali šele drugo oddajo**. **Oddaja Japajade šov zaseda osrednji večerni čas**, vodstvo TV Slovenija jo je napovedalo kot pomembno novost, občinstvo jo je nestrpno pričakovalo, **zato je odgovornost**, da pride pred gledalke in gledalce dodelana oddaja, **še toliko večja. Namesto tega so prejeli vsebinsko zelo skromno »predoddajo«, ki je številne razočarala**.

Naslednji oddaji sta bili vsebinsko neprimerno bogatejši. **V drugi in tretji oddaji sta bila vsebinski koncept in struktura oddaje razpoznavna**, **rdeča nit oddaje** nista bila več voditelja, temveč **tekmujoča kmeta, s kmetijstvom in podeželjem povezane tekmovalne točke in glasbeni nastopi**.

Izboljšal se je tudi **izbor glasbe**, pri katerem **sta v prvi oddaji gledalke in gledalce upravičeno zmotili kar dve besedili o pitju alkohola**.

Upravičene so bile tudi pripombe o nerodnem in okornem izražanju voditeljev v prvi oddaji. Voditelji razvedrilnih oddaj sicer lahko uporabljajo bolj sproščen jezik, pri vodenju pogovorov tudi splošni pogovorni jezik, sicer pa so na javni televiziji zavezani v čim večji meri uporabljati knjižni jezik. **V drugi in tretji oddaji sta voditelja govorno kulturo precej izboljšala.**

To pa ne velja za tretjega voditelja. »Teoretični kmet Dino« sicer nastopa v oddaji kot gost in pomočnik voditeljev, dejansko pa kot voditelj, ki ima kar precej besedila. **Glede na vlogo »teoretičnega kmeta« bi bila pri njem dopustna raba kmečkega žargona ali slenga mladih, tesno povezanih z virtualnim svetom**, vendar za izražanje teoretičnega kmeta Dina ne velja ne prvo ne drugo. **Njegova govorna kultura je pod ravnjo, primerno za javno televizijo**.

Glede jezika velja omeniti še **naslov oddaje**. Seveda se ga bo občinstvo navadilo. **Škoda pa je, da snovalci oddaje niso izkoristili priložnosti, da bi našli zabavnega, všečnega in hkrati izvirno slovenskega. Pri oddaji z narodnozabavno vsebino bi bil tak naslov še posebej zaželen in pričakovan, ker bi jo tudi vsebinsko dopolnil in nadgradil**.

Na oddajo Japajade šov sem v dveh tednih prejela 21 odzivov, med njimi je bilo šest pritožb, sedem (pretežno kritičnih) mnenj in osem pohval. Po prvi oddaji so prevladovale pritožbe in kritike, pozneje so se pridružile tudi pohvale. **Odzivi kažejo, da je občinstvo oddajo pričakovalo, da je bilo predvajanje vsebinsko skromne in tudi v veliko drugih pogledih šibke prve oddaje precej zgrešeno, druga in tretja oddaja pa sta že bolje odgovorili na upravičena pričakovanja, da imajo tudi razvedrilne oddaje na javni televiziji zgledno vsebinsko zasnovo, izbor glasbe in besedil pesmi, scenografijo, jezikovno kulturo voditeljev in vse ostale sestavine.**

Glede na zapisano **uredništvu priporočam, da poskrbi za primerno govorno kulturo pomočnika voditeljev**, ki nastopa kot teoretični kmet Dino, in za nadaljevanje jezikovnega izobraževanja obeh voditeljev. Priporočam tudi, da **skrbno spremlja kakovost in besedila predvajanih skladb**.

ODZIVNO POROČILO odgovornega urednika Razvedrilnega programa Maria Galuniča na priporočilo varuhinje

Hvala za vse zapisano in poslano, z zapisanim se popolnoma strinjam. Vse pripombe smo že takoj po predvajanju poslali ustvarjalcem, ki razumejo odgovornost in 'težo naloge'. Prav zato sem prepričan, da bo vsaka naslednja oddaja boljša, seveda bomo za to skrbeli tudi v uredništvu, saj ima oddaja tudi urednika, ki zastopa 'naše interese'.

Še bolj bomo pozorni na kakovost jezika, seveda z mislijo, da je jezik v tem žanru lahko bolj sproščen kot v resnih oddajah drugih uredništev, a vseeno ne pod ravnjo, ki se nam zdi še sprejemljiva.

Lik oddaje (Dino) nastopa v vlogi humorista, zato je njegov jezik drugačen od jezika voditeljev. Nismo hoteli, da bi bil tudi on voditelj ali da bi bil tako sprejet v očeh gledalca. O tem smo z ustvarjalci in ekipo govorili pred dnevi. Tudi tradicija sorodnih oddaj je bila taka, da so humoristi, ki niso bili v vlogi 'formalnih' voditeljev, lahko uporabljali bolj pogovorno zvrst jezika (Nataša Tič Ralijan, Desa Muck, Boris Kobal, Jože Robežnik …), tega jim gledalci niso zamerili in narečje/pogovorni jezik jim je dal več izrazne svobode. Seveda se situacija spremeni, če tak lik

prevzame voditeljsko vlogo, v tem primeru mora spremeniti tudi jezik, saj očitno izstopi iz svojega lika. Glede tega bo potrebnega še nekaj truda in najti moramo pot, ki bo sprejemljiva za obe njegovi vlogi. Ni pa to nikoli enostavno in tudi ne zelo hitro. Sicer pa je stand up igralec Dino Kapetanovič talentiran, simpatičen in dobra popestritev studijskemu dogajanju, zato se je vredno potruditi in nadgraditi njegov nastop, brez dvoma to zmore.
Naslov oddaje je potrdilo uredništvo, saj smo se strinjali z ustvarjalci, da oddaja potrebuje drugačen in svež naslov, ki bo pritegnil pozornost, ki bo hkrati igriv, lahkoten, privlačen, sproščen, kot je tudi oddaja, ki stoji za njim. Prav tako smo si želeli, da bi bil izviren, daleč stran od generičnih ali opisnih naslovov, ki smo jih navajeni (in naveličani). Morda smo imeli prav, naslov se hitro prime, usede v spomin, prav tako je speven in 'nalezljiv' v uvodni glasbeni točki. Upamo, da je tudi to pritegnilo gledalce, oddaja je namreč uspešno začela svojo televizijsko pot in pritegnila zares veliko število gledalcev in tako v hipu postala ena od najbolje gledanih oddaj TV Slovenija.

MAJ, str. 17: »Vsebina novih oddaj je na tako nizki ravni, vam pa gledanost gotovo pada«

»/…/ Vsebina novih oddaj Japajade šov, Inkognito in Besedolov je v celoti na tako nizki ravni, da /…/ Zato v teh terminih spremljamo programe drugih televizij, vam pa gledanost gotovo pada. Škoda, ker so ostale oddaje dobre, nekatere celo zelo pohvalne. Upam, da boste omenjene oddaje čim prej prenehali predvajati.« (M. K.)

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija **Mario Galunič**

Najlepša hvala za vaše sporočilo in za iskreno mnenje, zavedamo se, da televizijski program nikoli ne bo všeč vsem gledalcem hkrati – prav raznolikost okusov, interesov in pričakovanj gledalcev je eden od največjih izzivov televizijskega ustvarjanja.
Poslanstvo našega programa je ustvarjati raznolik, dostopen in kakovosten razvedrilni program za čim širši krog ljudi in omenjene tri oddaje so samo del naše produkcije in prav vse – brez izjeme – dobro opravljajo svojo nalogo.
Oddaji *Inkognito* in *Japajade šov*, ki ju omenjate, sta npr. med najbolj gledanimi vsebinami v našem programu, kar kaže, da ju velik del gledalcev sprejema z navdušenjem. Oddaja *Besedolov* je novost, ki išče svoje občinstvo v zelo zahtevnem popoldanskem terminu, kar ji zelo dobro uspeva, saj je podvojila število gledalcev TV SLO, ki so takrat pred zasloni. Pri snovanju oddaj ne moremo ignorirati pričakovanj občinstva, ki ga v določenem časovnem pasu lahko nagovorimo, prav tako ima pri sestavljanju programske sheme vsaka, še tako majhna oddaja, svojo funkcijo. Zavedamo se, da nekatere oddaje preprosto niso za »vaš okus«. A prav zato je naš program zasnovan tako, da ponuja raznolikost, verjamemo, da najdete kaj zase med preostalimi razvedrilnimi oddajami, prav tako vas vabimo, da si ogledate številne oddaje drugih uredništev TV Slovenija.

Pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve **Rok Smolej**

Želimo se odzvati še na gledalkino opazko, da nam »gledanost gotovo pada«, čeprav se seveda zavedamo, da je ozkogledno ocenjevati pomen javnega televizijskega medija zgolj skozi prizmo

gledanosti. Vsekakor pa gledanost razvedrilnih oddaj v terminu, ko je pred zasloni največje število gledalcev, ni nepomembna. Pomembna je tudi zaradi oglaševalskih prihodkov, saj je naše financiranje v določeni meri odvisno tudi od trženjskih prihodkov.
Uradne meritve gledanosti kažejo prav nasprotno od ugotovitev gledalke, Televizija Slovenija je pravzaprav edina, ki v letu 2025 v primerjavi z letom prej svojo gledanost povečuje (program TV SLO 1) ali najmanj ohranja (program TV SLO 2), ob tem, da je mednarodni trend upadanje gledanosti televizijskih programov.
V letošnjem aprilu smo na TV SLO 1 zabeležili največji skok gledanosti, tudi po deležu, v primerjavi z lani. Največjo rast gledanosti smo dosegli v terminih med 17.00 in 18.00 ter med 20.00 in 21.00, kjer smo uvedli nekatere novosti, tudi tiste, ki jih omenja gledalka. Za boljšo predstavo, kaj to pomeni, navajamo, da na primer oddajo Inkognito v letošnjem aprilu spremlja vsako minuto povprečno 79 800 gledalcev več kot vsebine v enakem obdobju in terminu lani.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Zakon o RTV Slovenija kot del javne službe, ki jo izvaja RTV Slovenija, med drugim navaja, da RTV »/…/ zagotavlja oddaje, ki odražajo življenje in probleme različnih struktur prebivalstva, pri čemer izhaja iz načela enakopravnega obveščanja o dogajanjih v vseh delih Slovenije in zamejstva, zagotavlja ustvarjanje dokumentarnih oddaj nacionalnega pomena, ki predstavljajo dokument preteklega časa in časa, v katerem živimo; /…/
- zagotavlja kakovostne razvedrilne vsebine za vse starostne skupine; /…/«
Programski standardi RTV Slovenija pa med vrednotami javnega medija navajajo:
»1. Univerzalnost: Programske vsebine in storitve so namenjene in dostopne vsem družbenim skupinam pod enakimi pogoji in nikogar ne izključujejo. /…/«
»4. Raznolikost in povezovalnost: Vsebine in storitve, ki so namenjene socialno, generacijsko, interesno, vrednostno in nazorsko raznoliki družbi, so ustvarjene v različnih žanrih in posredovane preko različnih medijev in kanalov. /…/«
RTV Slovenija ima nekaj specializiranih programov, oddaj in vsebin, ki so namenjeni zahtevnejšemu občinstvu (program Ars, analitične informativne oddaje na radiu in televiziji, oddaje o kulturi, oddaje o znanosti …), pripravlja vsebine v tehniki lahkega branja na strani Dostopno.si, pa tudi veliko vsebin, ki poskušajo nagovoriti najširši krog občinstva, in vsebine, namenjene ožjim ciljnim skupinam.
Na oddajo Japajade šov sem prejela precej pripomb. Vse sem, skupaj s pojasnili pristojnih in z mojim mnenjem, objavila v Mesečnem poročilu za februar 2025 na str. 10.
Varuhinja menim, da mora RTV Slovenija kot nacionalna medijska in kulturna ustanova pripravljati in predvajati program za različne dele občinstva. Vse vsebine morajo biti na ustrezni kakovostni ravni, zato sem ob začetku oddaje Japajade šov zapisala nekaj pripomb in priporočil za izboljšanje govorne kulture voditeljev in za ustrezno raven besedil predvajanih pesmi.
Glede na dobro gledanost oddaj Japajade šov in Inkognito ni pričakovati, da bi TV Slovenija omenjeni oddaji umaknila s sporeda. Kljub temu upam, da tako na TV Slovenija kot v radijskih programih in na spletni strani MMC najdete dovolj vsebin po vašem okusu.

MAJ, str. 19: Pohvale: Voditeljema oddaje Japajade šov, Luciji Vrankar in Dejanu Vunjaku (2 odziva)

»Zelo pohvalim oddajo Japajade šov, odlična voditeljica in voditelj. Še ni bilo takih. Nekaj svežega, nekaj novega. Je za pohvalit. Sem zelo redna gledalka.« (M. P.)

DECEMBER, str. 11: Oddaja Japajade šov: »Še tisto, kar je bilo dobro, hočete ukiniti« (2 odziva)

»Zanima me, zakaj se ukinjajo dobro gledane oddaje in zakaj se ne ukinjajo slabo gledane /.../?« (F. G.)

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija **Mario Galunič**

Najprej bi radi poudarili, da narodno-zabavne glasbe na TV Slovenija nikakor ne ukinjamo, kar smo že večkrat omenili in tudi zapisali v pravkar sprejet PPN. V letošnjem letu bo vsako nedeljo na sporedu nova oddaja, ki bo nastajala v produkciji RTV Slovenija. Prva oddaja bo na sporedu v začetku marca in o njej bomo gledalce tudi podrobno seznanili in jo napovedali. Oddajo Japajade šov smo v letu 2025 predvajali po uspešno opravljenem javnem razpisu RTV SLO za koprodukcijsko sodelovanje pri realizaciji serije razvedrilnih oddaj. Razpis je bil objavljen zgolj za leto 2025 za 28 oddaj. Oddaja ni bila ukinjena, saj je bila pogodba v celoti uresničena.
Pri načrtovanju oddaje z narodnozabavno in ljudsko glasbo za leto 2026 smo preučili različne produkcijske možnosti. V danih okoliščinah smo ugotovili, da znotraj hiše obstajajo ustrezne ustvarjalne in produkcijske kapacitete, ki omogočajo izvedbo oddaje v lastni produkciji. Takšna rešitev nam omogoča optimalen izkoristek obstoječih virov ter zagotavlja vsebinsko kontinuiteto in doseganje ciljev, zapisanih v PPN-ju. Glede na to se v letu 2026 nismo odločili za nov razpis koprodukcije, pri čemer ostajamo odprti za različne oblike sodelovanja tudi v prihodnje, kadar bodo za to izpolnjeni ustrezni pogoji.

Odgovorni urednik TV Maribor **Tomaž Karat**

Novo oddajo z narodnozabavno in ljudsko glasbo, ki bo na sporedu v nedeljskem terminu med 13.30 in 15.00, bomo začeli predvajati 1. marca 2026. Prvih 14 oddaj bo na sporedu do vključno 31. maja 2026. Glede jesenskega dela, v katerem je predvidenih prav tako 14 oddaj, se moramo še dogovoriti, kdaj bomo začeli in kdaj zaključili predvajanje.
Oddaja bo dolga 75 minut, kar pomeni, da bo skupaj z oglasnimi prekinitvami trajala poldrugo uro, torej od 13.30 do 15.00.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

TV Slovenija torej ne bo ostala brez narodnozabavne glasbe, temveč bo takšno oddajo pripravljala sama. To je zapisano tudi v že sprejetem Programsko-produkcijskem načrtu za leto 2026, kjer na strani 85 piše: »V uredništvu bomo pripravili oddajo, ki vključuje glasbene nastope zabavne in narodnozabavne glasbe, obuja ljudske običaje in folkloro, prikazuje življenjski slog na podeželju, lokalno ustvarjalnost in zabavo. Gre za oddajo, ki z veliko humorja, topline in pozitivnega tona odstira vsakdan, delo in druženje ljudi ter povezuje slovenske regije. Na

sporedu bo v terminu ob nedeljskih popoldnevih. Pri tem projektu se povezujemo z regionalnim RTV-centrom v Mariboru.«
V nadaljevanju je zapisano, da je v letu 2026 predvidenih 28 oddaj, torej toliko, kot je bilo v letu 2025 oddaj Japajade šov. Oddaja Japajade šov je bila (razen zadnje, ki je bila daljša), dolga od 72 do 80 minut, nova bo po besedah odgovornega urednika dolga 75 minut.
Vsebine z vam ljubo glasbo torej ne bodo na sporedu ob petkih zvečer, ampak ob nedeljah popoldne.

4.1.4.4 Napake: oddaja Ambienti, kviz »Vem!«, Nedeljsko popoldne

MAREC, str. 18: Ambienti, 22. 3.: Napačna navedba avtorjev projekta Podbreg v Kranjski gori

SEPTEMBER, str. 28: »Popolnoma enaki ponovitvi kviza 'Vem!' 3. 9. in 4. 9.«

»Res me zanima, ali se vi tam na RTV nič ne sramujete, da nas imate za take bedake, da nam ponovitvi Vem! predvajate popolnoma enaki 3. 9. 2025 in 4. 9. 2025. /.../« (B. L.)

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Hvala za poslano. Niste napisali točno, za kateri ponovitvi je šlo. Me je pa danes zjutraj (op. a.: 5. 9.) poklicala urednica kviza »Vem!«, ker je predvidevala, da sem prejela kakšno pritožbo gledalcev zaradi ponovitve iste oddaje.
Povedala je, da je žal prišlo do neljube napake med tem, ko so pripravljali 49. oddajo za ponovitev. Vse je bilo pravilno vpisano, a nato je bila pri drugem vpisu v sistem Provys navedena napačna številka 50 in sistem je, čeprav ne bi smel, predvajal 50. oddajo. Tako ste žal dva dni zapored gledali isto oddajo. Urednica je prosila, da se vsem gledalkam in gledalcem, ki se bodo zato obrnili name, v njenem imenu iskreno opravičim.
Takoj so tudi začeli iskati vzrok, zakaj je sistem predvajal 50. oddajo, ki niti ni bila naložena. Ko bodo to ugotovili, bodo sistem nadgradili, da se takšna napaka ne bo nikoli več ponovila.
Načeloma sicer ponavljajo oddaje kviza »Vem!« pretekle sezone, sedaj torej spomladanske.
15. septembra pa začnejo predvajati nove oddaje kviza »Vem!«, je še povedala urednica. Letos bodo skupno pripravili 44 novih oddaj.

OKTOBER, str. 16: Nedeljsko popoldne, 12. 10.: »Zadnjih nekaj minut se je dvakrat ponovilo« (2 odziva)

»Zadnjih nekaj minut oddaje Nedeljsko popoldne se je dvakrat ponovilo. Želim obrazložitev.« (D. G.)

Urednica oddaje Nedeljsko popoldne **Ana Benkovič**

Tehnična težava je povzročila, da dela oddaje nismo videli, zadnji del oddaje pa se je dvakrat ponovil in se tako ni iztekla do konca. Napako so seveda opazili gledalci pa tudi sodelavci. V času predvajanja je žal niso mogli preprečiti.
Gledalcem se opravičujemo in sporočamo, da je oddaja dosegljiva na spletnem mestu RTV Slovenija: https://365.rtvslo.si/arhiv/nedeljsko-popoldne/175165983.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Res je, v nedeljo se je pri predvajanju oddaje Nedeljsko popoldne zgodila tehnična težava. Pripravljavci oddaje, ki je zaradi manjših stroškov posneta vnaprej in ne v živo, seveda želijo, da je oddaja predvajana tako, kot je bila posneta in opremljena (s podnapisi ipd.). Zato ni šlo za namerno, temveč za tehnično napako. Sodobni produkcijski in predvajalni sistemi so res vse boljši, a tudi čedalje bolj zapleteni, zato je možnosti za napake še več kot včasih. Za gledalce je seveda vsaka preveč, saj upravičeno pričakujete brezhibno storitev. Vendar 100-odstotne brezhibnosti ni. TV Slovenija predvaja vsak dan ogromno ur programa, velika večina je predvajana brezhibno, vendar se ob taki količini napakam ni mogoče popolnoma izogniti.
Pomembno pa je, da se programski ustvarjalci za vsako napako gledalcem opravičijo in storijo vse, da ugotovijo razlog napake in sprejmejo ukrepe, da se enaka napaka ne bi še kdaj ponovila.

4.1.4.5 Zbiranje podatkov

JULIJ, str. 10: Prošnja za objavo podrobnosti telefonskega glasovanja na MMS-ju 2025

»V luči transparentnosti se na Vas obračam s prošnjo, da naj RTV Slovenija javnosti predstavi točno število oddanih telefonskih glasov za vsako od tekmovalnih skladb na Melodijah morja in sonca 2025. Zanima me:
- skupno številno oddanih glasov prek telefonskega glasovanja,
- konkretno število oddanih glasov za vsako od tekmovalnih skladb,
- kam bodo šla sredstva, pobrana iz naslova telefonskega glasovanja.« (J. J.)

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija **Mario Galunič**

Žal na vsa vprašanja ne moremo odgovoriti tako natančno, kot si gledalec želi. V skladu z ustaljeno prakso pri tovrstnih oddajah in predvsem zato, ker je število oddanih glasov zadnja leta relativno skromno, lahko razkrijemo zgolj skupno število oddanih glasov, saj razkritje rezultatov po posameznih tekmovalcih ne bi bilo v skladu z načeli, ki zagotavljajo enakopravnost vseh sodelujočih in preprečujejo morebitne zlorabe ali pritisk na občinstvo v prihodnjih izvedbah tega festivala ali podobnih dogodkov, ki vključujejo telefonsko glasovanje. Skupno število oddanih glasov za sodelujoče izvajalce na 44. Melodijah morja in sonca je bilo 2812.
Naj poudarimo, da vsako telefonsko glasovanje nadzira notar, kar zagotavlja verodostojnost in transparentnost postopka. Gre za enak standard, kot se uporablja tudi pri velikih mednarodnih projektih, vključno s tekmovanjem za pesem Evrovizije, pri katerem podrobni rezultati posameznih glasovanj prav tako niso nikoli javno razkriti. Iz identičnih razlogov. Tudi pravilnik za festival MMS ne predvideva razkritja števila glasov, ampak zgolj njihovo pretvorbo v festivalske točke.
Kar zadeva vprašanje o sredstvih, zbranih prek telefonskega glasovanja: ti prihodki se v skladu z internim dogovorom namenijo kritju stroškov izvedbe glasovanja in se razdelijo med uredništvo in Produkcijo TV SLO. Gre za minimalna sredstva, ki praviloma niti ne pokrijejo stroškov, ki jih imamo z glasovanjem. TV Slovenija ima sklenjene pogodbe s tremi velikimi operaterji, ki omogočajo sodelovanje vsem imetnikom stacionarnih in mobilnih telefonov v RS.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Vaš predlog ni uresničen tako, kot ste želeli. Vendar je odgovorni urednik utemeljil, zakaj ni primerno razkritje glasov za vsako posamezno skladbo oziroma izvajalca. Čeprav sem varuhinja zagovornica transparentnosti, pa so navedeni razlogi tehtni, še zlasti glede na to, da v času velike moči in tudi zlorab družbenih omrežij podrobno razkritje takšnih podatkov res lahko povzroči več škode kot koristi. Pomembno je, da glasovanje nadzira notar.

4.1.4.6 Pobude, pohvale, mnenja, kritike

Na Razvedrilni program se je v letu 2025 nanašalo 17 pohval. Poleg že omenjenih osmih na oddajo Japajade šov še tri na oddajo Inkognito (MAREC, str. 22, in NOVEMBER, str. 23, in DECEMBER, str. 12: oddaji Inkognito) in dve na oddaji, ki ju je vodila Marjana Grčman: Omizje o turizmu v odmaknjenih vaseh in Čas slovesa ob Dnevu spomina na mrtve (AVGUST, str. 10 in NOVEMBER, str. 23: voditeljici Omizja Marjani Grčman in pogovorni oddaji Čas slovesa). V nadaljevanju navajamo eno mnenje in dve pobudi.

OKTOBER, str. 17: Mnenje o oddaji Nedeljsko popoldne

»Oddaja Nedeljsko popoldne včeraj: to ni več za nikamor. Sama estrada iz tedna v teden. Eni in isti ljudje. In to taki, ki niso vsi na nivoju /…/ Tudi voditelja se obnašata, kot da sta doma ali v gostilni, ne pa pred gledalci. Jože sploh. Nisem šolan, a dvomim, da je njegov govor za na televizijo. Povejte, prosim, odgovornemu uredniku, naj kaj ukrene. Tisto uro popoldne je zdaj že mraz in temno, se usedemo pred televizor, da bi videli kaj lepega, zanimivega, zabavnega. Ta oddaja ni taka. Morda se res zabavajo tisti, ki jo delajo in v njej nastopajo, a nam ni zabavna niti smešna. Jaz sem jo včeraj po pol ure kar ugasnil.« (S. J.)

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija **Mario Galunič**

Oddaja je namenjena širokemu krogu gledalcev in kot takšna seveda sproža raznolike odzive, ki jih je v resnici zelo malo, sploh če vemo, da oddajo redno spremlja več kot 100.000 gledalcev. V uredništvu pripombe jemljemo resno in jih razumemo kot znak, da oddaja živi med ljudmi in da jo gledalci spremljajo z zanimanjem – kar je za televizijo vedno dober signal. Kar zadeva izbor gostov, je namen oddaje prav v tem, da predstavlja različne svetove slovenske kulture, umetnosti in zabave (oz. estrade) – od glasbenikov in igralcev do zanimivih posameznikov z drugih področij. Vsaka sezona vključuje tudi rubrike in goste zunaj 'estradnega' kroga, čeprav so slednji v oddaji bolj prepoznavni, kar je verjetno vplivalo na občutek “ozkega izbora”.

Kar zadeva jezik in slog vodenja, se zavedamo, da gre za neposreden in sproščen format, kjer je spontanost del pristopa in identiteta voditelja. Jože Robežnik je eden od redkih voditeljev, ki se uspešno znajde v tovrstnem živem, večžanrskem formatu in s svojim humorjem ter neformalnostjo prispeva k svežini oddaje. Menimo, da je njegova vloga takšna, da si to lahko 'privošči'.

Osvežitev oddaje je sicer v načrtu, že letos smo dodali nove rubrike, širimo vsebinske poudarke in iščemo načine, kako oddajo narediti še bolj dinamično in vključujočo, ne da bi pri tem izgubila svoj osnovni namen: ponuditi gledalcem prijeten, domačen nedeljski popoldan v družbi znanih obrazov in pozitivnih zgodb.

FEBRUAR, str. 16: Uredništvu Jokerja: »Opis tekmovalca naj se zadrži na ekranu dlje«

»Rad bi pohvalil kviz Joker, res zanimiv in zabaven kviz. Prosil bi le, da se tekstovni opis tekmovalca zadrži na ekranu dlje, da se ga da normalno prebrati.« (F. G.)

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija **Mario Galunič**

Poznamo težavo, na žalost smo že poskusili podaljšati trajanje tega dela oddaje, a je grafični del z napisi računalniško programiran in ga ni mogoče enostavno podaljšati. Bomo naročili novo različico programa. Ali pa bomo zmanjšali količino besedila, če to ne bo rešljivo.

MAREC, str. 19: Proti ukinitvi glasbene oddaje 33/45

Varuhinja je 20. marca od Zveze sindikatov vseh glasbenikov Slovenije (ZSVGS) prejela pobudo proti ukinitvi glasbene oddaje 33/45 na RTV Slovenija, naslovljeno tudi na Svet RTV Slovenija. Pod njo je bilo navedenih 733 predstavnikov vidnejših kulturnih ustanov, glasbenih skupin, glasbenih ustvarjalcev in ljubiteljev glasbe.

»/…/ v začetku februarja, ob predstavitvi novosti na TV Slovenija, nas je presenetila žalostna in zaskrbljujoča informacija, da v programski ponudbi za letošnje leto ni več edine oddaje, ki je bila posvečena slovenski kakovostni popularni in alternativni glasbi, 33/45.
Oddaja 33/45 ima izjemen kulturni in izobraževalni pomen v okviru poslanstva javne radiotelevizije. Njena vloga je ključna pri:
1. Promociji glasbene raznolikosti: oddaja zagotavlja prostor glasbenikom, ki bi sicer težje našli svoje mesto v komercialnih medijih; predstavlja širok spekter glasbenih žanrov, od alternativnih in eksperimentalnih do mainstream uspešnic, s čimer bogati slovensko glasbeno krajino.
2. Podpiranju domače glasbene ustvarjalnosti: služi kot platforma za slovenske glasbenike, ki jim omogoča predstavitev njihovega dela, ustvarjalnega procesa in umetniške vizije.
3. Kulturni obogatitvi in izobraževanju: s poglobljenim raziskovanjem glasbenih tematik ter vpogledom v zakulisje glasbene industrije oddaja prispeva k večji glasbeni ozaveščenosti občinstva in spodbuja kritični razmislek o umetnosti.
4. *Javni vrednosti nad komercialnim uspehom: kljub morebitni nižji gledanosti oddaja 33/45 odraža bistvo javne radiotelevizije — ponuja vsebine, ki bogatijo kulturni prostor, širijo obzorja in podpirajo ustvarjalnost. To poslanstvo presega komercialno logiko gledanosti in ohranja osrednjo vrednoto javne televizije: služiti interesom skupnosti, ne zgolj tržnemu uspehu. Uvrstitev oddaje 33/45 pomembno prispeva k uresničevanju nalog in ciljev javne RTV ter h krepitvi slovenske glasbene in kulturne scene. /…/«* (D. Z., Zveza sindikatov vseh glasbenikov Slovenije)

Skupni odgovor **RTV Slovenija**

Razlogi za umik oddaje 33/45 v PPN-ju za letošnje leto so bili predstavljeni že pred pol leta, ko se je oblikoval programski načrt za letošnje leto. Nismo želeli nadaljevati s produkcijo oddaje, ki ni zmogla nagovoriti oz. doseči občinstva, ki ji je bila namenjena. Vsaj ne v taki meri, kot smo napovedali in si želeli. Povprečna gledanost oddaje je bila v lanskem letu zgolj 0,4 % oz. je imela 1 % delež vseh gledalcev, ki so v času predvajanja spremljali televizijo. To je bilo pol manj, kot

smo se zavezali v PPN-ju za lansko leto. Na spletu pa je v lanskem letu imela v povprečju 322 ogledov na zahtevo in 297 ogledov v živo. Za vložen kreativen trud in tudi za produkcijske kapacitete, ki jih je oddaja imela, je to enostavno premalo. Oddaja je bila aktualna informativna glasbena oddaja, torej je ni bilo mogoče ponavljati v drugih terminih in je bila namenjena enkratnemu predvajanju, kar je pri odločitvi za produkcijo prav tako pomemben podatek. Finančna in produkcijska sredstva, ki so bila vložena v oddajo, niso bila skromna in zato smo si želeli več. To ne pomeni, da je bilo z oddajo v vsebinskem smislu kaj narobe, ampak je dozorelo spoznanje, da morebitno občinstvo tovrstnih oddaj enostavno ne gleda (več) linearne televizije in jih v terminu predvajanja oddaje težko ujamemo in nagovorimo.

Zato smo se odločili, da najdemo nov format oddaje, ki bo upošteval to realnost in bo postavil oddajo o 'urbani' glasbi v digitalno okolje. Skupaj z MMC-jem RTV Slovenija zato razvijamo oddajo, za katero bo veljal princip 'digital first', torej bo narejena prvenstveno za digitalne portale in šele v drugi vrsti za predvajanje na linearni televiziji. Temu bo prilagojena tudi produkcija. Upamo, da nam bo to kmalu uspelo, v vsakem primeru na sodobno popularno in urbano glasbo nismo pozabili.

Naj dodamo, da oddaja 33/45 nikakor ni (bila) edina televizijska vsebina, namenjena omenjeni glasbi. V Razvedrilnem programu TV Slovenija vsako leto posnamemo in/ali predvajamo najmanj 10 koncertov, za kar namenimo znatna sredstva, ki jih ne namenjamo nobenemu drugemu glasbenemu žanru. Vsak dan v oddajah Videotrak in Videonoč predvajamo veliko ur kakovostnih glasbenih spotov, prav tako je za ustvarjalce s tega področja na voljo projekt Ema (Evrovizija).

Tudi sicer je tako na televizijskih kot v radijskih programih RTV Slovenija slovenskim glasbenim ustvarjalcem in sodobni 'urbani' glasbi namenjeno kar nekaj prostora. Slovenski glasbeniki so redni gostje v razvedrilnih oddajah, kot so Nedeljsko popoldne, »Kaj dogaja?«, Dobro jutro. V oddajah, ki jih pripravlja Uredništvo oddaj o kulturi (Kultura, Osmi dan, Profil, Svetovno), spremljamo koncertne dogodke po vsej Sloveniji, izdaje plošč, pripravljamo daljše intervjuje z domačimi in gostujočimi glasbeniki. Na spletnem portalu rtvslo.si je novim obrazom in novi glasbi, ki jo ponuja slovensko glasbeno prizorišče, namenjena posebna rubrika Nove note.

Naj k temu dodamo še bogato glasbeno ponudbo naših radijskih programov. Prvi program Radia Slovenija ima ravno v najbolj poslušanem pasu, to je od 6.00 do 18.00, kar 60 % slovenske glasbe, kar ga med nacionalnimi programi uvršča pravzaprav na prvo mesto. Zagotovo znotraj tega in ostalih pasov najde pot do naših poslušalk in poslušalcev tudi sodobna urbana glasba. Pravkar pa smo od Zavoda IPF prejeli tudi priznanje za leto 2024, da smo v Sloveniji na 2. mestu med vsemi radijskimi postajami po raznovrstnosti slovenske glasbe.

Tudi Val 202 je dom kakovostne glasbe, tako domače kot tuje. Je radijska postaja, ki neguje kakovostno glasbo ves dan, vsak dan. Tako z glasbenimi opremami, ki jih uredniki Vala 202 pripravljajo ročno, kot tudi s specializiranimi glasbenimi oddajami v večernem pasu. Predvsem pa z oddajami, kot sta Jutranji koncert in Izštekani, na piedestal postavlja kakovostno domačo glasbo vseh žanrov.

Ob vsem naštetem lahko zagotovimo, da ima slovenska kakovostna popularna in alternativna/urbana glasba v programih RTV Slovenija zelo veliko prostora. In tako je tudi prav.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Varuhinja ni pristojna za uvrščanje oddaj v program, niti za izrekanje mnenj o vsebinah, ki še niso bile objavljene. Lahko pa, skladno s Pravilnikom o delovanju varuha, obravnava tudi »odzive, ki se nanašajo na storitve RTV Slovenija oz. posredovanje programskih vsebin do uporabnikov, če presodi, da z obravnavo in predlaganjem ukrepov krepi zaupanje javnosti«. Veliko število podpisnikov nedvomno izkazuje velik interes glasbenih ustvarjalcev in drugih podpisnikov za ohranitev oddaje 33/45 ali oddaje s tako zvrstjo glasbe. V dopisu ste tudi povzeli nekaj bistvenih nalog javnega zavoda, povezanih z glasbo: promocijo glasbene raznolikosti, podpiranje domače glasbene ustvarjalnosti, kulturno obogatitev in izobraževanje ter prevlado javne vrednosti nad komercialnim uspehom. Te naloge so zapisane tudi v več dokumentih. /.../ Odgovor RTV Slovenija pojasnjuje, da pri izbiri medija, kanala in žanra ali formata za posredovanje zelo različnih vsebin zelo raznolikim skupinam javnosti sledi tudi spreminjajočim se navadam ciljnih javnosti. To je pomembno, saj RTV Slovenija deluje v javnem interesu samo, če njene programske vsebine dosežejo dovolj velik del javnosti. To nikakor ne pomeni, da je doseg posamezne programske vsebine edino ali poglavitno merilo pri odločanju o predvajanju ali prenehanju predvajanja, saj imajo različne programske vsebine že zaradi vsebine, zahtevnosti, žanra in drugih značilnosti različno veliko ciljno občinstvo. Pomeni pa, da si mora RTV Slovenija vedno prizadevati, da z analizo ciljnega občinstva in njegovih navad redno posodablja žanr, čas in način predvajanja in/ali kanale, po katerih jim posreduje vsebine – vse z namenom, da doseže največje možno število ljudi v določeni ciljni skupini.

4.1.5 TV KOPER IN TV MARIBOR

To poglavje zajema samo odzive na oddaje ali prispevke, ki so v celoti pripravljeni in objavljeni na TV Koper ali TV Maribor, ne pa odzivov, ki jih RTV-centra v Kopru in Mariboru pripravljata neposredno za oddaje TV SLO 1 (Slovenska kronika, Dnevnik ipd.) ali za narodni skupnosti. V letu 2025 so se na vsebine TV Koper nanašali **štirje** odzivi, na TV Maribor pa **trije**. Večinoma je šlo za manj pomembna mnenja, objavljamo dva odziva.

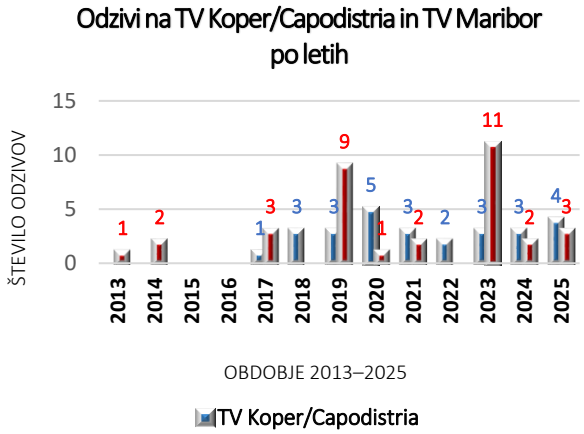

4.1.5.1 Podnapisi: predstavitev sogovornika

JUNIJ, str. 18: Oddaja Dober večer: »Nikjer ni podatka o gostu oddaje«

»Velikokrat se pozno vklopim v predvajanje pogovornih oddaj na nacionalni TV. Primer je današnja ponovitev oddaje na TV Maribor. Na žalost ni nikjer podatka o gostu oddaje. No, šele zdaj, ko je konec, je dr. Medved povedal, da je bil gost g. Zdravko Zupančič. Če gledam pogovorne oddaje na ORF, ZDF ali ARD itd., se tam velikokrat pojavijo napisi, kdo je kateri od

udeležencev pogovora. Mar bi bila prevelika obremenitev, če bi to dobro prakso prenesli tudi na meni zelo ljubo nacionalno TV?« (M. Z.)

Odgovorni urednik TV Maribor **Tomaž Karat**

V pogovornih oddajah, kjer gre za intervju z enim gostom, na TV Maribor sogovornika podpišemo na vsakih 10 do 15 minut, kar je naša stalna praksa. Sicer pa pravila, ki bi določalo, kolikokrat je v posamezni oddaji potrebno podpisati gosta, na TV Slovenija, kolikor je meni znano, nimamo, kar mi je potrdil tudi vodja režiserjev Siniša Gačić.
V oddaji, ki jo omenja naša gledalka, je bil gost podpisan 4-krat, in sicer pri:
- 1'40'' (prvi minuti in štirideseti sekundi), 13'50'', 34'20'' in 47'20''.
Sam telop (ime in priimek ter funkcija gosta v oddaji) je na zaslonu izpisan od 6 do 12 sekund.

4.1.5.2 Pohvala

FEBRUAR, str. 17: Pohvala in zahvala za oddajo Dober večer

»Zahvaljujem se in toplo pozdravljam oddajo Dober večer, ki prinaša odlične goste, odlične teme in intervjuje. Hvala za pogovor g. Medveda z g. Gabrom. Velika osvežitev in poglobitev razmislekov. Hvala in vse dobro naprej.« (M. S.)

4.1.6 TELEVIZIJA SPLOŠNO

V tem poglavju so odzivi, ki se nanašajo na več programov TV Slovenija, na programske sheme, spored, ponavljanje in zamujanje oddaj, studijsko in grafično podobo. V letu 2025 je varuhinja na to prejela **134** odzivov, kar je na ravni večletnega povprečja. Ker pa se je število vseh odzivov na TV Slovenija v letu 2024 zmanjšalo, se je delež odzivov na TV-splošno povečal na **15,31** %, kar je precej nad večletnim povprečjem.

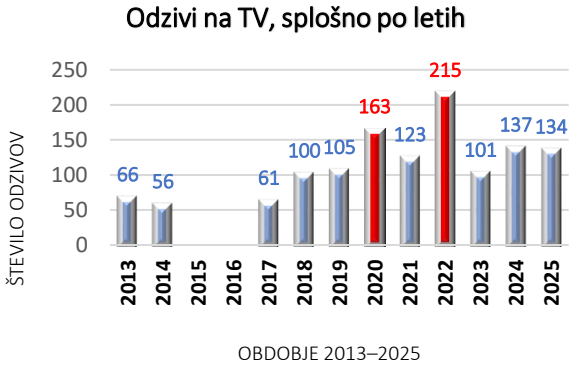

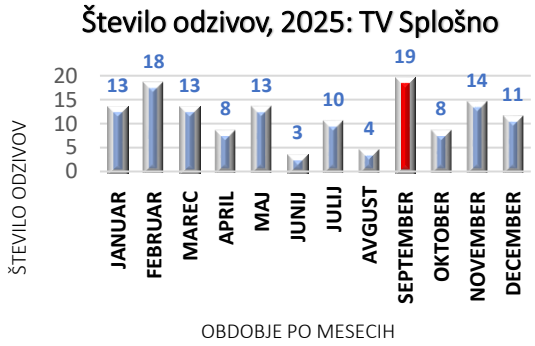

Največ pripomb (11) je bilo zaradi ukinitve ponovitev sej parlamenta na TV SLO 3. Dve sta prispeli julija, šest septembra, nato so se vrstile še do konca leta. Druge po številu so bile pripombe zaradi odsotnosti premiernih (zlasti razvedrilnih) oddaj v januarju, februarju in poleti. Nekaj odzivov je sprožila nova podoba studia 3, ukinitev oddaje Podjetno naprej pa pobudo za njeno ohranitev. A neuspešno.

4.1.6.1 Preveč, premalo: ponovitve, ponovitve …; samo dva dela 3. sezone serije Inšpektor Vrenko

Varuhinja je v prvi polovici leta prejela več kritičnih mnenj gledalk in gledalcev, ker ni bilo na sporedu premiernih razvedrilnih oddaj in so morali gledati že predvajane oddaje. Na »enormno število ponovitev« v poletnih mesecih je julija prejela kar štiri odzive, na ponovitve v prvi polovici septembra pa še dva. V nadaljevanju povzemamo nekaj primerov odzivov.

JANUAR, str. 19: Kritika na preveč ponovitev oddaj in FEBRUAR, str. 20: Mnenji: Preveč ponovitev (2 odziva) in JUNIJ, str. 19: Mnenje: »Vse oddaje se poslavljajo, kaj bomo gledali čez poletje?«

»Sem upokojenka, sedaj je zima, slabo vreme, smo doma cele dneve, pa na televiziji, ki jo plačujem, gledam same ponovitve. Kviz Vem!, ki sem ga že videla, že vem, kdo bo zmagal. Se vam to ne zdi farbanje ljudi, da ponavljate stvari, ki smo jih že videli? /…/« (M. G.)

»Vse oddaje se poslavljajo: Joker, Na lepše, Kaj dogaja? Kaj bomo gledali čez poletje? 82 let imam, upokojenci ne moremo iti za celo poletje na dopust, saj nimamo dovolj denarja, zato gledamo televizijo. Na njej pa same ponovitve in 40 let stari filmi. Te sem gledala, ko sem bila mlada.« (M. M.)

JULIJ, str. 13: »V enem dnevu je bilo 21 ponovitev« (4 odzivi)

»Enormno število ponovitev oddaj v poletnem času. V enem dnevu je bilo 21 ponovitev, vključno z risankami. Kje je 12 ali 14 ur, ko gledajo TV?! Tako slab program pri tolikšnem število zaposlenih. Želimo, da ima varuhinja večjo veljavo. /…/« (I. C.)

Pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve **Rok Smolej**

Uvodoma naj pojasnimo, da na TV Slovenija v poletni shemi ravnamo podobno kot ostale evropske javne televizije – tudi na Televiziji Slovenija poleti prilagajamo program, manj vlagamo v dražje premierne produkcije, ker poletni shemi namenjamo manj sredstev, posledica pa je več ponovitev v programu. Premierno predvajamo prenose športnih dogodkov, festivalske večere in koncerte, poletje pa izkoristimo tudi za produkcijo vsebin, ki jih predvajamo v nadaljevanju leta.

Informativni program na Televiziji Slovenija tudi poleti teče praktično brez večjih prilagoditev, kot primer navajamo oddaji Tednik in Globus, ki bosta v letošnjem poletju na sporedu vsak teden – brez premora. V letu 2021 Globusa poleti sploh ni bilo na sporedu, v letu 2022 ga ni bilo na sporedu niti med letom, saj ga je tedanje vodstvo ukinilo, v letu 2023 so gledalci Globus lahko premierno spremljali le v juliju, letos pa ga lahko spremljajo brez prekinitve vse poletje (julij in avgust). Tedniki so bili v preteklih poletjih le kompilacije starih oddaj, letošnje poletje pa gledalci lahko spremljajo tudi nove domače zgodbe, glavne teme pretekle sezone pa komentirajo posebej izbrani poletni komentatorji. Tarčo smo nadomestili s premiernimi in aktualnimi poletnimi oddajami Omizje.

Poleti manj vlagamo v dražje premierne produkcije, zato ni na sporedu paradnih razvedrilnih oddaj (npr. »Kaj dogaja?«, Joker). Za to so razlogi predvsem finančni, te oddaje so vezane tudi na trženjske prihodke, zato jih umeščamo v program ob trženjskih vrhuncih, jih pa nadomeščamo z drugimi razvedrilnimi premiernimi vsebinami, prenosi festivalov, koncertov ali tujim programom. To ni nikakršna letošnja posebnost, temveč ustaljena praksa sezonsko načrtovanega televizijskega programa.
Nekatere oddaje med poletjem v osrednjem programskem času nadomestimo z izbranim tujim premiernim programom (serije, filmi, dokumentarci). Športni prenosi, za katere imamo zagotovljene pravice, tečejo med poletjem nemoteno. Naj kot primer navedem, da so samo s prenosi in spremljevalnim programom Dirke po Franciji v športnem uredništvu v juliju ustvarili 63 ur premiernega programa. Čez poletje na TV SLO snemamo letošnjo največjo televizijsko produkcijo, dnevno serijo, ki si jo bodo gledalci lahko ogledali na našem programu.
Kot vam je znano, je TV Slovenija v maju obstoječi programsko-poslovni načrt dopolnila še z dodatnimi poletnimi vsebinami, saj se zavedamo pričakovanj gledalcev tudi v poletni sezoni, pri tem pa nas omejujejo vsako leto skromnejša finančna sredstva, namenjena programu, ki tudi ustvarjalce in načrtovalce programa pogosto spravijo v nezavidljiv položaj.

V nadaljevanju podajamo pojasnila odgovornih urednikov v zvezi s prilagoditvami poletne sheme v letu 2025 po uredništvih za vsebine, ki jih objavljamo na TV SLO 1 in TV SLO 2. /…/

SEPTEMBER, str. 34: Ponovitve tudi v prvi polovici septembra (2 odziva)

»Zanima me, koliko časa še bomo gledali ponovitve oddaj Besedolov, »Vem!« in še bi se našlo. Mislim, da je to že kar nedopustno.« (S. K.)

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Kviz »Vem!« se z novimi oddajami začne 15. septembra, premierna oddaja Besedolov nove sezone pa bo na sporedu 17. septembra. Še dober teden bo treba počakati. Ostale oddaje (Tarča, Politično, Marcel …) so se večinoma že vrnile.
Poletni premor je stalnica že več let. Kljub temu varuhinja že tri leta opozarjam vodstvo TV Slovenija, da je toliko ponovitev in tako malo premiernega programa med poletjem ena najhujših kršitev pravic gledalcev. Vodstvo odgovarja, da delajo podobno tudi druge televizije, ker je poleti pred zasloni manj gledalcev. Toda glede na odzive občinstva ugotavljam, da so poleti pred zasloni najranljivejše skupine gledalcev: starejši, bolni, invalidi, socialno šibki … Zato je naloga javne RTV Slovenija, da tudi poleti zagotavlja dovolj premiernega programa, še toliko pomembnejša. Letos je TV Slovenija sicer podaljšala nekatere oddaje v poletje (dodala je osem novih oddaj Dobro jutro, štiri oddaje Globus, jutranja Poročila …), v četrtkovem terminu Tarče je dodala osem oddaj Omizje. Manjkalo pa je veliko razvedrilnih oddaj.

MAREC, str. 26: Zakaj serije Primeri inšpektorja Vrenka ni več na sporedu? (3 odzivi)

»Zanima me, ali je bilo posnetih šest delov tretje sezone ali zgolj dva, ali je zmanjkalo denarja za postprodukcijo, ali bomo sploh kdaj dočakali še preostale štiri dele ... Zanima me tudi, zakaj ne

predvajate ponovno prve sezone. Nekateri smo začeli spremljati Vrenka šele letos, kar pomeni, da si jaz prve sezone nimam možnost nikjer ogledati. So morda problem finance oz. plačilo pravic za predvajanje?« (T. K.)

Pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve **Rok Smolej**

Tretja sezona je bila načrtovana in posneta kot dvodelna serija, kar je bilo predvideno že v Programsko-produkcijskem načrtu (PPN) 2024, zato ne drži trditev, da je bila sezona predčasno prekinjena. RTV Slovenija ni nikoli omenjala, da bi sezona obsegala več delov.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Iz pojasnila torej izhaja, da ni prišlo do napake v napovedniku, temveč je bila tokratna serija zelo kratka, samo dvodelna. To je z vidika gledalcev res izjemno malo, komajda še zasluži ime serija. Zdaj TV Slovenija ob nedeljah ob 20. uri ponuja novo serijo Poklicani, ki ima osem delov.

Odgovor pomočnika direktorice TV Slovenija za programske zadeve **Roka Smoleja** na vprašanje gledalca T. K. o ponovitvi prve sezone

Drugo sezono smo ponavljali letos januarja in februarja v popoldanskem terminu kot v uvod v tretjo sezono. Druga sezona je na voljo za ogled v spletnem arhivu.
Prva sezona je bila ponovljena v januarju in februarju 2023.

4.1.6.2 Programska shema: (neposredni) prenos državne proslave, Blejskega foruma, Dnevnika Slovencev v Italiji, koncerta namesto Tarče

MAJ, str. 24: Zakaj posnetek, in ne prenos državne proslave ob 80. obletnici konca 2. svetovne vojne?

»Kaj se vam ne zdi malo nesramno in nenormalno za tako proslavo, kot je 80 let končanja 2 svetovne vojne, da imate v posnetku in ne v prenosu? Res je nesramno ... Ne morem verjeti, da se to dogaja na RTV SLO. Pa prosim odgovor, zakaj je to tako.« (J. N.)

Pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve **Rok Smolej**

Urnik državne proslave se je spremenil, z 20. ure se je med načrtovanjem prestavila na 18.00, prav tako se je še zadnji dan bistveno spremenila načrtovana dolžina.
Če bi proslavo prenašali ob 18.00, bi to pomenilo, da bi s prenosom proslave "povozili" Dnevnik, ki predstavlja temeljno programsko sidro sheme Televizije Slovenija.
Zato smo se odločili za posnetek proslave v zamiku, saj smo jo zaradi pomembnosti želeli uvrstiti v osrednji večerni termin na prvi program Televizije Slovenija.
Če bi jo prenašali v živo ob 18.00, bi jo kvečjemu lahko uvrstili na drugi program.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Upam, da ste s pojasnilom zadovoljni, saj kaže, da je bila proslava za RTV Slovenija pomembna. Dnevnik pa je res osrednja oddaja, ki je nikoli ne premakne ali "povozi" nobena druga vsebina. Predvajanje na drugem programu pa bi bila degradacija proslave.

AVGUST, str. 15: Dnevnik Slovencev v Italiji: »Predlagam to oddajo v različnih terminih«

»Rad gledam Dnevnik Slovencev v Italiji. Na sporedu je na prvem in tretjem programu TV Slovenija in na TV Koper. Predlagam, da to oddajo predvajate v različnih terminih, saj se večkrat časovno prekrivajo. Nekateri pač nimamo ogleda za nazaj.« (S. Š.)

Vodja Službe za programsko načrtovanje, koordinacijo in predvajanje TV-programov **Mihaela Vrbec**

Dnevnik Slovencev v Italiji je po shemi na TV SLO 3 na sporedu okoli 23. ure, na TV SLO 1 okoli 00.00 ali 00.30. Prekrivanja ni.

ODGOVOR VARUHINJE

Zahvaljujem se vam za spremljanje oddaje, ki jo pripravljajo Slovenci v Italiji za deželni sedež RAI v Trstu in v njej vsak dan predstavijo dogodke, povezane s Slovenci v Italiji, ter nekaj vesti iz Italije. S predvajanjem na treh programih RTV Slovenija prinaša dragocen pogled v življenje in delo Slovencev v Italiji.

Pregledala sem nekajdnevni spored in večjega prekrivanja pri predvajanju oddaje nisem zasledila. Niti v enem primeru se ni zgodilo, da bi se prekrivalo predvajanje na vseh treh programih. Včasih pa res pride do prekrivanja na TV Koper in na enem od nacionalnih programov. Vendar menim, da za gledalce to ni težava, saj jo tudi tisti, ki nimajo ogleda za nazaj, lahko vidijo vsaj dvakrat.

DODATNO VPRAŠANJE VARUHINJE

Ob pregledu sporedov sem opazila, da je v sporedu TV Koper – Capodistria oddaja Dnevnik Slovencev v Italiji včasih zapisana v slovenščini, včasih pa z italijanskim prevodom. Ker ne poznam razlogov za zapis oddaje v dveh jezikih, sem za pojasnilo o tem prosila pristojne.

Odgovorna urednica TV programa za italijansko narodno skupnost **Monika Bertok**

Dnevnik Slovencev v Italiji je oddaja, ki jo prevzemamo od RAI Furlanije - Julijske krajine. Na TV Koper – Capodistria jo predvajamo v okviru Čezmejne televizije, in sicer tako v programskem pasu TV-programa za italijansko narodno skupnost kot tudi v programskem pasu Regionalnega (slovenskega) TV-programa.

Kadar je oddaja umeščena v programski pas Regionalnega TV-programa (ob ponedeljkih in četrtkih), je v sporedu navedena z izvirnim slovenskim naslovom. Kadar pa je umeščena v programski pas TV-programa za italijansko narodno skupnost (vse dni v tednu, razen ob ponedeljkih in četrtkih), je v sporedu poimenovana v italijanskem jeziku.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Odgovorna urednica TV-programa za italijansko narodno skupnost je primerno in podrobno pojasnila, zakaj je oddaja Dnevnik Slovencev v Italiji v sporedu TV Koper – Capodistria dvakrat tedensko zapisana z izvirnim slovenskim imenom, druge dni pa z italijanskim prevodom.

SEPTEMBER, str. 33: »Zakaj RTV ne prenaša Blejskega strateškega foruma?« (2 odziva)

»Kličem zaradi neprenosa blejskega foruma. Prvi dan je bil prenos, drugi dan ne. Rada bi vedela, zakaj ne. Vsakega bi zanimal in spada k splošni razgledanosti.« (D. J.)

Skupni odgovor vodstva TV Slovenija in Informativnega programa TV Slovenija

Res je, da so vsebine Blejskega strateškega foruma aktualne in zanimive, interes gledalcev smo na javni radioteleviziji prepoznali, zato najpomembnejše razprave prvega dne tudi v živo prenašamo na drugem programu Televizije Slovenija. Ob tem pripravljamo povzetke in analize za vse dnevnoinformativne oddaje, goste foruma pa gostimo v številnih dnevnoinformativnih in tedenskih oddajah, kot so Odmevi, Globus, tudi v oddaji Intervju. Razprave drugega dne že nekaj let potekajo na drugi lokaciji, ta pa žal ne premore tehničnih kapacitet, potrebnih za televizijske prenose v živo. Zato smo vsebine drugega dne povzeli in podrobno predstavili v dnevnoinformativnih oddajah, zvečer pa še v oddaji Globus. Dodatno smo posneli še nekaj pogovorov z udeleženci o obravnavanih temah, ki jih bomo predvajali ves teden.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Glavna naloga javnega medija je posredovati javnosti uredniško presejane in novinarsko obdelane vsebine. Danes, ko tehnika omogoča neposreden prenos dogodka, pa lahko RTV ponudi javnosti tudi neposredne prenose izbranih dogodkov. Namenoma sem zapisala izbranih, ker je izjemno pomembna naloga javnega medija skrbna in strokovna uredniška presoja, katere vsebine ponuditi v neposrednem prenosu, katere pa povzeti v novinarskih prispevkih in oddajah. Pri neposrednih prenosih je treba tudi presoditi, po katerem kanalu jih posredovati. RTV Slovenija ima za to na voljo več kanalov: TV SLO 1, TV SLO 3, MMC TV, družbena omrežja TV SLO, družbena omrežja oddaj … Zato sem že lani med Priporočili za pripravo Programsko-produkcijskega načrta za leto 2025 zapisala: »Prenosi v živo na spletu in drugih platformah: jasno določiti uredniška merila, kaj se prenaša, upoštevaje tudi konkurenčne platforme.«

SEPTEMBER, str. 34: Zakaj 25. septembra ni bilo Tarče? (3 odzivi)

»Je res, da se nad oddajo Tarča uvaja cenzura? Oddaja, ki je še edina gledljiva na TV /.../« (D. S.)

ODGOVOR VARUHINJE

Oddaja Tarča 25. 9. ni bila cenzurirana, temveč je izjemoma ni bilo na sporedu zaradi neposrednega prenosa slavnostnega koncerta ob 70-letnici Simfoničnega orkestra RTV Slovenija. Simfonični orkester je dragocen del RTV Slovenija, glasba, ki jo ustvarja in poustvarja, je pomemben del javne službe RTV Slovenija. Tudi zaradi orkestra je RTV Slovenija ne samo medijska, temveč tudi kulturna ustanova. Tarča je bila spet na sporedu v četrtek, 2. oktobra.

DECEMBER, str. 16: »Kot gledalka RTV sem ponovno ostala brez oddaje Tarča«

»Kot gledalka RTV sem ponovno ostala brez oddaje Tarča, in to brez jasne, pravočasne ter korektne razlage. Gre za vzorec, ki se vleče že predolgo in ki ga je treba končno obravnavati. Takšno ravnanje javnega servisa je nesprejemljivo.

Tarča je ena ključnih preiskovalnih oddaj RTV, zato njen ponavljajoči se umik brez obrazložitve vzbuja resne dvome o transparentnosti, profesionalnosti in odgovornosti programskega vodstva. Gledalci nismo zgolj številke v statistiki – smo tisti, ki javni servis financiramo in od njega upravičeno pričakujemo doslednost ter spoštovanje osnovnih standardov.
Od vas kot varuhinje pričakujem jasne odgovore na naslednja vprašanja:

- *Zakaj Tarča ponovno ni bila predvajana?*
- *Kdo je sprejel odločitev o umiku in na podlagi česa?*
- *Zakaj gledalci nismo bili vnaprej obveščeni?*
- *Ali bo RTV uvedla mehanizme, ki bodo v prihodnje preprečili samovoljne in nepojasnjene posege v program?*

Nejasna "programska prilagajanja" ne morejo biti alibi za sistematično onemogočanje oddaje, ki je v interesu javnosti. Pravica gledalcev do verodostojnega, neodvisnega in stabilnega informiranja mora biti pred političnimi, uredniškimi ali internimi interesi kogarkoli.« (K. D.)

POJASNILO VARUHINJE

Razumem, da ste bili ob odsotnosti oddaje Tarča zaskrbljeni tudi zaradi javno objavljenega pisma uredništva Tarče vodstvu Televizije Slovenija po napovedanih spremembah oddaje. Toda današnja oddaja Tarča je odpadla zgolj in samo zaradi bolezni voditeljice. To je na družbenem omrežju Facebook zapisala RTV Slovenija:
»Zaradi odsotnosti v ekipi oddaje Tarča ta četrtek izjemoma ne bo na sporedu. V tem terminu bomo predvajali aktualno oddajo Omizje z voditeljico Elen Batista Štader. Tema pogovora bo femicid in preprečevanje nasilja nad ženskami.«
Na Facebooku so se včeraj oglasili tudi ustvarjalci oddaje Tarča in zapisali: *»Da ne bo nejasnosti in nepotrebnih špekulacij, vas obveščamo, da jutri Tarča odpade izključno zaradi bolezni voditeljice. Vmesni čas pa bo ekipa Tarče, ki že snema na terenu in preiskuje dokumentacije, izkoristila za temeljito pripravo oddaje, ki jo snujemo. In bo zagotovo zelo odmevna.*
Hvala vsem, ker nas spremljate in podpirate. Se vidimo 11. decembra ob 20.00. 🎯*«*
Z dodatnim sporočilom se je včeraj na Facebooku oglasila tudi voditeljica Erika Žnidaršič: *»Da ne bo nejasnosti in nepotrebnih špekulacij, vas obveščam, da* ***jutri Tarča odpade izključno zaradi moje bolezni.*** *Viroza, ki razsaja v šoli, se je žal preselila tudi k nam domov.«*

4.1.6.3 Preveč, premalo: prenehanje predvajanja ponovitev parlamentarnih sej

Julija je varuhinja prejela vprašanji, zakaj gledalci poleti na 3. programu TV Slovenija ne morejo spremljati posnetkov sej Državnega zbora. Ker ponovitev ni bilo tudi po poletnih parlamentarnih počitnicah, je do novembra prejela še devet prošenj oz. pobud, da se ponovitve sej čimprej vrnejo na TV SLO 3. Nekaj primerov odzivov in odgovori pristojnih:

JULIJ, str. 12: Zakaj na TV SLO 3 poleti ni posnetkov državnozborskih sej? (2 odziva)

Danes, dne 19. 7. 2025, smo ugotovili, da na tretjem programu TV SLO ni posnetkov državnozborskih sej. To nas je močno presenetilo. Zanima nas, zakaj se ne bo čez poletje – kot vidimo do septembra – predvajalo posnetkov sej in delovnih teles?

Smo družba upokojencev, ki smo zelo zainteresirani glede politike v naši dragi Sloveniji. Ker smo bolj ali manj nevešči računalniških programov, nam je televizija veliko okno v svet. Ker smo veliko v notranjih prostorih, nam je gledanje TV v razvedrilo in informacije. Zelo smo razočarani glede obvestila na tretjem programu TV SLO. Prosimo in apeliramo, da predvajate posnetke sej in delovnih teles, saj nam to krajša čas prek dneva, nekaterim pa tudi ponoči, ko ne morejo spati. Vsekakor menimo, da to ni velik strošek, saj so le posnetki.« (A.)

Skupni odgovor vodstva TV Slovenija in odgovorne urednice Informativnega programa TV Slovenija Polone Fijavž

Televizija Slovenija na tretjem, parlamentarnem programu, skozi vse leto prenaša seje Državnega zbora, komisij, tudi Evropskega parlamenta. V času delovanja Državnega zbora našim gledalcem nudimo celovit pogled v parlamentarno dogajanje. V poletnem času, ko so parlamentarne počitnice, smo v preteklosti objavljali posnetke sej parlamenta in delovnih teles, tudi zelo stare, te smo ponavljali tudi večkrat, zaradi česar smo prejemali tudi pritožbe gledalcev.

Na TV SLO 3 torej ohranjamo vse prenose, tudi ponovitve informativnih oddaj s prvega in drugega programa, ki jih tolmači tolmačijo v znakovni jezik.

ODGOVOR VARUHINJE

Poleg vaše sem prejela v juliju pripombo še ene gledalke, ki podobno kot vi pogreša v poletnem času ponovitev parlamentarnih sej.

V preteklih letih sem prejela tudi precej odzivov gledalk in gledalcev, ki so jih motile ponovitve posnetkov več mesecev starih parlamentarnih sej, največ v času poletnih in božično-novoletnih parlamentarnih počitnic. Nekaj sem jih objavila v Letnem poročilu 2024, str. 87, nekaj tudi v mesečnih poročilih leta 2022, ko je TV SLO 3 med poletnimi počitnicami predvajala posnetke sej parlamenta prejšnjega parlamentarnega sklica, saj se je po volitvah aprila 2022 sestava parlamenta in njegovih delovnih teles spremenila.

Predvidevam, da bo vodstvo TV Slovenija po koncu poletnih parlamentarnih počitnic preverilo, kakšen učinek je imela na gledalce odločitev, da TV SLO 3 med poletnimi parlamentarnimi počitnicami ne prenaša posnetkov starih sej. Tudi odzivi, kot je vaš, bodo pri tem v pomoč.

Gledalec A. se je odzval:

»Hvala za izčrpno pojasnilo Sedaj bomo pač skočili na /…/ – dva klika naprej – kjer lepo ponavljajo seje /…/ Razumem pomisleke gledalcev, da se je čez poletje v preteklosti ponavljalo oddaje parlamentarnih sej in odborov. Pa vendar, kaj je sedaj na ekranu? Nobenega novega programa, nobene zanimive nove oddaje … Večino dneva in noči je statični napis, da se prične program po počitnicah. In vmes – neurejeno, tu pa tam – ponovitve oddaj iz Koper – Capodistria, TV Maribor in TV SLO 1 – torej ponovitve!? Vztrajamo, da vrnete na 3. program ponovitve parlamentarnih sej in odborov. Vsekakor menimo, da to ni velik strošek, saj so le posnetki.«

SEPTEMBER, str. 35: »Prosim, da predlagate, da se vrnejo ponovitve sej, kot so že bile do poletja« (6 odzivov)

»Rada spremljam seje parlamenta, tudi komisij. In me zelo moti, da ni ponovitev, kot je bilo do poletja. Sedaj, petek ob 14.55, gledam TV SLO 3 in je na zaslonu že dve uri en sam napis - napoved ponedeljkove seje. Zakaj danes namesto tega ne ponavljate tistih sej, ki so bile v tem tednu in smo jih nekateri zamudili? Recimo, včeraj sem zamudila del seje komisije, ki preiskuje stanje o ukradenih otrocih, bi danes z veseljem gledala ponovitev, pa je ni. Ali tiste seje parlamenta, na katerih predsednik vlade odgovarja poslancem – so zelo zanimive in pomembne, te bi lahko ponavljali večkrat. Ali kolegije predsednice Državnega zbora, so tudi zanimivi. (M. N.)

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Polona Fijavž**

Za zdaj programa na TV SLO 3 razen prenosa rednih sej delovnih teles in neposrednega prenosa zamikov sej, ki potekajo istočasno, ne načrtujemo. Bomo pa vaše mnenje upoštevali pri nadaljnjem razmisleku, tako da se vam zanj zahvaljujemo.

»Na tretjem programu TV ste prej stalno prenašali program: vse ponovitve sej parlamenta, raznih odborov, državnega sveta ... tudi v nočnih urah. Zadnje čase pa objavljate samo obvestila, kdaj bodo nekatere seje vseh teh organov. Najprej sem mislila, da ste to vpeljali le v času parlamentarnih počitnic, sedaj pa je to stanje enako. Zanima me, zakaj ste to storili, nikjer nisem zasledila obvestila za razlog te velike spremembe. Z zanimanjem spremljam tretji program TV, seveda večkrat nimam možnosti spremljati programa v živo, zato pogrešam ponovitve vseh sej. Prosim za pojasnilo, obrazložitev, zakaj ste uvedli to "slabo" spremembo.« (N. P.)

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Polona Fijavž**

Program prenosa sej parlamenta in delovnih teles je v okviru zakonskih obvez RTV Slovenija, ki jih dosledno izpolnjujemo in s tem omogočamo gledalcem pogled v delovanje omenjenih delovnih teles.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

TV SLO 3 prenaša vse seje Državnega zbora in njegovih delovnih teles – nekatere neposredno, nekatere pa v posnetku (ko v državnem zboru hkrati zasedata dve komisiji, TV SLO 3 eno predvaja neposredno, drugo pa pozneje v posnetku). Z rednim spremljanjem tega programa ste torej lahko seznanjeni z vsem, o čemer govorijo poslanci ali svetniki. Predvajane seje so pri večini operaterjev na televiziji dostopne še teden dni z ogledom za nazaj. Vse so dostopne tudi na spletni strani RTV Slovenija: https://www.rtvslo.si/tv/oddaja/redne_seje_dz/173250742 in na https://365.rtvslo.si/oddaja/redne-seje-drzavnega-zbora/173250742. Do obeh lahko kadarkoli in kjerkoli dostopate tudi z mobilnim telefonom, izberete sejo, ki ste jo zamudili, in jo poslušate med delom.

Za tiste, ki nimate dostopa do spleta ali ste tega nevešči, za tiste**, ki nimate ogleda za** nazaj in za vse tiste, **ki ste bili navajeni spremljati ponovitve preteklih sej na televiziji, pa je ukinitev ponovitev že predvajanih sej korak nazaj.**

Zato **priporočam uredništvu in vodstvu televizije razmislek o vnovični vrnitvi ponovitev parlamentarnih sej na program TV SLO 3**.

OKTOBER, str. 20: Kritika o (ne)ponovitvah sej na TV SLO 3

»Zakaj na tretjem programu nimate več prenosov sej, kot ste jih imeli do poletja? Zakaj ne ponavljate sej? Vse drugo ponavljate po dvakrat, trikrat, sej pa ne. Zakaj? Mene politika zanima, ker nam kroji življenje. In ker ne gledam vedno čez dan, želim pogledati zvečer ali ko kaj delam. Pa ni, se samo vrti tista rdeča stran – ki je niti gledati več ne morem – da bo prva seja na sporedu šele ne vem kdaj. A vam je kdo ukazal, da tega ne prenašate več ali zakaj tega ni? /…/« (D. K.)

NOVEMBER, str. 25: »Bi lahko vsaj tiste seje, ki jih predvajate ponoči, ponovili čez dan?« (2 odziva)

»Danes ponoči je bila na tretjem programu seja, na kateri se je predstavljala nova ministrica za pravosodje. Se vam zdi normalno, da je tako pomembna seja na sporedu samo ponoči? Bi lahko vsaj tiste seje, ki jih predvajate ponoči, ponovili čez dan?« (K. N.)

V. d. urednice Parlamentarnega programa **Maša Tomažin Hladen**

V skladu z zakonom o RTV smo dolžni predvajati neposredni prenos sej Državnega zbora in njegovih delovnih teles ter predvajanje posnetkov teh sej, kadar neposredni prenos ni mogoč, in drugo parlamentarno dogajanje. Vse seje so arhivirane in dostopne na naši spletni strani rtvslo.si, kjer je mogoč ogled kadar koli.
Pri napisu »Napoved parlamentarnih aktivnosti« je vpisan program sej ali posnetkov sej, ki sledijo z uro, ko bodo na sporedu.

4.1.6.4 Zamujanje oddaj: Odmevi

NOVEMBER, str. 24: Zamuda pri napovedanih Odmevih 20. 11.

»Po oddaji o referendumu ste najavili Odmeve ob 22.30, danes izjemoma (op. a.: 20. 11. 2025). In kdaj so se dejansko danes začeli Odmevi? Ob 22.35.06. Se vam na RTV SLO zdi to pošteno v smislu spoštovanja do nas, plačnikov?« (G. H.)

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija **Maša Tomažin Hladen**

Na prvem programu je bila referendumska oddaja v živo, ki se je zaradi velikega števila udeležencev dodatno podaljšala. Ko je bila v etru napoved za Odmeve, še ni bilo jasno, za koliko bo referendumska oddaja daljša, ali bo daljša ali pa bo morda ostala znotraj predvidene minutaže oddaje in bodo Odmevi na sporedu ob točni uri. Žal se je, kot rečeno, referendumska oddaja podaljšala, zato je prišlo do premika v programski shemi. Za zamudo se opravičujemo.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Sočasno z vami sem prejela v vednost odgovor urednice Uredništva dnevnoinformativnih oddaj. Menim, da vam je hitro in ustrezno pojasnila razlog za zamudo. Glede na aktualno dogajanje

tudi menim, da je razlog za zamik na tak dan opravičljiv. Sicer tudi sama zagovarjam točen začetek oddaj in zamike le izjemoma. Zelo redko se zgodi, da se Odmevi ne začnejo ob 22.10.

4.1.6.5 Večerni program in označevanje vsebin

JANUAR, str. 17: Večerni program TV Slovenija in označbe predvajanih vsebin

»Zakaj v poznih večernih urah predvajate tako kvalitetne, poučne, znanstvene, raziskovalne itd. oddaje, medtem ko kar po prvih poročilih, to je ob 20. uri po Dnevniku, predvajate filme s kriminalno vsebino (streljanje, umori, droge itd.)?
Pred dnevi je bila na prvem programu ob 22.20 predvajana čudovita oddaja o življenju in delu umetnika – glasbenika Zucchera s podnapisom, da je gledanje mlajšim od 12 let dovoljeno le pod nadzorom staršev ali skrbnikov. Z zanimanjem sem si ogledala celotno oddajo, a nič sumljivega ni bilo, kar bi škodilo mladim, celo bi jim koristilo, pa še zelo priljubljen in cenjen glasbenik je tudi med mladimi. Nedeljski gost v oddaji pa je običajno politik, ki nas in naše otroke prav nič ne zanima. /.../« (A. B.)

Urednica Uredništva tujih oddaj TV Slovenija **Neli Vozelj Aberšek**

Zavezani smo k spoštovanju medijske zakonodaje, ki nam določa, v katerih primerih moramo označevati vsebine, ki jih predvajamo v programu. Biografski dokumentarni film o italijanskem glasbeniku Zuccheru je bil označen z oznako NST, ki nič ne prepoveduje, le priporoča ogled s starši ali skrbniki. Razlog za oznako je bila pripoved o glasbenikovem težkem boju z depresijo ter kletvice.

Pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve **Rok Smolej**

Kar zadeva celovečerne dokumentarne filme v shemi, je tako, da jih v osrednji večerni termin z začetkom ob 20.00 na TV SLO 1 težko uvrstimo, saj to pomeni, da bi se morali odpovedati nekaterim drugim rednim oddajam, ker gre za format dolžine celovečernega filma. Celovečernih dokumentarnih filmov tudi ni dovolj, da bi z njimi lahko v shemi zapolnili vso sezono. Ker se zavedamo, da so v shemi na TV SLO 1 iz prej opisanih razlogov uvrščeni razmeroma pozno, smo zanje v shemi določili ugodnejši ponovitveni termin, in sicer ob sobotah ob 20.00 na TV SLO 2. Polnitve teh terminov oz. razporejanje vrstnega reda ponovitev je v domeni uredništva.

ODGOVOR VARUHINJE

Odgovoroma, ki sta vam marsikaj pojasnila, dodajam, da je na TV SLO 1 osrednji večerni termin po 20. uri namenjen različnim programom, ne samo filmskim: ob ponedeljkih Informativnemu programu, ki predvaja oddaji Tednik in Marcel, nato je do Odmevov še oddaja Osmi dan s področja kulture. Ob torkih je ob 20. uri na sporedu nadaljevanka, potem krajši dokumentarni film in oddaja Globus Informativnega programa. Sredni večer zapolni film tedna, ki res večkrat prinaša težke in resne teme, so pa sestavljavci programa za leto 2025 napovedali, da bodo za filme tedna izbirali kakovostne, a »nekoliko svetlejše« filme. Četrtkov osrednji večerni termin zaseda informativna oddaja Tarča, za njo sledi dokumentarna oddaja. Petkov večer je namenjen

razvedrilnemu programu, sledi nadaljevanka. Tudi sobotni večer je namenjen razvedrilnemu programu, nedeljski pa manj resni nadaljevanki in oddaji Intervju Informativnega programa. Dokumentarne oddaje in filmi Kulturnega in umetniškega programa so res potisnjeni v zelo pozne večerne ure, na kar opozarjajo številni gledalci, vendar poskuša TV Slovenija v osrednji programski čas umestiti predvsem vsebine, ki zanimajo najširši krog gledalcev in vsebine z različnih področij. Da bi bili dostopni vsem, so na voljo v boljših terminih ob ponovitvah.

4.1.6.6 Estetska podoba oddaj: prenova studia 3, ozadji oddaj RTV smo in Besedolov

FEBRUAR, str. 18: Prenova studia 3 (4 odzivi)

»/.../ Najbolj pa me fascinira nova podoba studia za Odmeve. Miza, dolga 16 metrov. Voditeljica, ki je edina dobra stvar, ki jo RTV premore, Rosvita, je od gostov oddaljena 32 metrov, da kamera sploh ne ujame celega kadra in preklapljate z enega govorca do drugega. /.../ « (T. P.)

»Pripomba se nanaša na novi studio 3, in sicer na novo mizo. Moti me, ker je barvno konfuzno v smislu, da je zgoraj modro, potem spodaj nič (miza-bela) in potem se še čisto spodaj vidijo stoli, kar res ne izgleda dobro. Zmotili so me tudi napisi zadaj za voditelji (pokončni wall), preveč je vsega in se zdi, da so zaradi tega voditelji malo izgubljeni.« (D. D.)

Pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve **Rok Smolej**

Posredujem odgovor strokovnih služb:
»Pri snovanju nove opreme studia za oddaje dnevnoinformativnega programa je bilo treba v enem prostoru integrirati produkcijo najmanj 10 oddaj, od katerih ima vsaka svoje zakonitosti. Namen nove organizacije in oblikovanja je bil doseči čim večjo raznolikost razpoložljivih elementov. Studio je oblikovan z maksimalnim izkoristkom obstoječega prostora in omogoča prikaz vsaj desetih oddaj na različne načine. Pult je oblikovan tako, da z dvigom ali spustom omogoča stoječo in sedečo pozicijo, dimenzioniran pa je za maksimalno število sodelujočih v oddaji in narejen po vseh standardih za pravilno kadriranje oseb ob pultu.«

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Kot je razbrati iz odgovora, je bil namen prenove studia predvsem bistveno izboljšati njegovo uporabnost in prilagodljivost za več oddaj, saj TV Slovenija nima za vsako oddajo svojega studia. To bi bilo tudi nesmiselno in negospodarno.
Prenovljeni studio lahko spreminja podobo glede na oddajo, ki se v njem snema. Vas je zmotila podoba studia za dnevnoinformativne oddaje. Studijska podoba teh oddaj je zelo pomembna, saj je »osebna izkaznica« TV Slovenija, del njene identitete. Kot ste opazili, so se ustvarjalci odločili, da gledalce »vpeljejo« v studio z zelo širokim kadrom, ki predstavi celoten studio. Večino časa pa imajo gledalci na zaslonu ožji del studia, v katerem ima osrednjo vlogo voditelj, ob njem pa še gostje, zasloni in videostena. Tudi ta prostor je večkrat kadriran precej široko in s številnimi elementi. Prav množica elementov, predvsem gibljive slike, je zmotila tiste gledalce, ki so mi poslali pripombe. Nekatere je zmotila tudi (pre)velika miza in zelo velika razdalja med voditeljem in gosti. Marsikaj od tega je stvar osebnega okusa, ki ne temelji vedno na strokovnih

izhodiščih. Verjamem pa, da bodo snovalci nove podobe poleg strokovnih izhodišč pri morebitnih nadaljnjih prilagoditvah upoštevali tudi, kako nova podoba učinkuje v zelo različnih okoljih domačih TV-zaslonov.

NOVEMBER, str. 24: »Črnjava na RTV«

»Naša RTV ali nekaj podobnega. Končala ob 16.54. Nastopa Ilinka Todorovski in še dve ženski. Zakaj mora biti ozadje zatemnjeno (črno)? Kaj me moti? Moti me to darkersko ozadje scene. Zakaj mora imeti neka prostodušna oddaja Besedolov tako ozadje? Zakaj morajo večinoma kulturne oddaje imeti darkersko ozadje?« (P. S.)

Režiser oddaje Besedolov **Juš Hrastnik**

Gre za licenčno oddajo, ki ima po pogodbi določeno črno scenografijo v ozadju.

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija **Mario Galunič**

Oddaja Besedolov je licenčna oddaja, ki ima tudi v angleškem izvirniku (Letterbox) izrazitejšo, kontrastno estetiko. Črnina v ozadju ni "darkerska", ampak premišljena oblikovna odločitev: omogoča, da barvite črke, animacije in grafični elementi pridejo bolj do izraza ter ostanejo jasno berljivi na vseh zaslonih in v vseh svetlobnih pogojih. Še to: gre za virtualno scenografijo, torej 'črnina', ki jo opisuje gledalec, ni resnična, studijska, ampak narisana v virtualnem okolju. Upamo si reči, da gre za pogosto estetsko rešitev prav pri kvizih in besednih igrah – kontrastno ozadje izboljša preglednost in vizualni fokus. V vsebini oddaje pa gotovo ni nič „temnega"; ravno nasprotno – gre za igrivo, lahkotno in prostodušno oddajo, ki temelji na ustvarjalnosti in zabavi.

Urednik oddaje RTV smo **Dejan Ladika**

Scenografijo oddaje RTV smo pripravili skupaj z našimi ustvarjalci na tem strokovnem področju, ki jim seveda popolnoma zaupamo. Temnejše ozadje je predvsem nevpadljivo, zato so različni, gledalcem večinoma nevidni ustvarjalci RTV-vsebin tako še bolj izpostavljeni in pride vsebina še bolj do izraza.

ODGOVOR VARUHINJE

Na scenografijo se strokovno ne spoznam, zato strokovne presoje tega ne morem podati.
Z gledalskega vidika verjetno pričakujete ne samo estetsko, temveč tudi prijetno oddajo. Zlasti pri oddaji *RTV smo* tudi sama (kot gledalka) menim, da bi s svetlejšimi in toplejšimi barvami ustvarila vedrejše vzdušje in s tem tudi pozitivnejši odnos gledalcev do RTV Slovenija.

4.1.6.7 Družbena odgovornost: pomoč šolam za sodelovanje v oddaji Male sive celice

MAREC, str. 27: Oddaja Male sive celice: »Zaradi stroškov prevoza prihodnjo sezono ne bomo tekmovali«

Gledalec in mentor **M. J.** je varuhinji poslal dopis, povezan s stroški, ki jih imajo šole, ki sodelujejo v oddaji Male sive celice:

»Učenci OŠ Beltinci že več kot 22 let sodelujejo v oddaji MSC in smo se vsaj 10 krat uspeli uvrstiti v studijski del oddaje na snemanje. Vsem generacijam je tekmovanje pomenilo veliko, sploh če so se uspeli uvrstiti na snemanje. Ker so učenci bili zadnja leta precej uspešni, smo tudi par let zapored prihajali v Ljubljano na snemanje. Naši učenci si zelo želijo tekmovati še naprej, vendar pa smo se morali zaradi stroškov prevoza, ki jih moramo zadnja leta pokrivati sami, odločiti, da prihodnjo sezono ne bomo tekmovali, saj je za šolo prevelik strošek, če so tekmovalci dobri. Vsa leta je stroške prevoza od drugega kroga naprej kril RTV, zadnji dve sezoni pa temu ni več tako, kar pa je za šolo, ki se uvrsti v nadaljnji krog, prevelik strošek. Za nas, ki prihajamo iz Prekmurja, je to med 1200 in 1500 evri.«

Urednica Uredništva otroškega in mladinskega programa TV Slovenija **Martina Peštaj**

Zelo nam je žal, da se šole zaradi stroškov prevoza ne morejo udeležiti snemanj v Ljubljani. Res je, da smo pred leti plačevali prevoz od drugega kroga naprej, kar je za oddajo pomenilo velik finančni zalogaj, saj smo stroške poravnali iz sredstev oddaje. Zagotovili smo namreč sredstva za prevoze po dveh šol na 15 oz. 16 oddaj. Torej za 32 prevozov. S povišanjem cen prevozov in drugih stroškov so se tudi stroški oddaje enormno zvišali.

Ker so prevozi eden od večjih stroškov, smo žal morali ukiniti njihovo plačevanje, da smo lahko ohranili dozdajšnje število oddaj in s tem število šol v sezoni, torej 32 šol (po 4 iz vsake od osmih regij). Pri tem smo popolnoma oklestili tudi vse druge stroške oddaje.

Ta odločitev ni bila enostavna, saj si tudi mi želimo, da z nami sodeluje čim več šol in da bi lahko ohranili 31 oz. 32 oddaj v sezoni. Sploh zdaj, ko imamo vsako leto več prijav na oddajo. Letošnjo sezono celo 326 ekip za kviz in več kot 60 za hitre lončke, kar kaže, da je zanimanje za oddajo res veliko.

Ves ta čas smo se zelo trudili, da bi nekako pridobili sredstva za pomoč šolam pri prevozih. Z veliko vloženega truda urednice in producentke oddaje nam je tako letos uspelo pridobiti vsaj sredstva za stroške prevoza na polfinalno in finalno oddajo. Kaj bo v prihodnje, žal še ne vemo, si bomo pa še naprej prizadevali, da bi nekako le lahko priskočili na pomoč šolam, vsaj v višjih krogih tekmovanja. Otroci so za nas na prvem mestu in zanje se bomo trudili še naprej.

Strinjamo se, da je za šole, ki so bolj oddaljene od Ljubljane, prevoz večji zalogaj in so s tem, ne namenoma, v težjem položaju kot tiste, ki so bližje. A kot rečeno, smo za rešitev oddaje morali sprejeti tako odločitev. Šole smo tudi povabili, da poskušajo sredstva pridobiti prek Slovenskih železnic oziroma lokalnih donatorjev.

Hvala za razumevanje in podporo oddaji.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Vsebina vašega dopisa ni neposredno povezana s programskimi vsebinami, ki jih varuhinja lahko obravnavam. Je pa povezana posredno, saj nezmožnost udeležbe šolarjev iz krajev, ki so zelo oddaljeni od Ljubljane, vpliva na sestavo sodelujočih šol in s tem posredno tudi na vsebino oddaje. Ta vpliv pa ni znanje ali spretnost šolarjev, temveč finančna zmožnost šole, in pomeni izključevanje ali deprivilegiranost šol, ki so bolj oddaljene od Ljubljane in si prevoza šolarjev do glavnega mesta ne morejo privoščiti.

To ni v duhu Programskih standardov RTV Slovenija, ki med temeljnimi vrednotami, na katerih RTV Slovenija gradi zavezanost javnosti in delovanje v dobro družbe, med drugim navajajo: »Programske vsebine in storitve so namenjene in dostopne vsem družbenim skupinam pod enakimi pogoji in nikogar ne izključujejo.«
Kot izhaja iz pojasnila urednice, se tudi RTV Slovenija te težave zelo zaveda in se je zato letos zelo potrudila, da je našla finančna sredstva za stroške prevoza na polfinalno in finalno oddajo. Kot ste najbrž seznanjeni iz medijskih objav, tudi finančno stanje RTV Slovenija ni dobro. V letu 2024 je bila prav zaradi slabega finančnega stanja usoda oddaje kar nekaj časa na nitki, grozilo je, da bo izvedena samo polovica oddaj. Na srečo se je finančno stanje pozneje izboljšalo in so do konca leta pripravili vseh načrtovanih 32 oddaj.
Nestabilno financiranje RTV Slovenija ogroža tudi druge programske vsebine, zato varuhinja pravic gledalcev upam, da se bo financiranje stabiliziralo.
Obenem upam, da bo morda tudi vam uspelo najti dodaten vir financiranja za prevoz na snemanje oddaje. In seveda vam želim veliko uspehov in veselja pri sodelovanju v oddaji ter zadovoljstva pri gledanju drugih oddaj.

4.1.6.8 Pobude, pohvale, mnenja, kritike

V tem poglavju so pohvale in mnenja, ki se nanašajo na več programov (FEBRUAR, str. 19: Pohvala oddajama Intervju in Dober večer ter voditeljema; MAREC, str. 29: Pohvala TV-oddajam; DECEMBER, str. 17: Mnenji o TV-programu) in mnenja o spremembi sporeda (NOVEMBER, str. 26: Mnenji o poznejši uri predvajanja oddaje Intervju; DECEMBER, str. 17: Pohvala spremembi sporeda). Nekaj pomembnejših pobud objavljamo spodaj.

APRIL, str. 21: Pobuda za vrnitev oddaje Podjetno naprej v program

»/…/ V programski shemi Radiotelevizije Slovenija je bilo do sedaj na področju podjetništva in obrtništva moč prepoznati kakovostne oddaje. Na primer oddajo Vizionar, v kateri se v ospredje postavlja obrtnike in podjetnike – predstavlja se zgodbe o uspehu ambicioznih posameznikov, ki navdihujejo, so drzni in vidijo v prihodnost. /…/
Še daljšo zgodovino predvajanja ima prav tako zelo kakovostna oddaja Radiotelevizije Slovenija Podjetno naprej (nekdaj Prava ideja), ki že 17 let prikazuje pozitivne poslovne zgodbe in s tem daje zgled pravega, družbeno odgovornega podjetništva. Posamezne epizode oddaje za inspiracijo mladim predvajajo tudi šole pri podjetniških krožkih. Prav tako je pomembna za podjetniška okolja, kot so inkubatorji. Oddaja je tudi vir za spodbujanje mladih pri razvoju podjetništva, saj odkriva nove potenciale podjetništva Slovenije, utrjuje moč in pomembnost slovenskih blagovnih znamk, omogoča (s)poznavanje podjetništva in spoštovanje podjetnikov, spodbuja mlade, da vstopajo v podjetništvo in s tem ustvarjajo nova delovna mesta. V oddaji uspešni podjetniki podajajo svoja znanja in razmišljanja, kar je zelo dobrodošlo za vse, ki šele vstopajo v podjetništvo. /…/
Če držijo informacije, da oddaja Podjetno naprej ni več uvrščena v program RTV Slovenija za leto 2025, bi to pomenilo velik primanjkljaj na področju informiranja širše javnosti o dogajanju

na področju podjetništva, predvsem pa pri spodbujanju nadaljnjega razvoja podjetništva in njegove krepitve. /…/
Ob predvidevanju, da se posameznih oddaj Radiotelevizije Slovenija v programsko shemo ne uvršča (več) zgolj zaradi pomanjkanja finančnih sredstev in ne zaradi njihove vsebine, ki je v tem primeru več kot tehtna, lahko država z zagotovitvijo dodatnih finančnih sredstev za delovanje RTV Slovenija bistveno pripomore vsaj k ohranjanju, če ne krepitvi njene programske sheme. Tovrstne oddaje namreč lahko bistveno pripomorejo k promociji podjetništva in obrtništva kot ključnih gradnikov močnega slovenskega gospodarstva, ki lahko posledično bistveno pripomore tudi h krepitvi ostalih področij naše družbe. /…/« (Državni svet, zanj državni svetnik M. L.)

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija **Mario Galunič**

Pri snovanju letošnjega PPN-ja smo Komisiji za PPN Sveta RTV Slovenija predstavili, kje bodo naši programski poudarki in tudi to, da mora Razvedrilni program TV Slovenija (v okviru katerega je nastajala oddaja Podjetno naprej) namenjati v prihodnjih letih poseben poudarek oblikovanju vsebin, ki po svoji naravi spadajo v naše uredništvo in so v soglasju z našim poslanstvom in pričakovanji gledalcev. Bodisi da nagovarjajo občinstvo z lahkotnejšimi, sprostitvenimi in zabavnimi tematikami ali pa spadajo med lahkotne mozaične, pogovorne in svetovalne vsebine, za katere skrbi posebno uredništvo.
V tem kontekstu se je pokazalo, da se oddaja *Podjetno naprej*, kljub svoji nedvomni kakovosti in vsebinski relevantnosti, vsebinsko ne ujema s temeljnimi programskimi usmeritvami razvedrilnega uredništva. Prav tako je bil pomemben podatek pri odločitvi njena gledanost oz. uspeh pri gledalcih, ki je bil skromen. Za svoje oddaje imamo višje ambicije. Sodelavce oddaje smo potrebovali pri novih projektih uredništva, ki smo jih zasnovali v tem letu, avtorici oddaje pa smo ponudili, da bi v okviru oddaje Dobro jutro prevzela 'podjetniško rubriko'. Na tak način bi se občinstvo, ki bi jih podjetniške vsebine dosegle, podvojilo. Do realizacije te ideje (še) ni prišlo, saj je avtorica oddaje že nekaj mesecev odsotna, zato vse aktivnosti v zvezi s tem stojijo in čakajo na nov dogovor.
Dodajamo tudi to, da bi tovrstne vsebine, ki nedvomno predstavljajo pomemben prispevek k razumevanju sodobne gospodarske stvarnosti v Sloveniji ter krepitvi podjetniške kulture, bile v prihodnje ustrezneje umeščene v okvir drugih uredništev, katerih programski fokus je primarno produkcija informativnih, gospodarskih ali celo izobraževalnih oddaj.

Pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve **Rok Smolej**

Televizija Slovenija v letu 2025 v celoti izpolnjuje Programsko-produkcijski načrt, ki ga je na predlog Uprave RTV-ja sprejel Svet RTV-ja dne 22. 1. 2025.
V postopku sprejemanja Programsko-produkcijskega načrta za letošnje leto smo ob izhodiščih, osnutku in nato predlogu tega dokumenta, kar je trajalo več mesecev, obširno in večkrat pojasnjevali razloge za uvedbo ali ukinitev posameznih oddaj. V zvezi z oddajami, ki jih omenja dopis, so nekateri tehtni pomisleki prišli prav iz svetniških vrst, vodstvo Televizije Slovenija pa jim je lahko le pritrdilo in nekatere pomisleke v svojem odgovoru delno povzema tudi odgovorni urednik Razvedrilnega programa. Gre za popolnoma deplasirano umestitev oddaje s podjetniško in gospodarsko vsebino v razvedrilni program, pri čemer je bil diskutabilen tudi

način sofinanciranja teh oddaj. Če bi ustanovitelj RTV Slovenija zagotovil zadostno in primerno financiranje programov, na kar lahko vpliva tudi Državni svet, ne bi bilo prav nobene potrebe, da dodatna sredstva za pripravo takšnih oddaj iščemo »na trgu«.
Na Televiziji Slovenija smo se ob začetku mandata najprej lotili stabilizacije izrazito oslabljenega Informativnega programa, nekateri pozitivni učinki so že vidni, a je pred nami še dolga pot, na kateri je eden od pomembnih prihodnjih korakov gotovo tudi uvedba specializirane gospodarske/podjetniške rubrike, ampak poglobljeno in analitično, tudi kritično, ko je to potrebno. Sicer pa teme s področja obrtništva, podjetništva in gospodarstva redno vključujemo v informativne oddaje, predvsem v dnevnoinformativni program.

ODGOVOR VARUHINJE

Varuhinja sem spremljala pripravo Programsko-produkcijskega načrta (PPN) za leto 2025, med pripravo sem na podlagi odzivov občinstva zapisala nekaj priporočil pripravljavcem, med drugim: »**Razmislek o deležih informativnih, kulturnih, izobraževalnih, razvedrilnih, športnih in drugih vsebin**, pri čemer naj pripravljavci in odločevalci PPN-ja upoštevajo v Zakonu o RTV Slovenija določene **naloge javne službe** (mnenjsko, izobrazbeno, interesno, socialno …), zelo **heterogeno občinstvo**, njegove potrebe in pričakovanja, vključno z različnimi manjšinami. Programi RTV Slovenija morajo pokrivati vsa področja in biti načrtovani tako, da nobena skupina ni prikrajšana, nobena tema zanemarjena. Ukinjanje in uvajanje novih oddaj naj bo zato premišljeno, **upošteva naj vsestransko raznolikost občinstva in vsebin, ki jih mora javna radiotelevizija predstaviti javnosti.**«
Povod za to priporočilo so bili odzivi javnosti ob koncu leta 2023, ko je ob pripravi PPN-ja za leto 2024 zaradi slabe finančne slike RTV Slovenija vodstvo napovedalo krčenje vsebin. Med odzivi je bil tudi poziv GZS-ja. Pozneje sem v podporo oddaji Podjetno naprej prejela še nekaj odzivov gledalk in gledalcev. Na dve, prejeti februarja 2024, je pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve Rok Smolej odgovoril, da je bila oddaja Podjetno naprej v preteklih letih sofinancirana iz evropskih razpisov. Za leto 2024 uredništvo na razpisu ni uspelo, »kljub temu smo pridobili sredstva iz drugih virov, zato se oddaja na spored vrača predvidoma marca«.
V letu 2025 oddaje ni v PPN-ju in zato tudi ne na zaslonih. Razloge za to sta pojasnila odgovorni urednik in pomočnik direktorice TV Slovenija. Varuhinja menim, da umestitev oddaje z resno podjetniško vsebino v razvedrilni program ni umestna in bi si zaslužila primernejše uredništvo, lahko pa bi v tem uredništvu nastajale oddaje, samo delno povezane s podjetništvom. Kot je pojasnil odgovorni urednik Razvedrilnega programa, so v tej smeri razmišljali s pobudo za podjetniške vsebine v dobro gledani oddaji Dobro jutro. Varuhinja sicer menim, da mora RTV Slovenija ustvarjati vsebine na visoki kakovostni ravni, obenem pa tudi tako (in takšne), da so zanimive in privlačne za čim širši krog občinstva, sicer javni interes ni dosežen.
Umeščanje podjetniških vsebin v razvedrilne oddaje lahko doseže večji krog občinstva, ne more pa zajeti vseh plasti podjetništva. Za to so primerne samo kakovostne oddaje, formati ali programski pasovi, ki zahtevajo kakovostno uredniško, novinarsko in izvedbeno ekipo. **Na pomanjkanje podjetniških (pa tudi širših gospodarskih) vsebin na TV Slovenija sem opozorila tudi ob sprejemanju PPN-ja za leto 2025**. Če se prav spomnim razprave, se je s tem strinjala

direktorica TV Slovenija Ksenija Horvat in dejala, da si tudi sama zelo želi oddaje, ki bi obravnavala gospodarske teme na resen in poglobljen način, a je v danih finančnih in kadrovskih zmožnostih neizvedljiva.
Vaša pobuda, še bolj pa zelo negotovo finančno stanje RTV Slovenija v času, ko vam odgovarjam (23. 4. 2025, na kateri so svetniki opozorili na alarmantno stanje, če RTV Slovenija ne bo prejela od vlade obljubljenih »določenih« finančnih sredstev), žal potrjuje mojo pripombo ob sprejetju PPN-ja za leto 2025, ko sem zapisala in povedala: »Tretji problem, ki se je pokazal ob pripravi tega PPN-ja, pa je avtonomija celotnega medija napram ustanovitelju, povezana s finančno avtonomijo. Ta seveda ni v pristojnosti sveta zavoda RTV Slovenija. Čutim pa dolžnost, da na to opozorim.«
Tudi pri primeru podjetniške ali širše gospodarske oddaje se kaže, da RTV Slovenija ne more avtonomno odločati o programskih vsebinah, če zanje nima dovolj finančnih sredstev.
Ne glede na to **podpiram vaša prizadevanja za to, da Televizija Slovenija namenja slovenskemu podjetništvu del programskega časa**. **Seveda pa je Televizija Slovenija samostojna pri odločanju o tem, v kakšnem obsegu, v katerih programih in s kakšnimi formati oddaj to izvaja**. Če bom ob pripravi PPN-ja za leto 2026 zaznala, da te vsebine sploh niso ali so zelo skromno zastopane, bom med priporočili za pripravo Programsko-produkcijskega načrta za leto 2026 zapisala, da mora pri pripravi PPN-ja upoštevati tudi zastopanost teh vsebin.

MAJ, str. 25: Pobuda: Daljši čas trajanja podnapisov z imeni gostov na TV-ju

»Sem starejši gledalec, večkrat ne uspem prebrati imena, priimka in funkcije nastopajočega v oddaji (Dnevnik, Odmevi, Poročila, Tarča …). Bi lahko čas podnapisov podaljšali?« (D. K.)

Pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve **Rok Smolej**

Hvala gledalcu za opozorilo, vaše sporočilo smo posredovali strokovni skupini za realizacijo in režijo oddaj, da bo še dodatno pozorna na problematiko, ki jo omenjajo gledalci.
Načelna usmeritev pri realizaciji oddaj je, da podnapis na zaslonu vztraja toliko časa, da ga povprečen gledalec lahko v miru prebere, to je približno 6 sekund, vsekakor ne manj kot 5 sekund. Pri oddajah v živo se sicer lahko zgodi, da ta smernica ni upoštevana, na primer pri soočenjih mnenj, zaradi reakcije drugega gosta. Pri daljših oddajah je tudi praksa, da se sogovorniki podpišejo večkrat.

SEPTEMBER, str. 38: Pobuda: Po koncu oglasov naj se izpiše ime oddaje, ki je na sporedu

»Pošiljam pobudo – predlog, da se na TV SLO 1 in TV SLO 2 po koncu oglasov izpiše ime oddaje, ki je na sporedu: na primer Vem!, Joker, Sisi, nadaljevanka. Ali »gledate kviz Vem!« ali podobna. Da vemo, kdaj smo pri oglasih in kdaj v programu.« (A. S.)

Pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve **Rok Smolej**

Hvala za pobudo, o njej bomo z deležniki še enkrat premislili. Do zdaj se ne mi ne vodstva pred nami za takšne intervencije v programu nis(m)o odločili, ker menimo, da so programske vsebine dovolj jasno ločene od zunajprogramskih vsebin (oglasi, napovedniki). Pri ločevanju dosledno upoštevamo vse zakonske predpise.

4.2 PPE RADIO SLOVENIJA

Na radijske vsebine je varuhinja v letu 2025 prejela **83 odzivov**, kar je za 23,2 % manj kot leto prej (108) in tudi precej manj od povprečja zadnjih desetih let. Tudi nasploh je število odzivov na radijske vsebine zelo nizko (največ, 144, jih je bilo leta 2020), čeprav imajo vsi radijski programi zelo veliko poslušalcev.

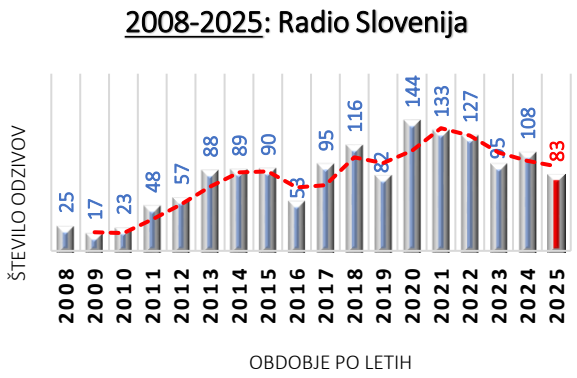

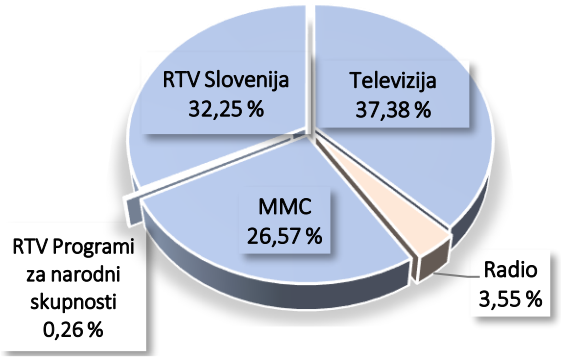

Tudi delež odzivov na radijske vsebine med vsemi odzivi tako ostaja nizek. V letu 2025 je znašal le 3,55 % in se je v primerjavi z letom prej, ko je znašal 4,34 %, znižal, vendar je bil dve leti prej še nižji (2,74 %). Najvišji pa je bil leta 2021, ko je znašal 5,74 %.

Število odzivov na posamezne radijske postaje je večinoma upadlo sorazmerno z vsemi odzivi. Izjemi sta Val 202, kjer se je število odzivov povečalo na **19**, in program Ars, ki je prejel **5** odzivov, leto prej pa samo dva. Na Prvi program je prišlo **50** odzivov (leto prej 67), Radio Koper in Radio Maribor sta prejela samo po **en** odziv, Radio Si nobenega, na vse radijske programe skupaj se je nanašalo **7** odzivov (leto prej 10).

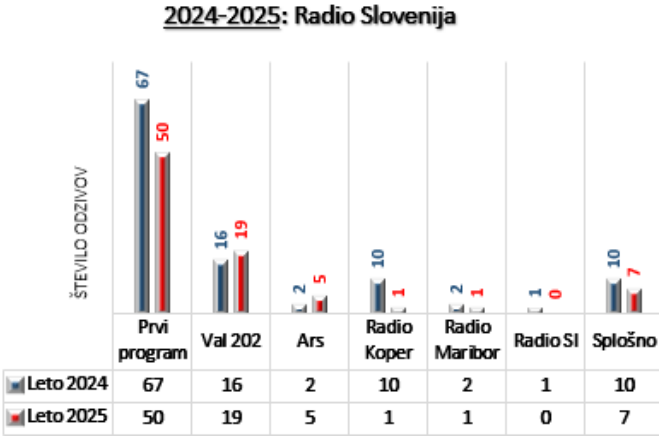

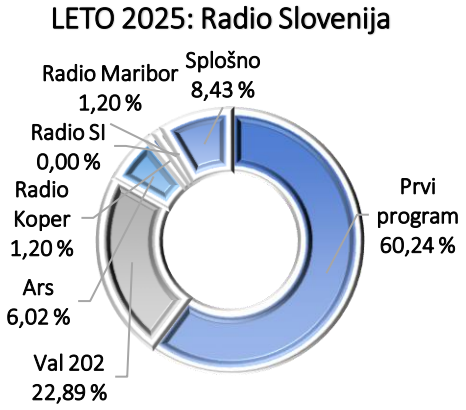

Ker je število odzivov na radijske vsebine nizko, se že majhna nihanja poznajo pri nekoliko spremenjenih deležih odzivov na posamezne radijske postaje. Tako je delež odzivov na Prvi program padel z 62 % v letu 2024 na **60,24 %**, na Val 202 se je povečal s 16 % na **22,89 %**, na Arsu z 2 % na **6,02 %**, na Radiu Koper pa je padel z 9 % na **1,2 %**. Enak odstotek je ohranil Radio Maribor.

4.2.1 PRVI

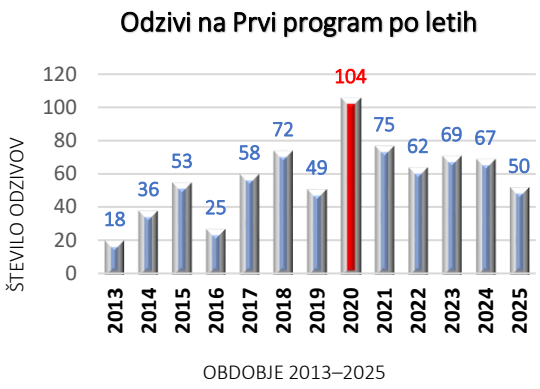

Na Prvi program Radia Slovenija se je v letu 2025 nanašalo 50 odzivov, kar je najmanj v zadnjih šestih letih. Med njimi tudi ni bilo veliko pritožb, nekaj pa. Za upravičeno se je izkazala pritožba na poročanje novinarke v oddaji Eppur si muove 30. junija, ki je v prispevku o sobivanju v Tržiču zavesto ohranila napačen podatek sogovornika. Nekaj manjših napak so poslušalci zaznali še v nekaterih drugih prispevkih.

Pozorni so bili do nepristranskosti in celovitosti poročanja o epidemiji kovida, o dogajanju v evropskem parlamentu in o novembrskem referendumu. Precej pripomb in mnenj se je nanašalo na glasbeni izbor. Večina poslušalcev je pogrešala še več slovenske glasbe, zmotila sta jih delež hrvaške in »jugo« glasbe ter glasbeni izbor, namenjen mlajšim poslušalcem.

4.2.1.1 Celovitost, nepristranskost: Intelekta o covidu »5 let pozneje«, Jutranja kronika: delo bruseljskega parlamenta

APRIL, str. 27: Intelekta, 8. 4.: »Spremljamo hvalnico švedskemu modelu«

»/…/ Skozi celoten potek oddaje lahko spremljamo hvalnico švedskemu modelu (svobodna izbira ukrepov tudi med najhujšo epidemijo), ki se je dokazano izkazal kot zgrešen, istočasno pa poslušamo grajo našega modela (nekakšna diktatura), kjer je hudobna vlada na lastno pest strašila in brutalno zatirala uboge državljane. /…/« (B. O.)

Odgovorni urednik Radia Prvi **Danijel Poslek**

Oddaja je del projekta »5 let pozneje«, ki smo ga na Radiu Slovenija zasnovali ob 5. obletnici izbruha epidemije koronavirusa. V seriji oddaj, reportaž in prispevkov osvetljujemo pogled na dogajanje v letu 2020 in pozneje. Del tega je tudi analiza različnih pristopov, ki so jih ubrale države pri spopadanju z boleznijo. Švedska je bila pri tem poseben primer in ta primer je kolega Iztok Konc izjemno dobro pojasnil s številni sogovorniki iz te države. Pri tem ocenjujem, da nikakor ni šlo za hvalnico švedskemu pristopu, ampak za realno analizo pristopa, ki pa je seveda bil bistveno drugačen kot denimo slovenski oziroma kot pristop večine drugih držav.

Nič od povedanega v oddaji nima ideološkega ozadja, novinarju se tudi neupravičeno očita, da spodbuja anticepilstvo. Ne pozabimo, novinar je v preteklih mesecih (predvsem pa med samo

epidemijo) pripravil vrsto oddaj, v katerih je s slovenskimi sogovorniki opozarjal na pomen cepljenja pri zajezitvi tovrstne bolezni.
Ocenjujem, da je bila oddaja zasnovana terensko analitično, da je spoštovala novinarske standarde in prispevala k razumevanju za tiste čase odstopajočega pristopa k obvladovanju bolezni.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Odgovorni urednik je pojasnil, da je bila oddaja del projekta, torej niza oddaj, posvečenih analizi epidemije koronavirusa. **Zato je treba njeno celovitost in nepristranskost tako tudi presojati**. Kljub temu tudi oddaji sami ni mogoče očitati pristranskosti in necelovitosti. Že sestava sogovornikov kaže, da je avtor vanjo vključil tako zagovornike kot nasprotnike švedskega modela: kot zagovornik je sodeloval glavni snovalec švedske strategije ravnanja z epidemijo, prvi državni epidemiolog dr. Anders Tegnell, kot nasprotnica članica »Skupine 22«, virologinja dr. Lena Einhorn, kot nepristranski ocenjevalec švedskega modela dr. Joakim Sonnegard, sekretar neodvisne komisije, ki je ocenila ravnanje švedske politike in stroke v prvih dveh letih pandemije. /…/
Menim, da je bila oddaja skladna s Programskimi standardi RTV Slovenija in s Poklicnimi pravili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija.

SEPTEMBER, str. 38: Jutranja kronika: »Enostransko poročanje o delu bruseljskega parlamenta«

»Danes zjutraj ob sedmih (op. a.: Jutranja kronika, 8. 9.) poslušam radijska poročila in sem zelo zgrožen glede enostranskega poročanja o delu bruseljskega parlamenta. Če je RTV javna, plačujemo jo vsi, bi moralo biti poročanje uravnoteženo. Če poda mnenje o neki temi Prebilič, pa Nemec, bi bilo prav, da slišimo še mnenje tudi od nekoga z desne opcije in to celo največje stranke v parlamentu. To me je danes zmotilo, je pa poročanje RTV-ja konstantno naravnano proti Sloveniji in proti Slovencem.« (**S. B.**)

Odgovorni urednik Radia Prvi **Danijel Poslek**

Naše poročanje o delu v bruseljskem parlamentu venomer temelji na predstavitvi različnih pogledov naših evropskih poslancev. Tako povzemamo in predstavljamo stališča vseh poslanskih skupin.
V konkretnem prispevku 8. 9. je beseda tekla o nagovoru predsednice Komisije, do katere pa sta bila najbolj kritična oba omenjena poslanca. Pri čemer je stališče Matjaža Nemca zanimivo, ker je del S&D in tako del siceršnje koalicije, ki podpira predsednico Komisije. Vladimir Prebilič je bil objavljen kot nekdo, ki je do stališč in dela Komisije kritičen.
Sicer pa, kot poudarjeno, ko govorimo o razpravah in siceršnjih stališčih evropskih poslancev, praviloma vključimo vse skupine. Tudi v povzetkih govora, ki ga omenjamo zgoraj, so bila stališča različnih poslank in poslancev:
Dogodki in odmevi: https://prvi.rtvslo.si/podkast/dogodki-in-odmevi/42/175158220
Radijski dnevnik: https://prvi.rtvslo.si/podkast/radijski-dnevnik/75/175158258

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Podrobno sem prisluhnila prispevku v Jutranji kroniki 8. septembra:

Vaša kritika je deloma upravičena. Prispevek v Jutranji kroniki je bil objavljen dva dni pred prvo oceno stanja predsednice Evropske komisije v Evropskem parlamentu v tem sklicu. Glavna vsebina prispevka so bila pričakovanja o tem, kako bo predsednica opisala stanje v EU in kako bo nakazala nove strateške usmeritve Unije. **Izbor sogovornikov bi moral biti, skladno s točko 2.2. Poklicnih meril in načel novinarske etike, širši**. Primerno merilo je bilo, kdo je kritičen do stališč Komisije in kdo je del koalicije predsednice. Izbira poslanca Vladimirja Prebiliča je primerna, izbira poslanca Matjaža Nemca pa manj primerna, saj je ob julijski nezaupnici predsednici komisije glasoval za nezaupnico, torej proti predsednici. Boljša izbira bi bil kateri od poslancev, ki so glasovali proti nezaupnici (Tomc, Tomašič, Zver). Ker je izbira dveh poslancev obenem segala samo na en politični pol, ste upravičeno sklepali na enostranskost.

Toda za jasnejšo in stvarnejšo oceno enostranskosti ali pluralnosti je pri poročanju o vsebinah, ki so redno del poročanja, nujno upoštevati več oddaj ali poročanje v nizu.

Prispevka po govoru predsednice komisije, ki ju je Prvi objavil 10. septembra v oddajah Dogodki in odmevi in Radijski dnevnik, kažeta na dosledno spoštovanje pluralnosti mnenj, saj so bili h komentarju povabljeni evropski poslanci z obeh glavnih političnih polov: Romana Tomc, Matej Tonin, Vladimir Prebilič in Matjaž Nemec.

Zato **menim, da kljub delno enostranski izbiri sogovornikov v prispevku 8. septembra ne moremo govoriti o enostranskem poročanju iz bruseljskega parlamenta. Občasno lahko pride do manjših odklonov, pomembno pa je, da je poročanje pluralno v daljšem nizu. Pri poročanju iz Evropskega parlamenta pa v tem sklicu vedno tudi ni ustrezno vključevanje zgolj leve in desne politične opcije, saj mnoga glasovanja, ocene in opredeljevanja presegajo to ločnico in se spreminjajo.**

NOVEMBER, str. 26: Referendum: Mnenje o prispevku v Jutranji kroniki ob 7.00 na dan volilnega molka, 23. 11.

»Opažam, da v predreferendumskem obdobju vaši novinarji bolj ali manj prikrito sodelujejo v kampanji in aktivistično navijajo za predlog zakona o pomoči pri prostovoljnem končanju življenja. Ne bom našteval vseh primerov, ker nima smisla. Novinarji RTV ste žal poteptali vse profesionalne standarde in pogosto delujete v nasprotju z Zakonom o RTV. Navedel bom samo poročanje vaše novinarke Alenke Terlep na dan referenduma, 23. 11., v Jutranji kroniki. Novinarka si je vzela pravico na dan volilnega molka in pela hvalospev zakonu, ni pa niti omenila pomislekov nasprotnikov zakona. Podobno je seveda ponovila v Jutranji kroniki 24. 11.. Primerov bolj ali manj prikritega navijaštva je še ogromno in jih srečujemo vsak dan. Upam, da boste novinarji kmalu spoznali, da na javni RTV ni prostora za aktivizem, navijaštvo in pristranskost in da na ta način ne boste čisto do konca izgubili in zapravili vaše kredibilnosti.« (R. J.)

4.2.1.2 Natančnost, nepristranskost, pravičnost: napačne številke v oddajah Eppur si muove in Zrcalo dneva, nenatančnost v intervjuju s škofom Evangeličanske cerkve

JUNIJ, str. 19: Eppur si muove – In vendar se vrti, 30. 6.: "Nekritično širjenje milijonskih neumnosti"

»Poslušam vaš današnji radijski prispevek o Tržiču, ladjedelnici in priseljencih. Zataknil sem se na približno sredini (6.25) ob stavku: "Delavci, ki tukaj živijo s svojimi družinami, ustvarijo v povprečju štirideset milijonov evrov dohodka na prebivalca."
Štirideset milijonov?! Na prebivalca?! To me spominja na staro balkansko šalo, ki se zaključi z: "Kaj pa otrok ve, koliko je ena tona. Daš mu in nese." A tisto je bila ulična šala, ne pa Prvi program nacionalnega radia.« (B. P.)

Dopisnica za Furlanijo - Julijsko krajino v Regionalnem RTV-centru Koper – Capodistria Špela Lenardič

Vaša opazka drži. Podatek, ki ga je navedel občinski svetnik, je pretiran, a z izjavo je želel poudariti doprinos, ki ga mestu in deželi dajejo priseljeni delavci. Gre za napako, ki bi jo lahko izpustila ali pa popravila, a sem se odločila, da v izjavo ne bom posegala.
Upam, da boste sprejeli mojo razlago in še naprej sledili našemu programu.

Poslušalec se je odzval:

»Hvala za odgovor in pojasnilo. Žal se mi zdi vaša razlaga absolutno nesprejemljiva, še zlasti za novinarko javnega zavoda RTVS, ki naj bi vzdrževal najvišja poklicna merila. Nekritično širjenje takih milijonskih neumnosti brez dodatnih pojasnil pomeni kršitev novinarskega kodeksa – 1., 4. in 5. člena. Poleg tega je to dejanje povsem enakovredno tistemu, za kar se je pred kakšnim desetletjem (po daljši pozabi ponovno) prijela besedna zveza lažne novice, malo kasneje pa smo dobili še bolj poetično opredelitev: alternativna dejstva. Bolj naravnost povedano pa gre za zavajanje, poneumljanje ljudi. /.../«

Odgovorni urednik Radia Prvi Danijel Poslek

Novinarka je korektno pojasnila, zakaj se je odločila, da ne bo posegla v izjavo, ki ne drži oziroma je evidentno napačna. Sam pa dodajam, da bi v takšno izjavo morali poseči oziroma je ne objaviti.
V uredništvu smo se o tem primeru pogovorili, z namenom, da se v prihodnje v celoti izognemo navajanju podatkov, ki ne držijo.
Za takšne primere je uredniška politika popolnoma v skladu z novinarskim kodeksom: podatkov oziroma trditev, ki evidentno ne držijo, v naše poročanje ne vključujemo.
Poudarjam pa, da ne gre za nobeno željo po manipulaciji ali objavljanju »lažnih novic«.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Novinarka je poslušalcu pojasnila svoje ravnanje in s tem pokazala spoštovanje Programskih standardov RTV Slovenija v zadnjem delu točke II 5, ki navaja: »Bistvene sestavine odgovornosti

so popravljanje lastnih napak, pojasnjevanje uredniških dilem in odločitev ter dialog z občinstvom.« Vendar je dialog z občinstvom v tem primeru premalo.

Ob zavedanju, da je podatek sogovornika napačen, bi ga morala iz prispevka izločiti. Tega ni storila, kar ni skladno s Programskimi standardi, ki od programskih ustvarjalcev terjajo »negovanje novinarske verodostojnosti in odgovornosti z doslednim upoštevanjem poklicnih in etičnih standardov, predvsem načel resnicoljubnosti, neodvisnosti, nepristranskosti …«

Zavestna ohranitev napačne izjave pomeni tudi kršitev Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenije v točki:

»1.1 Natančnost

Sporočilo mora ustrezati dejstvom in ne sme biti zavajajoče ali neresnično. Novinarji morajo pozorno zbirati podatke, jih skrbno preverjati in skrbeti za primerno izražanje v slovenskem knjižnem jeziku in jezikih narodnih skupnosti. /…/«

Namerna objava napačnega podatka pomeni tudi odmik od še dveh točk Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija:

»1.2 Nepristranskost

Nepristranskost je temeljna vrednota v vseh programih RTV Slovenija, ki ji je kot javnemu zavodu zaupano poslanstvo objektivnega obveščanja javnosti. Sporočilo ne sme zavajati poslušalcev in gledalcev. Poročanje mora biti čustveno neopredeljeno, hkrati pa naj odseva širino in dobro obveščenost novinarja. Uravnoteženo je treba sporočati ali predstavljati bistvena dejstva in stališča ter ohranjati nepristransko in etično razmerje do vseh oseb, ustanov, tem in dogodkov.«

»1.8 Pravičnost

/…/ Nobeno poročilo ali programska vsebina nista poštena, če:

a. ne vsebujeta vseh poglavitnih dejstev;
b. vsebujeta nepomembne podatke na račun najpomembnejših dejstev;
c. nevede ali vede zavajata gledalce in poslušalce;
d. poročevalec uporablja besede ali prijeme, ki kažejo na njegovo pristranskost.«

Če je podatek pretiran, je tudi zavajajoč, četudi namen avtorice ni bil zavajati. Odgovor odgovornega urednika, da avtorica napačne izjave ne bi smela objaviti, je primeren. Odgovorni urednik je tudi že opravil razgovor z uredništvom in ga opozoril, da se napačnih podatkov v poročanje ne vključuje. Zato dodatna priporočila uredništvu niso potrebna.

AVGUST, str. 17: »Zares na desettisoče tovornjakov?«

»Sinoči (op. a.: 23. 8.) sem ob 22. uri poslušal Prvi program Radia Slovenija, oddajo Zrcalo dneva, ki se je začela z vašim prispevkom o Gazi (na 0m 50s). Že ob prvi povedi vašega prispevka mi je vzelo sapo: "Ljudje v Gazi umirajo zaradi lakote in žeje, čeprav na vstopnih točkah čaka na desettisoče tovornjakov s humanitarno pomočjo." /…/ Na spletni strani UNICEF USA je navedba o 3500 tovornjakih na dveh vstopnih točkah do 20. avgusta (22. avgust). Ko ljudje poslušamo poročila, (nekateri) pričakujemo predvsem dejstva. Če so ta komaj verjetna, jih je treba predstaviti prepričljivo, podkrepiti z dodatno razlago. Zato vas lepo prosim, da mi navedete vir

podatka, po možnosti lahko preverljiv, o "desettisočih tovornjakov s humanitarno pomočjo", ki čakajo pred vstopnimi točkami v Gazo. Za odgovor se vam lepo zahvaljujem.« (B. P.)

Odgovorni urednik Radia Prvi **Danijel Poslek**

Kolega Vešligaj je pri poročanju uporabil navedbe Al Jazeere. Ker pa se podatki o številu tovornjakov v različnih medijih in uradnih sporočilih zelo razlikujejo, bomo v uredništvu opravili razpravo o tem, kako povzemati tovrstne navedbe, da ne bo dvoma o njihovi korektnosti.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

V odgovoru je korektno naveden vir, po katerem ste spraševali. V njem je med drugim omenjeno število 22.000 tovornjakov, ki čakajo na meji. So pa seveda še drugi podatki, ki kažejo na to, da je pri navajanju števil potrebna previdnost. Še posebej z vojnih območij, kjer so viri pogosto tudi zavajajoči. Odziv odgovornega urednika pa dokazuje, da se tega zavedajo in so zato v uredništvu že opravili razpravo o natančnejšem in previdnejšem povzemanju navedb.

DECEMBER, str. 17: Prvaki tedna, 8. 12.: »Novinar je javno zavajal in manipuliral z resničnimi dejstvi«

»Novinar Bojan Leskovec je 8. 12. na Prvem programu Radia Slovenija, v oddaji Prvaki tedna, v 48-minutnem pogovoru z novim škofom Evangeličanske cerkve v Republiki Sloveniji, gospodom dr. Aleksandrom Ernišo, ko ga je gostil v studiu:
1. Javno zavajal in manipuliral z resničnimi dejstvi, ko je dvakrat pred vprašanjem spoštovanemu gostu povedal trditev, »da je Rimokatoliška cerkev nasprotovala predlogu Zakona o pomoči pri prostovoljnem končanju življenja«. V resnici pa so pred referendumom v novembru s tiskovno konferenco pred mediji in slovensko javnostjo predstavniki vseh večjih verskih skupnosti (tudi evangeličanske) skupaj podpisali skupno izjavo in se opredelili, da je človeško življenje sveto, da podpirajo zdravniške organizacije, zbornici, združenja, zdravnike in zdravnice, ki z vso zdravniško, strokovno, etično odgovornostjo izpolnjujejo etično odgovornost zdravljenja bolnih, ostarelih, onemoglih … Prispevka MMC-ja in verskih skupnosti ob skupni izjavi /…/
2. Novinar Bojan Leskovec je /…/ sinu, današnjemu gospodu škofu Aleksandru Erniši, izven konteksta predvajal nekaj stavkov njegovega blagopokojnega očeta, škofa Geze Erniše, »o ločenosti verskih skupnosti od države«. /…/ Vsakemu poštenemu človeku je jasno, da je predmetna ločitev demokratična pridobitev dveh pravnih subjektov – države in verskih skupnosti, ki jima potrjuje absolutno avtonomijo pravne, demokratične pluralne družbe. /…/
3. /…/ postavil vprašanje gospodu škofu »kje mašujete…«. Evangeličanski duhovniki, duhovnice, škofje ne mašujejo (kot katoliški), v njihovi cerkveni bogoslužni terminologiji »vodijo Božje službe«. /…/« (D. V.)

Odgovorni urednik Radia Prvi **Danijel Poslek**

V oddaji, ki jo poslušalec navaja, voditelj nikakor ni zavajal s trditvijo in manipuliral, da je »Rimskokatoliška cerkev nasprotovala predlogu Zakona o prostovoljnem končanju življenja«. Njeno nasprotovanje Zakonu je dejstvo, razlogi za takšno, tudi javno večkrat izraženo stališče

so še danes dostopni, tudi prek: https://katoliska-cerkev.si/vprasanja-in-odgovori-o-referendumu-glede-spornega-zakona-o-pomoci-pri-samomoru.
Glede uporabe izraza »kje mašujete« pa menim, da gre za uporabo ljudem bolj razumljivega in v splošnem večkrat uporabljenega izraza. Ta uporaba v ničemer ni zmanjševala ali spreminjala pomena evangeličanskega bogoslužja. Bomo pa s to pripombo seznanili ustvarjalce naših oddaj.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Varuhinja sem pozorno poslušala pogovor z evangeličanskim škofom in naredila prepis delov, nad katerimi se pritožujete.
Vaš prvi očitek se nanaša na del, kjer je voditelj vprašal: »*Nedavno tega smo v Sloveniji odločali na referendumu o pomoči pri prostovoljnem končanju življenja. Tu je slovenska Rimokatoliška cerkev zavzela zelo trdno stališče proti uveljavitvi tega zakona. Kako to vprašanje obravnava vaša cerkev?*«
Škof Aleksander Erniša je odgovoril:
»*Ravno to si jaz želim: da mi znotraj Cerkve pridemo do pogovora. Stališče evangeličanske teologije je zmeraj zagovarjanje življenja, zagovarjanje čim boljše, vrhunske paliativne oskrbe. Tu smo si zagotovo vsi na istem. Vsak človek, verjamem – ali je veren ali ni veren, ali pripada tej Cerkvi ali oni, zagotovo si vsi želimo življenja. Človek je bitje, ki je živo in je tako ustvarjeno, da se bori za življenje. Po drugi strani pa slišimo izkušnje tistih, ki so šli skozi trpljenje. Ljudje smo si različni. Eni zmoremo ali zmorejo malo več, drugi zmorejo malo manj. Zagotovo je treba pri taki stiski človeku stati ob strani. In tukaj vidim Cerkev kot zelo pomembno, da si stojimo ob strani. Boga pa ne vidim kot enega, nekoga, ki bi tako dejanje osebne odločitve obsojal. Zagotovo znotraj naše Cerkve imamo vernike, ki tako in tako razmišljamo. Bo pa treba skozi dialog priti do nekega zaključka.*«
Vaš drugi očitek se nanaša na del, kjer je voditelj škofa vprašal: »*Ko se je v predreferendumski kampanji v le-to zelo aktivno vključila tudi slovenska Rimokatoliška cerkev, so nekateri dejali, da gre za kršitev ustavnega načela, ki govori o ločenosti cerkve in države. Pa prisluhnimo, kaj je o tem dejal vaš oče, g. Geza Erniša, ko je bil v vlogi škofa Evangeličanske cerkve*:
»*Mislim, da ta opcija ločitve cerkve od države ni slaba. Seveda pa to ne sme pomeniti, da so verniki neki drugorazredni državljani. Ne nazadnje vsaka dobra država, vsaka dobra cerkev dela za dobrobit svojih državljanov, ki so istočasno tudi verniki ali neverniki. Vsak človek ima pravico po lastni poti izbirati vero, si izbirati politično opcijo... ne morem pa spoštovati tistih dejanj, ki so naperjena proti sočloveku, pa najsi jih dela kristjan ali jih dela kdor koli drug.*«
Škof Aleksander Erniša je odgovoril, da je zdrava družba tista, ki posluša vse strani, v kateri so spoštovani in cenjeni vsi, ne glede na to, kako razmišljajo.
Prvo vprašanje voditelja ni zavajajoče ali lažno, saj je Rimskokatoliška cerkev glede referendumskega vprašanja zavzela jasno stališče, tako kot tudi vseh šest drugih večjih verskih skupnosti v Sloveniji, ki so v javnosti nastopile s skupno izjavo proti pomoči pri prostovoljnem končanju življenja. Med temi sedmimi verskimi skupnostmi je bila tudi evangeličanska. Zato je bil pogovor z novim škofom Evangeličanske cerkve primeren tudi za vprašanje o tej temi.

Tudi drugi očitek o ločenosti Cerkve od države ne drži. Vprašanje o tem je bilo primerno, saj se je prav med referendumsko kampanjo, pa tudi po njej, ta tema pogosto pojavljala v javnosti. Naloga javnega medija pa je iskanje odgovorov na vprašanja, ki se pojavljajo v javnosti.
Glede tretjega vprašanja je odgovorni urednik zapisal, da bo seznanil vse v uredništvu s točnejšimi izrazi za evangeličansko bogoslužje. Tudi sama menim, da izraz maševati večina poslušalcev razume kot sinonim za bogoslužje. Prav tako evangeličanski škof v odgovoru, v katerem bi lahko podal zelo natančen izraz, ni govoril o tem, da »vodi Božjo službo«, kot ste zapisali, temveč je rekel »bogoslužja začenjam ob 11. uri«.
Menim torej, da novinar v intervjuju s škofom ni prekršil nobenega poklicnega merila ali programskega standarda.

4.2.1.3 Programska shema, pozna najava oddaje v sporedu

APRIL, str. 29: »Kako to, da v sporedu ni objavljena velikonočna sveta maša?«

»Po PPN za leto 2025 ste dolžni slovenskim državljankam in državljanom v nedeljo, 20. aprila, na velikonočno nedeljo, predvajati ob 10. uri velikonočno sveto mašo. V objavljenem sporedu vidimo: ob 10. uri Poročila, ob 10.05 Nedeljsko dopoldne.
Na vseh evropskih javnih radiih vsako nedeljo (za kristjane je vsaka nedelja mala Velika noč, ker slavimo Jezusovo vstajenje in odrešenje), predvajajo nedeljsko bogoslužje /.../.« (D. V.)

V. d. urednika Informativnega programa Radia Prvi **Matjaž Trošt**

Maša je v sporedu vpisana ob nedeljah ob 10.00. https://prvi.rtvslo.si/spored/2025-04-20

ODGOVOR VARUHINJE

Ko ste mi pisali (14. in 18. aprila), v sporedu za 20. april na Prvem res (še) ni bilo nedeljskega bogoslužja. Sedaj je, saj piše: Velikonočna sveta maša: Prenos iz frančiškanske cerkve Marijinega oznanjenja na Tromostovju. Vendar je to precej pozno.

Varuhinja je v. d. urednika Informativnega programa Radia Prvi poslala dodatno vprašanje:

DODATNO VPRAŠANJE VARUHINJE

Prosim za pojasnilo, kdaj je bilo nedeljsko bogoslužje vpisano v spored in kdaj se praviloma oblikuje spored za vnaprej znane (z letnim PPN-jem določene) oddaje, ki niso odvisne od dnevnih sprememb. Je običajno, da takšne oddaje niso vpisane šest dni pred predvajanjem?

V. d. urednika Informativnega programa Radia Prvi **Matjaž Trošt**

Spremembe v sporedu se iz Daleta v Prvi program in MMC izvažajo ročno, v tem primeru je bila rezervacija pripravljena 14. 4., ročni izvoz pa 15. 4. Zelo običajno je, da določene zadeve, deli sporeda niso vpisani prej kot nekaj dni pred samo oddajo, ker za vpis morda (ali pa pogosto) še nimajo vseh potrebnih podatkov. Priprave na prenose trajajo dalj časa in včasih zadnje podrobnosti urejajo le nekaj dni pred dogodkom.

4.2.1.4 Glasbeni izbor in čas predvajanja glasbenih oddaj

Na glasbeni izbor se je nanašalo več mnenj (JULIJ, str. 22: Mnenja o Prvem: Vedno isti glasbeni izvajalci; SEPTEMBER, str. 40: Mnenje o glasbi na Prvem, MAJ, str. 26: »Jugo muzika pred poročili vsako uro«). Navajamo en primer z odgovorom urednika.

JUNIJ, str. 21: »Hrvaška propaganda«

»Absurdno se mi zdi, da se vsak ponedeljek tako zelo reklamira te hrvaške skupine in glasbo. Pa ne samo ob ponedeljkih, ampak na splošno. Ali kdaj poslušate hrvaški nacionalni radio? Imajo oni oddajo o slovenski glasbi? Nikoli! Ali nimamo že dovolj komercialnih postaj, kjer drugega kot južnjaške glasbe ne vrtijo, ali res potrebujemo še na nacionalnem radiu poslušati te zgodbe in reklamo /.../ hrvaških skupin?« (D. R.)

ODGOVOR VARUHINJE

Niste sicer točno navedli, na katerem radijskem programu vas moti preveč hrvaške glasbe. Glede na uro in vsebino predvajane glasbe sklepam, da ste imeli v mislih Prvi program. Seznam predvajane glasbe na Radiu Slovenija je dostopen sedem dni na spletni strani glasbeni SOS za posamezni program. Za Prvi je tukaj: https://prvi.rtvslo.si/sos.

23. junija sem v času med 6. in 10. uro na seznamu Prvega zasledila dve hrvaški skladbi:

7:41 PSIHOMODO POP – JA VOLIM SAMO SEBE, 7:36 JINX – LJETO

Tudi 30. junija sem v jutranjem pasu med 6. in 10. uro zasledila na seznamu dve hrvaški skladbi:

7:35 IVO ROBIĆ, ZDENKA VUČKOVIĆ – MALA DJEVOJČICA (TATA, KUPI MI AUTO),

7:30 TONI KLJAKOVIĆ – SA SUNCEM U OKU

Urednik Uredništva glasbenega in razvedrilnega programa na Radiu Prvi **Matej Jevnišek**

Tukaj se ne smemo omejiti samo na hrvaško glasbo. Na Prvem predvajamo tudi glasbo celotnega Balkana, ampak niti slučajno ne v nenormalnih obsegih.

Kar zadeva ponedeljke, pa imamo v jutranjem programu že nekaj let kratko rubriko Odjuga, v kateri predvajamo dve pesmi, ki sta vezani na naš nekdanji skupni prostor, ampak zgolj kot zanimivost, nič drugega. Prav to, kar ste tudi sami ugotovili. Obe pesmi (včasih pri izbiri dajemo prednost izvajalcu, drugič avtorju, spet tretjič nam je pomembneje kaj drugega) sta pospremljeni s komentarjem, kaj poslušamo in zakaj, tako ju osmislimo in jima damo kontekst. Da bi enormno predvajali hrvaško glasbo, pa absolutno ne drži.

4.2.1.5 Pohvali in mnenje

FEBRUAR, str. 21: Pohvala ustvarjalcem oddaje Čestitke in pozdravi

»Želela bi javno pohvaliti urednico gospo Lucijo Grm in vse sodelavce nedeljske oddaje Čestitke in pozdravi. Že nekaj let zapored naročam voščilo in vsakič znova me nadvse prijetno preseneti izjemna skrbnost priprave oddaje (oblikovanja in branja besedil) in nadvse prijazen kontakt z naročnikom. To je oddaja in ekipa oddaje, ki zares živi s poslušalci. Hvala!« (V. K. V.)

AVGUST, str. 18: Razmislek o programu Radia Prvi

»Sem starejša poslušalka, ki že desetletja zvesto spremlja Radio Prvi. Že kot otrok sem z veseljem poslušala otroške oddaje, kasneje zabavne vsebine, Marjana Kralja in mnoge druge. V času službe me je radio spremljal doma in v avtomobilu, danes pa mi kot upokojenki še vedno pomeni pomemben del vsakdana. Še posebej cenim oddaje, kot so NaPotki, Studio ob 17.00, Svetovalni servis, Kmetijska oddaja, Mnenja poslušalcev, Radio Ga Ga, Slovenska zemlja v pesmi in besedi ter radijske igre. Te oddaje mi dajejo občutek povezanosti, znanja in domačnosti.
V zadnjih letih pa opažam spremembe, ki me kot dolgoletno poslušalko žalostijo. V programu je vse več vsebin, ki povzdigujejo vrednote, ki jih sama ne prepoznavam kot moralne ali uravnotežene. Pogoste so teme o alternativnih oblikah družin, medtem ko se klasična družinska struktura zdi zapostavljena. Prav tako me moti enostransko poročanje, ki daje prednost določenim političnim idejam, migracijam, manjšinam, medtem ko se stiske domačih ljudi pogosto prezrejo. /…/ Z žalostjo ugotavljam, da vse pogosteje poiščem podkast ali oddajo konkurenčnih programov, ki mi ponudi več kakovosti in vsebinske širine. Ob tem pa čutim spoštovanje do peščice novinarjev, ki se še vedno trudijo in ustvarjajo odlične oddaje.« (T. O.)

SEPTEMBER, str. 40: Pohvala Radiu Prvi

»Že nekaj časa nisem poslušala Radia Prvi. Danes ste mi pa prav polepšali jutro in vožnjo do Ljubljane. Poučne vsebine in krasen izbor slovenske glasbe.« (M. S.)

4.2.2 VAL 202

Na Val 202 se je v letu 2025 nanašalo **19** odzivov, kar je nekoliko več kot leto prej, vendar precej manj kot v rekordnih letih 2018, 2021 in 2022. Med vsemi odzivi ni bilo nobene pritožbe na kršitve programskih standardov ali poklicnih meril.

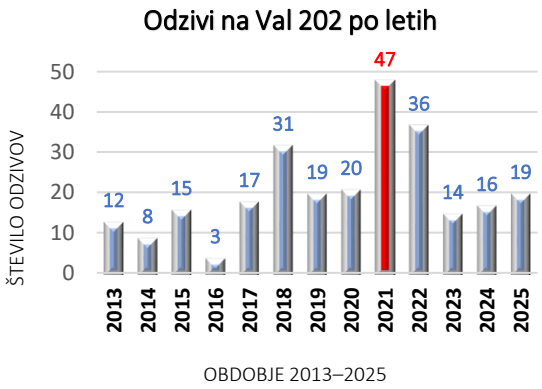

Nekaj poslušalcev je v mnenjih izreklo kritike na račun pristranskosti nekaterih voditeljic in voditeljev v komentarjih političnega dogajanja. Nekaj pripomb se je nanašalo na glasbo. Med njimi je izstopalo vprašanje, po kakšnem merilu je glasbeni urednik za domačo popevko tedna predlagal popevko v hrvaškem jeziku, ki jo poje skupina s tujim imenom.

4.2.2.1 Glasbeni izbor: Je popevka v tujem jeziku res slovenska popevka?

MAJ, str. 26: Popevka tedna: »Kako določijo, katere popevke so domače in katere tuje?

»Zanima me, kako na Valu 202 pri Popevki tedna določijo, katere popevke so domače in katere tuje. V predzadnjem izboru je kot domača skladba zmagala skladba v hrvaškem jeziku, z izvajalcem, ki ima angleško ime. Je to domača skladba? Ko gledam imena izvajalcev, vidim zelo

veliko tujih imen tudi v skupini domače glasbe. Zato predlagam, da Val 202 pripravi koncert izvajalcev, ki imajo slovenska imena in izvajajo pesmi v slovenskem jeziku.« (N. G.)

»Za popevko tedna je Val 202 predlagal skladbo Joker Out Muzika za decu, skladbo slovenskega ansambla v tujem jeziku. Mislil sem, da je eno od poslanstev javne RTV tudi skrb in promocija slovenskega jezika.« (B. C.)

Urednik Glasbenega programa Vala 202 Jernej Sobočan Ivanovič

Skladbe (predloge) za Popevko tedna izbira predvsem Andrej Karoli, v nekaterih primerih pa več članov glasbenega uredništva Vala 202. Glasujejo pa – kot verjetno veste – poslušalke in poslušalci. "Pogoj" za to, da skladba postane predlog za Popevko, je nova in aktualna domača (slovenska) glasbena produkcija (vokalna in/ali instrumentalna), ki si po mnenju avtorja oddaje zasluži pozornost poslušalk in poslušalcev. Kako se izvajalci poimenujejo in v katerem jeziku se izražajo, pa ni pogoj, ki bi vplival na izbor skladb.
Kot urednik Glasbenega programa sem sicer prepričan, da glasba in umetnost ne poznata meja. Pred dnevi smo tudi uspešno izpeljali Festival 202 v ljubljanskih Križankah, na katerem smo v ospredje postavili novi val slovenske glasbe.

DODATNO VPRAŠANJE VARUHINJE

Kaj je merilo, po katerem razvrščate skladbe med domače in tuje – je to domicil, kraj izdaje skladbe ali kaj tretjega?

Urednik Glasbenega programa Vala 202 Jernej Sobočan Ivanovič

Domicil, seveda. V tem konkretnem primeru je šlo za skupino Joker Out, ki jo sestavlja pet glasbenikov iz Slovenije. Torej gre za domačo glasbeno skupino, ki je bila med domačimi predlogi za Popevko tedna.

4.2.2.2 Mnenje

MAJ, str. 27: Mnenja

»Takšno sporočilo spodbuja precedens, da so referendumi nepotrebni«

»Dne 12. 5. 2025 ob 10.16 je novinarka na programu Val 202 na kratko komentirala izid glasovanja na referendumu o "izrednih pokojninah v kulturi". Komentar je bil po mojem mnenju izredno ciničen in je komentiral izid referenduma kot le politično kupčkanje SDS in le zapravljanje denarja. Mislim, da takšno sporočilo očitno osebnega političnega pogleda novinarja ne odraža potrebne strokovnosti in etičnih meril pri vodenju oddaj na javni RTV. Spodbuja že tako nevaren precedens, ki se je odvil v zadnjih tednih, da so referendumi nepotrebni, nezaželeni in naj ljudje ne sodelujejo v demokratičnih procesih v naši državi. Hkrati je to norčevanje iz 400.000 volivcev, ki so šli na referendum, večina plačuje RTV-prispevek in hočeš nočeš so del volilnega telesa, davkoplačevalci in državljani.« (S. Z. G.)

4.2.3 ARS

Na tretji program Radia Slovenija, program ARS, je varuhinja leta 2025 prejela pet odzivov. Skromno število je za ta program značilno že več let, izjema je bilo leto 2022, ko je ena od oddaj Glasovi svetov sprožila kar 17 pritožb. V letu 2025 pritožb na Ars ni bilo, prevladovale so pohvale.

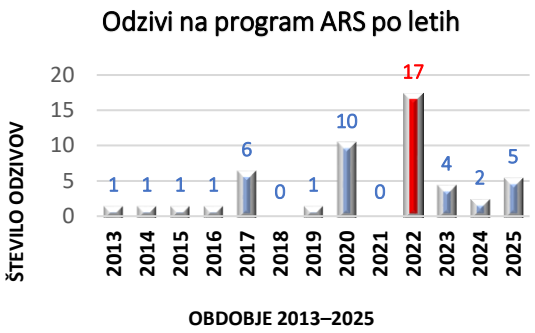

4.2.3.1 Pohvala

APRIL, str. 30: Pohvala programu in še posebej Odprti knjigi na radiu

»Srčno rada bi pohvalila Ars. Kar vse po vrsti. Bi pa izpostavila Odprto knjigo. Pravkar se izteka branje Jančarjevega romana In ljubezen tudi. Izrecno bi se zahvalila g. Lotriču za čudovito branje. Istočasno berem roman in potem z zamikom kakega dne še poslušam. In besedilo ob njegovem branju mnogo bolj doživim. O tem sem se pogovarjala z mnogimi, ki mislijo enako kot jaz. Morda sem po krivici izpostavila samo Odprto knjigo. Ars poslušam ves dan, Jutranjice, ob 8h poezijo in potem vse po vrsti, tudi v avtu./.../ « (B. P.)

4.2.4 RADIO KOPER, RADIO MARIBOR, RADIO SI

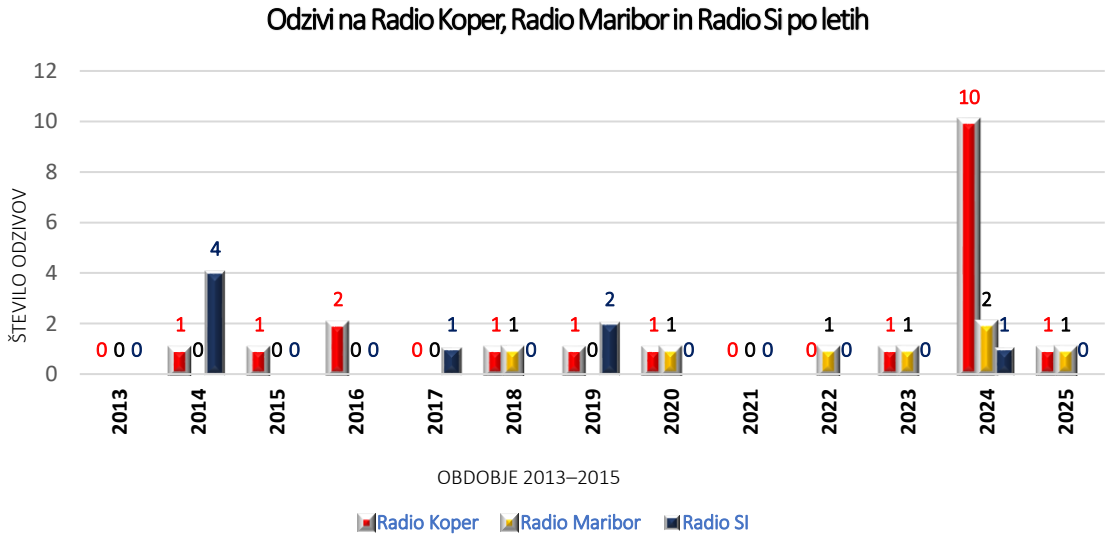

Odzivov na oba regionalna radijska programa in na radijski program za tujo javnost je bilo v letu 2025 komaj za vzorec. Na Radio Koper je varuhinja prejela en odziv v februarju, na Radio Maribor enega v juniju, na Radio Si pa nobenega.

Podobno malo odzivov je bilo na vse tri programe tudi v preteklih letih. Izjema je bilo leto 2024, ko je Radio Koper prejel veliko pohval za predvajanje slovenske glasbe na slovenski kulturni

praznik. Veliko odzivov podpore za njihovo ohranitev pa so vsi trije programi prejeli tudi leta 2023, vendar so bili zabeleženi v poglavju RTV – splošno.

4.2.5 RADIO SPLOŠNO

Na vse radijske programe skupaj je v letu 2025 varuhinja prejela **7** odzivov (leto prej 10). Prevladovala so mnenja o programih in voditeljih ter predvajani glasbi.

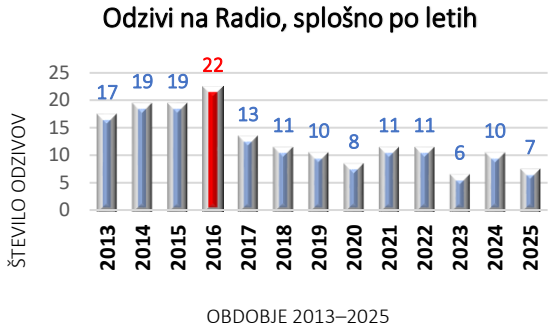

4.2.5.1 Pohvale, mnenja

Na več radijskih programov so poslušalci poslali več mnenj, predvsem pohval: (MAREC, str. 31: Pohvala radijskim programom in vsebinam; JUNIJ, str. 22: Mnenje: Veliko pohval in nekaj kritik). Povzemamo del enega mnenja.

JULIJ, str. 23: Mnenje o vsebinah Radia Si, Radia Prvi in Vala 202

»1. Radio Si – izguba raznolikosti in identitete

/.../. Včasih je bil Radio Si pravo okno v svet, danes pa zveni podobno kot večina drugih. Pogrešam več raznolikosti: italijanske, francoske, britanske in ameriške glasbe. Ta razgibanost vam je nekoč uspela in verjamem, da jo lahko ponovno obudite.

2. Radio Prvi – neuravnoteženost glasov in preveč govora

Opazil sem, da so med voditeljstvom skoraj izključno ženske (jutranji program) – z izjemo ponedeljka, ko oddaje še vodi moški. Želim si več ravnotežja, saj se izmenjava glasov in pristopov pozna tudi pri dinamiki programa. Prav tako bi v popoldanskem delu dneva pričakoval nekoliko manj govora in več sproščene glasbe. Zdi se, da je včasih vsebine preveč – poslušalec si želi tudi oddiha med razlagami. Kljub temu želim posebej pohvaliti voditeljico ***Mojco Delač****, ki s svojo toplino, inteligenco in igrivim načinom vodenja naredi program izredno poslušljiv in prijeten.*

3. Val 202 – prenasičenost s političnimi vsebinami

Val 202 sem nekoč doživljal kot bolj sproščeno, mladostno in glasbeno obarvano postajo. Danes pa je tudi ta postaja preplavljena z govorjenimi vsebinami – skoraj v vseh terminih. Oddaje, kot so Dogodki in odmevi ter Radijski dnevnik, so izrazito politično naravnane in ponavljajo teme, ki jih že obravnava Radio Prvi. Menim, da bi bilo smiselno razmisliti o njihovi ukinitvi na Valu 202. S tem bi naredili prostor za več glasbe, kulturnih vsebin ali življenjskih tem, ki ne obremenjujejo poslušalcev še dodatno z dnevno politično prenasičenostjo.

Moje mnenje je mišljeno kot konstruktiven prispevek k temu, da bo javni radio tudi v prihodnje kakovosten, raznolik in prijazen do vseh profilov poslušalcev. Hvala, ker prisluhnete tudi tistim, ki smo z vami že dolga leta.« (F. K. B.)

4.3 PPE MMC

Število odzivov na MMC narašča od leta 2021, v letu 2025 je bila **rast še posebej izrazita, 49,5-odstotna**. S 416 odzivov v letu 2024 se je v letu 2025 število povzpelo na rekordnih **622 odzivov**. Največ so k visokemu številu in strmi rasti prispevali odzivi na novinarske vsebine, ki so se povečali s 127 na 278 odzivov, nekoliko manj na uporabniške vsebine. Teh je bilo 330, leto prej pa 270.

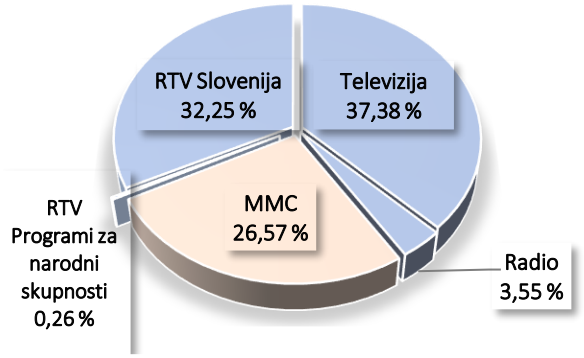

Podoben premik se je v letu 2025 zgodil tudi pri odzivih znotraj MMC-ja. Medtem ko so v preteklosti kar dve tretjini vseh odzivov praviloma predstavljali odzivi na uporabniške vsebine, se je v letu 2025 število odzivov na novinarske vsebine tako povečalo, da so s **44,69 %** zaostajali za odzivi uporabnikov na komentiranje, ki jih je bilo **53,05 %**, le še za šest odstotkov. Delež odzivov na storitve se je še zmanjšal, s 5,29 % na **2,25 %.**

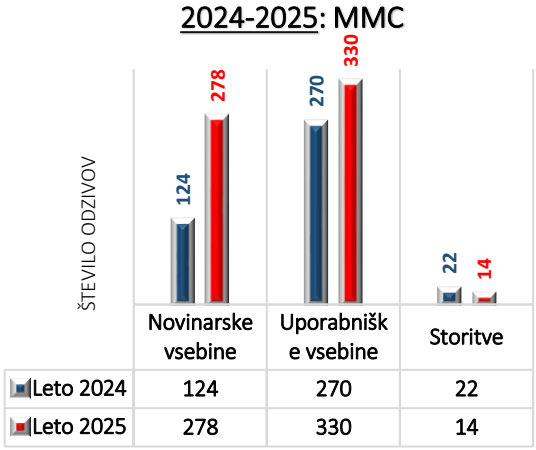

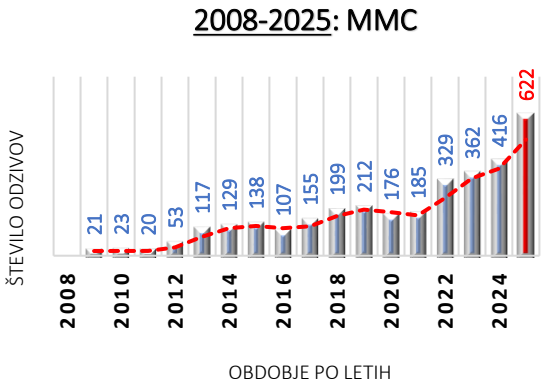

Zaradi večjega števila odzivov se je povečal tudi delež odzivov na MMC med vsemi odzivi. Ta se tretje leto zapored zelo krepi: do leta 2023 se je na MMC nanašala manj kot desetina vseh odzivov, v letu 2024 jih je bilo 16,71 %, v letu 2025 pa kar 26,57 %. S tem se je že močno približal vedno vodilni televiziji in odzivom na celoten RTV.

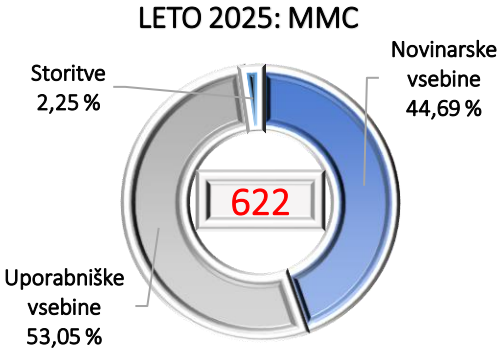

Velike spremembe v letu 2025 kaže tudi primerjava z letom prej: število odzivov na novinarske vsebine se je povečalo za 124 % oziroma več kot podvojilo, na uporabniške vsebine (komentiranje) pa se je povečalo za 22 %.

MMC izvaja tudi podnaslavljanje televizijskih oddaj za gluhe in naglušne. Odzive na to obravnavamo v posebnem poglavju Dostopnost, na str. 191.

4.3.1 NOVINARSKE VSEBINE

Število odzivov na novinarske vsebine se je v letu 2025 več kot podvojilo, s 124 v letu 2024 na kar **278**. Tako velik skok je redek. Redko je tudi, da so odzivi skoraj izključno kritični. Na televizijo, radio in skupne zadeve je bilo v letu 2025 tudi nekaj odstotkov pohval (na posamezna uredništva tudi čez 20 %), na MMC pa jih je bilo zelo malo, nekaj manj kot odstotek.

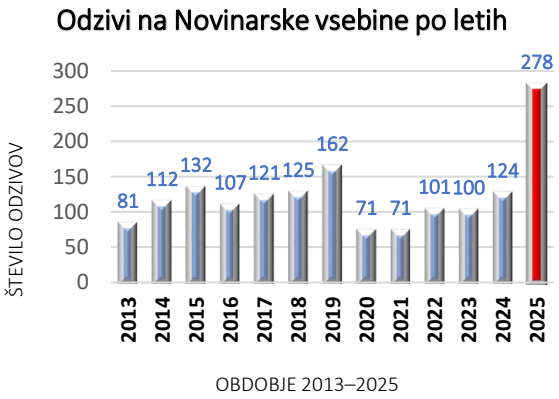

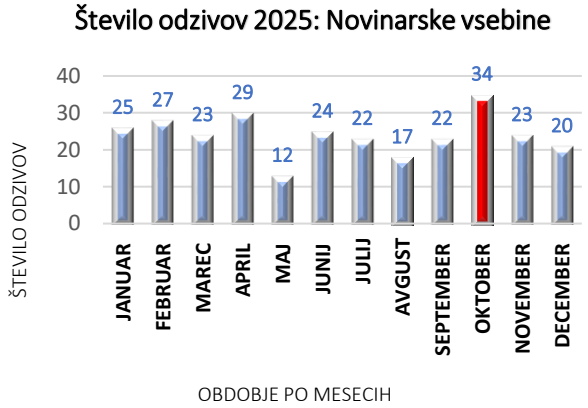

Novinarskim besedilom so bralci očitali predvsem zelo veliko vsebinskih napak ter prepisovanje agencijskih in drugih vsebin brez preverjanja dejstev. Pogost očitek je bil objavljanje nepomembnih vsebin, večinoma iz tujine, ki niso v javnem interesu in so pogosto na meji oglaševanja. Po drugi strani so pogrešali poročanje o dogajanju doma, zlasti v manj odmevnih športih.

S športnega področja so tako med drugim pogrešali poročanje o domačem nogometu, spidveju in rokometu (FEBRUAR, str. 29: »Nikjer niti črke o današnjih evropskih preizkušnjah slovenskih nogometnih klubov«, JULIJ, str. 27: »Zakaj v športni redakciji ne pokrivate speedwaya?«, OKTOBER, str. 23: »O Celjanih pa ne duha ne sluha«), kot nepotrebne (in za povrh z mnogimi napakami) pa so ocenili članke o obrobnih in bolj ali manj promocijskih tekmovanjih v tujini (JUNIJ, str. 28: »Mar so za plačnike prispevka RTVS zanimive samo restavracije?« in DECEMBER, str. 24: Mnenje o zmagi rekordne rezalke ananasa). Največ pa je bilo opozoril na (pre)mnoge napake (MAREC, str. 34: Opozorilo na številne napake v pogovoru s Francisom Fukuyamo, JUNIJ, str. 27: »Le prepisovanje kalnih reklamnih obljub nekega youtuberskega vplivnika« in SEPTEMBER, str. 40: »Ko je celo navadno prepisovanje STA preveč zapleteno opravilo«) in na soglasja za piškotke za ogled fotografij in posnetkov z družbenih omrežij (FEBRUAR, str. 26: »Očitno je možno vgraditi viden posnetek z drugih omrežij brez potrjevanja zunanjih piškotov in vtičnikov«). Ena pripomba pa se je nanašala na iskalnik kolumen: DECEMBER, str. 22: Kako najti kolumne? V nadaljevanju navajamo še nekaj tehtnejših odzivov.

4.3.1.1 Preveč, premalo: poročanje o kanalu C0, slovenskih ligaških športih, Dončiću …

FEBRUAR, str. 27: »Zakaj tako poniževalen odnos do slovenskega klubskega nogometa?«

»/…/ Zakaj tako poniževalen odnos do slovenskega klubskega nogometa, ki je šport številka 1 tako v Sloveniji kakor tudi globalno? V Sloveniji ima tudi največ registriranih otrok, ki se ukvarjajo s tem športom! /…/ O košarki oz. Dončiću pet objav, skoki, vse je pred nogometom, ki ga najdemo čisto na koncu strani! Prvič v zgodovini imamo Slovenci kar dva predstavnika v evropskih skupinskih delih, kar je izjemen uspeh, vi pa se obnašate, kot da gre za neko nepomembno novico. /…/« (M.)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik**

Hvala za vaše mnenje. O nogometu na naši spletni strani poročamo redno, izčrpno in poglobljeno.

Dogajanje v povezavi s presenetljivim prestopom Dončića je bilo res izredna novica, ki je pretresla športni svet, ne le v Sloveniji in ZDA, temveč tudi širše. Seveda smo temu primerno novinarsko obdelali vse možne vidike, zato je bilo v nedeljo objavljenih veliko novic. Pričakovati je, da bo tako še kak dan, potem pa se bodo zadeve umirile.

Naš portal je novičarski, kar pomeni, da je v ospredju dnevno dogajanje, kar odražajo tudi objave novic to nedeljo. O nogometu smo poročali tudi včeraj, redno pripravljamo tudi preglede domačih lig, tujih lig in pregled udejstvovanja slovenskih nogometašev v tujih ligah.

Včerajšnji nogometni novici: https://www.rtvslo.si/sport/nogomet/prva-liga/olimpija-igraje-in-tudi-z-golom-novinca-tamma-odpravila-primorje/735323
https://www.rtvslo.si/sport/nogomet/anglesko-nogometno-prvenstvo/topnicarji-s-petardo-odpihnili-manchester-city-iz-londona/735338.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

/…/ **Menim, da je MMC umestil novice o prestopu Dončića primerno, upoštevaje vsa uredniška merila, pa tudi Zakon o RTV Slovenija, Programske standarde in Poklicna merila RTV Slovenija**.

Eno od meril ste zapisali že sami, ko ste navedli, da je klubski nogomet številka 1 v Sloveniji in globalno. Večja medijska pozornost športom, ki so bolj priljubljeni in tudi finančno močnejši, je dejansko odmik od temeljnega poslanstva novinarstva – da obvešča o vsem pomembnem dogajanju in da s poročanjem o športu spodbuja vse športne panoge, ne samo najpopularnejših. Tudi Programski standardi RTV Slovenija navajajo, da so programske vsebine »namenjene in dostopne vsem družbenim skupinam pod enakimi pogoji in nikogar ne izključujejo«. Torej je tudi večja pozornost nogometu zgolj po tem merilu nepoštena do drugih športov. Vendar to pri uredniškem odločanju o količini in mestu poročanja o enem športu ni edino merilo. Pomembno merilo je tudi pomen določenega športa ali športnika za državo, športno skupnost ali drugi del družbe. Pomen Luke Dončića za Slovenijo je velik, zanimanje za vse njegovo delo izjemno. Če MMC včeraj ne bi posvetil dogajanju in ozadjem glede njegovega prestopa toliko prostora in pozornosti, bi bralci informacije iskali pri drugih medijih. Naloga javnega medija pa je ponuditi vse informacije, ki jih bralci v danem trenutku potrebujejo ali želijo. /…/

APRIL, str. 33: »Molk RTV SLO o neustavnih početjih župana«

»/…/ na spletni strani MMC že več tednov ni zaslediti novice (od 20. 3. 2025, ko je bila izdana odločba), da je župan Ljubljane namerno kršil ustavne pravice večjega števila svojih občanov. Poročali so ostali mediji: /…/ Javna RTV pa verjetno čaka današnjo konferenco, kjer bo župan upravičeval svoje neustavno početje. Čakanje, da se kršitelj in hkrati politična osebnost oz. župan glavnega mesta Slovenije prvi opredeli o odločbi sodišča, torej da se mu dovoli, da sam vodi oblikovanje javnega mnenja namesto ustavnega sodišča, je nedopustno! Sam sem izvedel prek članka na /…/ Zakaj RTV SLO molči o tem toliko časa? /…/ (K. K.)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik**

O omenjeni tematiki smo poročali 15. in 18. aprila. Dogajanje v povezavi z gradnjo kanala C0 pa ves čas spremljamo in o njem redno poročamo.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Iz povezav, ki ste jih priložili, je razvidno, da je komercialna televizija o odločbi ustavnega sodišča poročala 14. 4., dva druga medija pa 10. 4. Iz vašega dopisa ni razvidno, da bi kateri medij poročal o razsodbi ustavnega sodišča prej. Četudi je bila izdana 20. marca, je bila, če sklepam po objavah v medijih, javno dostopna šele 10. aprila, ko sta o tem poročala prva dva medija.
MMC je o tem poročal 15. aprila, prav tako TV Slovenija. Povezava je tukaj.
MMC je o ustavni presoji odloka o kategorizaciji občinskih cest, kar je povezano z dovoljenji za gradnjo kanala C0, poročal tudi 18. aprila.
Iz navedenega izhaja, da **sta MMC in TV Slovenija o tem poročala samo en dan po komercialni televiziji in pet dni po prvih dveh medijih**. Govorimo torej lahko samo o dnevu, ne pa o tednih zamika. Dan zamika pa je v tem primeru upravičen, ker je TV Slovenija (in za njim MMC) o tem poročala skladno s Programskimi standardi RTV Slovenija: temeljito, celovito in z odzivi vseh pomembnih sogovornikov: ljubljanskega župana, odvetnika pritožnikov ter s strokovnim komentarjem upravnega pravnika.
O kanalu C0 je MMC poročal tudi v povezavi z zaslišanji pri preiskovalni komisiji.
Od 4. marca do 13. maja je bilo na spletni strani MMC-ja o kanalu C0 objavljenih deset člankov.

OKTOBER, str. 22: »Predlagam, da rezultate v 2. košarkarski ligi spet prikažete«

»Pri ogledu športnih strani teleteksta sem opazil, da ni več rezultatov 2. SLO lige v košarki, kar me preseneča. V nogometu so novice in rezultati vseh lig, in sicer 1., 2. in 3. lige, vse Italijanske itd. Zanima me, zakaj je ta sprememba vpeljana, in predlagam, da rezultate v 2. košarkarski ligi spet prikažete.« (V. Š.)

Urednik Športa na MMC-ju **Robert Kaurin**

Z novo sezono smo se zaradi krčenja strani na teletekstu, ki je posledica zmanjšanja našega kadra in manjšega zanimanja uporabnikov, uredniško odločili, da ukinemo rezultate druge košarkarske lige in tretje nogometne lige. Vaša pritožba glede ukinitve druge košarkarske lige je bila edina do zdaj.

DODATNI VPRAŠANJI VARUHINJE ODGOVORNI UREDNICI UREDNIŠTVA ZA NOVE MEDIJE

1. Za koliko in zakaj se je zmanjšalo število kadrov v športni redakciji (ali gre za posledico krčenja kadra v uredništvu nasploh)?
2. Kakšen je padec zanimanja uporabnikov (koliko uporabnikov je spremljalo športne vsebine na teletekstu npr. v letu 2024 in koliko letos oziroma kaj kažejo drugi relevantni podatki)?

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik**

Uredniška odločitev je bila, da zaradi obilice športnih dogodkov pozornost preusmerimo v druge športne vsebine, predvsem na spletu. Na teletekstu sicer ni mogoče meriti števila uporabnikov po tematikah, temveč le skupno število. Dejstvo je, da se možnosti za dostopanje do teleteksta na pametnih televizijah z novimi tehnologijami in paketi zmanjšujejo oz. jih ni.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOMA

Dejstvo je, da ste bralci teleteksta po novem prikrajšani za izide tekem dveh slovenskih lig. Preverila sem, ali so izidi objavljeni vsaj na portalu rtvslo.si, pa tudi tam niso. Zato sem ponovno vprašala za pojasnilo odgovorno urednico, ali so jih ukinili tudi tam. Odgovorila je:
»Izidi so se s TTX-a preslikavali na splet. Z ukinitvijo objave na TTX-u se je končalo tudi preslikavanje izidov na spletno stran.«
Po vseh teh odgovorih varuhinja **menim, da ste bralci teleteksta in MMC-ja po novem prikrajšani za izide dveh slovenskih lig – druge košarkarske in tretje nogometne lige.** /…/
Uredništvo za nove medije ni edini medij RTV Slovenija, zdi pa se mi najprimernejši (vsaj) za sporočanje izidov športnih tekmovanj na nižjih ravneh, kot sta 2. košarkarska in 3. nogometna liga in morda še katero primerljivo tekmovanje, prepoznano kot družbeno pomembno.
Zato **priporočam uredništvu razmislek o vnovičnem objavljanju izidov nižjih ravni tekmovanj na teletekstu in MMC-ju /…/**.

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Uredništva za nove medije **Ksenje Tratnik** na priporočilo varuhinje

Rezultate 2. nogometne lige objavljamo, za rezultate 2. lige v košarki pa smo sredi izvedbenega procesa v sodelovanju s KZS-jem.

4.3.1.2 Nepristranskost, resničnost, celovitost: članek o vojni na Bližnjem vzhodu

FEBRUAR, str.21: Očitki o kršenju načel resničnosti, nepristranskosti in celovitosti informacij

»/…/ Boris Vasev v intervjuju s palestinskim predavateljem na univerzi Birzeit Abdaldžavadom Omarjem z dne 5. 2. z naslovom "Resnična rešitev bi pomenila konec ideje judovske države na ruševinah palestinskih življenj". V intervjuju novinar omenja genocid (Izraela nad Palestinci), ko sogovorniku postavi vprašanje: ***Ali lahko izkušnja genocida pomaga doseči te spremembe?*** *Iz vprašanja sledi zaključek, kot da Izrael nad Palestinci v Gazi izvaja genocid, toda do zdaj ni nobeno mednarodno sodišče prišlo do te ugotovitve. Naj spomnim, da je Mednarodno kazensko sodišče novembra lani izdalo nalog za aretacijo izraelskega premierja Benjamina Netanjahuja*

in obrambnega ministra Joava Galanta, pri čemer pa nista osumljena za genocid, pač pa za vojne zločine in zločine proti človeštvu. Vsekakor gre tudi v tem primeru za sum hudega zločina, vendar je to drugo kaznivo dejanje. Uporaba kaznivega dejanja "genocid" zaradi tega ni v skladu z načelom resničnosti, nepristranskosti in celovitosti informacij.

/…/ ne poda celovite informacije o začetku te vojne. Tako pod fotografijo zapiše: "Prizor obsežnega uničenja v Gazi, ki je posledica izraelskega bombardiranja od oktobra 2023 ***po vdoru palestinskih oboroženih skupin na jug Izraela.****" Do zdaj najhujši teroristični napad na izraelske državljane vse od ustanovitve Izraela, v katerem je več tisoč pripadnikov palestinskega terorističnega gibanja Hamas (Evropska unija uradno šteje to organizacijo za teroristično) ob vdoru na ozemlje Izraela 7. oktobra 2023 pobilo okoli 1180 ljudi (od tega 797 civilistov, od tega 36 otrok), 251 ljudi (spet večinoma civilistov) pa zajelo in vzelo za talce, je novinar omenil zgolj kot* ***"vdor palestinskih oboroženih skupin na jug Izraela".***

Pod drugo fotografijo je novinar zapisal: ***"Potem ko so sionistične milice leta 1948 pregnale 750.000 Palestincev z ozemlja, na katerem je nato nastal Izrael****, je ta po letu 1967 in okupaciji preostanka Palestine, ki še traja, to ozemlje sistematično naseljeval z naseljenci, ki so oboroženi in tako kot izraelska vojska napadajo Palestince." Novinar zavaja z navedbo glede pregona 750 tisoč Palestincev in zamolči zgodovinski kontekst. 750 tisoč Palestincev (tedaj so se imenovali Arabci) je v vojni med Judi in Arabci leta 1948 res zapustilo domove (del jih je bilo pregnanih, del jih je odšel sam), pri čemer jih je večina zapustila domove po 14. maju 1948, ko je bila ustanovljena država Izrael. Navedba o tem, da naj bi "sionistične milice pregnale 750 tisoč Palestincev z ozemlja, na katerem je nato nastal Izrael", je torej napačna. Večina jih je zapustila domove (sami ali pregnani) po ustanovitvi Izraela. /…/*

Glede na vse zapisano ugotavljam, da novinar v tem intervjuju ni ravnal v skladu z načelom resničnosti, nepristranskosti in celovitosti informacij. Kršil je tudi Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV ter Programske standarde. /…/« (N. G.)

Vodja zunanjepolitične sekcije MMC RTV SLO Gregor Valenčič

Uporaba izraza genocid za označevanje izraelskih dejanj v Gazi je omejena na avtorske prispevke, v novičarskem poročanju se tega izraza – razen v primerih navajanja – ne uporablja. Novinar Vasev to uporabo utemelji na širokem konsenzu relevantnih strokovnjakov na področju genocidov, tako izraelskih kot mednarodnih (več sto strokovnjakov s celega sveta), in mednarodnih organizacij. Da Izrael v Gazi izvaja genocid oziroma genocidna dejanja, so tako že ugotovile priznane organizacije za zaščito človekovih pravic in humanitarne organizacije, kot so Amnesty International, Human Rights Watch in Zdravniki brez meja. Uporaba izraza genocid tako ni marginalna ali zavajajoča – ne glede na še trajajoč sodni postopek na Meddržavnem sodišču – ampak široko uveljavljena in odraža konsenz glede dejanskih razmer v Gazi.

Novinar Boris Vasev

Da so bili Palestinci s svojih domov v času okoli leta 1948 pregnani in niso odšli prostovoljno, trdijo tako palestinski kot izraelski zgodovinarji. Med slednjimi sta najvidnejša Ilan Pappe in Benny Morris iz vrst t. i. novih izraelskih zgodovinarjev. Palestinci so bili bodisi pregnani neposredno bodisi so pobegnili v strahu pred pokoli, ki so jih z namenom ustrahovanja izvajale

sionistične milice. V obeh primerih gre za pregon ljudi, saj pobega v takšnih razmerah ne moremo označiti za prostovoljni odhod. Da so bili Palestinci pregnani, med drugim dokazuje dejstvo, da jim Izrael nikoli ni dovolil vrnitve. Tudi posebna poročevalka ZN-a za stanje človekovih pravic na palestinskih ozemljih, zasedenih od leta 1967, Francesca Albanese govori o pregonu več kot 750.000 Palestincev v času t. i. nakbe, katastrofe Palestincev ob nastanku Izraela. V pomoč: https://www.aljazeera.com/news/2022/5/15/nakba-mapping-palestinian-villages-destroyed-by-israel-in-1948, https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/10/un-expert-warns-new-instance-mass-ethnic-cleansing-palestinians-calls.
Vdor palestinskih oboroženih skupin na jug Izrael je faktičen opis takratnega dogodka.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Glede uporabe izraza genocid drži, da pravno formalno še nobeno mednarodno sodišče dejanja Izraela v Gazi še ni potrdilo kot genocid. Drži pa tudi, da ta dejanja tako opredeljujejo številne nevladne organizacije in da je bilo veliko pobud, med njimi papeževa, da mednarodne pravne ustanove preverijo, ali gre v Gazi za genocid. Tako je dejanja v poročilu opredelila tudi posebna poročevalka Združenih narodov o okupiranih palestinskih območjih Francesca Albanese, tu. Izraz genocid uporablja tudi veliko drugih novinarjev, praviloma sicer v kontekstu in v opisni obliki, ne kot mednarodnopravno potrjeno dejanje. Tudi v besedilu, na katero ste se odzvali, je novinar izraz genocid uporabil v opisni obliki, kot družbenopolitične posledice dejanj. Zato menim, da v tem primeru **ni šlo za kršitev načel resničnosti, nepristranskosti in celovitosti informacij**.

Do odmika od načel resničnosti, nepristranskosti in celovitosti pa je prišlo pri zapisu "Prizor obsežnega uničenja v Gazi, ki je posledica izraelskega bombardiranja od oktobra 2023 **po vdoru palestinskih oboroženih skupin na jug Izraela**". Ta napad je splošno priznan kot teroristično dejanje in je označevanje tega dejanja samo kot »vdor« v nasprotju s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija v točkah
1.1. (natančnost), ki navaja: »Sporočilo mora ustrezati dejstvom in ne sme biti zavajajoče ali neresnično/…/;
1.2 (nepristranskost), ki navaja: »/…/ Sporočilo ne sme zavajati poslušalcev in gledalcev. /…/ Uravnoteženo je treba sporočati ali predstavljati bistvena dejstva in stališča ter ohranjati nepristransko in etično razmerje do vseh oseb, ustanov, tem in dogodkov./…/ Izogniti se je treba vsemu, kar lahko spodbudi upravičeno domnevo, da je novinar ali javni zavod pristranski ali pod vplivom neke skupine za pritisk /…/«;
1.8. (pravičnost), ki med drugim navaja: »/…/ Nobeno poročilo ali programska vsebina nista poštena, če: /…/ nevede ali vede zavajata gledalce in poslušalce; poročevalec uporablja besede ali prijeme, ki kažejo na njegovo pristranskost.«
Zapis je sicer uporabljen samo v podpisu pod fotografijo in ima v besedilu majhen pomen, zato ga ne moremo šteti kot hudo kršitev, temveč le kot manjši odmik od poklicnih meril in načel novinarske etike.

Pri zapisu pod fotografijo »Potem ko so sionistične milice leta 1948 pregnale 750.000 Palestincev z ozemlja, na katerem je nato nastal Izrael /.../« **gre v prvem delu res za preveč posplošeno in premalo pojasnjeno povezavo med vzrokom in posledico**, vendar to ni glavni fokus podpisa, niti besedila. Fotografija deluje predvsem kot ilustracije vsebine, o kateri je govoril intervjuvanec, težišče pogovora pa so zdajšnje razmere in odnosi v Gazi in na širšem območju, ne pa leto 1948. Zato ta podpis za povprečnega bralca nima velike teže glede dogajanja leta 1948, niti za tiste, ki ob hitrem branju preberejo samo naslov, uvod, mednaslove in podpise pod fotografijami. Prav zaradi takšnega hitrega branja morajo biti tudi podpisi pod fotografijami natančni, resnični in celoviti, vendar moramo pomen doslednega spoštovanja teh načel presojati tudi v kontekstu celotnega besedila, ki se tudi v naslovu, podnaslovu, mednaslovih in podpisih pod fotografijami nanaša na aktualno dogajanje. Zato **menim, da v tem primeru ne moremo govoriti o kršitvah poklicnih meril ali programskih standardov**.

JUNIJ, str. 23: »Ne moremo razumeti objave demantija na trditve, ki jih sploh niste objavili«

»Z zanimanjem smo danes prebrali prispevek Ministrstvo za delo zavrača "netočne in zavajajoče" navedbe o pokojninski reformi, v katerem so povzeti ugovori s strani MDDSZEM na naše navedbe. Še bolj zanimiva nam je uredniška odločitev, da se objavi demanti brez objave o naših navedbah, ki smo jih posredovali v sporočilu za javnost v petek, 30. 5. 2025. /.../
Glede na to, da se bomo v prihodnje odzvali na demanti (ki vsebinsko v ničemer ne izpodbija naših trditev, temveč jih samo presoja kot zavajajoče) z dodatnimi izračuni, pričakujemo, da boste v uredniško presojo vključili tudi dejstvo, da ste današnji demanti nekritično objavili brez dejanskih naših prvotnih navedb, in tudi dejstvo, da razen pavšalnih navedb ministrstva o zasledovanju blaginje (kar naši izračuni kažejo, da absolutno ne drži), in ponavljanj pavšalnih navedb o reformi resnejše vsebinske analize sploh ni bila deležna, četudi bo (ponovno sodeč po izračunih) znatno poslabšala položaj vseh današnjih in bodočih upokojencev, vključno za našimi in vašimi starši, brati, sestrami in otroki.« (Konferenca sindikatov zavarovalništva Slovenije)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik**

O pokojninski reformi pogosto poročamo, stališča sindikatov, tudi sindikata zavarovalništva, in drugih deležnikov so bila večkrat predstavljena.
V navedenem prispevku so bila navedena dejansko njihova stališča, skupaj s stališčem ministrstva.
30. 5. smo na spletni strani objavili novico https://www.rtvslo.si/slovenija/preberite-tudi/sindikati-in-nevladniki-zacenjajo-aktivnosti-za-referendum-o-pokojninski-reformi/747505, tudi konferenca sindikatov zavarovalništva je del te koalicije. To je bila novica, ki je bila objavljena po sestanku sindikatov in vlade. Omenjeni članek https://www.sta.si/3432158/v-konferenci-sindikatov-zavarovalnistva-slovenije-kriticni-do-predloga-pokojninske-reforme je bil objavljen zjutraj kot napovedni članek na STA-ju. Napovedi sestankov ali dogodkov napišemo po uredniški presoji, zaradi obilice dela je težko, da bi v novico o sestanku deležnikov vključevali še informacije o aktivnostih pred sestankom. Sploh, ker gre za temo, ki je še vedno v središču pozornosti in je predmet različnih stališč. Narava spletnega

novinarstva ne dopušča, da bi v vsak prispevek vključili vsa stališča. To storimo takrat, ko pripravimo pregledno novico.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Pregledala sem članek. V njem je tudi zelo jasna povezava na članek, v katerem Delavska koalicija pojasnjuje stališča, zaradi katerih nasprotuje zakonu.
V nobenem članku pa ni povzetkov izračunov Konfederacije sindikatov zavarovalništva Slovenije. Kljub večkratnemu poročanju o pokojninski reformi je uredništvo bralcem navedlo veliko stališč in nekaj podatkov, po nepotrebnem pa jih je prikrajšalo za bistvene podatke – izračune, na katerih je temeljilo nasprotovanje pokojninski reformi.
To pomeni **odmik od Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija v točki 1.8 (Pravičnost)**, ki med drugim navaja:
»/.../ Nobeno poročilo ali programska vsebina nista poštena, če:
ne vsebujeta vseh poglavitnih dejstev;
vsebujeta nepomembne podatke na račun najpomembnejših dejstev; nevede ali vede zavajata gledalce in poslušalce /.../«
Navedeno besedilo pa tudi nobeno od besedil, ki jih je MMC objavil v zadnjem času o pokojninski reformi, ni navajalo izračunov, ki pomenijo poglavitna dejstva.
Zato sem uredništvu poslala **priporočilo, da ne izpušča objave dejstev, ki so pomembna za celovito in pošteno predstavitev tematike**.

NOVEMBER, str. 31: Dezinformacija novinarke v intervjuju s kulturno ministrico Asto Vrečko, 3. 11.

»/.../ Novinarka Taja Lesjak Šilak je med drugim postavila ministrici tudi naslednje vprašanje: »Še eno vprašanje glede RTV-orkestrov. Slovenija je ena redkih držav, ki je sploh še ohranila Simfonični orkester in Big band RTV Slovenija. V javnosti se pojavljajo mnenja, da bi moralo financiranje teh orkestrov prevzeti ministrstvo za kulturo. Kakšno je vaše mnenje glede tega?« V tem vprašanju je podala trditev, ki ne drži, gre za popolno dezinformacijo oziroma pa domače laž. Dejstvo je, da imajo javne radijske in/ali televizijske postaje še vedno orkestre. Vedno simfonične, poleg njih pa običajno še druge. Med državami zahodne in centralne Evrope ter bližnjimi državami jih nima le RT Črna gora! V prilogi podajam seznam, ki ga je pod mojo objavo na FB podala predsednica Sindikata kulturnih in umetniških delavcev RTV Sofija Ristič. Seveda je problem že v tem, da se z ministrico za kulturo pogovarja oseba, ki ne pozna splošno znanih dejstev, da so ravno orkestri javnih RTV pomembni, ker običajno skrbijo za promocijo domačih avtorjev in poustvarjalcev. Še huje pa je, da svojega vedenja niti ne preveri, kar je sedaj ob umetni inteligenci vendarle dano vsakemu. /.../
Seveda se pojavi vprašanje, kako se je tak intervju lahko pojavil v objavi na MMC. Kajti zaradi takšnega kršenja osnovnih pravil bi moral v objavo poseči urednik. Se zdi, da tudi urednik in odgovorni urednik MMC ne poznata dejstva, da imajo praktično vse javne RTV vsaj simfonični orkester. /.../« (I. K.)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik**

Napako smo opazili naknadno in jo 10. novembra tudi popravili, skupaj s pojasnilom o popravku. https://www.rtvslo.si/kultura/intervju/asta-vrecko-zelim-si-da-bi-ob-uspehih-umetnikov-cutili-isti-ponos-kot-ob-sportnih-dosezkih/762178.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILI

Članek ne vsebuje več napačne trditve. Toda bralci so bili sedem dni izpostavljeni napačni trditvi novinarke, daleč največ bralcev pa prebere članek prav prve dni. Zato sem odgovorni urednici poslala naslednje **ugotovitve:** /…/

Trditev, da je Slovenija ena redkih držav, ki je sploh še ohranila simfonični orkester v sklopu javne RTV, ni majhna ali nepomembna napaka, temveč **je večja vsebinska napaka. Kot je razvidno s seznama pritožnika, imajo simfonične orkestre skoraj vse javne RTV-ustanove v Evropi. Trditev je bila torej popolnoma napačna, nepreverjena in tudi zavajajoča. Zato je bila v nasprotju s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija v več točkah:**

1.1 **Natančnost**: »Sporočilo mora ustrezati dejstvom in ne sme biti zavajajoče ali neresnično. Novinarji morajo pozorno zbirati podatke, jih skrbno preverjati /…/«

1.2 **Preverjanje dejstev**: »Novinarji in uredniki RTV Slovenija morajo spoštovati temeljno profesionalno pravilo, da je treba vse podatke pred objavo preveriti. /…./«

1.4 **Verodostojnost**: »V demokratični družbi je verodostojnost temeljna značilnost javnega radijskega in televizijskega servisa. /…/ Poročila morajo poslušalcem in gledalcem ponuditi dovolj vsestranskih informacij o nekem dogodku ali temi /…/«

1.8 **Pravičnost**: »/…/

Nobeno poročilo ali programska vsebina nista poštena, če:

a. ne vsebujeta vseh poglavitnih dejstev; /…/

c. nevede ali vede zavajata gledalce in poslušalce/…/«

Navedena napačna trditev v vprašanju pomeni tudi nespoštovanje Programskih standardov v delih:

II. 3., ki navaja, da »**programske vsebine** in storitve **dosegajo in postavljajo najvišje** tehnične, tehnološke, **vsebinske** in estetske **standarde**«;

III., ki za delovanje v interesu javnosti programskim ustvarjalcem nalagajo »**negovanje novinarske verodostojnosti in odgovornosti z doslednim upoštevanjem poklicnih in etičnih standardov, predvsem načel resnicoljubnosti** /…/«;

IV.: »/…/ **Bistvene zaveze programskih ustvarjalcev**, ki so podrobno opredeljene in opisane v pravilniku o poklicnih in etičnih standardih RTV Slovenija, **so: natančnost**, nepristranskost, celovitost, **poštenost in jezikovna dovršenost v sporočanju dejstev** /…/«

Zato **priporočam razpravo o navedenih točkah poklicnih meril in programskih standardov z avtorico kot tudi z dnevno urednico ali urednikom, ki je napako spregledal(a)**.

Ker se v člankih Uredništva za nove medije zadnje mesece večkrat pojavijo – sicer manjše – napake, **predlagam tudi razpravo s celotnim uredništvom o natančnosti in preverjanju dejstev, saj sta to pomembna gradnika verodostojnosti uredništva in zaupanja javnosti v javni medij**.

Glede na večje število napak **ponovno priporočam tudi razmislek o tem, ali je mogoče te napake večinoma odpraviti s skrbnejšim delom vseh avtorjev** ali pa je morda nujno **okrepiti redaktorsko oziroma uredniško prebiranje** novinarskih besedil.

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Uredništva za nove medije **Ksenje Tratnik** na priporočila varuhinje

Hvala za priporočila, pogovori potekajo dnevno in tedensko na uredniških sestankih. /…/ Naši novinarji, uredniki, lektorji in ostali zaposleni so dnevno izjemno obremenjeni, da delamo dobro, pa kažejo med drugim merljivi rezultati o branosti naših vsebin. Nenamerne napake se dogajajo in se tudi bodo, se pa trudimo, da bi jih bilo čim manj in da bi nam jih uspelo zaznati še pred objavo. Kot dragocena se je izkazala funkcija 'prijavi napako', ki je namenjena pripombam uporabnikov, ki nam lahko hitreje pomagajo odpraviti morebitne napake.

4.3.1.3 Referendum: Zakon o pomoči pri prostovoljnem končanju življenja

NOVEMBER, str. 27: Referendum: »Sem zaskrbljen zaradi pomanjkanja informacij«

»/…/ Od 21. 10. 2025, ko so se začela referendumska opravila, je bilo na spletnem portalu MMC, ki ga ureja RTV SLO, vse skupaj objavljenih 12 člankov pod to rubriko:
- 7 povsem tehničnih člankov, ki se ne ukvarjajo s samo vsebino referendumskega vprašanja,
- 1 članek iz javne raziskave, ki jo je naročila konkurenčna zasebna televizija,
- 3 članki o obtoževanju glede širjenja neresnic s strani Cerkve zaradi izražanja svojih stališč
- 1 članek o stališčih Škofovske konference.
Vsi članki so pisani izrazito nepovezovalno, brez soočenja mnenj, brez jasnih odgovorov. Pri tem poudarjam, da se je že pri prvem referendumu (ki je bil izpeljan skupaj še z drugimi referendumskimi vprašanji) temo obravnavalo izrazito nepoglobljeno, pavšalno, s poudarkom na političnih prepričanjih in laičnih mnenjih. /…/ Od javnega medija pričakujem, da bo do tako pomembnega referenduma pristopil pravočasno in odgovorno z vsakodnevnimi prispevki in poglobljenimi vsebinami. Tema ni lahka, tema ni enoznačna, ni politična. /…/« (**K. K.**)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik**

Kot je razvidno iz odziva, je bralec članke prešteval 11. novembra. Glavnina dogajanja je – kot običajno pred vsakim referendumom – teden pred referendumsko odločitvijo. Poročamo o vsem, kar je relevantno (izjave, novinarske konference), pripravili smo pregledni članek z argumenti za in proti, spremljali bomo tudi obe soočenji (radijsko in televizijsko).

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

V dnevih po vašem dopisu je bilo v vseh medijih RTV Slovenija, tudi na MMC-ju, več oddaj, prispevkov in člankov, namenjenih tej temi. MMC je v posebni rubriki Referendum o pomoči pri končanju življenja do referenduma objavil 36 člankov, osem pa na dan referenduma in po njem. V člankih ter radijskih in televizijskih prispevkih in soočenjih so svoja stališča predstavili tudi zdravniki, osebe, ki se ukvarjajo z umirajočimi in s paliativo ter številni drugi. Menim torej, da

so vse enote RTV Slovenija (TV, radio in MMC) glede na zakonske določbe dovolj obveščale o vsebini referenduma in o stališčih zagovornikov in nasprotnikov zakona.
Res pa je, da je bila vsebina tega referenduma zelo kompleksna, zahtevna, nanašala se je na številne strokovne, pravne, etične, psihološke, sociološke in druge vidike. In že lanski posvetovalni referendum o tej temi je pokazal, da je to vsebina, ki precej razdvaja javnost in ki terja zelo veliko strpnega, odkritega pogovora z vključitvijo sogovornikov z najrazličnejših področij in z različnimi stališči.
Takšne družbene razprave dajejo najboljše in najbolj vključujoče ugotovitve ali odločitve v obdobjih, ki so dovolj dolga in neobremenjena z aktualnim političnim dogajanjem ali volitvami, ki vplivajo na to občutljivo javno razpravo. Šele po takšni široki in strpni javni razpravi je referendum res odraz premišljene volje ljudi. A ko je referendum razpisan, je časa razmeroma malo.

NOVEMBER, str. 29: Referendum: »Nisem zasledil izjave verskih skupnosti v Sloveniji pred referendumom«

»Redno berem MMC in nisem zasledil izjave verskih skupnosti v Sloveniji pred referendumom. Menim, da imajo verske skupnosti pravico, da mediji posredujejo tako uradno izjavo.« (B. K.)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik**

V MMC-ju imamo posebno rubriko v sekciji Slovenija z imenom Referendum o prostovoljnem končanju življenja, kjer objavljamo različne vsebine o referendumu, dnevno je objavljenih več prispevkov različnih deležnikov v kampanji:
https://www.rtvslo.si/slovenija/referendum-o-pomoci-pri-koncanju-zivljenja.
Izjava verskih skupnosti je bila objavljena včeraj popoldne:
https://www.rtvslo.si/slovenija/referendum-o-pomoci-pri-koncanju-zivljenja/pomoci-pri-prostovoljnem-koncanju-zivljenja-nasprotuje-sedem-verskih-skupnosti/763808.

ODGOVOR VARUHINJE

Morda novica ni bila dovolj močno in dovolj časa poudarjena na vstopni strani portala rtvslo.si, vsekakor pa je bila objavljena, dostopna je še vedno.

NOVEMBER, str. 29: Referendum: Mnenji o »enostranskem članku« o nedeljskem referendumu (2 odziva)

»Začetek prispevka me je tako vznemiril /.../ Avtorica prispevka /.../ poroča enostransko, kot nepoznavalka vsebine. Prejšnji referendum je dokazal, da hočemo zakonito ureditev nakazanega problema o nameri pomaganja pri prezgodni smrti. Državni zbor je sprejel zakon o omenjeni vsebini in na minulem referendumu smo izrazili zavrnitev izvajanja tega zakona. To sta dve različni vsebini referenduma in poročevalsko sprenevedanje izkazuje namero nadaljnjega zavajanja javnosti. /.../ Komentar najdete v članku: https://www.rtvslo.si/slovenija/nedostojna-kampanja-o-vprasanju-cloveskega-dostojanstva/765073« (S.)

4.3.1.4 Neodvisnost, ločevanje oglasov, odnos do zdravja: članek o svetovnem dnevu Nutelle, o nagradah Sonyja, kolumna o celjenju prednje križne vezi, povsod Red Bull

FEBRUAR, str. 24: »Prikrit oglas«

»Prikrit oglas se nahaja na strani: https://www.rtvslo.si/zabava-in-slog/zanimivosti/dan-ko-nuteloljubci-se-posebej-s-slastjo-posezejo-po-njej/735616.« (S.)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik**

Vsebina je zanimivost, objavljena je v sekciji zabava, gre za lahkotnejšo temo za razvedrilo, nikakor pa ne oglaševanje.
O dnevu nutele pa tudi dnevu pice so čez nekaj dni poročali tudi na televiziji.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Menim, da **utemeljitev objave ni ustrezna, prav tako ne primerjava s poročanjem o dnevu pice. Pica je splošen izraz za jed** in dan pice ne oglašuje nobenega proizvajalca ali pripravljavca pic. Enako bi veljalo za dan lešnikovega ali čokoladnega namaza, če bi ta obstajal.
Nutella pa je ime izdelka točno določenega podjetja in prispevek o dnevu nutelle, četudi pisano z malo začetnico, je promocija točno določenega izdelka in določenega proizvajalca, ki v novinarskem besedilu ni dovoljena. Jasna povezava izdelka, proizvajalca in dneva nutelle je zapisana tudi v besedilu, kjer piše: »Leta 2015 je Sara Rosso organizacijo svetovnega dneva nutelle prenesla na proizvajalca nutelle, italijansko živilsko podjetje Ferrero.«
Zato dan nutelle ni primerna vsebina za novinarsko besedilo, saj pri bralcih upravičeno vzbuja vtis, da avtor oziroma MMC oziroma RTV Slovenija krši načela neodvisnost in avtonomnosti, zapisana v programskih standardih in poklicnih merilih.
Programski standardi v točki 2 (Neodvisnost in avtonomnost) med drugim navajajo:
»/…/ programski ustvarjalci so pri svojem delu avtonomni in v interesu javnosti branijo poklicno avtonomijo pred pritiski političnih in kapitalskih centrov moči ter drugimi interesnimi pritiski. V skladu s tem zavračajo dejanja, ki niso v skladu s programskimi, poklicnimi in etičnimi standardi.«
Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija pa v točki 1.7 (Neodvisnost) navajajo:
»Novinarji RTV Slovenija morajo v svojem poročanju dosledno spoštovati avtonomnost in neodvisnost programov RTV Slovenija, ki temeljijo na programskih izhodiščih, sprejetih na Svetu RTV Slovenija. Zato pri poslušalcih in gledalcih v ničemer ne smejo ustvarjati občutka, da so pristranski oziroma da je njihova profesionalna integriteta okrnjena.«
To velja tudi za vsebine v rubriki zabava, kjer so vsebine lahko lahkotne, nikakor pa ne smejo biti oglasne. Oglasne vsebine in vsebine, ki vključujejo promocijsko umeščanje izdelkov, morajo biti primerno označene. Točka 19.2 poklicnih meril pa določa:
»V programe RTV Slovenija ne sme nihče razen Službe za trženje programov uvrščati oglaševalskih vsebin.«
Zato uredništvu priporočam razpravo o jasni ločnici med oglasnimi in novinarskimi vsebinami.

Pri tem dodajam, da so se v oddaji Dobro jutro, 5. 2., dosledno izogibali imenu izdelka in podjetja, govorili so le o lešnikovem in čokoladnem namazu in predstavili zdravo različico lešnikovega namaza. Oddaja je bila sicer označena tudi z znakom P za promocijsko umeščanje izdelkov, vendar najbrž zaradi drugih izdelkov, ker izdelka, o katerem je MMC objavil prispevek, v oddaji nisem zasledila.

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Uredništva za nove medije Ksenje Tratnik na priporočilo varuhinje (11. marca 2025)

Omenjeni članek smo umaknili.

APRIL, str. 30: Pripombe na članek o fotografskih nagradah Sonyja

»/…/ Posebna gala razglasitev zmagovalcev se je zgodila že 16. aprila 2025, kar je bilo objavljeno celo v slovenščini. Tole pa je objavljeno danes, 25. aprila 2025. So novinarje pustili čakati en teden? Ste vi z objavo čakali, da v laboratoriju razvijejo film/fotografijo s te prireditve? /…/
"Udeležbo na razglasitvi zmagovalcev in odprtju razstave je izbranim novinarjem omogočil Sony." Kdo so bili ti izbrani novinarji, da je treba to omeniti? Je bil med njimi kdo iz javne hiše RTVS? Če je bila izbranka K. T., odgovorna urednica MMC, zakaj se pod svoj članek ni podpisala s polnim imenom in priimkom, kar naj bi bil običaj pri izvirnih člankih, ki niso prepisi? Če je bil med "izbranimi novinarji" kdo drug, zakaj ni podpisan/a pod objavljenim člankom ali fotografijo? Je takšno skrivaštvo ob sponzoriranem obisku skladno z uredniškimi merili in programskimi standardi RTVS?« (B. P.)

Varuhinja je odziv bralca posredovala odgovorni urednici Uredništva za nove medije in pripisala:

»Pošiljam pripombe na članek o fotografskih nagradah Sonyja in prosim za odziv na vse očitke.
Prosim tudi za pojasnilo, zakaj so fotografije podpisane samo »Foto: MMC RTV SLO«? Saj fotografira vedno človek, ne abstraktno uredništvo. Bralci lahko to razumejo kot prikrivanje pravega avtorstva.
Prosim tudi za pojasnilo, zakaj članek ni podpisan z imenom in priimkom, če gre za avtorski članek, ne le povzetek tujega (čigavega?) besedila.«

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik**

Največkrat so fotografije, ki jih posnamemo novinarji MMC-ja, podpisane samo z MMC RTV Slovenija, taka je praksa že od nekdaj. S tem, ko naložimo fotografijo v urejevalnik, ta postane last RTV-ja. Novinarji niso nikoli plačani za uporabo svojih fotografij. Če pa novinarji želijo, pa imajo možnost, da lahko poleg MMC-ja navedejo tudi svoje ime.
Tudi fotografij z agencij Reuters, Bobo ali EPA ne podpisujemo z imeni fotografov, izjema so redko Bobove fotografije, kadar gre za njegovo sodelovanje z zunanjimi partnerji.
Tipkarske napake sem posredovala lekturi, ki jih je odpravila.
Zavračam vse očitke o skrivaštvu. /…/ V prispevku je jasno navedeno: Udeležbo na razglasitvi zmagovalcev in odprtju razstave je izbranim novinarjem omogočil Sony.
V prispevku so navedene inicialke, ker gre za krajše poročilo z dogodka in ne poglobljen prispevek. Taka je praksa v številnih primerih.

Nimam nobenih težav s podpisovanjem vsebin, ki jih še vedno pripravljam kljub funkciji odgovorne urednice. Za tem je bil objavljen MMC-kast, ki sem ga vodila in pripravila prepis pogovora.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Hvala za vsa pojasnila in za odpravo jezikovnih napak.

Glede podpisa pod člankom menim, da bi bilo do bralcev bolj transparentno, če bi bil podpisan s polnim imenom in priimkom in ne samo z začetnicama, **saj gre vendar za avtorsko poročilo** z dogodka, ki poleg tega vključuje tudi izjavo slovenskega prejemnika nagrade.

Dodaten razlog za podpis z imenom in priimkom je tudi navedba, da je »udeležbo na razglasitvi zmagovalcev in odprtju razstave izbranim novinarjem omogočil Sony«. Iz te navedbe ni možno nedvoumno sklepati, da je bila med temi izbranimi novinarji tudi avtorica prispevka, začetnici tudi nista dovolj jasna identifikacija avtorice. **Bralci imajo pravico vedeti, kateri novinarki ali novinarju MMC-ja je Sony omogočil udeležbo na dogodku, ne da bi zato morali dodatno iskati po spletu, komu pripadata začetnici imena in priimka. To od programskih ustvarjalcev terjajo tudi Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija,** ki **v točki 21.5 (Darila**, nagrade in ugodnosti) navajajo: »**Splošno pravilo je, da samo RTV Slovenija plačuje službena potovanja svojih delavcev**. Direktorji programov lahko **izjemoma dovolijo potovanje, ki ga financira neka državna ali druga ustanova ali podjetje, vendar le, če to v ničemer ne ogrozi profesionalne integritete hiše ali avtonomnosti in neodvisnosti poročanja. Tako financiranje je treba navesti v "špici" oddaje.**«

Iz besedila ne izhaja, da bi plačilo udeležbe kakor koli vplivalo na profesionalno integriteto in neodvisnost poročanja, navedba sofinanciranja udeležbe pa bi lahko bila bolj transparentna.

Glede podpisovanja fotografij pa menim: podpisovanje fotografij z »MMC RTV Slovenija« in ne z imenom in priimkom avtorja ali avtorice ni skladno s Programskimi standardi RTV Slovenija, ki v točki IV. Zaveze programskih ustvarjalk in programskih ustvarjalcev navajajo:

»Programske ustvarjalke in programski ustvarjalci RTV Slovenija so pri strokovnem delu, ki sloni na poklicnih in etičnih načelih, neodvisni in avtonomni. **Bistvene zaveze programskih ustvarjalcev**, ki so podrobno opredeljene in opisane v pravilniku o poklicnih in etičnih standardih RTV Slovenija, so: /…/ **spoštovanje intelektualne lastnine ne glede na imetnika pravic, posebej avtorskih pravic na delih, uporabljenih v programskih vsebinah RTV Slovenija** /…/«

Avtorske pravice ureja Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP), ki v 5. členu med avtorskimi deli v točki 6 navaja tudi »fotografska dela in dela, narejena po postopku, podobnem fotografiranju«.

V 15. členu kot vsebino avtorske pravice navaja moralne in materialne avtorske pravice in druga upravičenja avtorja. **Moralne avtorske pravice varujejo avtorja glede njegovih duhovnih in osebnih vezi do dela.** Med drugim mu dajejo izključno pravico do priznanja avtorstva na svojem delu, dajejo mu tudi pravico, da določi, ali naj se pri objavi dela navede njegovo avtorstvo in s kakšno oznako, pa tudi, da se upre skazitvi in vsakemu drugemu posegu v svoje delo.

Materialne avtorske pravice varujejo premoženjske interese avtorja. Avtor lahko pod pogoji, ki jih določi, prenese materialno avtorsko pravico, v tem primeru na MMC, tudi za javno

predvajanje in objavljanje. Načeloma bi moralo biti urejeno tudi plačilo materialnih avtorskih pravic – s plačo, honorarjem ali na drug način. Moralna avtorska pravica pa ostane avtorjeva.
Zakon o avtorskih in sorodnih pravicah v 79. členu pravi, da je »nično določilo, s katerim avtor prenaša na drugo osebo:
1. avtorsko pravico kot celoto;
2. moralne avtorske pravice;
3. materialne avtorske pravice na vseh svojih prihodnjih delih;
4. materialne avtorske pravice za neznane oblike uporabe svojega dela.«
Iz vaših odgovorov sklepam, da **spoštovanje avtorskih pravic glede fotografij v Uredništvu za nove medije ni jasno in nedvoumno opredeljeno, utečena praksa pa ne kaže enotnosti pri spoštovanju avtorskih pravic**. **Zato uredništvu priporočam, da preuči zakonodajo in pravila s tega področja ter oblikuje jasno in enotno spoštovanje avtorskih pravic programskih ustvarjalcev na področju fotografije. Katere avtorske pravice se prenesejo na uredništvo in s kakšnimi pogoji, je stvar dogovora med avtorji in uredništvom. Pomembno pa je, da so ta pravila enotna za vse avtorje uredništva**.

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Uredništva za nove medije Ksenje Tratnik na priporočila varuhinje

Glede podpisovanja prispevkov je bilo že veliko govora.
Novinarski kodeks
29. člen
»Nihče ne sme novinarju brez soglasja pomensko spremeniti ali predelati prispevka. Novinar ima pravico podpisovati svoje prispevke. Ni ga mogoče podpisovati brez njegove vednosti ali proti njegovi volji.«
Novinar ima PRAVICO podpisovati prispevke. Lahko se odloči, da se podpiše s kraticami, ker je tudi to njegov podpis, lahko se odloči, da se pod fotografije podpiše kot Uredništvo, kar je prav tako njegova odločitev in pravica. Tudi ko dobimo fotografije od uporabnikov, jih vprašamo, ali želijo, da se objavi njihovo ime. Če ne, napišemo Uporabnik MMC-ja. Pa se s tem nič ne skriva, ampak se vsak avtor sam odloči, kako bo njegovo delo podpisano.
O tem smo že večkrat razpravljali na uredniških sestankih in širše.
Glede navedbe financiranja potovanja: po posvetovanju s kolegi še pred objavo je bila potrjena formulacija »Udeležbo na razglasitvi zmagovalcev in odprtju razstave je izbranim novinarjem omogočil Sony«. Ki je po oceni vseh dovolj pojasnila okoliščine udeležbe na dogodku. Kot ste že sami napisali, to v ničemer ni vplivalo na vsebino prispevka.

MAJ, str. 30: Kritika: »Ko se prikrito oglašuje oglase pod krinko "članka"« (2 odziva)

»Ko se prikrito oglašuje oglase pod krinko "članka": https://www.rtvslo.si/zabava-in-slog/popkultura/moda/je-to-najbolj-vroc-parfumski-oglas-vseh-casov/746057.« (S.)

JULIJ, str. 26: »Prispevek, ki predstavlja nevarnost za javno zdravje« in AVGUST, str. 24: Odzivno poročilo Uredništva za nove medije

»Prispevek Se lahko strgana prednja križna vez sama zaceli? je nevaren in napeljuje ljudi na postopke, ki so nevarni za zdravje. Napeljuje ljudi, da obisk zdravnika ni potreben, če nimate velikih težav ob raztrgani križni vezi. Krši več zakonov, ker ZaceliACL.si nima odgovorne osebe – zdravnika travmatologa, ki bi presodil resnost poškodbe. Projekt ni prijavljen kot klinična študija in ni odobren s strani etične komisije. Služi samo samopromociji in zaslužku /…/. Prispevek je potrebno takoj umakniti. Zaradi že povzročene škode je potrebno ob umaknitvi dodati prispevek, kaj pomeni načrtovanje klinične študije in kaj pomeni, če se tega lotijo amaterji.« (M. S., Evropska agencija za zdravila)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik**

Gre za kolumno, v njej je tudi navedeno, da je to ena od možnosti. Smo pa pozvali k premisleku o smiselnosti tovrstnih vsebin.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Prebrala sem kolumno Urbana Praprotnika Se lahko strgana prednja križna vez sama zaceli? - RTV SLO. Avtor v njej res navaja celjenje prednje križne vezi brez operacije kot eno od možnosti. Zapiše tudi, da to možnost bolniki lahko izberejo »skupaj z zdravnikom, fizioterapevtom ali kineziologom«. Na videz torej bolnikov s strgano prednjo vezjo ne napotuje, da se odrečejo posvetu z zdravnikom, ki oceni, katera pot je najboljša. Toda dejansko kolumna napotuje k »strokovnjakom«, združenim v projektu ZaceliACL.si, kjer jih pa ni. Po njegovi navedbi naj bi se v tem projektu povezali kineziologi, fizioterapevti in kirurgi. Na spletni strani projekta pa niso navedeni konkretni kineziologi, fizioterapevti in kirurgi (ali drugi, za poškodbe kolenskih vezi še bolj pristojni zdravniki specialisti), niti nobena odgovorna oseba.

Poleg tega spletna stran promovira tak način celjenja križne vezi kot večinoma boljši od operativnega, nagovarja tudi k rezervaciji termina.

Kolumna sicer spada med komentatorske žanre, v katerih so dovoljena mnenja, niso pa dovoljene napačne informacije in promocija zasebnih dobičkonosnih dejavnosti. **Branje kolumne bolnike s strgano križno vezjo spodbuja k uporabi premalo dokazanih metod zdravljenja in v opuščanje znanstveno dokazanih in preverjenih metod zdravljenja.**

Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija glede zdravja programske ustvarjalce zavezujejo v točki

10.2 Odnos do zdravja:

»Na RTV Slovenija spoštujemo osnovno načelo iz Hipokratove prisege: Ne stori ničesar, kar bi škodovalo zdravju bolnika. Zato pri poročanju o tej problematiki spoštujemo naslednja poklicna načela:

a. Z informacijami in oddajami ne smemo ogrožati zdravja ljudi.
b. Pred objavo je treba vsa dejstva, ki vplivajo na zdravje ljudi, skrbno preveriti v posvetovanju z medicinsko stroko, tudi če bi s tem ogrozili roke za pripravo posameznih oddaj.

c. S poročili in oddajami ne ustvarjamo lažnih upov oz. pričakovanj, češ "kmalu bo odkrito čudodelno zdravilo".
d. Zaradi nasprotujočih si interesov se izogibamo tržnemu propagiranju zdravil posameznih proizvajalcev. /…/
i. Če bomo v dvomih, poročil o zdravstveni tematiki ne bomo objavljali.«

Po prebiranju kolumne in odziva bralca ugotavljam, da kolumna krši poklicna merila v točki 10.2 v podtočkah a, b, c, d in i:

v točki a, ker z zapisanim dejansko lahko ogrozi zdravje ljudi,
v točki b, ker avtor pred objavo ni preveril vseh dejstev,
v točki c, ker ustvarja znanstveno nedokazana pričakovanja o neoperativnem celjenju,
v točki d, ker posredno promovira storitve posameznega izvajalca.
V točki 10.2 i sta poklicna merila kršila avtor in uredništvo, ker sta kolumno objavila kljub dvomom v dokazanost opisane metode zdravljenja.

Kršitev Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija pomeni **tudi kršitev programskih standardov RTV Slovenija v točki 2 (neodvisnost in avtonomnost)**, ki med drugim navaja: »Programski ustvarjalci so pri svojem delu avtonomni in **v interesu javnosti** branijo poklicno avtonomijo pred pritiski političnih in kapitalskih centrov moči ter drugimi interesnimi pritiski. V skladu s tem **zavračajo dejanja, ki niso v skladu s programskimi, poklicnimi in etičnimi standardi.**«

Zato uredništvu priporočam takojšen umik kolumne.

Ker so bili bralci določen čas že izpostavljeni vsebini kolumne, ki je potencialno škodljiva za njihovo zdravje, **priporočam tudi razmislek o članku, ki bi popravil to škodo in predstavil znanstveno utemeljene metode celjenja prednje križne vezi**.

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Uredništva za nove medije **Ksenje Tratnik** na priporočilo varuhinje

Glede omenjene kolumne sem se za strokovno oceno obrnila na predstojnika katedre za ortopedijo na Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani, prof. dr. Mateja Drobniča, dr. med. V nadaljevanju vam posredujem njegov odgovor.

Kolumne ne bomo umaknili, bomo pa v kratkem pripravili poglobljen prispevek o zdravljenju poškodbe sprednje križne vezi.

»Nekirurško zdravljenje sprednje križne vezi in tudi ohranitveni operativni posegi te vezi imajo zelo dolgo brado.

Vsaka izmed teh različnih možnosti ima svoje pozitivne rezultate in tudi kontraindikacije. To, da se sprednja križna vez lahko delno ali v celoti “zaceli”, ni nič posebno novega in je odvisno od stopnje raztrganine, pridruženih poškodb, drugih zdravstvenih dejavnikov, stopnje aktivnosti.

V grobem lahko rečemo, da polovica bolnikov po poškodbi SKV itak ne potrebuje poznejše rekonstrukcije vezi (ki je trenutni zlati standard zdravljenja v primeru nestabilnega kolena).

Protokol nekirurškega zdravljenja z imobilizacijo po Cross-u, na katerega se nanaša dotični prispevek, je zgolj ena izmed možnosti.

Sam protokol je za pacienta dokaj neugoden (imobilizacija v pokrčenem kolenu), trajanje okrevanja za povratek v šport je relativno dolgih 12 mesecev.
In seveda, daleč od tega, da bi bili vsi pacienti dobro. Podatki v literaturi so zaenkrat precej omejeni, tako s časovnim spremljanjem, kakor s številom bolnikov.
Prispevek, glede katerega me sprašujete, torej ni napačen, je pa strokovno vsekakor neuravnotežen, saj favorizira zgolj en način zdravljenja, za katerega nimamo niti srednjeročnih podatkov uspešnosti. Pa tudi objavljene raziskave nimajo visoke stopnje dokazov o učinkovitosti.
Prispevek po mojem mnenju potrebuje vsebinski popravek z uravnoteženim prikazom zdravljenja poškodbe SKV.

Prof. dr. Matej Drobnič, dr. med.
Katedra za ortopedijo MF UL – predstojnik
Ortopedska klinika UKC Ljubljana«

MNENJE IN PRIPOROČILO VARUHINJE

Hvala za odgovor in pojasnilo predstojnika katedre za ortopedijo na Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani. V pojasnilu navaja, da je prispevek »strokovno vsekakor neuravnotežen, saj favorizira zgolj en način zdravljenja, za katerega nimamo niti srednjeročnih podatkov uspešnosti. Pa tudi objavljene raziskave nimajo visoke stopnje dokazov o učinkovitosti.« Zato je o kolumni zapisal sklepno mnenje, da »potrebuje vsebinski popravek z uravnoteženim prikazom zdravljenja poškodbe SKV.«
Od objave kolumne, 15. julija, je minilo že 50 dni, od vaše najave poglobljenega prispevka o zdravljenju poškodovane sprednje križne vezi pa devet dni. **Kolumna ostaja objavljena v nespremenjeni obliki, brez pojasnila o neuravnoteženosti in dvomljivi strokovnosti objavljene vsebine.**
Tako so bralci že 50 dni izpostavljeni neuravnoteženim informacijam in priporočilom, ki so za zdravje lahko škodljivi.
Zato ugotavljam, da z objavljeno kolumno uredništvo kljub opozorilu bralca, mojemu priporočilu in pojasnilu strokovnjaka **še vedno krši Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija v dveh podtočkah točke 10.2:**
»10.2 Odnos do zdravja:
Na RTV Slovenija spoštujemo osnovno načelo iz Hipokratove prisege: **Ne stori ničesar, kar bi škodovalo zdravju bolnika. Zato pri poročanju o tej problematiki spoštujemo naslednja poklicna načela**:
a. **Z informacijami in oddajami ne smemo ogrožati zdravja ljudi.**
i. **Če bomo v dvomih, poročil o zdravstveni tematiki ne bomo objavljali.**«
Zato ponovno zapisujem priporočilo za umik kolumne ali za njeno dopolnitev na način, da z vsebino ne bo več ogrožala zdravja ljudi.

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Uredništva za nove medije **Ksenje Tratnik** na priporočilo varuhinje

Kolumne ne moremo dopolnjevati, bomo pa pripravili prispevek o različnih načinih zdravljenja. Vsebina ne škoduje zdravju bolnika, tudi nekirurško zdravljenje poškodbe je namreč način zdravljenja.

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Uredništva za nove medije **Ksenje Tratnik** na vprašanje varuhinje februarja 2026, ali so pripravili prispevek

Sodelovanje z avtorjem kolumn smo prekinili, prispevka pa zaradi kadrovske stiske in tudi strokovnosti tematike, ki terja še dodaten čas za pripravo, še nismo napisali.

NOVEMBER, str. 34: »Prispevek bi moral biti označen in plačan kot oglasno sporočilo«

»/…/ Danes je v rubriki Avtomobilnost objavljen prispevek o velikem mednarodnem trgovskem podjetju in električnem tovornjaku enega največjih proizvajalcev tovornjakov ter njegovem slovenskem uvozniku. Prispevek ima tako izrazite reklamne značilnosti, da bi moral biti označen (in plačan) kot oglasno sporočilo, ne pa objavljen kot novinarska fotoreportaža. /…/
Za kako nedosledne kriterije na ravni RTVS gre, kaže razlika med rubriko in TV-oddajo Avtomobilnost. Slednja ima na začetku praviloma "znak P, ki gledalce obvešča, da je v oddaji prisotno promocijsko umeščanje izdelkov, kar zahteva Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah" (pojasnilo Varuhinje 23. maja 2025). Nobena objava v rubriki Avtomobilnost nima nobene podobne oznake, čeprav gre najpogosteje za povzetke ali kar prepise besedila prispevkov v oddaji. Je to zato, ker tega ne določa zakon, merila in standardi RTVS pa so tozadevno ohlapni? /…/« (**B. P.**)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik**

Najprej pojasnilo, da prispevki na spletni strani niso plačani. Praksa RTV-ja glede Youtuba se spreminja, veliko oddaj ima že odseke objavljene tudi na Youtubu, odločitev o tem, ali se bo ta strategija nadaljevala, pa bo sprejel RTV. Youtube prispevkov Avtomobilnosti v prispevkih avtorjev Avtomobilnosti na spletu, ki se razlikujejo od prispevkov v oddaji Avtomobilnost, do sprememb pravil ne bo.
V nadaljevanju pošiljam odgovor Mihe Merljaka, avtorja Avtomobilnosti:
»Omenjeni prispevek nikakor ne vsebuje elementov reklamiranja! Gre za povsem običajno iskanje odgovorov na dilemo, ali bi se električni transport kakemu slovenskemu podjetju lahko izplačal – to je dilema, s katero se marsikatero slovensko podjetje prav v tem trenutku sooča, saj trajnostni prijemi vse bolj narekujejo posel. To je torej zgodba, v kateri smo poklepetali s podjetjem, ki zdaj tovrstno rešitev uporablja nekaj mesecev, torej so nam povedali svoje ugotovitve in izračune. To so uporabne informacije in to je naša naloga, da to počnemo kot novinarji.
Mimogrede: ne vem, če ste opazili, ampak verjetno smo v naši oddaji pravzaprav edini na TV-ju, ki posebej povabimo naše gledalce, naj na svojem pametnem televizorju poiščejo aplikacijo RTV 365 in naj nas začnejo spremljati tudi tam. Povrhu tega tudi v sami oddaji objavljamo QR-

kode, ki odpeljejo gledalce direktno na članek na MMC-ju. Torej, ko nam gledalec očita, da peljemo uporabnike RTV-ja drugam, nam s tem dela veliko krivico.«

DODATNO VPRAŠANJE VARUHINJE UREDNIŠTVU ZA NOVE MEDIJE

Bralec ni trdil, da je prispevek na spletni strani plačan, temveč da gre za prispevek, ki ima toliko oglasnih značilnosti, da bi moral biti označen (in plačan) kot oglasno sporočilo. K takemu sklepu navaja tudi oznaka P v oddaji Avtomobilnost, po kateri so avtorji povzeli članek za spletno stran. Oznaka P pomeni v televizijskih programih promocijsko umeščanje izdelkov. Za promocijsko umeščanje izdelkov veljajo določeni pogoji, med drugim promocijsko umeščanje izdelkov ne sme vplivati na vsebino, s promocijskim umeščanjem izdelkov se neposredno ne spodbuja nakupa ali najema izdelkov ali storitev, zlasti ne s posebnim navajanjem teh izdelkov ali storitev z namenom promocije, ki moti naraven potek vsebine.
Zato Uredništvo za nove medije prosim za podrobnejšo razlago, zakaj je oddaja Avtomobilnost označena z oznako P oziroma ali razlogi, zaradi katerih ima oddaja (obvezno) označbo za promocijsko umeščanje izdelkov, veljajo samo za oddajo, v člankih na MMC-ju pa ni nobenega izdelka ali česar koli drugega, kar je razlog za označevanje oddaje s P-jem.

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik**

Najprej pojasnilo, da prispevki na spletni strani niso plačani. Praksa v hiši glede Youtuba se spreminja, veliko oddaj ima že odseke objavljene tudi na Youtubu.
Vodja Avtomobilnosti Miha Merljak je pojasnil, da v televizijski oddaji ne objavljajo oglasov. Citiram: »To, da imamo P, nam samo omogoča, da bi jih lahko imeli. A v praksi se tega ne poslužujemo.«
Na spletu objavljamo novinarsko obdelane vsebine, povezane z avtomobilistično industrijo. Pri objavi takih vsebin se je zelo težko izogniti prikazovanju foto- in videomateriala, kjer so razvidne znamke.

DECEMBER, str. 20: »Kamor pogledam, Red Bull«

»Pošiljam "prijavi napake" pod včerajšnjo in današnjo objavo o Primožu Rogliču in njegovi kolesarski ekipi. Porazna je netransparentnost RTVS, kar zadeva stroške, saj močno dvomim, da je pot na Majorko plačala obubožana RTVS. /…/ Koliko novinarjev in novinark, poleg enega iz uredništva MMC, je /…/ RTVS poslala na medijski dan ene kolesarske ekipe? /…/.«
»Včeraj (op. a.: 15. 12. 2025) se je na spletni strani RTVS Red Bull ponovno pojavil, tokrat veličastno povezan v članku o gigantskem tetrisu v Dubaju v rubriki Zanimivosti. Moje pripombe:
1. Znamka Red Bull je v besedilu v raznih povezavah omenjena petkrat, od devetih objavljenih fotografij pa ni niti ene, na kateri se ne bi videl bodisi napis Red Bull ali vsaj prepoznaven zaščitni znak dveh bikov.
2. Vir, po katerem je K. S. spisala to objavo, ni nikjer naveden, fotografije pa so podpisane z Reuters. Preiskal sem spletno stran Reutersa, a nisem našel ne vesti in tudi ne fotografije te

prireditve /…/ zato bi prav rad dobil potrditev, da je K. S. fotografije res dobila pri Reutersu. Da ne gre za lažno podpisovanje promocijskih slik, ki so pobrane od glavnega sponzorja igre.
3. V naslovu članka piše, da je bilo v igro vpletenih 4000 letalnikov. /…/ Kakšno je bilo resnično število letalnikov? Kateri vir je bolj verodostojen?
O uredniški odločitvi, da objavi takšno promocijsko vsebino, tokrat ne bom razpravljal. Vsekakor pa se mi zdi potrebno preveriti vir tega članka in zlasti fotografij. Če bi se izkazalo, da je Reuters pod slikami (spet) podpisan "pomotoma", to najbrž ne more biti golo naključje, nenamerna pomota. Kot morda tudi ni le golo naključje, da je bil 11. decembra objavljen intervju s 16-letnim plesalcem, "9-kratnim svetovnim in 16-kratnim evropskim prvakom", v katerem ima Red Bull spet vidno slikovno in besedno navzočnost. /…/« (B. P.)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik**

Anton Gruden je šel službeno decembra na predstavitev načrtov za sezono Tadeja Pogačarja in Primoža Rogliča. Stroške je poravnal Multimedijski center.
Glede navajanja Red Bulla v članku o tetrisu v Dubaju: gre za uredniško vsebino.
Fotografije so bile objavljene na Reutersu, tako so tudi podpisane. Fotografije, tudi kadar jih Reuters pridobi prek tretje strani, so običajno podpisane kot Reuters (če Reuters eksplicitno ne zahteva navedbe tretje strani).
Informacije o številu letalnikov so bile zbrane tudi z objavo Red Bulla na X.
Objava ni bila plačana.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Odgovorna urednica je razjasnila večino vaših dvomov. **Glede plačila poti sicer samo to, da je stroške poravnal MMC, ne pa tudi vaše dileme o smotrni porabi denarja RTV Slovenija**. A slednje ni programska vsebina, zato varuhinja tega ne obravnavam in ne presojam.
Nepojasnjeno ostaja vprašanje, kdo je vir vsebine besedila. Odgovorna urednica je pojasnila samo, da so bile informacije zbrane »tudi z objavo Red Bulla na X«.
Navajanje vira informacij, ko je razvidno, da novinar ni bil sam udeležen na dogodku, **je eno temeljnih pravil novinarstva**. Dodatno je zapisano tudi v Poklicnih merilih in načelih novinarske etike v programih RTV Slovenija v točki 1.3, ki o preverjanju dejstev med drugim navaja:
»Novinarji in uredniki RTV Slovenija morajo spoštovati temeljno profesionalno pravilo, da je treba vse podatke pred objavo preveriti. Če to ni mogoče, je nujno navesti vir. /…/ Posebna previdnost je potrebna pri uporabi neavtoriziranih virov z interneta /…/.«
V besedilu ni navedenega nobenega vira, kar pomeni odmik od navedene točke poklicnih meril. Edini vir, na katerega lahko posredno sklepamo iz priloženega okvirčka z objavo na Instagramu, je podjetje Red Bull oziroma njegova služba za promocijo. Nekritično povzemanje sporočil podjetij pa predstavlja še en odmik od Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija. V točki 1.5, ki govori o odgovornosti programskih ustvarjalcev RTV Slovenija, namreč med drugim piše:
»Odgovornost vključuje tudi tankočutnost in distanco do gradiv, ki jih širijo oglaševalske in PR-agencije, ki za plačilo ustvarjajo dobro ime in ugled posameznikov in podjetij ne glede na dejansko stanje.«

Distanca do gradiva lahko pomeni tudi natančnejši podpis vira fotografij. Te je MMC res pridobil od Reutersa, vendar je ob njih navedba, da gre za fotografije Red Bulla. **Ne gre torej za neodvisne novinarske fotografije, temveč za fotografije podjetja**. Te so sicer vsebinsko, tehnično in v drugih vidikih lahko enake, kot bi bile novinarske, lahko pa tudi niso, ker **niso zavezane enakim standardom kot novinarske, saj lahko zasledujejo tudi komercialne namene**. **Javni medij, ki neguje v Programskih standardih RTV Slovenija zapisano odgovornost do javnosti, ohranja in gradi zaupanje javnosti tudi s transparentnim navajanjem virov besedila in fotografij. V tem primeru ni bilo tako**.
Gre sicer za majhne odmike od poklicnih meril in programskih standardov in za prakso, ki se je poslužujejo številni mediji. **Toda javni medij**, ki je izrazito zavezan javnosti in ima za ta namen sprejete zelo natančne programske standarde in poklicna merila, **je dolžan dosledno spoštovati vsa pravila, saj prav s tem ohranja zaupanje javnosti**.
Zato uredništvu priporočam razmislek o doslednejšem in jasnejšem navajanju virov besedil in fotografij ter o previdnejšem objavljanju vsebin, ki imajo v ozadju komercialni interes ali interes za ustvarjanja pozitivne podobe podjetja, blagovne znamke ali izdelkov.

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Uredništva za nove medije **Ksenje Tratnik** na priporočili varuhinje

V uredništvu smo se pogovorili in dogovorili za doslednejše navajanje virov besedil in fotografij, v primeru dvomov glede vsebine objave pa se pogovorimo.

4.3.1.5 Odgovornost, natančnost, preverjanje dejstev: kaj je »skrajno« desno, številne napake v besedilih, napovedi že opravljenih pogrebov …

JANUAR, str. 19: »MMC zelo rad prilepi besedi desna še besedo "skrajna"«

»Predsednica skrajno desne vlade Meloni … MMC zelo rad prilepi besedi desna še besedo "skrajna". /…/« (**A. D.**)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik**

Stranka Giorgie Meloni, Bratje Italije, ima neofašistične korenine, tudi na uradnem logotipu stranke je še zmeraj fašistični simbol – stilizirani tribarvni plamen. Glavne teme, ki določajo skrajno desnico, so običajno nacionalizem, nasprotovanje priseljevanju, politike nadzora meja, izključevanje muslimanov in poudarek na redu in varnosti. Te teme daje v ospredje tudi Meloni. Kot skrajno desno Giorgio Meloni označujejo tudi najvidnejši tuji mediji, kot so Reuters, BBC, AP, New York Times ...

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Urednica je pojasnila, zakaj v uredništvu z izrazom »skrajno desna« opisujejo stranko Giorgie Meloni, ni pa pojasnila, zakaj tako označujejo tudi vso vlado.
Veliko evropskih medijev večkrat opiše stranko premierke kot skrajno desno, njeno vlado pa kot desno. Nekaj primerov: BBC, 24. 10. 2024: Prime Minister Giorgia Meloni heads the right-wing governing coalition and is also the leader of the far-right party Brothers of Italy (Fdl). /…/

Vlade Republike Italije namreč ne sestavlja samo stranka premierke, temveč, kot navaja tudi MMC, tudi *desna* Liga in *desnosredinska* Naprej, Italija. Premierkina stranka ima v koaliciji res odločilno besedo, ni pa edina, ki daje barvo vladi, zato **bi bili pri označevanju vlade potrebni večja previdnost in natančnost**. To od novinarjev RTV Slovenija terjajo tudi Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija v točki 1.1: **»Natančnost:** Sporočilo mora ustrezati dejstvom in ne sme biti zavajajoče ali neresnično /…/«
Pripisovanje oznak desno in skrajno desno sicer ni enoznačno in je odvisno tudi od vsakokratnega konteksta, saj se ločnice med skrajno desnim in desnim razlikujejo tudi glede na posamezne vsebine. **V nekaterih primerih pa je dodajanje usmeritve vlade celo odveč in lahko pri bralcih zbuja vtis pristranskosti avtorja ali medija.**

AVGUST, str. 21: S prirejanjem agencijske vesti je novinar spremenil pomen povedi

»/…/ nepotrebno spreminjanje vesti STA s sklicevanjem na BBC, pri čemer je prišlo do pomenskega popačenja povedi STA, da je postala nerazumljiva in tudi moteča.
Tako Dnevnik po STA: Matthew and (sic) Maria Raine v tožbi trdita, da je v mesecih pred samomorom 11. aprila letos njun sin Adam razvil nezdrav odnos s klepetalnim robotom, ki ga je sprva uporabljal za šolo. Ta naj bi mu je v zadnjem pogovoru na dan smrti pomagal, da je staršem ukradel vodko. Zagotovil naj bi mu tudi tehnično analizo zanke, ki jo je zvezal, ter potrdil, da bi se z njo človek lahko potencialno obesil. Nekaj ur kasneje so Adama našli mrtvega, potem ko je za samomor uporabil to metodo. /…/
Tako MMC RTVS po STA in sklicujoč se tudi na BBC: Matthew in Maria Raine v tožbi trdita, da je v mesecih pred samomorom 11. aprila letos njun sin Adam razvil nezdrav odnos s klepetalnim robotom, ki ga je sprva uporabljal za šolo. V nekaj mesecih je "ChatGPT postal najstnikov najbližji zaupnik", piše v tožbi, Adam pa mu je začel pripovedovati o svoji tesnobi in duševni stiski, poroča BBC. … Tožba navaja, da je Adam klepetalnemu botu zaupal svoj načrt samomora in mu zagotovil tudi tehnično analizo zanke, ki jo je zvezal, ter potrdil, da bi se z njo človek lahko potencialno obesil. Nekaj ur kasneje so Adama našli mrtvega. /…/« (B. P.)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik**
https://www.rtvslo.si/svet/s-in-j-amerika/starsa-iz-kalifornije-za-samomor-sina-krivita-chatgpt/755799
V poved smo dodali: Tožba navaja, da je Adam klepetalnemu robotu zaupal svoj načrt samomora, ta pa mu je zagotovil tehnično analizo zanke, ki jo je zvezal, ter potrdil, da bi se z njo človek lahko potencialno obesil. Nekaj ur pozneje so Adama našli mrtvega.
Iz konteksta je bilo jasno, kaj je kdo naredil.
Za take pripombe se uporablja prijava napake, prosim, da uporabnik to upošteva in uporablja.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Del, ki je bil spremenjen, je edini podrobno opisal, kako je klepetalni robot pomagal mladoletnemu Adamu k samomoru, kaj je naredil najstnik in kaj klepetalni bot. **In ta del je bil**

vsebinsko popolnoma napačen. V vodilu članka je pisalo, da »naj bi njihov klepetalni robot ChatGPT njunemu sinu dal navodila za samomor in ga k dejanju spodbudil.«
V spornem besedilu pa je pisalo ravno obratno: *»Da je Adam klepetalnemu botu zaupal svoj načrt samomora in mu zagotovil tudi tehnično analizo zanke, ki jo je zvezal, ter potrdil, da bi se z njo človek lahko potencialno obesil«.*
Gre za bistveni del besedila, katerega (nasprotnega) pomena bralec ni dolžan iskati v kontekstu, temveč **mora biti zapisan pravilno** v vseh delih besedila. To od programskih ustvarjalcev terjajo:

- Programski standardi RTV Slovenija v točki 3. (Odličnost in inovativnost): »Programske vsebine in storitve dosegajo in postavljajo najvišje tehnične, tehnološke, vsebinske in estetske standarde.«
- Poklicna merila in načela novinarske etike v točki 1.1 (Natančnost): »Sporočilo mora ustrezati dejstvom in ne sme biti zavajajoče ali neresnično.«

Zato **menim, da je prišlo v tem primeru do odmika od programskih standardov in poklicnih meril.**
Uredništvu priporočam razpravo o spoštovanju zgoraj omenjenih programskih standardov in poklicnih meril.
Prosim tudi za pojasnilo, ali besedila, objavljena na MMC-ju, poleg lektorja za avtorjem prebere še kdo. Če jih ne, **priporočam razmislek, ali bi bilo smiselno to uvesti,** saj redaktorsko ali uredniško branje lahko prepreči marsikatero napako, ki jo avtor nehote spregleda.

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Uredništva za nove medije **Ksenje Tratnik** na priporočilo varuhinje

Hvala za priporočilo, članke prebere tudi lektor. Če je časovno mogoče, pa seveda tudi urednik, ki pa se običajno bolj posveti najpomembnejšim člankom dneva.
V uredništvu smo razpravo o zadevi že opravili.

AVGUST, str. 20: »Med osmrtnicami že več kot 2 tedna napisani že dolgo pokojni«

»Rada bi opozorila na neažurnost upravljalcev teleteksta, kjer so med osmrtnicami že več kot 2 tedna napisani že dolgo preminuli.« (**I. E.**)

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Najlepša hvala za opozorilo. Res je, nedopustno in tudi nepietetno je, da so 1. septembra na teletekstu RTV Slovenija še vedno objavljene osmrtnice za že pokopane pokojnike. Pogledala sem na spletno stran https://teletext.rtvslo.si/199/1 in vidim osmrtnico za pogreb pokojnice, ki je bil 14. avgusta, za pogreb pokojnika 16. avgusta in za pogreba pokojnikov 29. avgusta in 30. avgusta. Zato sem vašo pripombo brez vaših osebnih podatkov takoj poslala odgovorni urednici uredništva za nove medije, ki skrbi tudi za teletekst.

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik**

Osmrtnice bo kolegica takoj umaknila. Bil je čas dopustov, zato se je žal zgodilo, da so ostale objavljene. Hvala za razumevanje.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Pol ure po odgovoru odgovorne urednice so vse stare osmrtnice umaknjene. Skladno s Programskimi standardi bi bilo tudi primerno, da bi se uredništvo za napako opravičilo.

OKTOBER, str. 24: »Pojmovna zmeda« v članku o drzni tatvini v Louvru

»Nocoj je mojo pozornost na vstopni strani MMC pritegnila dihotomija med naslovom prispevka Dnevnika (na pasici Avdio/video) in pisnega prispevka med novicami. Prvi se glasi: "Rop nakita iz Louvra". Drugi pa: "Zamaskirani neznanci v drzni tatvini iz muzeja Louvre ukradli Napoleonove dragulje".

Ker gre za isti dogodek, je bilo zanimivo preveriti, kje je bil kratek stik. Prispevek v Dnevniku je jasen: poimenovan in opisan je rop. Nasprotje pa je že ob 11.38 objavljen pisni prispevek MMC, ki ima v naslovu in podnaslovu "drzno tatvino", podpis pod nosilno fotografijo govori o roparjih, v nadaljevanju gre za "incident". Pri navajanju izjave ministrice je ponovno rop, pariško tožilstvo naj bi se sklicevalo na "organizirano tatvino in kriminalno zaroto", po časniku Parisien je bil rop. Za MMC je očitno rop in tatvina eno in isto. Škoda, da niso dodali še vloma in vlomne tatvine.

Potem pride nova pojmovna zmeda. Pod drugo fotografijo na levi strani piše, da gre za lestev, v besedilu poleg, da so si storilci "pomagali s tovornim dvigalom, ki so ga poleg muzeja pustili delavci"(?!), v nadaljevanju pa, da je bila "lestev z dvižno košaro" in še kasneje ob navajanju ministra, da je šlo za "vlečno dvigalo".

Še ena pojmovna zmeda se vrsti že od naslova, v katerem naj bi ukradli "Napoleonove dragulje", potem "iz Napoleonove zbirke", v nadaljevanju so "Napoleonski dragulji", potem je zatrjeno, da je bila tarča napada "slavna Napoleonova galerija (Galerie d'Apollon)"?! Apolon ni Napoleon in ta dvorana je "slavna Napoleonova" očitno samo za MMC.

Pri vsem skupaj pa je zelo povedno, da je kot čas objave tega članka navedena ura 11.38, torej točno dve uri po tem, ko so roparji zapustili Louvre. Seveda je povsem nemogoče, da bi že takrat A. J. imela na voljo vse zapisane podatke in vse objavljene fotografije. Torej je dodaten greh tudi dejstvo, da ni zabeležila niti ure kasnejšega ali zadnjega od več posegov. Tako je to nedeljo iznašla še časovni stroj. Tako to gre v MMC ...« (B. P.)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik**

Prepošiljam sporočilo kolegice Maje Kač, urednice kulture:

Hvala za pozorno branje naših člankov. Nedavni dogodki v muzeju Louvre so bili tatvina, ne rop. Kot je razvidno pri definicijah, ki ste jih tudi sami pripeli v svoj dopis, gre pri ropu za nasilen odvzem materialnih dobrin, pri tatvini pa za odvzem česa s prisvojitvenim namenom na skrivaj in brez dovoljenja in vednosti lastnika. V strogo pravnem pomenu besede je šlo v primeru Louvra za veliko tatvino.

Popolnoma prav pa imate seveda glede napačnega poimenovanja Apolonove galerije, pri čemer se je sodelavki zares primeril lapsus. Prav tako glede pomanjkljivega označevanja ure zadnjega posega, kar pa smo zdaj tudi odpravili.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOMA

Hvala uredništvu za odgovor, popravke in vpis ure zadnje spremembe besedila.
Glede uporabe izrazov rop in tatvina je v primeru nedeljskega dogodka v Louvru vladala tudi v drugih slovenskih medijih precejšnja zmeda. Tudi vlomna tatvina bi bil, glede na opis dogodka, primeren izraz.
Iz opisa dogodka je jasno, da so storilci vstopili v muzej skozi okna Apolonove galerije in ukradli dragocen plen iz Apolonove galerije. Napačno imenovanje ni drobna in nepomembna napaka, saj Apolonova galerija hrani čez sto primerkov dragocenega nakita in drugih pomembnih dragocenosti francoskih kraljev. **Tudi po vnesenih popravkih ostaja napačen zapis *Napoleonova galerija* na treh mestih: dvakrat v besedilu, enkrat pa celo pod fotografijo galerije.**
Priporočam še popravek teh napak, pa tudi opravičilo bralcem za napake.

Glede na potek preiskave nedeljskega dogodka se je **besedilo po prvi objavi ob 11.38 zagotovo spreminjalo, čas sprememb pa do danes ni bil zabeležen. Zato uredništvu priporočam razpravo o doslednejšem označevanju sprememb in časa posegov v besedila**.

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Uredništva za nove medije **Ksenje Tratnik** na priporočili varuhinje

V članku je povsod popravljeno in tudi ura je popravljena.
Glede terminologije smo se obrnili na pravnika.
https://www.rtvslo.si/kultura/vizualna-umetnost/zamaskirani-neznanci-v-drzni-tatvini-iz-muzeja-louvre-ukradli-napoleonove-dragulje/761308
Hvala za priporočilo, sem podala opozorilo naprej.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Pod fotografijo je sedaj pravilno ime, popravljen je tudi en napačen zapis v besedilu, **tretja napačna informacija pa še ostaja** v odstavku: *»Vstop v muzej so /.../ in vstopili naravnost v Napoleonovo galerijo.«*

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Uredništva za nove medije **Ksenje Tratnik**

Zdaj sem sama uredila vse popravke in srčno upam, da je vendarle vse prav.

4.3.1.6 Slika: (ne)potrjevanje zunanjih piškotov in vtičnikov

JANUAR, str. 20: »Kar pomnim, je veljalo, da so uradne fotografije proste avtorskih pravic«

»Tokrat gre za uraden portret, ki ga je objavila Bela hiša in na omrežju X tudi "FLOTUS". Kar pomnim, je veljalo, da so uradne fotografije ustanov in podjetij proste materialnih avtorskih pravic in namenjene široki javni, medijski rabi, običajno z navedbo vira. /.../ je to očitno znano uredništvom BBC, RAI, USA Today, pri nas pa zasebnega medija N1info in državne agencije STA. Slednja je poleg jutranje vesti o objavi tega portreta v svojem fotoservisu ponudila tudi brezplačno (!) sliko. In kljub temu redni plačniki prispevka za RTVS namesto uradnega portreta spet vidimo tole: */.../«* (**B. P.**)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik**

Urednica zabave je sporočila, da v trenutku, ko smo pisali članek, te fotografije še ni bilo na voljo na servisih, ki jih plačujemo. Kadar ni fotografij, jih vdelamo z omrežij, kjer so bile prvotno objavljene, kar je v skladu s pravili. Ni pa dovoljeno v takem primeru z omrežja shraniti fotografije in jo objaviti ob navedbi vira (npr. Omrežje X).

DODATNA VPRAŠANJA VARUHINJE

Hvala za odgovor. Preden ga pošljem bralcu, prosim še za nekaj pojasnil:

- Katere fotoservise ima MMC na voljo (plačljivo in brezplačno)?
- MMC je besedilo https://www.rtvslo.si/zabava-in-slog/znani/razkrit-uradni-portret-melanie-trump-ameriska-prva-dama-ostaja-enigmaticna/734774 objavil 28. 1. ob 9.57. STA je novico o tem objavila več kot dve uri prej, 28. 1. ob 7.15, vključno s fotografijo. V fotoservisu STA je uradni portret Melanie Trump označen kot brezplačna fotografija. Ali MMC te fotografije ni mogel uporabiti in zakaj?

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik**

Naše partnerske agencije so Reuters, EPA, AP in BoBo. Kot so mi pojasnile kolegice, v času pisanja novice ni imela nobena od agencij omenjene fotografije na voljo.

Mi od STA-ja ne jemljemo fotografij, nismo naročnik njihovega fotooddelka (razen za olimpijske igre, to je bila ločena pogodba). Vemo sicer, da imajo občasno fotografije brezplačne za uporabo, mogoče parkrat na leto vzamemo tako fotografijo, vem, da je bilo tako v primeru ene arheološke najdbe. V tem primeru gotovo nihče ni niti pomislil, da bi lahko imel STA fotografijo Melanie, če je niti osrednje agencije niso imele.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Podobno kot MMC so fotografijo (dodano neposredno z omrežja X) objavili številni slovenski mediji (Delo, 24 ur, Siol, Cosmopolitan), nekateri pa so objavili fotografijo Profimedie (Dnevnik, Primorske novice), N1 pa @FLOTUS/X. Z izjemo N1 je večina drugih medijev ravnala podobno kot MMC in kot naslovno fotografijo objavila eno izmed starih fotografij Melanie in Donalda Trumpa, šele nekje sredi besedila pa dodala posnetek zaslona X z uradnim portretom.

To sicer ne opravičuje ravnanja MMC-ja, ki bi lahko namenil več napora iskanju brezplačne fotografije. Iz pojasnila pa je vendarle razbrati, da ima STA podobne fotografije na razpolago izjemno redko. Vidim pa, da imajo v članku Vogue o uradnem portretu Melanie Trump: Bolj je videti v vlogi Vajenca kot pa prve dame - RTV SLO, objavljenem 1. februarja, še vedno samo vpeto fotografijo z X. Ne vem, ali jo vi vidite ali ne. Če je ne, bom uredništvo na to opozorila, saj je bila 1. 2. fotografija nedvomno na voljo.

SEPTEMBER, str. 43: »Nova zahteva po soglasju za piškotke«

»Pred nekaj dnevi se je na spletnem mestu rtvslo.si začela prikazovati nova zahteva po odobritvi piškotkov, ki zakriva še več zaslona. /…/ Zanima me, zakaj je bila potrebna ta sprememba, kaj je po novem drugače /…/.« (B. P.)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik**

Multimedijski center je 23. 9. 2025 posodobil funkcionalnost upravljanja s piškotki. S posodobitvijo je za piškotke interne spletne analitike zdaj zahtevano predhodno soglasje. Spletno analitiko MMC uporablja za potrebe izboljšanja storitev ter poročanja vodstvenim in nadzornim organom, v skladu s predpisi, ki urejajo delovanje RTV Slovenija.

Novo obvestilo za potrditev/nastavitev piškotkov je večje od prejšnjega, s čimer se želi uporabnike pozvati, da si uredijo nastavitve piškotkov po svoji meri. Obvestilo vključuje tudi opis namena uporabe posamezne skupine piškotkov (analitični, oglaševalski, piškotki družbenih omrežij). Ko uporabnik enkrat dodeli dovoljenja za piškotke, se mu obvestilo več ne prikazuje.

Pošiljatelj vprašanja je pravilno ugotovil, da spletna stran z informacijami o piškotkih ne vsebuje datuma zadnje spremembe. Podatek o datumu zadnje spremembe je bil 7. 10. 2025 dodan. Za opozorilo se zahvaljujemo.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Upam, da je pojasnilo dovolj podrobno in jasno. Zahvaljujem se vam za vprašanje, saj je na podlagi vašega vprašanja uredništvo dodalo datum.

4.3.1.7 Pohvala

DECEMBER, str. 23: Pohvala novinarki Ani Svenšek za prispevek ob 35. obletnici izidov plebiscita

»Nemara poreče kdo lakonično: »Pa kaj, pač članek v okviru del in nalog novinarke, le da na portalu MMC RTV SLO«. https://www.rtvslo.si/slovenija/plebiscit-v-depojih-arhiva-rs-iz-vsega-zbranega-plebiscitnega-gradiva-seva-enotnost/767395

Takoj proč s takšnim načinom razmišljanja, s takšnim videnjem zapisa vsebine članka. Novinarka Ana Svenšek je, čutim in dojemam tako, vložila več kot »samo« poklicni del sebe. Vložila je več v prispevek … vložila je svoje srce, čustva, svojo pripadnost slovenskemu narodu, zdaj po zaslugi izidov plebiscita (26. gruden 1990), od 25. rožnika 1991 – pripadnost slovenski naciji!« (M. B.)

4.3.2 UPORABNIŠKE VSEBINE

V to skupino varuhinja uvršča odzive piscev in bralcev komentarjev pod besedili na spletni strani rtvslo.si. Število teh odzivov se iz leta v leto povečuje, od leta 2021 se je potrojilo, v letu 2025 jih je bilo 330. Se je pa lani prvič občutno zmanjšal njihov delež med vsemi odzivi na MMC, z dveh tretjin se je zmanjšal na dobro polovico, predvsem zaradi povečanja deleža odzivov na novinarske vsebine.

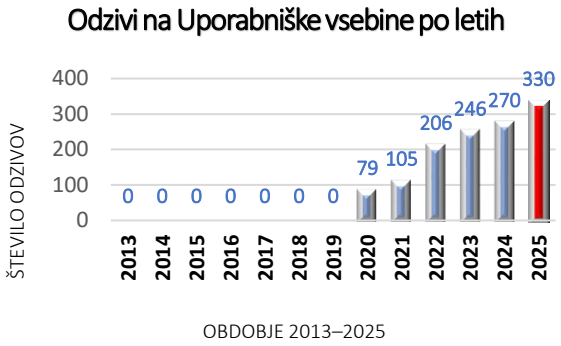

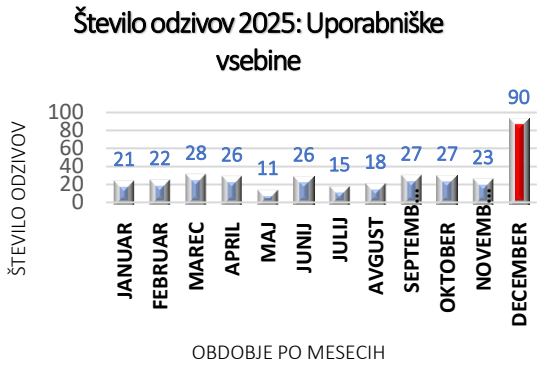

Prvih enajst mesecev leta 2025 so prevladovala vprašanja piscev komentarjev, zakaj je bil njihov komentar umaknjen, nekaj je bilo tudi pripomb o neprimernih komentarjih. Decembrski skok na kar 90 odzivov pa so povzročile množične (verižne) pobude za ukinitev komentiranja na MMC-ju. Bilo jih je kar 67. Uredništvo pobudam ni sledilo, je pa razširilo predmoderacijo komentarjev na dodatne vsebine.

4.3.2.1 Preveč, premalo: pobuda za ukinitev komentiranja

DECEMBER, str. 26: Podpora pobudi za ukinitev komentarjev na MMC (67 odzivov)

Varuhinja je decembra prejela 67 enakih (t. i. verižnih) odzivov s podporo pobudi za ukinitev komentarjev na portalu rtvslo.si. Sočasno so jih prejeli tudi v Uredništvu za nove medije. Na poziv, naj ji posredujejo pobudo, ki jo podpirajo, so ji odpisali: »Izvirna pobuda se nahaja na https://rtv-ekspoze.org/, kjer je dobro razloženo in analizirano, kakšne zlorabe se dogajajo pod komentarji na vašem spletnem mediju«. Kot je navedeno na omenjenem spletnem mestu, naj bi »na podlagi več kot enoletnih aktivnosti zbrali dovolj podatkov in dokazov, da /…/ po naši oceni obstoječ sistem odgovornosti in moderiranja prispeva k razširjanju propagandnih, sovražnih in drugače škodljivih vsebin v uporabniških komentarjih« in da format komentiranja na MMC-ju »ne spodbuja kakovostne razprave, temveč čustveno, polarizirano, pogosto sovražno izražanje mnenj«. Navajamo primer verižnega odziva:

»Pišem vam kot zaskrbljen uporabnik portala MMC, na katerem se pojavljajo uporabniški komentarji, polni pro-ruske propagande, anti-zahodnega (in anti-EU) sentimenta, poveličevanja avtokratov. Takšni komentarji po mojem mnenju niso del normalne javne razprave, temveč prispevajo zgolj k polarizaciji Slovencev, kar ne more biti v javnem interesu.
RTV Slovenija se je v svojih programskih standardih zavezala, da ne bo dopuščala zlorabe svobode govora za namene propagande in manipulacije. Vsaka kršitev programskih standardov

predstavlja hkrati kršitev pogodbe o zaposlitvi vsakega zaposlenega, ki je odgovoren za to, da so takšni komentarji objavljeni.
Iz poročil varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev lahko razberemo, da so pritožbe nad delom moderatorjev relativno pogoste, vendar pa varuhinja pri vseh ključnih pripombah soglaša s pogosto nepovezanimi in/ali vsebinsko praznimi pojasnili odgovorne urednice digitalnih vsebin.
Uporabniški komentarji pod novicami, kjer je vklopljena predmoderacija, so tipičen odraz sistema, ki je popolnoma odpovedal. Nadalje je MMC sam priznal, da nimajo tehničnih sposobnosti preprečiti množičnim kršiteljem, da si ustvarijo nov profil in nadaljujejo s kršitvami.
O vsem navedenem in še posebej z analizo proruskih komentarjev je bil po javno dostopnih podatkih obveščen tudi Svet RTV Slovenija, ki pa problematike komentarjev ni zaznal in je od začetka opozarjanja v maju 2025 še ni uvrstil na dnevni red.
Širjenje dezinformacij ima lahko vrsto škodljivih posledic, kot so ogrožanje demokratičnih postopkov, polarizacija razprav, varnosti in okolja državljanov. V isti okvir sodi zaščita svobodnih in poštenih volitev.
V luči zgoraj zapisanega izražam podporo pobudi, da se uporabniški komentarji na MMC ukinejo, tako kot so to storile tuje medijske hiše, recimo NRK.no.« (N. H.)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

RTV Slovenija se ograjuje od navedb in očitkov, objavljenih na anonimni spletni strani rtv-ekspoze.org. Gre za neavtorizirano objavo brez razkritih avtorjev, brez jasno opredeljene metodologije in brez preverljivih virov, zato takšnih zapisov ni mogoče obravnavati kot verodostojno ali strokovno analizo.

Očitki o domnevnem načrtnem ustvarjanju ali omogočanju propagande na spletnem portalu rtvslo.si so neutemeljeni in neresnični. Portal deluje v skladu z javno objavljenimi pravili in standardi komuniciranja, zato zavračamo insinuacije o sodelovanju pri dejavnostih, ki bi bile v nasprotju z veljavnimi uredniškimi in profesionalnimi standardi.

Spletni portal rtvslo.si je odprt prostor, ki omogoča raznovrstnost mnenj o aktualnih temah, uporabniški komentarji zato predstavljajo individualna stališča posameznikov in ne odražajo uredniškega ali institucionalnega stališča RTV Slovenija. Sistem komentiranja stalno nadgrajujemo, uporabljamo integriran sistem prijavljanja kršitev pravil sodelovanja ter se na prijave odzivamo ažurno.

Nedavno smo omogočili tudi analizo komentarjev s pomočjo umetne inteligence, ki bralcem ponuja kratek povzetek razprav in vpogled v razpoloženje uporabnikov, zato lahko sami spremljajo sentiment komentarjev.

Določene trditve na rtv-ekspoze.org vsebujejo tudi netočne navedbe o komentiranju na tujih spletnih medijih, kar dodatno kaže na pomanjkljivo preverjanje dejstev in nizko raziskovalno verodostojnost anonimnih avtorjev.

Objavljanje neutemeljenih, posplošenih in potencialno zlonamernih obtožb, ki se predstavljajo kot dejstva, pomeni nedopusten poseg v ugled in dobro ime javne institucije.

Anonimne in metodološko neustrezne objave zato težko komentiramo. Širjenje neutemeljenih in potencialno zlonamernih obtožb jemljemo resno in ne izključujemo uporabe pravnih sredstev, vključno s preučitvijo možnosti pravnih postopkov proti avtorjem zapisa.

RTV Slovenija ostaja zavezana transparentnosti, profesionalnim standardom in dialogu z javnostjo, vendar hkrati ne more in ne bo privolila v anonimne pritiske, metodološko nevzdržne interpretacije in neutemeljene obtožbe, ki želijo spodkopavati zaupanje v javni medij.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Navedbe na anonimni spletni strani rtv-ekspoze.org, na katero se sklicujejo pobudniki, nimajo javno objavljenih avtorjev, niti strokovno podprte metodologije. Nekatere navedbe so časovno irelevantne, nekatere vzete iz konteksta in zato zavajajoče. Med drugimi moj citat iz leta 2023: »Omejevanje komentiranja je poseg v ustavno zagotovljeno pravico do »svobode izražanja misli, govora in javnega nastopanja, tiska in drugih oblik javnega obveščanja in izražanja. Vsakdo lahko svobodno zbira, sprejema in širi vesti in mnenja«. Avtorji namreč niso objavili nadaljevanja citata, v katerem zapišem: »Ta pravica pa ni brezmejna, omejena je z drugimi pravicami, zato spletni portal rtvslo.si komentarje pod določenimi besedili predhodno pregleda /…/«

Poleg naknadnega in predhodnega moderiranja, glede katerih so sprejeti jasno določeni Standardi in pravila, Uredništvo za nove medije že zdaj onemogoča komentiranje pod vsebinami, ki obravnavajo »družinske tragedije, težke in usodne prometne nesreče, različne druge dogodke s smrtnim izidom, nasilna dejanja ter se neposredno nanašajo na socialno okolje, ki mu pripadamo«; pod sporočili za javnost in vsebinami, ki se samodejno generirajo.

Napačne so tudi nekatere trditve anonimnih avtorjev, med drugimi ta, da je komentiranje na spletnem mestu rtvslo.si »grožnja demokraciji«. Komentiranje samo po sebi ni grožnja demokraciji, temveč je, prav nasprotno, demokratična oblika izražanja mnenj. Res pa je, da nenadzorovano komentiranje lahko omogoča širjenje nepreverjenih informacij in dezinformacij ter spodbuja nedemokratične oblike odločanja, kar pa ogroža demokracijo.

Zato menim, da bi bil smiseln razmislek Uredništva za nove medije o dodatni omejitvi komentiranja vsebin, ki zaradi velike nevarnosti širjenja dezinformacij in propagande predstavljajo resno grožnjo demokraciji.

4.3.2.2 Odgovornost: moderiranje komentarjev in pojasnjevanje moderiranja

Veliko uporabnikov se je varuhinji pritožilo, ko so jim administratorji umaknili komentar ali blokirali račun (npr. JULIJ, str. 29, AVGUST, str. 26). Precej pa jih je opozorilo na neprimerne komentarje drugih uporabnikov (SEPTEMBER, str. 47, NOVEMBER, str. 37 in primeri spodaj).

AVGUST, str. 27: »Da moderator ne izbriše komentarja kljub številnim prijavam, je nedopustno«

»/…/ Uporabnik se s svojimi vpisi vseskozi norčuje iz navijačev NK Maribor, preimenoval ga je v Marispor, v avatarju pa predrugačil grb NK Maribor na način, da je turško napisal Maribor, dodal pa še džamijo. Norčevanje na nacionalni osnovi zaradi turških lastnikov NK Maribor pa ni primerno in je nedopustno. /…/« (P. H.)

VPRAŠANJE VARUHINJE ADMINISTRATORJEM MMC-JA

Uporabnik se je zaradi neprimernih komentarjev in avatarja uporabnika /…/ obrnil name že 27. 7. Nato sem ga pozvala, da navede točne primere. Iz zadnjega odziva sklepam, da ste kar nekaj komentarjev uporabnika že sami umaknili, ne pa vseh. Prosim za pojasnilo glede izbrisa neprimernih komentarjev tega uporabnika in za odgovor, ali ste zaznali tudi neprimernost avatarja (znak NK Maribor z džamijo) in ga pozvali, da ga spremeni.

Administrator MMC RTV SLO

Omenjeni komentar smo umaknili. Uporabniško ime smo blokirali, saj je uporabnik imel tudi neprimeren avatar (izzivanje navijačev druge ekipe), pri tem pa je uporabniško ime registriral z začasne elektronske domene. Očitno se je registriral z namenom izzivanja drugih uporabnikov in s tem kršenja pravil sodelovanja.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Menim, da so administratorji primerno ukrepali in pokazali, da opravljajo svoje delo skladno s Pravili komentiranja, ki so namenjena varovanju uporabnikov, da lahko komentirajo v spoštljivem okolju. Nedopustno ravnanje torej administratorji odpravljajo.

Zato se vam zahvaljujem za opozorilo. Veliko neprimernih ravnanj opazijo in odstranijo že administratorji sami, zaradi zelo velikega števila komentarjev pa kakšno nehote spregledajo.

AVGUST, str. 27: »Prijava uporabnika, ki znova krši pravila pod drugim uporabniškim imenom«

»V priponki vam pošiljam kolaž posnetkov zaslonov skoraj 80 komentarjev uporabnika /…/, glede katerih se boste verjetno strinjali, da so neprimerni (uporabnik v njih celo zagovarja holokavst), njegov slog pisanja, tematske stalnice in jezikovne posebnosti pa kažejo na to, da je isti uporabnik pred tem kršil pravila že pod uporabniškim imenom /…/« (K. Č.)

Administrator MMC RTV SLO

Hvala za zelo podrobno analizo uporabnika /…/ (oz. kot ste dokazali v svoji analizi, zelo verjetno nekdanjega uporabnika /…/). Strinjamo se, da so med njegovimi komentarji tudi dovolj sporni za izbris, poleg tega res vsi indici kažejo, da je uporabnik že imel registrirano uporabniško ime. Uporabnik /…/ je zato dodan pod nadzor.

Trudimo se, da bi ponovne registracije blokiranih uporabnikov zaznali že takoj, ko se poskušajo ponovno registrirati, vendar smo pri tem omejeni s tehničnimi zmogljivostmi našega sistema. Nekaj jih naknadno opazimo podobno kot vi (glede na slogovno in jezikovno podobnost), vendar pa je uporabnikov in komentarjev samo dnevno nekaj tisoč, tako da vseh žal ne zaznamo takoj. Nam pa pri tem najbolj pomaga možnost Prijavi neprimerno vsebino, saj tako sporne komentarje najhitreje opazimo.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Zahvaljujem se vam za skrbno spremljanje komentarjev in za opozorilo administratorjem o kršenju pravil. Z vašo pomočjo so lahko primerno ukrepali in zavarovali druge uporabnike pred neprimernimi komentarji.
Zato se zahvaljujem tudi administratorjem za ukrepanje in za odgovor vam. Dialog z uporabniki je del programskih standardov RTV Slovenija in v dobro vseh je, če so spoštovani.

4.3.2.3 Pobuda

JUNIJ, str. 29: Pobuda: Ob umiku komentarja naj ostane zapis razloga za umik in identifikacija administratorja in AVGUST, str. 29: Nadaljevanje junijske pobude

»Predlagam, da se uvede transparentnejši način administracije. S tem bi prihranili čas in slabo voljo uporabnikov. Ko se administrator odloči za umik komentarja, naj na mestu komentarja ostane zapis razloga za umik in identifikacija administratorja. Admin 1, Admin 2 itd. Ali se adminom določi nick name. Po želji. Tovrstni način moderiranja poteka na mnoštvu forumov. Vse nejasnosti pa razrešuje tako imenovani super moderator.« (D. I.)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Sistem moderiranja se ves čas nadgrajuje in spreminja. Dobivamo različne pobude, za kar se zahvaljujemo.

Varuhinja je menila, da je odgovor na pobudo uporabnika preskop, zato je odgovorno urednico Uredništva za nove medije prosila za dodatno pojasnilo oziroma utemeljitev:

DODATNA VPRAŠANJA VARUHINJE

- ali je pobuda uporabnika izvedljiva (in če ni, zakaj ne)
- ali je pobuda smiselna – tudi v luči razbremenitve administratorjev, ki sedaj odgovarjajo na posamična vprašanja uporabnikov o razlogih za umik njihovih komentarjev.

Prosim tudi za podatek, koliko komentarjev je mesečno odstranjenih oziroma umaknjenih in koliko pojasnil o umiku napišejo administratorji. Če nimate točnih podatkov, prosim za približne ocene.

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Prostor za komentarje je namenjen komentarjem, ne dodatnim obvestilom, zakaj je bila vsebina umaknjena, kdo jo je umaknil itd., saj se s tem ustvarja nepreglednost (nekdo bi objavil več komentarjev zunaj teme ali oglaševal in tako zasedal prostor med komentarji). Kot pojasnjuje vodja administratorjev, večina uporabnikov zelo dobro razume razlog umika vsebine, saj so seznanjeni s pravili sodelovanja in se ne pritožujejo, ostali imajo na voljo spletni obrazec za komunikacijo z administratorji. Uporaba prostora za komentarje za dodatna obvestila bi bila neracionalna in ne bi prinesla dodane vrednosti, le obveščali bi druge uporabnike, da je nekdo na določenem mestu kršil pravila sodelovanja (npr. "*komentar je umaknjen zaradi oglasnega sporočila*", "*komentar je kršil pravilo o uporabi slovenskega jezika*", "*komentar je umaknjen*

zaradi neprimerne vsebine"), pri čemer pa sama vsebina, zaradi katere je bil umaknjen komentar, ni več vidna.
Administratorji dobijo malo vprašanj in pritožb uporabnikov, v povprečju 3 na dan (v preteklih 30 dneh so jih prejeli 76, pri tem so se nekatera ponovila).
Podatka, koliko komentarjev umaknemo, nimamo (ta podatek bi bilo treba zajeti iz baze podatkov, do katere administratorji ne dostopajo). Večina komentarjev je umaknjenih pod političnimi temami, veliko manj pod drugimi rubrikami. Največ komentarjev je umaknjenih iz razloga pisanja izven teme, drugi razlogi so še neprimerna komunikacija, oglaševanje, uporaba tujega jezika (pri navajanju tujih virov) itd.
Uporabnikom praviloma odgovorimo na vsa vprašanja (razen v primeru, da se ponavljajo ali so neprimerna, kar je redko).

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Glede na število vprašanj uporabnikov se zdi, da je sedanji sistem pojasnjevanja izbrisov zadosten. Nekateri uporabniki se obrnejo na administratorje tudi po elektronski pošti. Menim pa, da bi bila dobrodošla analiza števila umaknjenih komentarjev in razlogov za umik.

4.3.3 STORITVE

Na storitve MMC-ja je varuhinja v letu 2025 prejela **14 odzivov**, kar je za tretjino manj kot leto prej, ko jih je bilo 22. Nekaj se jih je nanašalo na posamične tehnične težave (npr. MAJ, str. 31: RTV 365: »Vremena ob 18.55 še vedno ni mogoče pogledati za nazaj« in JULIJ, str. 31: »Zakaj si ni mogoče v arhivu ogledati oddaje Pričevalci z Margarete Jahn?« (2 odziva), nekaj na dostopanje do vsebin na spletu iz tujine. Eno od teh pobud navajamo v nadaljevanju.

4.3.3.1 Preveč, premalo: dostop Slovencev v zamejstvu in po svetu do vsebin RTV Slovenija

AVGUST, str. 30: Pobuda Radioteleviziji Slovenija po ohranitvi slovenskega jezika v Avstriji

»Obračam se na vas, ker bi nam, slovensko govorečim izven Slovenije, z eno malenkostjo lahko zelo pomagali. Istočasno bi pa bila to lepa zamisel, morda iniciativa vaše hiše glede ohranitve slovenskega jezika pri nas. Mislim, da je to tudi v interesu javne televizije. /.../ Res zelo bi nam bilo v pomoč, če bi nam Slovenija omogočila, da bi lahko otrokom tukaj ponudili medijske vsebine v slovenskem jeziku. Žal nam RTV in drugi ponudniki tega ne dovolijo zaradi pravic, čeprav bi vsebine plačali. Mislimo, da bi bilo v tem primeru treba odpraviti geoblokado, ker gre za posredovanje slovenskega jezika /.../ (filmi za mlade, dokumentacije, risanke itn.).« (D. H.)

Vodja OE Oddajniki in zveze **Andrej Trojer**

To je sicer bolj vprašanje za MMC, ampak vseeno:
https://www.rtvslo.si/rtv/kontakti-in-informacije/preveri-dejstva/kako-lahko-v-tujini-spremljam-vsebine-programov-rtv-slovenija/694434

https://www.rtvslo.si/rtv/kontakti-in-informacije/pogosta-vprasanja/tehnicna-vprasanja/466280.

Gledalec se je odzval: *»Linke, ki ste jih poslali, že vse poznamo. Kot avstrijski državljani nimamo davčnih številk v Sloveniji in bi se morala najti druga pot. Zanimivo je, da bi bilo tukaj veliko interesa gledati vsebine RTV (družinske, otroške, dokumentarce), ampak očitno se jih noče pokazati zainteresirani javnosti in se to omejuje. /…/ Če se le kaj da premakniti, bi bili veseli.«*

POJASNILO VARUHINJE

Za Slovence v zamejstvu in po svetu (ki nimajo slovenskega državljanstva in slovenske davčne številke) je pot sprejem prek satelita s satelitsko kartico. Ta omogoča ogled vseh vsebin, ki jih predvaja RTV Slovenija, tudi zakodiranih zaradi različnih pravic (avtorskih – to velja predvsem za glasbo in druge podobne pravice, ali TV-pravic – sem spadajo pravice za športne prenose, ki so kupljene za posamezno državo, in tuje filme, ki jih kupi TV Slovenija za predvajanje v Sloveniji). Z nakupom satelitske kartice lahko torej dostopate do vseh vsebin kot vsi plačniki RTV-prispevka v Sloveniji. Edini strošek je enkratni nakup satelitske kartice (20 evrov) in satelitski krožnik (parabolična antena).

Vse programe, ki jih pripravlja RTV Slovenija in niso zakodirani (zaradi že omenjenih avtorskih ali TV-pravic), lahko nemoteno spremljate tudi v Avstriji prek spleta. Tako imate na portalu TV Slovenija ali na RTV 365 na voljo ves informativni program, izobraževalni program, pogovorne oddaje, domače dokumentarne oddaje, veliko otroškega in mladinskega programa (lastne oddaje), razvedrilne oddaje, večino koncertov, športni program razen tujih prenosov … Prav tako je na voljo večina radijskega programa (ker ste omenili otroke, sem se spomnila večerne pravljice *Lahko noč, otroci* in otroškega in mladinskega programa ob sobotah dopoldne na Prvem). Dostopna je tudi spletna stran rtvslo.si s številnimi članki in povezavami do oddaj.

Vsekakor bom vaše želje sporočila pristojni komisiji, prosila sem tudi za podatek, koliko Slovencev v zamejstvu in po svetu ima satelitsko kartico. Želim namreč, da pride program RTV Slovenija do vas. Večkrat sem varuhinja opozorila, da je RTV Slovenija za Slovence, ki ne živijo v Sloveniji, zelo pomembna prav zaradi jezika, ki se v Sloveniji razvija drugače kot pri vas, zato je izjemno pomembno, da imate stik s pisano in govorjeno slovenščino na RTV Slovenija.

Odziv gledalca: *»Satelit je sicer tudi dobra ideja, ampak teh skorajda ni več pri nas.«*

Vodja Službe za obračun RTV-prispevka **Judita Kene** na vprašanja varuhinje

Sprašujete glede izdanih satelitskih kartic za tujino. Žal statistično vodimo samo skupno število izdanih kartic po mesecih, letih in ne ločujemo posebej tujine in znotraj tujine zamejskih Slovencev. Smo pa pregledali letošnje leto in podatki kažejo, da je bilo do sedaj izdanih 61 satelitskih kartic, od tega jih je bilo 16 poslanih v tujino. Zelo nehvaležna bi bila ocena, koliko ljudi/gospodinjstev dejansko še spremlja programe RTV SLO v zamejstvu, v tujini prek satelita. Zagotovo pa je največ uporabnikov Slovencev, ki imajo svoje nastanitvene enote na Hrvaškem in se poslužujejo satelitskega prenosa v času svojega dopustovanja.

4.4 RTV PROGRAMI ZA NARODNI SKUPNOSTI

Tudi v letu 2025 odzivov na programe za avtohtoni narodni skupnosti ni bilo veliko, skupaj **šest**. Toda med njimi je bila večina zelo tehtnih in vsebinskih. V enem odzivu je gledalec vprašal, zakaj TV SLO predvaja vse oddaje za madžarsko narodno skupnost, za italijansko pa ne (SEPTEMBER, str. 49: »Madžarske oddaje … čemu jih predvajate in večkrat ponavljate na vseh programih?«). V štirih odzivih pa se je izkazalo, da delujeta oba programa za narodni skupnosti v zelo občutljivem obmejnem območju, ki ga še vedno bremeni polpretekla zgodovina.

4.4.1.1 Celovitost, pravičnost, nepristranskost: o vojni v Prekmurju, o X Mas

MAREC, str. 39: Pod drobnogledom, 27. 3.: »Sprenevedanje in potvarjanje zgodovine«?

JUNIJ, str. 30, Radio Capodistria: »V članku avtor odkrito zagovarja zloglasno X Mas«

»V članku avtor odkrito zagovarja zloglasno X Mas. Boste ukrepali ali imamo po novem svobodo izražanja tudi v poveličevanju fašizma na straneh MMC?« (V. A.)

Urednik Informativnega programa na Radiu Capodistria **Stefano Lusa**

Tradicionalno Radio Capodistria namenja prostor zgodovinskim temam, ki so za naše poslušalce še posebej zanimive. Že dolgo ni več tabu tem, ki se jih ne bi smelo obravnavati, in menimo, da tako mora tudi ostati. Obravnavana knjiga ne poveličuje fašizma, temveč govori o oddelku italijanske vojske, ki se je po 8. septembru razdelil na dve avtonomni enoti. Prva je ostala zvesta kraljestvu in se borila ob boku zaveznikov, druga pa je zagrešila grozodejstva v službi Mussolinija in fašistov. Avtor knjige Alfio Caruso je bil novinar za pomembne italijanske časopise in sodirektor časopisa Messaggero in je napisal številne knjige, med drugim tudi o zgodovinskih temah. Njegova sodba o vojakih X Mas, ki so se borili ob Mussoliniju, je odločna: bili so kolaboranti. Skratka, niti prispevek in niti knjiga na noben način ne poveličujeta fašizma.

Odgovorni urednik radijskega programa za italijansko narodno skupnost (Radio Capodistria) **Aljoša Curavić**

Mislim, da je očitno, da naš novinar v navedenem prispevku ne poveličuje fašizma. Prispevek je osredotočen na intervju italijanskega avtorja, ki je predstavil knjigo o X Mas, italijanskem vojaškem korpusu, ki je v povojnem obdobju postal sinonim fašizma, sploh v obmejnih območjih. Avtor knjige, ki je med drugim novinar, skuša predstaviti drugo plat tega korpusa in ga tudi distancirati od zloglasnih dejanj. Mislim, da so vprašanja našega novinarja umestna in objektivna, ko ga sprašuje, kako komentira poveličevanje fašizma danes tudi skozi simbolike X Mas. Za konec, osebno menim, da smo vsi antifašisti v našem krogu, vendar kot novinar in urednik mislim, da ne smejo obstajati tabu teme in da moramo seveda vse obravnavati objektivno.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Italijanščino nekoliko razumem, vendar ne dovolj, da bi dovolj razumela članek, nad katerim se pritožujete. Zato sem ga dala prevesti umetni inteligenci. /…/

Urednik in odgovorni urednik sta pojasnila kontekst nastanka članka. Povod zanj je bila knjiga, v uredništvu pa posvečajo prostor tudi zgodovinskim temam. Pojasnjevanje novih dejstev o preteklosti je naloga vseh informativnih uredništev. Izbrana tema je za italijansko narodno skupnost pomembna, saj je povezana s prostorom, v katerem živi, in s preteklostjo, ki jo je močno zaznamovala.

Iz prevoda članka je razvidno, da članek ne poveličuje fašizma, temveč ima namen, kot zapisuje avtor, predstaviti knjigo, ki želi: »Vzpostaviti zgodovinsko resnico o X Mas, enoti, ki se je med drugo svetovno vojno odlikovala z dejanji junaštva, a je postala žalostno znana šele po 8. septembru, zaradi majhne skupine fašistov, ki so se odločili priključiti Salojski republiki ter pri tem, ob sodelovanju z nacisti, zagrešili grozodejstva.«

Grozodejstva, ki jih je zagrešil X Mas, so v članku ovrednotena kot negativna /…/.

Ker ne gre samo za poročilo o knjigi, temveč za članek, ki želi s kratkim intervjujem z avtorjem predstaviti bralcem celovitejšo sliko, pa ta ne dosega v Poklicnih merilih in načelih novinarske etike v programih RTV Slovenija zahtevane celovitosti in pravičnosti.

Točka **1.8 o pravičnosti** navaja:

»Nobeno poročilo ali programska vsebina nista poštena, če:

a. ne vsebujeta vseh poglavitnih dejstev;

b. vsebujeta nepomembne podatke na račun najpomembnejših dejstev;

c. nevede ali vede zavajata gledalce in poslušalce /…/.«

Članek odstopa od zahtevane pravičnosti v najmanj dveh točkah:

1. **Izpusti navedbo pomembnega dejstva, da so pripadniki »negativnega dela X Mas« sodelovali tudi pri preganjanju in pokolu Slovencev. Na območju, kjer je bila ost fašističnega delovanja in X Mas uperjena prav proti Slovencem, je izpust preganjanja Slovencev in navedba samo preganjanja Judov in pokolov Italijanov kršitev pravičnosti članka.**
2. **Nevede ali vede zavaja bralce z navedbo, da je šlo za »ozke skupine fašistov, ki so se odločili priključiti Salojski republiki ter pri tem ob sodelovanju z nacisti zagrešili grozodejstva.« Majhna skupina fašistov ne bi mogla zagrešiti toliko grozodejstev, kot so jih do zdaj popisali številni zgodovinarji.**

Članku torej ne moremo očitati, da poveličuje fašizem, lahko pa mu očitamo, da ni navedel ene pomembne navedbe in da ni umestil novih dognanj o X Mas v obmejni prostor. S tem lahko pri delu poslušalcev zbudi vtis, da zmanjšuje težo in pomen grozodejstev, ki jih je zagrešil fašistični del X Mas na tem območju.

Zato sem uredništvu **priporočila, da predvsem v člankih, ki obravnavajo vsebine, občutljive za obmejni prostor in za slovensko in italijansko narodno skupnost, še posebej pazi na dosledno spoštovanje** Poklicnih meril **in** Programskih standardov RTV Slovenija**. Uredništvu priporočam, da o tem opravi razpravo s člani uredništva, ki pokrivajo te vsebine**.

ODZIVNO POROČILO odgovornega urednika radijskega programa za italijansko narodno skupnost (Radio Capodistria) Aljoše Curavića na priporočilo varuhinje

O zadevi smo se pogovorili tako v redakciji kot z varuhinjo. Razjasnili smo določene nejasnosti in se dogovorili, da bomo v prihodnosti, ko bomo obravnavali občutljive teme, bolj pozorni.

4.4.1.2 Odgovornost: uporaba italijanskega imena za Pivko

OKTOBER, str. 32: Tuttoggi I, 20. 10.: »Protestiram ob nedopustni rabi neobstoječega krajevnega imena San Pietro del Carso za Pivko« (2 odziva) in NOVEMBER, str. 37:

»V današnji oddaji (20. 10. 2025) sem med oddajo Tuttoggi, na sporedu na TV Koper, naletel na dokaj neprimerno vsebino (slika v prilogi). V prispevku o streljanju v Pivki se je na ekranu izpisalo ime "San Pietro del Carso".

Naj vas spomnim, da se je sledeča terminologija pojavila kot direktna posledica fašističnega zakona 800/1923, v obdobju, ki je našemu narodu prineslo veliko trpljenja in gorja in ko se je tretjina slovenskega naroda znašla v fašistični Italiji. Originalno ime Šentpeter (iz katerega potem izhaja poitalijančeno poimenovanje San Pietro sul Carso) je bilo leta 1952 spremenjeno v Pivka na podlagi ''Zakona o imenovanju naselij in označevanju trgov, ulic in zgradb" iz leta 1948. Uradno italijanska različica ne obstaja, saj se Pivka ne nahaja na dvojezičnem oz. narodnostno mešanem območju, ki ga določa Ustava republike Slovenije.
Poleg tega gre očitno za poskus ovrednotenja in legalizacije pravno neobstoječega poimenovanja kraja v Sloveniji in na to, da napačno informacijo podaja javna televizija (torej financirana s strani davkoplačevalcev), je še dodatna obremenilna okoliščina.
Poleg tega pa menim, da je RTV dolžna upoštevati slovensko zakonodajo in posledično tudi slovenska pravno veljavna imena krajev.« (E. S.)

»Odločno protestiram ob nedopustni uporabi, vsaj meni neobstoječega krajevnega imena San Pietro del Carso za Pivko na televiziji, ki je financirana z našim, slovenskim denarjem.« (D. Ž.)

Odgovorna urednica TV-programa za italijansko narodno skupnost Monika Bertok

Italijansko ime San Pietro sul Carso smo uporabili z namenom, da bi našim gledalcev olajšali razumevanje kraja, kjer se je dogodek zgodil. Takšno odločitev smo sprejeli, ker je poslanstvo našega programa predvsem informirati italijansko avtohtono narodno skupnost, ki živi v Sloveniji. Kadar obstaja italijanski ustreznik krajevnega imena, ga v naših programskih vsebinah uporabljamo skupaj z uradnim slovenskim imenom. Ob tem želim poudariti, da ime San Pietro sul Carso izvira iz obdobja pred 20. stoletjem, ko se je Pivka imenovala Šentpeter in to nima nikakršne povezave s totalitarnimi režimi prejšnjega stoletja. Gre za zgodovinsko krajevno ime, ki je bilo v 19. stoletju pogosto uporabljeno, kot je razvidno iz priloženih zgodovinskih virov, vključno s tistimi iz časa Habsburžanov.

Iskreno nam je žal, če je uporaba tega krajevnega imena koga prizadela. Naš namen nikakor ni bil obujanje spominov na pretekle tragične dogodke ali povzročanje nelagodja pri večinskem prebivalstvu Slovenije.
V našem programu prav tako redno uporabljamo krajevna imena v italijanskem jeziku, kot so na primer Postumia (Postojna), Lubiana (Ljubljana), Plezzo (Bovec), Caporetto (Kobarid) itd. Logika uporabe teh imen je enaka, kot se uporabljajo imena italijanskih krajev v slovenščini, kot na primer Benetke (Venezia), Videm (Udine), Tržič (Monfalcone), Trbiž (Tarvisio) itd.

Varuhinja je (tudi na podlagi odzivov) presodila, da gre za zelo občutljivo vsebino, ki ima tako jezikovne kot tudi širše družbene in zgodovinske vidike. Zato je za pojasnila prosila Komisijo za standardizacijo zemljepisnih imen in dr. Boruta Klabjana.

Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen pri Vladi Republike Slovenije

Funkcije zemljepisnih imen presegajo le identifikacijo zemljepisnih danosti v prostoru in so zrcalo naravnega prostora, kulturnih okoliščin in zgodovinskega spomina. Zemljepisno imenski korpus med drugim delimo na dva osnovna dela, to sta endonimski in eksonimski.
Endonimi so zemljepisna imena v uradnem oziroma dobro uveljavljenem jeziku na tistem območju, na katerem je locirana posamezna danost, ki jo poimenujemo, na primer Ljubljana v slovenskem jeziku ali Wien (slovensko Dunaj) v nemškem jeziku. Na območjih, na katerih je uradno določena večjezičnost, imamo lahko več endonimov, na primer Koper (slovensko) in Capodistria (italijansko).
Eksonimi so tuja zemljepisna imena oziroma imena v jeziku, ki na območju poimenovane zemljepisne danosti ni uraden ali dobro uveljavljen. Dunaj je na primer slovenski eksonim za Wien, prav tako pa za to ime poznamo eksonime v drugih jezikih, na primer Beč v hrvaščini, Vienna v angleščini in podobno.
Pri rabi obeh vrst zemljepisnih imen zasledujemo smernice, ki so nastale v okviru Organizacije združenih narodov oziroma njene skupine strokovnjakov za zemljepisna imena (UNGEGN). Smernice narekujejo na eni strani zmanjševanje rabe eksonimov, na drugi pa skrb za tiste eksonime, ki so dobro uveljavljeni. Hkrati se države članice OZN spodbuja k pripravi seznamov eksonimov, ki služijo čim bolj enotni rabi in so hkrati lahko podlaga za njihovo standardizacijo.
Kolikor nam je znano, seznama italijanskih eksonimov sicer ni, zato o uveljavljenosti imena San Pietro del Carso ne morem soditi. Dejstvo je, da je bilo izvorno ime naselja **Pivka** Sveti Peter (iz arhivskih virov: St. Peter, 1826; St. Peter, 1880; St. Peter, 1914; St. Peter na Krasu, 1950). Leta 1952 je bilo ime skladno z ideološko naravnano akcijo umikanja svetniških imen spremenjeno v Pivka. Po osamosvojitvi so nekatera tedaj spremenjena imena dobila nazaj stare oblike, vendar se pri Pivki to ni zgodilo.
Italijanska oblika imena je nastala s prevodom slovenskega izvirnika. Sicer obstajajo italijanske imenske oblike za številna naselja v Sloveniji. V nekaterih primerih imajo italijanske imenske oblike status endonima, na primer Pirano (slovensko Piran), pri drugih pa status eksonima, na primer Lubiana (slovensko Ljubljana).
Ime San Pietro del Carso ima lahko le status eksonima, ker na območju Pivke italijanščina ni uradni jezik. Glede na to dejstvo se sicer skladno s smernicami OZN spodbuja rabo endonima

Pivka, vendar je, če je med italijansko govorečimi ime San Pietro del Carso dobro uveljavljeno oziroma prepoznano in raba tega imena ne povzroča šuma v komunikaciji, tudi raba italijanskega eksonima v italijanskem jeziku dopustna.

Prof. dr. Borut Klabjan, redni profesor za področje novejše in sodobne zgodovine na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani in znanstveni svetnik Inštituta za zgodovinske študije ZRS Koper

Zahvaljujem se vam, da ste se obrnili name za ubadanje z vprašanjem, ki še zdaleč ni, kot sami ugotavljate, samo predmet jezikoslovne stroke, ampak ga je potrebno uokviriti v širši kontekst, zgodovinski in siceršnji. Po eni strani je odgovor na vaše vprašanje relativno enostaven in pritrdilen: prav gotovo je potrebna previdnost in občutljivost medijev za rabo takih imen. O tem govorijo že sami odzivi gledalcev. A če se nekoliko bolj poglobimo, je vprašanje vse prej kot enostavno in bi terjalo daljšo raziskavo in analizo. Na tem mestu lahko samo načnem nekaj vidikov, ki se pojavljajo v odgovoru odgovorne urednice:

1. Nisem prepričan, da je ime San Pietro del Carso v rabi med pripadniki italijanske avtohtone manjšine v Sloveniji.
2. Primeri, ki jih urednica navaja kot paralelno logiko uporabe (Trbiž, Videm itd.) ne morejo veljati, saj gre za območja slovenske avtohtone naselitve, Benetke pa imajo status svetovne metropole, kot je, recimo, London ali Dunaj, ki imata svojo različico v vseh jezikih. Pivke ni mogoče primerjati z navedenimi primeri.
3. To, da se ime pojavlja že v habsburškem času, samo po sebi še ne pomeni, da ga lahko uporabljamo nekritično. Čeprav je fašizem pojav dobe po prvi svetovni vojni, ni mogoče prezreti, da ima svoje korenine tudi v nacionalistični nestrpnosti iz habsburškega obdobja.

Če sklenem: menim, da je obnavljanje italijanske toponomastike neprimerno oziroma se mi zdi smiselno, da bi v takih primerih italijanskemu poimenovanju vsaj dodali slovensko ime kraja.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Odgovorni urednici in vsem strokovnjakom se zahvaljujem za pojasnila, gledalcema pa za odziva, saj sta sprožila koristno razpravo o italijanskih imenih (eksonimih) za kraje v Sloveniji, ki niso na dvojezičnem območju.

Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen navaja, da se skladno s smernicami OZN-a **spodbuja rabo imena Pivka, dopustna pa je raba italijanskega imena San Pietro del Carso, če je med italijansko govorečimi to ime dobro uveljavljeno. Več navedb in dejstev pa kaže, da temu ni tako. Navajam tri:**

1. V primeru oddaje *Tuttoggi* je pomembna predvsem uveljavljenost imena med pripadniki italijanske narodne skupnosti v Sloveniji, ki jim je oddaja namenjena. Odgovorna urednica uporabe italijanskega imena ni utemeljila z razširjenostjo italijanskega imena, temveč s tem, da obstaja **italijanski ustreznik slovenskega krajevnega imena**, pri čemer **je bil** ta ustreznik **pogosto uporabljen predvsem v 19. stoletju, ko je bil tudi v slovenščini v rabi izraz St. Peter. Leta 1952 pa je bilo tedanje ime St. Peter na Krasu spremenjeno v ime Pivka**.

Od takrat dalje so bili tudi pripadniki italijanske narodne skupnosti pogosto izpostavljeni imenu Pivka, tudi zaradi geografske bližine, pomembnih dogodkov v Pivki med vojno za Slovenijo,

podjetja Pivka perutninarstvo, širše znanega Parka vojaške zgodovine Pivka in drugih vsebin, ki nosijo ime Pivka.
2. Tudi priznani zgodovinar podvomi, da je italijansko ime za Pivko razširjeno med sedanjimi generacijami avtohtone italijanske manjšine v Sloveniji.
3. **Da je ime Pivka prepoznano tudi med pripadniki italijanske narodne skupnosti, kaže tudi poročanje Radia Capodistria**, radijskega programa RTV Slovenija za italijansko narodno skupnost o istem tragičnem dogodku v Pivki. Na dan dogodka, 20. oktobra, **je v vseh treh radijskih poročilih:** *I fatti del giorno - 1. edizione* (pri času 5.44), *I fatti del giorno - 2. edizione* (pri času 16.20) in *Il giornalle della sera* (pri času 19.15) **poročal o dogodku v Pivki:** »… questa mattina a Pivka …« V nobeni oddaji ni bilo navedbe italijanskega eksonima San Pietro del Carso.

Menim, da je uporaba italijanskega eksonima San Pietro del Carso povsem utemeljena in upravičena v primerih, ko medij, namenjen italijanski narodni skupnosti, **govori o ljudeh ali dogajanju v času, ko je Pivka nosila ime Sveti Peter**.
Za dogodke po letu 1952 pa pri rabi eksonimov priporočam:
- **doslednejše spoštovanje stališča Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen, ki razlikuje med priporočljivo in dopustno rabo**
- **večjo občutljivost pri rabi eksonimov, ki upošteva tako priporočila OZN-a za zmanjševanje rabe eksonimov kot tudi zgodovinski kontekst, ki je na Primorskem zaznamovan z obdobjem italijanske zasedbe in poitalijančenjem imen slovenskih krajev, zaradi česar vsaka raba italijanske različice, četudi dobronamerna, hitro vzbudi med slovenskim prebivalstvom spomine na boleče obdobje fašizma**.

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice TV-programa za italijansko narodno skupnost **Monike Bertok** na priporočili varuhinje

Zahvaljujemo se vam, da ste si vzeli čas za poglobitev v zadevo in za to, da ste vključili strokovnjake s tega področja, ki so nam posredovali dodatna pojasnila. Vsekakor bomo upoštevali vaša priporočila in hkrati naprej opravljali svoje poslanstvo pri uporabi italijanskega jezika, pri razvoju in promociji kulturnih dejavnosti ter pri krepitvi identitete italijansko govorečega prebivalstva – pripadnikov italijanske avtohtone narodne skupnosti v Sloveniji, v duhu načel sobivanja in multikulturnosti. Menimo, da kot medij nastopamo v vlogi varuha in kot nosilec pri varovanju specifike avtohtone manjšinske skupnosti. Vsakodnevno se glede poimenovanj krajev posvetujemo tako znotraj Televizije za italijansko narodno skupnost kot tudi z zunanjimi pristojnimi institucijami. Konkretni primer, na katerega se nanaša vaše obvestilo, je spodbudil živahno razpravo znotraj našega programa. Opravičujemo se, če smo z našim ravnanjem koga prizadeli in se zavedamo, da lahko poimenovanja slovenskih krajev v italijanskem jeziku vzbudijo pri ljudeh različna čustva zaradi preteklih, zgodovinskih dogodkov na tem območju. V prihodnje bomo namenili še več pozornosti pri presojanju in izbiri jezikovnih različic poimenovanj krajev s pridržano pravico, da izberemo najprimernejša imena glede na naše izkušnje in senzibilnost do pripadnikov italijanske avtohtone narodne skupnosti v Sloveniji.

4.5 RTV SLOVENIJA

V letu 2025 je varuhinja zbrala **755** odzivov, ki so se nanašali na več enot RTV Slovenija, RTV-prispevek, oglaševanje, dostopnost vsebin, tehnične zadeve, jezikovno kulturo in druge skupne zadeve. To je precej manj kot v treh letih pred tem, vendar sorazmerno s padcem vseh odzivov in več kot v vseh letih pred rekordnim triletjem 2022–2024.

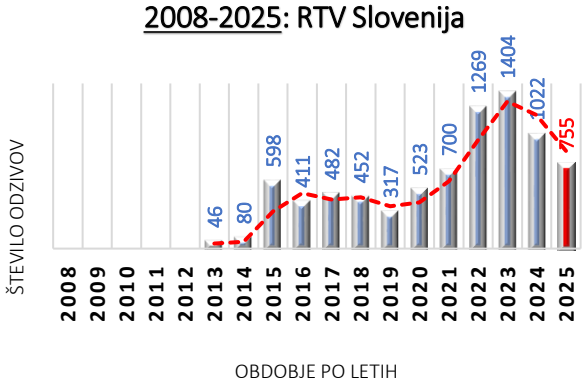

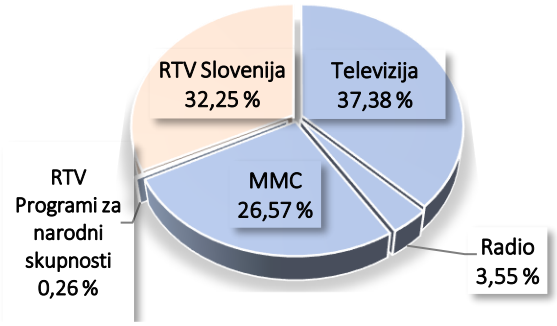

Tudi delež teh odzivov med vsemi odzivi je po izjemnem letu 2024, ko je z 41,04 % edinkrat doslej presegel delež odzivov na televizijo, spet padel. Znašal je **32,25 %** vseh odzivov, kar je za dobrih pet odstotkov več od dolgoletnega povprečja.

Med skupne odzive na RTV Slovenija šteje varuhinja tudi vse zavrnjene odzive, ne glede na to, na katero enoto se nanašajo. Število teh se je v primerjavi z letom 2024, ko jih je bilo 504, **zmanjšalo za polovico**, saj je varuhinja **zavrnila samo 255** odzivov. Število zavrnjenih odzivov je padlo že tretje leto zapored in se približalo »običajnemu« letu 2020, potem ko je v letih 2022 in 2023 doseglo vrh s 698 in 672 zavrnjenimi obravnavami neprimernih odzivov.

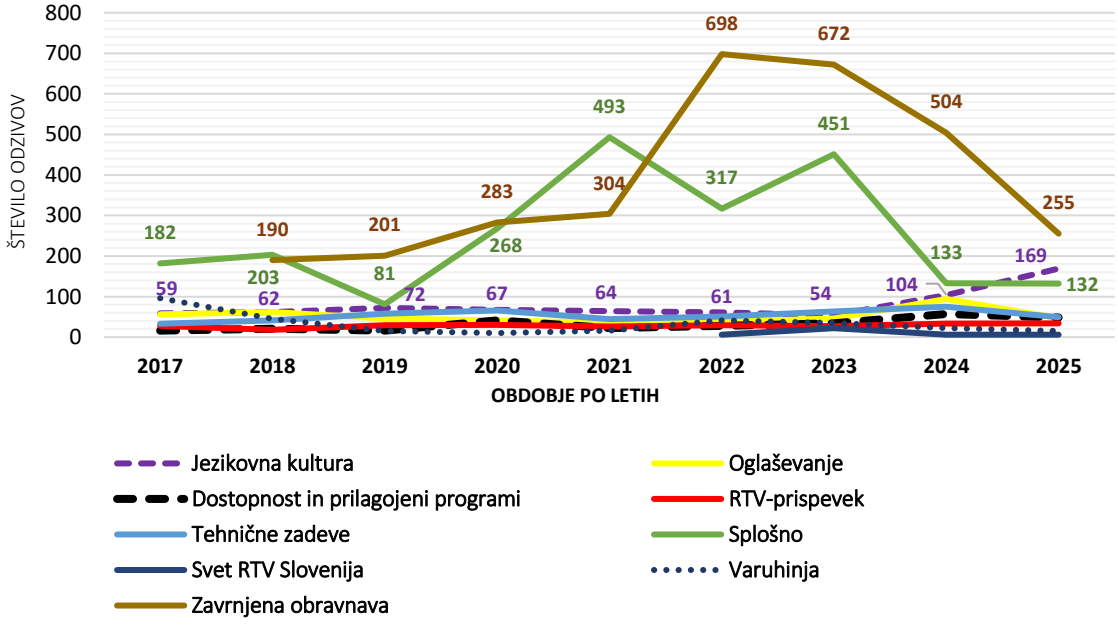

Edino področje, kjer se je število odzivov v letu 2025 povečalo, je bila **jezikovna kultura**. Nanjo je varuhinje prejela kar **169** odzivov. To je kar 62,5 % več kot leto prej, ko je prejela 104 odzive. Obenem je jezikovno področje edino, kjer so se odzivi **izrazito povečali že tretje leto zapored** (modra črtkana črta na prejšnjem grafu).

Izrazito manj kot leto prej je bilo leta 2025 odzivov **na oglaševanje, tehnične zadeve in varuhinjo**, nekoliko manj na dostopnost, ne splošne zadeve pa jih je bilo enako.

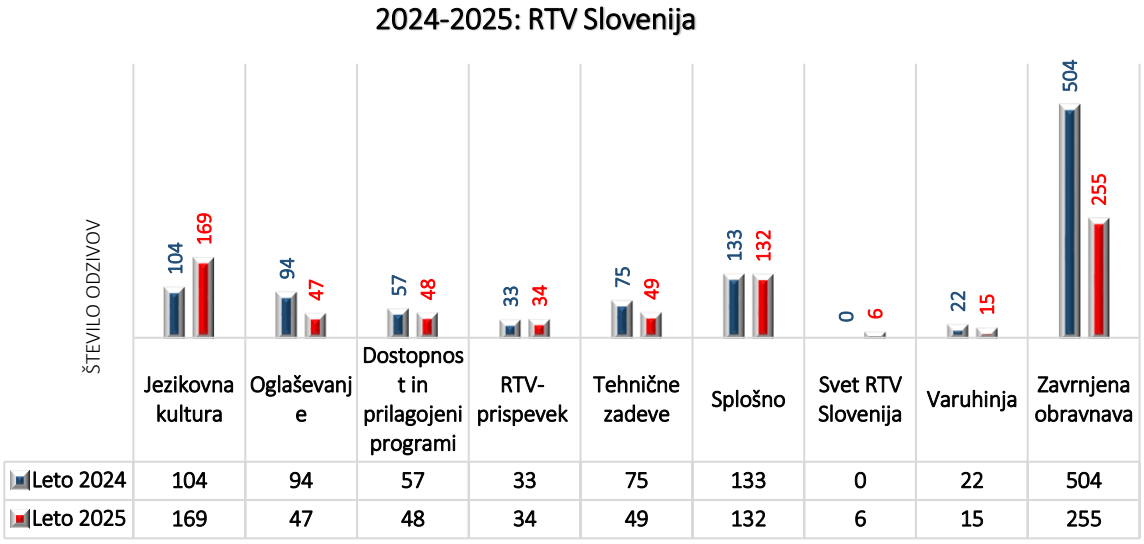

	Jezikovna kultura	Oglaševanje	Dostopnost in prilagojeni programi	RTV-prispevek	Tehnične zadeve	Splošno	Svet RTV Slovenija	Varuhinja	Zavrnjena obravnava
Leto 2024	104	94	57	33	75	133	0	22	504
Leto 2025	169	47	48	34	49	132	6	15	255

To je spremenilo tudi razmerja med odzivi. Delež zavrnjenih odzivov se je z 49 % v letu 2024 zmanjšal na **34 %**, na jezikovno kulturo pa podvojil, z 10 % na kar **22 %**. Delež odzivov na splošne zadeve je znašal **17 %** (leto prej 13 %, dve leti prej 30 %). Delež odzivov na oglaševanje je znašal **6 %**, na tehnične zadeve **7 %**. Na področju dostopnosti je delež ostal pri **6 %**, na **5 %** pa se je povečal delež odzivov na RTV-prispevek. Zelo nizki so ostali deleži odzivov na delo varuhinje (2 %) in Svet RTV Slovenija (1 %).

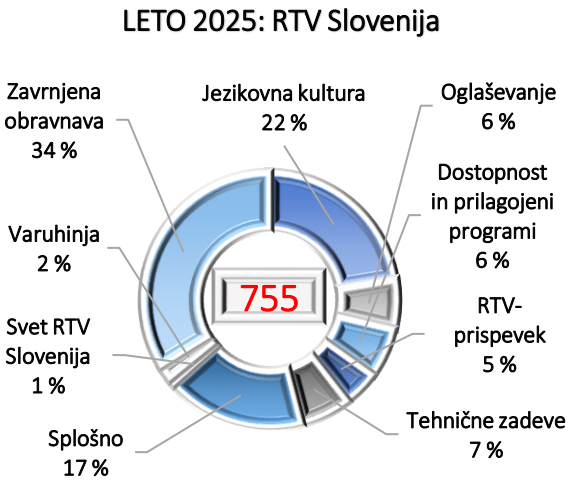

4.5.1 JEZIKOVNA IN GOVORNA KULTURA

V letu 2025 se je pozornost občinstva, namenjena jeziku, še okrepila, varuhinji so poslali kar **169 odzivov**, kar je 62,5 % več kot leta 2024, pa že takrat je bilo število znatno višje od dotedanjega povprečja. Tolikšno povečanje odzivov pa ne pomeni tolikšnega poslabšanja jezika na RTV Slovenija, temveč predvsem zelo velika pričakovanja javnosti, da ima največji javni medij in kulturna ustanova odličen jezik v pisni in govorjeni obliki. Precej odzivov kaže tudi, da so jezikovne napake posledica tehničnih in drugih napak.

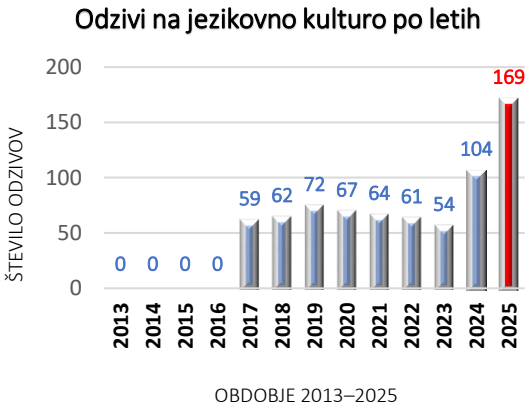

Med odzivi je bilo namreč precej pritožb zaradi odsotnosti prevodov tujejezičnih govorcev v oddajah. Nekatere je zakrivila tehnika, druge človeški dejavnik. Veliko je bilo pripomb na jezikovno šibke prevode v člankih na MMC-ju, še več na številne manjše jezikovne napake v vseh treh medijih. Pri govorni kulturi so opozorili na nepravilno izgovorjavo tujih kratic in na pretirano izogibanje sklanjanju ženskih priimkov.

4.5.1.1 Dosledno prevajanje v slovenščino: manjkajoči prevodi tujejezičnih govorcev

JUNIJ, str. 35: Dnevnik, 10. 6.: Manjkajoči prevodi tujejezičnih govorcev v prispevku iz Gradca (8 odzivov)

»Ponovno niso bile podnaslovljene izjave v prispevku o tragediji v Gradcu. To je res prevečkrat. /.../ Dovolj je izgovorov o nekem avtomatizmu. Sistem ne deluje. /.../ Uredite že zadevo!« (M. D.)

Vodja Službe za prevajanje, lektoriranje in podnaslavljanje **Barbara Müller**

Prispevek Petre Kos Gnamuš je bil žal brez podnapisov. Pripravljen je bil prepozno, zato je za vse prevode in nalaganje prevodov na strežnik zmanjkalo časa. Vsa ekipa, z odgovorno urednico Polono Fijavž (ki je priskočila na pomoč pri prevajanju) na čelu, je naredila vse, kar je bilo v njeni moči, da bi prispevek pravočasno podnaslovila. Vendar je bilo tokrat žal vse pripravljeno prepozno. Prispevek se je predvajal ob 19.00 brez podnapisov.

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Polona Fijavž**

Številne težave, ki smo jih imeli s podnaslavljanjem ob prehodu na novi sistem, smo v nekaj mesecih v veliki meri odpravili, 10. 6. 2025 pa smo ob ambiciozno zastavljeni oddaji imeli številne težave na terenu, ki so posledično prispevale k temu, da nam izjav ni uspelo pravočasno podnasloviti. Naša dopisnica je s prizorišča po prispevku povzela bistvene vsebine, ki so gledalcem morda ostale nerazumljene. Zavedamo se, da so napake nedopustne in da zaradi njih informacije s prizorišč za naše gledalce niso popolne, za kar se opravičujemo. Prispevek je s podnapisi dostopen na portalu 365.rtvslo.si. Hvala za razumevanje.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Obe pristojni sta pojasnili razloge za odsotnost prevodov v prispevku. Dogodek se je zgodil že dopoldne, novinarka je bila na terenu kmalu po tem, zato odsotnost podnapisov ni bila posledica zelo kratkega časa med dogodkom in objavo prispevka, kar bi bilo razumljivo in sprejemljivo, temveč je bila posledica slabe organizacije dela ali komunikacije med vsemi udeleženci v postopku priprave prispevka. Zato **uredništvu priporočam, da preveri načrtovanje dela in protokole nadzora nastajanja prispevkov in celotne oddaje**. Iz zapisanega namreč ni razbrati, da bi kdo pravočasno zaznal zamujanje prispevka in še pravočasno opozoril na čas, potreben za prevod in končanje prispevka z vsemi potrebnimi elementi.

Upam, da bo uredništvo pozorno na vse podrobnosti nastajanja prispevkov in da do takega izpada prevodov ne bo več prišlo. RTV Slovenija je namreč dolžna predvajati vse vsebine v slovenskem jeziku, tuje izjave torej z ustreznimi slovenskimi prevodi. To ji nalagajo zakon o rabi slovenščine, Zakon o RTV Slovenija, Programski standardi in Poklicna merila RTV Slovenija.

ODZIVNO POROČILO urednice Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija **Maše Tomažin Hladen** na priporočilo varuhinje

O dogodku smo se pogovorili in pripravili oziroma obnovili protokole, ki bi tovrstne napake zmanjšale. Nastajanje celotne oddaje pogosto poteka pod časovnim pritiskom, sodelavce smo še enkrat seznanili s časovnico, ki jo priprava takšnega prispevka potrebuje.

JULIJ, str. 35: Odmevi, 29. 7.: Pogovor z odvetnikom Miočićem brez prevoda (4 odzivi)

»V nocojšnjih Odmevih je bil gost hrvaški odvetnik poškodovanega Vrhničana. Med pogovorom ni bilo prevoda, podnapisov. Tudi voditeljica ni pojasnila, zakaj ni bilo prevoda. Mislim, da je to nedopustno.« (G. H.)

Vodja TV-produkcije **Jože Knez**

Razlog napake sem preveril pri naših inženirjih in dobil naslednji odgovor:

Od 6 prispevkov samo ta ni bil podnaslovljen. Tehnika je delovala brezhibno. V poročilu o napakah v R3 je o tem prispevku pisalo: 'Brez podnapisov na pogovoru z Duškom Miočićem. RP in prevod ni bil naročen (pravočasno).' Torej v konkretnem primeru ni šlo za tehnično napako.

Vodja Službe za prevajanje, lektoriranje in podnaslavljanje **Barbara Müller**

Tokrat je bila težava izključno organizacijska in na strani uredništva.

Jan Novak, ki je nadomeščal odsotno urednico dnevnoinformativnih oddaj Mašo Tomažin Hladen

Včeraj v Odmevih ni bil podnaslovljen pogovor z odvetnikom Miočićem z Reke, ker je prišlo do napake v organizaciji dela, posledično pa prevajalec ni uspel pravočasno narediti prevodov. Prevodi so bili sicer narejeni, a prepozno, da bi jih naš novi sistem Dalet še uspel sprocesirati in naložiti. **Gledalkam in gledalcem se za to napako iskreno opravičujemo.**

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Odgovori kažejo, da je uredništvo prepozno naročilo prevod pogovora, do izpada slovenskega prevoda je torej prišlo zaradi napake uredništva. Podoben razlog je bil tudi pri izpadu podnapisov nemških sogovornikov v Dnevniku, 10. junija (Mesečno poročilo za junij 2025, str. 36). Takrat sem uredništvu priporočila, da preveri načrtovanje dela in protokole nadzora nastajanja prispevkov in celotne oddaje Dnevnik.

Odmevi so zaradi manjšega števila novinarskih prispevkov in poznejšega časa predvajanja organizacijsko manj zahtevna oddaja, **zato je izpad prevoda še bolj nesprejemljiv. Pomeni tudi nespoštovanje več zakonov in internih aktov**. K dosledni rabi slovenskega jezika in prevajanju vsebin iz tujih jezikov RTV Slovenija zavezujejo Zakon o javni rabi slovenščine, Zakon o medijih, Zakon o RTV Slovenija, Programski standardi RTV Slovenija in Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija. Zato so programski ustvarjalci dolžni poskrbeti, da so vsi tujejezični sogovorniki dosledno opremljeni s prevodom v slovenščini. Zato ponovno **priporočam uredništvu dnevnoinformativnih oddaj, da preveri organizacijo dela in protokole nadzora v pripravi vseh dnevnoinformativnih oddaj, še posebej glede doslednega zagotavljanja prevodov vsebin v tujih jezikih v vseh pojavnih oblikah**.

Uredništvu priporočam tudi sprejem potrebnih ukrepov, ki bi omogočili, da bi voditelj oddaje ob vsakem manjkajočem prevodu to že zaznal – sam ali s pomočjo dnevnega urednika oddaje – in se za manjkajoči prevod opravičil gledalcem ob koncu pogovora, prispevka ali oddaje.

ODZIVNO POROČILO urednice Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija **Maše Tomažin Hladen** na priporočilo varuhinje

O vsaki napaki se pogovorimo, tudi o tej julijski smo se. Protokole imamo, poskušamo jih upoštevati v največji možni meri, voditelji imajo navodila, da se za napake opravičijo.

DECEMBER, str. 29: Serija Vsa bitja, majhna in velika 18. 12. brez podnapisov (2 odziva)

»Nadaljevanka »Vsa bitja, majhna in velika« je brez slovenskih podnapisov.« (T. T.)

Urednica Uredništva tujih oddaj TV Slovenija **Neli Vozelj Aberšek**

Dne 18. 12. 2025 smo na TV SLO1 od 13.30 do 13.57 predvajali prvo epizodo britanske serije Vsa bitja, majhna in velika, pri čemer so pomotoma izpadli slovenski podnapisi.

Po ugotovitvi napake smo predvajanje oddaje prekinili, predhodno pa oblikovali in predvajali napis na zaslonu: *Nadaljevanka Vsa bitja, majhna in velika bo na sporedu danes ob 20. uri na TV SLO 2. Zaradi tehničnih težav pri prikazu podnapisov se opravičujemo. Hvala za razumevanje in vabljeni k ogledu.*
Do nepravilnosti pri predvajanju je prišlo zaradi sosledja dveh napak v zaporedju več kot dvajsetih tehničnih korakov. Da se podoben primer ne bi ponovil, smo takoj podrobno preučili razlog za napako in uvedli dodatne varnostne ukrepe (dvojno preverjanje povezanih oddaj za predvajanje).
Isto epizodo smo s slovenskimi podnapisi predvajali istega dne zvečer, že nekaj po 17. uri pa smo različico s slovenskimi podnapisi ponudili tudi uporabnikom RTV 365.
Gledalcem TV Slovenija se iskreno opravičujemo.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

V primeru izpada teh podnapisov se je zgodila večja napaka, saj je RTV Slovenija dolžna zagotoviti ves program v slovenskem jeziku, tuje vsebine torej s slovenskimi podnapisi ali slovenskimi zvočnimi podnapisi (govorci).
Iz odgovora pa je razvidno, da so v uredništvu izvedli vse ukrepe, da so takoj, ko so napako zaznali, o njej obvestili gledalce in se zanjo opravičili. Pomembno je tudi, da so takoj preučili razloge za napako in sprejeli vse ukrepe, da se podobna napaka ne bi več ponovila. Če tega ne bi storili, bi jim tak ukrep priporočila, tako pa to ni bilo potrebno.

4.5.1.2 Jezikovna (ne)odličnost pri prevodih v slovenščino

JANUAR, str. 23: Simultani (ne)prevod na inavguraciji Donalda Trumpa, 20. 1. (14 odzivov)

»Kot že večkrat doslej, sem tudi v primeru govora novega predsednika ZDA Donalda Trumpa ob poslušanju simultanega prevoda zaznal, da prevajalka ni v celoti prevedla dela govora, ko je Trump dejal, da je Zahod premagal fašizem in ***komunizem****. Prevod je bil okrnjen s tem, ko je prevajalka dejala, da je Zahod premagal* ***fašizem****, besedo* ***komunizem*** *pa je izpustila. /.../«* (**V. J.**)

Vodja Službe za prevajanje, lektoriranje in podnaslavljanje **Barbara Müller**

Simultano tolmačenje je eden od najtežjih poklicev z najvišjimi profesionalnimi standardi, ki jih morajo izpolnjevati vsi akreditirani tolmači v evropskih institucijah in člani Združenja konferenčnih tolmačev Slovenije (ZKTS). Simultano tolmačenje je namenjeno lažjemu sporazumevanju med udeleženci dogodkov. Po veljavnih merilih in tolmaških poklicnih standardih transkript tolmačenja v nobenem primeru ni verodostojen zapis razprav. Če se simultano tolmačenje in govor v izvirniku (ali pregledani pisni prevod govora v izvirniku) razlikujeta, je verodostojen govor v izvirniku (ali pregledani pisni prevod govora v izvirniku).
Na Televiziji Slovenija tolmačijo člani ZKTS-ja, ki imajo bogate izkušnje, in sicer redno tolmačijo za državne ustanove v Sloveniji, institucije v EU-ju, mednarodne organizacije (npr. Svet Evrope, OZN, Svetovna banka …), znanstvene in kulturne ustanove itd. Simultano tolmačenje, ki sta ga zagotovila tolmača za prenos inavguracije 47. predsednika ZDA Donalda Trumpa, je bilo namenjeno lažjemu spremljanju dogodka. Pri tolmačenju v živo govorov, za katere tolmači ne

dobijo izvirne predloge vnaprej – da bi si prevod lahko vnaprej pripravili –, ni mogoče tolmačiti dobesedno in lahko pride do povzemanja ali določenih izpustov. Zato se pozneje naknadno pripravijo natančni in pregledani pisni prevodi izvirnih govorov.
Izpust besede komunizem tako glede na poklicne tolmaške standarde kot tudi po zagotovilu tolmačke ni bil nameren in se je zgodil pri povzemanju v živo.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Da je šlo za nenamerno napako in ne za nameren izpust besede, je zagotovila tudi tolmačka govora ameriškega predsednika. Žal se je izpust zgodil ravno pri besedi, ki je za marsikaterega gledalca boleča in se je zato lahko počutil prizadetega. Vendar se pri simultanem tolmačenju temu ni možno popolnoma izogniti, nobeno tolmačenje ne vsebuje vseh besed, ki so bile izrečene v izvirnem govoru.

JUNIJ, str. 27: »… Le prepisovanje kalnih reklamnih obljub nekega youtuberskega vplivnika …« in JULIJ, str. 42: ima nočni vlak kupeje, kabine ali sobe?

»/…/ Da pišete o "sobah", ker v Euronewsovem prepisu reklamnega gradiva piše "rooms", je znak prevladujoče intelektualne lenobe. V nemškem sporočilu za medije piše "vollständig privaten Räumen" (ne Zimmer!), v francoskem pa "des cabines 100 % privatives" (ne chambres!). /…/« (B. P.)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik**

Raba besede soba v tem primeru je ustrezna, tudi podjetje Nox uporablja ta termin.

V imenu Jezikovnih svetovalcev RTV Slovenija **Rok Dovjak**

Pri prevajanju moramo paziti, da ne kalkiramo. V slovenščini je raba besede »soba« v zvezi s prevoznimi sredstvi res zelo omejena (korpus KAS izpričuje le 11 pojavitev zveze »soba na ladji« ter nobene zveze »soba na vlaku«), kar kaže tudi slovarska razlaga v SSKJ-ju (sôba-e ž(ó) *prostor, namenjen zlasti za bivanje, zadrževanje ljudi* a) *kot del stanovanja ali stanovanje* b) *kot del hiše, stavbe sploh*). V omenjenem članku na MMC-ju je sicer rabljen tudi izraz »kabina«, kar pomeni, da je bila »soba« uporabljena le, da bi se izognili prepogostemu ponavljanju, a bi bilo smiselneje uporabiti zvezo »(spalni) kupe«, ki v slovarju sicer ni izpričana, se pa dovolj pogosto pojavlja na spletu.

JULIJ, str. 38: »Ko bi le zares razumeli, kaj prepisujete« (2 odziva)

*»"... vlak, ki bo peljal od Prage do København in imel postojanko v Berlinu." **Postojanko**?! Kaj če bi pred pisanjem takih neumnosti najprej pogledali v slovar, kaj pomeni postojanka v slovenščini?*
"Novi vlaki ComfortJeta, ki bodo peljali na trasi ..." ComfortJet je ime vlaka, blagovna znamka čeških železnic in ne ime proizvajalca, lastnika ali upravljavca vlakov, da bi lahko pisali "vlaki ComfortJeta". Ko bi le zares razumeli, kaj prepisujete. "The route will be served by ČD's new ComfortJet trains ..."

"To potrjujejo tudi relacije Berlin–Pariz, ki je začela obratovati decembra, in na novo napovedana relacija München–Milano–Rim. V februarju so pot od Vilne do Rige podaljšali do Talina. Poljske železnice so ustvarile relacijo Varšava–Split. Vrnila se je tudi Espresso Riviera, ki je nočna vožnja in povezuje Rim ter francosko Riviero, pravi Euronews."
Mati mila, kakšna osnovnošolska nepismenost!
1. Relacija ne obratuje, ampak obstaja. Obratuje prevozno sredstvo na relaciji.
2. Relacija tudi ne more biti napovedana. Relacija Ljubljana–Maribor obstaja ne glede na trenutno oblast, vodstvo podjetij ali vozne rede.
3. Do Talina niso podaljšali poti, ampak vožnjo vlaka, kar je edino pomembno in uporabno za potnike, ki s tem vlakom lahko opravijo to pot.
4. Nihče ne more ustvariti relacije Varšava–Split. Lahko ustvari le prometno povezavo, začne opravljati prevoze na relaciji.
5. Prav nič se ni vrnila Espresso Riviera, ki ni nočna vožnja, ampak je kvečjemu nočni vlak na relaciji Rim–francoska riviera, ki to poletje spet vozi. /.../« (B. P.)

»Generalni direktor čeških železnic je Michal Krapinec. Michael Peterson je član uprave Deutsche Bahna! In nasploh je članek katastrofa! Postojanka v Berlinu? Kakšna? Z bunkerji, mitraljezi in zalogami hrane? Prevoz namesto vožnja. Ustvarili so relacijo itd.! Sramota, da nacionalni medij objavlja članke, prevedene z računalniškim prevajalcem.« (S. A.)

VPRAŠANJE VARUHINJE ODGOVORNI UREDNICI UREDNIŠTVA ZA NOVE MEDIJE

Zakaj je v članku Od prihodnjega leta z novim vlakom iz Prage v København v le 11 urah – RTV SLO toliko jezikovnih napak? Je bil res strojno preveden (z umetno inteligenco) in v ničemer popravljen s pravimi prevajalci? Ali članka niso pregledali lektorji? Če ne, zakaj ne? /.../

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Pri pripravi člankov si lahko novinarji pomagajo z različnimi prevajalniki, vendar pa je dokončna vsebina njihovo delo. Vse članke pregledajo lektorji. Izbira vsebine pa je domena urednikov.

VPRAŠANJE VARUHINJE LEKTORJEM NA MMC RTV SLO

Na odziva sem dobila odgovor odgovorne urednice Uredništva za nove medije, ki je napisala tudi, da vsak članek pred objavo pregledajo lektorji. Toda tudi 13 dni po objavi je v članku še veliko jezikovnih napak in slogovno zelo šibkega izražanja. Nekaj sem jih podčrtala tukaj:
»/.../ Na evropske tire bo v letu 2026 prišel vlak, ki bo peljal od Prage do København in imel postojanko v Berlinu. Okrepitev čeških, danskih in nemških železnic bo prvič peljala po progi 1. maja 2026, ko bo dokončana prenova proge med Berlinom in Hamburgom. Prevoz od København do Berlina naj bi trajal le sedem ur, če je pot podaljšana do Prage, pa približno 11 ur. Novi vlaki ComfortJeta, ki bodo peljali na trasi, bodo potnikom nudili restavracijo na vlaku, otroški kino, brezžični internet. Vlaki imajo tudi dvigala za invalidske vozičke in prostor za hranjenje koles. Na vlaku se bo lahko peljalo 555 potnikov. /.../
"Železnica vedno bolj zbližuje Evropo," je povedal Michael Peterson, član upravnega odbora nemških železnic. To potrjujejo tudi relacije Berlin–Pariz, ki je začela obratovati decembra, in na

novo napovedana relacija München–Milano–Rim. V februarju so pot od Vilne do Rige podaljšali do Talina. Poljske železnice so ustvarile relacijo Varšava–Split. Vrnila se je tudi Espresso Riviera, ki je nočna vožnja in povezuje Rim ter francosko Riviero, pravi Euronews.«
Prosim za odgovor, ali ste članek pregledali in zakaj so v njem še vedno napake.

Lektor in jezikovni svetovalec MMC RTV SLO **Marko Prša**

Najprej naj na splošneje odgovorim. Nekatere članke (kar je redko glede na kadrovsko zasedenost) pogledamo vnaprej, drugi so lektorirani sproti, a po tistem, ko so že objavljeni. Nekateri so prisiljeni čakati na lekturo več kot uro ali dve, sploh ob koncih tedna, ko je en sam lektor v turnusu.
Hkrati pa se moramo vsi zavedati, da imajo izkušenejši novinarji že izražen svoj slog v okviru jezikovne podstati in znanja, nekateri, večinoma mlajši, pa se še »učijo obrti« in so pod vplivom sodobnejših jezikovnih pojavov in družbenih sprememb, kar zadeva tudi manjšo občutljivost za nekatere neologizme, prevajanje in nekatere druge jezikovne pojave, ki jim starejše generacije novinarjev in lektorjev in drugih podobnih poklicev seveda še ne moremo biti naklonjeni. Tu pa včasih nastane diskrepanca med pričakovanji uporabnikov in novinarsko presojo oziroma kompetenco. Seveda pa se v našem uredništvu trudimo čim bolj zadostiti čim manjšim odklonom od norme in slovenske izreke, ki vključuje vse jezikovne ravnine.
Zdaj pa neposredno k vašim opombam:
postojanka ne izraža samo prvotnega slovarskega pomena, ampak zajema širše pomensko polje in prav temu je, verjamem, sledila lektorska presoja v tem primeru (izsek razlage frazema je iz Slovarja slovenskega knjižnega jezika 2; dostopen na spletu):
// s prilastkom kraj, mesto, namenjeno določeni dejavnosti: izvidniška, kurirska, lovska postojanka; najbolj obiskane planinske, turistične postojanke / ekspr.: slovenska univerza, ta najvišja kulturna postojanka ustanova; rad obiskuje pivske postojanke pivnice, gostilne.
Peljali na trasi – trasa označuje površino, po kateri poteka prometni objekt, kar je lahko tudi železniški tir, zato ne razumem popolnoma vašega pomisleka oz. opombe.
Je začela obratovati – morda bi bilo s stilističnega vidika bolj smiselno preoblikovanje, a sam ne bi stal tako močno na jezikovnih okopih in to rabo izvrgel kot popolnoma nesprejemljivo.
So pot podaljšali – to bom komentiral samo z zdravorazumskega vidika, da je jezik velikokrat tudi metaforičen, in ne vedno dobeseden, zato na to opombo gledam samo kot poskus siromašenja jezika. V ta sklop sodi tudi **nočna vožnja**.
Druge stvari smo popravili.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Jezikovne in slogovne različice, ki so bile po mnenju lektorja napačne, so popravljene. Na spletnem portalu rtvslo.si zaradi kadrovske zasedbe lektorskih vrst in zaradi narave dela (čim hitrejša objava) številna besedila niso lektorirana pred objavo, temveč šele po objavi. **V nekaterih primerih so objavljene besedila nelektorirana tudi več ur. Menim pa, da za vsa besedila to ni nujno potrebno**.

Zato **priporočam uredništvu razmislek o tem, da bi lektorji pregledali šele po objavi samo tista besedila, pri katerih je res pomembno, da so objavljena čim prej, ostala besedila pa že pred objavo. Tako bi ohranili hitrost objave povsod, kjer je ta pomembna; pri besedilih, pri katerih hitrost objave ni pomembna (tak je tudi primer besedila, nad katerim se je pritožil bralec), pa bi ohranili zavezanost RTV Slovenija jezikovni dovršenosti.**

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Uredništva za nove medije **Ksenje Tratnik** na priporočilo varuhinje

Narava spletnega novinarstva, predvsem je tu aktualnost, je taka, da se novice objavijo takoj po pripravi. Seveda si vsi želimo, da bi bilo lahko čim več objavljenih prispevkov lektoriranih pred objavo. V primerih vnaprej pripravljenih prispevkov (poglobljenih prispevkov, intervjujev …) si prizadevamo, da so ti prispevki pregledani pred objavo. Vendar zaradi kadrovske stiske, na katero opozarjamo že dolgo časa, to ni vedno mogoče. Še posebej akutna je problematika v zadnjem obdobju, ko je – tudi zaradi integracije vsebin televizije in radia – objavljenih prispevkov še več. Zaradi narave spletnega medija pa, jasno, velika večina prispevkov ne more čakati več ur ali celo dni na objavo.

Odziv bralca B. P.:

»Ob pojasnilih gospoda Prše sem ostal brez besed. Njegovo uvodno pojasnjevanje se mi ne zdi vredno polemike, zato se bom, neizobraženec, obregnil le ob njegove strokovne razlage spornih pojmov.

1. Postojanka je v vseh treh slovarskih opisih pomena te besede kraj, mesto, kjer se nekdo ali nekaj zadržuje dlje časa, ima tam svoj sedež, bazo, prenočišče, postojanko. Opisani vlak pa ima v Berlinu le vmesno postajo, na kateri ustavlja, da bi potniki izstopili in vstopili, potem pelje naprej. Če že, je njegova postojanka matična železniška postaja, ki je v tem primeru verjetno Praga, saj gre za češki vlak.

2. Trasa res pomeni smer poteka nekega objekta (ceste, proge, napeljave ipd.) ali površino, po kateri je ta speljana. Vendar po zgraditvi takega objekta promet poteka po cesti ali po progi, elektrika teče po daljnovodu itn. V danem primeru je odprto vprašanje, za katero traso gre, saj v besedilu ni natančno opredeljena. Navedeno je le, da bo vlak vozil od Prage v Berlin in naprej v København. Torej gre za relacijo in ne za traso.

3. Kaj lahko obratuje, vlak ali tovarna, ali pač relacija ali trasa, je za gospoda Pršo očitno odvisno zlasti od "stilističnega vidika". V svoji širokogrudnosti se ne bi postavil na "jezikovne okope", pa če ima zapisano smisel ali ne. Smisel je itak v očeh bralca …

4. Kar zadeva podaljšanje poti od Litije do Čateža vse do Ribnice, je le-to za gospoda Pršo primer metaforičnosti jezika. Takega dopušča in zagovarja tudi v novičarstvu veličastne javne hiše RTVS. Menim, da gre lahko o tem predavat bodočim novinarjem, ki naj bi (morda nekoč, v drugih časih) obvladali jasno, jedrnato, stvarno, strukturirano pisanje. Če ga prav razumem, je razkošnost in bogatost jezika izražena tudi z napačno rabo besed, s formulacijami, ki se upirajo stvarnosti in logiki, so privlečene za lase in naj bi bile nekakšne bravure. Metaforično bi bogatil vsakdanje

novice, saj je stvarnost preveč pusta in oglata. Če ob tem trpijo dejstva, toliko slabše zanje. Nočni vlak je nočna vožnja, mogoče tudi nočni ptič, vse je enakovredno in enakopravno. /…/
Nekoč davno so vsaj v nekaterih uredništvih svoje napake obravnavali tako, da so jih pripisali tiskarskemu škratu. S tem so napake priznali, a jih prevalili na fiktivnega grešnega škrata. Pogrešam čase, ko so se skrili za mitološko bitje svojega ceha in se za opravičevanje lastnih napak niso lotevali krotovičenja jezika, upogibanja slovarskih definicij in podcenjujočega odnosa do razumevanja svojega bralstva, ki je omejeno, togo in topoumno. Tiskarski škrat je bil eleganten način priznanja, da so ga polomili. Danes nas pitajo z nekakšnim postmodernističnim izvijanjem.«

4.5.1.3 Jezikovna odličnost: napake

Gledalci, poslušalci in bralci od RTV Slovenija pričakujejo jezikovno odličnost, zato so se tudi v letu 2025 obračali na varuhinjo ob številnih jezikovnih napakah. Zmotila jih je nepravilna uporaba besede »rabiti« (npr. JANUAR, str. 26: Prvi dnevnik, 24. 12.: Napačna raba izraza »ne rabijo«), atentat (JUNIJ, str. 39: Poročila ob petih, 8. 6.: Spet »poskus atentata« namesto atentat), neprimerno imenovanje milic v Siriji (JULIJ, str. 33.: Dnevnik, 16. 7.: »Sirska vojska ne napada družinskih milic, ampak milice Druzov«) in ilegalne partizanske tiskarne (APRIL, str. 37: »Nezakonita partizanska tiskarna«). Gledalka TV Koper je ponovno opozorila na nespoštovanje primernih besed za pobiranje soli (JULIJ, str. 34: Slovenska kronika, 16. 7.: »Sol se v solinah grabi, pobira, prideluje in pridobiva, nikoli ne žanje«). V več primerih so opozorili tudi na napačno zapisane besede (APRIL, str. 36: Prvi dnevnik, 9. 4.: Zatipkana beseda v pasici, OKTOBER, str. 43: Atacama ali Atakama? S postaje Rakovnik ali iz Rakovnika?).

Največ pritožb nad slabim jezikom je bilo na besedila na MMC-ju. V nadaljevanju navajamo primer članka z več napakami in primer sistemske odprave težav pri zapisovanju šumnikov.

AVGUST, str. 32: Potekajo dela *po* ali *na* enem tiru?

»V današnji objavi o prenovi železniške proge proti Logatcu sem se zgrozil nad javno rabo slovenščine v javni medijski hiši RTVS. V besedilu:
''Dva meseca bodo dela potekala po enem tiru, nato dva meseca po drugem, zato bodo morali zmanjšati število vlakov med Ljubljano in Logatcem.
Podpis pod fotografijo:
Dva meseca bodo dela potekala po enem tiru, nato dva meseca po drugem, zato bodo morali zmanjšati število vlakov med Ljubljano in Logatcem. Foto: BoBo''
*Ko sem že oddal prijavo napake in v njej opozoril, da dela potekajo **na** enem tiru, vlaki pa medtem vozijo **po** drugem tiru, sem poiskal še radijski prispevek, ki je bil objavljen v današnji Jutranji kroniki (od 14m 02s naprej). Na MMC so dobesedno prepisali napako Erike Štular. Lektorji? Smisel za jezik, pomen besed?*
Ne le to. Da bi bila mera zvrhana, so edino poved z očitno napako v MMC uporabili še za podpis pod fotografijo /…/« (B. P.)

Vodja lektorjev na MMC-ju **Marko Prša**

Pri vsaki prijavi napake je potrebna najprej strokovna presoja, ali je ta upravičena, vnaprejšnje predvidevanje, da vsaka tovrstna prijava neposredno narekuje ali zahteva popravek, je skregano z načeli jezikovne norme, stilistike in živosti.

Raba predloga »po«, ki ji bralec oporeka, ne temelji na strokovni presoji, ampak občutku, ki velikokrat resda pravilno usmeri naše razmišljanje, tokrat pač ne.

Spodnji sestavek je kopiran iz Slovenskega pravopisa, ki je normativni priročnik, in dokazuje pravilnost oziroma ustreznost rabe predloga »po« v besedilu.

po [poudarjeno pò] predl.

I. z mest.

1. prostorski poti ali razmeščenosti hoditi ~ pravi poti; potovati ~ svetu; padati ~ pobočju; premetavati se ~ postelji; iskati ~ slovarju; posedati ~ krčmah; pege ~ obrazu; polemike ~ časopisih; tolči se ~ glavi

V imenu Jezikovnih svetovalcev RTV Slovenija **Rok Dovjak**

O besedni zvezi »dela (potekajo) po tiru« sem se posvetoval z nekaj kolegi in vsi se strinjamo, da ni običajna. Predlog *po* kaže na razmeščenost (nabirati po travniku) oz. se uporablja ob glagolih premikanja (hoditi po gozdu) in za izražanje načina (delati po načrtu) ali vršilca dejanja (poslati po slu). Tudi mi ocenjujemo, da je najmanj zaznamovan predlog *na* (dela na tiru), v knjižnem jeziku bi bilo primerno tudi *vzdolž* (dela vzdolž tira), pri čemer pa potek del ni razviden. Prav to bi bil lahko argument za rabo predloga *po*, zlasti če so ga uporabili uslužbenci železnice. Tiri se namreč pogosto popravljajo s posebnim strojem, ki se tudi sam vozi po tiru in odsek ureja meter za metrom. Ker se takšen stroj pomika po tiru, bi bilo teoretično mogoče uporabiti tudi predlog po – a, kot rečeno, to v splošni jezikovni rabi ni razširjena možnost.

Dodatno pojasnilo vodje lektorjev na MMC-ju **Marka Prše**

Seveda se je mogoče strinjati z razlago jezikovnih svetovalcev, očitno pa ostajamo rahlo vsaksebi pri razumevanju, ali je nujen naknadni poseg oz. popravek. Morda res nisem bil pri razlagi v korist nepopravka dovolj natančen, zato naj dodatno s pomočjo Slovarja slovenskega knjižnega jezika obrazložim svoje vztrajanje, da lahko predlog »po« ostane.

SSKJ rabo predloga »po« utemeljuje tudi na naslednji način:

2. za izražanje usmerjenega premikanja na površini česa podolžnega: stopati po cesti; potok teče po dolini; obleka se trga po šivih; plezati po vrvi / knjiž. kri polje po žilah; voda curlja po žlebu / povzpeti se v peto nadstropje po stopnicah / gladiti psa po dlaki / po poti jesti med potjo

Dela na tirih lahko razumemo kot tudi večsmerno usmerjeno premikanje vzdolž površine, torej tira, kar seveda ima svoj cilj – trasiranje podlage za varni železniški promet, kar podkrepijo dodatni spodnji pomeni, ki jih normira prihajajoči SSKJ, ki za zdaj obstaja v e-obliki znotraj portala Fran:

Predlog po:

1. izraža neusmerjenost, večsmernost gibanja, premikanja

1.1. izraža razpršenost nahajanja, umeščenost na več mestih

1.2. izraža, da premikanje po površini česa poteka v vzdolžni smeri
1.3. izraža namen gibanja, premikanja, ki navadno vključuje več kot eno mesto
1.4. izraža, da se z gibanjem, premikanjem doseže cilj

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Varuhinja nisem izobražena za presojo pravilnosti jezikovnega izražanja in strokovnosti pojasnil jezikovnih svetovalcev. /…/ odgovore pristojnih presojam predvsem glede na to, kako svojo vsebinsko odločitev, jezikovno izbiro, zapis, besedo ali drugo vsebino pojasnijo javnosti. Pojasnilo mora biti nedvoumno, strokovno dobro utemeljeno in razumljivo najširšemu krogu prejemnikov. Pojasnjevanje uredniških dilem in odločitev ter dialog z občinstvom sta zapisana tudi v Programskih standardih RTV Slovenija in sta pomembna za zaupanje v javni medij.
Pojasnjevanje nekaterih jezikovnih dilem je zelo zahtevno, saj se jezik nenehno razvija, prav tako jezikovne norme, ki včasih s sledenjem živosti jezika tudi rušijo dolgo časa veljavne norme. O iskanju ravnovesja med preglednostjo in konsistentnostjo jezikovnih norm na eni strani in živostjo jezika na drugi tudi jezikovna stroka ni enotna. RTV poskuša na jezikovnem področju delovati čim enotneje, tudi zato, ker je pomen odličnega jezika poudarjen v vseh dokumentih – od Zakona o RTV Slovenija do Programskih standardov RTV Slovenija in Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija. Za ta namen so se lektorji in jezikovni svetovalci povezali v lektorsko koordinacijo. Žal ta nima formalne vloge, niti (dovolj) časa za delovanje, da bi lahko še več prispevala k jezikovni odličnosti vseh delov RTV Slovenija.

Bralec se je odzval:

»Zahvaljujem se vam in vašim sodelavcem za vloženi trud v razjasnjevanje oporekane rabe predloga, te drobne dvočrkovne besedice.
Še posebno zanimive se mi zdijo utemeljitve gospoda Prše, ki ima očitno zelo liberalen pogled na jezik in negovanje njegove živosti /…/. K njegovim in ostalim pojasnilom bi dodal:
- V njegovem utemeljevanju rabe besedne zveze po tirih večina referenc izhaja iz premikanja, gibanja, bistvo povedi pa je delo na železniški progi, na enem njenih tirov. Dela potekajo na cesti ali na cestišču, delovni stroji pa se premikajo po njej oziroma po njem. Dela potekajo na hiši, delavci pa se med temi deli premikajo po njej. Toliko po mojem osebnem, laičnem in povsem subjektivnem občutku za jezik. /…/
- Informativni programi RTVS in s tem tudi informativni del MMC naj bi uporabljala jezik, ki se drži široko uveljavljenih navad in večini lahko razumljivih norm. Torej naj bo jezik sporočanja takšen, da bo ustrezal in bo razumljiv "občutkom" večine odjemalcev medijskih vsebin javnega zavoda RTVS. Za izkazovanje živosti jezika in inovativnosti ustvarjalcev so veliko bolj primerni drugi segmenti številnih programov RTVS. To je moje trdno prepričanje, ne le mnenje.«

NOVEMBER, str. 38: »Malomarnost pri prenašanju teksta«

»Slovenski jezik – oziroma malomarnost pri prenašanju teksta; zadeva traja verjetno že desetletja; iz primera bo najbolj jasno, kaj mislim: DR?AVNO PRVENSTVO 2. SNL, 16. krog KRKA - TABOR SE?ANA 0:3 (0:0) Stan?i? 55., Carole 85., Sever 89. RK: ?ur 70./Krka.« (Z. K.)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik**

Kolege iz tehničnega oddelka sem pozvala k pregledu stanja. Danes so mi sporočili, da so napako s šumniki pri preslikavi vsebin s teleteksta na splet uspeli odpraviti.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN POHVALO

Po prejemu odgovora uredništva sem preverila, kako je z zapisom šumnikov pri izidih športnih tekem. Poleg zapisov izidov 2. SNL sem preverila še zapise izidov 1. SNL, izide Državnega prvenstva v košarki, 1. NLB lige v rokometu, 1. A lige ženske in še nekaj drugih. In povsod so izidi v pravilni slovenščini, s strešicami na šumevcih č, š in ž.

Zato sem odgovorni urednici uredništva za nove medije odgovorila: *»To je pa lepa novica. Predvidevala sem, da je težava morda težko rešljiva. Pohvala torej tehnikom, da so uspeli rešiti strešice in odlično slovenščino tudi pri izidih vseh lig in drugih tekem.«*

4.5.1.4 Jezikovne dileme: redke zemlje, ženski priimki, telo umrlega, poletni pozdravi

FEBRUAR, str. 33: »S temi "redkimi zemljami" izpadete /…/« in MAREC, str. 44: Jezikovni svetovalci RTV Slovenija o rabi izraza »redke zemlje«

»Zelenski prihaja v Belo hišo na podpis dogovora s Trumpom o ***redkih zemljah*** *. S temi "redkimi zemljami" izpadete /…/, saj izraz kar kriči po nepremišljenem dobesednem prevodu. /…/ ste, zlasti z vašim trmastim vztrajanjem pri uporabi tega /…/ ponesrečenega prevoda.«* (V. V.)

V imenu Jezikovnih svetovalcev RTV Slovenija **Rok Dovjak**

Nelagodje ob terminu *redke zemlje* smo že zaznali, je pa njegova raba odvisna od tega, ali se govori o surovinah na splošno ali zelo specifično.

V zvezi z izrazom redke zemlje smo v uredništvo iz več virov prejeli dva tipa odzivov:

1. pritožbe, da je izraz redke zemlje moteč, premalo poveden dobesedni prevod,
2. pritožbe, da namesto strokovnega izraza uporabljamo opisne izraze in tako siromašimo sporočilno vrednost vesti ali zavajamo poslušalce/gledalce/bralce.

Izraz redke zemlje je termin, katerega rabo je zaznal že *Slovar slovenskega knjižnega jezika* kot splošni razlagalni slovar, kot geslo se omenja v *Geološkem terminološkem slovarju* oz. v edninski obliki v *Kemijskem slovarju* na spletu, v razlagi pa tudi v *Tehniškem metalurškem slovarju* (gl. davidit, gadolinit; prim. redki). Ob tem naj opozorimo, da prvi trije slovarji termin razlagajo kot okside lantan(o)idov oz. redkozemeljskih elementov, zadnji pa k redkim zemljam prinaša sinonimni izraz redke prvine. Izraz je problematičen, ker se prvina navadno povezuje s kemijskimi elementi; da v danem slovarju nima tega pomena, kaže posebna podiztočnica redke zemljine s pripisanim sinonimnim izrazom kovine redkih prvin.

Pri pregledu del o tej temi na spletu je razvidno izenačevanje redkih zemelj z elementi, ki jih tvorijo, vzrok za to pa je prej kot v napačni interpretaciji slovarskih podatkov iskati v poenostavljanju in krajšanju izrazov ter naslanjanju na tuje vire s tako poprepreproščenim izrazjem. Glede na povedano je izraz redke zemlje v slovenščini upravičen, saj je v slovarjih in v stroki ustaljen (sem seveda niso všteta skrajšana poimenovanja tipa »dragocene zemlje«).

Kalkiranost pri terminih ni poglavitno jezikovnokulturno merilo, saj smo v slovenščino sprejeli ogromno terminov internacionalizmov, slovenske različice pa smo pogosto ustvarili po njihovi predlogi.

RTV Slovenija ima kot ustanova, ki nagovarja najširši krog ljudi, ne glede na njihovo starost in izobrazbo, nalogo, da javnost informira natančno in strokovno neoporečno, a vendar poljudno in razumljivo. Izogiba se ozkostrokovnim izrazom in žargonizmom, če ti niso potrebni za celostno razumevanje ali poseben učinek besedila, prizadeva pa si za kontinuiteto in enotnost izrazja. Ob prvi pojavitvi izraza »redke zemlje« smo si težko predstavljali, kako pomembna tema bo to postala, in zaradi splošne razumljivosti in nelagodja, ki sta ga vzbujali sestavina zemlja, ki asociira na nekaj zelo konkretnega in vsakdanjega, in množina, ki je pri snovnih imenih redkejša, pa tudi zaradi indicev, da je govor o nadvse raznovrstnem naravnem bogastvu, smo se odločili za nadpomenko, ki pomensko zagotovo zaobjame želeno vsebino, torej opisne izraze redke rudnine, redke surovine, redki naravni viri (prim. SSSK: rudnina '*plinasta, tekoča ali trdna snov, nastala v naravi*', gov.si: mineralne surovine). Pri presoji nismo bili osamljeni, na kar kaže tudi raba v drugih medijih, tako slovenskih kot tujih (npr. redke surovine, redki minerali v Delu; minerals v člankih BBC-ja, Reutersa, AP Newsa, Sky Newsa, NBC Newsa …). Poznejše poročanje nam je potrdilo, da termin »redke zemlje« pomensko ni vselej popolnoma ustrezen, saj v kontekstu, v katerem se pojavlja, ne gre samo za elemente redkih zemelj, ampak še za druge snovi (grafit, kobalt, mangan, premog, titan, uran …), ali pa je natančna vsebina neznana (npr. dogovor med Ukrajino in ZDA o izkoriščanju ukrajinskih rudnih bogastev) ali nerazvidna brez širšega konteksta (izjave politikov).

Zaradi povedanega smo mnenja, da raba nadomestnih nadpomenskih izrazov ni napačna, ampak včasih celo ustreznejša (prim. Evropski akt o kritičnih surovinah in Akt EU o kritičnih surovinah za prihodnost dobavnih verig EU). Seveda pa stopnjo poljudnosti prilagajamo vrsti oddaj ter poglobljenosti prispevka in strokovnosti sogovornika, prav tako ne spodbujamo rabe različnih izrazov za označitev istega pojma.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Ime za skupino kemijskih elementov redkih zemelj bo v prihodnje očitno pogosto. V oddaji Odmevi je strokovnjak omenil izraza *elementi redkih zemelj* in *prvine redkih zemelj*. Čeprav je v razlagi Oddelka za terminologijo Redkozemeljski element | ZRC SAZU marsikaj pojasnjeno, menim, da v njej morda ni dovolj upoštevano »nelagodje«, ki se pojavi v publicistični rabi teh pojmov.

Jezikovni svetovalci so podrobno pojasnili in utemeljili rabo sopomenk ali drugačnih izrazov za kemijske elemente, ki jih imenujemo tudi *redke zemlje*. Menim, da so opravili pomembno delo; kako se bodo besede udejanjile v praksi, pa bo najbolj odvisno od novinarjev.

V primerih, ko se nakazuje pogosta raba prej redke in še neuveljavljene besede, je pomemben temeljit in širok premislek, saj gre za prelomno točko, ki začrta uveljavitev besede v prihodnje.

MAREC, str. 43: Opuščanje sklanjanja ženskih priimkov

»/…/ Že nekaj časa me jezi in bega pojav, ki se je začel na MMC portalu, razširil na radio in televizijo ter celo v tiskane medije. Novinarji so začeli opuščati sklanjanje ženskih priimkov. Tako lahko zasledimo naslove in komentarje Prevc in Križnar na stopničkah, Fajon govorila v Bruslju, Zmaga spet za Štuhec. Pravilo vsi poznamo: če je pred priimkom ime, funkcija ..., se priimek ne sklanja, če stoji sam, pa ga je treba sklanjati (Prevčeva in Križnarjeva, Fajonova, Štuhčevo). V pogovorih z nekaterimi novinarji sem dobila pojasnilo, da je sklanjanje priimkov seksistično, da feministični val v Sloveniji temu močno nasprotuje, češ da npr. zapis Fajonova/Prevčeva izraža, da je ženska lastnina svojega moža ali očeta. In da je, seveda, tako veliko lažje, ker mnogi sklanjanja niti ne obvladajo dobro (iz Štuhec v Štuhčeva in ne v Štuhecova) ... Menim, da je treba to jezikovno posebnost, ki jo ima le malo (slovanskih) jezikov, negovati in braniti, saj bogati jezik (pri Prevc na stopničkah ni jasno, ali je to Nika ali Domen). /…/« (P. N. P.)

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Pripombe, povezane s sklanjanjem ali nesklanjanjem ženskih priimkov, sem prejela že večkrat, zato sem že leta 2022 in 2023 prosila jezikovne svetovalce na RTV Slovenija za mnenje, pa tudi za pojasnilo, kakšna priporočila dajejo glede tega novinarjem. Nekaj pojasnil je objavljenih v mesečnih poročilih (april in november 2022, marec 2023 in avgust 2024), povzeti so tudi v Letnem poročilu 2022 na str. 151. Če jih na kratko povzamem: odločitev o sklanjanju ali nesklanjanju ženskih priimkov načeloma prepuščajo novinarju oz. avtorju, saj sta obe obliki mogoči, utemeljeni v pravilih oz. rabi, enotne in vsem sprejemljive rešitve pa za zdaj ni.
Varuhinja podpiram napore RTV Slovenija za razvijanje slovenskega jezika, tudi pri prilagajanju družbenim spremembam in prispevanju jezika k večji enakopravnosti, obenem pa opuščanje sklanjanja slovenski jezik siromaši. Dodajam še povezavo na zanimiv odziv pisatelja in prevajalca Branka Gradišnika na razpravo v Lektorskem društvu o spolno občutljivi rabi jezika leta 2019: https://www.lektorsko-drustvo.si/jezikavo-vprasanje/.

APRIL, str. 38: »Ko nekdo umre, imamo opravka z njegovim mrtvim telesom, ne pa z ostanki.«

»V Dnevniku na TVS moramo ob pogrebnih slovesnostih papeža neprestano poslušati o njegovih ostankih. Kje ste to slišali, ostanki so npr. ostanki hrane, ostanki pri proizvodnji, pri izkopaninah se najdejo ostanki kosti itd. Ko pa nekdo umre, imamo opravka z njegovim mrtvim telesom, ne pa z ostanki. Prav /…/, ko človek umre, se ga naslavlja pokojnik, pokojnikovo telo, telo preminulega …« (M. F.)

Jezikovni svetovalci RTV Slovenija

Telesu umrlega lahko rečemo truplo, kadaver, posmrtni ostanki, včasih – s poudarjeno bližino – tudi mrtvec, mrlič, pokojnik, telo pokojnika ipd. Vsak izmed naštetih izrazov se pojavlja v določenem besednem in stvarnopomenskem okolju, zato njihova raba ni naključna. Kadaver v

secirnici ne more nadomestiti trupla v policijskem zapisniku, ob odkritju grobišč pa je govor o posmrtnih ostankih žrtev. Posmrtni ostanki namreč označujejo razkosano ali kako drugače težje razpoznavno truplo, zato je takšna besedna zveza nujno potrebna za natančno izražanje. Res pa v nekaterih okoliščinah pomeni preprosto pokojnika oz. njegovo truplo. Slovar slovenskega knjižnega jezika takšno rabo zaradi odmika od prvotnega, prej omenjenega pomena označuje kot ekspresivno, torej čustveno, a po funkciji gre za evfemističen odmik od neprizadetosti oz. gole nevtralnosti, ki jo čutimo ob rabi besede truplo, kar je pričakovana raba v policijskih zapisnikih. To je bilo videti tudi ob pogrebu kraljice Elizabete II. O posmrtnih ostankih oz. mortal remains in posmrtnih ostacih so takrat poročali tudi angleški in hrvaški mediji. Zagotovo torej lahko razmišljamo še o drugih sopomenkah za pietetno oznako trupla oz. pokojnikovega telesa, ni pa izraz posmrtni ostanki neustrezen ali v nasprotju s slovarskim in korpusnim jezikovnim gradivom.
V dnevnoinformativnih oddajah smo poročali tudi, da bo »pokojni papež« ležal v baziliki sv. Petra, kar kaže na to, da se je ustvarjalcem zdelo dobro uporabiti več sopomenskih izrazov.

JUNIJ, str. 40: Dnevnik, 9. 6.: »Ali je poleti res ob 18.57 že večer?« in JULIJ, str. 33: Dnevnik, 16. 7.: »Ko ob 18.57 pozdravi z dober večer, mi zavre kri«

»Ali je res ob 18.57 že večer? Ali je res primerno pozdraviti gledalce ob 18.57 z dober večer? Sonce danes zaide ob 20.51. Ali ni šele takrat večer? Ali ni bolj primeren pozdrav z dober dan ali vsaj pozdravljeni? Če imate vi prav, potem mi pojasnite, kdaj se začne pozdrav dober večer? /.../.« (G. H.)

VPRAŠANJE VARUHINJE UREDNIŠTVU

Pošiljam pripombo gledalca glede pozdrava »Dober večer« v Dnevniku, 9. 6. Ponovno je na ta pozdrav opozoril v Dnevniku, 27. 6. Glede tega smo si dopisovali že lani. Kot izhaja iz lanskega junijskega in letnega poročila varuhinje (str. 158), ste v uredništvu predlagali »poletni« pozdrav »Pozdravljeni«.
Tega se letos držijo v Slovenski kroniki (9. 6., 27. 6.), v Dnevniku pa ne. Junija, ko je sončni zahod (skoraj) dve uri po začetku Dnevnika, sta se v Dnevniku brez reda in logike menjavala dva pozdrava: »Dober dan« (7. 6., 8. 6., 23. 6., 24. 6., 25. 6., 28. 6., 29. 6.) in »Dober večer« (6. 6., 10. 6., 11. 6., 12. 6., 13. 6., 14. 6., 15. 6., 16. 6., 17. 6., 27. 6.). Tudi na najdaljši dan v letu, 21. junija, so gledalke in gledalci slišali pozdrav »Dober večer«.
Prosim za pojasnilo, zakaj nekateri voditelji(ce) pri pozdravu občinstva v juniju niso upoštevali dogovora lektorjev in uredništva za pozdravljanje z »Dober dan« ali »Pozdravljeni«.

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija **Maša Tomažin Hladen**

Vaš dopis sem še enkrat posredovala voditeljem in jih opozorila na lanski dogovor, ki se ga je treba držati.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Urednica se je odzvala primerno in pozvala voditelje k spoštovanju dogovorjenih oblik pozdravov v poletnem času in s tem k spoštovanju poklicnih meril in programskih standardov. Ti programske ustvarjalce zavezujejo k jezikovni odličnosti (ki mora upoštevati tudi vsakokratni kontekst), spoštovanju pričakovanj javnosti in k odgovornosti, ki vključuje tudi popravljanje lastnih napak in dialog z občinstvom.

4.5.1.5 Govorna kultura: izgovorjava tujih kratic

AVGUST, str. 35: »Anglo-ameriške kratice po slovensko«

»V sinočnjem Dnevniku je bilo slišati nekakšno potpuri izgovorjavo, kot da pravil ni, je le trenutni navdih, kakor nanese. Imena ustanov so vsa slovenjena, njihove kratice pa izgovorjene enkrat angleško, drugič po slovensko, tretjič spet po angleško.
Saša Krajnc: "… javna televizija pibies (PBS), nacionalni radio enpeer (NPR) …"
Andrej Stopar: "… prva je padla korporacija za javno oddajanje sipibi (CPB) … nacionalni radio in televizija enpiar in pibies …"
Ne spomnim se, da bi v oddajah RTVS slišal kaj dosti italijansko, francosko, špansko itn. izgovorjenih kratic tamkajšnjih podjetij in ustanov. Zakaj vedno znova angleške? In še te ne dosledno! /…/« (B. P.)

VPRAŠANJE VARUHINJE JEZIKOVNIM SVETOVALCEM RTV SLOVENIJA

O izgovoru kratic je Akademija RTV Slovenija konec novembra lani pripravila posebno dodatno izobraževanje, katerega namen je bil poenotiti in strokovno podpreti izreko kratic in imen.
Zakaj prihaja v praksi do odmika od priporočila Slovenskega pravopisa, da izgovarjamo tuje kratice »samo izjemoma s tujimi imeni črk«?

V imenu Jezikovnih svetovalcev RTV Slovenija **Rok Dovjak**

O izgovoru kratic je Izobraževalno središče res pripravilo predavanje, smo se pa pripravljavci gradiva strinjali, da je v praksi zelo težko potegniti ločnico, katere so tiste kratice, ki jih po Slovenskem pravopisu (2001), člen 1021, beremo »samo izjemoma s tujimi imeni črk, npr. BBC [bibisí]«. Stik s slušno podobo tujih jezikov je bistveno močnejši in pogostejši, zato nam je bližja tudi izvirna, citatna izgovarjava. Na RTV-ju načeloma še vedno velja, da dajemo prednost izgovarjavi s slovensko glasovno vrednostjo črk, vendar je to pravilo nedvoumno le pri kraticah z občnim pomenom, pri lastnih imenih oseb in podjetij ipd. pa ne. Opažamo, da je citatni izgovor zelo močan pri poimenovanjih medijskih družb, morda zaradi zgleda BBC-ja ali preprosto zato, ker se ime medijskih družb v novicah pogosto izgovori (CNN, NBC) ali pa nam izgovor C po slovensko zveni preveč podomačevalno. Navedeni primeri kažejo, da so novinarji načelno sledili citatni izgovarjavi, kar je iz omenjenega razloga pričakovano.

Vodja napovedovalcev Radia Slovenija **Igor Velše**

Pri tujih kraticah lahko uporabljamo izvorno ali podomačeno izgovorjavo, tako se v enem stavku lahko pojavi tudi več kratic, pri katerih se je uveljavil različen način izgovarjanja, npr. CIA [cía], FBI [êfbíáj].

Predvidevam, da poslušalce oz. gledalce najbolj zmoti, če pri izgovorih kratic nismo enotni.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Iz odgovora lahko sklepamo, da je izgovorjava kratic s tujimi črkami namesto slovenske izgovorjave pogostejša pri angleških kraticah kot pri italijanskih ali španskih prav zaradi močne prevlade angleščine (tudi) v slovenskem govornem okolju. Kljub trudu avtorjev Slovenskega pravopisa, jezikovnih svetovalcev in lektorjev ter drugih zagovornikov ohranjanja jezikovnih značilnosti majhnih jezikov gre razvoj jezika pogosto svojo pot. Prav angleška kratična imena nekaterih ustanov so tudi v našem govornem okolju že tako udomačena, da bi bila izgovorjava marsikomu slabše razumljiva. Z italijanščino in francoščino imamo v slovenskem govornem okolju manj stika, zato je tam tega manj.

Se pa strinjam z vami, da je vloga medijev, zlasti javne RTV Slovenija, pri ohranjanju jezikovnih značilnosti slovenskega jezika zelo pomembna. Močna prevlada angleščine namreč ogroža tako slovenščino kot tudi številne druge (manjše) jezike in s tem tudi jezikovno pluralnost. O vlogi RTV Slovenija pri ohranjanju jezikovne pluralnosti sem 28. avgusta govorila v intervjuju za projekt Jezikovna pluralnost v spreminjajoči se medijski sferi Evrope (PLURILINGMEDIA). Več o tem na: https://www.rtvslo.si/varuh/aktualno/vloga-medijev-pri-zasciti-jezikovne-pluralnosti/756017.

Jezikovnim svetovalcem in uredništvom priporočam, da poskušajo čim bolj poenotiti izgovorjavo tujih kratic, morda tudi s seznamom kratic, katerih izvorna (citatna) izgovorjava je že tako udomačena v slovenski javnosti, da je primernejša od slovenske. Seveda bi se moral seznam občasno prilagajati.

ODZIVNO POROČILO Jezikovnih svetovalcev RTV Slovenija na priporočilo varuhinje

Hvala za pregleden dopis in pobudo za seznam kot prispevek k večji enotnosti pri poročanju. Povem naj, da smo se lektorji prav s tem namenom povezali v koordinacijo, skupaj z radiem urejamo Govorni pomočnik, leta 2023 smo zasnovali spletni seznam ukrajinskih imen tudi za novinarje, lani pa Jezičnik, ki ga vsi zainteresirani prejemajo tedensko v svoj e-nabiralnik. Izkušnja kaže, da je doseg vseh teh ukrepov vendarle omejen, tako z načinom dela (časovne in logistično-organizacijske okoliščine) kot z védenjem in nazori posameznika, saj je treba ves čas ugibati, kaj bi se utegnilo prebrati narobe. To pa je ob množici tudi nasprotujočih si virov in vse bolj sprejetem načelu mnogoglasnosti knjižnega jezika težko, saj so redki primeri, ki ne dopuščajo alternativne interpretacije. Seznam problematičnih izrazov se mi zdi dobra ideja, a zahteva veliko dodatnega dela, ob tem pa se sprašujem, koliko izrazov bo v kratkem spet aktualnih in ali jih bomo ob novih spoznanjih obravnavali drugače ter kako o tem vse obvestiti – ali bi tak seznam med novinarji sploh zaživel? Smo odprti za predloge, tudi mi si želimo večje enotnosti, a se zavedam, da to ob množici udeležencev zahteva prizadevanje prav vseh.

4.5.1.6 Mnenja

S poslanimi mnenji so gledalci in bralci opozorili na številne napake, v nekaj primerih so dosegli tudi izboljšave. Tako so po odzivu gledalke iz Istre (JULIJ, str. 42: »Pričakujem, da nas boste tudi vi prepoznali kot Istrijane«) vremenoslovci pri napovedi vremena pogosteje uporabili izraz Istra. Gledalec TV Slovenija je pohvalil pogostejšo rabo slovenskega imena Barkovljanka za regato, ki je dobila ime po Barkovljah (OKTOBER, str. 41: »Bodimo vendar ponosni, da se regata sme ("mora") imenovati tudi Barkovljanka!«). V nadaljevanju pa je primer manj uspešnega preganjanja »naslavljanja«.

OKTOBER, str. 43: »Naslovnikom o naslavljanju«

»/.../ v objavi na spletni strani javnega zavoda RTVS: Strokovnjaki so bili enotni, da je pri govorjenju o debelosti ***treba nasloviti stigmo****, ki je povezana z debelostjo. Tovrstno naslavljanje sta pred meseci naslovila lektorja RTVS v podcastu in po njem spisanem članku z naslovom: Globaleščina na RTV Slovenija, kjer naj ne bi "naslavljali težav".*
Kljub temu se na spletišču RTVS občasno še kar naslavlja težave, stigme in drugo. Ne le to, tudi po opozorilu s sklicevanjem na njihove hišne jezikoslovce pri tem naslavljanju trmasto vztraja. /.../ Zato na vse naslavljam poziv k prenehanju naslavljanja zadev, ki jih v slovenščini ne naslavljamo, ampak jih obravnavamo, rešujemo, se jih lotevamo, jih odpravljamo, premagujemo, se jim posvečamo itn. Ne bi rad, da bi bil to spopad med naslavljalci in slovenščino, v katerem bi zmagali naslavljalci in ne slovenščina.« (B. P.)

4.5.2 DOSTOPNOST

Na dostopnost vsebin je varuhinja leta 2025 prejela **48** odzivov, kar je drugo največje število doslej. Vendar razmeroma veliko število ne kaže na velike težave, temveč predvsem na dosledno opozarjanje na vsako manjšo napako, zlasti na vsak izpad samodejnega podnaslavljanja za gluhe in naglušne, ki je v letu 2025 zaživelo za večino oddaj, ki so potekale v živo. Teh odzivov je bilo največ. V večini primerov so bile razlog enkratne tehnične ali človeške napake.

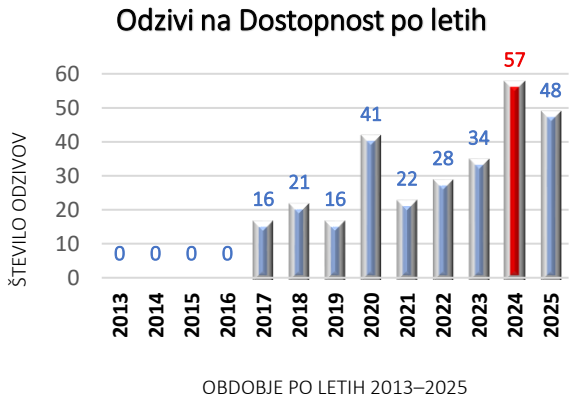

Nekaj sistemskih napak so v službi za podnaslavljanje trajno rešili. Gledalci so pogrešali podnaslavljanje glasbenih oddaj in parlamentarnih sej. Slepi in slabovidni so opozorili na slabo dostopnost arhivskega gradiva in na oddaje, ki imajo dele samo izpisane, ne pa tudi prebrane. Na tolmačenje z

znakovnim jezikom ni bilo nobenega odziva. Več uporabnikov je pohvalilo novice v lažje razumljivem jeziku in zapisalo, kakšne si še želijo.

4.5.2.1 Dostopnost za slepe in slabovidne: do arhivskega gradiva samo v angleškem jeziku, številka za donacijo samo zapisana, pohvali

SEPTEMBER, str. 52: »Zakaj ima RTV SLO orodje za prenos podatkov v angleščini in ne v slovenščini?«

»Moj kolega, ki ne vidi, se sprašuje, zakaj ima RTV SLO orodje za prenos podatkov, kot je ta spodnji transfer (op. a.: povezava), v angleščini in ne v slovenščini? Kaže, da imamo slepi s tem problem pri prevzemanju posnetkov v smislu, da nam je preveč zakomplicirano. Hvala za vaš odgovor.« (v imenu Zveze društev slepih in slabovidnih **S. P.**)

Vodja TV produkcije **Jože Knez**

Inženir, ki je v TV-produkciji zadolžen za transferje materialov, je pojasnil, da uporabljamo cenovno ugodno rešitev, ki podpira sledeče jezike, na spodnji povezavi:
https://www.filecloud.com/filecloud-own-and-control-your-data/
(arabsko, nizozemsko, francosko, nemško, Italijansko, portugalsko, špansko, kitajsko in rusko).
To programsko rešitev uporabljamo že nekaj let in ni bilo nobenih posebnih zahtev glede jezika. Žal slovenski jezik uporablja premajhna populacija in posledično pride do takih primerov, saj se velika podjetja ne ukvarjajo z jeziki, ki imajo malo uporabnikov.
Sklepali smo, da je angleški jezik dovolj razširjen in uporaba take programske opreme ne bo povzročala težav. V primeru, da obstaja boljša ali primernejša rešitev, bi prosili za informacijo.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Hvala za poslano opozorilo o obrazcu v angleščini. Od uporabnikov je seveda nekoliko nenavadno pričakovati, da bi poznali določene tehnične rešitve. Ni pa to nemogoče. Uporabniki vsebin RTV Slovenija, kamor spada tudi arhivsko in dokumentarno gradivo, lahko s temi izkušnjami pomagajo RTV Slovenija, da izboljšuje dostopnost vsebin za uporabnike. Če imajo predstavniki slepih in slabovidnih informacije o tem, kako v drugih državah z majhnimi jeziki rešujejo podobne težave, so njihove informacije dobrodošle.
Vas, gospod S. P., pa prosim, da v nekaj stavkih pojasnite, kako zelo (v čem in kako) slepim in slabovidnim to oteži dostop do arhivskega in dokumentarnega gradiva.

Uporabnik S. P. se je odzval:

»Hvala za razumevanje. Navsezadnje je RTV SLO slovenska javna nacionalna medijska hiša in se pričakuje, da bo pri vsem uporabljala uradni jezik, torej slovenščino. Zakon o javni rabi slovenskega jezika najbrž tudi RTV SLO nalaga, da uporablja naš uradni jezik. Ko gremo na spletno stran RTV in v njen arhiv, nas na srečo ne pričaka angleščina.
Vedeti morate, da slepi in močno slabovidni pri delu z računalnikom in "pametnim" telefonom uporabljamo za branje besedil slovensko sintezo govora, ki ne zna oziroma ne zmore brati

angleščine ali drugih tujih jezikov. Zveni spakedrano, nejasno, zato slepi uporabnik izgublja veliko energije in časa, da se prebije skozi takšne ovire, če že ne obupa prej. Videčega človeka, ki bi mu pri tem pomagal, pa največkrat nima pri roki, pa tudi videči povečini nimajo potrpljenja, da bi se s tem ubadali, ne dovolj znanja, da bi razumeli specifične besede.«

Odzval se je tudi uporabnik **A. S.**, ki je prevzel arhivsko gradivo prek omenjene povezave:

»Žal ne poznam veliko takih orodij, ker se ne ukvarjam s tem, prepričan pa sem, da bi takšno orodje, ki ga uporablja nacionalna televizija, moralo brezpogojno biti v slovenščini.
Bistvo ni to, da uporabniki toliko znajo angleščino, da lahko taka orodja uporabljajo, ampak to, da so zaradi takšnih orodji prisiljeni znati angleščino. Nacionalna televizija, ki bi morala skrbeti za ohranitev slovenščine, to zanemarja.
Prepričan sem, da se da dobiti takšno orodje tudi v slovenščini, če pa slučajno ni ustreznega, sem prepričan, da ima RTV dovolj dobre programerje, da ga razvijejo ali da ga dajo narediti. Možnost je tudi, da za neko orodje sami naredijo slovenščino, kar za orodja, ki imajo tako malo funkcionalnosti za prevajalce, ni problem. Kakor koli, pri izbiri katerega koli orodja za nacionalno televizijo bi prvi pogoj moral biti slovenščina, in to brez izgovorov.«

ODGOVOR VARUHINJE

Hvala za poslano. Medtem sem prejela tudi predlog člana Sveta RTV Slovenija, imenovanega na predlog invalidskih organizacij, da bi RTV za ta namen uporabljal brezplačni in odprtokodni **Arnesov "filesender"**, ki je tudi ustrezno dostopen za slepe. Na voljo je v štirih jezikih, tudi slovenščini: https://filesender.arnes.si/?=&lang=sl.
Poslala sem ga vodji TV-produkcije, da preveri, ali je ustrezen, ali ga RTV lahko uporablja, ali je skladen z obstoječo programsko opremo …
Če ga slepi morda poznate, bo dobrodošel komentar o njegovi uporabnosti za vaše potrebe.

Uporabnik S. P. se je odzval:

»Arnesov »filesender«, kot ga omenjate in ga predlagajo, je naš slepi informatik in pogost službben uporabnik A. S. pogledal in pravi, da je v redu. Bi pa bilo dobro narediti en prenos, da bi videl, če se to z Jawsom da (Jaws je programski vmesnik za slepe, da lahko sploh delajo z računalnikom). Predlagamo pa vam orodje SOVD, ki ga uporablja javna uprava. Potem bi oboje preizkusili s prenosom neke TV-vsebine ali filma, ki bi jo mi potrebovali za naš muzejski arhiv.«

Vodja TV-produkcije **Jože Knez**

Z rešitvijo opisanega problema se že ukvarjamo. Hvala vam za poslano – koristilo nam bo.

OKTOBER, str. 45: Globus, 7. 10.: »… ne moremo prebrati, kaj piše na zaslonu, ne smemo donirati?«

»Ogorčen sem nad tem, da je voditelj oddaje Globus v torek, 7. 10. 2025, Seku M. Conde, ob zaključku pozval nas, gledalce, da lahko doniramo za Gazo po SMS-u na številko, ki je zapisana na zaslonu. Ker sem že imel pripravljen mobitel, da bi doniral, me je njegova navedba, da lahko doniramo na številko, ki je zapisana na zaslonu, udarila, kot da bi mi primazal klofuto! Ali se res

ne zaveda, da je oddaja predvajana vsesplošni javnosti, ne zaprtemu krogu tistih, ki imajo zdrav vid?
Ne razumem, zakaj je potrebna takšna selekcija donatorjev! Kaj vsi, ki nimamo najboljšega vida in ne moremo prebrati, kaj piše na zaslonu, ne smemo donirati? Tudi moja žena bi poslala SMS donacijo, a prav tedaj ni imela očal pri sebi, da bi lahko prebrala številko na zaslonu. /…/« (S. P.)

Urednica Uredništva zunanjepolitičnih oddaj TV Slovenija **Marta Razboršek**

V zunanjepolitičnem uredništvu se bomo v prihodnje potrudili izgovoriti vse številke, izpisane na zaslonu, tudi številke, na katere lahko pošljejo pomoč prebivalcem.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Zahvaljujem se vam za opozorilo, poslala sem ga tudi odgovorni urednici Informativnega programa, da bi tudi v drugih uredništvih v podobnih primerih (na primer oddaja Tednik), ko se na zaslonu izpiše telefonska ali kakšna druga številka, to prebrali. Verjetno bo potrebno še kdaj opozoriti na kakšno številko, ki ne bo prebrana, z vztrajnim opozarjanjem pa lahko postane branje zapisanih številk ali drugih napisov samodejno, slepi in slabovidni pa z vsebino seznanjeni enako kot videči. /…/

APRIL, str. 43: Pohvali

Vedno večji izbiri oddaj, ki so prilagojene slabovidnim in slepim

»Sem močno slabovidna, mož pa slep. Živiva v okolici Maribora. Radio nama veliko pomeni, prav tako tudi televizija, saj časopisov ne moreva brati.
Zelo zelo morava pohvaliti RTV, se pravi vašo hišo in sodelavce, ki nam omogočajo vedno večjo izbiro oddaj, ki so prilagojene nam, slabovidnim in slepim. Res hvala in prosimo še za več, če se le da, kajti kot ugotavljava, je vedno bolj izpopolnjeno branje podnapisov. Ravno tako je zelo dobra razlaga pri opisovanju dogajanj v filmih.
Včasih se dogaja, da e-bralec ne dela, takrat običajno pokličem gospo Vodeb in ona nam je še vedno pomagala razrešiti problem. Včasih se zgodi, da med vikendom kaj ne dela, zato me zanima, ali morate to posebej vključiti? /…/« (D. in F. P.)

Dokumentarni oddaji Samo skupaj in oddaji Odmevi: smrt papeža Frančiška, 21. 4., opremljenima z zvočnimi podnapisi

»Izrekam pohvalo RTV-hiši, da ste se izredno hitro odzvali na informacijo o smrti papeža Frančiška. Osredotočil bi se na večerno oddajo v spomin na papeža Frančiška, ki je bila na sporedu ob 20. uri. Pripravili ste res kvalitetno oddajo, opremljeno z zvočnimi podnapisi. To poudarjam, ker imam težave z vidom in to veliko pomaga, da lahko tudi slepi in slabovidni spremljamo te oddaje, ne da bi koga spraševali, kaj piše v podnapisih. Skratka, pohvalno. Super.« (M. D.)

4.5.2.2 Dostopnost za gluhe in naglušne: brez podnapisov oddaje na zahtevo, prenosi parlamentarnih sej, oglasi in glasbene oddaje; pohvala

APRIL, str. 43: Dnevna soba, 2. 4.: »Ali obstaja možnost, da se oddaja podnaslovi tudi v arhivu?«

»Ali obstaja možnost, da se v arhivu MMC podnaslovi naslednja oddaja iz "Dnevna soba", saj v njej nastopa športnik invalid, ki je hkrati tudi zdravnik?« (S. L.)

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju **Aida Ljubijankić**

Oddaja je sicer že bila na sporedu, v živo in ob ponovitvi je bila opremljena s podnapisi, ki so bili samodejno generirani prek razpoznavalnika govora.
Se bomo potrudili, da za oddajo, ki je na voljo za ogled v arhivu RTV 365, ustrezno pripravimo podnapise.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Glede na odzivnost vodje službe, ki res vedno hitro odgovori in se tudi potrudi, da reši težave, sem prepričana, da bo imela oddaja kmalu podnapise tudi v arhivu.

MAJ, str. 38: »Kdaj bomo gluhi deležni podnapisov izjav in govorov iz parlamenta?«

»/.../ Sem članica Mestnega društva gluhih Ljubljana. Že leta se zavzemam /.../ za uresničitev mnogih danih obljub na raznih forumih glede podnapisov na TVS.
Drži, da so se s podnapisi v zadnjem letu opremile oddaje, kot so Tednik, Tarča, Dobro jutro itd. Vendar še vedno ni s podnapisi opremljen Dnevnik, ki naj bi bila najpomembnejša informacijska oddaja v dnevu. Dnevnik bi moral biti primarno opremljen z vsemi podnapisi. /.../
Pred časom je bila slovesno in pompozno podpisana pogodba med Ministrstvom za kulturo in RTVS v višini 1,2 milijona eur. S temi sredstvi naj bi na novo uredili podnapise. Ob tem se sprašujem, če bo sistem, ki trenutno omogoča podnapise pri sedanjih oddajah, šel v pozabo in se bo delalo za ta 1,2 mil. vse na novo. Za kaj konkretno se bodo porabila ta visoka sredstva? Kdaj konkretno bomo gluhi deležni podnapisov izjav in govorov predstavnikov iz parlamenta, predsednika vlade itd.?« (B. L.,)

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju **Aida Ljubijankić**

Kar zadeva podnapise Dnevnika: vse dnevnoinformativne oddaje, s tem tudi osrednji Dnevnik, imajo podnapise v celoti.

Vodja projektne pisarne RTV Slovenija **Anže Ančimer**

RTV Slovenija je pripravila in objavila javno naročilo za nabavo strojne opreme, v teku je priprava in objava javnega naročila za programsko opremo. Projekt samodejnega podnaslavljanja poteka po časovnici, jeseni je predvideno, da se bo avtomatično podnaslovil tudi tretji program v dogovoru s parlamentom.
RTV Slovenija bo v okviru projekta razvila in implementirala napredno tehnologijo umetne inteligence za samodejno podnaslavljanje. Projekt poteka do leta 2028, RTV Slovenija pa bo z danimi sredstvi čim prej poskrbela za vključevanje tehnologije v televizijske programe,

spremenila in dogradila tehnološke delovne procese, med projektom bo dodala možnost spremljanja samodejno pridobljenih podnapisov tudi po spletu.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Za vas je zagotovo razveseljujoča novica, da boste že jeseni na TV SLO 3 lahko spremljali prenose sej in delovnih teles Državnega zbora s podnapisi. V naslednjih letih pa se bo nabor podnaslovljenih vsebin zelo razširil. Vsekakor se RTV Slovenija zelo trudi, da čim bolj poveča delež vsebin, dostopnih gluhim, velik preskok je dosegla z uvedbo samodejnega podnaslavljanja oddaj, ki potekajo v živo, ob koncu preteklega leta. Ker pa to poteka s pilotnim projektom, tudi varuhinja podpiram evropski projekt, ki bo zagotovil še boljši sistem podnaslavljanja.

MAJ, str. 39: TV-prodaja brez podnapisov

»Zakaj so reklame Biostile na 1. programu brez podnapisov, kot recimo danes, 15. 5., ob 14.15?«(B. H.)

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Ljubijankić

Oglasnih blokov za zdaj ne podnaslavljamo. Če se bomo v prihodnje odločili za podnaslovitev tudi teh, bo javnost o tem obveščena.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Glede podnaslavljanja sem v preteklosti že zapisala, da priporočam pri izbiri vsebin, ki se podnaslavljajo, več sodelovanja Službe za podnaslavljanje oziroma Službe za dostopnost programov in organizacij, ki zastopajo gluhe in naglušne osebe. Če tega sodelovanja ni dovolj, je primerno mesto za pogovor o tem v Programskem odboru RTV Slovenija za invalidske vsebine. Varuhinja bom to vprašanje izpostavila tudi ob predstavitvi mesečnega poročila za maj na zasedanju tega odbora.

JUNIJ, str. 44: Nepodnaslovljene glasbene oddaje

»Zakaj niso glasbene oddaje podnaslovljene? Ko je bil ob petkih Andrej Hofer, so bili podnapisi, oddaja Japajade šov pa nič. Zakaj? Tudi gluhi in naglušni imamo radi glasbo, eni bolj, drugi manj! Imamo zvočnike ob sebi, da boljše slišimo in čutimo glasbo. Poleg tega pa radi beremo besedila – kaj govorijo in kaj pojejo! V petek zvečer je bil koncert v čast J. Bončine – Benča ... Zakaj vsaj pesmi niso bile podnaslovljene? Kar sta voditelja govorila, smo lahko brali, pesmi pa so bile slabo podnaslovljene, skoraj nič! /.../ Kar je že poprej posneto, bi moralo biti urejeno.« (I. M.)

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Kampl

Petkova glasbena oddaja z Andrejem Hoferjem ni bila nikoli podnaslovljena. Za glasbene oddaje, ki potekajo v živo, samodejno ustvarjenih podnapisov ne moremo imeti, saj jih razpoznavalnik ne prepoznava, kot bi moral.
Podnapise pa imata oba dela koncerta Poletna noč – Ta noč je moja (v premieri, ponovitvi in v aplikaciji 365):

https://365.rtvslo.si/arhiv/poletna-noc/175142563,
https://365.rtvslo.si/arhiv/poletna-noc/175143940.
Če nimamo na voljo scenarija, ob oddajah v živo ne moremo vedeti, kako si kaj sledi, zato take oddaje žal ne moremo podnasloviti.
Če bi bilo dovolj časa in dovolj ljudi za pripravo oddaj, bi bilo na letni ravni podnaslovljenih še veliko več oddaj. Že zdaj pa jih je več kot 14 000.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Vnaprej posnete oddaje so praviloma opremljene s podnaslovi za gluhe in naglušne, od decembra lani so s pomočjo razpoznavalnika govora podnaslovljene (sicer nekoliko slabše) tudi številne oddaje, ki se predvajajo v živo. V prihodnje jih bo še več, saj je RTV Slovenija za ta namen pridobila evropska sredstva. Dostopnost vsebin za gluhe in naglušne se zelo hitro izboljšuje. Seveda pa vsaka oddaja, ki je gluhi in naglušni zaradi odsotnosti podnapisov ne morete spremljati, pomeni diskriminacijo dela občinstva. Zato ob vsaki priložnosti pozivam k čim hitrejšemu povečevanju števila oddaj, ki imajo podnapise – na vseh programih RTV Slovenija.

DECEMBER, str. 38: Zahvala RTV SLO za medijsko pokrivanje olimpijskih iger gluhih

»Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije se iskreno zahvaljuje RTV Slovenija in uredništvu športa za odlično medijsko pokrivanje Olimpijskih iger gluhih, ki so potekale v Tokiu od 10. do 26. novembra 2025.
Vaše poročanje, objave in prispevki so pomembno prispevali k prepoznavnosti športa gluhih ter dosežkov slovenskih reprezentantov. S tem ste pomagali približati šport gluhih širši javnosti, kar za našo skupnost pomeni izjemen korak naprej.
Iskrena zahvala gre odgovornemu uredniku športa Gregorju Peternelu ter celotni ekipi, ki je spremljala in podpirala naše športnike. Prav tako se za podporo in razumevanje pri predstavljanju športa gluhih na javni televiziji zahvaljujemo ge. Nataliji Gorščak, predsednici Uprave RTV, in direktorici Televizije Slovenija, ge. Kseniji Horvat.
Hvala, ker soustvarjate bolj vključujočo medijsko podobo in omogočate, da se glas gluhih športnikov sliši.« (G. O., predsednik Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije)

4.5.2.3 Podnapisi za gluhe in naglušne: napake pri podnaslavljanju oddaj

Gluhi in naglušni so večkrat opozorili na izpade podnapisov. Včasih je bil razlog napaka samodejnega razpoznavalnika govora (FEBRUAR, str. 36: Oddaja Tarča, 27. 2., brez podnapisov; JULIJ, str. 48: Dirka po Franciji: studijski del brez podnapisov; AVGUST, str. 38: Zaključek Dirke po Franciji brez podnapisov; DECEMBER, str. 35: Težave pri podnaslavljanju nadaljevanke Takšno je življenje 5. 12.), včasih človeška napaka (SEPTEMBER, str. 54: Šport, 21. 9.: Izjave brez podnapisov). V nadaljevanju je še nekaj drugih primerov:

JANUAR, str. 32: Ljudje in zemlja, 5. 1.: Napačni podnapisi in FEBRUAR, str. 37: Odzivno poročilo Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju

»Moram vas spet obvestiti o napaki pri podnaslavljanju. V nedeljo, 5. 1. 2025, sem kot običajno gledala oddajo Ljudje in zemlja. Žal sem nekaj minut začetka zamudila in potem 20 minut gledala oddajo in brala podnapise prek teleteksta. Nato sem ugotovila, da je nekaj narobe. Predvajalo se je o Veliki planini, krave, pohodniki in komentarji ljudi. Jaz pa berem o ocenjevanju medu v Kopru in dražbi vin v Portorožu, ki je bilo v zadnji oddaji v letu 2024. /.../« (**F. P.**)

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju **Aida Ljubijankić**

Pri oddaji Ljudje in zemlja se je zgodila tehnična oziroma sistemska napaka, na katero opozarjam že vrsto let, a do zdaj še ni bila odpravljena.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Zahvaljujem se vam za poslano opozorilo. Ker ne gre za napako, pri kateri je verjetnost, da bi se ponovila, majhna, ampak, kot je razbrati iz odgovora, za sistemsko napako, katere odprava bi zmanjšala možnost izpadov podnapisov, sem MMC-ju zapisala **priporočilo, da poskušajo sistemsko napako čim prej odpraviti** in mi o tem poročajo v odzivnem poročilu.

ODZIVNO POROČILO vodje Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju **Aide Ljubljankić** na priporočilo varuhinje

Sistemska napaka je bila v sredo, 26. februarja, odpravljena.

JUNIJ, str. 43: Dnevnik, 13. 6.: Odsotnost podnapisov pri poročanju dopisnice iz tujine

»Tako osebno kot tudi v imenu uporabnikov, ki me seznanjajo z nedostopnostjo, moram zapisati pritožbo zaradi delne nedostopnosti osrednjega Dnevnika v petek, 13. 6. 2025, predvsem zato, ker je bil osrednji dogodek tega dne namenjen vojnemu stanju na Bližnjem vzhodu med Izraelom in Iranom. To je seveda zaskrbljujoče za vse nas. A spet smo ostali brez podnaslavljanja ravno pri tem dogodku, saj je bilo poročanje poročevalke Karmen Švegl brez podnapisov, kar se v bistvu redno ponavlja ob najavi izrednih dogodkov in smo potem gladko odrezani od ključnih informacij.« (predsednik Aurisa Kranj, **B. H.**)

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju **Aida Kampl**

Žal je pri dnevnoinformativnih oddajah naš oddelek odvisen od novinarjev, ki pripravljajo prispevke oziroma vsebine zanje. Zakaj gospa Švegl ni oddala tekstov v za to namenjeno orodje, ki ga uporabljajo tako novinarji kot mi, ne vem.

Mi sicer pri prispevkih, kadar manjka besedilo zanje, vklopimo samodejno razpoznavo govora. Tam se pojavi težava zamika. Poleg tega razpoznava česa ne prepozna dobro. Če gre za izjavo, ki je zelo kratka, pa sploh ne pride na ekran ravno zaradi zamika, saj jo povozi podnapis, za katerega pa tekst obstaja in mora iti pravočasno na ekran.

Morda bi se bilo dobro obrniti na urednike dnevnoinformativnih oddaj, da se tudi njim dodatno pojasnijo zadeve, zakaj je oddajanje besedila za njihove vsebine tako zelo pomembno.

ODGOVOR VARUHINJE

Pri javljanju v živo je zagotavljanje podnapisov za gluhe in naglušne zahtevnejše kot pri običajnih govornih prispevkih. Zato je več težav pričakovanih. K zmanjšanju teh težav in boljšemu podnaslavljanju lahko prispevajo novinarji, če pošljejo besedilo pred javljanjem v živo. Na zahtevnih terenih, kot so vojna območja na Bližnjem vzhodu, pa je to včasih nemogoče. Kljub temu bom ponovno opozorila urednike na pomen pravočasnega oddajanja besedil.

AVGUST, str. 39: Tekma SP v odbojki za ženske 22. 8. brez podnapisov

»Spremljam tekmo svetovnega prvenstva v odbojki za ženske na 2. programu TV v živo ob 15. uri, ZDA–SLO, s slovenskim komentarjem brez podnapisov. Prosim za pojasnilo, zakaj brez podnapisov.« (B. H.)

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju **Aida Kampl**

Zahvaljujem se vam za opozorilo, prišlo je namreč do tehnične napake, ki sem jo takoj po obvestilu tudi odpravila in je odbojka zdaj spet s podnapisi. Se opravičujem za nevšečnosti.

ODGOVOR VARUHINJE

Upam, da ste vi in drugi uporabniki s težavami s sluhom kljub začasni odsotnosti podnapisov ostali pred TV-zasloni in pozneje spremljali prenos s podnapisi.

Gledalec se je odzval:

»Najlepše hvala za pojasnilo in ažurnost, res me veseli način, kako rešujemo težave, kakršne koli že. V imenu vseh nas hvala za vse.«

✓ POHVALA VARUHINJE ODDELKU ZA PODNASLAVLJANJE

Tudi varuhinja izrekam pohvalo vodji Oddelka za podnaslavljanje za res zelo hitro odpravo napake. Pol ure po vašem dopisu in 15 minut po tem, ko sem ji ga posredovala, je že ugotovila vzrok napake in ga odpravila. To kaže na odgovoren odnos do gledalk in gledalcev, ki imajo težave s sluhom ali sploh ne slišijo in so pri spremljanju TV-vsebin odvisni od podnapisov.

OKTOBER, str. 46: »Oddaja o plezanju Janje Garnbret brez podnapisov«

»V nedeljo, 26. 10. 2025, je bila oddaja na 2. programu TV Slovenija ob 13.30 o plezanju Janje Garnbret brez podnapisov na TTX2. Prosim za pojasnilo.« (B. H.)

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

26. oktobra je bil na TV SLO 2 predvajan del Plezalnega maratona z Janjo Garnbret kot »programsko polnilo«, ki ga TV SLO 2 predvaja, ko nepričakovano odpade kak športni prenos. Kot mi je ustno pojasnila vodja službe za podnaslavljanje v MMC-ju, »programskih polnil« ne podnaslavljajo samodejno, ker prihajajo nepričakovano in bi morali ročno vklapljati samodejno podnaslavljanje (pogosto so namreč »programsko polnilo« glasbeni spoti ali druge vsebine, pri katerih je samodejno podnaslavljanje razmeroma slabo). Razmišljajo pa tudi o tem, da bi za

nekatera programska polnila kljub temu ročno vklapljali samodejno podnaslavljanje, sedaj pa tega še ne izvajajo. Podnapisov torej ni bilo zato, ker je šlo za programsko polnilo.

DECEMBER, str. 36: 20. 12.: Športni prenosi brez podnapisov

»V soboto, 20. 12. 2025, so bili športni programi na 2. programu TV (smuk ženske, smuk moški, skoki ženske itd.) brez podnapisov. Prosim za pojasnilo.« (B. H.)

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Kampl

Od jutra se ukvarjamo s tehničnimi težavami na razpoznavalniku, posledično ne delujejo samodejno ustvarjeni podnapisi. Gledalce smo o tem obvestili prek teleteksta (v živo pa smo večkrat predvajali obvestilo).
Za izpad se iskreno opravičujemo, zavedamo se, kako pomembno je to za naše gledalke in gledalce, zato si prizadevamo čim prej spet vzpostaviti sistem. Naši tehniki se trudijo razrešiti zadevo, da bo ponovno vzpostavljeno nemoteno delovanje samodejnega podnaslavljanja.
Hvala za razumevanje.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Očitno je prišlo do tehnične napake, ki je povzročila večje izpade samodejnih podnapisov. Že dan pozneje je vodja podnaslavljanja sporočila, da so napako odpravili in da samodejno ustvarjeni podnapisi ponovno delujejo.

4.5.2.4 Težave s podnapisi za gluhe in naglušne pri operaterjih

SEPTEMBER, str. 54: »Podnapisi so bili zelo počasni in slika je bila že dva dogodka naprej«

»/…/ Danes, 12. 9., v jutranjih poročilih ob 8. uri, je polovica podnapisov manjkala, enako tudi ob 17. uri, kjer so se že na začetku podnapisi nekje skrivali in so prišli z zamikom. Enako se je dogajalo v obojih poročilih, tako da so bili zelo počasni in slika je bila že dva dogodka naprej. Res ni normalno, če bereš o Dodiku, na ekranu se pa dogaja vojaška akcija v Ukrajini. /…/« (F. P.)

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Hvala za poslano opozorilo. Poslala sem ga vodji oddelka za podnaslavljanje v MMC-ju Aidi Kampl, ki je odgovorila, da so zadeve preverili in na RTV Slovenija 12. septembra zjutraj in dopoldne niso zaznali nepravilnosti pri predvajanju podnapisov.
Podobno opozorilo mi je poslala še ena gledalka, ki sem jo za dodatna pojasnila napotila do operaterja, prek katerega sprejema TV-programe. Poleg TV Slovenija so namreč podnaslavljanje za gluhe in naglušne uvedli tudi nekateri operaterji. Zato predlagam, da pri vašem operaterju preverite, ali omogoča podnapise, kako se jih vključi in izključi, da boste lahko izbrali, katere boste vključili. /…/

Nekaj odzivov s podobnim opisom težave je varuhinja prejela tudi novembra. Uvrstili smo jih v poglavje 4.5.3 Tehnične zadeve (str. 202), saj gre za težavo operaterja in ne RTV Slovenija.

4.5.2.5 (Ne)ustrezna umestitev samodejno ustvarjenih podnapisov

MAJ, str. 37: Podnapisi za gluhe in naglušne prekrivajo druge napise

»Zelo sem presenečena, da posredovalci programa na vaši RTV niso toliko senzibilni, da bi se vživeli v gledalca in opazili, da uvedeni podnapisi, ki naj bi slabše slišečim omogočali razumevanje govorjenega v raznih oddajah, prekrivajo pisno besedilo, pomembno za spremljanje oddaje sploh. V zadnjem času se je večkrat zgodilo, da je takšno prekrivanje onemogočilo gledanje oddaje, zato sem se ogledu odrekla, in verjamem, da nisem edina. Zadnjič danes ob oddaji Vem!
Sem pa nekajkrat opazila pri spremljanju tako podnaslovljenih oddaj na programih tujih TV, da se takšni podnapisi pojavijo v zgornjem delu ekrana v primeru, ko že ima oddaja v spodnjem delu zaslona kakršenkoli napis. Če ne bi bil za gledalca pomemben, ga verjetno ne bi bilo, če pa je, je prav, da se ga ne prekriva.« (T. S.)

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Ljubijankić

Trenutno nam tehnologija pri samodejno ustvarjenih podnapisih ne omogoča premikanja podnapisov, ti so umeščeni ves čas oddaje na dnu zaslona.
Pri kvizu Joker pa so podnapisi vnaprej pripravljeni, poskušali smo z dviganjem podnapisov, a so ti potem prekrili obraze. Poleg tega se je prehitro spreminjal položaj podnapisov, kar pa tudi ni v redu. Zato smo se odločili, da jih umestimo na dno zaslona, saj v podnapisih gledalec dobi vse ključne informacije, tako vprašanja kot možne odgovore.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Sodelavke Službe za podnaslavljanje so težavo, ki jo opisujete, že zaznale, a zanjo še niso našle dobre rešitve. Verjetno so te rešitve odvisne tudi od vrste oddaj. Upam, da boste pojasnila sprejeli z razumevanjem in da se v prihodnje kljub temu kaj izboljša.

4.5.2.6 Novice v lažje razumljivem jeziku

Center za vzgojo, usposabljanje in izobraževanje Velenje in Zavod RISA sta oktobra poslala zahvali portalu Dostopno.si (OKTOBER, str. 46: Pohvala ekipi portala Dostopno.si) in Enostavno (OKTOBER, str. 47: Zahvala za portal Enostavno in pobuda za še več dostopnih vsebin), nato so bralci še podrobno opisali, katere novice najraje spremljajo (DECEMBER, str. 37: Kaj najbolj pritegne bralce in kakšnih vsebin si še želijo na portalu Enostavno).

4.5.3 TEHNIČNE ZADEVE

Na tehnične zadeve se je leta 2025 nanašalo **49** odzivov. To je manj kot leto prej, ko so rekordno število (75) odzivov sprožili zlasti manjkajoči podnapisi tujejezičnih govorcev v informativnih oddajah po uvedbi novega programsko-produkcijskega sistema. Leta 2025 je bilo teh izpadov občutno manj. Približno enako (ne sicer veliko) je bilo pripomb na preglasne oglase in špice oddaj.

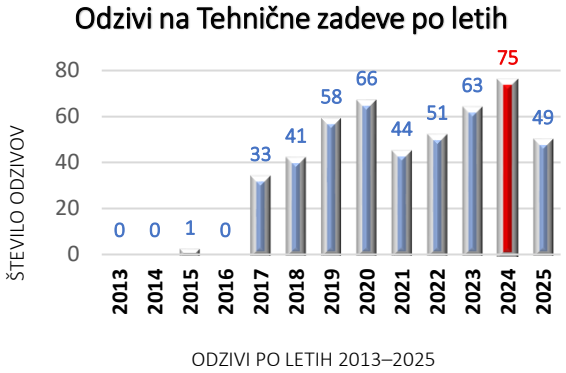

ODZIVI PO LETIH 2013–2025

OBDOBJE PO MESECIH

Več gledalcev se je na varuhinjo obrnilo zaradi prekrivajočih se zvočnih podnapisov, a je bil vzrok težave pri enem od operaterjev. Gledalka iz Egipta ni mogla gledati oddaje Inkognito zaradi tuje skladbe, za katero TV Slovenija ni imela pravic za predvajanje zunaj Slovenije. Poslušalec iz Izole je opozoril na slab sprejem radijskih programov zaradi italijanskih postaj, ki z močnimi oddajniki motijo slovenske. Težavo (žal neuspešno) rešujejo na meddržavni ravni.

4.5.3.1 Izpadi vsebin zaradi tehničnih napak: zamuda Dnevnika, izpad MMC-ja

JUNIJ, str. 41: Dnevnik, 22. 6.: Poznejši začetek oddaje (2 odziva)

»Zakaj danes ni Dnevnika ob 18.57?« (G. H.)

Vodja Službe za programsko načrtovanje, koordinacijo in predvajanje TV-programov **Mihaela Vrbec**

V nedeljo, 22. 6., smo začeli Dnevnik 4 minute in 30 sekund kasneje, po uri ob 19.01.30.
Za pojasnila o razlogu tehnične nepravilnosti se, prosim, obrnite na vodstvo TV-produkcije.

Damijan Kunej iz TV produkcije

Zamuda oziroma izostanek začetka Dnevnika ob 18.57, dne 22. 6. 2025, je bila posledica tehničnih težav, povezanih z nedavno posodobitvijo našega novega medijsko-produkcijskega sistema, namenjenega za upravljanje in avtomatizacijo radijskega in televizijskega programa, ki ga uporablja več medijskih hiš v Evropi.
Ob zadnji nadgradnji je prišlo do nepredvidenih zapletov, ki jih v sodelovanju s proizvajalcem sistema intenzivno analiziramo in odpravljamo. Napaka se je pri nas pojavila prvič in je, glede na dozdajšnje podatke, najverjetneje povezana z »bugom« v novi programski opremi.
Do prejema dodatnih informacij od proizvajalca uporabljamo začasne rešitve in s tem zagotavljamo čim bolj nemoten potek programa.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Pristojni so hitro in podrobno pojasnili zamik začetka Dnevnika in vzroke za to.

Zamik Dnevnika, osrednje informativne oddaje, ki je vedno točna, je napaka, ki jo gledalci močno občutijo.

Pristojni bi se morali za zamudo gledalcem opravičiti. V ogledu za nazaj in v arhivu nisem videla opravičila voditelja, niti opravičila s pasico.

Varuhinja je pristojne vprašala, ali so se opravičili gledalcem za zamudo s pasico oziroma opravičilom neposredno v Dnevniku.

Strokovni vodja predvajanja TV-programov **Bojan Šverko**

Dne 22. 6. 2025 je zaradi tehničnih težav, glede katerih ste že prejeli pojasnilo TV-produkcije, prišlo do štiriminutne zamude Dnevnika. V nadaljevanju sledi pojasnilo, zakaj se realizator predvajanja gledalcem za zamudo Dnevnika ni opravičil s pasico.

- Realizator predvajanja je takoj po obvestilu režije studia o sistemskih težavah program polnil s promocijskimi napovedniki (4'30'') in tako režiji studia 3 omogočil poznejši, varen začetek Dnevnika.
- Običajno se za tovrstne tehnične težave opraviči voditelj v studiu. Ni praksa, da bi se gledalce o težavah studia oziroma režije obveščalo s pasico (tudi zaradi tega, ker utegnejo pasice prekrivati grafično opremljene prispevke).
- Predvajanje programa posega v program s pasicami le takrat, ko je to vnaprej dogovorjeno oziroma po navodilih vodstva v primeru izrednih dogodkov.
- Realizator predvajanja v konkretnem primeru ni dobil takšnega navodila niti od vodstva niti od informativnega programa. Prav tako realizator predvajanja nima pristojnosti po lastni presoji s pasicami posegati v program. V navedenem primeru se ni mogel opravičiti za težave, ki so zadevale uredništvo informativnega programa. Prav tako ni bil seznanjen z vzrokom teh težav.
- Zaradi izredne situacije, v kateri je bila pod vprašajem izvedba celotnega informativnega bloka med 19. in 20. uro, je moral realizator prioritetno pripraviti alternativno listo predvajanja z razpoložljivimi polnili. Na tem mestu moram dodati, da je sama tehnična priprava pasice v obstoječi programski opremi dokaj zamudno opravilo, prav tako kreiranje besedila, ki bi moralo biti lektorsko pregledano. V trenutkih, ko je treba ukreniti vse potrebno za preprečitev večje programske škode, pasice niso prioritetno opravilo.

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija **Maša Tomažin Hladen**

Žal nam je, da se ob vsem, kar se je dogajalo, nismo opravičili gledalcem za zamudo ob začetku Dnevnika. Vsa ekipa se je na vso moč trudila in želela, da je Dnevnik brezhiben, kljub vsem tehničnim težavam. Gledalcem se vsekakor opravičujemo in bomo na to v prihodnje pozorni.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Urednica dnevnoinformativnih oddaj v Informativnem programu TV Slovenija se je gledalcem opravičila za zamudo Dnevnika in tudi za izpad opravičila. Zagotovila je, da bodo v prihodnje na to pozorni, zato dodatno priporočilo ni potrebno.

SEPTEMBER, str. 48: Nedelovanje MMC-ja

»Bo zaradi nedelovanja MMC (8. 9. 2025) – edine vaše storitve, ki jo uporabljam – položnica za RTV-"prispevek" ta mesec zahtevala sorazmerno nižji znesek, in zakaj ne?« (V. V.)

VPRAŠANJA VARUHINJE DIREKTORICI DIGITALNIH VSEBIN RTV SLO

- Koliko časa MMC v ponedeljek ni deloval?
- Zakaj ni deloval?
- Kako ste o tem obveščali uporabnike?
- Ali ste o nedelovanju obvestili uporabnike po začetku ponovnega delovanja?
- Ali ste se uporabnikom za nedelovanje opravičili?

Direktorica digitalnih vsebin RTV Slovenija **Kaja Jakopič**

Zaradi okvare na strežnikih (strojni opremi) naš portal in aplikacije v ponedeljek, 8. 9., niso bili dostopni od 13.00 do 19.30.

Uporabnike smo o nedelovanju obveščali prek televizijskih in radijskih programov, prek RTV-profilov na družbenih omrežjih, hitro smo se odzivali tudi na vprašanja ostalih medijev. Po začetku delovanja smo uporabnike ponovno obvestili v oddaji Odmevi in na naši spletni strani. V vseh obvestilih smo se uporabnikom opravičili in jih prosili za razumevanje.

4.5.3.2 Spremljanje RTV-programov v tujini

MAJ, str.34: »Zakaj blokirate dostop do slovenskih vsebin, kot je Inkognito, za naročnike iz tujine?«

»Zgrožena sem, da blokirate dostop do oddaje Inkognito za gledalce iz tujine. Pretekli mesec ste že izklopili dostop do slovenskih filmov, kot je Vesna, zdaj pa onemogočate ogled še ene izmed najbolj priljubljenih in popolnoma slovenskih oddaj. Kaj je v oddaji Inkognito takega, da bi morala biti zaklenjena? Nič tujega, nič spornega – zgolj domača zabavna vsebina.

Živimo v Egiptu, naročnino v Sloveniji redno plačujemo, a zaradi lokalnih omejitev dekoderjev tukaj ne moremo uporabljati. Kljub temu smo do zdaj lahko spremljali vsaj nekaj programov – zdaj pa nam še to jemljete! Vaša praksa blokiranja vsebin za zamejce in Slovence v tujini je popolnoma neupravičena.« (S. E.)

V. d. vodje OE Oddajniki in zveze **Andrej Trojer**

Na to, katera oddaja je zaklenjena (kodirana) in katera ne, pri Oddajnikih in zvezah (OZ) nimamo vpliva.

Nekatere oddaje, filmi in prenosi na RTV Slovenija so zaklenjeni (kodirani) zato, ker ima RTV Slovenija zanje kupljene pravice za predvajanje samo na območju Slovenije. To velja na primer

za številne filme, športne prenose in tudi za nekatere zabavne oddaje. Čeprav gre včasih za slovensko produkcijo, so določene vsebine še vedno vezane na pogodbe z omejitvami glede prikazovanja v tujini.
Za zaklepanje vsebin uporabljamo sistem Viaccess – to je tehnično orodje, ki omogoča zakodiranje signala. Gledalci, ki plačujejo RTV-prispevek in spremljajo programe prek satelita, lahko pri RTV SLO (Služba za obračun RTV-prispevka) pridobijo posebno dekodirno kartico, ki omogoča ogled zakodiranih vsebin.
Žal pa spremljanje programov v tujini ni vedno enostavno. V nekaterih državah lokalni operaterji omejujejo uporabo tujih dekoderjev, kar pomeni, da tudi z dekodirno kartico RTV SLO nekatere storitve ne delujejo. Na take primere, kot je očitno Arabska republika Egipt, ne moremo imeti vpliva.
Prav tako je v tujini možno spremljati RTV-vsebine po spletu: https://www.rtvslo.si/rtv/kontakti-in-informacije/preveri-dejstva/kako-lahko-v-tujini-spremljam-vsebine-programov-rtv-slovenija/694434.
Zavedamo se, da to povzroča slabo voljo pri naših gledalcih v tujini, še posebej tistih, ki skrbno plačujejo RTV-prispevek. Vendar je spoštovanje avtorskih in licenčnih pogodb obveznost, ki ji kot javna medijska hiša ne moremo ubežati.

Pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve **Rok Smolej**

Pojasnjujemo dilemo v zvezi z dostopnostjo oddaje Inkognito in filma Vesna. Licenčne oddaje, kakršna je Inkognito, imajo praviloma določeno t. i. 'geoblokado', to velja tudi za druge oddaje, za katere nimamo pravic za predvajanje zunaj teritorija, za katerega so bile kupljene pravice. Za film Vesna razpolagamo s pravicami zgolj za slovenski teritorij.

ODGOVOR VARUHINJE

Hvala za vašo vztrajnost. Po vaši zaslugi sem tudi sama zdaj prejela natančnejši odgovor.
Pripravil ga je **Mario Galunič**, odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija, ki je odgovoren tudi za to oddajo. Tako je zapisal: »Še enkrat smo preverili status licenčne oddaje in ugotovili razlog za 'zaplet'. Res je, da je bila za oddajo iz prejšnjega tedna izjemoma določena geografska blokada tudi za satelitsko oddajanje, saj smo v oddaji uporabili tujo glasbo, za katero nimamo urejenih pravic za predvajanje za teritorij zunaj Slovenije. Ostale oddaje bodo tudi v prihodnje na voljo za spremljanje prek satelita (ne pa tudi za spremljanje prek spleta, kjer smo geoblokado morali uvesti). Hvala za razumevanje.«

Gledalka se je odzvala:

»Najlepša hvala. Ta odgovor sedaj ima končno smisel in se vam za trud iskreno zahvaljujem. Gledamo prek satelita in včeraj je bila oddaja na voljo in smo si jo z veseljem ogledali.«

4.5.3.3 Motnje sprejema FM-radijskega signala na mejnem območju z Italijo

APRIL, str. 39: »Na območju Izole se v radijske valove mešajo italijanski programi«

»Na področju Izole ne morem poslušati nekaterih slovenskih programov (Radio 1, Val 202 ...), ker se v te frekvence mešajo italijanski programi. /.../
Nacionalni program mora prek prizemeljskega omrežja pokrivati ozemlje, kjer živi najmanj 90 odstotkov prebivalstva Republike Slovenije, oziroma 90 odstotkov ozemlja, kjer živijo pripadniki italijanske in madžarske narodne skupnosti, kadar gre za narodnostni program. /.../
Radijski program ne pokriva pomembne prometnice, ki vodi mimo Kopra in Izole. V radijske valove se mešajo italijanske radijske postaje (Radio Radicale, Radio Romantica in ostale) in ne omogočajo poslušanja nacionalnih radijskih programov. Imam z RTV SLO podpisano pogodbo, storitev, ki sem jo plačal, pa mi ni na razpolago v obliki, ki jo določa zakon ZVPOT1. /.../« (**B. F.**)

ODGOVOR VARUHINJE

Za Radio 1 in druge komercialne radijske postaje RTV Slovenija nima nobene pristojnosti. To je v pristojnosti Agencije za komunikacijska omrežja in storitve AKOS (https://www.akos-rs.si/).
Za varstvo potrošnikov je po Zakonu o varstvu potrošnikov **pristojen Tržni inšpektorat Republike Slovenije. Zato predlagam, da se v zvezi s kršenjem tega zakona obrnete nanj**. /.../
Obveznost plačevanja RTV-prispevka je vezana na imetništvo radijskih ali televizijskih sprejemnikov oziroma kakršnihkoli drugih naprav, ki omogočajo sprejemanje radijskih oziroma televizijskih programov (računalniki, tablični računalniki, prenosni telefoni z dostopom do spleta). RTV Slovenija omogoča spremljanje svojih programov prek signala iz oddajniškega omrežja (potrebna je antenska naprava) in prek satelita. RTV Slovenija financira satelitsko opremo vsem zainteresiranim zavezancem, ki na naslovu svojega bivanja nimajo ustreznega signala iz oddajniškega omrežja. Ustreznost signala preveri strokovna oseba RTV Slovenija z merilno napravo.
Če spremljate RTV-programe prek oddajniškega omrežja in imate ustrezno antensko napravo, vendar **imate kljub temu moten sprejem, vas pozivam, da na RTV Slovenija naslovite vlogo za izvedbo meritev jakosti signala. Če bodo meritve potrdile, da signal ne ustreza minimalnim zahtevam kakovosti sprejema, ste upravičeni do finančne subvencije v višini 153 evrov za nakup satelitske opreme za spremljanje programov RTV Slovenija ali do oprostitve plačevanja RTV-prispevka za dvanajst mesecev, če si uredite boljši sprejem prek operaterja.**
Več podrobnosti o obveznosti plačila RTV-prispevka in o oprostitvi plačila je objavljenih tukaj.
Kot so vam že pojasnili iz enote Oddajniki in zveze, na mejnem območju z Italijo prihaja do motenja delovanja oddajnikov RTV Slovenija s strani Italije.
V enoti Oddajniki in zveze (tel. **080 28 68**) vam lahko pojasnijo, kako lahko sprejemate radijske programe prek digitalnega radijskega omrežja (DAB+). Prav na območju Izole se je sprejem radijskih programov prek sistema DAB+ jeseni 2023 izboljšal.

Varuhinja je enoti Oddajniki in zveze posredovala naslov poslušalca (brez imena in priimka), da so lahko opravili tehnične meritve. Posredovali so naslednji odgovor:

Samostojna strokovna sodelavka specialistka v OE Oddajniki in zveze **Sabina Muratović**

Na podlagi pritožb o slabem radijskem signalu v Izoli smo opravili tehnične meritve. Ugotovili smo, da klasični FM radijski signal (kot ga večina ljudi še vedno uporablja) na tem območju

včasih ni stabilen. Razlog je star in znan - dolgoletne motnje iz italijanskih oddajnikov, ki segajo do naše obale in povzročajo šumenje ali prekinjanje. Italija namreč ne spoštuje mednarodnih pravil in svojim radijskim postajam ne glede na mednarodne zaveze podeljuje frekvence, ki so na mejnih območjih že zasedene, kar povzroči drenjanje več radijskih postaj na isti frekvenci, s tem pa tudi motenje. Čeprav RTV Slovenija že oddaja nekaj svojih programov neposredno iz Izole, to ni vedno dovolj, da bi signal ostal čist – še posebej pri poslušanju v avtomobilih ali na prostem. Dobra novica pa je tehnologija DAB+ – digitalni radio, ki omogoča veliko bolj stabilen in kakovosten sprejem. V Izoli je digitalni signal DAB+ za vse nacionalne programe odlično dostopen, brez motenj in brez šumenja.

Kaj to pomeni za poslušalce?

- Če ima poslušalec DAB+ radio (v avtu ali doma), bo v Izoli brez težav poslušal Prvi, Val 202, Ars, Radio Koper in druge.
- Če poslušalec uporablja klasični FM radio, se v določenih trenutkih lahko pojavijo motnje – še posebej ob obali, kjer se mešajo naši in italijanski signali.

RTV Slovenija pristojno agencijo AKOS že dlje časa opozarja na te težave in si prizadeva za dolgoročne rešitve.

ODGOVOR VARUHINJE

Upam, da vam je odgovor nakazal trud RTV Slovenija, da na več načinov omogoči normalno poslušanje radijskih postaj RTV Slovenija. Te motijo italijanske radijske postaje, ki delujejo v nasprotju z mednarodnimi zavezami. Očitno je tudi država Slovenija nemočna pri vztrajanju, da bi od sosednje države dosegla spoštovanje mednarodnih zavez. Dokler bo tako, je kakovostno poslušanje žal možno samo prek DAB+.

4.5.3.4 (Pre)glasni oglasi, uravnavanje jakosti zvokov govorcev in prizorišča

JANUAR, str. 29: Preglasno predvajanje oglasov in neenakomerna glasnost predvajanja na TV Slovenija (2 odziva)

»Že dlje časa opažam, da je predvajanje reklam preglasno. Ko gledam TV na normalni jakosti, kot mi ustreza, se ob predvajanju reklam glasnost močno poveča. Meni se zdi to nasilje nad gledalci. Podajam pritožbo nad jakostjo, ki je nesorazmerna z ostalim predvajanjem. Da je reklam preveč, je pa tudi dejstvo. O vsebini ne bi, ker vem, da je to denar. Verjetno ni to samo moje mnenje. Proučite to, da bomo vsaj še kaj gledali, ne da doživljamo šok ob oglasih.« (M. Š.)

Vodja TV-produkcije **Jože Knez**

Naša televizija se dosledno drži mednarodnih smernic EBU R128, ki veljajo za standard pri obvladovanju glasnosti v televizijskem oddajanju. Ta standard predpisuje, da morajo vsebine, vključno z oglasi, dosegati povprečno raven glasnosti –23 LUFS (Loudness Units Relative to Full Scale), kar ustreza 0 LU, z dovoljenim odstopanjem ±1 LU. Meritve so izvedene z uporabo integriranega časovnega okna, ki zagotavlja skladno raven glasnosti celotnega programa.

Reklame so prav tako normalizirane v skladu s temi standardi, vendar lahko zaradi narave meritev pride do zaznanih razlik. Meritev povprečne glasnosti namreč zajema celoten časovni

interval oglasa, zato lahko posamezni oglasi vsebujejo kratke, a intenzivnejše glasne špice, ki jih gledalci včasih lahko zaznajo kot začasno povečanje glasnosti, čeprav celotno povprečje samega oglasa ostaja v dovoljenem okviru.

Vodja skupine za zvok **Leon Kolenc**

Najprej naj poudarimo, da na Televiziji Slovenija pri obdelavi zvoka dosledno sledimo mednarodnim priporočilom glasnosti, kot je standard EBU R128. V skladu s tem priporočilom se trudimo zagotoviti enotno raven glasnosti vsebin pri povprečnih –23 LUFS (+/– 1 LU). Ta priporočila so v televizijski industriji namenjena prav temu, da bi bilo poslušanje čim bolj prijetno in enotno.

Kljub temu se v praksi lahko pojavijo razlike, na katere vplivajo specifični pogoji snemanja in tehnična oprema na terenu. Terenski prispevki so pogosto snemani v neidealnih akustičnih razmerah in z različno opremo, kar lahko privede do drugačne zvočne dinamike v primerjavi z delom, ki poteka v studiu, kjer imamo optimalne pogoje za nadzor zvoka. Prav tako se lahko razlike občutijo pri prenosih sej Državnega zbora, saj snemanje poteka z uporabo sistemov, ki jih določa tehnična infrastruktura dvorane in ki niso vedno enakovredni studijski opremi.

Vaša opažanja bomo posredovali našim tehničnim ekipam, da še enkrat pregledajo proces obdelave zvoka in preverijo, ali lahko dodatno izboljšamo enakomernost glasnosti, zlasti pri prispevkih s terena in prenosih. Vaša povratna informacija nam je v veliko pomoč pri nadaljnjem izboljševanju kakovosti naše produkcije.

Hkrati pa vas prosimo za razumevanje, da popolnoma enotne glasnosti vseh vsebin žal ni vedno mogoče doseči zaradi prej omenjenih dejavnikov. Kljub temu zagotavljamo, da si naši sodelavci vsakodnevno prizadevajo za najvišje standarde kakovosti, da bi zagotovili čim boljšo izkušnjo za vse gledalce.

ODGOVOR VARUHINJE

Vodstvo TV-produkcije odgovarja, da spoštuje mednarodne smernice. Obljubilo pa je, da bodo še pozornejši na jakost zvoka in da bodo poskušali morebitna nihanja še bolj izravnati. Varuhinja pa bom na to občasno opozorila. /…/

DECEMBER, str. 33: Prenosi sej EP: Prisotna originalen zvok govorca in zvok slovenskega prevoda

Varuhinjo je poklical gledalec **B. J.** in povedal, da spremlja prenose sej Evropskega parlamenta. Moti ga, da sta zvočno prisotna originalen zvok govorca in slovenski prevod, zaradi česar slabo razume sejo. Zanima ga, ali je možno utišati ali znižati en zvok, da bo lažje razumel povedano.

Novinar in urednik Parlamentarnega programa TV Slovenija **Dejan Župić**

Seje evropskega parlamenta prenašamo že vrsto let in imamo vedno enak sistem predvajanja – če predvajamo posnetek, v montaži 'zmiksamo' oba kanala tako, da se zviša ton prevajalcev in zniža ton govorcev. Kolikor mi je znano, zvok uravnavajo tudi v Predvajanju programov. Ni pa primerno, da se popolnoma zniža ton govorcev.

Strokovni vodja predvajanja TV-programov **Bojan Šverko**

Predvajanje sej Evropskega parlamenta poteka prek avdiovmesnika Lama, ki prek avtomatike uravnava tonske nivoje in poskrbi za primeren miks slovenskega prevoda ter govorca v dvorani. Včasih, izjemoma, je potrebno ročno ponastaviti nivoje, in sicer v primerih, ko je govorec preglasen, prevajalec pretih oziroma ima mikrofon nastavljen predaleč od ust. V večini primerov avtomatika korektno uravnava nivoje, seveda pa se lahko zgodi, da v živem prenosu pride do težav pri uravnavanju idealnega tonskega razmerja za gledalca.

V primeru, da gledalca na splošno moti originalni govorec v dvorani, le-ta ne sme biti popolnoma utišan. V kolikor pa je šlo za posamičen primer, ki je bil povod za pritožbo gledalca, bi morali poznati točen dan prenosa seje za pregled in analizo posnetka.

ODGOVOR VARUHINJE

Varuhinja je v telefonskem pogovoru gledalcu posredovala vsa pojasnila pristojnih in ga pozvala, da ji v prihodnje sporoči konkretne primere, ko bi zaradi preglasnega govorca slabo razumel prevajalca, saj se težave najbolje pokažejo in najlažje odpravijo na podlagi konkretnih primerov.

DECEMBER, str. 34: Težave z zvokom med prenosom smučarskih skokov iz Klingenthala 13. decembra in 14. decembra (2 odziva):

»Razočaran sem nad prenosi smučarskih skokov, ki ste jih prenašali od petka do nedelje. Žalostno je, da je bil mednarodni ton mnogo močnejši kot glas reporterja, ki je bil zato bolj v ozadju in sem ga komaj razumel. Oglejte si včerajšnji prenos skokov, takoj na začetku, ko glasba iz mednarodnega tona preglasi komentatorja, pa potem nekje na pol ure.« (J. G.)

Skupni odgovor TV produkcije in Predvajanja TV-programov

Zahvaljujemo se vam za vaš odziv in opozorilo glede težav z zvokom med prenosi smučarskih skokov iz Klingenthala. Razumemo vaše nezadovoljstvo, saj kot plačnik RTV-prispevka upravičeno pričakujete kakovosten prenos, pri katerem je spremljanje komentatorja nemoteno in razumljivo. Vašo pritožbo smo obravnavali resno in za pojasnilo zaprosili odgovorne v obeh službah.

Pojasnili so nam, da se pri tovrstnih prenosih uporablja sistem za avtomatsko uravnavanje zvočnih nivojev, ki skrbi za ustrezno razmerje med govorom komentatorja in zvokom iz okolja (mednarodni ton). Realizator predvajanja je sistem uporabil v skladu s standardnimi postopki, ki v večini primerov delujejo zanesljivo, žal pa se je izkazalo, da avtomatika v specifičnih trenutkih (ob glasni glasbi na prizorišču ali bučnem navijanju) ni znižala tona okolice dovolj hitro ali dovolj močno.

Realizatorju se je v zvočno izoliranih pogojih programske režije razumljivost govora zdela zadovoljiva, zato se ni odločil za dodatno ročno korigiranje razmerij in je zaupal avtomatiki.

Verjamemo, da je bila vaša izkušnja pred domačimi zasloni drugačna in da je bil mednarodni ton preglasen. Odgovorni za predvajanje so s težavo seznanjeni in so prejeli opozorilo, da morajo biti v prihodnje bolj pozorni na takšna odstopanja ter hitreje ročno posredovati, ko avtomatski sistemi ne opravijo svoje naloge optimalno.

Iskreno se vam opravičujemo za nevšečnosti pri spremljanju prenosa in se vam zahvaljujemo, da ste nas na napako opozorili. Vaša povratna informacija je ključna, da lahko odgovorne opozorimo na pomanjkljivosti in s tem izboljšamo kakovost programa.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Iz odgovora je razvidno, da je prišlo do napake pri avtomatiki, ki ni bila popravljena z ročnim prilagajanjem jakosti mednarodnega tona. Pristojni so zagotovili, da bodo v prihodnje dosledneje prilagajali jakost mednarodnega tona z dodatnimi ročnimi posegi.

4.5.4 OGLAŠEVANJE IN FINANCIRANJE RTV SLOVENIJA

Na oglaševanje se je v letu 2025 nanašalo **47 odzivov**. V primerjavi z letom prej (94) se je število prepolovilo. Glavni razlog za visoko število odzivov leta 2024 so bile pripombe gledalcev na TV-prodajo. Tudi zaradi njihovega nezadovoljstva je TV Slovenija v letu 2025 TV-prodajo zmanjšala za 74 odstotkov. Na TV SLO 2 jo je popolnoma ukinila. Radio je oglasne oddaje preoblikoval, odzivov nanje ni bilo.

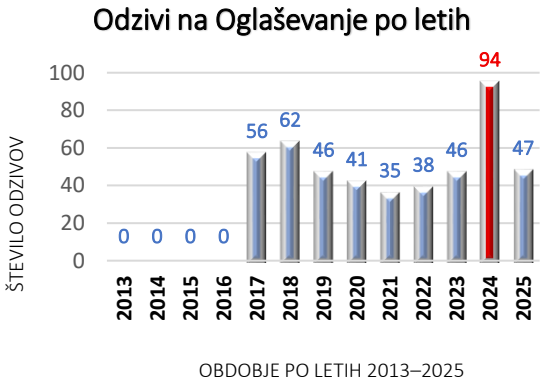

Odzivi v letu 2025 so se nanašali na TV-prodajo na TV SLO1 in na oglase med oddajami, največkrat v oddaji Dobro jutro. Nekaj opozoril je bilo na promocijsko umeščanje izdelkov, pritožba pa na poročanje z Dirke po Franciji, ko so novinarji nosili oblačila z napisi sponzorjev tudi med oglašanjem v Dnevnik. **Na RTV-prispevek** je bilo **34 odzivov**, največ o tem, zakaj morajo plačevati nekaj, česar ne spremljajo, nekaj o nepravičnosti načina plačevanja.

4.5.4.1 Zmanjšan obseg predvajanja TV-prodaj

FEBRUAR, str. 35: »Napovedano je bilo, da se ukinja, danes ponovno vidim reklamo Biostile«

»Na TV SLO je bilo napovedano, da se na TV ukinja propagandna oddaja Biostile. Danes ob 15h pa vidim ponovno reklamo Biostile. Zakaj? TV SLO 1 plačujemo gledalci.« (A.)

MAJ, str. 33: »TVS namenja TV-prodaji vse več časa, gre za nekvalitetne oglase« (2 odziva)

»Pritožil bi se zaradi vse več programskega časa, ki ga javna TVS namenja TV-prodaji oziroma vsebinam direktnega marketinga. Te vsebine so "mašilo programskega časa". Praviloma gre za zavajajoče oglase, nekvalitetne, cenene produkcije. /.../« (K. E.)

Pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve **Rok Smolej**

Na TV SLO 2 smo TV-prodajo v celoti ukinili. Če gledamo TV SLO kot celoto, je TV-prodaja v letošnjem letu zmanjšana za 74 %.

ODGOVOR VARUHINJE

TV Slovenija v letu 2025 TV-prodaje ni popolnoma ukinila, jo je pa zmanjšala na četrtino. Zdaj jo predvaja samo še TV SLO 1.

4.5.4.2 Oglasni čas med oddajami

JANUAR, str. 28: »... si želim, da so oddaje brez reklam« (2 odziva)

»Že nekaj časa gledam oddajo Dobro jutro z zamikom, ker imam /.../ vaših reklam. Oddaja je dolga brez reklam dobro uro in še malo. Že 40 let plačujem RTV-prispevek, pa si želim, da so oddaje brez reklam. /.../« (S. J.)

ODGOVOR VARUHINJE

Res je oglasov na televiziji precej, ker Zakon o RTV Slovenija med viri financiranja poleg RTV-prispevka, ki ne zadošča, predvideva tudi prihodke iz oglaševanja.
Glede oglasov v oddaji Dobro jutro sem na spletni strani, kjer so dostopne vse oddaje brez oglasov, preverila dolžino oddaj. Dolge so od 2.06 do 2.24, torej povprečno 2 uri in 15 minut. Če k temu prištejemo še čas Poročil ob 8h in Poročil ob 9h, ki trajajo skupaj 15 minut (od 6.26 do 7.45), ostane v povprečju v triurnem času oddaje Dobro jutro za oglase pol ure, torej deset minut na uro. V to so vštete tudi napovedi oddaj TV Slovenija. Tudi to je za gledalce, ki vas oglasi ne zanimajo in bi raje imeli program, preveč, vendar se TV Slovenija oglasom ne more odreči. /.../

4.5.4.3 (Ne)označene oglaševalske vsebine/Promocija izdelkov v programu

MAREC, str. 46: Dobro jutro, 12. 3.: »Nepreverjene informacije in prikrito oglaševanje«

Gledalec **R. K.** se je pritožil na gostovanje A. B. v oddaji Dobro jutro, 12. 3., saj je po njegovem mnenju v oddaji prišlo do »prikritega oglaševanja«. Pritožbo gledalca na omenjeno vsebino so prejeli tudi v uredništvu oddaje in jo, kot je varuhinji napisala urednica oddaje, *»zaradi resnosti pritožbe umaknili s spleta«*. Sporni del oddaje so posredovali varuhinji v presojo. Spodaj je njeno mnenje, pritožba gledalca in odziv uredništva sta objavljena v mesečnem poročilu.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Glede na pojasnila voditeljice in urednice oddaje menim, da v prispevku, zaradi katerega ste se pritožili, **ni šlo za prikrito oglaševanje**, saj za to ni bil izpolnjen pomemben kriterij – da bi bilo **storjeno z namenom**. **Ker je gost nastop v oddaji izkoristil za promocijo lastnega finančnega produkta, je v tem delu pogovor dobil značilnosti oglaševalske vsebine, ki pa ni bila ustrezno označena**. **To ni skladno s 46. členom Zakona o medijih, niti s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike** v programih RTV Slovenija, ki v točki 19.2 med drugim navajajo:

»V programe RTV Slovenija ne sme nihče razen Službe za trženje programov uvrščati oglaševalskih vsebin.«

Zato je uredništvo ravnalo primerno, ko je pogovor umaknilo iz spletnega arhiva. Voditeljica je priznala napako, da ni pravočasno posegla v nastop gosta. **Uredništvo je napako priznalo in izvedlo ustrezen ukrep, zato dodatno priporočilo ni potrebno.**

4.5.4.4 Nepristranskost, neodvisnost: promocijsko umeščanje izdelkov

JULIJ, str. 43: »Neprimerna praksa« športnega uredništva pri prenosih Dirke po Franciji (2 odziva)

»Opozoriti želim na neprimerno prakso športnega uredništva TV Slovenija pri prenosih dirke Tour de France in oddaji o tem, ki se ponavlja že nekaj let. /.../ Gre za, po mojem mnenju, kršitve tako Kodeksa novinarjev Slovenije kot Pravilnika o poklicnih standardih v poglavju o poklicnih merilih in načelih novinarske etike v programih RTV Slovenija. /.../

V studijskem delu oddaje Dirka po Franciji se na mizi, za katero novinarji gostijo sodelujoče, pojavljajo izdelki kot propagandni predmeti, novinarji in voditelji nosijo enotna oblačila z logotipi sponzorjev oziroma plačnikov storitev, novinarji celo vodijo nagradne igre z nagradami sponzorjev, omenjajo njihova in imena njihovih izdelkov.

Vse omenjeno pomeni aktivno vključevanje urednikov, novinarjev in voditeljev (slednjih Kodeks novinarjev Slovenije sicer ne obravnava, pravilnik RTV Slovenija pač) in pomeni kršitev obeh dokumentov, ki naj bi ščitila novinarsko avtonomijo, verodostojnost in ugled novinarstva. /.../« (D. K.)

»Zahtevam, da se med predvajanjem dirke po Franciji non-stop prikazuje P znak, ne samo nekaj sekund. Saj se skozi cel prenos izvaja prikrito propagando. Ne samo v studiu z izdelki na mizi. /.../.« (S.)

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija **Gregor Peternel**

Omenjene aktivnosti pripravljamo v sodelovanju s Službo za trženje oglasnega prostora TV Slovenija, zato prosim vodjo službe za razlago, ali in kako je vse v skladu z zakonom.

Vodja Služba za trženje oglasnega prostora TV Slovenija **Uroš Tekavec**

Pri oglaševanju, ki ga omenja gledalec, ne gre za klasično oglaševanje, ampak za promocijsko umeščanje. Promocijsko umeščanje izdelkov urejata Zakon o avdiovizualnih storitvah in Splošni akt o promocijskem umeščanju in sponzoriranju.

TV Slovenija se ravna v skladu z njima in vsako promocijsko umeščanje v programu tudi jasno označi tako, da so gledalci s promocijskim umeščanjem seznanjeni.

DODATNA VPRAŠANJA VARUHINJE ODGOVORNIMA UREDNIKOMA INFORMATIVNEGA IN ŠPORTNEGA PROGRAMA TV SLOVENIJA

Kot razberem iz studijskih oddaj, ki so spremljale Dirko po Franciji (dostopne tukaj), so bili v oddajah, primerno označenih z znakom P, promocijsko umeščeni izdelki na več načinov: trije izdelki na mizi in majice (oblačila) voditeljev z znaki dveh (ali več?) podjetij.
Promocijsko umeščanje majice z znakom podjetja je bilo tudi v športnih poročilih (9. 7., 25. 7.).
V majico z enakim znakom istega podjetja je bila oblečena tudi novinarka, ki se je javila v Dnevnik, 5. 7.
Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah v 26. členu navaja: »Promocijsko umeščanje izdelkov je dovoljeno v vseh avdiovizualnih medijskih storitvah, razen v otroških, verskih in informativnih programskih vsebinah, kot so poročila in dnevnoinformativne oddaje, ter v oddajah za zaščito potrošnikov in svetovalnih oddajah.«
Zato sprašujem (odgovorno urednico IP in odg. urednika Športnega programa): mar ni šlo pri oglašanju novinarke v Dnevnik, 25. 7., ko je nosila majico z reklamnim logotipom, za promocijsko umeščanje izdelkov, ki ni bilo označeno z znakom P, poleg tega je šlo za promocijsko umeščanje izdelkov v informativni oddaji, kjer to po zakonu ni dovoljeno?
Odgovornega urednika Športnega programa TV Slovenija: mar ne gre za nedovoljeno promocijsko umeščanje izdelkov tudi v športnih poročilih 25. 7., v katerih je novinar ob javljanju nosil majico z logotipom (pri večini drugih oglašanj so novinarji imeli oblačila z napisom RTV Slovenija). Mar niso tudi športna poročila informativna oddaja?

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Polona Fijavž**

Na del vprašanj bo odgovorilo športno uredništvo, novinarka prihaja od tam. Sama lahko pojasnim le, da majice s sponzorskimi napisi v oddajah Informativnega programa niso dovoljene in jih tudi ne uporabljamo.

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija **Gregor Peternel**

V Športnem programu se zavedamo zakonskih in drugih omejitev, vezanih na poročanje v informativnih oddajah, in jih v veliki meri tudi spoštujemo. Pri poročanju s terena pa v primerih, kot je bila letošnja Dirka po Franciji, pride – predvsem zaradi poročanja za program, ki ga pripravljamo ob neposrednih prenosih –, do odstopanja pri oglašanju v informativne oddaje, saj v obe oddaji poročajo isti novinarji.
Novinar mora na en mah opraviti delo, javljanje v oddajo, ob prenosu, za katero je primarno dogovorjeno marketinško sodelovanje, ki zagotavlja tudi garderobo novinarjev, in tudi poročati za informativne oddaje. Da bi jih obremenjevali, da se ob tem preoblačijo, ne bi bilo humano, hkrati pa na prizorišču težko izvedljivo in dodatno obremenjujoče. Ne pozabimo, da ne gre za enodnevne projekte, pač pa ti trajajo teden, dva ali celo več. Tovrstna marketinška sodelovanja prinašajo več koristi, oglaševalski prihodek, garderobo, ki jo potrdi/izbere stilist, zato je ta

strokovno izbrana in zagotavlja primeren videz nastopajočih. Ne pozabimo, da poročamo o športu in si zato v tovrstnih nastopih na terenu lahko privoščimo bolj športen in sproščen izgled. Oblačila načeloma niso ''kričeča'', res pa je, da kakšen kos kdaj tudi ni bil najbolj posrečeno izbran, a to ni bilo z namenom posredovanja kakršnih koli sporočil, pač pa zgolj dizajn proizvajalca, čemur se bomo v prihodnje poskušali izogniti.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČIILOMA

Iz odgovorov ugotavljam, da je bilo promocijsko umeščanje izdelkov, ki je vključevalo tudi oblačila nastopajočih, v studijski oddaji označeno skladno z zakonodajo.

Neprimerno pa je bilo nastopanje novinarjev v oblačilih, ki so bila del promocijskega umeščanja izdelkov, v športnih poročilih in v Dnevniku. **To predstavlja kršitev 26. člena** Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah.

Zato Športnemu programu TV Slovenija priporočam razpravo o tej kršitvi.

Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija ne opredeljujejo posebej promocijskega umeščanja izdelkov, deloma pa lahko smiselno uporabljamo poglavje 19, ki govori o oglaševanju, promociji in sponzoriranju v programih RTV Slovenija. Točka 19.2. med drugim navaja: »Naročila za objave oglasnih sporočil sprejema le Služba za trženje programov RTV Slovenija. V programe RTV Slovenija ne sme nihče razen Službe za trženje programov uvrščati oglaševalskih vsebin.«

Programski standardi in Poklicna merila novinarje in urednika poleg tega zavezujejo, da varujejo novinarsko in uredniško neodvisnost ter nepristranskost in tudi videz nepristranskosti. Točka 1.2 Poklicnih meril navaja: »Izogniti se je treba vsemu, kar lahko spodbudi upravičeno domnevo, da je novinar ali javni zavod pristranski ali pod vplivom neke skupine za pritisk, ne glede na to, ali je ta ideološka, politična, finančna, socialna, verska ali kulturniška.«

V tem smislu so tudi oblačila določenih proizvajalcev lahko sporna.

Zato **Športnemu programu TV Slovenija in vodstvu TV Slovenija priporočam razpravo o oblačilih novinarjev in voditeljev, ki bi lahko pri gledalcih vzbudila dvom o njihov nepristranskosti, in razpravo o tem, kje in na kakšen način je primerno promocijsko umeščanje izdelkov, da ne ogrozi uredniške in novinarske neodvisnosti in videza neodvisnosti, obenem pa tudi ne ogrozi finančnih virov za izvajanje programa javnega medija.**

ODZIVNO POROČILO odgovornega urednika Športnega programa TV Slovenija **Gregorja Peternela** na priporočilo varuhinje

V Športnem programu za garderobo voditeljev in novinarjev, ki nastopajo pred kamero, skrbi stilist Športnega programa. Občasno ob večjih športnih dogodkih oblačila za poročanje s terena pridobimo v sodelovanju s Službo za trženje oglasnega prostora kot del poslovnega dogovora.

Na podlagi vašega priporočila smo tovrstno garderobo, ki ima označbe proizvajalca, potiskali z logotipi RTV Slovenija, da oblačila gledalcem ne dajejo vtisa novinarske odvisnosti od proizvajalca.

4.5.4.5 Financiranje javnega servisa: Mnenja uporabnikov o višini RTV-prispevka

O RTV-prispevku je občinstvo izrazilo mnenje v več odzivih na oglaševanje, neposredno na RTV-prispevek pa v **34 odzivih**. To je en odziv več kot leto prej. Nekatere je varuhinji posredovala Služba za obračun RTV-prispevka, ker so (ne)plačniki ob pritožbi, zakaj ne bi plačevali RTV-prispevka, navajali, da zato, ker ne spremljajo RTV Slovenija. Varuhinja je vsem odgovorila, da obveznost plačila določa Zakon o RTV Slovenija, prav tako možne oprostitve in pritožbe.

DECEMBER, str. 38: Mnenje: »RTV-prispevek bi moral biti na osebo, ne na gospodinjstvo«

»RTV-prispevek bi moral biti na osebo, ne na gospodinjstvo. Jaz sem upokojenec, živim sam, pa plačujem toliko kot kak bogat par ali družina. To ni pravično.« (**A. T.**)

4.5.5 SVET, VARUHINJA

V povezavi s programom RTV Slovenija se je na Svet RTV Slovenija v letu 2025 nanašalo **6** odzivov (leto prej ni bilo nobenega), na varuhinjo pa **15** (leto prej 22).
Nekaj je bilo voščil varuhinji v začetku leta, nekaj vprašanj o njenem delu in pristojnostih, tudi kritik o neučinkovitosti, nekaj odzivov po njenih gostovanjih v oddajah. Vsem je odgovorila. Vsi prejemniki pa z odgovori niso bili zadovoljni. Eden izmed njih se je nad delom Sveta RTV Slovenija pritožil na Ministrstvo za kulturo, ki je odgovor poslalo v vednost tudi varuhinji.

4.5.5.1 Institucionalna avtonomija in pristojnosti: odločanje o pritožbah

NOVEMBER, str. 46: Zahteva za obravnavo molka Sveta RTV Slovenija

Državljan **J. S.** je 29. oktobra 2025 na Ministrstvo za kulturo (v nadaljevanju MK) vložil pritožbo zaradi molka organa. V njej je navedel, da na njegove večkratne dopise v zvezi s kratenjem pravice do svobode izražanja (komentiranja na uradnem Facebook profilu RTV Slovenija) Svet RTV Slovenija ni odgovoril. Ker je Svet po njegovem mnenju kršil dolžnost nadzora nad zakonitostjo delovanja zavoda, je predlagal MK, da izvede nadzor nad delom Sveta RTV-ja po 65. členu ZUP-a; da od Sveta zahteva pojasnilo o neodzivnosti in morebitni odgovornosti predsednika sveta in da po potrebi predlaga razrešitev članov, ki so opustili dolžno nadzorno funkcijo. Objavljamo odgovor ministrstva, ki pojasnjuje pristojnosti posameznih organov.

Državni sekretar **M. R.** na Ministrstvu za kulturo

V zvezi z vašo zahtevo Ministrstvo za kulturo uvodoma navaja, da je RTV Slovenija javni zavod, ki izvaja javno službo na področju radijske in televizijske dejavnosti, ter ni nosilec javnih pooblastil, zato vaša zahteva, ki ste jo naslovili na Svet RTV Slovenija, ne predstavlja upravne zadeve in ni predmet odločanja po Zakonu o splošnem upravnem postopku.
RTV Slovenija ima pri izvajanju javne službe zagotovljeno institucionalno avtonomijo in uredniško neodvisnost – prvi odstavek 2. člena Zakona o Radioteleviziji Slovenija, zato med drugim samostojno ureja notranjo organizacijo in delovanje v skladu s statutom in v skladu z zakonom.

Obravnava mnenj in pritožb oziroma vprašanj ter predlogov gledalcev, poslušalcev, bralcev in uporabnikov programskih vsebin javne radiotelevizije je v pristojnosti varuha oziroma varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija (v nadaljnjem besedilu: varuh). Svet RTV Slovenija imenuje varuha pravic gledalcev in poslušalcev ter sprejme pravila o njegovem delovanju (6. točka prvega odstavka 16. člena ZTRVS-1). Varuh je zaveznik javnosti in deluje kot most med javnostjo in javnim zavodom, zato si prizadeva za javnost in preglednost delovanja zavoda ter posreduje kot mediator v obravnavi morebitnih pritožb oziroma vprašanj ter predlogov gledalcev, poslušalcev, bralcev in uporabnikov programskih vsebin javne radiotelevizije. Glede na navedeno predlagamo, da se z vašimi vprašanji oziroma predlogi obrnete na Varuha.
Glede na vse navedeno vam sporočamo, da Ministrstvo za kulturo ni pristojno za izvedbo nadzora nad delom Sveta RTV Slovenija in za podajo predlogov za razrešitev članov Sveta RTV-ja.

4.5.6 RTV SPLOŠNO: TO IN ONO O JAVNEM MEDIJU

V to poglavje so uvrščeni odzivi na vsebine, objavljene v vseh treh enotah – na televiziji, radiu in MMC-ju, odzivi, ki se nanašajo na ves zavod, in tisti, ki jih ni možno uvrstiti v druge kategorije. V letu 2025 je varuhinja prejela **132** takih odzivov. Največ je bilo pripomb, zakaj RTV Slovenija ni (dovolj) poročala o mednarodnem zdravstvenem pravilniku, o oprostilni sodbi protestnici, ki je vdrla v studio TV Slovenija, o protestih proti gradnji kanala C0.

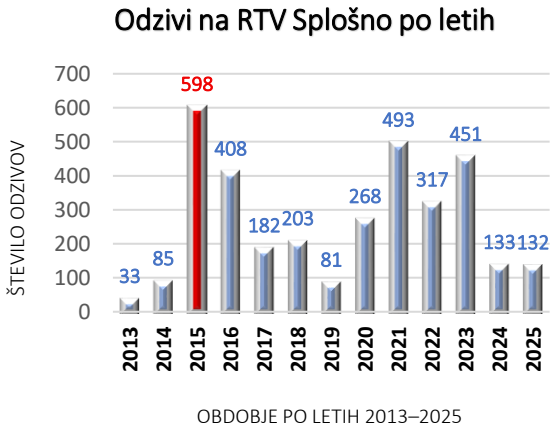

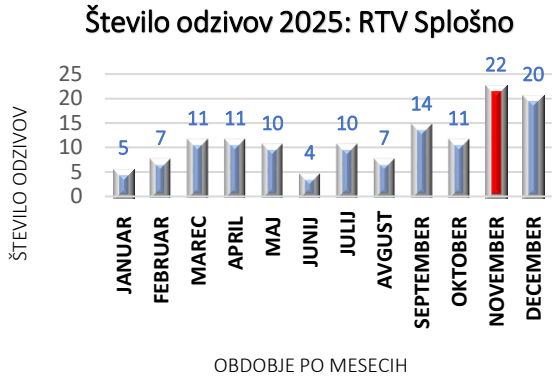

Veliko je bilo tudi odzivov pred in po majskem referendumu o pokojninah za dosežke na področju kulture in ob novembrskem referendumu o pomoči pri predčasnem končanju življenja. Novembra in decembra je bilo več mnenj glede nesodelovanja RTV Slovenija na tekmovanju za pesem Evrovizije. Večinoma so bila kritična, podobno kot mnenja o skromnem deležu vokalne glasbe na televiziji in radiu.

4.5.6.1 Premalo, spregled vsebin: o kanalu C0, resoluciji Evropskega parlamenta, sodnih epilogih

Javnost je v odzivih izrazila pričakovanja, da RTV Slovenija poroča o vseh pomembnih dogodkih in vsebinah, tudi o vseh športih (DECEMBER, str. 39: Zakaj RTV ne poroča o uspehih plesalcev

jazz baleta in moderna?) in da omogoča zelo raznoliko glasbo, tudi zborovsko (JUNIJ, str. 47: Pobuda: »RTV Slovenija naj bo odprta zborovskemu petju in delom slovenskih skladateljev«; DECEMBER, str. 41: Mnenje: »Na Radiu in TV Slovenija je premalo slovenske glasbe«).

JULIJ, str. 49: »Kritika pomanjkljivega obveščanja o pomembnih dogodkih«

»Pritožba se nanaša na tri dogodke, ki jih vaši uredniki/novinarji niso ustrezno obravnavali /…/:
1.) prezrt protest zoper gradnjo kanala C0 čez ljubljanski vodohran, ki je vključeval tudi najavo referenduma o spornih členih družinskega zakonika – 23. junija pred ljubljanskim Magistratom;
2.) nezadostna pozornost sprejemu Resolucije Evropskega parlamenta o ohranjanju spomina na žrtve povojnega komunističnega,
3.) okrnjeno pisanje o romskem nasilju in problematiki, povezani migranti.
Obrazložitev: /…/« (A. M.)

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija **Maša Tomažin Hladen**

V naših oddajah smo teme obravnavali, morda smo zaradi veliko dogajanja manj pozornosti namenili temi C0 in se gledalcu zahvaljujemo za odziv. O napadu na kmeta smo poročali v osrednjem Dnevniku, 11. 7. 2025. Razumemo, da se gledalcem, ki imajo do določenih tem afiniteto, zdi, da je kakšnih vsebin premalo ali morda tudi preveč. Odločitve o temah so del skupnih uredniških odločitev in so vsakodnevno skrbno pretehtane in izbrane.

Odgovorni urednik Radia Prvi **Danijel Poslek**

Oznaka o preskromnem, prezrtem ali nezadostnem poročanju je sicer izrazito subjektivna ocena poslušalca, v nadaljevanju pa pošiljam pojasnila okoli omenjenih tem:
- Kanal C0 in napoved referenduma: o ponavljajočih se protestih smo v naših informativnih oddajah poročali večkrat, imamo pa pri tovrstnih dogodkih jasno uredniško politiko. Proteste »pokrijemo« najprej vsebinsko, pozneje (ko so sporočila enaka), pa jih »pokrijemo« ob morebitnih posebnostih. Enako je veljalo za denimo ponavljajoče se kolesarske proteste pred leti. Pri referendumski pobudi poudarjam, da smo jo omenili že v Drugi jutranji kroniki, 16. junija, prav tako pa smo 26. 6. poročali o odločitvi Državnega zbora, da referendum označi za nedopusten.
- Resolucija Evropskega parlamenta o ohranjanju spomina na žrtve povojnega nasilja: ne strinjam se z oceno o nezadostnem pokrivanju, v nadaljevanju so oddaje, kjer smo poročali o obravnavi te resolucije:
  - Dogodki in odmevi, 8. 7.;
  - Radijski dnevnik, 8. 7.;
  - Poročila na Prvem programu ob 14h, 8. 7.;
  - Novice na Valu202 ob 17.30, 8. 7.
- Romsko nasilje: o nasilju smo poročali takoj, ko smo dobili kredibilno potrditev dogodka. V tovrstnih primerih je namreč ključna uradna potrditev Policije, ki incident potrdi (ali pa zanika). Dosledno (s takojšnjo reakcijo) smo pokrili tudi nedavni incident v Ribnici.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

1. Glede poročanja o protestih proti gradnji kanala C0 je odgovorni urednik Prvega pojasnil, da za poročanje o teh protestih in shodih uporabljajo enaka merila kot za druge podobne proteste s ponavljajočo se vsebino. O novi vsebini protesta, ki ste ga izpostavili – najavi referenduma – so že poročali v dveh oddajah pred tem shodom. Iz odgovora urednice dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija pa lahko sklepamo, da priznava preskromno poročanje o kanalu C0.
Čeprav niste posebej navedli poročanja MMC-ja, sem na spletni strani rtvslo.si preverila, koliko člankov o kanalu C0 je objavil letos. Od 4. januarja do 13. junija sem jih naštela 16. V dvanajstih so izjave in sogovorniki, ki so do gradnje kritični, samo štirje so večinoma nevtralni ali z izjavami, ki zagovarjajo gradnjo. To zanika vaše navedbe, da si novinarji ne upajo pisati kritično o kanalu, ker se ne želijo zameriti županu. Poleg tega je 10. junija MMC objavil članek o protestu proti gradnji parkirne hiše pod ljubljansko tržnico. Tudi v njem prevladujejo kritične izjave o nameri Mestne občine Ljubljana za gradnjo parkirne hiše pod tržnico.
O zbiranju podpisov za razpis referenduma pa je MMC 23. junija objavil članek, v katerem je poročal o shodu proti gradnji kanala C0 in o zbiranju podpisov za razpis referenduma o noveli zakona o oploditvi z biomedicinsko pomočjo.
Menim torej, da je bilo poročanje o kanalu C0 in o referendumski pobudi večinoma zadostno.

2. Glede poročanja o Resoluciji Evropskega parlamenta o ohranjanju spomina na žrtve povojnega komunističnega obdobja v Sloveniji ste verjetno spregledali nekatere oddaje, ki so o tem poročale. Ne drži, da v osrednji informativni oddaji Dogodki in odmevi, 8. julija 2025, o resoluciji ni bilo niti stavka. Kot lahko slišite na posnetku, je bila v oddaji o resoluciji objavljena 27 sekund dolga vest (od časa 19.33 do 20.10). V Radijskem dnevniku, 8. 7. 2025, pa je bil o resoluciji objavljen skoraj tri minute dolg prispevek (od 10.33. do 13.26). Kot je navedel odgovorni urednik, so vest o resoluciji isti dan objavili še v krajših poročilih na Prvem in na Valu 202. Televizija Slovenija je o resoluciji poročala v osrednji dnevnoinformativni oddaji Dnevnik, 8. 7. 2025, s podrobnim poročilom bruseljskega dopisnika (pri času od 17.18 do 20.05).
Radio Prvi in TV Slovenija torej o resoluciji nista poročala le »minimalistično«, kot ste navedli, temveč – tudi glede na množico drugega dogajanja na ta dan – dovolj obsežno.

3. **Poročanje o romskem nasilju je bilo na Televiziji in Radiu Slovenija prav tako zadostno**. Radio Slovenija je o napadu na kmeta in prijetju prvega osumljenca poročal v oddaji Danes do 13h, 11. 7. 2025 (pri času od 12.46 do 13.07). Televizija Slovenija je o napadu na kmeta poročala v Dnevniku, 11. 7. 2025.
Sta pa oba medija o napadu poročala pozneje kot nekateri drugi mediji. Odgovorni urednik je poznejše poročanje utemeljil s čakanjem na uradno potrditev Policije. **Načeloma je to utemeljeno**, saj je RTV Slovenija skladno s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija dolžna preverjati dejstva, kot jo zavezuje točka 1.3.: »Novinarji in uredniki RTV Slovenija morajo spoštovati temeljno profesionalno pravilo, da je treba vse podatke pred objavo preveriti.«
Res pa so bili nekateri zamiki nepotrebni. Za komercialno televizijo je Policija o napadu na kmeta dala izjavo že 10. julija, TV Slovenija pa je o napadu poročala šele dan pozneje.

JULIJ, str. 18: Odzivi na članek Helene Lovinčič o Mednarodnem zdravstvenem pravilniku (5 odzivov) in AVGUST, str. 47: Odzivna poročila Radia Prvi, Informativnega programa TV Slovenija in Uredništva za nove medije in AVGUST, str. 49: Pobude: »Zahteva za javno obravnavo novega zdravstvenega pravilnika IHR« (19 odzivov – ker so se sprva nanašali na Informativni program TV SLO, so statistično šteti tam)

V začetku avgusta je varuhinja prejela 19 pobud za javno obravnavo mednarodnega zdravstvenega pravilnika in kritik zaradi odsotnosti obravnave. Primer:

»Podpisana podajam pritožbo glede odsotnosti vsake obravnave mednarodnega zdravstvenega pravilnika. Zahtevam javno obravnavo glede IHR oziroma mednarodnega zdravstvenega pravilnika.« (T. J.)

Že julija pa je varuhinja prejela štiri odzive in pritožbo bralca MMC-ja J. P. na članek o Mednarodnem zdravstvenem pravilniku, ki je bil povzetek radijskega prispevka, objavljenega 24. julija v Jutranji kroniki:

»24. julija 2025 je RTV Slovenija na svojem spletnem portalu MMC objavila prispevek Helene Lovinčič o Mednarodnem zdravstvenem pravilniku (MZP). V tekstu je novinarka večkrat citirala Vesno Kersnik Petrič, ki spremembe zagovarja in zanika vse pomisleke, ki se pojavljajo med strokovno javnostjo. /…/ Poleg odsotnosti prikaza nasprotnega mnenja je nedopustno, da se RTV Slovenija v podajanju pravnih ocen glede MZP naslanja izključno na mnenje Vesne Kerstin Petrič, ki nima ne pravne izobrazbe niti verodostojnosti neodvisnega strokovnjaka. Zato nisem edini, ki se sprašuje, kako je mogoče, da se o relativno zahtevnih pravnih vprašanjih slovenski javnosti predstavlja izključno mnenje enega samega samcatega zdravstvenega birokrata brez pravnega znanja. Zahtevam, da mojo pritožbo obravnavate v skladu s svojimi pristojnostmi in nadrejenim, svetu zavoda in v vašem poročilu posredujete oba njena poudarka:
1 enostransko prikazovanje mnenj,
2. glede MZP nerelevantna in neverodostojna Vesna Kersnik Petrič.
Poleg navedenih pritožb ponavljam zahtevo, ki sem jo podal že v začetku leta, da RTV končno odpre ***javno razpravo na temo MZP*** *in kot strokovnjake vključi Zavod CISP, Civilno iniciativo slovenskih pravnikov in Iniciativo slovenskih zdravnikov. /…/«* (J. P.)

»/…/ Kot zdravnik in specialist javnega zdravja z veliko zaskrbljenostjo spremljam način, kako RTV Slovenija poroča o spremembah Mednarodnega zdravstvenega pravilnika (MZP). /…/ Več držav, vključno z nekaterimi članicami EU, je že izrazilo pomisleke ali zavrnilo podpise zaradi neskladnosti z ustavnimi načeli. /…/ Menim, da je takšno uredniško zapiranje pred drugačnimi, vendar utemeljenimi pogledi, v nasprotju z osnovnimi profesionalnimi in javnimi standardi nacionalne televizije. RTV Slovenija je javni zavod, ki ima dolžnost zagotavljati pluralnost mnenj, posebej ko gre za kompleksne in občutljive tematike, ki presegajo dnevno politično agendo. Zato vas prosim, da mojo pritožbo obravnavate v skladu z vašimi pristojnostmi. Posebej poudarjam:
1. ***Enostransko poročanje o spremembah MZP,*** *ki v oddajah ne vključuje ustrezne strokovne pluralnosti;*

*2. **Izključevanje drugačnih strokovnih mnenj** – tudi kadar gre za osebe z verodostojnim strokovnim ozadjem in brez politične navezanosti. /.../«* (**D. N.**)

V. d. urednika Informativnega programa Radia Prvi Matjaž Trošt

Prispevek je pripravljen kot prikaz odgovorov na očitke, ki jih javnost omenja v pripombah ministrstvu za zdravje.

»Ministrstvo za zdravje je prejelo 90 pozivov državljanov proti pristopu k pravilniku iz bojazni, da država s tem izgublja suverenost in krni človekove pravice. **Vesna Kerstin Petrič** z ministrstva za zdravje zagotavlja, da suverenost Slovenije s tem pravilnikom ne bo okrnjena. »Vsi ukrepi ostajajo v pristojnosti države, zaprtje in drugi ukrepi, ki so bili uvedeni recimo v času pretekle pandemije, o vsem tem odloča država sama,« je opozorila.«

Na ta način (podobna dikcija je tudi v preostalih delih prispevka) avtorica z očitki javnosti sooči predstavnico pristojnega ministrstva, ki v prispevku tako ne nastopa kot »zdravstveni birokrat brez pravnega znanja«, ampak kot predstavnica vlade oziroma ministrstva, ki je pristojno za vprašanja zdravstva in zdravstvenega varstva.

V tem pogledu sogovornica nikakor ne more biti »nerelevantna in neverodostojna«, kot ji očita pritožnik, saj nastopa kot govornica vladnih stališč in jih pojasnjuje glede na relevantna vprašanja, ki so jih na ministrstvu prejeli do izteka roka za zavrnitev ali zadržke (ta je potekel 19. julija).

Morda zgolj še dodatek glede na zahtevo pritožnika, o javni razpravi. Ker Slovenija ni izrazila nasprotovanj ali zadržkov, pravilnik začne veljati 19. septembra oz. kot izhaja iz prispevka …: »Slovenija ni napovedala zadržkov in je začela postopek ratifikacije, saj so zahteve iz pravilnika že urejene v naši zakonodaji.«

Vsebinsko se v očitke pritožnika, v navajanje »številnih pravnih strokovnjakov« ter v željo, da se v javno (medijsko) razpravo doda točno določene iniciative, ne bi spuščal.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Prispevek v Jutranji kroniki, ki je v povzetku zapisan tudi na spletni strani rtvslo.si, ni tematski mnenjski ali analitični članek, ki bi soočal različne argumente. Žanrsko je najbliže poročilu o odločitvi Republike Slovenije o tem, da do izteka roka (19. julija 2025) ni podala zadržkov glede uveljavitve ugovora na prenovljen pravilnik Svetovne zdravstvene organizacije (SZO), da bo ta tako tudi za Slovenijo začel veljati septembra in da je država Slovenija začela postopek ratifikacije. Ker gre za odločitev države, **je bila zato Vesna Kerstin Petrič z ministrstva za zdravje primerna sogovornica,** da je pojasnila odločitev pristojnega ministrstva.

Ob tem **je novinarka poročala, da je ministrstvo za zdravje prejelo 90 pozivov državljanov. Povzela je tudi glavne očitke teh pozivov**, sogovornica pa je povedala, zakaj jih država ni upoštevala. **Zato prispevku tudi ne moremo očitati, da je le enostransko prikazal mnenja.** Res pa je, da pisci odzivov niso mogli komentirati ali demantirati odgovorov predstavnice države.

Dve minuti dolgi prispevki, ki so del informativnih oddaj, praviloma niso namenjeni celovitemu predstavljanju različnih mnenj o izbrani temi ali dogodku. V primerih obsežnejših in zahtevnejših vsebin so temu namenjeni daljši prispevki ali oddaje, ki omogočijo več časa za celovito predstavitev in več sogovornikov in različnih stališč.

Prenovljeni pravilnik SZO-ja sproža v javnosti precej nasprotovanja vse od lanskega sprejema, del javnosti opozarja na prenos državnih pristojnosti na Svetovno zdravstveno organizacijo že od epidemije covida, opozarja tudi, da pri tem prihaja do kratenja človekovih pravic. Od epidemije dalje tudi opozarjajo, da svojih stališč ne morejo predstaviti v medijih.

RTV Slovenija je zakonsko in z internimi akti zavezana, da celovito poroča o dogajanju doma in po svetu, da informira o vprašanjih zdravja in o delovanju mednarodnih institucij, v katere je včlanjena Slovenija (4. člen Zakona o RTV Slovenija), da skrbno in ažurno obravnava vse družbeno relevantne teme, pri čemer upošteva pluralnost slovenske družbe in zato vključuje v obravnavo različna mnenja, z namenom ustvarjati soglasje o vseh temeljnih vprašanjih (Programski standardi RTV Slovenija). Pri tem je pomembno, da »novinarji in drugi ustvarjalci programov RTV Slovenija raziskujejo in predstavijo tako pozitivne kot negativne dogodke, osebnosti in pojave v družbi, zlasti pa tiste dogodke in pojave, ki so pomembni, čeprav ne zbujajo splošne pozornosti, ne razburjajo in ne vznemirjajo javnosti« (Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija, točka 2.1).

Prenovljeni pravilnik SZO-ja prinaša pomembne spremembe za vse državljanke in državljane, RTV Slovenija pa javnosti o njem skorajda ni obveščala, vsekakor ne celovito, pluralno in vključujoče. V dostopnih bazah vsebin RTV Slovenija tako nisem zaznala niti poročil o tem, ali je katera od držav do izteka roka podala ugovor ali zadržke na pravilnik, niti soočenja različnih stališč slovenske javnosti in stroke o spremembah, ki jih pravilnik prinaša. Ker gre za občutljivo področje zdravja, človekovih pravic in suverenosti države, bi RTV Slovenija te vsebine morala predstaviti javnosti. **Tega ni storila, zato menim, da je v tem primeru prišlo do odmika od programskih standardov. Zato predlagam informativnim uredništvom TV Slovenija, Radia Slovenija in Uredništva za nove medije razpravo o tem, ali so v času od sprejema do uveljavitve pravilnika poskrbeli, da je občinstvo RTV Slovenija o njem dovolj dobro obveščeno**.

O tem, da RTV Slovenija o spremenjenem pravilniku v zadnjem obdobju ni poročala, sem prejela v dneh po vašem odzivu več pobud. Posredovala sem jih v odziv uredništvu Informativnega programa TV Slovenija. Ko prejmem odgovor, ga bom posredovala tudi vam.

Glede vaše zahteve, »da RTV končno odpre **javno razpravo na temo MZP** in kot strokovnjake vključi Zavod CISP, Civilno iniciativo slovenskih pravnikov in Iniciativo slovenskih zdravnikov« pa odgovarjam, da varuhinja skladno s pravilnikom lahko obravnavam samo odzive občinstva, ki se nanašajo na že objavljene vsebine, ne smem pa vplivati na vsebino, ki šele bo v programu. /…/ Zato vam pri tej zahtevi ne morem pomagati.

ODZIVNO POROČILO odgovornega urednika Radia Prvi **Danijela Posleka** na priporočilo varuhinje

Kot ugotavljate že v poročilu, smo v informativnem programu Radia Slovenija to tematiko poročevalsko že pokrili.

V skladu s priporočili pa se v uredniškem kolegiju dogovarjamo, kdaj in kako bi lahko to temo obravnavali širše (tj. v kakšni analitični oddaji, npr. Studio ob 17.00 ali Ob osmih).

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Informativnega programa TV Slovenija **Polone Fijavž** na priporočilo varuhinje

V Informativnem programu bomo o pravilniku, ki ne posega v suverenost Slovenije, niti z uveljavitvijo sprememb ne bo potrebna sprememba zakonodaje, poročali, ko bo začel veljati, to je 19. 9.

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Uredništva za nove medije **Ksenje Tratnik** na priporočilo varuhinje

Poročali smo o tem, da bo Slovenija implementirala spremembe pravilnika, ki sicer velja že 20 let in je velika večina pravil v našo zakonodajo že implementirana.
Ker pričakujete naš odziv na vaše trditve, da je to "pomembna tema javnega zdravja in suverenosti države" in da "prenovljeni pravilnik Svetovne zdravstvene organizacije sproža v javnosti precej nasprotovanj", bi vas najprej prijazno prosila, da podate argumente za te trditve, sami namreč v javnosti nismo zaznali teh "precej nasprotovanj", odzvale so se predvsem samooklicane civilne iniciative, ki nimajo razkritih predstavnikov, podpornikov ali članov. Kot javni medij moramo tehtati, ali so mnenja, ki "se slišijo v javnosti", dejansko relevantna in v primeru tako kompleksnih vprašanj, kot je javno zdravje, tudi strokovno podprta.

POJASNILO VARUHINJE ODGOVORNI UREDNICI UREDNIŠTVA ZA NOVE MEDIJE

MMC je objavil prispevek Helene Lovinčič, to sem tudi navedla v mesečnem poročilu za julij.
V članku je bilo zapisano, da je Ministrstvo za zdravje prejelo 90 pozivov državljanov proti pristopu k pravilniku.
V odzivih, ki sem jih prejela in objavila v julijskem poročilu, pa je zapisano, da se je več kot 4000 podpisnikov spletne zahteve pridružilo pritožbi nad enostranskim in nekritičnim poročanjem o novem mednarodnem zdravstvenem pravilniku (MZP/IHR), ki jo je podala skupina Odgovoren za zdravje. Društvo za zaščito človeka in njegovih pravic Slovenije in organizacije, povezane v kampanji Drugo mnenje. Na spletni strani ZAHTEVA ZA ANALIZO ZDRAVSTVENEGA STANJA IN ODZIVA NA EPIDEMIJO V SLOVENIJI – Odgovoren za zdravje so zapisani podpisniki z imeni in priimki: /…/ Med naštetimi so tudi zdravniki in pravniki, kar jim daje določeno relevantnost o temah zdravja in nacionalne suverenosti. Seveda novinarsko primerno obravnavane s kompetentnimi sogovorniki.

DOPOLNJENO ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Uredništva za nove medije **Ksenje Tratnik** na priporočilo varuhinje

V uredništvu nismo zaznali, da bi predvidene spremembe pravilnika povzročile takšne korenite spremembe za življenje ljudi, da bi morali o tem soočati mnenja nekaj posameznikov. Če se bo izkazalo, da smo ocenili napačno, bomo seveda tej temi posvetili več izjemno omejenih kadrovskih in časovnih resursov. O poteku sprejema pravilnika smo v treh letih, kolikor so potekala pogajanja, večkrat poročali. Zadnje novice:
https://www.rtvslo.si/zdravje/v-pravilniku-svetovne-zdravstvene-organizacije-med-drugim-prvic-beseda-karantena/752769

https://www.rtvslo.si/zdravje/clanice-svetovne-zdravstvene-organizacije-dosegle-dogovor-o-obvladovanju-prihodnjih-pandemij/742941
https://www.rtvslo.si/zdravje/razhajanja-glede-sporazuma-o-obvladovanju-prihodnjih-pandemij-med-clanicami-who-ja/709938.

SEPTEMBER, str. 56: Zahteva gibanja OPS glede javne predstavitve o poročanju v času epidemije

Varuhinja je v vednost prejela zahtevo gibanja OPS, naslovljeno na dnevnoinformativna uredništva TV, radia in MMC, da poročajo o razsodbi sodišča 12. septembra. Z njo je bila protestnica, ki je še z nekaj udeleženci shoda 3. septembra 2021 vdrla v studio TV Slovenija, na okrajnem sodišču oproščena, ker naj bi bil vdor pravno utemeljen kot dejanje v skrajni sili. Nato so k predstavitvi sodbe pozvali še varuhinjo:

»/…/ Dne 12. 9. 2025 pa je sodba Okrajnega sodišča v Ljubljani, opr. št. ZSV 440/2023, postala pravnomočna. Sodba jasno ugotavlja: /…/ Ker gre za pravnomočno sodno ugotovitev, smo prepričani, da ste kot Varuhinja gledalčevih in poslušalčevih pravic zdaj dolžni:

1. Javno obvestiti vse gledalce in poslušalce o ugotovitvah sodbe.

2. Zahtevati od vodstva RTV pripravo oddaje, v kateri bodo te ugotovitve predstavljene, skupaj z vsemi ključnimi akterji.

3. Spremljati izvajanje tega postopka in poročati javnosti, kako RTV izpolnjuje svojo zakonsko dolžnost po tej sodbi

/…/« (Predsednik gibanja OPS L. T.)

ODGOVOR VARUHINJE

1. Varuhinja nisem pristojna za to, da obveščam javnost o sodbah. To je naloga uredništev.
2. Varuhinja ne smem ničesar zahtevati od uredništev oddaj ali drugih vsebin. To pomeni poseg v uredniško avtonomijo. Varuhinja lahko obravnavam samo že objavljene programske vsebine, nikakor ne smem posegati v vsebine, ki šele bodo na sporedu.
3. Tudi izvrševanje sodb ni v pristojnosti varuhinje.

Varuhinja moram delovati skladno s Pravilnikom o delovanju varuha, Zakonom o RTV Slovenija in drugimi podlagami.

Predsednik gibanja OPS L. T. se je na odgovor varuhinje odzval:

»Prejeli smo vaš odgovor danes, 24. 9. 2025, v katerem navajate, da kot varuhinja niste pristojni za obveščanje javnosti o sodbah, da ne smete posegati v uredniško avtonomijo ter da izvrševanje sodb ni v vaši pristojnosti. Dovolite, da vas ob tem spomnimo na 1. člen Pravilnika o delovanju varuha pravic gledalcev, poslušalcev in bralcev RTV Slovenija, ki jasno določa:

»Varuh mora pri uveljavljanju sprejetih zakonskih, etičnih, poklicnih, estetskih in drugih standardov v medijskih vsebinah delovati aktivno in ustvarjalce programov sproti opozarjati na zaznane pomanjkljivosti in nepravilnosti.«

Pravnomočna sodba ZSV 440/2023 nedvoumno potrjuje, da je RTV Slovenija v času epidemije covida-19 prikrivala življenjsko pomembne informacije za zdravje ljudi. To je izjemno huda

kršitev zakonskih, etičnih in poklicnih standardov, zaradi česar je v vašem mandatu in pristojnosti, da:
1. aktivno opozorite na ugotovljene nepravilnosti,
2. zahtevate od uredništev, da sodbo javno obravnavajo in o njej obvestijo javnost,
3. zaščitite pravice gledalcev, poslušalcev in bralcev, ki so bili zavajani, manipulirani, ustrahovani in so jim bile prikrite življenjsko pomembne informacije, na podlagi katerih bi se lahko odločali tudi drugače, kot so se.
Zato od vas pričakujemo, da boste skladno s svojim poslanstvom in odgovornostjo nemudoma ukrepali in opravili dolžnosti, ki jih nalaga pravilnik. Vaše pasivno sklicevanje na nepristojnost ne odraža vašega poslanstva, ampak pomeni odmik od njega. /.../«

ODGOVOR VARUHINJE

/.../ Res je, kot trdite, 1. člen pravilnika določa, da mora »Varuh pri uveljavljanju sprejetih zakonskih, etičnih, poklicnih, estetskih in drugih standardov v medijskih vsebinah delovati aktivno in ustvarjalce programov sproti opozarjati na zaznane pomanjkljivosti in nepravilnosti.« Varuhinja bi vaš dopis o sodbi sodišča poslala informativnim uredništvom vseh treh medijev RTV Slovenija (na televiziji, radiu in v MMC-ju), vendar ste to storili že sami, kar sem ugotovila iz seznama naslovnikov. Zato je bil moj dodatni dopis nepotreben.
Kršitve programskih standardov presojam za vsebine, objavljene v 30 dneh pred oddajo odziva. Zdaj torej ne morem presojati, ali je RTV Slovenija leta 2021 s prikrivanjem informacij kršila programske standarde in poklicna merila. Lahko pa v mojem mesečnem poročilu objavim vaš povzetek sodbe in povezavo, na kateri ste objavili sodbo Okrajnega sodišča v Ljubljani ZSV 440/2023. Tako bo sodba dostopna javnosti, ki bo o njej neposredno obveščena.
Kot sem že navedla, od uredništev ne smem zahtevati, kaj naj obravnavajo. O tem se odločajo avtonomno. Sklicevanje na pristojnosti ni odmik od opravljanja poslanstva, temveč spoštovanje pravnih podlag, na katerih delujem.

NOVEMBER, str. 51: Odgovor glede zahteve gibanja OPS za ukrepanje po sodbi ZSV 440/2023

Gibanje OPS se je oktobra obrnilo na varuhinjo tudi s pripombami zaradi neobjave sodbe na RTV Slovenija. Varuhinja je zato novembra informativna uredništva televizije, radia in MMC vprašala:

VPRAŠANJI VARUHINJE

- Ali ste od 18. 9. do danes objavili kak prispevek, poročilo, vest ... o omenjeni sodbi?
- Ali ste od 28. 10. do danes objavili kak prispevek, poročilo ... o pozivu Pravne mreže za varstvo demokracije Vrhovnemu državnemu tožilstvu, da vloži zahtevo za varstvo zakonitosti zoper to sodbo?

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik** (24. 11. 2025)

O zadevi še nismo poročali, prispevek je v pripravi, čakamo še odziv Uprave RTV Slovenija.

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija **Maša Tomažin Hladen** (4. 12. 2025)

Prispevek smo objavili 26. 11. v Prvem dnevniku.
Ko je Pravna mreža vložila zahtevo po varstvu zakonitosti, smo čakali odziv sodstva. Danes smo objavili, da bo o tej zadevi zdaj odločalo Vrhovno sodišče.

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik** (4. 12. 2025)

Na MMC-ju smo povzeli televizijsko poročanje.
https://www.rtvslo.si/slovenija/ne-moremo-sprejeti-da-je-nestrinjanje-s-porocanjem-medija-lahko-upravicen-razlog-za-vdor-v-studio/765321

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Glede na odgovore **menim, da je bilo poročanje o pozivu Pravne mreže primerno, poročanje o sodbi pa ni bilo zadostno**. Dogodek, na katerega se nanaša sodba (vdor nasprotnikov cepljenja v studio TV Slovenija) je v javnosti vzbudil veliko zanimanja, sodba pa ima lahko mnoge posledice, tako glede podobnih dejanj kot tudi glede delovanja medijev. Poročanje o takšnih dogodkih RTV Slovenija nalagajo tudi Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija v točki **1.5 Odgovornost:**
»Glavni namen zbiranja in posredovanja informacij je zagotavljati njihovo najširšo dostopnost in omogočiti uporabnikom, da si o določeni zadevi ustvarijo mnenje. /…/
V programih RTV Slovenija poročamo o vsem dogajanju doma in na tujem, ki je pomembno za javnost. Ta merila in etična načela veljajo tudi za poročanje o dogajanju v RTV Slovenija.«
Zato **menim, da uredništva z neporočanjem o sodbi niso spoštovala točke 1.5. Poklicnih meril. Uredništvom zato priporočam razpravo o doslednejšem spoštovanju omenjene točke poklicnih meril**.

4.5.6.2 Referenduma maja in novembra: pravila in programski čas v referendumski kampanji

APRIL, str. 41: Kje so objavljena pravila in kdaj bodo soočenja pred referendumom 11. maja (2 odziva)

»Zakon o volilni in referendumski kampanji v 6. členu določa, da morajo mediji najkasneje 25 dni pred glasovanjem na referendumu določiti in objaviti pravila za izrabo programskega časa za predstavitev mnenj o referendumskem vprašanju. To bi moralo biti izvedeno najkasneje do (pred) 17. aprilom. Pravil, ki jih določa zakon tudi za RTV, do sedaj še nisem našel /…/.« (E. K.)

»/…/ zakaj javna RTVS nima soočenj pred referendumom, ki bo 11. maja. Zakaj je zdaj drugače, kot je bilo na primer pri "referendumu za pitno vodo" par let nazaj?/…/« (K. E.)

ODGOVOR VARUHINJE

Pravila za izrabo programskega časa pred zakonodajnim referendumom 11. maja 2025 na RTV Slovenija je RTV objavil 22. aprila in so dostopna tukaj.

Varuhinja nisem pristojna za izvajanje nadzora nad spoštovanjem Zakona o volilni in referendumski kampanji (ZVRK, ki je dostopen tukaj). Za to je pristojnih več inšpekcij, glede objave pravil v medijih je to inšpektorat za kulturo in medije.
Pravila za izrabo programskega časa pred zakonodajnim referendumom maja 2025 na RTV Slovenija so objavljena tudi na teletekstu na strani 275 in na spletni strani Prvega programa. Pravila so objavili 23. aprila na Prvem programu v oddaji Dogodki in odmevi, na Televiziji Slovenija 23. aprila v oddajah Dnevnik in Odmevi. Novičarski portal rtvslo.si je za vse vsebine, povezane z referendumom, pripravil posebno podstran oziroma zavihek:
Nekaj zgoraj navedenih informacij sta mi posredovali odgovorni urednici Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik** in Informativnega programa TV Slovenija **Polona Fijavž**.
Referendumska kampanja se bo na RTV Slovenija začela 28. aprila. /…/
RTV Slovenija bo pred referendumom pripravila dve soočenji:
7. maja ob 17. uri na Prvem programu Radia Slovenija v oddaji Studio ob 17.00,
8. maja ob 20. uri na TV SLO 1.

Gledalec, poslušalec in bralec K. E. se je odzval:

»Samo to? Le eno soočenje na TVS? Koliko sekund za predstavitev stališč bo imel vsak udeleženec? Ali je bilo pri referendumu "za vodo" podobno?«

ODGOVOR VARUHINJE

Na portalu rtvslo.si sem preverila, kako so napovedali soočanje pred referendumom o vodi, ki je bil 11. julija 2021. Tudi takrat sta bili samo eno TV-soočenje in eno radijsko soočenje. /…/ je bilo leta 2021 referendumu posvečenega le nekaj več programskega časa: krajši pogovori na TV SLO 3 (kjer pogovornih oddaj ni več) in spletni klepeti na MMC-ju. Ostalo je bilo zelo podobno letošnjemu referendumu: eno televizijsko in eno radijsko soočenje, pri čemer sta bili soočenji nekoliko daljši zato, ker je bilo leta 2021 več prijavljenih v referendumsko kampanjo: takrat kar 32, letos pa 12 (novica o letošnjih udeležencih je objavljena tukaj). Enako kot leta 2021 so tudi letos na TV SLO 1 na referendumski dan predvideni posebni Odmevi, posvečeni referendumu.

DODATNO VPRAŠANJE VARUHINJE UPRAVI RTV SLOVENIJA

Zakaj so bila pravila objavljena šele 22. 4. in ne 17. aprila oziroma 25 dni pred glasovanjem na referendumu, kot določa Zakon o volilni in referendumski kampanji v 6. členu?

Uprava RTV Slovenija

RTV Slovenija je Pravila objavila skladno s 6. členom Zakona o volilni in referendumski kampanji (Uradni list RS, št. 41/07, 103/07 - ZPolS-D, 105/08 - odl. US, 11/11, 28/11 - odl. US, 98/13, 8/15, 6/18 - odl. US; v nadaljevanju ZVRK), in sicer z drugim odstavkom 6. člena ZVRK v povezavi s petim odstavkom 12. člena Zakona o Radioteleviziji Slovenija (Uradni list RS, št. 96/05, 109/05 - ZDavP-1B, 105/06 - odl. US, 26/09 - ZIPRS0809-B, 9/14, 61/20 - ZIUZEOP-A, 163/22, 22/23 - skl. US, 59/23 - skl. US, 73/24).

NOVEMBER, str. 47: Referendum: »Imam občutek, da je za RTV to kot neko nepomembno vprašanje«

»Spremljam predreferendumsko dogajanje v zvezi z zakonom o prostovoljnem končanju življenja. Kljub temu, da smo na višku kampanje, imam občutek, da je za RTV to kot neko nepomembno vprašanje oziroma je v informativnih oddajah o tem zelo malo govora. Kar pa se poroča, je predvsem o dogajanju na strani zagovornikov zakona.
Naj navedem včerajšnji primer: S strani sedmih (glavnih) verskih skupnosti je bila podpisana skupna izjava o odločnem nasprotovanju asistiranemu samomoru; te informacije nisem zasledil v nobeni informativni oddaji na TV; bila je objavljena na MMC, pa še to v pomembnosti »ž«; sem se kar nekaj časa trudil, da sem jo našel. Nobene informacije ne objavite, da velika večina zdravstvenega osebja, torej strokovna javnost, zakonu nasprotuje. Gledalci imamo občutek, da objavite le tiste informacije, ko je nekdo za. Zakaj je potrebno takšno enostransko poročanje? Vi ste javna RTV in vsi plačujemo RTV-prispevek: tako tudi prosim in želim, da je poročanje objektivno in ne tako pristransko. Zakaj je glede tako pomembnega vprašanja na TV samo eno soočenje (prihodnji četrtek)? /…/« (A. B.)

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

RTV Slovenija je dolžna omogočiti predstavitev različnih mnenj ob referendumih, na podoben način kot ob volitvah, ko mora, skladno z 12. členom Zakona o RTV Slovenija, »v času volilne kampanje dati brezplačno na razpolago del programskega časa«, predstavitev različnih mnenj in informiranja javnosti ji narekujejo tudi Programski standardi RTV Slovenija ter Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija.
Uprava RTV Slovenija je Pravila o izrabi programskega časa pred referendumom objavila 28. 10., dostopna so tukaj: V njih je vnaprej jasno določila pravila, med drugim je zapisala tudi:
»1. Televizija Slovenija bo pripravila Predreferendumsko soočenje dne 20. 11. 2025, v terminu oddaje Tarča. Dogajanje, povezano z referendumsko kampanjo, bo po uredniški presoji in skladno s pravili umeščeno tudi v dnevnoinformativne oddaje.
2. Radio Slovenija bo pripravil soočenje prijavljenih v referendumsko kampanjo dne 19. 11. 2025, v terminu oddaje Studio ob 17.00.
4. Multimedijski center RTVSLO bo pripravljal tematske vsebine in povzel radijsko in televizijsko soočenje.« /…/

Tudi ob preteklih referendumih je TV Slovenija pripravila po eno soočenje za vsak referendum, praviloma v zadnjem tednu pred referendumom. MMC je v posebni rubriki do referenduma objavil 36 člankov, osem na dan referenduma in po njem. V člankih, radijskih in televizijskih prispevkih in soočenjih so svoja stališča predstavili tudi zdravniki, osebe, ki se ukvarjajo z umirajočimi in s paliativo ter številni drugi.
Menim torej, da so vse enote RTV Slovenija (TV, radio in MMC) glede na zakonske določbe dovolj obveščale o vsebini referenduma in o stališčih zagovornikov in nasprotnikov zakona.

NOVEMBER, str. 48: Referendum: Ugovori vabljenih predstavnikov na referendumsko soočenje (5 odzivov)

Varuhinja je v vednost prejela štiri ugovore vabljenih predstavnikov na referendumsko soočenje TV Slovenija 20. novembra in en ugovor na soočenje na Radiu Slovenija 19. novembra. Vsem je odgovorila po končanem referendumu o ZPPKŽ-ju. Povzemamo primer odziva:

»/…/ Iz obvestila izhaja, da bo programski čas za razpravo razdeljen na dva enaka dela ne glede na število udeležencev referendumske kampanje za ali proti. Pri tem navajate, da boste udeležence razdelili na dve tribuni: na eni strani bodo zagovorniki, na drugi strani nasprotniki zakona. /…/ Iz vašega obvestila ni razviden noben kriterij, po kakšnem ključu in na kakšen način boste razdelili udeležence referendumske kampanje na dve tribuni. /…/« (V. M. in T. P.)

ODGOVOR VARUHINJE

Varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev lahko obravnavam samo že objavljene programske vsebine, ne smem pa obravnavati vsebin, ki šele bodo na sporedu. /…/ Zato sem z obravnavo vašega odziva počakala do konca referendumskega obdobja, saj bi bil prej vsak moj odgovor lahko tudi poseg v uredniško avtonomijo.

Po preteku tega obdobja vam odgovarjam: Vaš ugovor se nanaša na pravna vprašanja, povezana z Zakonom o RTV Slovenija in z Zakonom o volilni in referendumski kampanji. V obeh zakonih so navedeni pristojni organi za nadzor nad izvajanjem zakona, med njimi ni Varuha pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija. Varuh tudi v nobenem primeru ni prekrškovni organ za nadzor zakonodaje. Zato se o vašem ugovoru ne morem in ne smem opredeljevati.

4.5.6.3 Pesem Evrovizije: napaka pri zastavi

MAJ, str. 40: Med glasovanjem na Pesmi Evrovizije namesto slovenske slovaška zastava

»Že včeraj (op. a.: 12. 5.) se je po družbenih omrežjih širilo zgražanje nad slovaško zastavo, ki jo uradna aplikacija Evrovizije uporablja za glasovanje iz Slovenije. Pričakovala sem, da bo hitro popravljeno ... pa je popoldan pred polfinalom še vedno slovaška zastava! Smo na Evroviziji res tako nepomembni? Ali še huje, da nikogar na RTV SLO ne zanima?« (M. K.)

Urednik projekta Pesem Evrovizije Aleksander Radić

Takoj po polfinalu, ko se je napaka pripetila, je bila zadeva že popravljena. Očitno je šlo za napako. Gre sicer za glasovalno platformo nemškega podjetja Once.

Generalni direktor podjetja Once Thomas Niedermeyer

Prav imate, šlo je za napako, zato se moram opravičiti.

Zahvaljujem se vsem gledalcem, ki so z glasovanjem sodelovali pri izboru za pesem Evrovizije. Na žalost je naša nadzorna skupina v Amsterdamu in Kölnu spregledala napačno zastavo pri Sloveniji pred prvim polfinalnim glasovanjem. Napako so popravili takoj po dogodku.

Opravičujemo se vsem gledalcem in uporabnikom glasovanja, ki jih je napaka prizadela ali užalila. Sprejeli smo vse potrebne ukrepe, da se podobna napaka v prihodnje ne bi več ponovila.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Napako z zastavo so popravili takoj po prvem polfinalu, ko so zaznali, da je med glasovanjem na spletu namesto slovenske visela slovaška zastava. Generalni direktor podjetja Once, ki je zagotovilo glasovalno platformo, je napako priznal in se zanjo opravičil. Glede na to, da je bila napaka odpravljena še isti večer, sklepam, da so se pristojni na RTV Slovenija hitro odzvali.

4.5.6.4 Mnenja o neudeležbi RTV Slovenija na Evroviziji

NOVEMBER, str. 52: Odzivi na novico, da Slovenija ne bo sodelovala na tekmovanju za pesem Evrovizije 2026 (6 odzivov)

»/.../ RTV Slovenija je javna institucija, ki se financira iz prispevkov državljanov, zato menim, da mora zagotavljati dostop do vseh pomembnih kulturnih in glasbenih dogodkov, ki so v interesu javnosti — ne glede na politične razmere ali stališča do posameznih držav. /.../« (A. M.)

DECEMBER, str. 12: Mnenji o nesodelovanju Slovenije na tekmovanju za pesem Evrovizije (2 odziva)

»Slovenija prihodnje leto ne bo tekmovala na Evroviziji, niti je RTV SLO ne bo prenašala. Zanima me, če bodo enaka merila za ostale dogodke, kjer bo nastopal Izrael /.../ « (P. V.)

POJASNILO VARUHINJE

Odločanje o udeležbi RTV Slovenija je v pristojnosti vodstva RTV Slovenija. Zato vam pošiljam sporočilo za javnost RTV Slovenija, objavljeno na spletni strani rtvslo.si 5. decembra:
»Po zasedanju generalne skupščine EBU ostaja stališče RTV Slovenija glede Pesmi Evrovizije 2026 nespremenjeno: če bo med sodelujočimi državami tudi Izrael, RTV Slovenija na tekmovanju ne bo sodelovala. Nedavne spremembe pravil našega stališča ne spreminjajo. Kot javni medijski servis je RTV Slovenija zavezana spoštovanju etičnih načel in pričakuje, da za vse članice EBU ter vse sodelujoče države veljajo enaka pravila in standardi.
Vodijo nas vrednote miru, spoštovanja in enakopravnosti med narodi, zato menimo, da morajo biti ta načela dosledno upoštevana v vseh projektih EBU.«

5 ODMIKI LETA 2025

V Letnem poročilu 2025 prvič na enem mestu združujemo pregled odmikov od programskih standardov in poklicnih meril. RTV Slovenija izpolnjuje javni interes, zapisan v Zakonu o RTV Slovenija, z zagotavljanjem širokega razpona kakovostnih programskih vsebin za različne javnosti z različnimi pričakovanji. Programski standardi jo zavezujejo, da to izvaja kakovostno, odgovorno in skladno s poklicnimi in etičnimi merili. V poglavju 4 (Pregled po enotah) so pri številnih oddajah in prispevkih navedene kršitve ali odmiki od Programskih standardov RTV Slovenija (PS) in Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija (PM). V tem poglavju jih na kratko analiziramo, da bi na enem mestu omogočili zgoščen vpogled v to, kako jih je RTV Slovenija v letu 2025 spoštovala v primerih, na katere so opozorili uporabniki.

Varuhinja ob tem poudarja, da ta hitra analiza omogoča le grobo sliko, ker temelji na poenostavljenem razvrščanju vhodnih podatkov. Stopnje kršitve so pogosto odvisne od številnih dejavnikov – zasnove oddaje ali prispevka, žanra, konteksta in okoliščin priprave; periodike oddaje, časa in kraja dogodka, nabora možnih sogovornikov, ali so le-ti na voljo, količine že znanih informacij, možnosti dopolnjevanja vsebine s poročanjem v nizu, možnosti pridobitve odziva, tehničnih pogojev … Zato ločnica med kršitvijo in nekršitvijo v veliko primerih ni točka ali črta, temveč razpon odmikov ali kršitev po posameznih PM in PS. V primeru napačnega podpisa govorca gre za odmik, vendar je teža takšne napake manjša od npr. nekajminutnega izpada osrednje informativne oddaje. Številne okoliščine so navedene ali razvidne iz konteksta ob presojah. Za natančno analizo bi zato morali upoštevati vse vidike, vendar bi to zahtevalo vzpostavitev zelo kompleksne metode določanja, vnašanja in razvrščanja velike količine podatkov. Ob upoštevanju teh metodoloških pomislekov pa je tudi groba analiza koristna za vpogled v spoštovanje programskih standardov in poklicnih meril.

Število oddaj z ugotovljenimi kršitvami ali odmiki zbirno po enotah (rdeči seštevki) in ločeno po uredništvih (modri seštevki)

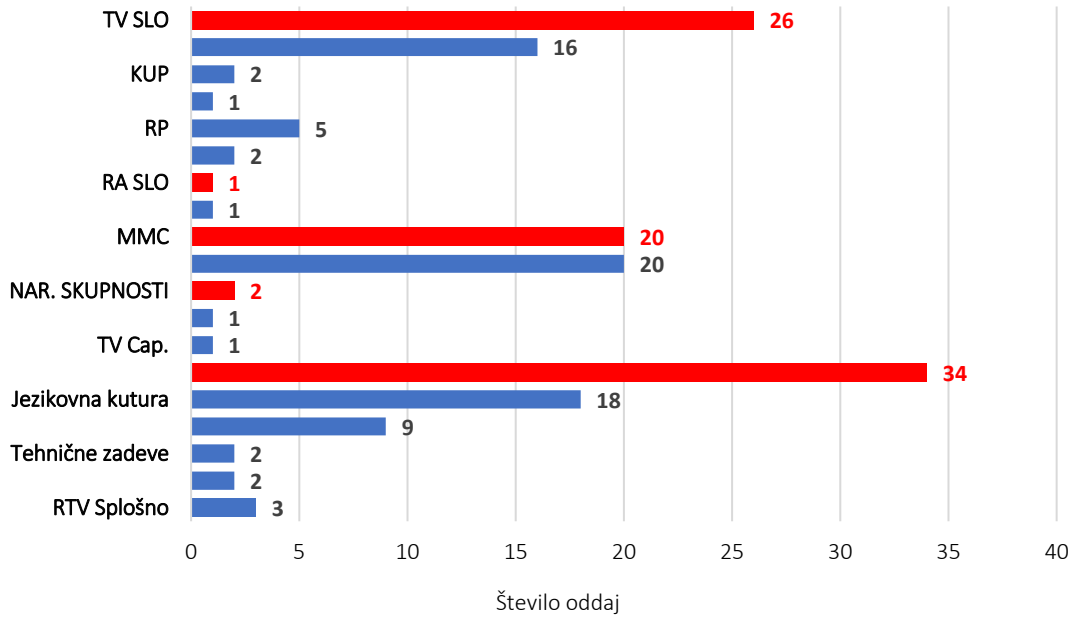

V letu 2025 je bilo med 2341 odzivi **157 pritožb**. Premalo utemeljene pripombe k napakam ali opozorila o majhnih napakah je varuhinja uvrstila med mnenja. Zato je delež pritožb razmeroma majhen (**6,71 %**). Varuhinja je kršitve ali odmike ugotovila v **116** pritožbah, v **41** pa ne.
Nekatere pritožbe so se nanašale na isto oddajo ali prispevek, zato je število obravnavanih oddaj manjše: teh **157 pritožb se je nanašalo na 108 oddaj ali prispevkov**. Varuhinja je **pritožbe na 25 oddaj zavrnila kot neutemeljene, pri 83 pa je ugotovila kršitve ali odmike** (v tabeli zgoraj).
Po številu oddaj ali prispevkov z ugotovljenimi kršitvami ali odmiki je na prvem mestu MMC z 20 prispevki, sledi 18 oddaj in prispevkov z jezikovnimi napakami v vseh treh medijih, na tretjem mestu je 16 oddaj ali prispevkov Informativnega programa TV Slovenija. Devet oddaj ni imelo podnapisov za gluhe oziroma je varuhinja ugotovila druge kršitve dostopnosti; odstopanja so bila še v petih oddajah Razvedrilnega programa, drugod so številke manjše.
V nekaterih prispevkih je varuhinja ugotovila več odstopanj. **Skupaj jih je bilo 90, od tega 25 kršitev, 58 odmikov in sedem delnih odmikov**. Po enotah in uredništvih so razporejeni tako:

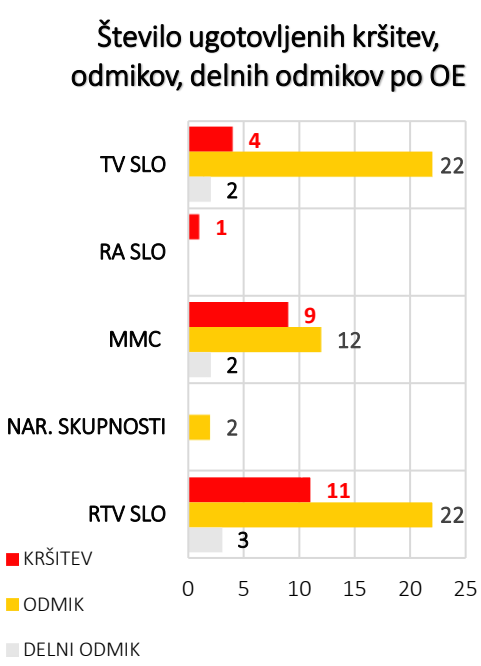

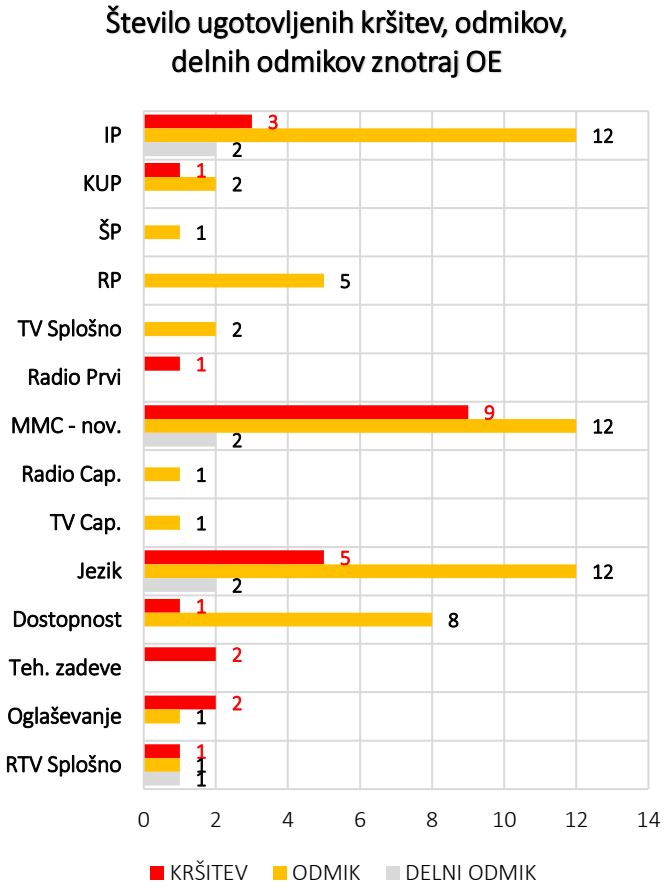

Največ **(9) kršitev je bilo pri novinarskih vsebinah MMC-ja** (članki o dnevu Nutelle, nagradah Sonyja, nočnih vlakih, tatvini v Louvru; intervju z ministrico Vrečko; kolumna o zdravljenju križne vezi …), sledi **pet kršitev jezikovne kulture** (izjave iz Gradca v Dnevniku brez prevoda, pogovor s tujim odvetnikom v Odmevih brez prevoda, ena oddaja serije Vsa bitja, majhna in velika brez prevoda), **tri kršitve v oddajah Informativnega programa TV Slovenija** (Dnevnik, 4. 3., Politično s Tanjo Gobec, 27. 4., Koda, 2. 8.).

Dve kršitvi je zakrivila tehnika (napačno podpisani sogovorniki v Slovenski kroniki, 16. 5., zamik začetka Dnevnika, 22. 6.), dve oglaševanje (oglaševanje kriptovalute v oddaji Dobro jutro, 12. 3., promocijska oblačila športnih novinarjev v informativnih oddajah med kolesarsko dirko po Franciji), po ena kršitev se je zgodila v Kulturnem in umetniškem programu (neprimeren gost v oddaji Duhovni utrip, 24. 3.), na Prvem programu Radia Slovenija (namerna napačna navedba o tujih delavcih v oddaji Eppur si muove, 30. 6.) in pri dostopnosti (napačni podnapisi v oddaji Ljudje in zemlja, 5. 1.).

Podobna razmerja so tudi pri odmikih: po dvanajst se jih je pripetilo v novinarskih vsebinah MMC-ja (večinoma je šlo za vsebinske napake v člankih in pri podpisih fotografij, nenavajanje virov, objavo že preteklih osmrtnic), pri jezikovni kulturi (napake v vseh treh medijih) in v Informativnem programu TV Slovenija (štirje odmiki v Dnevniku, dva v Odmevih, po en odmik v Poročilih ob 8h, Prvem dnevniku, Poročilih ob petih, Kodi in Tarči). Kot odmik je varuhinja opredelila vse enkratne izpade podnapisov za gluhe in naglušne, ki so se zgodili zaradi različnih tehničnih in človeških dejavnikov, a so jih pristojni zelo hitro odpravili. Pet odmikov je bilo v Razvedrilnem programu (Japajade šov, Ambienti, kviz »Vem!«).

Največ kršitev ali odmikov se je zgodilo pri natančnosti, tej so sledili odgovornost, skrb za jezik, nepristranskost, preverjanje dejstev, verodostojnost, odnos do invalidov.

6 PREMIKI LETA 2025

Varuhinja poudarja, da je smisel odzivov občinstva in njenega dela opozoriti na napake in pričakovanja javnosti ter odprava kršitev programskih standardov in poklicnih meril. Temu so namenjena tudi priporočila varuhinje ob ugotovljenih kršitvah in za pripravo PPN-ja.

6.1 Premiki na podlagi priporočil varuhinje vodstvu in uredništvom RTV Slovenija

V poglavju 4 so ob priporočilih varuhinje po ugotovljenih kršitvah programskih standardov in poklicnih meril odzivna poročila uredništev z izvedenimi ukrepi. Večina kršitev se ni ponovila, kar kaže, da so bila priporočila upoštevana. Tu navajamo še nekaj primerov premikov:

- ✓ Služba za podnaslavljanje je odpravila več sistemskih napak (FEBRUAR 2025, str. 37);
- ✓ Na TV SLO 2 se s 14. 3. 2026 vrača glasbena oddaja z urbano glasbo NaBit, odzivi zaradi ukinitve glasbene oddaje 33/45 so prišli k varuhinji marca (MAREC, str. 19);
- ✓ Oddaja Male sive celice je ostala kljub težavam s stroški, zanjo se je po opozorilih gledalcev zavzela tudi komisija za PPN (MAREC, str. 27);
- ✓ MMC spet objavlja izide 2. SNL, za rezultate 2. lige v košarki se dogovarja s KZS (OKTOBER 2025, str. 22: »Predlagam, da rezultate v 2. košarkarski ligi spet prikažete«)
- ✓ MMC je odpravil napako pri prenosu s teleteksta na splet, zaradi katere so bila vsa imena klubov in igralcev s črkami č, š, ž brez strešic (NOVEMBER, str. 38: »Malomarnost pri prenašanju teksta«).

6.2 Premiki na podlagi priporočil varuhinje za PPN 2025

Na podlagi odzivov občinstva je varuhinja 5. julija 2024 poslala pripravljavcem Programsko-produkcijskega načrta za leto 2025 Priporočila za PPN 2025. Ob njegovem sprejetju 28. 1. 2025 je na seji Sveta RTV Slovenija menila, da je kljub velikim težavam, ki so spremljale pripravo PPN-ja, predlog večinoma sledil njenim priporočilom: upoštevati heterogenost občinstva, večji poudarek lokalnim slovenskim temam v vseh programih TV Slovenija, ohraniti kulturne vsebine, okrepitev okoljskih vsebin in povečanje deleža vsebin, dostopnih gluhim in naglušnim.

Kako so bila med letom uresničena druga priporočila, je varuhinja povzela ob sprejemanju Letnega poročila 2025 na seji Sveta RTV Slovenija 25. 2. 2026. Tam je med pozitivnimi premiki povedala, da je bila **TV-prodaja v letu 2025 povsem ukinjena na TV SLO 2, radijske oglasne oddaje so preuredili**. Na TV SLO 1 je bilo poleti **nekaj dodatnih premiernih oddaj (Omizja), nekatere oddaje pa so bile podaljšane v poletje**. Večinoma so bila spoštovana tudi priporočila za Kulturni in umetniški, Razvedrilni in Športni program TV Slovenija: veliko je bilo dobrih dokumentarnih filmov, **ob petkih** je bila na sporedu **glasbena oddaja za širok krog gledalcev**, precej je bilo **športnih prenosov, tudi šport invalidov je bil dobro zastopan**. Uresničeno je bilo priporočilo, da se **poveča dostopnost televizijskih vsebin za gluhe in naglušne**, kjer je bil velik premik samodejno podnaslavljanje oddaj v živo. To omogoča, da gluhi in naglušni lahko spremljajo oddaje hkrati z vsemi ostalimi gledalci. Radio pa je spoštoval priporočilo o **krepitvi razlike v glasbenem profilu Prvega in Vala 202**.

7 DELOVANJE VARUHINJE

7.1 Ključni cilji in izzivi

Izpeljane naloge varuhinje v letu 2025 s ciljnimi občinstvi in vsebinami:

Cilj	Opis, ciljno občinstvo	Vsebina/storitev	Realizacija
Okrepiti verodo-stojnost RTV Slovenija	Opozarjanje programskih ustvarjalcev na spoštovanje programskih standardov, poklicnih meril in etičnih načel	Posredovanje odzivov občinstva uredništvom Presoje o spoštovanju prog. standardov in poklicnih meril	Občutno hitrejša odzivna poročila uredništev, cca 80 % objavljenih že v istem mesečnem poročilu kot odziv in presoja varuhinje
		Razprave o standardih in odgovorih javnosti	Predstavljanje odzivov na televizijskih in radijskih kolegijih
	Sprotno opozarjanje pristojnih na odmike od PPN-ja in standardov	Posredovanje odzivov pristojnim vodjem	Mesečno poročanje komisiji za PPN in komisiji za programske standarde
Okrepiti zaupanje javnosti v RTV Slovenija	Obveščenost javnosti, razumevanja javnosti za posebnosti RTV SLO. Odgovori na dezinformacije	Dosledno, vsebinsko, jasno odgovarjanje občinstvu na odzive	Objava vseh pomembnih odzivov in odgovorov v 12 mesečnih poročilih (MP)
		Odgovarjanje javnosti v kontaktnih oddajah	15 nastopov v medijih RTV SLO, 5 v kontaktnih oddajah
Izboljšanje dostop-nosti vsebin	Sprotno opozarjanje pristojnih na spoštovanje zakonskih zavez glede dostopnosti vsebin	Posredovanje anonimiziranih odzivov občinstva o nedostopnosti vsebin pristojni službi	Večina pritožb rešena še isti dan, 80 % sistemskih težav hitro. Poročanje PO za invalide in komisiji za prog. standarde.
Okrepiti stebrno vlogo v negovanju jezika	Sprotno opozarjanje ustvarjalcev in jezikovnih svetovalcev o napakah, odmikih, dilemah	Posredovanje anonimiziranih odzivov občinstva in lastnih opažanj jezikovnim svetovalcem	Napake sproti odpravljene. 63% več odzivov na jezik. Poročanje komisiji za programske standarde
Krepitev RTV SLO v strokovni javnosti	Posamezne strokovne javnosti in odločevalci	Ciljne predstavitve Min. za kulturo, Varuhu človek. pravic, AKOS-u, Zag. načela enakosti, strokovnjakom	Realizirane načrtovane predstavitve, dodatno sodelovanje v 3 strokovnih razpravah in raziskavah

Varuhinja je v letu 2025 obravnavala **2341 odzivov** javnosti, kar je za 5,9 odstotka manj kot leta 2024, a za **43,18 %** več od dosedanjega letnega povprečja od začetka delovanja varuha.
Razen na nekatere res žaljive in neprimerne, ki jih je zavrnila, je **na vse odzive odgovorila**, nekaterim s krajšimi pojasnili, mnogim je dodala tudi odgovore pristojnih uredništev ali enot.
Posebej podrobno se je ukvarjala s **157 pritožbami**, pri katerih je po pridobljenih odzivih uredništev opravila podrobne presoje kršitev programskih standardov in poklicnih meril in v primerih ugotovljenih kršitev zapisala **priporočila.** V letu 2025 je še pospešila pridobivanje odzivnih poročil in s tem tudi razpravo na pristojnih komisijah in odborih. Cilj vsega je bil odprava napak in krepitev zaupanja javnosti v RTV Slovenija.
V **medijskih nastopih** je poudarjala pomen spoštovanja programskih standardov in poklicnih meril, jezikovne odličnosti, skrbi za invalide, ranljive skupine, avtohtoni narodni skupnosti in Slovence v zamejstvu in po svetu.
Pri delu je bil eden od ključnih izzivov **velik obseg dela,** pogojen z visokim številom odzivov. Ta je vplival na drugi izziv, **skrajšati odzivni rok za odgovore občinstvu**. V letu 2025 se je odzivni čas varuhinje skrajšal, veliko enostavnih odgovorov je poslala še isti dan ali v nekaj dneh, vse zahtevnejše presoje pa v predvidenih 20 delovnih dneh, le izjemoma je bil ta čas daljši. Tudi **vsa mesečna poročila je objavila v prvi polovici meseca za pretekli mesec**.
Kljub povečanemu obsegu dela je ostala kadrovska zasedba enaka, varuhinji sta pri delu pomagali dve strokovni sodelavki, **Katja Karlin Musulin** in **Mirjana Bijelić**. Skrbeli sta za popis in klasifikacijo vseh odzivov, prepis odzivov iz Klicnega centra ter vnos in obdelavo mesečnih, letnih in večletnih statističnih podatkov o odzivih, ki omogočajo medletne primerjave. Pripravljali sta osnutek, redakcijski in tehnični pregled mesečnih poročil in letnega poročila, urejali objave mesečnih poročil, občasnih poročil in novic o delu varuhinje na spletni strani varuhinje in skrbeli za hrambo osebnih podatkov občinstva, ki morajo biti varovani. Varuhinji sta pomagali tudi s preverjanjem nekaterih navedb občinstva v odzivih, pri reševanju nekaterih enostavnejših odzivov in drugih opravilih.
Z varčevalnimi ukrepi so se variabilni stroški še dodatno zmanjšali, od načrtovanih 2947 evrov je pisarna varuhinje porabila le 1401 evro, kar je manj kot polovica sredstev, porabljenih v pisarni varuha pred letom 2021. Pri tem so večji del stroškov (798 evrov) predstavljali stroški klicnega centra za sprejemanje in beleženje telefonskih klicev javnosti in tisk letnega poročila (527 evrov), ostalo pa naročnine na medijske vsebine in pisarniški material.

Variabilni stroški pisarne varuhinje po letih (v evrih):

2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
3807 €	3996 €	4268 €	3046 €	1422 €	1490 €	1656 €	1862 €	1401€

7.2 Stik z občinstvom

Stiki z občinstvom so bili tudi v letu 2025 bistvo delovanja varuhinje. Dejstvo, da imajo gledalci, poslušalci, bralci in uporabniki na RTV Slovenija vsak dan na voljo nekoga, na katerega se lahko obrnejo z vprašanjem, pomislekom, pritožbo ali pohvalo o programu, mora ostati srčika

delovanja instituta varuha. »Za to sem tukaj,« je varuhinja Marica Uršič Zupan odgovarjala številnim, ki so se nemalokrat celo začudili, da so dobili odgovor. Pri tem je varuhinja poudarjala pomen **sprotne komunikacije, telefonske ali pisne**, saj so prav hitra pojasnila rešila marsikatero vprašanje, odpravila težavo ali zagotovila slišanost uporabnika. Pomemben vidik delovanja varuhinje je bil tudi zaupnost: dejstvo, da varuhinja nikomur ne sporoča osebnih podatkov tistih, ki ji pišejo ali jo kličejo, omogoča, da brez strahu izrazijo tudi kritike. Ker vedno poudarja, da namen kritik ni iskanje krivcev, temveč razlogov za napake in možnosti za njihovo odpravo, je vedno prejela tudi odgovore pristojnih in jih posredovala občinstvu.

Vsa pomembna mnenja, pripombe, pohvale in pritožbe ter odgovore nanje je **objavila v 12 mesečnih poročilih na** spletni strani varuhinje prav z namenom povečanja razumevanja občinstva za delo programskih ustvarjalcev in obratno. Pri tem je vsem odzivom priložila povezave do obravnavanih oddaj, prispevkov in člankov, da je bila na enem mestu dostopna celotna slika. Za širšo javnost so bili koristni tudi odgovori jezikovnih svetovalcev, ki so pojasnili prenekatero jezikovno dilemo, saj je prav novinarski jezik tisti, ki se najhitreje odziva na novosti.

Tretji del predstavljanja odzivov javnosti so bili nastopi varuhinje v **medijih RTV Slovenija**. Teh je bilo **15**. Med njimi je bilo tudi pet neposrednih stikov z občinstvom: dvakrat je odgovarjala na vprašanja uporabnikov v MMC-jevi spletni klepetalnici, trikrat pa na vprašanja poslušalcev Radia Prvi in Radia Maribor. Na programu Ars je predstavila odzive javnosti v oddaji Jezikovni pogovori, v oddaji Dobro jutro je bila gostja ob svetovnem dnevu televizije, odzive občinstva je predstavila tudi v oddaji RTV smo na TV SLO 1, na TV Maribor ter v radijskem in televizijskem programu za italijansko in madžarsko narodno skupnost.

7.3 Sodelovanje s strokovnimi javnostmi

Z neposrednimi obiski nekaterih ustanov, ki so povezane z delovanjem RTV Slovenija, je varuhinja v letu 2025 nadaljevala predstavljanje lastnega dela in odzivov javnosti ter izmenjavo informacij o skupnih področjih dela. Tako je obiskala Ministrstvo za kulturo, Varuha človekovih pravic, Zagovornika načel enakosti, Mirovni inštitut in Agencijo za komunikacijska omrežja in storitve.

Sodelovala je v projektu Medijska in informacijska pismenost (MiPi); na delavnici o vlogi digitalnega in avdiovizualnega okolja pri spodbujanju zdravih prehranjevalnih, gibalnih in spalnih navad, ki jo je pripravilo Ministrstvo za zdravje; na predstavitvi zahtev zbora občank in občanov o medijih in demokraciji in v raziskavi Delphi o izboljšanju javnega komuniciranja, ki jo je izvajala Fakulteta za družbene vede.

Avgusta je v okviru raziskovalnega projekta CA23105 - Jezikovna pluralnost v spreminjajoči se medijski sferi Evrope (PLURILINGMEDIA) gostila Adriana Borko iz Vojvodine in mu predstavila svoja opažanja glede zaščite jezikovne pluralnosti ter njenega pomena.

7.4 Sodelovanje z vodstvom in programskimi ustvarjalci

Uprava RTV Slovenija je ohranjala neodvisnost varuhinje in zagotavljala pogoje za njeno delo, pri čemer se je varuhinja zavedala finančnega stanja zavoda in zmanjšala variabilne stroške na najnujnejše.

Uprava je pripravila Odzivno poročilo na Letno poročilo varuhinje za leto 2024 in dovolila njegovo objavo skupaj z letnim poročilom varuhinje na spletni strani varuhinje. Tako sta bila javnosti že drugo leto na voljo oba dokumenta na enem mestu.

Vsa mesečna poročila je varuhinja sproti pošiljala Upravi RTV Slovenija, direktorjem in odgovornim urednikom ter zaposlenim na RTV Slovenija, ki so za to izrazili željo. Vsak mesec je tako mesečno poročilo prejelo skoraj 200 prejemnikov, nekaj jih je bilo tudi iz zunanje javnosti. Tudi v letu 2025 je varuhinja vsak mesec predstavila glavne poudarke mesečnega poročila na kolegijih direktorice TV Slovenija Ksenije Horvat, občasno pa tudi na kolegijih direktorja Radia Slovenija Mirka Štularja. Na predstavitvah so bili izpostavljeni problemi, na katere so v odzivih opozorili gledalci ali poslušalci. Z neposredno komunikacijo so se nekateri hitreje in učinkoviteje rešili.

V letu 2025 je dokončno zaživelo sprotno pridobivanje odzivnih poročil odgovornih urednikov, vodij enot in drugih pristojnih na priporočila varuhinje ob zaznanih kršitvah programskih standardov. Vsa odzivna poročila so tudi objavljena v tem letnem poročilu, bistven pa je seveda njihov učinek v uredništvih in enotah.

Odlično in zelo koristno je bilo tudi v letu 2025 sodelovanje jezikovnih svetovalcev RTV Slovenija. Ti so varuhinji odgovorili na številne odzive, s tem razrešili veliko jezikovnih vprašanj, krepili jezikovno znanje in kulturo na RTV Slovenija, javnosti pa dokazovali, da je jezik na RTV Slovenija še vedno lahko zgled. Tudi na podlagi odzivov javnosti so aprila ob pomoči Akademije RTV Slovenija za programske ustvarjalce pripravili delavnico o vplivu angleščine in kalkiranju, ki se je je udeležila tudi varuhinja.

Prav tako aprila je Akademija RTV Slovenija pomagala varuhinji pri izvedbi delavnice za programske ustvarjalce na temo Vključujoča RTV v praksi. Na njej je nevrologinja dr. Milica Gregorič Kramberger spregovorila o demenci in nekaterih drugih nevroloških boleznih, povezanih s staranjem ter o tem, kako jih prepoznati in kako pristopiti do takih oseb. Klinični psiholog Mark Floyd Bračič iz Društva psihologov Slovenije pa je predstavil priporočila, kako naj se novinarji, snemalci in drugi pripravijo na pogovor s sogovornikom, ki ima specifične značilnosti in manko na nekaterih področjih; kaj je informirano soglasje in kakšni so alternativni načini predstavitve sogovornika.

Varuhinja je sodelovala tudi v delovni skupini za pripravo novega Etičnega in poklicnega kodeksa, ki bo nadomestil sedanji pravilnik **Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija.** Delovna skupina je pripravo kodeksa končala že v letu 2024, v letu 2025 pa je pregledala še pripombe zunanje strokovne javnosti in pravne službe RTV Slovenija.

7.5 Sodelovanje s Svetom, njegovimi komisijami in odbori

Svet RTV Slovenija je v letu 2025 dopolnil Poslovnik Sveta RTV Slovenija z dodatno točko 2.2.a, s katero je omogočil, da lahko pobudo varuhinji za obravnavo dela programa RTV Slovenija vloži tudi pet članov Sveta RTV Slovenija. V pripravo sprememb je bila vključena tudi varuhinja. Dopolnjen poslovnik je bil sprejet, v letu 2025 pa varuhinja na podlagi te spremembe od članov sveta ni prejela še nobene pobude za presojo dela programa.

Svet je varuhinjo vabil na vse redne seje, kjer je lahko sodelovala v razpravi in dajala pobude. **Težišče sodelovanja pa je bilo na komisijah sveta**, zlasti dveh. **Komisiji za programske standarde in odzive javnosti** je varuhinja vsak mesec podrobno predstavila mesečno poročilo za pretekli mesec. Razprave so bile vsebinske, predvsem o odzivih, pri katerih je varuhinja med presojo programskih standardov in poklicnih meril ugotovila kršitve ali odmike. Komisija je tudi preverjala, ali odgovorni uredniki in drugi pristojni redno odgovarjajo na vprašanja varuhinje in kako se odzivajo na njena priporočila.

Komisiji za Programsko-produkcijski načrt je ob predstavitvah mesečnih poročil izpostavila odzive na programsko shemo, čas predvajanja oddaj, izvajanje PPN-ja, pričakovanja javnosti glede umeščanja oddaj in vsebin. Na podlagi odzivov je komisija sprejela kar nekaj predlogov. Varuhinja je sodelovala tudi na eni seji Komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu, za kar je izrazila izrecno željo, saj je v letu 2025 prejela tudi odzive od Slovencev, ki živijo v Avstriji, Italiji, Egiptu in drugod in se tam pri sprejemanju programov RTV Slovenija srečujejo z geoblokadami in drugimi težavami.

Zelo dobro je bilo v letu 2024 sodelovanje z vsemi tremi programskimi odbori – s programskima odboroma **za italijanski narodnostni program in za madžarski narodnostni program,** še posebej pa s Programskim odborom **za problematiko programskih vsebin za invalide**. Odzivov na dostopnost programov je bilo vsak mesec kar nekaj, zato je varuhinja z njimi redno seznanjala odbor.

8 ZAKLJUČEK IN POGLED NAPREJ

8.1 Priporočila varuhinje za PPN 2026

Na podlagi odzivov v letu 2024 in prvi polovici leta 2025 je varuhinja avgusta poslala Upravi RTV Slovenija priporočila načrtovalcem PPN-ja za leto 2026.

VSEM ENOTAM (TV, RADIO, MMC)

- Razmislek o deležih informativnih, kulturnih, izobraževalnih, razvedrilnih, športnih in drugih vsebin, pri čemer naj pripravljavci in odločevalci PPN-ja upoštevajo v Zakonu o RTV Slovenija določene naloge javne službe (mnenjsko, izobrazbeno, interesno, socialno …), zelo heterogeno občinstvo, njegove potrebe in pričakovanja. Za strokovno utemeljeno analizo pričakovanj različnih občinstev bi bila nujna tudi raziskava javnega mnenja, ki bi zajela sedanja občinstva posameznih programov RTV Slovenija, še posebej pa tista, ki vsebin RTV Slovenija še ne spremljajo ali ne spremljajo več. Obdobno ponavljanje podobnih javnomnenjskih raziskav bi izboljšalo analize že predvajanih programov in načrtovanje novih, pa tudi utemeljitve izvajanja zakonsko predpisanih nalog javne službe.
- Vse enote naj ohranijo polemične in kritične vsebine, s katerimi javni medij profesionalno in verodostojno predstavlja delovanje nosilcev javnih funkcij in drugih delov družbe. Priporočam pa več žanrov ali formatov, ki omogočajo poglobljeno in celovito predstavitev občutljivih in kompleksnih vsebin na umirjen, dialoški in vključujoč način, tako da iščejo med nasprotujočimi si posamezniki in skupinami stične točke in rešitve za težave ter predstavljajo oblike preventivnega delovanja za zmanjševanje odklonskih ravnanj.
- RTV Slovenija naj še pred začetkom uradne volilne kampanje določi čim bolj jasna merila in pravila glede obravnave političnih strank in list na predvolilnih soočenjih, v drugih informativnih oddajah in prispevkih in v vseh drugih programih. Pri tem naj pravočasno določi tudi merila za določanje statusa parlamentarnih in neparlamentarnih strank, po potrebi v sodelovanju z ustreznimi zunanjimi ustanovami in na podlagi dosedanjih sodnih odločitev.
- TV in radio naj načrtujeta oddaje in vsebine tako, da bo tudi poleti na sporedu dovolj premiernih oddaj in ne bodo prevladovale ponovitve.
- Pri ukinjanju vsebin, uvajanju novih ter pri spreminjanju vsebinskih zasnov obstoječih oddaj priporočam vsem enotam razmislek o ustrezni zastopanosti:
  - vseh glasbenih zvrsti v radijskih in TV-programih ter v drugih oblikah dostopanja;
  - slovenskih glasbenih ustvarjalcev in poustvarjalcev v vseh glasbenih zvrsteh in z vseh območij Slovenije, iz zamejstva in tujine.
- Zaradi velike izpostavljenosti številnim družbenim omrežjem, digitalnim platformam in spletnim zlorabam priporočam vsem enotam (skupne) vsebine o medijski in informacijski pismenosti in varnosti.

- Vsi programi naj vključujejo vsebine o osebah z invalidnostmi in vsebine zanje.

RADIO

- Pri reorganizaciji radijske mreže je treba upoštevati, da si veliko poslušalcev želi imeti en program v živo na voljo tudi ponoči.
- Jasneje je treba določiti ločnice med glasbenim profilom Prvega in Vala 202. Na Prvem poslušalke in poslušalci predvsem zjutraj in dopoldne želijo več slovenske glasbe (zlasti narodnozabavne, ljudske, zborovske, glasbe za pihalne orkestre), ob nedeljah zvečer pa vedrejšo glasbo.
- Na obeh programih želijo poslušalci več slovenske glasbe in širši izbor slovenskih izvajalcev, pogrešajo zlasti manj znane izvajalce, ki so manj vezani na Ljubljano in druga večja mesta.

TV SLO 1, 2, 3

- Pri načrtovanju programske sheme naj bo glavna pozornost namenjena gledalcem, ki so pred zasloni takrat, v realnem času, manj tistim, ki gledajo oddaje z zamikom ali na spletu, morebitne spremembe naj temeljijo na strokovnih analizah.
- Ohraniti jutranja/dopoldanska poročila tudi poleti.
- Povečati število prevedenih oddaj TV Koper – Capodistria.

INFORMATIVNI PROGRAM TV SLO

- Pri številnih aktualnih vsebinah, ki razdvajajo javnost ali se dotikajo manjšin, odklonskih dejanj in drugih občutljivih vsebin, in pri katerih javnost od javne televizije pričakuje, da o njih omogoči javno razpravo, bi bil zaželen format oddaje, ki bi omogočala poglobljeno, a ne polemično, temveč družbenopovezovalno razpravo.
- Oddaje, ki obravnavajo zelo kompleksne teme in vključujejo veliko gostov, naj bodo dovolj dolge, da se v njih lahko izrazijo različna stališča in zaključki. Javnost od javne televizije pričakuje, da zagotovi prostor za javno razpravo o aktualnih temah.
- Vsaj ena vremenska rubrika na dan naj bo dovolj dolga, da omogoča podrobnejšo predstavitev vremena za posamezne dela Slovenije in v njeni soseščini ter druge sezonske ali dnevne posebnosti.

KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM TV SLO

- Ohraniti odlične dokumentarne filme in produkcijo lastnih dokumentarnih oddaj o osebnostih, zgodovinskih dogodkih, etnološki, kulturni, naravni dediščini ...
- Ohraniti prenose bogoslužja vsako nedeljo, pomembni so za starejše, bolne in invalide.
- Ohraniti prenose vrhunskih glasbenih dogodkov v tujini in doma, razmislek o možnosti prenosov plesnih, gledaliških in drugih umetniških zvrsti, tudi kakovostnih izvajalcev ljubiteljske kulture.
- Ohraniti oddajo za starejše in oddajo Male sive celice.

RAZVEDRILNI PROGRAM TV SLO

- Upoštevati raznolikost občinstva glede glasbe in drugih področij tudi pri vsebinskih prenovah oddaj (npr. Nedeljsko popoldne, pri katerem gledalci pogrešajo širši izbor gostov in vsebin).
- Ohraniti prenose uveljavljenih glasbenih prireditev in festivalov.

ŠPORTNI PROGRAM TV SLO

- Zagotoviti prenos najpomembnejših tekem državnih reprezentanc.
- Ohraniti ali povečati pozornost tržno manj zanimivim športom in športu invalidov.

MMC

- Novinarske vsebine: jasneje določiti uredniške prioritete za avtorske vsebine in podkaste.
- Prenosi v živo na spletu in drugih platformah: določiti čim natančnejša uredniška merila, kaj se prenaša in kako (na MMC TV ali na posebnih platformah za posamezne ciljne skupine).
- Teletekst: ohraniti ali povečati število, obseg in ažurnost novic z vseh področij (teletekst je še vedno številnim vir informacij, zlasti starejšim, ki počasneje berejo, ter tistim, ki ne dostopajo do spleta).

RADIJSKI IN TV PROGRAMI ZA NARODNI SKUPNOSTI

- Prevodi najzanimivejših oddaj (reportaž, intervjujev, dokumentarnih … oddaj) TV Koper – Capodistria v slovenščino za predvajanje na TV SLO 1 ali/in TV SLO 2, da bodo dosegle širši krog gledalcev in povečale poznavanje italijanske narodne skupnosti (oddaje za madžarsko narodno skupnost so že dostopne).
- Programi za italijansko in madžarsko narodno skupnost bi povečali poznavanje med slovensko govorečimi bralci portala rtvslo.si s prevodi najzanimivejših člankov, že objavljenih na portalih televizije in radia za italijansko in madžarsko narodno skupnost.

DOSTOPNOST, VSEBINE O LJUDEH Z INVALIDNOSTMI

- Pri določanju oddaj, ki bodo na novo vključene v seznam oddaj s podnapisi za gluhe in naglušne, upoštevati tudi mnenja uporabnikov (pristojnega odbora, društev).
- Povečati količino vsebin v tehniki lahkega branja.

Varuhinja je dejavno sodelovala na vseh sejah komisij in Sveta RTV Slovenija, na katerih so obravnavali pripravo PPN-ja za leto 2026. Med drugim je pohvalila novi izobraževalni oddaji o odnosih in o finančni pismenosti, saj je tudi sama na podlagi odzivov ocenila, da jih javnost pričakuje. Pohvalila je tudi uvedbo vsakodnevnega prispevka o kulturi v Jutranjih poročilih, saj je to dober primer integracije vsebin o kulturi v informativne vsebine, obenem pa tudi odzivi gledalcev kažejo, da v Jutranjih poročilih ne želijo veliko tujih novic in vojn, ampak več vsebin iz Slovenije.

8.2 Plan dela v 2026

Ključne cilje dela v letu 2026 in njihovo dodano vrednost je varuhinja strnila v dveh tabelah:

Ključni cilji	Opis in ciljno občinstvo	Kazalnik
Povečati javnost dela	Redno predstavljanje odzivov občinstva javnosti v medijih RTV SLO	Programski čas na TV-ju, v radijskih oddajah in na MMC-ju
Okrepiti verodostojnost programskih vsebin RTV Slovenija	Posredovanje odzivov občinstva ustvarjalcem Presoje spoštovanja programskih standardov in poklicnih meril Opozarjanje na nespoštovanje programskih standardov in poklicnih meril Pridobivanje odzivnih poročil na priporočila	Ažurna objava odzivov, presoj in odzivnih poročil v mesečnih poročilih Razprave na kolegijih, v uredništvih, komisiji za programske standarde in komisiji za PPN
Okrepiti zaupanje javnosti v RTV Slovenija	Strokovno odgovarjanje občinstvu na odzive Odgovarjanje občinstvu v kontaktnih oddajah	Število odgovorov občinstvu Javna objava odzivov, odgovorov in odzivnih poročil Nastopi varuhinje v medijih RTV Slovenija
Okrepiti stebrno vlogo v negovanju jezika	Posredovanje pripomb o jezikovnih dilemah in napakah jezikovnim svetovalcem Opozarjanje programskih ustvarjalcev na napake in dileme	Poročanje komisiji za programske standarde Javna objava odzivov, odgovorov in priporočil

Storitev	Ciljno občinstvo	Vsebina	Cilj	Dodana vrednost
Obdelava odzivov občinstva	Programski delavci Odg. uredniki Vodje enot Uprava	Pridobivanje odzivov avtorjev, urednikov, vodij služb/enot	Sprotno zaznavanja napak in težav Sprotno odpravljanje napak in težav	**Podlaga za:** **- samorefleksijo uredništev** **- izboljšanje protokolov dela** **- boljše izvajanje javne službe** **-spoštovanje program. standardov**
Mesečna poročila: javna objava na spletni strani, pošiljanje interesentom	Uredništva OE Komisije Sveta Programski odbori Svet RTV Javnost	Zbiranje odzivov občinstva Presoja pritožb Analiza odzivov	Obravnava v -uredništvih in OE, -komisijah, -program. odborih, - Svetu RTV-ja Transparentnost delovanja	**Predpogoj za izvajanje programskega nadzora** **Osnova za obravnavo v OE (Radio, TV, MMC), komisijah, odborih, Svetu** **Samorefleksija**
				Vpogled javnosti v odzivanje občinstva in RTV Slovenija
Letno poročilo 2025	Uredništva in OE Komisije, PO Svet RTV Strokovna in splošna javnost	Analiza in zgoščen prikaz odzivov občinstva v letu 2024	Obravnava v -uredništvih in OE, -komisijah, PO, - Svetu RTV Predstavitev zunanjim javnostim	**Podlaga za:** **- samorefleksijo na RTV** **-dialog z zunanjimi javnostmi (Akos, Varuh, Zagovornik, MK, DNS …)** **Vpogled javnosti v odzivanje občinstva in RTV Slovenija**

Bistvena **novost** dela varuhinje v letu 2026 bo **uporaba novega *Etičnega in poklicnega kodeksa***, ki bo zamenjal sedanja *Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija*. Nov kodeks prinaša posodobljene smernice vsem programskim ustvarjalcem za odgovorno in kakovostno pripravo vsebin. RTV pa lahko z njim okrepi tudi zaupanje javnosti. Ni namreč veliko

medijev, ki bi tak kodeks imeli. V časih, ko je javnost vse bolj izpostavljena številnim medijem, družbenim omrežjem in drugim kanalom posredovanja informacij, mnenj in medijskih vsebin, kjer je tudi veliko lažnih informacij in dvomljivih informatorjev, je Etični in poklicni kodeks RTV Slovenija lahko pomembno zagotovilo, da je RTV Slovenija mesto, na katerem gledalci, poslušalci in bralci dobijo preverjene in verodostojne informacije ter druge vsebine.
Skupaj s Programskimi standardi RTV Slovenija bo novi kodeks tudi (novo) temeljno orodje varuhinje pri presoji programskih vsebin. Ker je kodeks podrobnejši od sedanjih poklicnih meril, varuhinja pričakuje, da bo olajšal in izboljšal tudi njeno delo.
Bistveno pri tem je, da bodo novi kodeks sprejeli kot koristen pripomoček tudi programski ustvarjalci. Varuhinja bo poskušala prispevati k razumevanju, da sta tako novi kodeks kot občinstvo RTV Slovenija zaveznika programskih ustvarjalcev, da lahko delajo neodvisno, strokovno in v javnem interesu.

Spletna stran
Varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev

Letna in mesečna poročila
Varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev